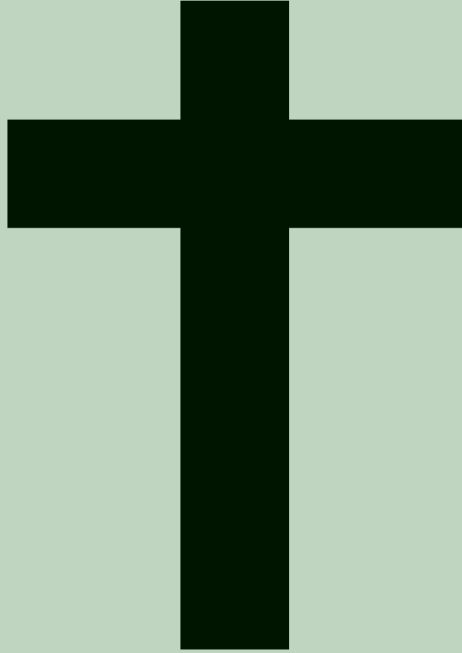

Kanuri Manga NT
Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

Kanuri Manga NT Translation
Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025
c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e

Contents

Matiyu	1
Markus	52
Luka	84
Yahaya	137
Kida Kəngayamba Isaye	173
Romanwu	219
1 Korintiwu	240
2 Korintiwu	259
Galatiyawu	272
Afisawu	279
Filibiwu	286
Kolosiwu	291
1 Tasalonikawu	296
2 Tasalonikawu	301
1 Timoti	304
2 Timoti	310
Titus	314
Filimon	317
Ibranawu	319
Yakuba	333
1 Biturus	338
2 Biturus	344
1 Yahaya	348
2 Yahaya	353
3 Yahaya	354
Yahusa	355
Wahayi Yahayaye	357

MATIYU

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənadə

Linjila Matiyuye

Kitawu Matiyuyedə Linjila kəntiloye wo. Matiyudə, tiro Lewi ye cani, koro kidanju akki mowoma. Amma Isa tia bowoyenniya, kidanju kolje Isaa ga badiyeno. Ti kəngayamba mewun yindin Isaye falnja. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada jamaro wuljəgənədə fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-a amnju yauidiyaro ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.1-2.23)

Dabbarda kida Isaye (3.1-4.11)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.12-18.35)

Kida Isaye cidi Yahudiyayen (19.1-20.34)

Kida Isaye Jerujalemnin (21.1-25.46)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (26.1-28.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənadə

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Kaariya Isaye

(Luk 3.23-38)

¹ Akko kitawu* kaariya Isa Almasiwu tada† Mai Daudaye, ti ye tada Nawi Ibrahimbedəyedə:

² Ibrahim Isakua kembo, Isaku ye Yakubaa kembo, Yakuba ye Yahuda-a awaanawanju-aa kembo,

³ Yahuda ye Feres-a Jera-aa kembo, yanja Tamar, Feres ye Hesronna kembo, Hesron ye Aramba kembo,

⁴ Aram ye Aminadabba kembo, Aminadab ye Nashonna kembo, Nashon ye Salmonna kembo,

⁵ Salmon ye Bowossa kembo, ya Bowosse Rahab, Bowos ye Abidaa kembo, ya Abidaye Rut, Abida ye Yisaia kembo,

⁶ Yisai ye Mai Dadaa kembo.

Mai Dada Sulemanaa kembo, calan ya Sulemanayedə kamu Uriyaye,

⁷ Sulemana ye Rehobowamba kembo, Rehobowam ye Abiyaa kembo, Abiya ye Asaa kembo,

⁸ Asa ye Yosafatta kembo, Yosafat ye Yoramba kembo, Yoram ye Wojiyassa kembo,

⁹ Wojiyas ye Yotamba kembo, Yotam ye Ahajua kembo, Ahaju ye Hejekiyassa kembo,

¹⁰ Hejekiyas ye Manasea kembo, Manase ye Amonna kembo, Amon ye Josiyassa kembo,

¹¹ Josiyas ye jaman yauidiyaa dunon cadane cidi Babilayero caadənədən Yekoniyas-a awaanawanju-aa kembo.

¹² Ngawo cidi Babilayero caadənayedəlan, Yekoniyas Sheyaltiyella kembo, Sheyaltiyel ye Jerubabella kembo,

¹³ Jerubabel ye Abihudda kembo, Abihud ye Aliyakimba kembo, Aliyakim ye Ajorra kembo,

* 1:1 1.1 kitawu - Bam. † 1:1 1.1 tada - Kaduwu.

¹⁴ Ajour ye Jadokka kembo, Jadok ye Akimba kembo, Akim ye Alihudda kembo,

¹⁵ Alihud ye Aliyasarra kembo, Aliyasar ye Matanna kembo, Matan ye Yakubaa kembo,

¹⁶ Yakuba ye Isuwua kembo, Isuwudə kwa Merambe, Meram ye Isa tia Almasiwulan bowojaidəa kembo.

¹⁷ Adəgaima Nawī Ibrahimlan tai har Mai Daudaro yadero am jamannja tiloa gadegade mewu deri dasaa, koro Mai Daudalan tai har jaman yaudiyaa cidi Babilayero caadənaro yadero mewu deri dasaa, koro jaman adən tai har tambo Almasiwuyero yadero mewu deri dasaa.

Tambo Isaye

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Akko lawar tambo Isa Almasiwuye. Yanju Meramdə təmaji Isuwuye,‡ amma kawu larusa cade rokko dasayiro, Ruhū Alaye cakke curoaro walyeno.

¹⁹ Isuwu təmajinjudə kam jirema, fuwu jamayen tia nanguro njakko cəraannidəro, asərlan tia kolduro nia ngoyeno.

²⁰ Adə karwunjun duwon, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan tiro fəlediye: «Isuwu kaduwu Mai Daudaye, bare Meramba kamuro ngoduro rinəmmi, Ruhū Alayeman curoaro walyeno.

²¹ Tada kongwa cambi, ni ye tiro cu Isa§ yakke, dalilnjudə jamanjua biwunjalan cəkkayi nangaro,» yeno.

²² Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənədə wakkayeno.

²³ Tiye: «Akko fero kəlayakku kwa nojənni curo ngoje tada kongwa cambe tia Imanuwellan bowojai,»† cənna, maana Imanuwelledə Ala andi-a rokko.

²⁴ Kənəmlan fayenniya, Isuwu awo malaiya Kəmandeye tiro wuljəgənədə cəde Meramba kamuro ngoyeno.

²⁵ Amma tia kamuro nojənni duwon, har tada kongwa cambe Isuwu tiro cu Isa kekko.

2

Ilmuwu cidi adinnambe Isaro ambəttuwu

¹ Jaman Isa bəla Baitalami cidi Yahudiyayen tambənadən, Hirudus ti mai duwon, ilmuwu laa cidi adinnambe cijane Jerujalembo isane:

² «Nda ti Mai Yaudiyaye tambənədə? Sillowunju adinnamlan culuwuna ruiye tiro ambəttuwuro kadiye,» cane keworo.

³ Mai Hirudus adəa fangenniya, hangalnju caa ciyeno, am Jerujalembe samma ye ngai.

⁴ Daji wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a sammaa bowoje ndaran Almasiwu tambiro kiworənniya,

⁵ tiro: «Bəla Baitalami cidi Yahudiyayen, akko awo nawi kuren ruwujənədə:

⁶ «“Ni Baitalami cidi Yahudaye, curo bəlawə Yahudayedən darajanəm gana gəni, dalilnjudə curonəmlaman mai culuwi, mai duwon jamani Israyilayea cunodidə.”»†

⁷ Daji Mai Hirudus asərlan ilmuwudəa bowoje sa sillowudə tayiro fəledəgənədəa cuwore tabbatkeyeranniya,

‡ 1:18 1.18 Meramdə təmaji Isuwuye - Kəla ada yaudiyayen Meram kamu Isuwuye, amma fannjun ti-a rokko dəganni. § 1:21 1.21 Isa - Maana cu adəyedə Kəmande cəkkayi. † 1:23 1.23 Ish 7.14 † 2:6 2.6 Mik 5.2

⁸ tayia Baitalamiro cunode tayiro: «Lenowo hangallayen tadadæa manowo! Tia fanduwia, lawar sukkudowo, wu ye lekko tiro ambætkekko!» yeno.

⁹ Mana maidæyedæa fangeranniya, ilmuwudæ jawal ngojane leyera. Ledu cadi duwon, akko sillowu adinnamlan culuwe carunadæ fuwunjaro koje leje, har na tadadæ dæganadæa nayeyenniya, tak dayeno.

¹⁰ Sillowudæa kerunniya, karwunja tai daje kæjiyeno!

¹¹ Daji fadodæro ngasaye tadadæ-a yanju Meram-aa carune tungurumjane tadadæro ambætkeyera. Ajanja kajane tiro dinar so, kaaji so, mir* so kedo.

¹² Daji Kæmande kænna simlan tayia galaje bare na Mai Hirudussero waldanni yenniya, jawal gade ngojane lardunjaro walladara.

Masarro kasæme ledu

¹³ Ngawo ilmuwudæ saptanayen, malaiya Kæmandeye laa kænna simlan Isuwuro fælediye: «Cine tadadæ-a yanju-aa ngone Masarro kasowo lenowo, nadæn har kawu mana njaddækkiro nammowo, dalilnjudæ Mai Hirudus tadadæa njejoro maji nangaro,» yeno.

¹⁴ Daji Isuwu cije buneman tadadæ-a yanju-aa ngoje Masarro lejane,

¹⁵ nadæn har karmo Mai Hirudussero napkera. Adægaima awo Kæmande kuren ci nawiyen wuljænadæ wakkayeno. Tiye: «Tadania Masarnin culuwo bowokkæna,»† cænna.

¹⁶ Mai Hirudus ilmuwudæ tia jambajanaro asuyenniya, fum gærgaje wada ce kæla sa ilmuwudæ tiro tabbaccaanayen tadawa kongwa kærwu yindia-a yindi cadænna-bæla Baitalamiye-a bæladeyanju-alan dasaana sammaa roro keyeso.

¹⁷ Adægaima awo Kæmande kuren ci Nawu Irimiyayen wuljænadæ wakkayeno. Tiye:

¹⁸ «Bærni Ramayelan so lagaranne jauro fandi,
Rahila diye yallanjuro cikkiri.
Kanadi ta wajæna,
bawo bawojana nangaro,»† cænna.

Lardu Israyilawuyero waldu

¹⁹ Ngawo Mai Hirudus bawojænayen, Masarnin malaiya Kæmandeye laa kænna simlan Isuwuro fælediye:

²⁰ «Cine tadadæ-a yanju-aa ngone lardu Israyilawuyero waldænowo, am duwon tadadæa roro njejoro majaidæ sanuna nangaro,» yeno.

²¹ Daji Isuwu cije tadadæ-a yanju-aa ngoje lardu Israyilawuyero walladara.

²² Amma Mai Arkilawus cuju bawanju Mai Hirudussero cidi Yahudiyayea cunodidæro fangenniya, Isuwu nadæro ngaworo riyeno. Daji Kæmande kænna simlan tia galayenniya, cidi Galileyero leje

²³ bæla laa Najarat canidæn napkeno. Adægaima awo Kæmande kuren ci nawiyayen wuljænadæ wakkayeno. Tayiye: «Tia† kam Najarattelan bowojai,» canna.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

Nawu Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu (Mar 1.1-8; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

¹ Jaman adæn Nawu Yahaya Kasalama fælediye karaa cidi Yahudiyayen jamaro kawuri cædde:

² «Tæmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye* del karænjenæ!» cæni kærga.

* 2:11 2.11 mir - Cu kawudiye, jauro buwucci. † 2:15 2.15 Hos 11.1 † 2:18 2.18 Iri 31.15 † 2:23 2.23 tia - Almasiwu. * 3:2 3.2 nodo bargaa Mai Samemaye - Kærmai Alaye.

³ Tima kam duwon Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kəlanjun mana cədənədə wo. Tiye:

«Karaan kam laa kowo sapce:
 “Kəmandero jawal dabbargənowo,
 koduramnju cəkko dewo!”
 cəne mawoji.»[†]

⁴ Yahayaye kajəmunjudə kanduri kərimoyen caada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawi-a kəmagən-a.

⁵ Daji am bərnı Jerujalembə-a lardu Yahudiyaye sammaye-a cidi bərəm Jordaniye ngaye-a nanjuro isane

⁶ biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁷ Yahaya Farisawa-a Sadusiya-a kada tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isairo kirunniya, tayiro: «Nayi kaduwu fusiyaeso! Wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fəlejisoa dewo!

⁹ Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnja-gakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anilan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

¹⁰ Akko kərmamaro bewodə fərdu kəskayen gənaada. Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

¹¹ «Wudə təmmuwwa nangaro ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna sunonju tuluwoma tikkəni ngawonin isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala[†] njaddi.

¹² Mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuero ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudəa culore bəralan gənaji, amma kalafidəa kannu təmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu
 (Mar 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Daji Isa cidi Galileyen cije bərəm Jordaniyero Nawi Yahaya tiro kasala cəddoro kadio.

¹⁴ Yahaya tiro daptuwuro maje: «A! Awiro gəle naniro isəmidə? Ngəlanjudə, nima diye wuro kasala səddəmi,» yeno.

¹⁵ Amma Isaye tiro: «Kərmadə kasadde, dalilnjudə awo jire sammaa diodə andiro jussəna nangaro,» yenniya, Yahaya kasatkeno.

¹⁶ Tiro kasala cədde Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmde Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpciyi kiro.

¹⁷ Koro samelan kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia raakkəna. Tiramnin jauro karwuni kəjjəna!» yeno.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu
 (Mar 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Daji Yiwulis tia jarapcoro Ruhu Alaye Isaa simojiye karaa dəfiro kiluwo.

² Kawu fidewuro bune-a kausu-aro asem kidanniya, kəna tia kida.

³ Daji Jaraptumadə nanjuro ise tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye aniro wulgəne kəmboro walja!» yeno.

[†] 3:3 3.3 Ish 40.3 † 3:11 3.11 kasala kannuye - Ajawu gənaduwo, bi bone nja, bi tayirro kalaktu.

⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: “Kam kəmbo baslan gəni, mana Ala wuljəna samman dəgai,»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia bəрни tayirro* cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya,

⁶ tiro: «Ni Tada Alayea, səktəne cidiro yukkure! Awoa kitawulan ruuwada: “Ala kəlanəmnin malaiyawanjuro wada ce mukkonjan kamnjagai bare sinəm kauro gəmdəgənni,»† yeno.

⁷ Isaye tiro: «A'a, kitawulan ruuwada: “Bare Ala Kəmandea rijamməmmi!”† yeno.

⁸ Koro yaye Yiwulis tia kəla kau kuruwu fet laayero cade tiro larduwa duniaye samma-a daranja-aa fəleyeyenniya,

⁹ tiro: «Ngunəme wuro sujada səddəmia, ani sammaa niro njikki!» yeno.

¹⁰ Daji Isaye tiro kalakciye: «Nani kolle, Yiwulis! Kitawulan ruuwada: “Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəne!”† yeno.

¹¹ Daji Yiwulis tia kolyeno, malaiyawa ye isane tiro kiskeyera.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mar 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Isa Nawi Yahayaa kosoro casakkənaro fangenniya, cidi Galileyo wallada.

¹³ Bəla Najarattea kolje leje bəрни laa Kafarnaam canilan napkeno, bəрни duwon ci bərəmben cidi Jabulonne-a Naptaliye-alan† dəganadə.

¹⁴ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkayeno. Tiye:

¹⁵ «Cidi Jabulonne-a Naptaliye-a kanji jawal bərəmbə na ci gade bərəm Jordaniyen tiro Galile cidi kərdiyaye canidəlan,

¹⁶ am curo duwuyen dasaanadə nur kura laa caruna, koro tayi curo kaudi karmoyen dasaanadə yea nur wassəna!»†

¹⁷ Sa adən Isa jamaro kawuri kəji wulduwu badiyeno. Tiye: «Təmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye del karənjəna!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu

(Mar 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Yim laa Isa ci bərəm Galileyeya jəgai duwon, yaana yindi Siman tiro Biturus cania-yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁹ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro‡ njadəkki!» yeno.

²⁰ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

²¹ Koro nadən fuwuyenniya, yaana yindi gade ye Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a bawanjan kundenno curo maarayen buni taramnja caassai kiro. Tayia bowoyenniyama,

²² cijane maaradə-a bawanja-aa koljane tia geya.

Jama kadaye Isaa ga

(Mar 3.7-12; Luk 6.17-19)

²³ Daji Isa bəla bəlaro leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kəji nodo bargaa Alaye wuljiyi, am dondia kasuwanja jiri fi yayen isangajiyi ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

²⁴ Adəgainin lawarnju cidi Siriye ngaro tatargaada. Koro am larduyedə amnja kasuwaa-a kəndondi jiri jiria-a karuwaa-a sedan koroyea-a tiyi canaa-a sammaa Isaro cakkude isangayeyeno.

† 4:4 4.4 SK 8.3 * 4:5 4.5 bəрни tayir - Jerujalem. † 4:6 4.6 Jaw 91.11-12 † 4:7 4.7 SK 6.16 † 4:10 4.10 SK 6.13 † 4:13 4.13 Jabulon-a Naptali-a - jiri yindi Israyilaye. † 4:16 4.15-16 Ish 9.1-2 ‡ 4:19 4.19 kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə.

²⁵ Jama kada tia geya, laanja cidi Galileye, laa cidi Bēlamewuye, laa bērni Jerujalembe, laa cidi Yahudiyaye, laa ye ngawo bērēm Jordaniye.

5

Jawawi Isaye kēla kau kuruwu laayen

(Luk 6.17-49)

¹ Isa jama kada kadami captairo kirunniya, kēla kau kuruwu laayero juwane napkeno. Fuwurawanju ye nanjuro kadira.

² Daji tayia alamdu badiyeno.

Am bargaasoda

(Luk 6.20-26)

³ «Barganja am karwulan talaawadā,*
nodo bargaa Mai Samemayedā nuwanjadāro.

⁴ Barganja am kārma cesiridā,
fuwun simalonja bawodāro.

⁵ Barganja am rokura bawoadā,
fuwun dunia warasajaidāro.

⁶ Barganja am kārma kēna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadā,†
fuwun kuljaidāro.

⁷ Barganja am kanjimarimasodā,
fuwun kanjimarī cawandidāro.

⁸ Barganja am karwu bulladā,
fuwun Alaa caruidāro.

⁹ Barganja am kārma nanlewa cawudidā,
fuwun tadawa Alayelan‡bowodaidāro.

¹⁰ Barganja am kēla jire dionjayen tayia basarjaidā,
nodo bargaa Mai Samemayedā nuwanjadāro.

¹¹ «Am wu nangaro nayia raranjane basarnjane diwindo jiri jiri wuljaiya, bargando!

¹² Kēji dama baworo fannowo, dalilnjudā samelan mukowando jauro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman nawiya kureye burwonjanadā basaryera.

Manda-a nur-a

¹³ «Nayima manda duniaye wo. Amma mandadā kēlambo walyenoa, jiri fin gələ cayenju gairo walji? Awimaro faidajiwawo, tia deyan yirjane am guguwaccāi.

¹⁴ Nayima nur duniaye wo. Bērni kēla kau kuruwuyen dəganadā gəradiwawo.

¹⁵ Wunduma fatēla wasse kəmon təmjiwawo. Kam fatēla wassiya, kēla gənaduramnjuyen gənaje fadodən wundusoro nur ci.

¹⁶ Adəgaima nayi ye kollowo nurndo fuwu amben wasso, awo ngələ diwidā caro Bawando Mai Samemaro daraja cadoro!

Kēla Attaurayen

¹⁷ «Bare awo Attaura-a kitawuwa nawiya-alan ruwuwadadā baworo dioro kadikkoro təmanuwwi. A'a, tayia baworo dioro gəni, tayi samma wakkajaro kadikko.

¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu same-a cidi-a baworo waljaimaro, arawu bi səkkal falma Attauralan baworo waljiwawo, sai tayi samma wakkajaiya duwon.

* 5:3 5.3 am karwulan talaawadā - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərəsajanadā. † 5:6 5.6 am kārma kēna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadā - Am duwon koworī cade awo Ala cəraanaa dioro majaidā. ‡ 5:9 5.9 tadawa Alaye - Alaa mərəsajane awo ti cəraanaa dioro majana nangaro, tayi am hal ngələa Alaye gairo waljai.

¹⁹ Wundu duwon wadawa aniye gananjaa ga waje am gade yea ngai alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja jauro ganaalan bowojai. Amma wundu duwon wadawa ania jəgane am gade yea jauro alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja kuraalan bowojai.

²⁰ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, malamba Attauraye-a Farisawa-aa jire diolan konuwawoa, təmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

Kəla gərgaduyen

²¹ «Amwurawande jaman kureyero: “Bare ro kambe tuluwummi, wundu duwon ro kambe cuttuluwunadəa shararo caadi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

²² Amma wu nayiro wulnjagakki, kam kamanjuro gərgajəgənadəa shararo caadi. Koro kam kamanjuro “Kam bowuye!” cəne rajənadəa majilis adinwuyero caadi. Koro kam duwon kamanjua waje tiro: “Batti!” cənnadəa kannu jaanamayero koljagai.

²³ «Adə nangaro na laya duwaduramben sadaa njəddoro isəmma duwon, awo kuttu laa kamanəmbo yiddəmmaa tangəmia,

²⁴ fuwu laya duwaduramdəyen sadaanəmdəa kolle lene ni-a kamanəm-a solodənowo duwon, daji waldəne are sadaanəm yidde.

²⁵ «Shararambo lawalamanəm-a rokko ledu diwi duwon, kəla jawallen doiro kowori de tawaktəne, bare nia alkaliro sərənnjəgənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

²⁶ Jiremaro niro wulnjəgəkki, nadən wuri njəgaidəa cotto rəmbəmmia, təmmaro luwumbawo!

Kəla kənjənayen

²⁷ «Koro tayiro: “Bare kənjəna dimmi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

²⁸ Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamua cure mangarjənadə, karwunjun kənjəna cədəna.

²⁹ Simməm kəmboramdə njakke biwu dimia, tia kulaine gəmme. Tiyinəm samma kannu jaanamayero fidiyidəroa, sim fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

³⁰ Koro mukkonəm kəmboramdə njakke biwu dimia, tia kamme gəmme. Tiyinəm samma kannu jaanamayero fidiyidəroa, mukko fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

Kəla kamu dəptayen

³¹ «Koro waldane tayiro: “Kam kamunjua dəpcidə tiro kakkadu kamu dəptaye co,”† cane wuljana.

³² Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpcənadə tia kənjənamaro cədəna. Koro wundu duwon kamu dəpkadaa niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna.

Kəla kansı boyen

³³ «Koro amwurawande jaman kureyero: “Bare bowuro kansı bummi, kansı Kəmandero yibbummadəa de!”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

³⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, bare təmmaro kansı buwwi! Bare sameyen kansı buwwi, Alaye kurisnju kərmaiye nangaro,

³⁵ bi cidiyen, si gənaduramnju nangaro, bi Jerujaləmben, bərni Mai Kuraye nangaro.

³⁶ Koro bare kəlandoyen kansı buwwi, ranguwe kanduri kəlandoye falmaa bul bi cələmbo diwwawo nangaro.

† 5:21 5.21 NL 20.13; SK 5.17 † 5:27 5.27 NL 20.14; SK 5.18 † 5:31 5.31 SK 24.1-4 † 5:33 5.33 Lew 19.12; KI 30.2; SK 23.21

³⁷ Ngəlanjudə “Aaa,” bi “A'a,” wullowo. Awi yaye adəa kojənədə na ti KəladoyenŞ kadio.

Kəla rəmbøyen

³⁸ «Koro tayiro: “Kam laa sim bi timi kamanjuye fal kittuluwoa, simnju bi timinju fal ye cattuluwo!”† cane wuljaanədəa fannuwwa.

³⁹ Amma wu nayiro wulnjagakki, bare kam kəlado wanuwwi. Kam laa fərinəm kəmboram mařin bakcia, wailadə yea tiro kalakkəne.

⁴⁰ Koro kam laa gəmajenəm moworo nia shararo njadi cənia, kolle garinəmdə yea ngojo.

⁴¹ Kam laa dunodunon njakke na kilometər fallaro lenəmia, na kilometər yindiario ti-a rokko lenowo.

⁴² Kam njuworənamadəro ye, koro kam nanəmnin tagari cəraanadəro bare dapkəmmi.

Kəla kəlado rawøyen

(Luk 6.27-36)

⁴³ «Koro tayiro: “Kəmaskinəmba raye,† kəladonəmba wane,” cane wuljaanədəa fannuwwa.

⁴⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, kəladowandoa rawowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo,

⁴⁵ ngainin tadawa Bawando Mai Samemayero walluwi. Dalilnjudə Ala cakke kəngal am ngəla-a diwi-aa wassi, koro ingi sameye ye jirewu-a jirenambuwo-aro cudduri nangaro.

⁴⁶ Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Akki mowomaso ye ngai gəna cadı?

⁴⁷ Koro kəramiyando runjaa lewanuwia, awi gəle am gadesoyea kojəna diw? Kərdiya ye ngai gəna cadı?

⁴⁸ Adə nangaro Bawando Mai Samemadə kalkallo diomadə gai, nayi ye kalkallo diowuro wallowo!

6

Kəla sadaayen

¹ «Hangal gənanowo, bare kəndondo jireye federo jama nayia njaroro diwwi. Adə gənia, mukowa na Bawando Mai Samemayen fanduwwawo.

² Adə nangaro sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mənafəkkaso gai am gadero awo dimmadəa wulgəmmi. Tayidə dandal so, farsam solan am tayia caro daraja cadoro sadaa cadı. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

³ Amma nidə sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mukkonəm waila awo mukkonəm kəmboram cədidəa nojənni,

⁴ sadaanəmdə asərlan tədo. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla moduwəyen

(Luk 11.1-4)

⁵ «Moduwa dimiya, bare mənafəkkaso cadidə gai dimmi. Tayidə dandal so, farsam solan daada am tayia caroro moduwa cadıya, caraana. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

⁶ Amma nidə moduwa dimiya, ngimməmbo ngaye cinnadəa jange Bawanəm turuiwawodəa kore. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

⁷ Koro moduwa diwiya, bare kərdiyadə gai awo falla ngəwuro wuwulluwwi. Mananja ngəwu nangaro Ala tayia fanjiro təmajai.

⁸ Bare tayi gairo walluwwi, dalilnjudə kawu tia koruwidəmaro Bawando məradundosodəa nojəna nangaro.

⁹ Akko ngainin moduwa dewo:

«*Bawande Mai Samema,
cunəmbə daraja tio!*

¹⁰ *Nodonəm bargaa iso!
Awo raamma dunian tədo,
jiri same yen tədida gai!*

¹¹ *Andiro kəmbonde kuye sade.*

¹² *Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddənədə
gawurniyenədə gairo.*

¹³ *Bare kolsame jaraptiyende,
Kəladodəro kasane.
Nodo-a kənduwo-a daraja-a
har abadaro kaanəmdəma. Amin.»*

¹⁴ «Nonowo, am biwu njaddənədə gawurnuwia, Bawando Mai Samema nayi yea gawurnjai.

¹⁵ Amma tayia gawurnuwawoa, Bawando ye biwundo gawurjiwawo.

Kəla asemben

¹⁶ «Asem diwiya, bare mənafəkka cadidə gai fəkkando dinuwwi! Tayidə am asemnja caroro fəkkanja faljai. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

¹⁷ Amma nidə asem dimiya, kəlanəm ye kəndawulan samme, fəkkənəm ye lamme,

¹⁸ Bawanəm turuiwaworo kajia, bare wunduma asem dimiro nojənniro. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla arsiyi captayen

¹⁹ «Bare kəlandoro arsiyi dunialan cammuwwi, na duwon kanam-a diwuram-a bannajai, barwuso ye faljane ngasaye ngojaidə.

²⁰ Kəlandoro arsiyi samelan cammowo, na duwon kanam-a diwuram-a bannajai-wawo, barwuso ye faljane ngasaye ngojaiwawodə.

²¹ Nonowo, na arsiyindo dəganadəman karwundo ye kərga.

²² «Simdə tima fatəla tiyiye wo. Simməngaa, tiyinəm samma ye nurraro walji.

²³ Amma simməngaujia, tiyinəm samma ye duwaro walji. To, nur nilan dəganadə duwua, duwu adə jaumaro kura, diye!

²⁴ «Wunduma rakce wolodi kam yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wufi-ayero walluwawo.

Kəla karwungai dioyen

(Luk 12.22-34)

²⁵ «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, bare kəla awo rondoro buwi-a yawi-ayen bi kəla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi. Rodə kəmboə kojəna, koro tiyidə ye kajəmua kojəna, gəna?

²⁶ Ngudowa sameyeyə ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro nema ye jawulan capcaiwawo yaye, Bawando Mai Samema tayia ambaji. Nayidə jauru ngudowaa darajan konuwwa, gəna?

²⁷ Wundundo gəle rakce karwungainjulən sa fal kawunjuro cərgai?

²⁸ «Koro awiro kəla kajəmyen karwungai diwi? Fəreso karaaye jiri rijaidəa ruiwo, ngənəpcaiwawo, koro caa cadiwawo.

²⁹ Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauru darajaa yaye, ngaltema kajamu fære aniye falnjaa nanshawan najægəna cakkənni.

³⁰ Ala færeso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidə, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambərse ganaadə!

³¹ «Adə nangaro bare kəla awo aniyen karwungai diwwi, bare kəlandoro: “Awi gəle buiye?” bi “Awi gəle yaiye?” bi “Awilan gəle tiyinde jangiye?” wulluwwi.

³² Kərdiyaso awo ania majai, amma Bawando Mai Samema nayi ye awo ani samman mərədundoaro nojəna.

³³ Attəroa, nodo bargaa Alaye-a jirenju-a manowo duwon, awo ani samma yea nayiro njadi.

³⁴ Adə nangaro bare karwungai bariye diwwi, karwungai bariyedə kuye gəni. Ku nguson suwol kaanjua.

7

Kəla ambo shara njəddoyen

(Luk 6.37-42)

¹ «Bare wundumaro shara yidduwwi,* nayi yero shara njaddiwawo.

² Jiri ambo shara yidduwidə gai, nayi yero shara njaddi. Koro jiri ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnjai.

³ «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?

⁴ Akko ni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbə: “Kolle kaləm simməmbədəa tuluwukke,” nəmi?

⁵ Mənafək, karjəm simməmbədəa tuluwumiya duwon, daji ngəlaro rume kaləm sim kamanəmbədəa tuluwumi.

⁶ «Bare awo tayirdəa kəriyaro yiwwi, koro bare awondo darajaa fuwu aladeyayen kolluwwi. Kolluwiya, tayia guguwaccai, kəriya ye suwordane nayia njanjannjai.

Kəla koro-a madu-a cinna bakta-ayen

(Luk 11.9-13)

⁷ «Korowo njadi, manowo fanduwu, cinna bangowo kanjai.

⁸ Wundu duwon cuworimadəro cadi, kam majimadə ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadə yero kajagai.

⁹ «Wundundo tadanju tia burodiro cuworiya, dongur kauye cidə?

¹⁰ Bi buniro cuworiya, kadi cidə?

¹¹ Nayi diwiso awowa ngəla tadawandoro njo nonuwaa, balle Bawando Mai Samema awowa ngəla am tia caworiro cidə!

¹² Adə nangaro awo duwon amso nayiro njaddiya raawwadəa nayi ye tayiro yiddowo! Adəma maana Attaura-a kitawuwa nawiyaye-aye wo.

Kəla ngaworam jəkkadəyen

(Luk 13.24)

¹³ «Ngaworam jəkkadəyen ngawowo, dalilnjudə ngaworam farak, jawalnju ye kəskədə, tima ngaworam kannuyədə wo, koro am tiyen ngasayidə kada.

¹⁴ Amma ngaworam jəkka, jawalnju ye jaudə, tima ngaworam ro sawisoyero cadimadə wo, koro am tia cawandidə ganama.

Kəla kəska-a tadanju-ayen

(Mat 12.33-37; Luk 6.43-45)

* 7:1 7.1 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kəlandoa sharawu am gadeyero ngonuwwi.

15 «Nawiya kattuwuyero hangal gənanowo! Tayidə nandoro isaiya, alamanja dimi gai, amma karwunja jauro diwi bulduye gai.†

16 Tada casakkidəlan tayia asunuwi. Inab coccorilan njakcai wa? Koro tarmu kolollan cadori wa?

17 Kəska ngəla nguson tada ngəla cakki, koro kəska diwi ye tada diwi cakki.

18 Kəska ngəladə rakce tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwidə ye rakce tada ngəla cakkiwawo.

19 Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

20 Adə nangaro tadanjalan tayia asunuwi.

Kəla fuwura jireyen

(Luk 13.25-27)

21 «Am wuro: “Kəma! Kəma!” cani samma gəni nodo bargaa Mai Samemayero ngasayi, sai kam awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə.

22 Yim adən‡ am ngəwu wuro: “Kəma, Kəma, cunəmlan nawinawi kidiye, cunəmlan sedanso duyeiye, koro cunəmlan awo ajabba kada ye kidiye, gəna?” cani.

23 Daji wuye tayiro: “Ngaltema nayia nonjakkəni. Nayi diwi diomaso, wun kuruwunno lenowo!” nəkki.

Misal fado tandowu yindiye

(Luk 6.46-49)

24 «Adə nangaro wundu duwon manani ania fanje jəganamadə, ti alama kam hangalla soronju kəla kauyen cədandənadə gai.

25 Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, sorodə wurdənni, dalilnjudə fərdunju kəla kauyen tədandəna nangaro.

26 Amma wundu duwon manani ania fanjəna jəgannimadə, ti alama kam hangal bawoa soronju kəla cidi kesayen cədandənadə gai.

27 Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, wurdə təgəmbo fiyada,» yeno Isaye.

28 Isa mana ania cəde kerənniyan, jama captanadə alamdunjudəa ajapkera,

29 dalilnjudə maləmbanja Attauraye gai gəni, kənduwoaro tayia alamji nangaro.

8

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mar 1.40-45; Luk 5.12-16)

1 Isa kəla kaudəyen jəpkenniyan, am kada kadami tia geya.

2 Kam barasua laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

3 Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

4 Daji Isaye tiro: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene řimandəro fəledəgəne, koro sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!»

Isaye soji kura Rombeye kərea isangaduwu

(Luk 7.1-10; Yah 4.43-54)

5 Isa bərni Kafarnaamero kərgaanniyan, soji kura Rombe laa nanjuro ise tia lowoje:

6 «Kəma, kəreani dondi fadon bowada, tiyinju nuna jauro basardi,» yeno.

7 Isaye tiro: «Ləkke tia isangagəkki,» yeno.

8 Amma soji kuradəye tiro: «Kəma, nia fannin sawo tikkəni. Biya wada ye, kareani ngaji.

† 7:15 7.15 alamanja dimi gai, karwunja buldu gai - Curo dəla, ngawo kani. ‡ 7:22 7.22 yim adən - Kiyama.

⁹ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: “Lene!” nəkkiya, leji. Fal laaro: “Are!” nəkkiya, isi. Koro kəreaniri: “Adəa de!” nəkkiya, cədi.»

¹⁰ Isa adəa fangenniya, ajapce jama tia jagaidəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayen kambərse kura adə gai fandəkkəni!

¹¹ Nayiro wulnjagakki, am kada adinnam-a fəde-alan* isane Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a rokko nodo bargaa Mai Samemayen masəna dioro napcai.

¹² Amma tadawa nodo bargaa yedəa† deyan curo duwu cələm pəttero gəpcagai, nadən so ye tədi, sheři ye naldi,» yeno.

¹³ Daji Isaye soji kuradəro: «Lene, kambərsenəm nangaro, awo suworəmmadə niro wakkanjuwo!» yeno. Kəreanjudə sa adəman ngayeno.

*Isaye am ngəwua isangaduwu
(Mar 1.29-39; Luk 4.38-44)*

¹⁴ Isa fado Biturussero kadinniya, ya kəsai Biturusse kangea bowada kiro.

¹⁵ Isa mukkonju leyenniya, kangedə tia kolje, ti ye cije Isaa sosadu badiyeno.

¹⁶ Yim adəa kəngal kikkurənniya, bərnwudə karuwamaso kada na Isayero kewudo. Mananjulaman sedannadəa duyeno, koro am dondi sammaa isangayeyeno.

¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Kəndondinde kəlanjuro ngoje kasuwanden isangaseyera,»† cənna.

*Isaa ga kəske gəni
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Yim laa Isa jama kada tia dirijane kəljənadəa kirunniya, fuwuranju wada bərəmdəa faldaye kaino.

¹⁹ Daji maləm Attauraye laa nanjuro ise tiro: «Sayinna, ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

²⁰ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanjaa, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambədə‡ nanju tustuyema bawo,» yeno.

²¹ Koro fuwuranju laa ye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

²² Amma Isaye tiro: «Wua səgai, kolle am sanuna amanja sanunadəa sittəraja!» yeno.

*Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mar 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Isa curo maarayero kərgaanniya, fuwuranju ye tia jaane kasargawo.

²⁴ Sadəman karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje, har ingi maaradəro fiduwu badiyeno. Sadən Isa kənəm cədi.

²⁵ Fuwuranjudə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Kəma, andia samoye, nuiye!» yera.

²⁶ Isaye tayiro: «Awiro yaayew, nayi kambərse ganaadə?» yeno. Daji cije karuwadə-a bərəmdə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno.

²⁷ Fuwuranjudə ajapcane: «A! Kam jiri fi attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

*Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(Mar 5.1-20; Luk 8.26-39)*

* **8:11 8.11** am adinnam-a fəde-alan - Am duwon fərdunja kərdiye koljane Alaa mərsajanadə. † **8:12 8.12** tadawa nodo bargaa yedəa - Israyilawu duwon Alaa mərsajannidə. † **8:17 8.17** Ish 53.4 ‡ **8:20 8.20** Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

²⁸ Isa bərəmdəa falje koje cidi Gadarawuyero kadinniya, karuwama yindi kau-rilalan caluwe tia kapkeyera. Tayidə jauru jau, har wunduma rakce jawaldəyen kojiwawo.

²⁹ Daji yiljane: «Awi lambonəm andiro, Tada Alaye? Sanju cədənnin§ andiro ajawu gənaduwo wa kadim?» yera.

³⁰ Kuruwunjan alade kada newo cadi ye mbeji.

³¹ Daji sedannadə Isaa lowojane: «Dusamia, aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera.

³² Isaye tayiro: «To, lenowo!» yenniya, sedannadə caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə samma ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³³ Səniya aladeyadə cagase bəlaro lejane awo kəla karuwamaso aniyen wakkajənədəa ambo wulyeyera.

³⁴ Daji am bəlaye samma ye Isaa kaptuwuro caluwe kerunniya, cidinja koljoro tia lowoyera.

9

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwo

(Mar 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Daji Isa maaradəro ngaye bərəmdəa falje koje bərninjaro* wallada.

² Am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojane nanjuro kewudo. Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, bare təma kolləmmi, biwunəm gawurdəna,» yeno.

³ Daji maləmba Attauraye laa karwunjan: «Kam attə Alaa gaskajəna, diye!» yera.

⁴ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon niadiwi dəganadə?»

⁵ Ndaso gəle budu wo: «Biwunəm gawurdəna» wulduma ra «Cine lene!» wulduma?

⁶ Nonowo, Tada Kambədə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

⁷ Kamdə cije fannjuro leyeno.

⁸ Jama captanadə adəa kerunniya, rijane Ala kənduwo adə gai ambo cinadəa kengoro.

Isaye Matiyua bowodu

(Mar 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Isa nadəa kolji duwon, kam laa tiro Matiyu cani kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁰ Isa fado Matiyuyelan masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye isane ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera.

¹¹ Farisawa adəa kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro maləmnđo akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

¹² Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gəni, kam ngadə lowotor majiwawo.

¹³ Lenowo, mana adəye maananju asunowo: «Bu fida gəni, kanjimərima raakko.»† Awoa jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mar 2.18-22; Luk 5.33-39)

§ 8:29 8.29 sanju cədənnin - Sa tayiro wowom gənaduwoye cədənnin. * 9:1 9.1 bərninja - Bəni Kafarnaambe.

† 9:13 9.13 Hos 6.6 † 9:13 9.13 biwumasoa bowodu - Tuwa cado Alaa jaaro.

14 Daji fuwurawa Nawi Yahayaye na Isayero isane tiro: «Awiro andi-a Farisawa-a asem‡ taiye, amma fuwurawanəm asem cadaiwawodə?» cane keworo.

15 Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya karwunja kuttaji wa? A'a, amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

16 «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərinde capte kardudə cayemaro kuraro walji.

17 Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiwiwawo. Ngai cədia, satkidə falde,§ diben ye cidiro fidiye, satki ye bannadi. A'a, amso diben bərindeəa satki bərinno fijagai, adəgainin tayi yindi samma kəlewa dasayi,» yeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mar 5.21-43; Luk 8.40-56)

18 Isa tayiro manajiyi ngai duwon, fuwuma dandalle laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kərmama feroni bawoyeno. Are mukkonəm tiro gənagəne, roaro walji,» yeno.

19 Daji Isa cije fuwurawanju-a rokko kamdəa geya.

20 Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju* dajənni. Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno,

21 awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

22 Isa suworde tia kirunniya, tiro: «Feroni, bare təma kolləmmi! Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman kamudə ngayeno.

23 Isa fado fuwuma dandalledəro ise algaidawu lagaranne-a jama captana kalala fijai-aa kirunniya,

24 tayiro: «Luwowo lenowo! Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

25 Jamadəa deyaro kettuluwunniya, ngaye ferodəa mukkoyen cədane ciyeno.

26 Lawar adə cididə ngaro tatargaada.

Isaye kambu yindia isangaduwu

27 Isa nadəa kolje ledu cədi duwon, kambu yindi tia jaane kowo sapcane: «Isa Tada Mai Daudaye,† andia njunosane!» cani.

28 Fado laaro kərgaanniya, kambuwadə nanjuro kadira. Isaye tayiro: «Rangəkke adəa njaddəkkiro mərsasuwwa wa?» cəne kiworo. Kambuwadəye: «Aaa, Kəma!» yera.

29 Daji Isa simnja leje tayiro: «Kambərsendo nangaro, nayiro wakkanjaa!» yenniya,

30 sim kewando. Isa tayiro wada ce: «Fannowo, bare wunduma adəa nojənni!» yeno.

31 Amma lejane lawar Isayedəa cididə ngaro tataryeyera.

Isaye karuwama manajiwawoa isangaduwu

32 Tayi sim cawandənadə sapkadaranniya, am gade karuwama laa rakce manajiwawoa ngojane na Isayero kewudo.

33 Isa sedandəa duyenniya, kamdə manadu badiyeno. Daji jamadə ajapcane: «Ngaltəma awo adə gai lardu Israyilayelan turunni!» yera.

34 Amma Farisawadəye: «Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

Kala ngəwu, kidawu gana

35 Daji Isa leje dandalnjan jamaa alamje kawuři kəji nodo bargaa Mai Samemaye wuljiye am dondia kasuwanja ngan isangajiyi ngai duwon, bəla-a bəladəya-a sammaa giya.

‡ 9:14 9.14 asem - Faral gəni, nafila. § 9:17 9.17 satkidə falde - Diben bərin mojjogolje kuraro walji nangaro, satki dinadə faldi. * 9:20 9.20 bu fidunju - Salanambu. † 9:27 9.27 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye.

³⁶ Jama kada captanadæa kirunniya, tayia njunoyeno, dalilnjudæ jøktane hangalnja caa cijæna alama dimiya sæni bawoa gai nangaro.

³⁷ Daji fuwurawanjuro: «Kaladæ ngæwu, amma kidawudæ gana.

³⁸ Adæ nangaro Kæma kalayedæa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njæddoro cunodo!» yeno.

10

Isaye kængayamba mewun yindindæa galadu

(Mar 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindindæa bowoje tayiro kænduwo sedan dudaye-a am kasuwa so, kændondi so jiri fi yayea isangaduwaye-a kaino.

² Cuwa kængayambanju mewun yindindæyedæ tayima Siman kam tiro Biturus canidæ, yanjugæna Andarawus, Yakuba tada Jabadiye, yanjugæna Yahaya,

³ Filibus, Bartolomi, Toma, Matiyo akki mowoma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus,

⁴ Siman kam Kan'anaye,* Yahusa Iskariyot kam mukko kæladowayero Isaa særættuwumadæ.

Jawawi Isaye kæla kida-a bone nja-ayen

Isaye mewun yindindæa nodo

(Mar 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Isa tayi mewun yindin aniro wada ce kinodo. Tayiro: «Bare na kærdiyayero lenuwwi bi bælawa Samariyawuyero ngawuwwi,

⁶ biya na jama Israyila tayi dimiya faccaanadæ gaiyero lenowo!

⁷ Lenuwilan, ambo: "Nodo bargaa Mai Samemaye del karænjenja!" wulgænowo.

⁸ Am dondia isangagænowo, am sanunaa roaro kalangowo, am barasuaa isangagænowo tayirro walja, sedanna dunowo. Dero kiwanduw, nayi ye dero yowo.

⁹ «Bare kunguna dinarre, bi riwullaye, bi kulloye ngonuwwi,

¹⁰ koro bare ngærwu, bi gæmaje yindi, bi suno gade, bi ka ngonuwwi, kidamaro ngænæwuramnju wajipcægæna nangaro.

¹¹ «Bæla-a bæladeya-a fi yayero ngawuwiya, kam ngælama manowo fannjun jæmmowo nammowo, har kawu nadæa kolluwiro.

¹² Fannjuro ngawuwiya, barga dæpkænowo.

¹³ Am fadodæye ngælaro njamoyia, bargandodæ tayilan dæga. Amma nayia mowo wanjaia, bargandodæ nandoro waldo.

¹⁴ Wunduma nayia njamowonni bi manando ngojænnia, fadodæa bi bæladæa kolluwuwiya, katti sindoye kagangowo.†

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bæla adæyedæ am bærne Sodombe-a Gomorre-adæa‡ nanjaunin koji.

Bone nja mbeji

(Mar 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ «Fannowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodækki. Adæ nangaro kadi gai burwoaro wallowo, koro bullam gai biwu bawoaro dægaiwo.

¹⁷ Amsoro hangal gænænowo, dalilnjudæ nayia njadane fuwu majilissero njasade dandalnjasolan kowonjai,

¹⁸ koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyero njasadi, tayi-a kærdiya-aro shedaro walloworo.

* **10:4 10.4** kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. † **10:14 10.14** katti sindoye kagangowo - Sæmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. ‡ **10:15 10.15** bærne Sodombe-a Gomorre-a - Am bærne aniye jauro diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno.

19 Shararo njasadiya, bare kɛla jiri mananuwi bi awo wulluwiyen karwungai diwwi. Sadɛn awo wulluwidɛa nayiro njadi,

20 dalilnjudɛa nayi gɛni mananuwi, Ruhu Bawandoyedɛma nayiyen manaji nangaro.

21 Yaana yanjugɛnaa sɛrɛcciye roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

22 Cuni nangaro§ am samma nayia wanjai, amma kam mɛrje har sa njerorambero* dɛganamadɛ njɛkkawo cuwandi.

23 Bɛla laan nayia basarnjaiya, bɛla gadero kasowo lenowo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Tada Kambedɛ walde isidɛro, bɛlawa Israyilawuye sammaa ga yeruwwawo.

24 «Fuwura malɛmnjua kojiwawo, koro wolodi kɛmanjua kojiwawo.

25 Fuwura malɛmnju gairo waljiya, cɛdɛna. Wolodi ye kɛmanju gairo waljiya, jussɛna. Kɛma fadoyedɛa Beljabullan† bowoyeraa, balle am fannjuye?

Kamba gɛni, Alaa rinowo!

(Luk 12.4-12)

26 «Adɛ nangaro bare tayia rinuwwi. Awima jakkada federo culuwawodɛ bawo, koro awima asɛrre isanodiwawodɛ bawo.

27 Awo curo buneyen nayiro wulnjagakkɛnadɛa kausulan wullowo, koro awo curo sɛmondoyen tatapcane fannuwwadɛ yea farsamlan kurungowo.

28 Am tiyi ceyesi ro rakcane cattuluwawodɛa bare rinuwwi. Amma ti ro-a tiyi-a sammaa rakce kannu jaanamayen sijiyidɛa rinowo!

29 Binaru yindi gursu tiloro caladi, gɛna? Adɛ yaye Bawandoye nodunjun gɛnia, falnjama cidiro cukkuriwawo.

30 Nayidɛ, kanduri kɛlandoyema samma komgada.

31 Adɛ nangaro bare rinuwwi, binaru ngɛwua darajan konuwwa.

32 Wundu duwon fuwu amben wua kasansɛnamadɛ, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia kasaddɛkki.

33 Amma wundu duwon fuwu amben wua angɛrsɛnamadɛ, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia angɛrnɛkki.

Nanlewa gɛni, firda

(Luk 12.49-59)

34 «Bare duniaro nanlewa kudoro kadikkoro tɛmanuwwi. A'a, nanlewa gɛni, kashagar‡ kudoro kadikko.

35 Awoa amba firduro kadikko, tada kɛlado bawanjuyero walji, fero ye kɛlado yanjuyero walji, kamu tadaye ye kɛlado kɛsainjuyero walji.

36 Adɛgaima kambe waduwnjudɛ am fannjuyero waljai.

37 Wundu duwon bawanju bi yanjua wumaa kojɛnaro cɛraanamadɛ kakkero waldu tinni. Wundu duwon tadanju bi feronjua wumaa kojɛnaro cɛraanamadɛ kakkero waldu tinni.

38 Koro wundu duwon kɛskanju karmoye ngoje wua sɛgannimadɛ kakkero waldu tinni.

39 Kam duwon ronju fando cɛraanamadɛ ronjudɛa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkɛnamadɛ ronjudɛa cuwandi.

Mukowa fando

40 «Kam nayia njamowonamadɛ wumaa sɛmowo, koro kam wua sɛmowonamadɛ ye ti wua sunodɛnadɛmaa cɛmowo.

§ 10:22 10.22 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. * 10:22 10.22 sa njerorambe - Kɛnde Tada Kambe. † 10:25 10.25 Beljabul - Yiwulis, Mai sedannaye. ‡ 10:34 10.34 kashagar - Firda.

⁴¹ Kam duwon nawia ti nawi nangaro cəmowonamadə mukowa nawiye cuwandi, koro kam jiremaa ti jirema nangaro cəmowonamadə mukowa kam jiremaye cuwandi.

⁴² Wundu duwon tayi aniye gananja laaro ti fuwurani nangaro ingi kənjaye samsu cinamadə, jiremaro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju fucciwawo,» yeno Isaye.

11

Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a (Luk 7.18-35)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindinno wada ce kerənniya, nadəa kolje bəla bəlaro leje jamaa alamje tayiro kawuri kəji wulduwu badiyeno.

² Nawi Yahaya kosolan awo Almasiwu cədidəa fangenniya, fuwurawanju laa nanjuro cunode

³ tiro: «Nima wa fuwun isimadə wo,* ra gade gureniye?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Waldənowo, awo fannuwwa-a ruwwa-aa Yahayaro wulgənowo:

⁵ Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidəa fanjai.

⁶ Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

⁷ Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa?

⁸ A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kajəmu shawa cakkənaa wa? A'a, am kajəmu shawa casakkənədə mairilan kasarga.

⁹ To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna.

¹⁰ Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: "Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai."†

¹¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sammayen wunduma Yahaya Kasalamaa kojəna bawo. Amma curo nodo bargaa Mai Samemayen təngəridə tia kojəna.

¹² Jaman Yahaya Kasalamayen tamiya har kuro kudero nodo bargaa Mai Samemaye kiaddin fuwu juwui, am tiro fuwu bo dapcaanadə kənduwodəa dunodunon mowo majai.

¹³ Dalilnjudə kitawuwa nawiyaye-a Attaura Nawi Musaye-a nawinawi cadəna ngai duwon, har Yahaya kadio.

¹⁴ Manadəa ngodu kasadduwaa, tima Nawi Iliya fuwun isimadə wo.

¹⁵ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁶ «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro:

¹⁷ "Algaita nayiro funjagayena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi," cani gai.

¹⁸ To, Yahaya ise juwunni ye, canni ye, "Ti karuwama!" yera.

¹⁹ Koro Tada Kambədə ise juwui, cai, "Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumasoye!" yera. Amma nanrashidudə kəndonjulən asudi.»

Isaye am ansiya Alayea wusadu (Luk 10.13-16)

* 11:3 11.3 fuwun isimadə - Almasiwu. † 11:10 11.10 Mal 3.1

²⁰ Daji Isa am bərnīya curonjan awo ajabba ngəwu cədənədəyea təmjanin nangaro wusadu badiyeno. Tiye:

²¹ «Kuttundo am bərnī Korajinne! Kuttundo am bərnī Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənəsodə bərnī Tirre-a Sidonne-alan tədənəa, tən kuren amnja ajaja-a buwu-alan† napcane tuwa cadəna.

²² Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo am bərnī Tirre-a Sidonne-ayedə‡ nanjaunin koji.

²³ Nayi ye am bərnī Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai. Ca awo ajabba ajabba nandon tədənədə bərnī Sodomben tədənəa, kua gairo dəgai.

²⁴ Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo bərnī Sodombedə§ nanjaunin koji,» yeno.

Na Isayen tustu fando

²⁵ Sa adən Isaye: «Bawa Kəma same-a dunia-aye, nia njungorəkki, dalilnjudə awo ania ilmuwu so, rashiduwa soro gəraame yallaro isanogemma nangaro.

²⁶ Aaa, Bawa, adəma awo jauro raammadə wo.

²⁷ «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkəna. Ti gənia, wunduma Tadadəa nojənni. Koro wunduma Bawadəa nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojiyiya cəraana-a.

²⁸ «Arowo naniro, nayi kare kurwowu ngowada yimbaruwwa samma, tustu njadəkki.

²⁹ Wudə rokuraa gəni, karwu ngəlaa nangaro, duini* daundoro ngogənowo, kolsənowo alamnjakko, karwundon tustu fanduwi.

³⁰ Awoa duini ye kəske, karenī ye kamboi,» yeno.

12

Isa Kəma yim tustuye

(Mar 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Sa adən yim tustuyea Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəna fanjaidə, kəla algamaye ficcane ngəro badiyera.

² Farisawa laa adəa kerunniya, tiro: «Akko rui, fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadi,» yera.

³ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədəa kitawulan kəranuwwi wa?

⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje gigəro. Rimannaro kajia, ti-a amnju-aro burodi sadaaye ngərodə haram!†

⁵ Ra, rimanna curo Fado Alayen awo yim tustuyea kəndoro haram cadison,* biwunja bawodəa Attauralan kəranuwwi wa?

⁶ Nayiro wulnjagakki, awo laa† Fado Alayea kojəna nadən mbeji.

⁷ Alaye: “Bu fida gəni, kanjimərīma raakko,† cəna. Ca mana adəye maananju nonuwwaa, am ayaunja baworo ayau gənaawwi.

⁸ Awoa Tada Kambedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwwu

(Mar 3.1-6; Luk 6.6-11)

† **11:21 11.21** *ajaja-a buwu-a* - Noduwuram lagaranne. ‡ **11:22 11.22** *bərnī Tirre-a Sidonne-a* - Am bərnī aniye jauro diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno. § **11:24 11.24** *bərnī Sodombe* - Am bərnī adəye jauro diwi nangaro, Ala samelan tayiro kannu fijiye siyeyeno. * **11:29 11.29** *duini* - Alamdu Isaye. † **12:4 12.4** 1Sam 21.1-6 * **12:5 12.5** *awo yim tustuyea kəndoro haram* - Kida. † **12:6 12.6** *awo laa* - Isa kəlanjuma-a nodo bargaa Mai Samemaye-a. † **12:7 12.7** Hos 6.6

⁹ Isa kəla fuwunna leyenniya, dandalnjaro kərgawo.

¹⁰ Nadən kam laa mukko canaa mbeji. Farisawadə Isaro ayau gənaduwu caraana nangaro, tiro: «Yim tustuyea kam isangaduwudə halal wa?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Wundundo diminju yim tustuyea bəlaaro cukkuriya, gərje cuttuluwiwawodə?»

¹² Adəgaia, kam dimia darajan kojəna nangaro, yim tustuyea ngəla kəndo halal,» yeno.

¹³ Daji kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, ngaje kəlewa salai faldə gairo walyeno.

¹⁴ Farisawadə dandalnin keluwunniya, sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Wakkil Kəmaye

¹⁵ Isa adəa asuyenniya, nadəa kolyeno. Jama kada ye tia geya. Tayi sammaa isangajiye

¹⁶ bare tia isanojaganniro səmonja kaskeno.

¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənədə wakkayeno. Tiye:

¹⁸ «Akko wakkilni kərenəkkənədə, tia raakkəna, tima karwuni jauru kəjijəgəna wo.

Ruhuni tiro yakkəkke

jiredəa jama duniaye sammaro isanojiyi.

¹⁹ *Kambiwu cədiwawo, yiljiwawo, kowonju farsamlan fəndiwawo.*

²⁰ *Caccaw rimjənaa namjiwawo, fatəla no cədi yea cejiwawo, har jiredəa kənnasarro cuwudiro.*

²¹ *Koro jama duniaye samma cunjuro təmanja casakki,»† cəna.*

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mar 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Daji karuwama laa kambu ye, muwa ye kewudənniya, Isa tia isangajiye caye gai curui ye manaji yero walyeno.

²³ Jama samma ajapcane: «Kam adə, tima gəni Tada Mai Daudayedə wo?» yera.

²⁴ Farisawadə adəa fangeranniya, tayiye: «Kənduwo Beljabul‡ mai sedannaye baslan sedannaa duji,» yera.

²⁵ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kərmai fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə dəgaiwawo, koro bəla bi fado fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə ye dəgaiwawo.

²⁶ To, Yiwulis sedannanjua dujia, kəlanjuro yaktəgəna. Ndayilan gəle kərmainjudə dəgai?»

²⁷ Koro wudə kənduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kənduwo wunduyen gəle sedannaa dujai? Adəmaro tayi sharawundoro waljai.

²⁸ Amma kənduwo Ruhu Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isəna, diye!

²⁹ «Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoədə cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

³⁰ Nonowo, kam wuro kəldəgənnidə lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodə tarduma.

³¹ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiy, amma Ruhu Alayea bastudə gawurdiwawo.

† 12:21 12.18-21 Ish 42.1-4 ‡ 12:24 12.24 Beljabul - Yiwulis.

³² Wundu duwon kɛla Tada Kambedɛyen manakuttu wuljidɛ, tiro gawurdiyi. Amma wundu duwon kɛla Ruhu Alayen manakuttu wuljidɛ, dunia yen kal, leira yen kal, har abadaro gawurdiwawo.

Kaska-a tadanju-a

(Mat 7.15-20; Luk 6.43-45)

³³ «Kaskadɛ ngɛlaa, tadanju ye ngɛla. Kaskadɛ diwia, tadanju ye diwi. Kaskadɛ tadanjulɛn asudi.

³⁴ Nayi kaduwu fusiyaeso! Nayi jaurɔ diwidɛ, awiawin gɛle ranguwe awo ngɛla mananuwi? Dalilnjudɛ awo karwulan dɛganadɛmaa cidɛ manaji nangaro.

³⁵ Kam ngɛladɛ awo ngɛla karwunjulan dɛganadɛyen ngɛla cɛdi, koro kam diwidɛ ye awo diwi karwunjulan dɛganadɛyen diwi cɛdi.

³⁶ Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, Ala kɛla mana faida bawoa kam manajɛna sammayen tia cuwori.

³⁷ Awoa mananɛmlan jiremaro wallɛmi bi mananɛmlan jirenambumaro wallɛmi,» yeno.

Alama Nawi Yunusse

(Luk 11.29-32)

³⁸ Daji malɛmba Attauraye-a Farisawa-a laaye Isaro: «Sayinna, alama laa sameye fɛlesagame ruiyeya, rayiyena,» cane tia keworo.

³⁹ Isaye tayiro: «Am ansiya Alaye jaman diwi adɛyeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gɛnia, alama fima tayiro fɛlediyiwawo.

⁴⁰ Jiri Nawi Yunus kuren curo buni mafɛndiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dɛganadɛ gai, Tada Kambedɛ ye curo cidiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dɛgai.

⁴¹ Kiyama wakkajiya, am bɛrni Niniweye cijane am jaman adɛyedɛa jirenam-buwuro shedajai, dalilnjudɛ tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadɛna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojɛna nadɛn mbeji.

⁴² Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anɛmbedɛ ye cije am jaman adɛyedɛa jirenam-buwuro shedaji, dalilnjudɛ ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nan-rashidunju fanduro isɛna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojɛna nadɛn mbeji.

Waldu sedanne

(Luk 11.24-28)

⁴³ «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dɛriyen na naptuye maji, amma cuwandiwawo.

⁴⁴ Daji kɛlanjuro: “Nda fanni kollɛkkɛnadɛro waldɛkke,” cɛni. Waldiya, fadodɛa bowu fat ye, tas fɛraada ye, tassana ye najiyi.

⁴⁵ Daji leje sedan tulur gade tia nandiwin kojana capce cuwude ngasaye napcai. Adɛ nangaro naptu kam adɛyedɛa cayemaa kojɛnaro kuttaji. Am jaman diwi adɛye yero adɛgai wakkajiyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugɛnasɔ-a

(Mar 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Isa jamadɛro mana cɛddi duwon, yanju-a yanjugɛnasɔ-a isane ci fadoyen dajane tiro mana caddo cane keworo.

⁴⁷ [Kam laaye tiro: «Akko yanɛm-a yanɛmgɛnasɔ-a deyan daada niro mana njɛddoro majai,» yenniya,]

⁴⁸ Isaye kamdɛro: «Wundu yanidɛ wo? Koro wunduso yanigɛnasodɛ wo?» § yeno.

⁴⁹ Daji fuwurawanjua mukkon fɛleje: «Akko yani-a yanigɛnasɔ-adɛ!

§ 12:48 12.48 Wundu yanidɛ wo? Koro wunduso yanigɛnasodɛ wo? - Na Alayen nankɛramidɛ buye gɛni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

⁵⁰ Wundu duwon awo Bawani Mai Samema cɛraanaa cɛdimadɛ, tima yani-a yanigɛnaso-a wo!» yeno.

13 Jawawi Isaye kɛla nodo bargaa Mai Samemayen

Misal kasuni jɛjɛrdumaye

(Mar 4.1-9; Luk 8.4-8)

- ¹ Yim adɛman Isa fadodɛn culuwe leje ci bɛrɛmben napkenniya,
² am kada kadami nanjun captane, har cije maararo ngaye napkeno. Amdɛ samma ye ci bɛrɛmben dajana ngai duwon,
³ awo kada misalnin tayiro wulduwu badiyeno. Tiye: «Kam laa kuloro algama jɛjɛrduro kiluwo.
⁴ Jɛjɛrji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.
⁵ Kasuni laa ye na kau kua katti ngɛwu bawoalan fiyada. Katti ngɛwu bawodɛro, sadɛman riye.
⁶ Amma kɛngal samero tatkenniya, kausu jauje fɛrdu bawo nangaro rimje ngamgeno.
⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidɛ riye algamadɛa kimitkeyeno.
⁸ Amma kasuni laadɛ ye na katti ngɛlaan fiyadanniya, riye nema kekko, laa tada mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku.
⁹ Kam sɛmonjuamadɛ fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye

(Mar 4.10-12; Luk 8.9-10)

- ¹⁰ Daji fuwurawa Isaye nanjuro isane tiro: «Awi nangaro jamadɛro misalnin managɛmidɛ?» cane tia keworo.
¹¹ Isaye: «Nayiro asɛr nodo bargaa Mai Samemaye noduro amardɛgɛna, amma tayiro amardɛgɛnni.
¹² Kam nanjun awoamadɛ,* tiro casargane ngɛwuro walji, amma kam nanjun bawomadɛ,† awo cɛdanadɛmaa tilan camoyi.
¹³ Akko dalil misalnin tayiro managɛkkidɛ: Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo, kɛlanja yero ngayiwawo.
¹⁴ Ngaima kɛlanjan awo Kɛmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljɛnadɛ wakkaji. Tiye:

«“Ngɛlaro fannuwi duwon,
kɛlandoro tɛmmaro ngayiwawo.
Koro ngɛlaro ruwi duwon,
tɛmmaro asunuwwawo.
¹⁵ Awoa karwu jama adɛyedɛ kibbajɛna,
kiaddin sɛmonja fanjai,
simnja yea jakcana,
bare simnjan carunni, sɛmonjan fanjanni,
koro karwunjan asujanni.
Ngai gɛnia, naniro waldane tuwa cade
taya isangagɛkki,”† cɛnna.

¹⁶ «Amma simndo barganja, carui nangaro, sɛmondo ye, fanjai nangaro.

* **13:12 13.12** kam nanjun awoamadɛ - Kam mana Isaye fanjidɛ, nodunju cɛrgane caye kojɛnaro asuji. † **13:12 13.12** kam nanjun bawomadɛ - Kam mana Isaye fanjiwawodɛ, nodunju ganadɛmaa tilan camoyi. † **13:15 13.14-15** Ish 6.9-10

17 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, jirewu so kada awo ruwwadæa kuroro jauro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwadæa fanduro caraana, amma fanjanni.

Maana misal kasuni jæjærdumaye
(Mar 4.13-20; Luk 8.11-15)

18 «To, maana misal kasuni jæjærdumayedæa fannowo!

19 Wundu duwon mana kæla nodo bargaadæyen fanje kælanjuro ngaannimadæ, Kæladodæ ise mana karwunjun fidænadæa cotto cuttuluwi. Tima kasuni kæla jawallen fidænadæ wo.

20 Kasuni na kauan fidænadæ ye, tima kam manadæa fanjiyama, karwu kæjiaro cæmoyidæ wo.

21 Amma tilan færdû bawo nangaro, tussiwawo. Kæla manadæyen kuttu caiya, bi am tia basarjaiyama, waje kolji.

22 Kasuni na ngiwian fidænadæ ye, tima kam manadæa fanjæna duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so manadæa kæpcane tiro faidajiyiwawodæ wo.

23 Amma kasuni na katti ngælaan fidænadæ, tima kam manadæa fanje kælanjun rojæna tiro faidajiyi, nema laa tadanju mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku cakkiidæ wo,» yeno.

Misal kasuni ngæla-a diwi-aye

24 Isa tayiro misal gade ye wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedæ alamanju kam kulonjun kasuni algamaye ngæla jæjærnænadæ gai.

25 Amma am samma kænæm cadi duwon, kæladonju ise curo algamadæyero kasuni kajimbe jæjæriye sapkadan.

26 Algamadæ riye kæla fitkenniya, kajimdæ ye asudiro walyeno.

27 Kidawudæ isane banja ngimbaro: “Barganæmmin, ni kasuni algamaye ngæla gæna kulonæmlan jæjærnæm? To, ndayilan gæle kajimbædæ?” cane tia keworo.

28 Banja ngimbaye tayiro: “Kælado laa adæa cædo!” yeno. Daji kidawudæye tiro: “Leniye tuluwiyeya, raamma wa?” cane keworænniya,

29 tiye: “A'a, lenuwe kajimdæa tuluwuwiya, algamadæ yea mænguwi.

30 Kollowo, har kalero rokko riya. Biyilajiya, kalawudæro kajimdæa kamja kæla kælaro cekkeru kannun warja duwon, daji algamadæ yea capca bæranilan gænaja nækki,» yeno.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(Mar 4.30-34; Luk 13.18-21)

31 Koro Isa walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedæ alamanju kasuni mutarre kam laa ngoje kulonjulan fijæna gai.

32 Kasuni mutarredæ, curo kasuniya sammayen tima tængæri wo. Amma riye wurajiya, kæskawa jærwulan sammæro kuraro walje, har ngudoso dælambanjan fannja cadandi,» yeno.

33 Koro walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedæ alamanju yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kælje dije, har fum fujæna gai,» yeno.

34 Isa jama captanadæro awo ani sammaa misalnin wulyeyeno. Misalnin gænia, awima tayiro wuljægæna bawo.

35 Adægaima awo Kæmande kuren ci nawiya wuljænadæ wakkayeno. Tiye: «Misalnin mananækki, awowa tæn dunia alaktænaman gæraadadæa wullækki,»† cænna.

Maana misal kasuni ngæla-a diwi-aye

³⁶ Daji Isa jamadæa kolje fadodæro kasargawo. Fuwurawanju ye nanjuro isane tiro: «Marne, andiro maana misal kajim kuloyedæa fisarsagane,» yera.

³⁷ Isaye tayiro: «Kam kasuni ngæla jæjærjænamadæ, tima Tada Kambedæ wo,

³⁸ kulodæ dunia, kasuni ngæladæ am nodo bargaadæa kasaccanadæ. Kajimdæ am Kæladodæa jaanadæ,

³⁹ Kælado kajimdæa jæjærjænamadæ Yiwulis. Biyiladæ cinowo duniaye, kalawusodæ malaiyawa.

⁴⁰ Jiri kajimdæa capcane kannun warjaidæ gai, dunia cijiya, adægai wakkaji.

⁴¹ Tada Kambedæ malaiyawanjua juwaje lejane curo nodonju bargaaen am am gadea casakke biwu cadiso-a am diwi cadiso-a sammaa capcane

⁴² kannuro fijagai. Nadæn so ye tædi, sheri ye naldi.

⁴³ Daji jirewudæ curo nodo bargaa Bawanjayen kængal gairo nurraro waljai. Kam sæmonjuamadæ fanjo!

Misal gadegade nodo bargaa Mai Samemaye

⁴⁴ «Nodo bargaa Mai Samemayedæ alamanju awo laa jaumaro tamanna kulolan ræpkada gai. Kam tia cuwandiya, caye gairo ræpce karwu kæjiaro leje kændanju sammaa cælade kulodæa ciwi.

⁴⁵ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedæ alamanju sawurma laa mursam ngæla maji gai.

⁴⁶ Mursam jauro tamanna laa cuwandiya, leje kændanju sammaa cælade mursamdæa ciwi.

⁴⁷ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedæ alamanju buni taram laa buni tawu tia bæræmbo gæpcagane buni jiri jiri cadai gai.

⁴⁸ Cæmbærænaro waljiya, gærjane ci bæræmbero cawude napcane ngæla ngæladæa kærjane joworo fijagai, amma batti battidæa wajane yirjai.

⁴⁹ Dunia cijiya, adægaima wakkaji. Malaiyawa isane jirenambuwua curo jirewuyen firjane

⁵⁰ kannuro fijagai. Nadæn so ye tædi, sheri ye naldi,» yeno.

⁵¹ Isaye fuwurawanjuro: «Awo ani samma kælandoro ngaana wa?» cæne tayia kiworænnya, tiro: «Aaa,» yera.

⁵² Daji tayiro: «Adægaima malæm Attauraye fi yaye fuwura nodo bargaa Mai Samemayedæro waljænadæ alamanju kæma fadoye ajaramnjun læman dina-a bærin-a ngoje cuttuluwidæ gai,» yeno Isaye.

Am bæla Najaratte Isaa wadu

(Mar 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Isa misal ania cæde kerænnya, nadæa kolyeno.

⁵⁴ Bæla wurajænadæro leje dandalnjan jamaa alamdu badiyeno. Amdæ tia ajapcane: «Nðaran kam attæ nanrashidu-a kænduwo-a ania kiwando?

⁵⁵ Ti gæna tada katako karomadæye wo? Yanjuye cunjudæ Meram, gæna? Yanjugænasodæ ye Yakuba-a Isuwu-a Siman-a Yahusa-a, gæna?

⁵⁶ Koro yanjugænawa ferowa samma-a rokko kærgaiye, gæna? To, ndaran gæle ti adæ awo ani sammaa kiwando?» cane

⁵⁷ tia kasatturo wayera. Amma Isaye tayiro: «Nawi curo bælanjaye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno.

⁵⁸ Kambærsenambunja nangaro, nadæn awo ajabba ngæwu cæðenni.

14

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo

(Mar 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Sa adən Mai Hirudus lawar Isaye fangenniya,

² kowonawanjusoro: «Kam adə Yahaya Kasalama, tima roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» yeno.

³ Caman kəla lamar Ya Hirudiya kamu yanjugəna Mai Filibussen Mai Hirudus Yahayaa cədane, cekkere kosoro kesakko,

⁴ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənaye mowodə haram!» cənna nangaro.

⁵ Koro Mai Hirudus Yahayaa roro njejoro maji duwon, jamadəa riyeno, tia nawiro ngojana nangaro.

⁶ Ngaima duwon saanduri Mai Hirudus tambənaye kidənniya, fero Ya Hirudiyaye ise fuwunjan bikke kirando. Karwu maidəye jauro kəjije

⁷ tiro awi yaye ronju cəraanaa ci cəne wadu ngoje kansi giwo.

⁸ Ferodə ye leje yanju tiro gala ce walde maidəro: «Wuro na adən kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen se!» yeno.

⁹ Maidəye karwunju jauro kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro wada ce

¹⁰ amnju cunode lejane kosolan kəla Yahayaye kamgera.

¹¹ Daji kəlanjudəa buwurulan cawude ferodəro kedo, ti ye ngoje yanjuro kikkiado.

¹² Fuwurawa Yahayaye isane kaminnju ngojane caade sittərayera, koro lejane Isaro lawar adəa wulyeyera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mar 6.30-44; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

¹³ Isa awo wakkajənadəa fangenniya, ti runju maararo ngaye nadəa kolje karaa na wunduma baworo leyeno. Amma jamadə adəa fangeranniya, tayi ye bəlanjasolan caluwe silan Isaa geya.

¹⁴ Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoje amnja dondia isangayeyeno.

¹⁵ Dunia ləmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna. Jamadəa salamme, bəladeyasoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

¹⁶ Amma Isaye tayiro: «A'a! Sai lejaiya gəni, nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno.

¹⁷ Tiro: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende,» yera.

¹⁸ Isaye: «Wuro tayia sukkudowo!» cəne

¹⁹ wada ce jamadə kəla kajimben napca yeno. Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce, tayi ye jamadəro kedo.

²⁰ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowo sammaa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

²¹ Am duwon kəmbo adəa jawunadə kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa alama dəwu uwu gai.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mar 6.45-56; Yah 6.16-24)

²² Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bərəmdəa koja ci todəro lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno.

²³ Tayia salamgenniya, ti runju moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa. Nadən ti tilonju lok duwon, dunia ləmgəno.

²⁴ Koro sa adəlan karuwa dunoa cije ingi bərəmbedəa cambalje maaradəa babakce, har maaradə ci ingiyea kuruwunno leyeno.

²⁵ Sa yaku buneyen Isa kəla ingiyen silan nanjaro kadio.

²⁶ Fuwurawadē Isa kēla ingiyen silan ledu cēdidēa kerunniya, karwunja pēt kamde: «Kaime kam nunaye!» cane riduro burwu kesakko.

²⁷ Sadēman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Kēma, nimaa, amarsēgāne kēla ingiyen nanēambo isākko,» yeno.

²⁹ Isaye: «Are!» yenniya, Biturus curo maaradēyen culuwe tia naduwuro kēla ingidēyen silan ledu badiyeno.

³⁰ Amma karuwa dunoadēa kirunniya, yaaje tia lēptu badiyeno. Daji kowo sapce: «Kēma, wua sēmoye!» yeno.

³¹ Sadēman Isa mukkonju sajiye tia cēdane: «Ni kambēse ganaadē, awiro shekku kekkām?» yeno.

³² Daji maaradēro kasargaanniya, karuwadē gēm nēmgenō.

³³ Am curo maaradēyedē Isaro ambēcagane: «Jiremaro ni Tada Alaye!» yera.

³⁴ Daji bērēmdēa faljane koyeranniya, cidi Genesaretten jēpkera.

³⁵ Am nadēye Isaa asuyeranniya, lawarnju cididē ngaro tatargaada. Amnja dondiso sammaa na Isayero cawude

³⁶ ci kalwunjuyedēmaa lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudēa lejana samma ngayera.

15

Ada amwurawaye

(Mar 7.1-13)

¹ Daji Farisawa-a malēmba Attauraye-a laa Jerujalemlan cijane na Isayero isane tiro:

² «Awiro fuwurawanēmdē ada amwurawandeyea koljane mukkonja tuljannin* kēmbō jawuidē?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Nayidē nda, awiro wada Alaye kolluwe adando gawidē?»

⁴ Awoa Alaye: “Bawanēm-a yanēm-aro daraja ye!”† Koro “Kam duwon bawanju bi yanjua rujēnamadē, tia roro ceyeso!”† cēnna.

⁵ Amma nayiye: “Kam bawanju bi yanjuro: ‘Awo nanin nuwandoro tēmanuwwadēa Alaro gēnagēkkēna,’ cēnia,

⁶ bare tilan bawanju-a yanju-aro ser cēdde daraja cinni,” nuwi. Adēgaima adando nangaro mana Alayedēa bowuro kalakkew.

⁷ Nayi mēnafēkkaso, awo Nawi Ishayaye kēlandon wuljēnadē jire. Tiye:

⁸ «“Jama adē cilan wuro daraja sadi, amma karwunjan nanin kuruwujana.

⁹ De sullo wuro ambēnsagai, alamdunjadē wada kambe,”† cēnna.»

Tayir-a tayir gēni-a

(Mar 7.14-23)

¹⁰ Daji Isa jamadēa nanjuro bowoje tayiro: «Fannowo, asunowo!»

¹¹ Awo ci kambero ngayidē kamdēa tayir gēniro cēdiwawo, amma awo cinjun culuwidē, tima kamdēa tayir gēniro cēdi wo,» yeno.

¹² Daji fuwurawadē nanjuro isane tiro: «Farisawadē mana adēa kutturo fanjanaro nonēmma wa?» cane tia keworo.

* 15:2 15.2 mukkonja tuljannin - Kēla ada yaudiyayen kam mukko tuljannin kēmbō juwuia, tayir gēniro walji.

† 15:4 15.4 NL 20.12; SK 5.16 † 15:4 15.4 NL 21.17; Lew 20.9 † 15:9 15.8-9 Ish 29.13

¹³ Isaye tayiro: «Kəska fi duwon Bawani Mai Samema gəni kokcomadə, fərduyen tia məkcai.

¹⁴ Kollowo tayia, kambu kambua jedumaso! Kambu kambu kamanjua jejia, tayi yindi samma bəlaaro casukkuri.»

¹⁵ Daji Biturusse tiro: «Misal adəa andiro fisarsagane,» cəne Isaa kiworənniya,

¹⁶ Isaye: «A! Nayi ye kuamison kəla jakkadaa wa?

¹⁷ Awi yaye ci kambero ngaanadə curonjuro koje daji tiyinjuyen culuwiro nonuwwi wa?

¹⁸ Amma awo ci kamben culuwidə curo karwunjuyen isəna, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo.

¹⁹ Dalilnjudə niadiwi so, kam njejo so, kənjəna so, jarawa so, nambarwu so, shedakambu so, adələmdu so samma curo karwudəyeman caluwi,

²⁰ anisodəma kamdəa tayir gəniro cadidə wo. Mukko tuljənnin bəri bodə kamdəa tayir gəniro cədiwawo,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando

(Mar 7.24-30)

²¹ Daji Isa nadəa kolje lardu bərni Tirre-a Sidonne-ayero leyeno.

²² Kamu Kan'anama† cididən dəgana laa nanjuro ise kowo sapce tiro: «Kəma, Tada Mai Daudaye, wua njunosəne! Feroni jaumaro karuwaa,» yeno.

²³ Amma Isa tiro mana falma kalakcəgənni. Daji fuwurawanju nanjuro isane tia lowojane: «Tia salamme lejo, kowo sapciaro andia sagai,» yera.

²⁴ Isaye: «Dimiya fattaana Israyilayero gənia, Ala wua wunduyemaro sunodənni,» yeno.

²⁵ Amma kamudə ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, wua banasəgəne!»

²⁶ Isaye: «Kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya,

²⁷ kamudəye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo cidiro cukkurənadəa jawui,» yeno.

²⁸ Daji Isaye kamudəro: «Kambərsenəmdə jauro kura, diye! Awo raammadə wakkajo!» yeno. Sadəman feronjudə ngayeno.

Isaye am kasuwa jiri jiria kada isangaduwu

²⁹ Daji Isa nadəa kolje leje ci bərəm Galileye jəgane kəla kau kuruwuyen juwane napkeno.

³⁰ Am kada kadami isane ngurdiyi so, kambu so, dungu so, muwa so, am dondi gade ngəwu soa nanjuro cawude fuwunjun gənajane tayia isangayeyeno.

³¹ Jamadə muwaso manajai, dunguso ye ngaro waljana, ngurdiyiyaya ye sinjan lejai, koro kambuwa ye sim cawandənarə kerunniya, ajapcane Ala jama Israyilayedəa jajakkera.

Isaye am dəwu dewu ambadu

(Mar 8.1-10)

³² Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro: «Jama adəa njunokkəna, dalilnjudə ku wu-a rokko kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro. Kənanjaa duwon tayia salamməkkiya, raakkəni, bare jawallan dunonja baworo waljənni,» yeno.

³³ Fuwurawanjudəye tiro: «Ndarən gəle karaa adən kəmbo sarai fandiye jama kada adəa ambaniye?» yera.

³⁴ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur buni sanana laa-a,» yera.

† 15:22 15.22 *Kan'anama* - Kan'anadə cu lardu Israyilaye jaman Nawi Musayen. Kan'anawu samma kərdiya, koro yaudiya tayia wul wajana.

³⁵ Daji Isa jamadæa cakke cidin napkeranniya,

³⁶ burodi tulurdæ-a buniyadæ-a ngoje Alaro ardiye fəsakce fuwurawanjuro ce, tayi ye jamadæro kedo.

³⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowodæa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesæmbæro.

³⁸ Am duwon kæmbo adæa jawunadæ, kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa dæwu dewu.

³⁹ Daji Isa jamadæa salangenniya, maararo ngaye cidi Magadannero leyeno.

16

Alama sameye mada

(Mar 8.11-13)

¹ Farisawa-a Sadusiya-a isane Isaa rijapturo alama laa sameye tayiro fælejuworo tia keworo.

² Isaye tayiro: «Kajirijiya, nayiye: “Kasam kæji fandiye, same kimejæna nangaro,” nuwi.

³ Koro dunia wajiya, nayiye: “Ku ingi cuduri, same keyera kime cittaro waljæna nangaro,” nuwi. Awo samen fæledidæa fisardu nonuwwa, amma awo jaman adæn wakkajidæa fisardudæ nayiro katkero!

⁴ Am ansiya Alaye jaman diwi adæyeso alama majai, amma alama Nawî Yunusse gænia, alama fima tayiro fælediyiwawo,» yeno. Daji tayia kolje leyeno.

Yis Farisawa-a Sadusiya-aye

(Mar 8.14-21)

⁵ Fuwurawadæ bæræm faljane ci todæro koyeranniya, ngessane burodi ngojanniro asuyera.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænanowo!» yeno.

⁷ Tayidæ kattenjan: «Burodi ngoniyende nangaro ngai wulji,» cane mana badiyera.

⁸ Isa adæa asuje tayiro: «Nayi kambæirse ganaaso, awiro kæla burodi nandon bawoyen kattendon mananuwidæ?

⁹ Ra, kua yaye asunuwwi wa? Burodi uwu am dæwu uwuro dagargaadadæ-a jowo ndawu cammuwwa-adæa ngessuwwa wa?

¹⁰ Ra, burodi tulur am dæwu dewuro dagargaadadæ-a jowo kalaram ndawu cammuwwa-adæa ngessuwwa wa?

¹¹ To, awiro gæle asunuwwidæ? Wu kæla burodiyen gæni mananjagakki, yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænanowo yekko!»

¹² Daji fuwurawadæ yis burodiyero gæni, alamdu Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænaja wuljægænaro asuyera.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedæ woro asudu

(Mar 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Isa cije cidi bærne Kaisariya Filibiyero kadinniya, fuwurawanjuro: «Wunduro Tada Kambedæa amsodæ ngoyera?» cæne tayia kiworo.

¹⁴ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama cani, laaye Nawî Iliya cani, laaye Nawî Irimiya bi nawiya kureye falnja cani,» yera.

¹⁵ Tiye: «Nayidæ, wunduro wua ngosew?» cæne tayia kiworæninniya,

¹⁶ Siman Biturusse: «Nima Almasiwu Tada Ala Kændægaimayedæ* wo!» yeno.

¹⁷ Daji Isaye tiro: «Barganæm Siman tada Yunusse, dalilnjudæ kam gæni, Bawani Mai Samema adæa isanonjægæna nangaro.

* 16:16 16.16 Almasiwu - Kaala Isaye.

18 Niro wulnjögækki, nima Biturus,[†] kəla kau adəyeman[‡] jama wua gawu[§] tandəkki, koro kənduwo kannuye kəlanjan kənnasar cuwandiawo.

19 Niro cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye* njikki. Awi duwon dunian gerəmidə same yen tikkerəna, koro awi duwon dunian wuinəmidə same yen wuidəna,» yeno.

20 Daji Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro tima Almasiwudə woro wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mar 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

21 Kua adən fuwun Isa fuwurawanjuro Ala kədarjəna Jerujalembo leje mukko amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-ayen kuttu tai daje cane tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia alamdu badiyeno.

22 Daji Biturus tia səgəriro cuttuluwe jəkkade: «A! Kəma, Ala nia adəro damnjuwo! Adə təmmaro niro wakkanjiywawo!» yeno.

23 Amma Isa suworde Bituruso: «Nani kolle, Yiwulis! Jawalnilan takkallo walsəgəmma. Awo karwunəmlan tammadə Alaye gəni, kambe!» yeno.

24 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

25 Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cuwandi.

26 Kam dunia adə ngaa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju? Ra, awi gəle kam ce ronju cuwandi?

27 Dalilnjudə Tada Kambedə curo daraja Bawanjuyen malaiyawanju-a rokko isiya, daji wundu yayero kəla awo cədənasoyen kalkallo ci nangaro.

28 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, Tada Kambe kərməinjun isi carui,» yeno.

17

Isaye darəjanju fəledu
(Mar 9.2-13; Luk 9.28-36)

1 Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa.

2 Fuwunjan Isaye alamanju falde fəkkanju kəngal gai tai daje yiyilyeno, koro kajəmunju ye nur gai bul fokko walyeno.

3 Sadəman Nawī Musa-a Nawī Iliya-a tayiro fəledəgane Isa-a jandedu badiyera.

4 Daji Biturusse Isaro: «Kəma, andi na adən mbejidə jəuro ngəla. Raammaa, ngurwo yakku na adən lamməkki: fal kaanəm, fal Nawī Musaye, fal ye Nawī Iliyaye,» yeno.

5 Manaji ngai duwon, fofou nurra ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jəuro raakkəna. Tima karwuni jəuro kəjijuwo. Mananju fannowo!» yeno.

6 Adəa fangeranniya, fuwurawadə fədəryero rəbət təmdane karwunja tai daje kamgada.

7 Amma Isa ise tayia leje: «Cinowo, bare rinuwwi!» yeno.

8 Kəla sapkeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

9 Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isaye tayiro wada ce: «Bare awo ruwwa adəa wundumaro wulgəwwi, sai Tada Kambedə karmolan cijiya duwon,» yeno.

[†] 16:18 16.18 Biturus - Maana cu adəyedə kau. [‡] 16:18 16.18 kau adə - Awo Biturus wuljənədə. [§] 16:18 16.18 jama wua gawu - Jama Isaa Almasiwuro kasaccanədə. * 16:19 16.19 cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye - Cuwuramma nodo Mai Samemaye njədəkki.

¹⁰ Daji fuwurawadaye tiro: «Awiro gale malamba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya ise awiso kalkallo kalakci.

¹² Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna duwon, tia asujanni, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo. Adəgaima Tada Kambədə ye mukkonjan kuttu cai,» yeno.

¹³ Daji fuwurawadə kəla Yahaya Kasalamayen tayiro mana cəddiro asuyera.

*Isaye tada karuwaa isangaduwu
(Mar 9.14-29; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Na jama captanadəro kadiranniya, kam laa ise fuwu Isayen tungurumje

¹⁵ tiro: «Kəma, tademia njunone! Ti sedan koroyea jauro suwoljəna, koro ngəwuro kannu so, ingi soro cukkurəna.

¹⁶ Fuwurawanəmbo tia kikkiadəkkəniya, tia isangaduwu tayiro katkero,» yeno.

¹⁷ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwwu karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

¹⁸ Isa sedandəro kikkadənniya, tadadəa kolje culuwe sadəman ngayeno.

¹⁹ Daji fuwurawadə na Isayero isane runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo.

²⁰ Isaye tayiro: «Kambərsendo gana nangaro. Jiremaro nayiro wulnjagakki, ca kambərsendo mbejia, kasuni mutarre gai yaye, kau kuruwu adəro: “Cine na todəro lene!” wulluwiya, cije leji. Awima nayiro tiyeri bawo!

²¹ [Amma sedan jiri adəyedə culuwawo, sai moduwa diwe asem tawiya duwon.]»

*Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mar 9.30-32; Luk 9.43b-45)*

²² Fuwurawanju cidi Galileyelan capkadaranniya, Isaye tayiro: «Tada Kambədəa mukko ambero sərəccagane

²³ tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. Daji fuwurawadə karwunja jauro kuttayeno.

Isaye akki Fado Alaye biyadu

²⁴ Bəрни Kafarnaamero kadiranniya, akki Fado Alaye mowomaso na Biturussero isane tiro: «Maləməndodə akki Fado Alayedəa biyajiwwu wa?» cane tia keworo.

²⁵ Biturusse: «A'a, biyaji,» yeno. Fadoro kadinniya, Isaye burwon tiro: «Siman, awi təmanəm? Na wundusoyen maiya duniayesodə akki camoyi? Na tadawanjayen ra na am gadesoyen?» cəne tia kiworo.

²⁶ Biturusse: «Na am gadesoyen,» yenniya, Isaye tiro: «Adəgaia, tadawanjasodə dawun bawo, diye!

²⁷ Adə yaye bare yakkiye karwunja wajənniro, lene bərəmbo mui kolgəne buni burwon tammadəa ngone cinju kane. Kanəmiya, gursu fal fandəmi. Ngone yade akki mowomasodəro ye, wu-a ni-ayero,» yeno.

18

Jawawi Isaye kəla jama tia gawuyen

Wundunja kura wo?

(Mar 9.33-41; Luk 9.46-50)

¹ Sa adən fuwurawadə na Isayero isane tiro: «Curo nodo bargaa Mai Samemayen wundu kura wo?» cane tia keworo.

* **17:10 17.10** Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

² Daji Isa tadaana laaa bowoje dawunjan isadajiye

³ tayiro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, karwundo falde tadawa sanana gairo walluwwia, tæmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

⁴ Adə nangaro wundu duwon tadaana adə gai kəlanjua awimaro ngojənnidə, curo nodo bargaa Mai Samemayen tima kura wo.

⁵ «Koro wundu duwon tadaana adə gaia cunilan* cəmwonamadə, wumaa səmowo.

⁶ Amma wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bəram kuruwuro gəpcaanama tiro ngalwo.

⁷ «Kuttunja am duniayeso, dalilnjudə awowa tayia casakke taljane biwu cadi mbeji. Jaraptaso kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidə!

⁸ Mukkonəm bi sinəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme nin kuruwunno gəmme! Mukko yindia bi si yindia kannu tæmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin bi dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁹ Koro simməm njakke talləme biwu dimia, tia kulaine nin kuruwunno gəmme! Sim yindia kannu jaanamayedəro ngawodəroa, sim falla ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

Misal dimi faccəganaye
(Luk 15.1-7)

¹⁰ «Hangal gənanowo, bare tadawa sanana aniye falnjamaro rudu gənagəwwi! Nayiro wulnjagakki, samelan malaiyawanja sawisoro fəkka Bawani Mai Samemaye carui kasarga.

¹¹ [Awoa Tada Kambedə awo faccəgənasodəa manəme njəkkaworo isəna.]

¹² Awi gəle təmanuw? Kam laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filəgar ləgaridəa kərisolan kolje leje fal faccəgənadəa maji, mare?

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiwandoa, karwukəji duwon kəla faldəyen cədidə kəla filəgar ləgari faccaannidəyen cədidəmaa kojəna.

¹⁴ Adəgaima Bawando Mai Samema ye tadawa sanana aniye falnjaye fattuwu cəraanni.

Kəraminəmbe biwu niro njəddo

¹⁵ «Kəraminəm biwu niro njəddia, lene katte nayi yindi rundoyen tiro biwunjudəa wulgəne. Mananəm fanjia, kəraminəmdəa mowomma.

¹⁶ Fanjiwawoa, kam fal bi yindi ngone kallo lenowo. Adəgainin mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiyi.

¹⁷ Tayi yea fanduro wajia, jama wua gawuro wulgəne. Koro yaye jama wua gawudəmaa fanduro wajia, kərđi bi akki mowoma gairo tia ngone.

¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi duwon dunian geruwidə same yen tikkerəna, koro awi duwon dunian wuinuwidə same yen wuidəna.

¹⁹ Koro nayiro wulnjagakki, dunian kamndo yindi kəla awi yayen arđijane Bawani Mai Samemaa caworia, tayiro ci.

²⁰ Dalilnjudə na duwon kam yindi bi yakku cunilan captanadə, wu ye dawunjan,» yeno.

Misal kam gawurdu wadumaye

²¹ Daji Biturus na Isayero ise tiro: «Kəma, kəramini wuro biwu səddiya, ndawuro tia gawurnəkki? Har gadegade tulurro?» cəne tia kiworo.

²² Isaye tiro: «A'a, har gadegade tulurro gəni wulngeyekko, fitulur gadegade tulurro tia gawurne!

* 18:5 18.5 cunilan - Isaa kasattu nangaro.

²³ Adə nangaro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju mai laa wolodiyanju-a kəla kasunjayen balas dio cəraanadə gai.

²⁴ Maidə balas dio badiyenniya, kam talanti† dəwu mewuro jəgaimaa tiro kekkudo.

²⁵ Kamdə awonju rəmboye bawodə, kəmanju wada ce ti-a kamunju-a yallanju-a kəndanju samma-aa calado kasudə tərəmbo yeno.

²⁶ Amma kamdə fuwu kəmanjuyen tungurumje tiro: “Barganəmmin, kanadi tai, sammaa rəmbəkki, diye!” yeno.

²⁷ Daji kəma wolodidəye tia njunoje kasudəa wajiye tia kolje leyeno.

²⁸ «Kiluwunniya, wolodi adə ye kamanju laa dinariyus‡ miaro jəgaimaa kiro. Tia dauyen rəpciye kimiljiye: “Awo nia njəgakkidəa rəmbe!” yeno.

²⁹ Daji kamanjudə fuwunjun tungurumje tia lowoje: “Marne, kanadi tai, rəmbəkki, diye!” yeno.

³⁰ Amma waje tia kosoro cakke, har kasudəa cərəmbiro yeno.

³¹ «Wolodiya amanjudə awo wakkajənədə kerunniya, karwunja jauro bannade lejane kəmanjaro awo wakkajəna sammaa wulyeyera.

³² Daji kəmanjadə koro walde wolodidəa bowoje tiro: “Ni wolodi kəlado! Lowosəmna nangaro, kasunəm adə sammaa wangeyekko.

³³ Njunonjəkkənədə gai, wolodi kamanəmba njunodudə niro wajimnjəgəna, gəna?” cəne

³⁴ gərgaje tia mukko am tiro ajawu caddiyero cakke, har ti ye sammaa cərəmbiro yeno.

³⁵ Adəgaima wundundo yaye karwunjun kamanjua gawurjiwawoa, Bawani Mai Samema ye tiro ngaidəmaa cəddi,» yeno Isaye.

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

19

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mar 10.1-12)

¹ Isa mana ania cəde kerənniya, cidi Galileyea kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno.

² Jama kada kadami Isaa jaane nadən am dondia isangayeyeno.

³ Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kəla dalil fiyen yaye kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Ngaltəma kitawulan adəa kəranuwwi wa? “Badiduramnin Alaktumadə tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁵ Koro tiye: “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye tayi yindiso tiyi fallo waljai,† cəna.

⁶ Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana. Adə nangaro awo Ala kəljənədə bare kam firjənni!» yeno.

⁷ Farisawadəye tiro: «To, awiro gəle Nawi Musa kam kamunjuro kakkadu dəptaye co duwon koljoro wada kaino?»† cane tia keworo.

⁸ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa kamu dəpta nayiro amarngeyera, amma badiduramnin ngai gəni.

⁹ Nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpce gade niyajənədə kənjəna cədəna,» yeno.

¹⁰ Daji fuwurawanjuye tiro: «Adəma naptu kam kamunjuayea, niya dionambudəma ngalwo!» yera.

† 18:24 18.24 talanti - Ngal wuriye. Talanti faldə alama alwasi kida kərwu mewu wuriye gai. ‡ 18:28 18.28 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle. † 19:4 19.4 Bad 1.27; 5.2 † 19:5 19.5 Bad 2.24 † 19:7 19.7 SK 24.1-4

¹¹ Isaye tayiro: «Kam nguson gani rakce mana adæa ngoji, sai am duwon tayiro tinamasodæ.

¹² Dalilnjudæ am laa curo yanjayeman adim tayia casambæna mbeji, am laa ye am tayia adimbo cadæna mbeji, koro am laa ye nodo bargaa Mai Samemaye nangaro kælanja adimbo cadæna mbeji.* Kam mana adæa rakce ngojimadæ ngojo!» yeno.

Isaye yalla sananaro bargaa dæptuwu
(Mar 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Daji am laa Isa mukkonju kæla yallanja sananayero gænajuwo moduwa cæddoro tayia nanjuro kewudænnya, fuwurawadæ amdæa wusayera.

¹⁴ Amma Isaye fuwurawanjuro: «Yalla sananadæa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkwæwi! Noda bargaa Mai Samemayedæ am tayi gaiye nuwanja, diye!» yeno.

¹⁵ Daji kælanjaro mukko gænayeyennya, nadæa kolje leyeno.

Gariwu laaye ro sawisoye mada
(Mar 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Daji jairo laa ise Isaro: «Sayinna, awi ngæla dikke ro sawisoye† fandækki?» cæne tia kiworo.

¹⁷ Isaye tiro: «Awiro kæla awo ngælayen wua suworæmidæ? Ti ngæladæ tilo lon! Ro sawisoye fando raammaa, wadawadæa gai!»‡ yeno.

¹⁸ Jairodæye: «Wada fiso?» cæne tia kiworænnya, Isaye: «Bare ro kambe tuluwummi, bare kænjenæ dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi,

¹⁹ bawanæm-a yanæm-aro daraja ye, koro kæmaskinæm yea kælanæm gairo raye!»† yeno.

²⁰ Jairodæye: «Wada ani sammaa gakkæna, awi gæle wua mauso?» yeno.

²¹ Isaye: «Kalkal diomaro waldu raammaa, lene kændanæm lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandæmi. Daji are wua sægai!» yeno.

²² Jairodæ mana adæa fangennya, ti jairo gariwu nangaro karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Mai Samemayero ngawonju jairo jau, diye!

²⁴ Koro waldække nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudæro kærimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

²⁵ Fuwurawadæ adæa fangerannya, jairo ajapcane: «Assha! Adægaia, wundu gæle njækkawo cuwandi?» yera.

²⁶ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro awiso yoji!» yeno.

²⁷ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njægaiyenadæ, awi gæle fandiye?» yennya,

²⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, leira wakkaje Tada Kambedæ kurisnju kæрмаiye darajaalan napciya, nayi wua sægawwadæ ye kuris kæрмаiye mewun yindinlan nammuwe jiri Israyilaye mewun yindindæa noduwi.

²⁹ Koro wundu duwon cuni nangaro§ fado, bi yeiya, bi kanna, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljenadæ mia mia cuwandi, koro ro sawisoye ye warasaji.

³⁰ Amma am burwoye ngæwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

20

Misal kæma jærwu inabbe-a kidawunju-aye

* **19:12 19.12** am laa kælanja adimbo cadæna - Am laa kælanja adim gairo ngojane kamu dio wajana. † **19:16 19.16** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawodæ. ‡ **19:17 19.17** wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † **19:19 19.18-19** NL 20.12-16; Lew 19.18; SK 5.16-20 § **19:29 19.29** cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro.

¹ «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju kam laa suwa ləp jərwunju inabbero kidawu madaaro culuwuna gai.

² Tayiro kidanja dabduyero dinariyus* fal fal biyaji cəne kasatkeranniya, tayia jərwunjuro kinodo.

³ Koro balde culuwe ci kasuwuyen am gade kida bawo napkada kiro.

⁴ Tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo, awo kalkaldəa njadəkki,” yenniya,

⁵ cijane leyera. Kausu dawu-a duwor-a ye culuwe caye gai kido.

⁶ Koro yaye asar kiluwunniya, ci kasuwuyen am gade napkada cuwande tayiro: “Awiro dabdu sərəambo na adən bowuro nammuwidə?” cəne tayia kiworo.

⁷ Tiro: “Wunduma kida sadənni nangaro,” yera. Daji tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo!” yeno.

⁸ «Dunia kajiriyenniya, kəma jərwuyedəye wakkilnjuro: “Kidawudəa bowone tayiro biyanja ye, am daryeyedən badinəmiya burwoyedəro yade,” yeno.

⁹ Am dunia asar kida badijanadə kadiranniya, dinariyus fal fal kewando.

¹⁰ Daji am burwon kida badijanadə kadiranniya, awo am daryeyedəyea kojəna cawandiro təmajana duwon, ndasonja ye dinariyus fal fal kiwando.

¹¹ Kewandənniya, karwunja waje

¹² tiro: “A! Am daryeye ani sa fallo kida cadəna yaye, andi-a kalkallo kidəm! Andidə suwa ləp tawaniye dabdu sərəambo kausu jau fit kəlandenna ngənəptiyena, diye!” yera.

¹³ Amma kəma jərwuyedəye falnjaro: “Sawa, awima diwi njəddəkkəni. Dinariyus fallo kida dabduye dioro kasaddəmma, gəna?”

¹⁴ Awo kaanəmdəa ngone lene, njikkənadə gairo kam daryeye yero yikkiya, raakko.

¹⁵ Kəndanilan rangəkke awo roni cəraana dikkiwawo wa? Ra, karwuni ngələdəro, wua sim diwin surumi?” yeno.

¹⁶ Adəgaima am daryeyedə burwoyero waljai, koro burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mar 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Isa Jerujalembu ledu cədi duwon, kəla jawallen fuwurawanju mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe tayiro:

¹⁸ «Fənowo, Jerujalembu leniye, Tada Kambedəa mukko wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-aro sərəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde

¹⁹ mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane kirwolan jajarjane kəskarə jajagane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye

(Mar 10.35-45)

²⁰ Daji ya tadawa Jabadiye tadawanju yindi-a kallo na Isayero isane fuwunjun tungurumje awo laa cərawo cəne tia kiworo.

²¹ Isaye tiro: «Awi raam?» cəne tia kiworo. Kamudəye tiro: «Marne, kərməinəm fəndəmiya, kolle tadawani yindi ania napca, fal kəmboramməmlan, fal ye wailanəmlan!» yeno.

²² Isaye tayiro: «Awo koruwwadəmaa nonuwwi. Ranguwe kənjaram† yakkidən yawi wa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Aaa, rangiye!» yera.

²³ Isaye tayiro: «Jire, kənjarammin yawi. Amma kəmborammilan so, wailanilan so naptadə, wu gəni kambo amargəkki, Bawani am kərejənədəro tayia dabbarjəgəna,» yeno.

* **20:2 20.2** *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle. † **20:22 20.22** *kənjaram* - Kənjaram bone njaye.

²⁴ Fuwurawa mewu gapcanadə adəa fangeranniya, yaana yindidəro gərgayeyera.

²⁵ Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, maiya kərdiyaye talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kənduwo fəlejagai.

²⁶ Amma dawundon ngai gəni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cəraanamadə wolodindoro waljo!

²⁷ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cəraanamadə kəreandoro waljo!

²⁸ Adəgaima Tada Kambədə tiro nanwolodi caddoro gəni kadio, tidəma nanwolodi cədo ronju co am ngəwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu yindia isangaduwwu

(Mar 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Isa-a fuwurawanju-a bəla Jerikoyelan keluwunniya, am kada kadami tia geya.

³⁰ Kambu yindi ci jawallen napkada duwon, Isa kojoro fangeranniya, kowo sapcane: «Kəma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

³¹ Jamadə tayiro jakkade mədək napca yera, amma cayea kojənaro kowo sapcane: «Kəma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

³² Daji Isa daje tayia bowoje: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

³³ Tayiye: «Kəma, sim fandiye, rayiye!» yera.

³⁴ Daji Isa tayia njunoje simnja leyeno. Sadəman sim cawande Isaa geya.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

21

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mar 11.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalemba karənjane bəla Baitfajeyero na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

² tayiro: «Bəla fuwundoyədəro lenowo! Ngawuwiyama, koro laa kuttanjua tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

³ Kam laaye nayiro awo laa cənia, tiro: “Kəmadə tayilan mərədunjua,” wulgənowo! Sadəman tayia juwajiyi,» yeno.

⁴ Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənadə wakkayeno.

⁵ Tiye: «Fero Siyonnero* wullowo: “Akko mainəm nanəmbo kənde cədi, ti rokura bawoa kəla koroyen isi, kəla kuttayeman,»† cəna.

⁶ Fuwurawadə lejane awo Isa tayiro wuljəgənadəa kedo.

⁷ Daji korodə-a kuttanju-a na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno.

⁸ Jama kada ye kalwuwanja kəla jawallen feryera, laa ye dəlam kəri kəskaye kamjane kəla jawallen səretkera.

⁹ Am fuwu gərjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna,† Tada Mai Daudayero daraja tio! Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canı.

¹⁰ Isa Jerujalemba kərgaanniya, am bəlaye samma hangalnja caa cijəna: «Wundu kam attə?» cane keworo.

¹¹ Jamadəye: «Tima Nawi Isa kam bəla Najarat cidi Galileyədə wo!» yera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mar 11.15-19; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)

* **21:5 21.5** Fero Siyonne - Am Jerujalemba, wotte jama Alaye. † **21:5 21.5** Jak 9.9 † **21:9 21.9** Hosanna! - Kalma təlam yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † **21:9 21.9** Jaw 118.25-26

¹² Daji Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-a sammaa duje tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa tɛmbalyeno.

¹³ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidɛa fado moduwayelan bowojai,”† amma nayidɛ tia jongo gɛndewuyero kalakkew!»† yeno.

¹⁴ Daji Fado Alayen kambuwa-a ngurdiyaya-a na Isayero isane tayia isangayeyeno.

¹⁵ Wurawa rimannaye-a malɛmba Attauraye-a awo ajabba ajabba Isa cɛdidɛa carune, koro tadawa sanana ye Fado Alayen yiljane: «Hosanna, Tada Mai Daudayero daraja tio!» canidɛa fangeranniya, jauro gɛrgajane

¹⁶ tiro: «Awo tadawa sanana ani wuljaidɛa fannɛmma wa?» yera. Isaye tayiro: «Aaa, fakkɛna. Ngaltɛma adɛa kitawulan kɛranuwwi wa? “Tadawa sanana-a timallaa yaakkɛme nia jajannjai!”»† yeno.

¹⁷ Daji Isa tayia kolje bɛrnidɛn culuwe bɛla Baitaniyero leje boyeno.

Isaye ya tarmuye baskudu

(Mar 11.12-14)

¹⁸ Wajɛnanjua suwa lɛp Isa bɛrniro waldi duwon, kɛna tia kida.

¹⁹ Ci jawallen ya tarmuye kirunniya, nanjuro kadio, amma kalu gɛnia, awima cuwandɛnni. Daji Isaye tarmudɛro: «Bare gadero tada yaakkɛmmi!» yeno. Sadɛman tarmudɛ ngau ngamgeno.

²⁰ Fuwurawadɛ adɛa kerunniya, ajapcane: «Awiawin tarmu adɛ samdɛn ngau ngamgeno?» cane keworo.

²¹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayi shekku bawoa kambɛsendoaa, ranguwe awo tarmudɛro yiddɛkkɛnadɛa diwi, koro adɛa kojɛnaro kau kuruwu adɛro: “Cine bɛrɛmbo fidɛgɛne!” wulluwiya, wakkaji.

²² Kambɛsendoaa, awi yaye moduwalan koruwiya, fanduwi,» yeno.

Kɛnduwo Isaye ndaran isi?

(Mar 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Isa Fado Alayero kɛrgaanniya, jamaa alamji duwon, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a nanjuro isane tiro: «Kɛnduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kɛnduwo adɛa njo?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddɛkki. Jaawudɛa siwia, wu ye kɛnduwo filan awo ania dikkidɛa nayiro wulnjagakki.

²⁵ Kasala Yahaya jamaro cɛddɛnadɛ, sameyen kadio ra kamben?» cɛne tayia kiworo. Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyɛa, andiro: “To, awiro gɛle tia kasadduwwidɛ?” cɛne sawori.

²⁶ Amma “Kamben” wulliyɛa, jamadɛa riniyɛna, dalilnjudɛ am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

²⁷ Daji Isaro: «Noniyɛnde,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kɛnduwo filan awo ania dikkidɛa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal tada yindiye

²⁸ «To, awi tɛmanuw? Kam laa tadanju yindia. Yim laa na tada burwoyedɛro leje tiro: “Tadani, ku lene jɛrwuni inabben kida de!” yeno.

²⁹ Tadadɛye: “A'a, raakkɛni!” yeno, amma ngawo adɛyen tɛmje leyeno.

³⁰ Koro bawadɛ na tada yindiyeɛro leyenniya, ti yero cayɛ gai wulyeyeno. Tadadɛye: “To, bawo, lekki,» yeno, amma lejɛnni.

³¹ Kɛrma tayi yindi aniyɛn wundunja awo bawanju cɛraanadɛa cɛdo?» cɛne tayia kiworo. Tiro: «Burwoyedɛma,» yeranniya, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, akki mowomaso-a jawarraso-a nayin burwonno nodo bargaa Alayero ngasayi.

³² Dalilnjudə Yahaya nandoro ise jawal jireye fəlengeyeranniya, tia kasadduwwi. Akki mowomaso-a jawarraso-adə tia kasatkera, amma nayidə, adəa kiruwwiya, təmmuwe tia kasadduwwi.

*Misal jərwu agəriduwu kəladowaye
(Mar 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ «Akko misal gade yea fannowo! Kam laa kəma jərwuye mbeji, jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijiye bəlawuroro sapkada.

³⁴ Sa fərdoye karəngenniya, nuwanju cuwandoro kəreawanju laaa na jərwuwudəyero kinodo.

³⁵ Amma jərwuwudə kəreawanjudəa keda. Faldəa bakkera, faldə yea roro keyeso, faldə yero dongur kauye gəgəpcagane kano.

³⁶ Koro walde cayemaa kojənaro kəreawa gade kinodənniya, caye gai tayi yero keddo.

³⁷ Darye kəma jərwudəyey: “Tadaniro daraja cadi,” cəne tadanju nanjaro kinodo.

³⁸ Amma jərwuwudə tadanjudəa kerunniya, kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasanjudəa ngoniyol!” yera.

³⁹ Daji tia cadane jərwudəlan cattuluwe roro keyeso.

⁴⁰ To, kəma jərwuyedə isiya, awi jərwuwu aniro cəddi?» cəne tayia kiworənniya,

⁴¹ tiro: «Am jauru kəlado aniro ajawu jau fəlejiye roro ceyesi, koro am gade sa fərdoyen tiro nemanju cadimadəro jərwunjudəa agərijiyi,» yera.

⁴² Daji Isaye tayiro: «Ngaltema awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.
Adə kəndo Kəmandeye,
andiro jauru ajabba!”†*

⁴³ «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, Ala nodonju bargaa mukkondon cəmoye mukko jama gade awo ti cəraana cadimadəyero cakki.

⁴⁴ [Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,» yeno.]

⁴⁵ Wurawa rimannaye-a Farisawa-a misallanju fangeranniya, kəlanjaman mana kidoro asuyera.

⁴⁶ Daji jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə amdə samma tia nawiro ngojana nangaro.

22

*Misal masəna lərusaye
(Luk 14.15-24)*

¹ Koro Isa walde misalnin tayiro wulyeyeno. Tiye:

² «Nodo bargaa Mai Samemayedə alama mai laa tadanju nangaro masəna lərusaye dabbəjəna gai.

³ Maidə wolodiyənju laaa am masənarə dojənadəa bowoja isaro nanjaro kinodənniya, kəndero wayera.

⁴ Koro walde wolodiya gadea cunode tayiro: “Am dokkənadəro wullowo: ‘Akko masənanidə deyada. Dalowani so, kənnawani kaisua so duwajana, awiso kərma dabbəgada. Arowo masəna lərusayero!’ ” yeno.

† 21:42 21.42 Jaw 118.22-23

⁵ Amma am dojenadē mananjudēa awimaro ngojanni sapkadara. Laa kulonjaro, laa saniaramnjaro leyera.

⁶ Am gapcanasodē ye wolodiyadēa cadane basarjane roro keyeso.

⁷ Maidē gergaje sojiyanju cunode kamceji ania roro ceyese bēlanja kannun waryera.

⁸ Daji maidēye wolodiyanjuro: “Akko masēna larusayedē dabbargada, amma am dokkēnadē martawa tia boye cadanni.

⁹ Adē nangaro lenowo lai laisolan am fanduwwa sammaa masēna larusayero bowonowo isa!” yeno.

¹⁰ Daji wolodiyadē lejane lai lai jaane am cawandēna sammaa ngēlan diwin capcane isane, har larusaramdē damgeno.

¹¹ «Maidē am dojenadēa kuroro kērgaanniya, curonjan kam laa kalwu larusaye lujēnni kiro.

¹² Maidēye tiro: “Sawa, awiawin kalwu larusaye bawoa na adēro kērgaam?” cāne tia kiworēnniya, kamdēro awo wulduye katkerō.

¹³ Daji maidēye wolodiyanjuro: “Tia si-a mukko-aro gerowo deyan curo duwu cēlēm pēttero gēpkēnowo, nadēn so ye tēdi, sheri ye naldi,” yeno.

¹⁴ Nonowo, am bowojēnadē ngēwu, amma tayi kērejēnadē gana,» yeno.

Kambiwu kēla akki njoyen

(Mar 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Daji Farisawadē lejane sawardane jawal Isaro curo mananjuyen bēlaa laduwuye mayera.

¹⁶ Fuwurawanja-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro canode tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, jawal Alaye kalkallo yikkērami yero noniyena, dalilnjudē wundumaa rinēmmi ye, gayirnēmmi ye nangaro.

¹⁷ To, awi tēmanēm? Kaisarro* akki njodē halal ra haram?» cane tia keworo.

¹⁸ Amma Isa niadiwinjadēa asuje tayiro: «Mēnafēkka, awiro wua rijamsuwi?

¹⁹ Wuri akkiyedēa fēlesēgēnowo!» cāne dinariyus† tiro kekkudo.

²⁰ Tayiro: «Cu-a kēla-a wunduye tilan dasaa?» cāne tayia kiworēnniya,

²¹ tiro: «Kaisarre,» yera. Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredēa Kaisarro yowo, koro awo Alayedēa Alaro yowo!» yeno.

²² Adēa fangeranniya, tia jauro ajapcane koljane sapkadara.

Kambiwu kēla cinowo duniayen

(Mar 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Yim adēman Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidē, na Isayero isane tiro koro cadde:

²⁴ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa tada bawoa bawoje kamu koljia, yanjugēna kamunjudēa niyajo tiro kaduwu majuwo!”† cāna.

²⁵ Akko curonden yaana tulur mbeji. Burwoyedē kamu ngoje tada cuwandēnnin bawoje kamunjudēa yanjugēnaro kolyeyeno.

²⁶ Yindiyedē-a yakkuyedē-a yero ngai wakkajiye, har ti tulurredē kamudēa cēmoye bawoyeno.

²⁷ Ngawo adēyen kamudē ye bawoyeno.

²⁸ To, tayi tulurso tia camowonadē, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Nayidē fattēgēwwa, dalilnjudē kitawu bi kēnduwo Alaye nonuwwi nangaro.

* **22:17 22.17** Kaisar - Gomna kura Rombe. † **22:19 22.19** dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai.

† **22:24 22.24** SK 25.5

³⁰ Cinowo duniayen am larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡

³¹ Koro karmolan cidudə, awo Ala kitawulan nayiro wulnjaanadəa kəranuwwi wa?

³² Tiye: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cənna. Ti Ala am sanunaye gəni, am roaye, diye!» yeno.

³³ Jamadə adəa fangeranniya, tai dajane alamdunjudəa ajapkera.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mar 12.28-34)

³⁴ Farisawadə Isa Sadusiyadəa manan yapcəgənaro fangeranniya, captane nanjuro kadira.

³⁵ Curonjan maləm Attauraye laa tia rijapturo tiro:

³⁶ «Sayinna, wadawa curo Attaura Nawī Musayedən finja kura wo?» cəne tia kiworo.

³⁷ Isaye tiro: «“Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan raye!”†

³⁸ Adəma wada kura burwoye wo!

³⁹ Koro yindiyedə ye ti gai: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”†

⁴⁰ Wada yindi anima fərdu Attaura Nawī Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a sam-maye!» yeno.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mar 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Farisawadə nadən captana duwon, Isaye tayiro:

⁴² «Awi kəla Almasiwudəyen təmanuw? Ti tada wunduye?» cəne tayia kiworo. Tiro: «Tada Mai Daudaye!»§ yera.

⁴³ Daji Isaye tayiro: «Adəgaimaa, ndayilan gəle Mai Dauda Ruhū Alayen tia Kəmalan bowoyeno? Tiye:

⁴⁴ “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmbəro yakkəkko!’ cənna.”†

⁴⁵ Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yenniya,

⁴⁶ wundunjama rakce tiro jaawu cinni. Koro adən fuwun wunduma gadero cinju mudu kaje tiro koro cəddənni.

23

Hal maləmba Attauraye-a Farisawaye-a

(Mar 12.38-40; Luk 20.45-47)

¹ Daji Isaye jamadə-a fuwurawanju-aro:

² «Maləmba Attauraye-a Farisawa-adə napturam Nawī Musayen* napkada.

³ Adə nangaro awo nayiro wulnjagai sammaa dewo gaiwo. Amma bare kəndonjadəa diwwi, dalilnjudə awo wuljanadəa cadiwawo nangaro.

⁴ Katkun kurwowu dama bawo cakkere ngawana ambero gənajagai, amma tayi kəlanja ngulondonjama casange tayia banajagawo.

⁵ Kəndonja sammaa am tayia caroro cadī. Layanja† mana Alaye ye fatatallo cadī, gəsər kalwunjaye ye kuruwuro cadī.

‡ **22:30 22.30** malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † **22:32 22.32** NL 3.6 † **22:37 22.37** SK 6.5 † **22:39 22.39** Lew 19.18 § **22:42 22.42** Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † **22:44 22.44** Jaw 110.1 * **23:2 23.2** napturam Nawī Musaye - Kənduwo jamaro mana Alaye alamdūwu-a fisarduwu-aye. † **23:5 23.5** laya - Laya yaudiyaudi mana Alaye kəlan ruwuwada ngum-a ngasu-aro tudəgənadə.

⁶ Masəna kuralan na darajaa-a dandallan napturam fuwuye-a caraana,
⁷ koro kasuwulan am tayiro lewa darajaye cadde tayia Sayinnalan bowojaiya, jaumaro caraana.

⁸ «Amma nayidə, bare Sayinnalan bowonjanni, dalilnjudə maləmndo fal, nayi samma ye kərəmiya nangaro.

⁹ Koro dunia adən bare wundumaa Bawalan‡ bowonuwwi, dalilnjudə Bawando fal, ti samelan dəganadə.

¹⁰ Koro bare fuwumalan bowonjanni, dalilnjudə fuwumando fal, ti Almasiwudə.

¹¹ Kam curondon kuramadə wolodindoro walji.

¹² Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro wundu duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.

Kuttunja maləmba Attauraye-a Farisawa-a!

(Luk 11.37-54)

¹³ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Cinna nodo bargaa Mai Samemayero ngawoyedəa ambo jakkəwwa. Nayi kəlando ye ngawuwwi, koro am tiyen ngaworo majaidə yero dapkəwwa.

¹⁴ [Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa buwi ye, halndo gəraduro fuwu jamayen mod-uwa kuruwuro gərnuwi ye. Adə nangaro ajawundo leiran jauro kura!]

¹⁵ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kərdi falla adinndoro kalakturo bərəm kura kura konuwe lardu lardu gawi. Təmjiya, tia kannuma nayimaa jauro konjanaro kalanguwi.

¹⁶ Kuttundo simoduwu kambuwaso! Nayiye: “Wundu duwon kəla Fado Alayelan kansu juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla dinar Fado Alayen dəganadəyelan kansu juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi.

¹⁷ Nayi kambuwa hangal bawoaso! Ndasonja gəle kura wo, dinardə ra Fado Alaye dinardəa tayirro kalakcidə?

¹⁸ Koro nayiye: “Wundu duwon kəla laya duwadurambelan kansu juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla sadaa laya duwaduramdən gənaadadəyən kansu juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi.

¹⁹ Nayi kambuwaso! Ndasonja gəle kura wo, sadaadə ra laya duwaduram sadaadəa tayirro kalakcidə?

²⁰ Adə nangaro kam kəla laya duwaduramben kansu juwunamadə kəla laya duwadurambe-a awo kəlanjun gənaada samma-ayen kansu giwo.

²¹ Koro kam kəla Fado Alayen kansu juwunamadə kəla Fado Alaye-a ti curonjun dəganama-ayen kansu giwo.

²² Koro kam kəla sameyən kansu juwunamadə kəla kuris kərmaiye Alaye-a ti kəladən nəcənama-ayen kansu giwo.

²³ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Karasu so, bulu kaskasi so, nana soman jakka tuluwuwi, amma awo Attauralan adəa nankuran kojənadəa kolluwwa: jire dio so, kanjimari fəledu so, aman roda so. Adəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

²⁴ Nayi simoduwu kambuwaso! Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi!§

²⁵ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Nayi ngawo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curonjudə kənda am gadeye luwaptu so, kəla rawo solan cəmbərəna.

‡ 23:9 23.9 Bawa - Bawa buye gəni, Ala Bawando Mai Samema. § 23:24 23.24 Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi! - Kandana-a karimo-adə haram. Awo təngərima carune wayera yaye, awo jaumaro kura carune wajanni.

²⁶ Farisa kambu, burwon curo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulle duwon, ngawodə ye tayirro waljo!

²⁷ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Nayi alama kauri garuda bullan cingada gai, ti ngawoyen kuroro shawa, amma curon silla am sanunaye-a awo tayirnambuye jiri jiri-an cəmbəřəna.

²⁸ Ngaima nayidə, am ngawondo carune jirewuro ngonjai, amma curondodə nanmənafək-a nandiwi-an cəmbəřəna.

²⁹ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kauriya nawiya kureye tanduwi, taktuwuram jirewuye ye janenuwi.

³⁰ Nayiye: “Ca jaman kaariyandesoyen kərgaiyea, tayiro kəldəgəiye bu nawiyyedəa finiyende,” nuwi.

³¹ Ngainin nayima kaduwu am nawiyyadəa ceyesənaye nuwe shedanuwi.

³² To, kəndo diwi amwurawandoyedəa tumogənowo!

³³ Nayi kadiya, kaduwu fusiyyeso, ndayilan gəle ranguwe ajawu kannu jaanamayero kanuwi?

³⁴ Adə nangaro wudə nawiya-a rashiduwa-a maləmba Attauraye-a nayiro juwanjagakki. Laanja kəskaro jagəwe roro yejuwi, laanja yea dandallandon kirwolan kowonuwe bəla bəlan tayia basarnuwi.

³⁵ Adəma nangaro jirewuye dunia adəye bunja samma kəlandoro cukkuri, bu duwon jaman Nawi Haabila jiremadəyen tamiya har jaman Nawi Jakariya tada Barakaye katte Fado Alaye-a laya duwadurambe-ayen ronju tuluwuwadəyero kudero samma fidənadə.

³⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awo ani samma am jaman adəyemaro wakkajiyi.

Karwukutta Isaye Jerujalemba

(Luk 13.31-35)

³⁷ «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyyadəa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowanju jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna, amma wayew.

³⁸ Akko fanndo de sul kolnjaana.*

³⁹ Nayiro wulnjagakki, gadero wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

24

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mar 13.1-37; Luk 21.5-38)

¹ Isa Fado Alayen culuwuna leji duwon, fuwurawanju nanjuro isane tiro tando tando Fado Alayedəa fəleduwuro badiyera.

² Amma Isaye tayiro: «Awo ani sammaa ruwwa, gəna? Jiremaro nayiro wulnjagakki, kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mar 13.3-13; Luk 21.5-19)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen napcəna duwon, fuwurawanju runjan isane tiro: «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro sa kəndenəm-a sidu duniaye-aye cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁵ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma Almasiwudə wo!” cane am kadaa cawatki.

* 23:38 23.38 fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna.

* 24:5 24.5 cunilan - Am ngəwu cu

Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani.

⁶ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan nukcənaro fannuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənəni.

⁷ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Kəna ye na naro ngayi, koro cidi ye na gadegaden loloji.

⁸ Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Daji nayia njadane basarnjane roro njeyesi, koro cuni nangaro† jama duniaye samma wanjai.

¹⁰ Daji am ngəwu ye wua ganja koljai. Laa aman amanjaye jawui, laa gade yea wajai.

¹¹ Koro nawiya kattuwuye isane am kadaa jambajane cawatki.

¹² Kəla jirenambu tərğanayen kərawo am ngəwuye təgərđi.

¹³ Amma kam mərje har sa njerorambe‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

¹⁴ Koro kawuri kəji nodo bargaa ye jama duniaye sammaro shedaro wuldiyi duwon, daji njeroramdə isi.

Bone kura

(Mar 13.14-23; Luk 17.20-37; 21.20-24)

¹⁵ «Adə nangaro sa duwon awo waada jauro batti masiwa kudoma lawarnju Nawi Daniyel ruwujənədə na jauro darajaan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!),

¹⁶ daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

¹⁷ Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!

¹⁸ Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

¹⁹ Yim anin kamu curoa so, nğanji cəmbia sodə, kuttunja!

²⁰ Bare kasondo sa kakuyen bi yim tustuyen wakkajənni Alaa korowo!

²¹ Dalilnjudə sadən bone jauro kuttu mbeji, bone duwon sa dunia alaktənədən tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro.

²² Koro ca Kəmandə bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənədə nangaro kawudəa fuluji.

²³ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cania, bare tia yasarawwi!

²⁴ Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama kura so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənədəmaa jambajane cawatki.

²⁵ Akko kawu wakkajidəro, adəa nayiro wulnjagakkəna.

²⁶ Adə nangaro am laaye nayiro: “Towonju ti karaalan!” cania, bare lenuwwi. Bi “Akkonju ti curo ngimben!” cania, bare tayia yasarawwi.

²⁷ Jiri same adinnamlan har fədero cuwalde wassidə gai, kənde Tada Kambedə ye ngai.

²⁸ Na řiwa dəganalan kowuwaso ye captai.

Kənde Tada Kambedəye

(Mar 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ «Sadəman ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro loloji.

³⁰ Daji alama Tada Kambedə samelan fəlediyi. Daji jama duniaye samma karwunja kuttaji, koro Tada Kambe kənduwoa-a jauro darajaa-a kəla fofou sameyen isi carui.†

³¹ Adəgaima malaiyawanjua nuktu kura kangadiyen cunode talgəmo duniaye dewu samman tai ci dajiram sameyesoro yade amnju kərejənədəa capcai.

† 24:9 24.9 cuni nangaro - Isaa gawwa nangaro. ‡ 24:13 24.13 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 24:15 24.15 Dan 9.27; 11.31; 12.11 † 24:30 24.30 Dan 7.13-14

*Misal ya tarmuye**(Mar 13.28-31; Luk 21.29-33)*

³² «Ya tarmuyen misal adæa asunowo! Sa fæktu badije kalu řijiya, nangæri karænþenaro nonuwwa.

³³ Ngaima awo ani samma wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karænþenaro§ nonowo!

³⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adæye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

³⁵ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani tæmmaro baworo waljiwawo.

*Faadaro dægaiwo!**(Mar 13.32-37; Luk 21.34-38)*

³⁶ «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidæa wunduma noþenni. Bawadæro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadæ ye noþenni.

³⁷ Kænde Tada Kambedæye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

³⁸ Awoa jaman adæn kawu ingi tufanaye isidæro, amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim ise Nawi Nuhu curo maaradæyero kærgawo.

³⁹ Nanjama nangi duwon, ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno. Kænde Tada Kambedæye ye adægiro walji.

⁴⁰ Daji yim adæn kongwa yindi kulolan duwon, fal ngojane fal koljai.

⁴¹ Koro kamu yindi ye nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

⁴² «Adæ nangaro faadaro dægaiwo, dalilnjudæ yim Kæmando isidæa nonuwwi nangaro.

⁴³ Amma adæa nonowo, ca kæma fadoyedæ sa barwu bune fannjuro isidæa noþenaa, faadaro dægane tia kolje fannjuro ngayiwawo.

⁴⁴ Adægaima nayi ye faadaro dægaiwo, dalilnjudæ sa tæmanuwwilan Tada Kambedæ isi nangaro.

*Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye**(Luk 12.35-48)*

⁴⁵ «Wundu gæle wolodi amanna ye, hangalla yedæ wo, ti duwon kæmanja tia kæreje wolodiya amanjuro nuwanja kæmboye sa tæraanan njoro galajenadæ?

⁴⁶ Kæjinju wolodi kæmanju waldiya, ngai cædi najiyidæ!

⁴⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kæmadæ kændanju sammaa mukko wolodi adæyero cakki.

⁴⁸ Amma wolodi adæ ti kam batti duwon karwunjun: “Kæmani duwan isiwawo,” cæne

⁴⁹ wolodiya amanjua babaktu badije mbalmaso-a kallo jawune casairo walyenoa,

⁵⁰ daji wolodi adæye kæmanju yim tæmajænni-a sa noþenni-alan ise

⁵¹ tia kirwolan jajarje curo mænafækkayero cakki. Nadæn so ye tædi, sheri ye naldi.

25*Misal kælayakku mewuye*

¹ «Sa adæn* nodo bargaa Mai Samemaye alamanju ferowa kælayakku mewu fatælanja ngojane mai larusayedæa kaptuwuro caluwunadæ gai.

² Curonjan uwu hangal bawoa, uwu ye hangalla.

³ Tayi hangal bawoadæ fatælanja ngoyeranniya, kændawu ngojanni.

⁴ Amma tayi hangalladæ fatælanja-a kalwo curon kændawu gadea-a ngoyera.

⁵ Mai larusayedæ duwan isænnidæ, tayi sammaa kænæm ngoyeno.

§ 24:33 24.33 ti cinnalan - Kænde Tada Kambedæ del karænþena. * 25:1 25.1 sa adæn - Sa Tada Kambedæ duniaro walde isidæn.

⁶ Dawu buneyen kowo laa nukce: “Akkonju mai lariusayedə! Luwowo tia kapkənowo!” yeno.

⁷ Daji kəlayakku ani samma cijane fatəlanja dabbardu badiyera.

⁸ Amma tayi hangal bawoadəye hangalladəro: “Andiro kəndawu gana sadowo, fatəlawande no cadi!” yeranniya,

⁹ hangalladəye: “A'a, andi-a nayi-aa sadiwawo. Lenowo na ladomasoyen yuwowo!” yera.

¹⁰ Kəndawu njuworo ledu cadi duwon, mai lariusayedə kadio. Tayi dabbardanadə ti-a kallo na ngəməri lariusayero ngasaye cinnadə jakkera.

¹¹ Ngawo adəyen kəlayakku gapcanadə ye isane tiro: “Barganəmmin, barganəmmin, andiro cinnadəa fərəmsaganeye!” yera.

¹² Amma mai lariusayedəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayia nonjakkəni,” yeno.

¹³ To, nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə yimnju bi sanju nonuwwi nangaro.

Misal wolodi yakkuye

(Luk 19.11-27)

¹⁴ «Koro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju kam laa bəlawuro cədi cəne wolodiyanjua bowoje kəndanju mukkonjaro cakkanadə gai.

¹⁵ Wundunja yayero kəla raktunjuyen talanti† kaino. Kam fallo uwu ce, fallo yindi ce, fal yero fal kaino. Daji bəlawuro leyeno.

¹⁶ Sadəman kam talanti uwu cəmowonamadə leje tayilan sawur cəde riwa uwuye kiwando.

¹⁷ Kam yindi cəmowonamadə ye adəgai cəde riwa yindiye kiwando.

¹⁸ Amma kam talanti fal cəmowonamadə leje bəlaa laje wuri kəmanjuye gərayeno.

¹⁹ «Ngawo kawu kadayen kəma wolodiya aniyedə bəlawuron kadinniya, tayi-a balas kedo.

²⁰ Kam talanti uwu cəmowonamadə ise gade uwu cuwude tiro: “Barganəmmin, talanti uwu simmadə, akko gade uwu riworo fandəkkəna,” yeno.

²¹ Kəmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngələma, amanma! Awo ganan aman dimmadə, awo ngəwu mukkonəmbo yakkəkki. Are kallo kəji fanniyo!” yeno.

²² Kam talanti yindi cəmowonamadə ye ise tiro: “Barganəmmin, talanti yindi simmadə, akko gade yindi riworo fandəkkəna,” yenniya,

²³ kəmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngələma, amanma! Awo ganan aman dimmadə, awo ngəwu mukkonəmbo yakkəkki. Are kallo kəji fanniyo!” yeno.

²⁴ Daji kam talanti fal cəmowonamadə ye ise tiro: “Barganəmmin, ni kam jairo nokkəna. Na nadəmmilan kalanəmi, koro na kasuni finəmmilan mowomi nangaro,

²⁵ rinjəkke lekke bəlaa lakke wuri nədəda gərayekko. Akko awonəm,” yeno.

²⁶ Amma kəmanjuye tiro: “Ni wolodi kəlado, kam bowuye! Na nadəkkənilan kalanəkki, koro na kasuni finəkkənilan mowokkiro nonəmna, gəna?”

²⁷ Ca wuri nədəda bankilan gənanəmna, waldunidan wuri riwanjua mowokkəna.

²⁸ To, talanti faldəa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadəro yowo!

²⁹ Wundu duwon nanjun awoamadə,‡ tiro casargane ngəwuro walji, amma kam nanjun bawomadə,§ awo cədanadəmaa tilan camoyi.

³⁰ Wolodi faida bawoa adəa deyan curo duwu cələm pəttero gəpkənowo, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,” yeno.

Jama duniaye sammaro shara kamduwu

† 25:15 25.15 talanti - Ngal wuriye. Talanti faldə alama alwasi kida kərwu mewu wuriye gai. ‡ 25:29 25.29 wundu duwon nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. § 25:29 25.29 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

³¹ «Sa Tada Kambedə darajanjua malaiyawa samman kundenno walde isiya, kəla kurisnju kərmaie darajaayen napci.

³² Jama duniaye samma fuwunjun captai, jiri səni dimiya-a kaniya-aa firjidə gai, kam kamanju-aa firje tayia kəwu yindiro yakci.

³³ Dimiyadəa kəmboramnjuro cakki, kaniyadə yea wailanjuro.

³⁴ Daji maidəye tayi kəmboramnjuyedəro: “Nayi Bawani barga dəmnjaanadə, arowo nodo bargaa duwon kawu dunia alaktənayen nayiro dabbargaadadəa gandowo!

³⁵ Awoa kənania duwon, awo kəmboye sew. Ngudunia yen, awo kənjaye sew. Wu kusotto yen, sisawuw.

³⁶ Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye sew. Wu dondi yen, kissejew. Kosoro sasakkəna yen, naniro kadiw,” cəni.

³⁷ Daji am jirewu aniye tiro: “Kəma, yimbi nia kənanəmba ngiruiye duwon, awo kəmboye ngeiye? Ra, ngudunəmba duwon, awo kənjaye ngeiye?”

³⁸ Yimbi kusottoro walyem duwon, njuruiye niro kiskeiye? Ra, kajəmunəm bawo duwon, awo jaktuye ngeiye?

³⁹ Yimbi ni dondi bi kosolan duwon, njuruiye nanəmbo kadiye?” cani.

⁴⁰ Maidəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon kəramiyani aniye gananjaro ser yidduwiya, wumaro sidduw,” cəni.

⁴¹ «Daji maidəye tayi wailanjuyedəro: “Nayi baskuwadadə, nani kollowo kannu təmmaro nuiwawo Yiwulis-a malaiyawanju-aro dabbarjaanadəro ngawowo!

⁴² Awoa kənania duwon, awo kəmboye siwwi. Ngudunia yen, awo kənjaye siwwi.

⁴³ Wu kusotto yen, səsaawwi. Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye siwwi. Wu dondi yen, kosolan yen naniro isuwwi,” cəni.

⁴⁴ Daji tayi ye tiro: “Kəma, yimbi kənanəmba nia ngiruiye? Bi ngudunəmba, bi kusotto, bi kajəmunəm bawoa, bi dondi, bi kosolan duwon, nia njuruiye niro kistuwuro wayeiye?” caniya,

⁴⁵ maidəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon tayi aniye gananjaro ser njəddoro wanuwiya, wumaro njəddoro wanuw,” cəni.

⁴⁶ Daji tayidə ajawu sawisoyero ngasayi, amma jirewudə ro sawisoyero ngasayi,» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

26

Isaa roro njejoro mada

(Mar 14.1-2; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Isa mana ani sammaa cəde kerənniya, fuwurawanjuro:

² «Sala Laya Njəkkayirambe* kawu yindi gapcoro nonuwwa, koro Tada Kambedəa mukko ambero sərəccagane kəskaro tia jajagane roro ceyesi,» yeno.

³ Daji wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a fado řiman kura tiro Kaifas caniyen captane

⁴ sawardane Isaa nangalan tame roro njejoye nia ngoyera.

⁵ Amma tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangənni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mar 14.3-9; Yah 12.1-8)

⁶ Isa bəla Baitaniyelan fado Siman dərimeyən†

* **26:2 26.2** sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **26:6 26.6** Siman dərime - Ti calan dərime duwon ngəjanadə.

⁷ masəna cədi duwon, kamu laa səndal curonjun kawudi jauro tamanna ngoje ise kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno.

⁸ Fuwurawadə adəa kerunniya, kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə?

⁹ Ca adəa wuri kadaro calade wuridəa talaawaro cadəna!» yera.

¹⁰ Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kamu adəa suwolluwi? Wuro awo jauro ngəla səddəna.

¹¹ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki.

¹² Kawudi adəa tiyiniro fiduwunjudə, sittəraniro wua dabbarseyeno.

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kəji adəa wuljai nguson, kamu adəa takturo awo səddənədə yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma

(Mar 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Daji mewun yindindəye falnja, kam tiro Yahusa Iskariyot canidə, na wurawa řimannayero leje

¹⁵ tayiro: «Isaa mukkondoro yakkəkkia, awi wuro siwi?» cəne tayia kiworənniya, cunگو řiwullaye fiakku mukkonjuro kesakko.

¹⁶ Daji sa adən Yahusa dama Isaa tayiro sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(Mar 14.12-21; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹⁷ Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoaye kidənniya, fuwurawadə na Isayero isane tiro: «Ndaran masəna layayedəa niro dabbarnjəgəiye bumi?» cane tia keworo.

¹⁸ Isaye: «Bərnidəro ngawowo, na kam laayero lenowo tiro wullowo: “Sayinnaye niro sanju del karənjəna, fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa fannəmlan cadi,» yeno.»

¹⁹ Daji fuwurawadə jiri Isa tayiro wuljəgənədə gai kedo. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

²⁰ Kəngal kikkurənniya, Isa mewun yindində-a rokko masənarə napkera.

²¹ Masəna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kəladowayero sərənsiyi,» yeno.

²² Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Kəma, wuma wa?» cəne tia koro badiyeno.

²³ Isaye tayiro: «Kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenədə, tima wua sərəttuwumədə wo.

²⁴ Tada Kambədə saptidəma,‡ jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadədə gai, amma kam duwon Tada Kambədəa kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Ca kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

²⁵ Daji Yahusa kam tia sərəttuwumədəye: «Sayinna, wuma wa?» yenniya, Isaye tiro: «Nimaye wulləmma,» yeno.

Masəna Kəmaye

(Mar 14.22-26; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34)

²⁶ Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawadəro ce: «Ngonowo buiwo, adə tiyini,» yeno.

²⁷ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce: «Nayi samma yaiwo,

²⁸ dalilnjudə adəma buni aman ndəptaye§ duwon biwu am kadaye gawurdu nangaro fidənədə wo.†

‡ 26:24 26.24 Tada Kambədə sapti - Isa nui. § 26:28 26.28 bu aman ndəptaye - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. † 26:28 26.28 NL 24.8; Iri 31.31-34

²⁹ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe* adəa yakkiwawo, har yim nayi-a rokko nodo bargaa Bawaniyelan bərinno yakkiro,» yeno.

³⁰ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mar 14.27-31; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38*)

³¹ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Bune adəman nayi samma kəla wuyen ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiya bəriyedə tatar dai.”†

³² Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyero lekki,» yeno.

³³ Biturusse tiro: «Tayi samma kəla niyen ngaworo wal dai yaye, wudə təmmaro ngaworo wal dəkkiwawo!» yeno.

³⁴ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

³⁵ Amma Biturusse tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Fuwurawa samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(*Mar 14.32-42; Luk 22.39-46*)

³⁶ Isa fuwurawanju-a na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, tayiro: «Na adən nammowo duwon, na todəro lekke moduwa dikke,» yeno.

³⁷ Daji Biturus-a tada yindi Jabadiyedə-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno.

³⁸ Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro wu-a kallo dəgaiwo!» yeno.

³⁹ Gana laa kuruwuje fədəryero təmdə moduwa cəde: «Bawani, yojia, kənjaram† adəa wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

⁴⁰ Na fuwurawanjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Assha! Sa fallo ranguwe wu-a kallo faadaro dəgawwawo wa?

⁴¹ Bare jaraptuwuwiro faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kamedə‡ cəraana, amma tiyinjudə duno kəske!» yeno.

⁴² Koro walde yindiyero leje moduwa cəde: «Bawani, kənjaram adəa wulan ngonəmbawo sai yakkiyamaa, rawonəmdəma tədo!» yeno.

⁴³ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro.

⁴⁴ Koro walde tayia kolje yakkuyero leje mananju cayədəlan moduwa kido.

⁴⁵ Daji na fuwurawadəyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Sadə cədəna, Tada Kamedəa mukko biwumasoyero sərəccaana.

⁴⁶ Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(*Mar 14.43-52; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11*)

⁴⁷ Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

⁴⁸ Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kərawoye yiddəkkiidə, tima! Tia taiwo!» cəna.

⁴⁹ Sadəman Yahusa na Isayero ise: «Wuse, sayinna!» cəne tiro lewa kərawoye kiddo.

⁵⁰ Isaye tiro: «Sawani, awo kəndoro isəmmadəa de!» yeno. Daji amdə fuwujane Isaa mukkon dap keda.

* 26:29 26.29 ingi inabbe - Diben. † 26:31 26.31 Jak 13.7 ‡ 26:39 26.39 kənjaram - Kənjaram bone njaye. † 26:41 26.41 Ruhu kamedə - Ro kambe.

⁵¹ Am na Isayen dajanadäye falnja mukko sajiye kashagar ficce wolodi rıman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

⁵² Daji Isaye tiro: «Kashagarnəm̄ba fannjuro kalange! Wundu duwon kashagar ficcənamadə kashagarlaman nui.

⁵³ Ra, nonəm̄mi wa rangəkke Bawania bowonəkke sadəman wuro malaiyawa kəwu mewun yindinmaa§ kojənaa juwasiyidə?

⁵⁴ Amma ngairo walyenoa, jiri fin gəle awo Ala caman kadarje kitawulan wuljənədə wakkaji?» yeno.

⁵⁵ Sa adən Isaye jamadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukonna wua gəndema gai taro wa isuwidə? Yim nguson Fado Alayen napkada jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi.

⁵⁶ Amma awowa nawiya kitawulan ruwujanasodə wakkajaro awo ani samma tadəna,» yeno. Daji fuwuranju samma tia koljane keyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mar 14.53-65; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

⁵⁷ Daji am Isaa cadanadə tia na Kaifas rıman kuradəyero kesado, na duwon maləm̄ba Attauraye-a amwurawa jamaye-a ye captanadə.

⁵⁸ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado rıman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, awo wakkajidəa kuroro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁹ Wurawa rımannaye-a majiliswu samma-a Isaa roro njejoro sheda kattuwuye mayera,

⁶⁰ amma shedawu kattuwuye kada isana yaye, cawandənni. Darye am yindi isane:

⁶¹ «Kam adəye rakce Fado Alayedəa wurje curo kawu yakkuyen cədandi cəna,» yera.

⁶² Daji rıman kuradə cije daje Isaro: «Jaawunəm̄ bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəm̄nin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

⁶³ Amma Isa cinju kajənni. Koro rıman kuradə walde tiro: «Ala Kəndəgaima nangaro, jire wulsagane! Nima wa Almasiwu Tada Alayedə wo?» cəne tia kiworo.

⁶⁴ Isaye tiro: «Nima wulləm̄, wuma! Koro nayiro wulnjagakki, kua adən fuwun Tada Kambədə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

⁶⁵ Daji rıman kuradə kalwunju karje:* «A! Ti Alaa gaskajo! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Nayi kəlando Alaa gaskadunjudəa fannuwuwa.

⁶⁶ Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Ronju tuluwoma jusso!» yera.

⁶⁷ Daji laanja fəkkanjuro lallari təwatəwajagane tia babakkera, laanja ye marin bakcane

⁶⁸ tiro: «Ha! Almasiwu, nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

Biturusse Isaa angərdu

(Mar 14.66-72; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18)

⁶⁹ Biturus balballa fadoyədən napkada duwon, kir laa ise tiro: «Ni ye Isa kam cidi Galileye-a rokko kərgaw!» yeno.

⁷⁰ Amma Biturus fuwu tayi sammayen angərje: «Awo wulləmidəa nokkəni,» yeno.

⁷¹ Daji cinna ngaworambo kiluwunniya, kir gade tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye Isa kam Najaratte-a rokko!» yeno.

⁷² Koro Biturus walde tia angərje kansı juwe: «Tia nokkəni,» yeno.

⁷³ Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadə isane Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, təlamməmlan asungeiye,» yera.

§ 26:53 26.53 kəwu malaiyawaye - Malaiya dəwu arakku gai. † 26:64 26.64 Dan 7.13-14 * 26:65 26.65 kalwunju karje - Noduwuram karwukuttaye.

⁷⁴ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam adəa nokkəni!» yeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

⁷⁵ Daji Biturus awo Isa tiro wulnjəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkenniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

27

Isaa mukko Gomna Bilatussero njakko

¹ Dunia wayenniya, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a samma cinja kəljane Isaa roro ceyesi yera.

² Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

Karmo Yahusaye

³ Yahusa sərəttuwumanjudə shara karmoye Isaro caddənaro kirunniya, tuwaje leje cungo řiwullaye fiakkudəa wurawa řimannaye-a amwurawa-aro ce

⁴ tayiro: «Biwu dikkəna, kam biwunju bawoa sərənnjagakkəna,» yeno. Tiro: «Awi andia sasakko? Nima awonəm nonəm,» yeranniya,

⁵ Yahusa wuřidəa Fado Alayero gəpciye nadəa kolje leje kəlanju kəskaro rojiye kano.

⁶ Wurawa řimannayeso wuřidəa capkeranniya, amanjaro: «Baitəmbal Fado Alayero fiduwunjudə haram, wuři buye nangaro,» yera.

⁷ Daji nia ngojane wuřidən cidi duwurammaye casuwe kaurila kusottowayero kedo.

⁸ Adəma nangaro ku kundenno nadəa Kulo Buyelan bowojaidə.

⁹ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Cungo řiwullaye fiakku, wuři duwon jama Israyilaye taman kəlanjun kasaccanayedəa ngojane

¹⁰ cidi duwurammayedəa kesiwo, Kəmande wulsəgənadə gai,»† cəna.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mar 15.1-5; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a)

¹¹ Isa fuwu Gomna Bilatussen dajəna duwon, gomnadəye tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

¹² Amma wurawa řimannaye-a amwurawa-a tia burwuyerranniya, awima tayiro kalakcəgənni.

¹³ Daji Bilatusse tiro: «Awo kadan burwunjanadəa fannəmmi wa?» cəne tia kiworo.

¹⁴ Amma Isa awima tiro kalakcəgənni, har gomnadə jauro ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mar 15.6-15; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a)

¹⁵ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə adanju jəgane kosoma fal jama caraanadəa tayiro salamjiyi.

¹⁶ Sa adən kosoma laa jauro nowada mbeji, cunju Barabbas.

¹⁷ Daji jama capkadaranniya, Bilatusse tayiro: «Wundua nayiro salamnjagakkiya, rawuw? Barabbassa ra Isa kam tia Almasiwulan bowojaidəa?»

¹⁸ Awoa nandəřinja nangaro Isaa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna.

¹⁹ Ngaima Bilatus kəla kurisnju sharayen napkada duwon, kamunju kam laaa cunode tiro: «Bare kam jirema adəro awima yiddəmmi, kəla tiyen ku kənnasimlan jauro bone yakkəna nangaro,» yeno.

²⁰ Amma wurawa řimannaye-a amwurawa-a jamadəa casakke Barabbassa tayiro salamjuwo Isaa roro cejo yera.

† 27:10 27.9-10 Jak 11.12-13

21 Koro gomnadə walde tayiro: «Tayi yindi anilan wundunjaa nayiro salamnja-gakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo. Tiro: «Barabbas!» yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awi gəle Isa kam tia Almasiwulan bowojaidəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo. Tayi sammaye: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

23 Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

24 Bilatus curo lamar adəyen awima rakce cədiwawo ye, kalala ngəwuji yero kirunniya, ingi ngoje fuwunjan mukkonju tulje tayiro: «Bu kam adəyen mukkonni bawo, nayima awondo nonuw!» yeno.

25 Amma jama sammaye: «Bunju kəla andi-a kaduwunde-ayen dəga!» yera.

26 Daji Bilatus tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma sojiyanjudəa cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu

(Mar 15.16-20)

27 Daji sojiya gomnadəyedə Isaa curo gomnariyero caade kəwunja sojiyaye sammaa fuwunjun capkera.

28 Tia ringeranniya, kalwu kime* tiro lujagane

29 ariawu kariyiye† kəlejane kəlanjuro gənajagane mukkonju kəmborambo ka kesakko. Daji fuwunjun tungurumjane tia rujane: «Ala ngəwuro, Mai Yauidiyaye!» yera.

30 Koro lallari tiro təwajagane kadəa camoye tilan kəlanju babakkera.

31 Tiro rudu gənajagane kerənniya, kalwu kimedəa rinjane kajəmunju cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwo kesado.

Isaa kəskaro jaduwo

(Mar 15.21-32; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

32 Caluwuna lejai duwon, kam laa bəla Kuraneye cunju Siman-a kəla kəlyera. Sojiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje

33 na tiro Golgota canidəro leyerə, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye.

34 Isaro diben curonjun awo laa cəm fok‡ diyadaa caro kedo, amma cade kidambənniya, kənjaro wayeno.

35 Tia kəskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane walawala cade kattenjan dagaryera.

36 Daji nadən tia kuroro napkera.

37 Kəlakajinjudəro allo ayaunju kəlan ruwuwadadəa royeyera: TI ADƏMA ISA MAI YAUIDIYAYEDƏ WO.

38 Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

39 Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalakcane

40 tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, nda kəlanəm moye! Ni Tada Alayea, kəskadən jəmmə!» cani.

41 Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a amwurawa-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro:

42 «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoyiwawo! Tima Mai Israyi-lawuyedə woa, kəskadən kərmama jəpco, tia kasaddiye.

43 Alaa mərsajəna. To, Ala tia cəraanaa, kərmama tia cəmowo, tiye: “Wu Tada Alaye,” cənna nangaro,» cani.

44 Jiri adəgainin gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

* 27:28 27.28 kalwu kime - Kalwu maila. † 27:29 27.29 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ 27:34 27.34 awo laa cəm fok - Karwun tiyi jau nəmdaye.

*Karmo Isaye**(Mar 15.33-41; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37)*

⁴⁵ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

⁴⁶ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?»†

⁴⁷ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Nawi Iliyaa bowoji!» yera.

⁴⁸ Sadəman falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiyə Isaro sayeyeno.

⁴⁹ Amma am gapcanadəye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia cəkkayia, ruiyo!» yera.

⁵⁰ Daji Isa walde kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

⁵¹ Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. § Cidi ye loloyeno, kauwa ye fafalladara,

⁵² kauriya ye fərəmdane kamin muminnyə ro carəmbəna kada karmolan ciyera.

⁵³ Isa karmolan ciyenniya, kaurilan caluwe bərnə tayirro* ngasayə nadən am kadaro fəleyaadara.

⁵⁴ Kajalladə sojiyanju Isaa gurejaimadə-a rokko cidi loloje awo wakkajənaa kerunniya, karwunja kamde: «Jiremaro ti Tada Alayedəma!» yera.

⁵⁵ Kamuwa kada ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Cidi Galileyen Isaa jaane banajagai.

⁵⁶ Curonjan Meram Magdala so, Meram Yakuba-a Isuwu-aye yanja so, tadawa Jabadiye yanja so mbeji.

*Sittəra Isaye**(Mar 15.42-47; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42)*

⁵⁷ Dunia kajiriyenniya, gariwu laa kam Arimatiyaye cunju Isuwu kadio, ti ye fuwura Isaye.

⁵⁸ Na Bilatussero leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworənniya, Bilatus wada ce kamindəa tiro kaino.

⁵⁹ Daji Isuwu leje kamindəa ngoje lowowon batta linnen kəkərje

⁶⁰ kaurinju bərin curo kauyen lajənədəro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbaljiye leyeno.

⁶¹ Meram Magdala-a Meram faldə-a ye fuwu kauriyedən napcana mbeji.

Kauri guredu

⁶² Yim dabbarduyə† kojənaye wajənanjua wurawa řimannaye-a Farisawa-a na Bilatussen captane

⁶³ tiro: «Barganəmmən, jambama adə ronjulan: “Ngawo kawu yakkuyen roaro walləkke cikki!” cənnadəa kəlan taiyena.

⁶⁴ Adə nangaro wada ye sojiyanəm kauridəa kawu yakkuro gureja, bare fuwu-rawanjuso isane kaminnjudəa ndaljane ambo: “Karmolan cijəna!” wuljanniro. Jamba daryeyedə burwoyedəa koji,» yera.

⁶⁵ Bilatusse tayiro: «Sojiyaa ngonowo lenowo, jiri nonuwwadə gairo kauridəa gureja!» yeno.

⁶⁶ Daji kauridəro lejane kau kura ci kauriyedəro tawaa bakcagane sojiyadəa gadiro gənayera.

† 27:46 27.46 Jaw 22.1 § 27:51 27.51 juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. * 27:53 27.53 bərnə tayir - Jerujalem.

† 27:62 27.62 yim dabbarduyə - Jəmma. Yim tustuyedə səbdu.

28

Karmolan cidu Isaye

(Mar 16.1-8; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, mawuye yim burwoyea* suwa ləp Meram Magdala-a Meram faldə-a kauridəa kuroro leyera.

² Sadəman cidi loloyeno, malaiya Kəmandeye laa samelan jəpce kau kuradəa təmbalje kəladən napkeno.

³ Camunonju mələkci gai, kajəmunju ye bul fok.

⁴ Sojiyadə ridunjuro jauru lolojane am sanuna gairo walyera.

⁵ Amma malaiyadəye kamuwadəro: «Bare rinuwwi! Isa kam kəskaro jajaanadəa manuwiro nokkəna.

⁶ Wuljənadə gai, ti na adən bawo, cijəna! Arowo na tia sənajanadəa ruiwo!

⁷ Daji duwan lenowo fuwuranjuro: “Karmolan cijəna. Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji, nadən tia ruwi,” wulgənowo. Akko adəa nayiro wulnjagakkəna,» yeno.

⁸ Daji kamuwadə karwunja kamdəna ye, jauru kəji fanjai yero kauridən caluwe cagase lawardəa fuwuranjuro njadoro leyera.

⁹ Sadəman Isa tayia kapciye: «Wusowo!» yenniya, nanjuro isane sinjuro kamdagane tiro ambətkeyera.

¹⁰ Daji Isaye tayiro: «Bare rinuwwi! Lenowo kəramiyaniro wulgənowo cidi Galileyero leja, nadən wua sarui,» yeno.

Sojiya gureduwuye lawar njo

¹¹ Kamuwadə ledu cadu duwon, sojiya gureduwuye laanja bərnidəro waldane wurawa rimannayədəro awo wakkajəna sammaa wulyeyera.

¹² Tayi ye amwurawadə-a rokko captane nia ngoyeranniya, wuri ngəwu sojiyadəro cade

¹³ tayiro: «Akko awo wulluwidə: “Bune kənəm diye duwon, fuwuranjusu isane kaminnjudəa ndalyera.”

¹⁴ Koro gomnadə awo adəa fanjia, tia lowoniye nayia njamoyiye,» yera.

¹⁵ Daji sojiyadə wuridəa camoye lejane tayiro wuljaanadə gai kedo. Adəgaima ku kundenno mana adə curo yauidiyayen tatargada.

Isaye fuwuranjua nodo

(Mar 16.14-18)

¹⁶ Daji fuwurawa mewun tilondə cidi Galileyero lejane kau kuruwu Isa tayiro wuljəgənadəro kadira.

¹⁷ Tia kerunniya, tiro ambətkeyera, amma laanja dakkera.

¹⁸ Daji Isa nanjaro ise tayiro: «Kənduwo sameye-a cidiye-a sammaa wuro sadəna.

¹⁹ Adəma nangaro lenowo jama duniaye sammaa fuwuranjuro dewo, tayiro cu Bawadəye-a Tadadəye-a Ruhudəye-alan kasala yiddowo.

²⁰ Koro wadawa nayiro njadəkkəna sammaa jaaro tayia alammowo. Nonowo, wu sawisoro nayi-a rokko, har cidu duniayero,» yeno.

* 28:1 28.1 mawuye yim burwoyea - Ladu.

MARKUS

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə

Linjila Markusse

Kitawu Markussedə Linjila kənyindiye wo. Markusdə, ti kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, ti sawa Biturus-a kəngayamba gadedə-aye, koro tayia jauro nojəna. Adə nangaro tayiyen kəla awo Isa cədəna-a awo ambo wuljəgəna-ayen fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania jama Isaa gawu bərnı Rombero ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dabbarda kida Isaye (1.1-13)

Kida Isaye cidi Galileyen (1.14-9.50)

Kida Isaye cidi Yahudiyayen (10.1-52)

Kida Isaye Jerujalemnin (11.1-13.37)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (14.1-16.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə

DABBARDA KIDA ISAYE

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

¹ Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayedə.

² Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

«Nin fuwunno kəngayammi nodəkke,
jawalnəm cassai.†

³ Tidə kam laa karaan kowo sapce:

“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!”

cəne mawoji.»†

⁴ Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərga.

⁵ Adəgaima am lardu Yahudiyaye-a bərnı Jerujalembe-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁶ Yahayaye kajəmunjudə kanduri kərimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawi-a kəmagən-a.

⁷ Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi.

⁸ Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jaraptu-a

(Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Yim anin Isa bəla Najarat cidi Galileyedən cije bərəm Jordaniyero ise Nawi Yahaya tiro kasala kiddo.

† 1:2 1.2 Mal 3.1 † 1:3 1.3 Ish 40.3

¹⁰ Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmde Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpəciyi kiro.

¹¹ Koro samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauro karwuni kəjjəna!» yeno.

¹² Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəfiro kiluwo.

¹³ Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro kissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ngawo Nawı Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyro walde jamaro kawuri kəji Alaye wulduwu badiyeno.

¹⁵ Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuri kəji Alayedəa kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwuranju burwoyeya bowodu

(Mat 4.18-22; Luk 5.1-11)

¹⁶ Yim laa Isa ci bərəm Galileyeya jəgai duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁷ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro* njadəkki,» yeno.

¹⁸ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹ Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro.

²⁰ Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyen koljane tia geya.

Isaye kam karuwaa isangaduwu

(Luk 4.31-37)

²¹ Daji Isa-a fuwuranju-a bəni Kafarnaamero kadira. Yim tustuye† kidənniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

²² Jamadə alamdunjudəa ajapkerə, dalilnjudə alamdunjudə maləmbe Attaurayedə gai gəni, kənduwoaro manaji nangaro.

²³ Sa adən curo dandalnjadəyen karuwama laa burwu cakke:

²⁴ «A! Awi lambonəm andiro, Isa kam Najaratte? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»‡ yeno.

²⁵ Amma Isa sedandəro jəkkadə mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno.

²⁶ Daji sedandə burwu dunoa cakke kamdəa jəjəkce kolje kiluwo.

²⁷ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə awi? Alamdu jiri bərin, diye! Kənduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» canı.

²⁸ Sadəman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwu

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)

²⁹ Dandaldən keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawusse-aro leyera.

³⁰ Ya kəsai Simannedə dondi bowada, kange tia cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya,

* **1:17 1.17** kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə. † **1:21 1.21** yim tustuye - Səbdu. ‡ **1:24 1.24** Tayir Alayedə - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

³¹ nanjuro leje mukkonju cədanə tia kisango. Kangedə tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

³² Yim adəa kəngal kikkurənniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo.

³³ Am bərnidəye samma ci fadodəyen captana duwon,

³⁴ Isa am kada kasuwa jiri jiria isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadəro manadu amarjəgənni, ti wunduro nojana nangaro.

³⁵ Wajənanjua suwa ləp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadən moduwa kido.

³⁶ Siman-a amanju-a ye tia madaro keluwo.

³⁷ Kewandənniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera.

³⁸ Isaye tayiro: «Bəlawə gadero leniyo, amnja yero mana Alaye yiddəkko! Adəma nangaro kadikko,» yeno.

³⁹ Adəgaima Isa bəla bəlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

⁴¹ Isa kamdəa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno.

⁴² Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴³ Daji Isa tiro marmarea cədde tia salamgeno.

⁴⁴ Tiro: «Bare awima wundumaro wulgəmmi, amma lene řimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

⁴⁵ Adə yaye kamdə leje ngəwuro manaje lawardəa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bəla fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dəgai. Koro jama ndarason yaye nanjuro isai.

2

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ngawo kawu ganayen Isa bəрни Kafarnaamero walladanniya, jamadə ti fadonno fangera.

² Am ngəwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cəddi duwon,

³ am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo.

⁴ Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karənjaiwawodə, daji sorodəro jawane kəla sorodəye na İsa dəganadən kajane kamdəa kəla bənaramnjuyen sayeyera.

⁵ Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁶ Daji maləmba Attauraye laa nadən napkada karwunjan:

⁷ «Awiro kam attə ngai wulji? Alaa gaskajəna, diye! Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» canı.

⁸ Sadəman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon awo ania wulluwidə?»

⁹ Ndaso gəle kam tiyinju nuna adəro budu wo: «Biwunəm gawurdəna» wulduma ra «Cine bənaramməmə ngone lene!» wulduma?

10 Nonowo, Tada Kambedə* nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiy inju nunadəro:

11 «Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

12 Sadəman kamdə fuwu am sammayen cije bənaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jauru ajapcane Alaa congorəne: «Awo adə gai ngaltema ruiyende!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

13 Koro Isa walde ci bərəmbero kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno.

14 Kodu cədi duwon, Lewi tada Alfawusse kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

15 Isa fado Lewiyen masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro.

16 Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa Isa biwumaso-a akki mowomaso-a rokko masəna cadiro kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro Isa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

17 Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo. Jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

18 Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a asem‡ cadai duwon, am laa na Isayero isane tiro: «Awiro fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanəm cadaiwawodə?» cane keworo.

19 Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A'a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo.

20 Amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

21 «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərində dinadəyen capte kardudə cayemaro kuraro walji.

22 Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, dibendə satkidəa falji.§ Diben ye bawo, satki ye bawo. A'a, amso diben bərindəa satki bərinno fijagai,» yeno.

Isa Kəma yim tustuye

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

23 Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye fifirdu badiyera.

24 Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awiro fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadidə?» yera.

25 Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədə ngaltema kitawulan kəranuwwi wa?

26 Jaman Abiyatar řiman kurayedən curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgərə amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»†

27 Daji Isaye tayiro: «Ala kamdəa yim tustuye nangaro alakənni, yim tustuyedəa kam nangaro alakkeno.

* **2:10 2.10** *Tada Kambe* - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji. † **2:17 2.17** *biwumasoa bowodu* - Tuwa cado Alaa jaaro. ‡ **2:18 2.18** *asem* - Faral gəni, nafila. § **2:22 2.22** *dibendə satkidəa falji* - Diben bərin mojjolge kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji. † **2:26 2.26** 1Sam 21.1-6

²⁸ Adə nangaro Tada Kamedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

3

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Koro Isa walde dandallo kərgawo. Nadən kam laa mukko canaa mbeji.

² Am laa ye Isaro ayau gənaduwu caraana nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdəa isangayeyenoaro.

³ Daji Isa kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno.

⁴ Koro jamadəro: «Yim tustuyea ngəla kəndo ra diwi kəndoma halal wo? Ro njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo.

⁵ Isa gərgaje kəla karwukibbanjayen karwunju jauru kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno.

⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga

(Mat 4.23-25; Luk 6.17-19)

⁷ Daji Isa-a fuwuranju-a cijane ci bərəmbero leyera. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a

⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bərəm Jordaniye-a cidi bərni Tirre-a Sidonne-alan kada kadami ye awo Isa cədisodəa fanjane nanjuro kadira.

⁹ Adəgaima Isaye fuwuranjuro bare am kada captanadə tia gəgərəpcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno.

¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwaasodə tia lejaro gəgərəptagai.

¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurumjane ngujane yiljane: «Ni Tada Alaye!» canı.

¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauru kikkado.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan mərədunjuadəa bowoje nanjuro kadira.

¹⁴ Curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawurinjua jamaro wuljaa,

¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando.

¹⁶ Akko am mewun yindin galajənadə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadə,

¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,*

¹⁸ koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,†

¹⁹ Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23)

²⁰ Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwuranju-aro masəna boro katkero.

²¹ Kərəmiyanju adəa fangeranniya, tia taro leyera, hangal tia maujəna canı nangaro.

* **3:17 3.17** tadawa raduye - Am ro doia. † **3:18 3.18** kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma.

²² Koro malamba Attauraye Jerujalemlan isanadaye: «Beljabul‡ tia cədana! Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

²³ Daji Isa tayia bowoje misalnin tayiro wuljiye: «Awiawin Yiwulis rakce Yiwulissa duji?

²⁴ Kərmai duwon kəlanjuro yaktiyia, rakce dəgaiwawo.

²⁵ Fado duwon kəlanjuro yaktiyia, fadodə ye rakce dəgaiwawo.

²⁶ Yiwulis ye kəlanju lawalaje yaktiyia, rakce dəgaiwawo, dunonju cerəna.

²⁷ Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoadaa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

²⁸ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyi.

²⁹ Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, təmmaro tiro gawurdiyiwawo. Biwu har abadaro gawurdiwawo cədo!» yeno.

³⁰ Adəa wuldunjudə, ti karuwama canı nangaro.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Isaye yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo.

³² Am kada ye Isaa dirijane kəljane napcana duwon, tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan nia manjai,» yera.

³³ Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?»§ yenniya,

³⁴ am nadən napcanadəa ninije: «Akko yani-a yanigənaso-adə!

³⁵ Wundu duwon awo Ala cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigəna-adə wo!» yeno.

4 Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Koro Isa walde ci bərəmben jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararo ngaye napkeno. Amdə samma ye cidilan ci bərəmdəyən dajana ngai duwon,

² awo kadan misalnin jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro:

³ «Fannowo, kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo.

⁴ Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

⁵ Kasuni laa ye na kau kaua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman řiyeno.

⁶ Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro řimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə řije algamadəa kimicciye, kəla cakkənni.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, řije kəla ficce nema tai daje kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno.

⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye

(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindində-a amnju gade tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyən tia keworo.

‡ 3:22 3.22 *Beljabul* - Yiwulis. § 3:33 3.33 *Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?* - Na Alayen nankəramidə buye gəni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

11 Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi.

12 Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”† yeno.

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

13 Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misalla gade asunuwi?

14 Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo.

15 Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo.

16 Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo.

17 Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai.

18 Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon,

19 karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwunjaro ngasaye manadəa kəpcane tayiro faidajiyiwawodə wo.

20 Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro faidajiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

Misal fatəlaye

(Luk 8.16-18)

21 Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllen gənaduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənaduramnjuyen gənajai.

22 Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

23 Kam səmonjuamadə fanjo!»

24 Koro tayiro: «Awo fannuwiro hangal gənanowo! Jiři ambo ngalgəwwadə gai, nayi yero ngalnagai, koro adəa kojəna nayiro njasargai.

25 Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni řinəme wuraduye

26 Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiya gai. Fijiyiya,

27 bune yen kal, kausu yen kal, bonewane cədi, kasunidə ye řije wuraji, amma jiři fin tədi nojənni.

28 Kattidəma cakke nema culuwi. Burwon kal cədiya, kəla ficci. Kəla cuttuluwiya, sim cədi.

29 Bafiyama, tayida ngoje cəwərđi, sa kalaye isəna nangaro.»

Misal kasuni mutarre

(Mat 13.31-35; Luk 13.18-21)

30 Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea rattalgəyiye? Misal fin gəle tia fisarniye?

31 Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredə, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima təngəři wo.

† 4:12 4.12 Ish 6.9-10 * 4:25 4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † 4:25 4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

³² Amma fijaiya, riye kəskawa jərwulan sammaro kura woro walje, dəlam kura kura cəde, har ngudoso rakcane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Kəla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adəgainin wulyeyeno.

³⁴ Misalnin gənia, awima tayiro wuljəgənni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

*Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)*

³⁵ Yim adəa dunia ləmdu cədi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» yeno.

³⁶ Daji jamadəa kolyeranniya, maaradən Isaa ngojane leyera. Maara gade ye rokkonjun mbeji.

³⁷ Daji karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje maaradəro fidiye, har maaradəa ləptu mayeno.

³⁸ Sadən Isa ngawo maaradəyen kəlanju birlan kənəm cədi. Fuwurawanjudə tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonəm bawo wa?» yera.

³⁹ Isa cije karuwadəro jəkkade ingi bərəmbedəro: «Waldəne gəm bone!» yenniya, karuwadə dajə dunia gəmbo walyeno.

⁴⁰ Daji Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambəsendo bawo wa?» yeno.

⁴¹ Fuwurawanjudə jauro rijane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

5

*Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)*

¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuyero kadira.

² Isa maaradəlan jəpkənniyama, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno.

³ Kamdə kaurilalan kərga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Saɣgalaman tia geroro yojiwawo.

⁴ Calan ngəwuro sinju-a mukkonju-aro saɣga casakkəna yaye, kullum kəjan kəjanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo.

⁵ Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwa-ayen burwu cakke tiyinju kaunin rereji kərga.

⁶ Kamdə Isaa kuruwun kirunniya, cəgase ise fuwunjun tungurumje nguje

⁷ dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Fuwu Alayen lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

⁸ Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdəa kolle luwe!» cənna nangaro.

⁹ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,* andi kada nangaro,» yeno.

¹⁰ Bare tayia cididəlan dujənni Isaa ngəwuro lowoyeno.

¹¹ Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji.

¹² Koro sedannadə Isaa lowojane: «Aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera.

¹³ Tayiro amarjiye caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə alama dəwu yindi gai ngəramjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

¹⁴ Səniya aladeyadə cəgase lejane bələdə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə ye awo wakkajənadəa kuroro keluwo.

* 5:9 5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai.

¹⁵ Na Isayero isane kam duwon tilan kəwu sedannaye caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera.

¹⁶ Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladeyadə-aro wakkajəgənədəa amdəro wulyeyera.

¹⁷ Daji amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera.

¹⁸ Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno.

¹⁹ Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəmbo, ser kura Kəmande niro njəddənədə-a jiri nia njunonjənədə-a tayiro satkəne!» yeno.

²⁰ Daji kamdə leje cidi Bəlamewuyen ser kura Isa tiro cəddənədəa ambo wulduwu badiyeno. Tayi samma ajapkera.

*Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)*

²¹ Koro Isa walde maaradən bərəmdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bərəmben duwon,

²² kam laa wurawa dandaldəye falnja cunju Jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje

²³ tia jauro lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənagəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno.

²⁴ Isa cije kamdə-a rokko leyera. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

²⁵ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju† dajənni.

²⁶ Mukko karwunma ngəwusoyen jauro leiya cana, koro kəndanju sammaa cuwatəkəna yaye, kalkalnju cuwandənni, kasuwadə fuwu juwui.

²⁷ Daji lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno,

²⁸ awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

²⁹ Sadəman bu fidunju dayeno, koro nanlewa cuwandənaro tiyinjun fangeno.

³⁰ Sadəman Isa ye kənduwo tilan culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cəne kiworo.

³¹ Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgərəmnjaana rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera.

³² Amma Isa memeje kam adəa cədənədəa kuroro mayeno.

³³ Kamudə awo tiro wakkajəgənədəa nojəna nangaro, riye lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngaa wulyeyeno.

³⁴ Daji Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmman! Kələwan lene, nanlewa yade!» yeno.

³⁵ Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado fuwuma dandalledəro isane tiro: «Feronəm bawojəna. Awiro maləmdəa gadero suwolləmi?» yera.

³⁶ Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, fuwuma dandalledəro: «Bare rinəmmi, biya yasarai!» yeno.

³⁷ Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno.

³⁸ Fado fuwuma dandalledəro kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani.

³⁹ Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

⁴⁰ Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

† 5:25 5.25 bu fidunju - Salanambu.

Amdə sammaa deyaro kittuluwunniya, ferodəye bawa-a ya-a am tia casadduwu-nadə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo.

⁴¹ Ferodəa mukkoyen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!»

⁴² Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kərwunju mewun yindin. Adəa kerunniya, jauro ajapkera.

⁴³ Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmboye ferodəro cado yeno.

6

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənədəro kadio. Fuwurawanju ye tia geya.

² Yim tustuyea dandallan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kərənjana ngəwuso ajapcane: «Ndaran kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi?»

³ Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugənawa ferowadə-a rokko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera.

⁴ Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuye-a am fannjaye-aro kajia, darajan-jua,» yeno.

⁵ Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isangayeyeno.

⁶ Adəgaima Isa kəla kambərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlaro leje jamaa alamdu badiyeno.

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

⁷ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiyeen nodo badiyeno.

⁸ Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbo, bi ngərwu, bi wuɾi,

⁹ koro suno casakko, amma bare gəmaje yindi ngojanni yeno.

¹⁰ Koro tayiro: «Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

¹¹ Amma ndaran yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadəa kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

¹² Adəgaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuɾi cadde tuwa cado yera.

¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatardegəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» can.

¹⁵ Laaye: «Ti Nawi Iliya,» can. Laaye: «Ti nawi, nawiya kureye falnja gai,» can.

¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənədə roaro walje cijo!» yeno.

* **6:11 6.11** katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

17 Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmowona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekkere kosoro kesakko,

18 dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənaye mowodə haram!» cənna nangaro.

19 Koro Ya Hirudiya Yahayaa wul wajəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni,

20 dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

21 Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.† Saanduri Mai Hirudus tambənaye kidənniya, Mai Hirudus wakkillanju-a kajallawanju-a amwurawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbaryeyeno.

22 Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jauro kəjiyeno. Maidəye ferodəro: «Awi yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno.

23 Kansi juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikki,» yeno.

24 Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno.

25 Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen simiya, raakko!» yeno.

26 Maidə karwunju jauro kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodəro daptuwu cəraanni.

27 Sadəman kowonanju laaro wada ce kəla Yahayayedəa cuwudo yeno. Kowonadə leje kosolan kəla Yahayaye kamje

28 kəlanjudəa buwurulan cuwude ferodəro kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino.

29 Fuwurawa Yahayaye lawar adəa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sənayera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

30 Kəngayambadə na Isayen captane awo cadəna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera.

31 Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tussowo!» yeno, dalilnjudə am kada kadami nanjaro isane waldai, har dama masəna dioyemaa cawandənni nangaro.

32 Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyera.

33 Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bəla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadəro leyera.

34 Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya səni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno.

35 Dunia ləmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna.

36 Jamadəa salamme, bəla-a bəladəya-asoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

37 Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Leniye kəmbo dinariyus‡ yer yindia yuwiye tayiro yiye wa?» yera.

38 Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera.

† 6:21 6:21 *Ya Hirudiyaye sanju kadio* - Sanju kənnasar fandoye kadio. ‡ 6:37 6:37 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

³⁹ Daji Isa wada ce jamadæa yakca kæwu kæwuro kæla kajim kærïyen napca yeno.

⁴⁰ Adægai amdæ yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera.

⁴¹ Daji burodi uwudæ-a buni yindidæ-a ngoje kæla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidæa fæsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadæyen gænayera. Koro buni yindidæ yea tayi sammaro dagaryeyeno.

⁴² Tayi samma jawune kulyera.

⁴³ Fuwurawadæ gaptowo burodiye-a buniye-aa capkeranniya, jowo mewun yindin kesæmbæro.

⁴⁴ Am kæmbo adæa jawunadæ kongwa dæwu uwu.

Isaye kæla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Yah 6.16-24)

⁴⁵ Sadæman Isa fuwurawanjudæa cakke tin fuwunno bæræmdæa koja ci todæro bæla Baitsaidayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadæa salamji yeno.

⁴⁶ Tayia salangenniya, moduwa dioro kæla kau kuruwuyero giwa.

⁴⁷ Kængal kikkurænniya, maaradæ dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok kæla kauyen.

⁴⁸ Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yaku buneyen kæla ingiyen silan nanjaro kadio. Karænnjayen kodu cæraana duwon,

⁴⁹ Isa kæla ingiyen silan ledu cædidæa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko.

⁵⁰ Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdæna ye. Sadæman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

⁵¹ Daji tayiro kældiye maaradæro kærgeanniya, karuwadæ gæm næmgeno. Tai dajane ajapcana,

⁵² dalilnjudæ maana lamar burodi uwuyedæa asujanni, kælanja tikkeræna nangaro.

⁵³ Daji bæræmdæa faljane koyeranniya, cidi Genesaretterø isane maaradæa kekkerø.

⁵⁴ Maaradæn jæpkeranniyama, am cididæye Isaa asuyera.

⁵⁵ Adægaima amdæ cagase cididæ ngaro tatardagane amnja dondiso kæla bænaramnjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadæro njado badiyera.

⁵⁶ Bæladeya, bi bæla, bi bæla kuloye, biya ndara duwon na lejæna ngasoro am dondisodæa ngojane cawude ci kalwunjuye runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudæa lejana samma ngayera.

7

Ada amwurawaye

(Mat 15.1-9)

¹ Farisawa-a malæmba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya,

² fuwurawanju laa mukkonja tayir gænin bæri jawui kero, maananjudæ mukkonja tuljanni.

³ Wotte Farisawadæ-a yaudiya samma-a ada amwurawanjayeja jaane mukkonja kalkallo tuljannia, kæmbo jawuiwawo.

⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, kæmbo jawuiwawo. Koro ada gade kada cadana cadi mbeji, gæmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai.

⁵ Daji Farisawa-a malæmba Attauraye-aye Isaro: «Awiro fuwurawanæmdæ ada amwurawayedæa koljane mukkonja tayir gænin kæmbo jawuidæ?» cane tia keworo.

⁶ Isaye tayiro: «Nayi mænafækkaso, awo Kæmande kuren ci Nawi Ishayayen kælandon wuljænadæ jire, kitawulan ruwuwadadæ gai. Tiye:

«*Jama adæ cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.*

⁷ *De sullo wuro ambənsagai, alamdunjadə wada kambe,*"† cəna.

⁸ «Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

⁹ Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jauro nonuwwa!

¹⁰ Kuren Nawi Musaye: "Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!"† koro "Kam duwon bawanju bi yanjua rujənamadə, tia roro ceyeso!"† cəna.

¹¹ Amma nayiye: "Kam bawanju-a yanju-aro: 'Awo nanin nuwandro təmanuwwadəa Alaro gənağəkkəna,' cənia,

¹² bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni," nuwi.

¹³ Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayedəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

Tayir-a tayir gəni-a

(Mat 15.10-20)

¹⁴ Koro Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fannowo, asunowo!

¹⁵ Awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədimə bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo.

¹⁶ [Kam səmonjuamadə fanjo!]

¹⁷ Isa jamadəa kolje fadoro kərgaanniya, fuwurawanjudə kəla misal adəyen tia keworo.

¹⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi ye kəla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadə kamdəa tayir gəniro cədiwaworo nonuwwi wa?

¹⁹ Dalilnjudə karwunjuro gəni, curonjuro ngaye tiyinjuyen culuwi,» yeno. Adəgainin kəmbo samma halallo asuyeyeno.

²⁰ Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cadi wo.

²¹ Dalilnjudə niadiwi so, jarawa so, nambarwu so, kam njejo so,

²² kənjəna so, mangar so, nankəlado so, curoyindi so, nanjane so, nandəri so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kambedəman caluwi.

²³ Awo diwi ani samma curo karwudəyen caluwe kamdəa tayir gəniro cadi,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando

(Mat 15.21-28)

²⁴ Daji Isa cije nadəa kolje lardu bəрни Tirre-a Sidonne-ayero* leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujənni fado laaro kərgawo, amma gəradunjudə yojənni.

²⁵ Kamu laa feronju kəlayakku karuwaa lawar Isaye fangenniya, ise fuwunjun tungurumgeno.

²⁶ Kamudə lardu Gəresse tia cidi Siri-Fenisiyelan kesambo. Daji Isa sedandəa feronjulən dujoro tia ngəwuro lowoyeno.

²⁷ Isaye tiro: «Kolle burwon yalla jawo kulja, kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya,

²⁸ kamudə tiro kalakciye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo yalla koljane cidiro cukkurənadəa jawui,» yeno.

²⁹ Daji Isaye tiro: «Kəla mananəm adəyen lene, sedandə feronəmlən culuwuna,» yeno.

³⁰ Adəgaima kamudə fadoro walladanniya, feronju kəla dəgəllən bowada nayeyeno, koro sedandə tilən culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kəgənji yea isangaduwu

† 7:7 7.6-7 Ish 29.13 † 7:10 7.10 NL 20.12; SK 5.16 † 7:10 7.10 NL 21.17; Lew 20.9 * 7:24 7.24 lardu bəрни Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kərdiyaye.

³¹ Daji Isa lardu bærni Tirredæa kolje cidi bærni Sidonneyen koje bæræm Galileye cidi Bælamewudæyero kadio.

³² Nadæn tiro kam laa muwa ye, kægænji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gænajuwo yera.

³³ Isa kamdæa dawu am captanayen sægæriro kittuluwunniya, ngulondonju curo sæmo yindi kamdæyero cakke lallari tæwaje tælam kamdæyea leyeno.

³⁴ Daji Isa kæla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedæ færamdæne.

³⁵ Sadæman sæmo kamdæye færamde, awo tælamnjuoro mana dapcægæna ye wuide, farakko manadu badiyeno.

³⁶ Isa amdæro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojænaro manajaidæma.

³⁷ Amdæ jauru na kojænaro ajapcane: «Awisoa kalkallo cædæna, har muwasoa fanjairo cædi ye, kægænjisoa manajairo cædi ye!» cani.

8

Isaye am dæwu dewu ambadu

(Mat 15.32-39)

¹ Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kæmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwurawanjua nanjuoro bowoje tayiro:

² «Jama kada adæa njunokkæna, dalilnjudæ ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kæmboye nanjan bawo nangaro.

³ Kænænjaa duwon tayia fannjaro lejaro salammækkia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno.

⁴ Fuwurawadæye tiro: «Ndaran gæle karaa adæn kam rakce kæmbo cuwande jama ania ambaji?» yera.

⁵ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cæne kiworænniya, tiro: «Tulur,» yera.

⁶ Daji Isa jamadæa cakke cidin napkera. Burodi tulurdæa ngoje Alaro ardiyenniya, fæsakce fuwurawanjuoro ce fuwu jamadæyen gænaja cæne fuwunjan gænayera.

⁷ Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidæ yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwurawanjuoro ce fuwu amdæyen gænaja yeno.

⁸ Jamadæ jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowodæa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesæmbæro.

⁹ Nadæn am alama dæwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadæa salamgenniyama,

¹⁰ ti-a fuwurawanju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyera.

Alama sameye mada

(Mat 16.1-4)

¹¹ Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njæddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fælejuworo mayera.

¹² Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adæye alama majaidæ? Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adæyero fælediyiwawo,» yeno.

¹³ Daji tayia kolje maaradæro walde ngaye bæræm falje kanji todæro koyeno.

Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye

(Mat 16.5-12)

¹⁴ Fuwurawadæ ngessane burodi ngojanni. Burodi fal curo maaradæyen gænija, nanjan awo kæmboye bawo.

¹⁵ Isa sæmonja kasse tayiro: «Yis Farisawa-a Mai Hirudus-ayero hangal gænanowo!» yeno.

¹⁶ Tayidæ kattenjan kæla burodinja bawoyen mana badiyera.

¹⁷ Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kəla burodi nandon bawoyen mananuwidə? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kəla tikkerənaa wa?

¹⁸ Simndoa duwon ruwwawo wa? Səmondoa duwon fannuwwawo wa? Ra, nayi ngeskada?

¹⁹ Burodi uwu am dəwu uwuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo ndawu yimbəruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera.

²⁰ Isaye: «Koro burodi tulur am dəwu dewuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo kalaram ndawu yimbəruw?» Tiro: «Tulur,» yera.

²¹ Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambua isangaduwu

²² Isa-a fuwuranju-a bəla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu laaa cawude Isaa lowojane kamdəa lejo yera.

²³ Daji Isa kambudəa mukkoyen cədanə jeje ngawo bəlayero kittuluwo. Simnjuro lalləri təwajiyə tiro mukko gənajiye: «Awo laa rumi wa?» cənə tia kiworo.

²⁴ Kambudə kəla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kəska dadajai gai,» yeno.

²⁵ Koro Isa walde simnjuro mukko gənayeyenniya, ricce sim cuwande awiso farakko curuiro walyeno.

²⁶ Daji Isaye: «Bare bəladəmaro waldəme ngaammi!» cənə kamdəa salamje fadoro lejo yeno.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu

(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Isa-a fuwuranju-a bəladeyaso cidi bərnə Kaisariya Filibiyen dasaanadəro leyera. Kəla jawallen duwon, Isaye fuwuranjuro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cənə tayia kiworo.

²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canı, laaye Nawi Iliya canı, laaye nawiya kureye falnja canı,» yera.

²⁹ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cənə tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwudə wo!» yeno.

³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Koro Isa fuwuranjuro Ala kadarjəna Tada Kambedə kuttu tai daje canə amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cənə tayia alamdu badiyeno.

³² Adəa federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəriro cuttuluwe tiro njəkkado badiyeno.

³³ Amma Isa suworde fuwuranjua kirunniya, Biturusso jəkkade: «Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tammadə Alayə gəni, kambe!» yeno.

³⁴ Daji Isa jamadə-a fuwuranju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuyə wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

³⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuři kəji Alayə-a nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəřiwi.

³⁶ Kam dunia adə ngaa jəgandə ronju asarjiya, nda riwanju?

³⁷ Awi gəle kam ce ronju cuwandi?

³⁸ Wundu duwon jaman am kənjəna so, awo diwi so dioyē adən kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambedə ye daraja Bawanjuyen malaiyawa sameyē-a rokko isiya, tia nanguji,» yeno.

9

¹ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye kənduwoaro isi carui,» yeno.

Isaye darajanjua fəledu
(*Mat 17.1-13; Luk 9.28-36*)

² Ngawo adəyən kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde

³ kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno, jiri wunduma dunialan kare tulje rakce buljiwawodə gai.

⁴ Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera.

⁵ Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

⁶ Awo wuljidəmaa nojənni, tayi rijana nangaro.

⁷ Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyən kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Mananju fannowo!» yeno.

⁸ Sadəman memeyeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyən jəpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adəa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kambədə karmolan cijiya duwon yeno.

¹⁰ Tayi ye lamar adəa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyedə woro kattenjan tawori kasarga.

¹¹ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo.

¹² Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gəle kitawulan Tada Kambədə tai daje kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadə?»

¹³ Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo, jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai,» yeno.

Isaye tada karuwaa isangaduwu
(*Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a*)

¹⁴ Na fuwurawa gapcanadəyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kəljana, koro maləmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero.

¹⁵ Jamadə Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera.

¹⁶ Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo.

¹⁷ Curo jamadəyən kam laaye tiro: «Sayinna, tadani niro njukkudəkko. Ti karuwaa, sedandə tiro mana dapcəgəna.

¹⁸ Ndaran yaye karuwadə tia cədaya, tia cidiro bəp gəpciye, cinju nga bilwua shejinju nalje suji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno.

¹⁹ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwwu, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

²⁰ Daji tadadəa tiro kekkudo. Sedandə Isaa kirunniyama, tadadəa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua fərwəryeno.

²¹ Isaye bawa tadadəyədəro: «Tən sawi gai adə tiro wakkajiyi?» cəne tia kiworo. Kamdəye tiro: «Gananjun.

²² Tia njejoro ngəwuro kannu so, ingi soro gəpcəgəna. Rangəmia, marne njunosane andia sasane!» yeno.

²³ Daji Isaye tiro: «A! Rangəmia? Kam duwon mərsajənamadəro awiso yoji!»

* **9:11 9.11** *Nawi Iliya burwoje isi* - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

²⁴ Sadəman bawa tadadəye kowo sapce: «Mərsanjəkkəna, marne kambərsenambunin banasəgəne!» yeno.

²⁵ Isa am kada nadəro cagase isairo kirunniya, sedandəro jəkkade: «Nima sedan muwa kəgənjima, wada njikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammi!» yeno.

²⁶ Daji sedandə burwu cakke tadadəə tai daje bakce fərdakce kolje kiluwo. Tadadəə alama kamin gairo walje, har am ngəwuye: «Ti bawo, nuna!» yera.

²⁷ Amma Isa tia mukkoyen cədane sapkenniya, tadadə cije dayeno.

²⁸ Isa fadero kərgaanniya, fuwurawanjuye runjan tiro: «Awiro sedandəə duda andiro katkero?» cane tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Moduwan gənia, jawal sedan jiri adəə duduye bawo,» yeno.

*Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)*

³⁰ Daji Isa-a fuwurawanju-a nadəə koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya cəraanni,

³¹ dalilnjudə fuwurawanjua alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambədəə mukko ambero sərəccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesənayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

³² Amma fuwurawadə mana adəə asujanni, koro tia kororo riyera.

*Wundunja kura wo?
(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)*

³³ Daji Isa-a fuwurawanju-a bəрни Kafarnaamero kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kəla awiyen jawallan kambiwu diwidə?» cəne tayia kiworo.

³⁴ Amma tayi cinja kajanni, dalilnjudə jawallan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadəna nangaro.

³⁵ Daji Isa napce tayi mewun yindindəə bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cəraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!»

³⁶ Daji tadaana laa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadadəə nganjiro ngoyenniya, tayiro:

³⁷ «Wundu duwon tadaana adə gaia cunilan† cəməwonamadə, wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səməwonamadə, wua gəni, ti wua sunodənamadə cəməwo,» yeno.

³⁸ Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeiyel!» yeno.

³⁹ Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, dalilnjudə wunduma cunilan awo ajabba laa cədidə rakce diwini wuljiwawo.

⁴⁰ Awoa kam lawalamande gənidə kaande.

⁴¹ Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi kənjaye gəmdowolom fal njadənamadə, jiremaro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gənane!

⁴² «Wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərəmbə gəpcaanama tiro ngalwo.

⁴³ Mukkonəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia kannu jaanamaye təmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁴⁴ [Curo jaanamayedən kuri tiyidəə jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.]

† 9:37 9.37 cunilan - Isaa kasattu nangaro.

⁴⁵ Koro sinəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Si yindia kannu jaanamayero nia gəptuwudəroa, dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁴⁶ [Curo jaanamayedən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.]

⁴⁷ Koro simməmə njakke talləme biwu dimia, tia kulaine! Sim yindia kannu jaanamayero nia gəptuwudəroa, sim falla nodo bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo.

⁴⁸ Curo jaanamayedən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.

⁴⁹ «Wunduso kannulan mandaaro walji.‡

⁵⁰ Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Adə nangaro nayi kəlando mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dəgaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

10

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mat 19.1-12)

¹ Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno.

² Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njado?» yeno.

⁴ Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»† yera.

⁵ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa wada adəa nayiro ruwungeyera.

⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁷ “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye

⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.”† Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana.

⁹ Adə nangaro awo Ala kəljənadəa bare kam firjənni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju kəla mana adəyen tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənadə tiro biwu cədde kənjəna cədəna.

¹² Koro kamu duwon kwanjua dəpce gade niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna,» yeno.

Isaye yalla sananaro bargaa dəptuwu

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejoro nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə amdəa wusayera.

¹⁴ Isa adəa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dəpkəwwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedəa kasaccənnidə təmmaro ngayiwawo!» yeno.

¹⁶ Daji yalladəa nganjuro ngoje kəlanjaro mukko gənjaiye tayiro bargaa dəpkeyeno.

Gəriwu laaye ro sawisoye mada

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Isa cije jawal kidanniya, kam laa cəgase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Maləm ngəlama, awi dikke ro sawisoye* fandəkki?» cəne tia kiworo.

‡ 9:49 9.49 kannulan mandaaro walji - Boneman kambərse kambədə kibbaji. † 10:4 10.4 SK 24.1-4 † 10:6 10.6

Bad 1.27; 5.2 † 10:8 10.7-8 Bad 2.24 * 10:17 10.17 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə.

18 Isaye tiro: «Awirowa wua ngələman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

19 Wadawadə† nonəmma: Bare ro kambe tuluwummi, bare kənjəna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bare kamba jambanəme kəndanju bummi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!† yeno.

20 Kamdəye: «Sayinna, tən gananiyan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

21 Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjəna. Lene kəndanəm sammaa lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

22 Kamdə mana adəa fangenniya, ti jauro gariwu nangaro fəkkanju kərje karwu kuttuaro sapkadan.

23 Isa memeje fuwurawanjuro: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauro jau, diye!» yeno.

24 Fuwurawadə mana adəa ajapkera. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodə jauro jau!

25 Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

26 Fuwurawadə cayemaa kojənarə ajapcane amanjaro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

27 Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gəni. Alaro awiso yoji!» yeno.

28 Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

29 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kəji Alayedə-a nangaro fado, bi yeiya, bi kannə, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənədə

30 dunia adəman fado, yeiya, kannə, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi.

31 Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

32 Isa-a fuwurawanju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cədi. Fuwurawadə ajapcana, koro am tia jagaisodə ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidəa tayiro wulduwu badiyeno.

33 Tayiro: «Fannowo, Jerujalembo leniye, Tada Kambədəa mukko wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-aro sərəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde mukko kərdiyayero casakke,

34 tayi ye tia rujane tiro lalləri təwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye

(Mat 20.20-28)

35 Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo njuworiyemadəa andiro saddəmiya, rayiye!» yera.

36 Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

37 Tiro: «Marne, kərmainəm darajaa fandəmiya, kolsane nammiyo, fal kəmboraməmlan, fal ye wailanəmlan!» yera.

38 Isaye tayiro: «Awo koruwwadəmaa nonuwwi. Ranguwe kənjaram yakkidən yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidəa diwi wa?»‡ cəne tayia kiworənniya,

39 tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kənjaram yakkidən yawi ye, kasala dikkidəa diwi ye.

† 10:19 10.19 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † 10:19 10.19 NL 20.12-16; SK 5.16-20

‡ 10:38 10.38 kənjaram-a kasala-a - Bone nja.

⁴⁰ Amma kəmborammiilan so, wailanilan so naptadə, wu gəni kambo amargəkki, na anidə am tayiro dabbargaadaye,» yeno.

⁴¹ Fuwurawa mewu gapcanadə adəa fangeranniya, Yakuba-a Yahaya-aro gərgayeyera.

⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kərđiyasoyen am duwon jama tayia maiyaro ngojanasodə talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kənduwo fəlejjagai.

⁴³ Amma dawundon ngai gəni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cəraanamadə wolodindoro waljo!

⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cəraanamadə kərea naye sammayero waljo!

⁴⁵ Awoa Tada Kambədəma tiro nanwolodi caddoro gəni kadio, nanwolodi cədo ronju co am ngəwu merujoro kadio,» yeno.

*Isaye kambu laa cunju Bartimawussa isangaduwu
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)*

⁴⁶ Isa-a fuwuranju-a bəla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkada lowo cədi mbeji.

⁴⁷ Isa kam Najarattedə kojoro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa, Tada Mai Daudaye,§ wua njunosəne!» yeno.

⁴⁸ Am ngəwu tiro jakkade mədək napco yera, amma cayeə kojənarə kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosəne!» yeno.

⁴⁹ Daji Isa daje: «Tia bowonowo iso!» yeno. Kambudəa bowojane: «Bare təma kolləmmi! Cine nia bowonji,» yera.

⁵⁰ Kambudə awonju jaktuye gəpce cije na Isayero kadio.

⁵¹ Isaye tiro: «Awi niro njəddəkkiya, raam?» cəne tia kiworo. Kambudəye: «Sayinna, sim fandəkkiya, raakko!» yeno.

⁵² Daji Isaye tiro: «Lene, kambərsənəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

11

*Isaye mai gai Jerujalembo ngawo
(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)*

¹ Jerujalemba karənjane gərə bəla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwuranjuye yindi cunode

² tayiro: «Bəla fuwundoyədəro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

³ Kam laaye nayiro: «Awi adəa diwi?» cənia, tiro: «Kəmadə tilan mərədunjua, kərmama kalakci,» wulgənowo!»

⁴ Daji lejane kuttadə lailan ci fədoyen tuwada nayeyera. Kuttadəa fərakcai duwon,

⁵ am laa nadən daadaye tayiro: «Awi diwi? Awiro kuttadəa fərangowi?» yera.

⁶ Jiri Isa tayiro wuljəgənədə gairo jaawu cadəne amdə ye tayia kolyera.

⁷ Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno.

⁸ Jama kada ye kalwuwanja kəla jawallen feryera, laa ye ngəlai karaan kamjane jawaldəlan səretkera.

§ 10:47 10.47 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. * 11:7 11.7 kuttadəa - Noduwram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kənde cədiyədə.

⁹ Am fuwu gərjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!

¹⁰ Nodo bawande Mai Daudaye isimadəa bargaaajo! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canı.

¹¹ Adəgaima Isa Jerujalembo ise Fado Alayero kərgawo. Awiso kirunniya, dunia ləmjəna nangaro, tayi mewun yindində-a rokko caluwe bəla Baitaniyero leyerə.

Isaye ya tarmuye baskudu

(Mat 21.18-22)

¹² Wajənanjua Isa fuwurawanju-a bəla Baitaniyelan keluwunniya, kəna tia kida.

¹³ Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cəne nadəro kadio. Kadinniya, kalu gənia, awima cuwandənni, dalilnjudə sa tarmuye gəni nangaro.

¹⁴ Daji Isaye tarmudəro: «Bare wunduma gadero tadanəm juwunni!» yeno. Koro fuwurawanju adəa fangera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)

¹⁵ Daji Isa-a fuwurawanju-a Jerujalembo kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalje

¹⁶ wundu yayero Fado Alayedəyen karea kodu dapkeyeno.

¹⁷ Daji jamadəa alamje tayiro: «Kitawulan ruuwada: “Fannidəa fado mod- uwaye jama dunia sammayelan bowojai,”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

¹⁸ Wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a adəa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudə jama samma alamdunjudəa ajapcana nangaro.

¹⁹ Dunia ləmgenniya, Isa-a fuwurawanju-a bərnidən keluwo.

Alamdu ya tarmuye ngamgadadəye

²⁰ Wajənanjua suwa ləp jawaldəyen kojai duwon, ya tarmuyedəa har fərdunjuro ngau ngamjəna kero.

²¹ Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunəmmadə ngamjəna!» yeno.

²² Isaye tayiro: «Alaa mərsanowo!

²³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adəro: “Cine bərəmbo fidəgəne!” cəne karwunjun shekku baworo awo wuljənadə wakkajiro mərsajiya, wakkaji.

²⁴ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, awi yaye moduwalan koruwiya, tia fan- duwwaro mərsanowo, kaandoji.

²⁵ Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai.

²⁶ [Amma tia gawurnuwwia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai- wawo.]»

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Koro Isa-a fuwurawanju-a waldane Jerujalembo kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

† 11:9 11.9 Hosanna! - Kalma təlam yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † 11:10 11.9-10 Jaw 118.25-26

† 11:17 11.17 Ish 56.7 † 11:17 11.17 Iri 7.11

²⁸ tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cane tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki.

³⁰ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno.

³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori.

³² Amma “Kamben” wulliyee wa?» yera. Adəa wuldunjadə, jamadəa rijana, dalilnjudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.

³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

12

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye

(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijiiye bəlawuroro sapkada.

² Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandoro kəreanju laaa na jərwuwudəyero kinodo.

³ Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera.

⁴ Koro walde kəreə gade kinodo. Ti yea cadane kəlanju bakcane tia basaryera.

⁵ Koro walde kəreə gade kinodənniya, tia roro keyeso. Koro kəreawa gade kada kinodo. Laanjaa bakkera, laanjaa keyeso.

⁶ Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju jauro cəraanədə. Darye tiye: “Tadaniro daraja cadi,” cəne tia nanjaro kinodo.

⁷ Amma jərwuwudə kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasadə kaandero walji!” yera.

⁸ Daji tia cadane roro ceyese ngawo jərwudəyən gəpkera.

⁹ To, kəma jərwuyedə awi cədi? Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci.

¹⁰ Awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.*

*¹¹ Adə kəndo Kəmandeye,
andiro jauro ajabba!”»†*

¹² Jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

Kambiwu kəla akki njoyen

(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Daji wurawa adinwuyesodə Isaro curo mananjuyen bəlaa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo.

¹⁴ Kadiranniya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundumaa rinəmbawo yero noniyena, dalilnjudə gayirnəmbawo, jawal Alaye kalkallo yikkərami nangaro. To, Kaisarro* akki njodə halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo.

† 12:11 12.10-11 Jaw 118.22-23 * 12:14 12.14 Kaisar - Gomna kura Rombe.

15 Amma Isa nanmənafəknjadəa asuje tayiro: «Awirowa rijamsuwi? Wuro dinariyus† sukkudowo rukkel!» cəne

16 dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Kaisarre,» yera.

17 Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. Adəgaima tia jauro ajapkerə.

Kambiwu kəla cinowo duniayen
(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

18 Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde:

19 «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawoa bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənayədəa niyajo yanjugənarə kaduwu majuwo!”† ruwujəna.

20 Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno.

21 Yindiyedə ye kamudəa niyaje tada cuwandənnin bawoyeno. Yakkuyedə ye ngai.

22 Adəgaima tayi tulur samma tada cawandənnin bawoyera. Darye kamudə ye bawoyeno.

23 To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

24 Isaye tayiro: «Dalil nayi fattəgəwwayədə, kitawu bi kənduwo Alaye nonuwwi, mare?»

25 Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡

26 Koro karmolan cidudə, Attaura Nawi Musayen kəranuwwi wa? Kitawulan na kannu dawu coccoři cambiyədən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cəna.

27 Ti Ala am sanunaye gəni, am roaye, diye! Nayidə tai danuwe fattəgəwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?
(Mat 22.34-40)

28 Maləmba Attauraye falnja isəna kambiwunjadəa kərənji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo.

29 Isaye tiro: «Sammaro kura wodə tima: “Jama Israyilaye, fannowo, Ala Kəmandədə ti tilonju lok.

30 Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”†

31 Koro yindiyedə: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno.

32 Maləm Attaurayedəye tiro: «Sayinna, jirenəm! Awo wulləmmadə fagat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo.

33 Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a sammaro kura wo!» yeno.

34 Isa maləmdə hangal kəjiaro juwəpcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodo bargaa Alaye-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye
(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

† 12:15 12.15 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † 12:19 12.19 SK 25.5 ‡ 12:25 12.25 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 12:26 12.26 NL 3.6 † 12:30 12.29-30 SK 6.4-5 † 12:31 12.31 Lew 19.18

³⁵ Fado Alayen Isa jamadæa alamdu cædi duwon, tayiro: «Ndayilan malæmba Attaurayedæye Almasiwudæ Tada Mai Daudaye§ canidæ?

³⁶ Mai Dauda kèlanjuma Ruhu Alayen manaje: “Kèmandeye Kèmaniro: ‘Namme kèmborammilan duwon, kèladowanæmba cidiya sinæmbero yakkækko!’ cænna.”†

³⁷ Mai Dauda kèlanjuma tia Kèmalan bowojænadæ, ndayilan gæle Almasiwudæ tadanjuro walji?» yeno. Jama kadadæ karwu kèjiaro tia kèrænjai.

Hal malæmba Attauraye

(Mat 23.1-12; Luk 20.45-47)

³⁸ Curo alamdunjuyen Isaye: «Malæmba Attaurayero hangal gènanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a

³⁹ dandallan bi masæna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

⁴⁰ Kamu kwa faccægænaasoye kèndanja sammaa jawui ye, halnja gèraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gèrjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauru kura!» yeno.

Sadaa kamu kwa faccægænaaye

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Isa karæn sanduwu sadaa fidaramben napkenniya, jamadæ curo sanduwudæyero wuri fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wuri ngæwu fijagai kiro.

⁴² Koro kamu ngudi kwa faccægænaa laa ye ise gursu kime* yindi fiyeyeno.

⁴³ Daji Isa fuwurawanjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccægænaa adæ sadaa am gadeye sammaa kojænaro fijægæna.

⁴⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kèndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju riwoye ngæa fiyeyeno,» yeno.

13

Jawawi Isaye kæla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-25.46; Luk 21.5-38)

¹ Isa Fado Alayen luwo cædi duwon, fuwurawanjuye fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ani-a soro ani-a jaumaro ajabba!» yeno.

² Isaye tiro: «Soro mafændi mafændi ania rumma, gæna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kæla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mat 24.3-14; Luk 21.5-19)

³ Isa kæla Kau Jaitunnen na Fado Alaye turuidæn napcæna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro:

⁴ «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cædiya, awi alama duwon ambo fælediyidæ wo?» cane tia keworo.

⁵ Isaye tayiro: «Hangal gènanowo, bare wunduma nayia njawatkænni!

⁶ Am ngæwu cunilan* isane: “Wuma ti wo!” cane am kadaa cawatki.

⁷ Kèriwu na karænso-a kuruwuso-alan nukcænaro fannuwiya, bare hangalndo cijænni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cædænni.

⁸ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kèrmai-a kèrmai gade-a ye kattenjan kèriwu gèrjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kæna ye na naru ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejæna gai.

⁹ «Hangal gènanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo.

§ 12:35 12.35 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidæ kaduwu Mai Daudaye. † 12:36 12.36 Jaw 110.1

* 12:42 12.42 gursu kime - Wuri yauidiyaye. Tamannju ganama. * 13:6 13.6 cunilan - Am ngæwu cu Almasiwuye kèlanjaro ngojane awo ania cani.

¹⁰ Adəgaima sai kawuři kəji Alayedə jama duniaye sammaro wuldiyiya duwon.

¹¹ Nayia njadane shararo njasadiya, bare kəla awo wulluwiyen karwungai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadən nayiro njadidəa mananowo, dalilnjudə nayi gəni, tima manaji nangaro.

¹² Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro tuuru cadde casakke tayia roro ceyesi.

¹³ Cuni nangaro† am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambe‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

Bone kura

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jauru batti masiwa kudoma na tiro jussənnilan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

¹⁵ Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!

¹⁶ Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

¹⁷ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja!

¹⁸ Bare awo adə sa kakuyen wakkajənni Alaa korowo!

¹⁹ Dalilnjudə yim anin bone jauru kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakənayen tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiwawo nangaro.

²⁰ Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiwawo. Amma am kərejənadə nangaro kawudəa fulujəna.

²¹ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi!

²² Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənadəmaa jambajane cawatki.

²³ Nayidə, hangal gənanowo! Kawu wakkajidəro, awo sammaa nayiro wulnja-gakkəna.

Kənde Tada Kambəyə

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ «Amma ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo,

²⁵ sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauru lolojai.

²⁶ Daji Tada Kambəyə jauru kənduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

²⁷ Adəgaima malaiyawanjua cunode talgəmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kərejənadəa capcai.

Misal ya tarmuyə

(Mat 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu rijiya, nangəri karənjənarə nonuwwa.

²⁹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə§ nonowo!

³⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

³¹ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

† 13:13 13.13 cuni nangaro - Isaa gawwa nangaro. ‡ 13:13 13.13 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 13:14 13.14 Dan 9.27; 11.31; 12.11 † 13:26 13.26 Dan 7.13-14 § 13:29 13.29 ti cinnalan - Kənde Tada Kambəyə karənjəna.

Faadaro dægaiwo!

(Mat 24.36-44; Luk 21.34-38)

³² «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidæa wunduma nojenni. Bawadæro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadæ ye nojenni.

³³ Hangal gënanowo, faadaro dægaiwo, sanju nonuwwi nangaro.

³⁴ Alamanju kam bælawuro cædi gai. Kënduwo fannjuro kistuwwuyedæa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna guredumaro faadaro dæga cæne sapkada.

³⁵ Adæ nangaro faadaro dægaiwo, dalilnjudæ sa kæma fadoye isidæa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa,

³⁶ bare yekkinndo bawo kænëm diwi nayia nanjaganni!

³⁷ Awo nayiro wulnjagakkænadæa wundusoro wulgækki, faadaro dægaiwo!» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

14

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Sala Laya Njækkayirambe-a* sala Burodi Yis Bawoaye-aro kawu yindi gapco. Koro wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai.

² Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangënni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittëranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Yah 12.1-8)

³ Isa bæla Baitaniyelan fado Siman dærimayen† masæna cædi duwon, kamu laa sændal curonjun kawudi mændemi ye, jauro tamanna ye, cunju nardi ngoje ise sændaldæa dauyen namje kawudidæa kæla Isayero fiyeyeno.

⁴ Am laa awo adæa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidæa basarjidæ?

⁵ Ca kawudi adæa dinariyus‡ yer yakku kojænaro calade wuridæa talaawaro cadæna!» cane tiro sariwu gënaduwu badiyera.

⁶ Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro jauro ser sæddæna.

⁷ Talaawasodæ sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagæwi, amma wudæ sawisoro gëni curondon dægakki.

⁸ Kamu adæ awo rakcænadæa cædo. Kawudi adæa tiyiniro fiyiye sittëraniro wua dabbarseyeno.

⁹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kæji Alayedæa wuljai nguson, kamu adæa takturo awo sæddænadæ yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sërættuwuma

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindæye falnja Isaa mukko wurawa rimannayero sërættuwuro nanjaro leyeno.

¹¹ Adæa fangeranniya, karwunja kæjiye tiro wuri cadi cane wadu ngoyera. Yahusadæ dama Isaa tayiro sërættuwuye mada badiyeno.

Masæna sala Laya Njækkayirambe

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

* **14:1 14.1** sala Laya Njækkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **14:3 14.3** Siman dærima - Ti calan dærima duwon ngajænadæ. ‡ **14:5 14.5** dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldæ alwasi kida kawu falle.

12 Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngɛlaro Laya Njɛkkayirambedɛa§ duwajaidɛ kidɛnniya, fuwurawanjuye tiro: «Nɛdaran leniye masɛna layayedɛa niro dabbarnjɛgɛyiye bumi?» cane tia keworo.

13 Daji Isa fuwurawanjuye yindi cunode tayiro: «Bɛrnidɛro ngawowo, kam laa bule ingia ngojɛna-a kɛla kɛlluwi. Tia gaiwo,

14 fado duwon ngaanaye kɛmadɛro wulɛnowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masɛna layayedɛa cadidɛ ndaran?”

15 Nayiro soro sameye ngim kura curon karea dabbargada fɛlenjagai. Nadɛn masɛnadɛa andiro dabbarsaganowo!» yeno.

16 Daji fuwurawadɛ lejane bɛrnidɛro ngasaye jiri Isa tayiro wuljɛgɛnadɛ gai awiso kewando. Adɛgaima masɛna layayedɛa dabbaryera.

17 Kɛngal kikkurɛnniya, Isa mewun yindindɛ-a rokko kadira.

18 Napcana masɛna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kɛladowayero sɛrɛnsiyi, rokkomaro masɛna diye,» yeno.

19 Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cɛne tia koro badiyeno.

20 Isaye tayiro: «Curo mewun yindindɛyɛn kɛrga, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadɛ.

21 Tada Kambedɛ saptidɛma,* jiri kɛlanjun kitawulan ruwuwadadɛ gai, amma kam duwon Tada Kambedɛa kɛladowanjuro sɛrɛcciyidɛ, kuttunju! Ca kam adɛ tambɛnnima tiro ngalwo!» yeno.

Masɛna Kɛmaye

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34)

22 Masɛna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fɛsakcɛ tayiro ce: «Ngonowo, adɛ tiyini,» yeno.

23 Koro kɛnjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano.

24 Isaye tayiro: «Adɛma buni aman ndɛptaye† duwon am kada nangaro fidɛnadɛ wo,†

25 Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adɛn fuwun gadero ingi inabbe‡ yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bɛrinno yakkiro,» yeno.

26 Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angɛrji wuldu

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38)

27 Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadɛ: “Sɛnidɛa bangɛkkiya, dimiyadɛ tatardai.”†

28 Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyero lekki,» yeno.

29 Bituruse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudɛ ngaworo waldɛkkiwawo!» yeno.

30 Isaye: «Jiremaro niro wulnjɛgɛkki, ku bune adɛman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidɛro, wua yakkuro angɛrsɛmi,» yeno.

31 Amma Bituruse kowo dunoaro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, tɛmmaro nia angɛrnjɛkkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

§ 14:12 14.12 ngɛlaro Laya Njɛkkayirambe - Ngɛlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidɛ. * 14:21 14.21 Tada Kambedɛ sapti - Isa nui. † 14:24 14.24 bu aman ndɛptaye - Bu Isaye duwon aman bɛrin katte Ala-a adamgɛna-ayea tabbacciyidɛ. † 14:24 14.24 NL 24.8; Iri 31.31-34 ‡ 14:25 14.25 ingi inabbe - Diben. † 14:27 14.27 Jak 13.7

³² Na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adən nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno.

³³ Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno.

³⁴ Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro dəgaiwo!» yeno.

³⁵ Gana laa kuruwuje cidiro təmdiye, yojia, sa boneyedə tia cədanniro moduwa dio badiyeno.

³⁶ Tiye: «Abba, Bawa, awiso niro yoji. Kənjaram boneye adəa wulan ngone! Adə yaye awo wu raakkəna gəni, awo ni raammadəma!» yeno.

³⁷ Na fuwurawanjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Bituruso: «Siman, kənəm wa dimi? Assha! Sa fallo rangəme faadaro dəgambawo wa?

³⁸ Bare jaraptuwuwiro faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kambədə§ cəraana, amma tiyinjudə duno kəskea!» yeno.

³⁹ Koro walde leje mana cayedəlan moduwa kido.

⁴⁰ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni.

⁴¹ Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Cerəna! Sadə cədəna, Tada Kambədəa mukko biwumasoyero sərəccaana.

⁴² Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)

⁴³ Sadəman Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

⁴⁴ Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kərawoye yiddəkkidə, tima! Tia taiwo, fərəstiwaworo yadowo!» cəna.

⁴⁵ Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cəne tiro lewa kərawoye kiddo.

⁴⁶ Daji Isaa mukkon dap keda.

⁴⁷ Am nanjun dajanadəye falnja kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

⁴⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə?

⁴⁹ Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno.

⁵⁰ Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

⁵¹ Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya,

⁵² mayafidəa kolje de sul kiyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

⁵³ Daji Isaa ngojane na řiman kurayero kesado. Nadən wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye capkadara.

⁵⁴ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁵ Wurawa řimannaye-a majilisu samma-a sheda Isaa roro njejoro mayera yaye, cawandənni.

⁵⁶ Am kada kəlanjun sheda bowuye cadəna, amma cinja tilojənni.

⁵⁷ Daji am laa cijane sheda bowuye cade:

⁵⁸ «Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko kamben tədandəna adəa wurnəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye,» yera.

⁵⁹ Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

⁶⁰ Daji řiman kuradə cije dawunjan daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

⁶¹ Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro řiman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo.

⁶² Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambedə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

⁶³ Daji řiman kuradə kalwunju karje:* «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye?

⁶⁴ Alaa gaskadunjudəa fannuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera.

⁶⁵ Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» cani. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane marin babakkera.

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18)

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən duwon, kir řiman kuraye laa nadəro kadio.

⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye Isa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno.

⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko.

⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno.

⁷⁰ Koro Biturus walde angəryeno. Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadəye Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam cidi Galileye nangaro!» yera.

⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam kəlanjun mananuwi adəa nokkəni!» yeno.

⁷² Sadəman gudowom yindiyero kokkore kekko. Daji Biturus awo Isa tiro wuljəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkənniya, tai daje so ngoyeno.

15

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a)

¹ Dunia wayənniyama, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a majiliswu samma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

² Bilatusse Isaro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

³ Wurawa řimannayedə awo kadan Isaa burwuyera.

⁴ Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkəmbawo wa? Awo kadan burwunjanadəa fannəmmi wa?» cəne tia kiworo.

⁵ Amma Isa kua yaye tiro kalakcəgənni, har Bilatus ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.38b–19.16a)

⁶ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə kosoma fal jama caworənadəa tayiro salamjiyi.

† 14:62 14.62 Dan 7.13-14 * 14:63 14.63 kalwunju karje - Noduwuram karwukuttaye.

⁷ Sa adən kam laa amanju-a turu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas.

⁸ Daji jama na gomnayedəro isane awo caman tayiro caddidəa njəddoro tia koro badiyera.

⁹ Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedəa wa nayiro salamn jagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

¹⁰ Awoa nandərinja nangaro wurawa rimannayedə Isaa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna.

¹¹ Amma wurawa rimannayedə jamadəa casakke cuju Isayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera.

¹² Bilatusse walde tayiro: «Awi gəle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwidəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo.

¹³ Kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁴ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁵ Daji Bilatus awo ronjaye cədiya cəraana nangaro, tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu

(Mat 27.27-31)

¹⁶ Daji sojiyadə Isaa curo balballa gomnariyero caade kəwunja sojiyaye sammaa bowojane capkera.

¹⁷ Kalwu kime* tiro lujagane ariawu kariyiye† kəlejane kəlanjuro gənayeyera.

¹⁸ Daji tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera.

¹⁹ Kalan kəlanju babakcane lallari tiro təwajagane fuwunjun tungurumjane tiro daraja kedo.

²⁰ Tiro rudu gənajagane kərənniya, kalwu kimedəa rinjane kajəmunju cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwuro kesado.

Isaa kəskaro jaduwwu

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

²¹ Kam laa bəla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidə Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijəna kodu cədi duwon, sojiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje leyer.

²² Isaa na tiro Golgota canidəro kesado, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye.

²³ Isaro diben curonjun awo laa mir cani‡ diyadaa caro kedo, amma kənjaro wayeno.

²⁴ Daji tia kəskaro jajagane kajəmunju ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandoro walawala cade kattenjan dagaryera.

²⁵ Sa Isaa jajaanadə, sa ləgar suwaye.

²⁶ Allo ayaunju kəlan ruwuwadadə: MAI YAUDIYAYE.

²⁷ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

²⁸ [Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Amso tia biwumaro ngoyera,»† cəna.]

²⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalalcane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə,

³⁰ nda kəskadən jəmme kəlanəm moye!» cani.

* 15:17 15.17 kalwu kime - Kalwu maila. † 15:17 15.17 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ 15:23 15.23 awo laa mir cani - Karwun tiyi jau nəmdaye. † 15:28 15.28 Ish 53.12

³¹ Wurawa řimannaye ye malamba Attauraye-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro: «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoiyawo!»

³² Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyo!» cani. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

³³ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

³⁴ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsen?»

³⁵ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fannowo, Nawi Iliya bowoji!» yera.

³⁶ Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiye Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia kəskadən cəsəyia, ruiyo!» yeno.

³⁷ Daji Isa kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

³⁸ Sa adən juwa curo Fado Alayen§ dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan.*

³⁹ Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadəa kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

⁴⁰ Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a.

⁴¹ Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalembo isana ye nadən mbeji.

Sittəra Isaye

(*Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42*)

⁴² Yim adə yim dabbarduye.† Wajiya yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya,

⁴³ Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyen jauru kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndenju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo.

⁴⁴ Bilatus Isa nagatto bawojənadəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənadəro kiworo.

⁴⁵ Kajalladəyen Isa bawojənaro asuyenniya, kaminnjudəa Isuwuro kaino.

⁴⁶ Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadəlan cəsəye battadən kəkərje kauri curo kauyen lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno.

⁴⁷ Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanadəa kero.

16

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10*)

¹ Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fidaaro kesiwo.

² Mawuye yim burwoyea* suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyera.

³ Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyen kau kuradəa andiro təmbalji?» cani.

§ 15:38 15.38 *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemnin kərga. * 15:38 15.38 *juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. † 15:42 15.42 *yim dabbarduye* - Jəmma. Yim tustuyedə səbdu. * 16:2 16.2 *mawuye yim burwoyea* - Ladu.

⁴ Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təmballada kero.

⁵ Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgada.

⁶ Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanadəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanadəa ruiwo!

⁷ Amma lenowo fuwurawanju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji. Nayiro wulnjanadə gai, nadən tia ruwi,” wulgənowo,» yeno.

⁸ Daji karwunja kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyera. Jairo rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

Isaye fuwurawanju laaro fəleduwu

(Luk 24.36-49; Yah 20.19-23)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa ləp karmolan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tulur dujənədəro fəleyaada.

¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno.

¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyen jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada.

¹³ Tayi yindidə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

Isaye fuwurawanjua nodo

(Mat 28.16-20)

¹⁴ Koro fuwurawanju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibbunja-ayen tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera.

¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuri kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulgənowo!

¹⁶ Kam casarane tiro kasala caddənamadə njəkkawo cuwandi, amma kam njasarairo wajənamadə wowom Alaye tia cə dai.

¹⁷ Am casaranamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai,

¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

Isaye samero ledu

(Luk 24.50-53)

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero caade kəmboram Alayen napkeno.

²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kəji Alayedəa wuljagai adəgai duwon, Kəmadə tayia banajiye alama kadan manadəa jirero tabbacciyi kərga.]

LUKA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənadə Linjila Lukaye

Kitawu Lukayedə Linjila kənyakkuye wo. Lukadə, ti lowotor ye, kam lardu Gəresse ye, koro sawa kəngayam Bulusse. Luka kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Ruhu Alaye tia cakke lawar Isayea tən badiduramnjun jəgane kəladən hangallayen kiworo. Awo ani sammaa fanjənaye ngawon, saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, tayia sawije kitawu adəa sawanju Tiyo falasso ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduye (1.1-4)

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.5-2.52)

Dabbarda kida Isaye (3.1-4.13)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.14-9.50)

Isa kəla jawal Jerujalemben (9.51-19.27)

Kida Isaye Jerujalemnin (19.28-21.38)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (22.1-24.53)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənadə DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Tiyo falas, Ala ngəwuro! Amnde ngəwu gərgam kəla lamarra dawunden wakkajana aniyen ruwuduro ngəssana,

² jiri am duwon tən badiduramnjin awo ania simnjan caruna-a mana Alaye sattuwumasoro waljana-adə andiro isanosaanadə gai.

³ Barganəmmin, tən badiduramnjan awo ani sammaa gakke hangallayen kokorəkke fakkəna nangaro, wu ye tayia sawinəkke niro kitawulan ruwunjəgəkki yekko.

⁴ Ngainin awowa niro njasakkərana sammaa tabbatto nonəmi.

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Lawar tambo Nawi Yahayaye

⁵ Jaman Mai Hirudus lardu Yahudiyaye cunodidən, řiman laa mbeji kəwu řimanna Abiyayen kərga, cunju Jakariya. Kamunju ye kaduwu Nawi Harunaye, cunju Alisabatu.

⁶ Tayi yindiso na Alayen jirewu, wada Kəmandeye sammaa taldu baworo jaana.

⁷ Tada cawandənni, Alisabatu rakce cambiwawo nangaro, koro tayi yindi kawu ngəwu jawuna.

⁸ Kəwu Abiyaye sanja diriye kidənniya, Jakariya ye kidanju nanřimanne fuwu Alayen badiyeno.

⁹ Kəla ada řimannayedən kamnja fal Fado Alaye na darajaaro ngawo kaaji cakkoro walawala cade Jakariyaa kəreyera.

¹⁰ Sa kaaji njakkoyen jama samma balballadən captana moduwa cadi duwon,

¹¹ malaiya Kəmandeye laa kəmboram kaaji njakkoramben daada tiro fəleyaada.

¹² Jakariya tia kirunniya, hangalnju jade karwunju pət kamgada.

¹³ Amma malaiyadəye tiro: «Jakariya, bare rinəmmi, Ala moduwanəm cəmwona. Kamunəm Alisabatu niro tada kongwa njəkkambi, tiro cu Yahaya yakke.

¹⁴ Tiramnin jauro karwunəm kəjiji, koro tambonjudəye am kada ye kəji fanjai.

15 Ti na Kəmandeyen kam darajaaro walji. Bare diben bi mbal fimaa canni,* kawu tambimaro Ruhu Alaye tilan dəgai.

16 Kaduwu Israyilaye kadaa jawal Ala Kəmanjayero kalakciyi.

17 Tidə ro-a kənduwo-a Nawu Iliayelan Kəmadəa burwoje ise bawaso-a tadawanjaso-a soloji, am ansiya Alaye ye hangal jirewuyero kalakciyi. Adəgaima Kəmadəro jamaa dabbarjiyi,» yeno.

18 Amma Jakariyaye malaiyadəro: «Awiawin mana adəa jirero nokki? Akko wu kiarinəkkəna, kamuni ye kəmurjojenadə,» yeno.

19 Daji malaiyadəye tiro: «Wuma Jibərilla fuwu Alayen dadumadə wo. Tima wua nanəmbo lawar kəji adəa njukkudəkkoro sunodo.

20 Amma manani yasarammidə, har awo ani wakkajaidəro, mədək namməme mana dimbaworo walləmi. Awo wulnjəgəkkəna adə sanju cədiya, tabbato wakkaji.»

21 Jama Jakariyaa gurejai ngai duwon, na darajaadən jauro tussənadəa ajapkerə.

22 Kiluwunniya, mana tayiro njəddo tiro tiyero. Jamadə awo ajabba laa na dara-jaalan tiro fəledəgənarə asuyera. Muwamuwan gənia, tayiro rakce manajiyiwawo, mədək napkeno.

23 Kida nanrimanne sanju kerənniya, fadoro wallada.

24 Ngawo kawu aniyen kamunju Alisabatu curo ngoyeno. Kəndawu uwuro kuwulero kəlanju cakke karwunjun:

25 «Akko ser Kəmande səddəna. Kawu anin kanjimərinju wuro fəlesiyə dawu amben nanguni cuttuluwuna,» yeno.

Lawar tambo Isaye

26 Alisabatu curo ngojənaye kəndawu arakkua Ala malaiya Jibərillaa bəla Najarat cani cidi Galileyədəro cunode

27 na fero kəlayakku laa təmajinju† kaduwu Mai Daudaye laa cunju Isuwuyero leyeno. Ferodə cunju Meram.

28 Malaiyadə na Meramero ise tiro: «Wuse, ni Kəmande jauro barga dəmnjəgənamadə! Kəmadə ni-a rokko,» yeno.

29 Merambe hangalnju kəla lewa adəyen jauro cije awi maananjuro kəlanju cuwori duwon,

30 malaiyadəye tiro: «Meram, bare rinəmmi, Ala niro barga dəmnjəgəna.

31 Akko curo ngonəme tada kongwa yambəmi, tiro cu Isa yakke.

32 Ti kam darajaaro walje tia Tada Mai Samemayelan bowojai. Ala Kəmande tiro kərmai kaarinju Mai Daudayedəa ci.

33 Adəgaima jama Yakubayea‡ har abadaro cunodi, kərmainju ye təmmaro ceriwawo.»

34 Daji Merambe malaiyadəro: «Awiawin attə yoji, wu ngaltema kwa nokkənədə?» cəne tia kiworo.

35 Malaiyadəye tiro: «Ruhu Alaye kəlanəmbo jəpciye kənduwo Mai Samemaye nia fofou gairo jannji. Adə nangaro tada tayir nilan tambidəa Tada Alayelan§ bowojai.

36 Akko kəraminəm Alisabatu ye nankəmurjonjun curo ngojəna. Kamu rakce cambiwawo canidə, kərma curonju kəndawu arakkuyea.

37 None, awima Alaro tiyeri bawo!»

38 Merambe: «Wu kanji Kəmandeye. Kəla mananəmben wakkajo!» yeno. Daji malaiyadə tia kolje sapkadan.

Nangi rəpta Merambe Alisabaturo

* 1:15 1.15 bare diben bi mbal fimaa canni - Tidə Alaye, Ala tia jauro cədana nangaro. † 1:27 1.27 təmajinju - Kəla ada yaudiyayen Meram jiremaro kamu Isuwuye, amma koro yaye ti-a rokko fannjun dəganni. ‡ 1:33 1.33 jama Yakubaye - Israyilawu. § 1:35 1.35 Tada Alaye - Kaala Almasiwuye.

³⁹ Yim anin Meram cije duwaduwan bēla cidi Yahudaye curo kauwa kura kurayen dāgana laaro leje

⁴⁰ fado Jakariyayero ngaye Alisabaturu salamgeyeno.

⁴¹ Alisabatu salamduwunjudāa fangenniya, tada curonjuyedā moji kido. Ruhu Alaye Alisabaturu jəpciye

⁴² kowo dunoaro sapce: «Curo kamuwayen nima bargaa wo, tada curonəmbedə ye bargaa!

⁴³ Koro awiro gāle Kəmande wuro ser sādde, har ya Kəmaniye naniro isidə?

⁴⁴ Akko salamduwunəmdəa fangekkəniya, tada curoniyedā karwukəjiro moji kido.

⁴⁵ Awo Kəmande niro wulnjəgənadə wakkajiro mərsanəmmadə, barganəm!» yeno.

Aiya Merambe

⁴⁶ Daji Merambe:

«Karwuni Kəmandea jajakci,

⁴⁷ *roni Ala Njəkkayimanilan kəji fanji.*

⁴⁸ *Wu kanjinjudāa curo nantalaaniyen* surune ngurnosəna.*

Na adən fuwun am jaman sammaye wua bargaalan bowosai,

⁴⁹ *Mai Kənduwoma ser kura wuro səddəna nangaro.*

Cunju darajaa.

⁵⁰ *«Jaman kureyen tai jaman ngusoro kanjimarınju am tia rianaro fəlejiyi.*

⁵¹ *Kəmande mukkonjun kərmai fəleje, am karwunjan rokuraa tarjəna.*

⁵² *Maiyaso kərmailan cəsaye səlje, talaawaso yea darajaaro cədəna.*

⁵³ *Am kənanjaasoa awo ngəlan ambaje, gariwuwaso yea mukko dea dujəna.*

⁵⁴ *Kəmande kanjimarınju fəledu koljənni, kanjinju Israyilaa banajəgəna,*

⁵⁵ *amwurawande Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro har abadaro wuljəgənadə gai.»*

⁵⁶ Meram fado Alisabatuyen kəndawu yakku gairo napkenniya, fannjuro wallada.

Tambo Nawi Yahayaye

⁵⁷ Alisabatu sanju njamboye kidənniya, tada kongwa kembo.

⁵⁸ Am fannjuye-a kəmaskiyanju-a ser kura Kəmande tiro cəddənadəa fanjane karwukəjinja tiro fəleyeyera.

⁵⁹ Kawu wuskua jama kajanjuro kadiranniya, tiro cu bawanju Jakariyaye njakko mayera,

⁶⁰ amma yanjuye: «A'a, tia Yahayalan bowojai,» yeno.

⁶¹ Tayiye tiro: «Wunduma curo kəramiyanəmben cu adəa bawo!» yera.

⁶² Daji muwamuwan bawanjuro cu fi tadadəro cakkiya cəraworo keworo.

⁶³ Jakariya allo cuwore tilan «Cunju Yahaya» ruwuyeno, koro tayi samma ajapkerā.

⁶⁴ Sadəman Jakariya ci ye cuwande, təlamnju ye wuide, Alaa cungoriāro mana badiyeno.

* **1:48 1.48** *nantalaani* - Tidə talaa ye, kəlanjua awimaro ngojənni ye.

⁶⁵ Daji kəmaskiyanja samma riyera, koro lawar adə cidinja Yahudiyaye kauwa kura kuraa sammaro tatargaada.

⁶⁶ Jama adəa fanjana samma karwunjan rojana, amanjaro: «Tadaana adə, awiro gəle walji?» cani. Fagatto mukko Kəmandeyedə† tilan kərga.

Nawinawi Jakariyaye

⁶⁷ Daji Ruhu Alaye Jakariyaro jəpciye nawinawi cəde:

⁶⁸ «Ala Kəma Israyilawuyedəa yungoriyo!

Nguwu jamanjuyero ngaye tayia merujəna,

⁶⁹ *andiro curo kaduwu kanjinju Mai Daudayen Njəkkayima kənduwoa galasaana.*

⁷⁰ *Kəmande kuren ci nawiyanju kərejənyen wuljənadə gai,*

⁷¹ *mukko kəladowande-a waduwunde samma-ayen samoye*

⁷² *amannju bargaa koljənnilan amwurawandero kanjimarınju fəlejiyi.*

⁷³ *Akko kansu duwon bawande Nawi Ibrahimbo jəbbunadə:*

⁷⁴ *Mukko kəladowandeyen andia samoyiya, andi ye ridu bawoaro rangiye tia gaiye*

⁷⁵ *fuwunjun nanmumin-a nanjire-alan kawunde samman tiro ambətkəiye.*

⁷⁶ «Ni ye, tadani, nia nawi Mai Samemayen bowonjai.

Kəmadən fuwunno lenəme tiro jawal dabbargəmi,

⁷⁷ *jamanjuro biwunja gawurduyen njəkkawodəa isanogəmi.*

⁷⁸ *Ala Kəmande kanjimarima ye, serma ye nangaro,*

cakke Nur Kudoma nandero samelan ise

⁷⁹ *am duwu-a kaudi karmoye-alan dasaanadəa wassi,*

koro andiro jawal nanlewayedəa fəlesagai.»

⁸⁰ Adəgaima tadadə wuraji ye, Ruhu Alayen dunoaji ye, har yim jama Israyilayero fəledəgənədəro karaan kərga.

2

Tambo Isaye

(Mat 1.18-25)

¹ Jaman adən Kaiser* Agustas wada ce am larduwanjuyey sammaa komja yeno.

² Sa kom burwoye adəa cadidən, Kəriniiyus tima gomna cidi Siriye wo.

³ Daji am samma bəlanja bəlanjaro tayia komjaro leyera.

⁴ Ngaima duwon Isuwu ye, ti kaduwu Mai Daudaye nangaro, bəla Najarat cidi Galileyelan cije bəla Mai Daudaye Baitalami cani cidi Yahudiyayedəro leji cəne

⁵ təmajinju Meram curoadəa ngoje tayia komjaro kallo leyera.

⁶ Tayi Baitalamilan duwon, Merambe sanju njamboye kidənniya,

⁷ tada kongwa karuro kembo. Kusottoramnin† na jəpturam cawandənni nangaro, Meram tia jenen kəleje curo kalwo kəmboram ləmannayen sənayeno.

Səniya-a malaiyawa-a

⁸ Cidi adən səniya laa karaan dasaana ləmannanja bune gurejai duwon,

⁹ malaiya Kəmandeye laa tayiro fəlediye daraja Kəmandeye nur gai tayia wasse diriye kəlyenniya, tai dajane riyera.

¹⁰ Amma malaiyadəye tayiro: «Bare rinuwwi, akko kawuƙi kəji nayiro wulnjagakki, kawuƙi duwon jama sammaye karwu kəjijiyidə.

† 1:66 1.66 mukko Kəmandeye - Kərmajnu. * 2:1 2.1 Kaiser - Gomna kura Rombe. † 2:7 2.7 kusottoram - Jaman adən na kusottorambədən amdə soro sameyelan dasayi, koro ləmannadə cidiyalan dasayi.

11 Ku bəla Mai Daudayen Njəkkayimando tambəna. Tima Almasiwu Kəmadə wo!

12 Akko awo nayiro naptu alamayero walnjagaidə: Timal jenen kəleyada curo kalwo kəmboram ləmannayen bowada nagəwi,» yeno.

13 Sadəman malaiyədəro malaiyəwa kəriwuwu Kəmandeye kəldagane Alaa congərəne:

14 «Samelan Alaro daraja tio, dunia yen am ngurnojənaro nanlewa jəpəcuwo!» yera.

15 Malaiyəwadə tayia koljane samero walladaranniya, səniyədəye kattenjan: «Ciniyo Baitalamiro leniyo, awo wakkaje Kəmande andiro isanosaana adəa ruiyo!» yera.

16 Daji duwaduwan lejane Meram-a Isuwu-a timal curo kalwo kəmboram ləmannayen bowadadə-aa nayeyera.

17 Tia kerunniya, tayi ye awo malaiyədə kəla tadadəyen tayiro wuljəgənədə isanoyeyera.

18 Am lawar səniyədə tayiro wuljaanədə fanjanədə nga ajapkera.

19 Meram ye awo ani sammaa karwunjun rojəna tayia takci kərga.

20 Daji awo malaiyədə tayiro wuljəgəna sammaa kalkallo fanjana ye caruna ye nangaro, səniyədə Alaa congərəne tiro daraja cadiaro karaanjaro walladara.

21 Kawu mawua yim tadadəa kajaduye kidənniya, tiro cu Isa kesakko, cu duwon malaiyədə kawu yanju curo ngojiro wuljənədə.

Isaa Kəmandero saduwu

22 Kəla Attaura Nawi Musayen sanja tayirro walduye‡ kidənniya, Isuwu-a Meram-a tadadəa ngojane Kəmandero saduwuro Jerujalembə kesado,

23 Attauralan ruwuwadadə gai: «Tada kongwa karu tambəna nguson Kəmandeyero waljo!»†

24 Koro sadaa yea kəla awo Attauralan wuldənədəyen kedo: «Bullam yindi bi tattawar sanana yindi.»†

25 Sa adən Jerujalemlan kam laa mbeji, cunju Simiyon. Tidə jirema ye, adinma ye, sa simalo jama Israyilaye cinduyədəa gureji, koro Ruhə Alaye tilan kərga.

26 Caman Ruhə Alayədə tiro Almasiwu Kəmandeyədəa curunni duwon nuiwawo wuljəgəna.

27 Ngaima duwon Ruhə Alayədə Simiyonna cakke balballa Fado Alayero kərgawo. Isuwu-a Meram-a awo Attaura wuljənədəa dioro Isaa kewudənniya,

28 Simiyon tia nganjero ngoje Alaa cungere:

29 «*Kəmande, wuro wulsəgəmmədə gai,
kərma wu kanjinəmba kolsəne kəlewan nukko!*

30 *Akko njəkkawonəm simmin rukkəna,*

31 *njəkkawo duwon fuwu jama duniaye sammayen dabbarnəmmədə.*

32 *Adə jama kərdiyayero nur Alaye njukkudoma ye,
jamanəm Israyilayero daraja njoma ye,» yeno.*

33 Bawanju-a yanju-a awo kəlanjun wuljənədəa fangeranniya, ajapkera.

34 Simiyon tayiro barga dəpciye Merambo: «Akko Ala kədarjəna tada adə nangaro curo jama Israyilayen am kada ye cijai, kada ye casuri. Ti naptu alama waadaye cədi,

35 awowa karwu am kadayen gəraada federo culuworo. Nidə ye, kashagar karwunəm sukci,» yeno.

‡ 2:22 2.22 *sanja tayirro walduye* - Tada kongwa tambənaye kawu fidewua, yanju Fado Alayero leje sadaa cədi.

† 2:23 2.23 NL 13.2, 12 † 2:24 2.24 Lew 12.6-8

³⁶ Nadən nawi kamuye laa ye mbeji, cunju Hannatu. Ti fero Fanuwelle ye, kaduwu Asherre ye. Kawu ngəwu juwuna, kəlayakkun kwanju-a rokko kərwu tulurro napkenniya,

³⁷ kwadə bawoyeno, ngawo adəyen runju napce, har kərwu fiskun lukko dewun kiwando. Ngaltema Fado Alayedəa koljənni, asem-a moduwa-a cədilan bune-a kausu-a Alaro ambəcciyi kərga.

³⁸ Sa adən Hannatu ye ise Alaro ardije kəla tadadəyen am duwon merudu Jerujalembe gurejai sammaro mana kiddo.

³⁹ Daji kəla wada Kəmandeyen awo sammaa kedənniya, Isuwu-a Meram-a bəlanja Najaratte cidi Galileyero walladara.

⁴⁰ Adəgaima tadadə wuraji ye, dunoaji ye, jauru rashiduji ye, koro barga Alaye tilan kərga.

Isa kərwu mewun yindinna Fado Alayen

⁴¹ Saa nguson Isaye bawanju-a yanju-a Jerujalembo sala Laya Njəkkayirambero lejai.

⁴² Ngai duwon Isa kərwunju mewun yindin§ kidənniya, kəla adayen kallo saladəro leyeru.

⁴³ Ngawo sala kojənayen, fadoro waldai duwon, nojannilan tada Isadə Jerujalemnin napkeno.

⁴⁴ Ti dawu jamadəyen cane ledu kawu falle kedənniya, curo kəramiyanja-a sawawanja-ayen tia madu badiyera.

⁴⁵ Cawandənnidə, Jerujalembo tia maduro walladara.

⁴⁶ Ngawo kawu yakkuyen Isa Fado Alayen dawu maləmbayen napkada tayia kərənji ye, cuwori ye nayeyera.

⁴⁷ Am tia kərəndu cadi samma kəla hangalkəjinju-a jaawunju-ayen ajapcana.

⁴⁸ Bawanju-a yanju-a tia kerunniya, jauru ajapcane yanjuye tiro: «Tadani, awiro adəa andiro seddəm? Wu-a bawanəm-a hangalnde nga cijəna nia manjiye,» yeno.

⁴⁹ Isaye tayiro: «Awiro wua masew? Fado Bawaniyedən naptudə wuro wajipdəro nonuwwi wa?» yeno.

⁵⁰ Amma mananju adəa asujanni.

⁵¹ Daji Isa tayia jəgane kallo bəla Najarattero waldane mananja ngoji kərga. Yanju awo ani sammaa karwunjun royeno.

⁵² Adəgaima Isa wuraji ye, rashiduji ye, na Alaye-a ambe-an ardiya cuwandi ye kərga.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yah 1.19-28)

¹ Nodo Kaisar* Tiberiyasse saa kənmewu wuria Buntus Bilatus gomna cidi Yahudiyaye, Hirudus ye mai Galileye, awanjugəna Filibus ye mai cidi Ituriyaye-a Tarakunitisse-aye, Lisaniyas ye mai Abileneye,

² koro Annas-a Kaifas-a ye wurawa řimannaye. Jaman adən mana Alaye karaan Nawi Yahaya tada Jakariyayero jəpkeyeno.

³ Daji Yahaya cidi bərəm Jordaniye sammaa jəgane jamaro kawuri cədde kasala tuwaye biwuwa gawurduye mawoji kərga.

⁴ Adəgaima awo Nawi Ishaya curo kitawunjuyen ruwujənədə wakkayeno. Tiye:

§ 2:42 2.42 *Isa kərwunju mewun yindin* - Kəla ada yaudiyayen kərwu adəman jairo yaudiyaye samma rakcane ibada dio badijai. * 3:1 3.1 *Kaisar* - Gomna kura Rombe.

«Karaan kam laa kowo sapce:
 “Kəmandero jawal dabbargənowo,
 koduramnju cəkko dewo!

⁵ Ngorso rəpkadaro walja,
 kəri-a kau-aso ye sanaadaro walja.
 Jawal kəriyadaso cəkko walja,
 batti ye tassa.

⁶ Ngainin adamgəna samma njəkkawo Alayedəa carui,”
 cəne mawoji.»†

⁷ Jama kada na Yahayayero tayiro kasala tuwaye cəddoro isai duwon, Yahayaye tayiro: «Nayi kaduwu fusiyyeso, wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fəlejisoa dewo! Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anilan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

⁹ Akko kərmamaro bewodə fərdu kəskayen gənaada. Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai,» yeno.

¹⁰ Daji jama captanadəye tiro: «Awi gəle diye?» cane tia keworo.

¹¹ Yahayaye tayiro: «Kam nanjun gəmajə yindiadə kam cədanniro fal co, koro kam nanjun kəmboadə ye ngai cədo!» yeno.

¹² Akki mowomaso ye tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isane tiro: «Sayinna, awi gəle diye?» cane tia keworo.

¹³ Tayiro: «Bare awo wowom wulnjaanadəa kojənarə mowuwwi!» yeno.

¹⁴ Koro sojiya ye tiro: «Andi nda, awi gəle diye?» cane tia keworənniya, tayiro: «Bare dunon bi jirenambun wuri kambe mowuwwi, amma kəla biyandoyen danowo!» yeno.

¹⁵ Jamadə təmanjaa karwunjan Yahayama wa Almasiwudə woro cawori duwon,

¹⁶ Yahayaye tayi sammaro: «Wu ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye wuiduma tikkəni isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu-
 alan nayiro kasala njaddi.

¹⁷ Akko mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuyerə ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudəa culore bəralan gənaji, amma kalafidəa kannu təmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

¹⁸ Adəgaima mana kadan Yahaya jamadəa galaje tayiro kawuri kəji Alayedəa wulyeyeno.

¹⁹ Calan Yahaya Mai Hirudusso kamu yanjugənyaye Ya Hirudiyaa kamuro cəmowona-a awo diwi kada cədənadə-a nangaro jəkkadəna.

²⁰ Daji Mai Hirudus biwunjuro biwu gade cərgane Yahayaa kosoro kekko.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu

(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹ Jaman Nawi Yahaya jama sammaro kasala tuwaye cəddidən, Isa yero kasala kiddo. Daji Isa moduwa cədi duwon, same farakko fərəmde

²² Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpciye samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauro karwuni kəjijəna!» yeno.

Kaariya Isaye

(Mat 1.1-17)

²³ Isa kərwunju fiakku gai duwon, kidanju badiyeno. Jamadə tia tada Isuwuyero ngoyera. Isuwudə tada Eliye,

† 3:6 3.4-6 Ish 40.3-5

²⁴ Eli ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye, Lewi ye tada Malkiye, Malki ye tada Jannaye, Janna ye tada Isuwuye,

²⁵ Isuwu ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Amosse, Amos ye tada Nahumbe, Nahum ye tada Esliye, Esli ye tada Naggaiye,

²⁶ Naggai ye tada Maatte, Maat ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Semeyinne, Semeyin ye tada Yosakke, Yosak ye tada Yodaye,

²⁷ Yoda ye tada Yohanaye, Yohana ye tada Resaye, Resa ye tada Jerubabelle, Jerubabel ye tada Sheyaltiyelle, Sheyaltiyel ye tada Neriye,

²⁸ Neri ye tada Malkiye, Malki ye tada Addiye, Addi ye tada Kosambe, Kosam ye tada Almadamaye, Almadama ye tada Yeriye,

²⁹ Yeri ye tada Yoshuwaye, Yoshuwa ye tada Aliyejerre, Aliyejer ye tada Yerimaye, Yerima ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye,

³⁰ Lewi ye tada Simiyonne, Simiyon ye tada Yahudaye, Yahuda ye tada Isuwuye, Isuwu ye tada Jonamiye, Jonami ye tada Aliyakimbe,

³¹ Aliyakim ye tada Malayaye, Malaya ye tada Mannaye, Manna ye tada Mattataye, Mattata ye tada Natanne, Natan ye tada Mai Daudaye,

³² Mai Dauda ye tada Yisaiye, Yisai ye tada Abidaye, Abida ye tada Bowosse, Bowos ye tada Salmonne, Salmon ye tada Nashonne,

³³ Nashon ye tada Aminadabbe, Aminadab ye tada Adaminne, Adamin ye tada Arambe, Aram ye tada Hesronne, Hesron ye tada Feresse, Feres ye tada Yahudaye,

³⁴ Yahuda ye tada Yakubaye, Yakuba ye tada Isakuye, Isaku ye tada Nawi Ibrahimbe, Nawi Ibrahim ye tada Tarahuye, Tarahu ye tada Nahorre,

³⁵ Nahor ye tada Serukke, Seruk ye tada Rewuye, Rewu ye tada Feleкке, Felek ye tada Abiruye, Abiru ye tada Shelaye,

³⁶ Shela ye tada Kenanne, Kenan ye tada Arfajadde, Arfajad ye tada Samuye, Samu ye tada Nawi Nuhuye, Nawi Nuhu ye tada Lamekke,

³⁷ Lamek ye tada Matusalembe, Matusalem ye tada Idərisaye, Idərisa ye tada Jaredde, Jared ye tada Mahalalelle, Mahalalel ye tada Kenanne,

³⁸ Kenan ye tada Yenosse, Yenos ye tada Shituye, Shitu ye tada Nawi Adambe, Nawi Adam ye Alaye.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

¹ Ruhu Alaye Isalan dəgana duwon, Isa bərəm Jordaniye kolje Ruhu Alaye tia simojiye karaa dəriro culuwe

² kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Yim anin Isa awima juwunni, ngawo adəyen kəna tia kida.

³ Daji Yiwulisse tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye adəro wulgəne kəmboro waljo!» yeno.

⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruwuwada: "Kam kəmbo baslan gəni dəgai,"»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia na toxi laaro cade samdən tiro larduwa duniaye sammaa fəleyeyenniya, tiro:

⁶ «Kənduwo-a daraja-a larduwa ani sammayedəa niro njikki. Awo ania wuro sadəna, wu ye kam raakkənaro tayia yikki.

⁷ Wuro sujada səddəmia, ani samma kaanəmbo waljai,» yeno.

⁸ Isaye: «A'a, kitawulan ruwuwada: "Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəne!"»† yeno.

† 4:4 4.4 SK 8.3 † 4:8 4.8 SK 6.13

⁹ Koro yaye Yiwulis tia Jerujalembo cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya, tiro: «Ni Tada Alayea, na adən səktəne cidiro yukkure!

¹⁰ Awoa kitawulan ruwuwada: “Ala malaiyawanjuro wada ce nia njariwi,”

¹¹ koro: “Nia mukkonjan kamnjagai bare sinəm kauro gəmdəgənniyo,”† yeno.

¹² Isaye tiro kalakciye: «A'a, kitawuye wuljəna: “Bare Ala Kəmandea ri-jamməmmi!”»† yeno.

¹³ Tia jarapce kerənniya, Yiwulis tia har sa gade laaro kolyeno.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Daji Isa kənduwo Ruhu Alayea cidi Galileyro wallada. Lawarnju ye lardu sammaro tatargaada.

¹⁵ Dandal dandallo leje jamaa alamgenniya, wunduso tia jajakkeno.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)

¹⁶ Ngai duwon Isa Najarat bəla wurajənadəro kadio. Kəla adanjuyen yim tustuyea dandallo ngaye jamadəro kəra njəddoro cije dayeno.

¹⁷ Tiro kitawu Nawi Ishayaye cade kayenniya, na adə ruwuwadadəa kiwando. Tiye:

¹⁸ «*Ruhu Kəmandeye wulan kərga,
tima kawuri kəji talaawaro wulgəkkoro
wua galasəna nangaro.*

Am cadane kərearo waljanaro

nankam kəlaye cawandi,

kambuwa yero sim cawandi wulduwuro

wua sinodo.

Koro am curo jəktuyen dasaanaye asərnja jakturo

wua sinodo.

¹⁹ *Ngaima “Sa ser Kəmandeye fandoye cədəna!”*

jamaro wulgəkke mawoduro kadikko,»† yeno.

²⁰ Daji kitawudəa jakce kistuwumadəro kalakciye napkeno.* Am samma dandaldən tiro sim fijaana duwon,

²¹ tayiro: «Kuma awo kitawulan ruwuwada səmondən fannuwwa adə wakkajəna,» yeno.

²² Tayi samma kəla mana serra cinjun culuwuna adəyen ajapcane tia jajakcane amanjaro: «A! Kam attə tada Isuwuyedəma, gəna?» canı.

²³ Daji Isaye tayiro: «Fagatto karau adəa sədduwe: “Karwunma, kəlanəm isangaane! Awo ajabba ajabba bərnı Kafarnaamben dimma fanniyenadəa bəlande yen de, ruiye!” nuwi.

²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, nawi fimaa bəla wurajənalın kasaccanni.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren jaman Nawi Iliyayen lardu Israyilayen kamuwa kwa faccaanaa kada mbeji, koro kərwu yakku redaaro ingi duro waje lardu sammaro kəna kura kərgawo.

²⁶ Adə yaye kamu kwa faccəgənaa laa bəla Sarepta lardu Sidonnedəro† gənia, Ala Nawi Iliyaa na wundunjamayero cunodənni.

† 4:11 4.10-11 Jaw 91.11-12 † 4:12 4.12 SK 6.16 † 4:19 4.18-19 Ish 61.1-2 * 4:20 4.20 napkeno - Sayinna napcəna duwon, jamadəa alamji. † 4:26 4.26 lardu Sidonne - Lardu yaudiyaye gəni, kərdiyaye.

²⁷ Koro jaman Nawi Iliyasayen lardu Israyilayen am barasua kada mbeji. Adə yaye Naaman kam lardu Siriyea‡ gənia, Nawi Iliyasa wundunjamaa isangajəgənni,» yeno.

²⁸ Adəa fangeranniya, am dandalnin dasaana samma tiro fum gərgayeyera.

²⁹ Cijane tia cadane ngawo bəlayero cattuluwe ci kau kura bəlanja kəladən garjanadəyero kesado. Nadən tia cidiyaro gəptuwu majai duwon,

³⁰ Isa dawunjayen reje koje leyeno.

Isaye kam karuwaa isangaduwu
(Mar 1.21-28)

³¹ Daji Isa bərni Kafarnaambe cidi Galileyro kadio. Yim tustuye kidənniya, dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

³² Jamadə alamdunjudəa ajapkera, kənduwoaro manaji nangaro.

³³ Curo dandaldəyen karuwama laa mbeji, kamdə burwu dunoaro cakke:

³⁴ «A! Isa kam Najaratte, awi lambonəm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!» § yeno.

³⁵ Amma Isa sedandəro jəkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno. Sedandə kamdəa dawunjan cidiro yapkeyenniya, tia lorujənnin kolje kiluwo.

³⁶ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə mana jiri fi? Kənduwoaro sedansoro wada ciya, caluwi!» cani.

³⁷ Lawar Isaye cididə ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwu
(Mat 8.14-17; Mar 1.29-39)

³⁸ Isa dandaldən kiluwunniya, fado Simannero leyeno. Ya kəsai Simannedə dondi, kange tia jauro cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya,

³⁹ ise tiro ngujiye kangedəro kikkado. Kangedə tia kolje, ya kəsai ye sadəman cije tayia sosayeno.

⁴⁰ Kəngal kikkurənniya, amnja dondi kasuwa jiri jiria sammaa na Isayero kewudo. Wundunja yayero mukko gənajiye isangayeyeno.

⁴¹ Sedanna ye am ngəwun caluwe yiljaiaro: «A! Ni Tada Alaye!» cani. Amma Isa tayiro jəkkade manadu amarjəgənni, ti Almasiwuro nojana nangaro.

⁴² Wajənanjua suwa ləp Isa cije culuwe na wunduma baworo leyeno. Am ngəwu tia madaro keluwo. Kewandənniya, bare tayia koljənniro tia roduro mayera.

⁴³ Amma Isaye tayiro: «Dole bəlawə gadero lekke kawuri kəji nodo bargaa Alayedəa wulgəkki. Adəma nangaro Ala wua sinodo,» yeno.

⁴⁴ Adəgaima cidi Yahudiyaye yen dandalnjan jamaro kawuri kəjidəa wulyeyeno.

5

Isaye fuwurawanju burwoyeyə bowodu
(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)

¹ Yim laa Isa ci bərəm Genesaretten daada, am ngəwu ye mana Alaye fanduro gəgərəptagane tia kimiccagai ngai duwon,

² maara yindi ci ingidəyen tuwada kiro. Buni tawudə jəpcana, karenja buni taye tuldu çadi.

³ Daji Isa leje maara Simannedəro ngaye tiro: «Ci ingidəyen ganaro lene!» yeno. Ngai kidənniya, Isa ci maaradəyen napce koro yaye jamadəa alamdu badiyeno.

⁴ Mana çəde kerənniya, Simanno: «Maaradəa na kuruwuro yade, buni taramndo figənowo buni taiwo!» yeno.

‡ 4:27 4.27 lardu Siriye - Lardu kərdiyaye. § 4:34 4.34 Tayir Alayedə - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

⁵ Simanne tiro: «Maləm, bune farai ngənəptiye diyenason, awima taiyende! Amma wulsəgəmmadəro, buni taramdəa ingidəro figəkki,» yeno.

⁶ Fiyeyeranniya, buni kada kadami cadane, har buni taramnjadə kakamdu badiyeno.

⁷ Daji amanja maara toyedəa mukkon cəgapcane isa tayia banajaaro bowoyera. Isane maara yindi sammaa bunin kek casəmbəre, har maara yindiso ləpturo mayera.

⁸ Siman tiro Biturus canidə adəa kirunniya, fuwu Isayen tungurumje: «Kəma, marne nani kolle! Wu biwuma, diye!» yeno.

⁹ Awoa ti-a am rokkonjuye-aso kəla buni ngəwu cadanadəyen ajapkera.

¹⁰ Koro sawawanju kidaye Yakuba-a Yahaya-a tadawa Jabadiye ye ajapkera. Daji Isaye Simanno: «Bare rinəmmi, kua adən fuwun kam tamaro* walləmi!» yeno.

¹¹ Maaranja ci ingiyero kewudənniya, awonja sammaa koljane tia geya.

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹² Isa bəla laan duwon, kam laa tiyinju ngan barasua mbeji. Isaa kirunniya, fədəryero təmde tia lowoje: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

¹³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolyeno.

¹⁴ Daji Isa tiro wada ce: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene řimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

¹⁵ Adəson lawar Isaye cayeə kojənarə ndarasoro tatargaada. Am kada kadami tia kərəndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro capkadara.

¹⁶ Amma Isa ngəwusoro karaa wunduma baworo leje moduwa cədi.

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Yim laa Isa fado laan jamaa alamdu cədi duwon, Farisawa-a maləmba Attauraye-a nadən napkada ye mbeji. Tayidə bəlawə samma cidi Galileye-a Yahudiyaye-a bərnə Jerujaləmbə-alan isana, koro na Isayen kənduwo Kəmandeye am dondi isangaduwyə mbeji.

¹⁸ Daji am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojane kadira. Kamdəa cawude fuwu Isayen gənajai cane mayerason,

¹⁹ jama captana nangaro rakcane nanjuro isaiwawodə, daji sorodəro jawane kajane kamdəa kəla bənaramnjuyen dawu jamayen fuwu Isayero sayeyera.

²⁰ Isa kambərsenja kirunniya, kamdəro: «Kam, biwunəm gawurdəna,» yeno.

²¹ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-adə karwunjan: «Wundu gəle kam Alaa gaskajəna attə? Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» cani.

²² Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon ngai wulluwidə?»

²³ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

²⁴ Nonowo, Tada Kambədə† nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

²⁵ Sadəman kamdə fuwu jamadəyen cije bənaramnju ngoje Alaa cungoriaro fannjuro leyeno.

* **5:10 5.10** kam tama - Kam duwon am gade Isaa nojaro majidə. † **5:24 5.24** Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

²⁶ Tayi samma jauro ajapcane rijane Alaa congoræne: «Ku awo ajabba ajabba ruiyena!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

²⁷ Ngawo adøyen Isa culuwe akki mowoma laa cunju Lewi kidaramnjun napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua sægai!» yenniya,

²⁸ cije kare sammaa kolje tia giya.

²⁹ Daji Lewi fannjun Isaro masæna kura dabbaryeyeno. Akki mowomaso-a am gadeso-a kada ye Isa-a fuwurawanju-a rokko masæna dioro napkera.

³⁰ Farisawa-a malæmbanja Attauraye-a adæa kerunniya, karwunja waje fuwurawanju: «Awiro akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masæna diwidæ?» yera.

³¹ Isaye tayiro: «Kam dondi gænia, kam ngadæ lowotor majiwawo.

³² Jiremasoa gæni, biwumasoa bowokke tuwa cadoro kadikko,» yeno.

Kambiwu kala asemben

(Mat 9.14-17; Mar 2.18-22)

³³ Am laaye Isaro: «Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a ngæwusoro asem‡ cadai ye, moduwa cadi ye, amma kaanæm jawui ye, casai ye,» yera.

³⁴ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiyaa yakkuwe asem cadai wa?

³⁵ A'a, amma sa ise mai larusayedæa dawunjan cattuluwiya, sa adæn duwon asem cadai.»

³⁶ Koro walde tayiro misal adæa cædde: «Wunduma kajæmu bærin karje guntu ngoje kajæmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cædia, kajæmu bærin ye kardæna, guntu bærin ye dinadæro candænni.

³⁷ Koro wunduma diben bærin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cædia, diben bæriנדæ satkidæa falje§ cidiro fidiyi, satki ye bannadi.

³⁸ A'a, amso diben bæriנדæa satki bærinno fijagai.

³⁹ Koro wunduma diben dina canadæ bæriנדæa majiwawo, tiye: “Diben dinadæ kæji,» cæni nangaro.»

6

Isa Kæma yim tustuye

(Mat 12.1-8; Mar 2.23-28)

¹ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadæ kæla algamaye ficcane mukkonjan kæmæssane ngæro badiyera.

² Farisawa laaye tayiro: «Awi nangaro awo yim tustuyea kændoro haramdæa diwidæ?» yera.

³ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kæna fanjanadæn, awo cædanadæa kitawulan kæranuwwi wa?

⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jægære amnju yero ce gewo. Rimannaro gænia, am gadero burodi sadaaye ngærodæ haram!»†

⁵ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambedæ Kæma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mat 12.9-14; Mar 3.1-6)

⁶ Koro yim tustuyea laa Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. Nadæn kam laa mukkonju kæmboram canaa mbeji.

‡ 5:33 5.33 asem - Faral gæni, nafila. § 5:37 5.37 diben bæriנדæ satkidæa falje - Diben bærin mojongolje kuraro walji nangaro, satki dinadæa falji. † 6:4 6.4 1Sam 21.1-6

⁷ Maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a Isaro ayau gən̄aduwu majai nangaro hangaln-jayen tia ninijai, yim tustuyeam̄an kamd̄əa isangayeyenoaro.

⁸ Amma Isa awo karwunjaye asuje kam mukko canaad̄ero: «Cine dawunden dane!» yeno. Kamd̄ə cije dayenniya,

⁹ Isaye jamad̄ero: «Nayia njaworəkki, yim tustuyea ser dio ra niadiwi dioma halal wo? Ro kambe njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?»

¹⁰ Isa memejiaro tayi sammaa curui duwon, kamd̄ero: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kələwa salairo walyeno.

¹¹ Maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a jauro gərgajane sawardane awo Isaro njəddoye mayera.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu

(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹² Yim anin Isa leje kəla kauyero juwane bune farai moduwa kido.

¹³ Dunia wayenniya, fuwuranjua bowoje curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno.

¹⁴ Tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadə, yanjugəna Andarawus, Yakuba, Yahaya, Filibus, Bartolomi,

¹⁵ Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro kam lardunju rawoma canidə,

¹⁶ Yahusa tada Yakubaye, Yahusa Iskariyot kam fuwun aman bomaro waljənadə.

Jawawi Isaye faya laan

(Mat 5.1-7.29)

¹⁷ Isa kəngayambanju-a rokko kaudəlan jəpce faya laan na fuwuranju kada captanalan dayeno. Koro jama gade jauro ngəwu bərn̄i Jerujalembe-a lardu Yahudiyaye samma-a bərn̄iya ci tekuye Tir so, Sidon so-alan ye

¹⁸ mananju kərəndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro kadira. Am duwon karuwa tayia basarjaidə ngayera.

¹⁹ Jama samma Isaa leduro mayera, dalilnjudə kənduwo tiyinjun culuwe tayi sammaa isangajiyi nangaro.

Barga-a kuttu-a

(Mat 5.3-12)

²⁰ Daji Isa fuwuranjua niniyenniya, tayiro:

«Bargando nayi talaawadə,*
nodo bargaa Alayedə nuwandodəro.

²¹ Bargando nayi kərma kənandoadə,
fuwun kulluwidəro.

Bargando nayi kərma yiruwidə,
fuwun kaasu diwidəro.

²² «Am Tada Kamedə nangaro nayia wanjane dunjane raranjane diwindo wuljaiya, bargando!

²³ Sa adən kəji fannowo, bikke ye farnowo, dalilnjudə samelan mukowando jauro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman amwurwanja kureyeso nawiyaro keddo.

²⁴ «Kuttundo nayi gariwuwadə,
nuwando dunialan fanduwwadəro.

²⁵ Kuttundo nayi kərma kulluwadə,
fuwun kəna fannuwidəro.

* **6:20 6.20** nayi talaawadə - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərsajanadə.

*Kuttundo nayi kərma kaasu diwidə,
fuwun karwukutta nayia njadane yiruwidəro.*

²⁶ «Am samma ngələndo wuljaiya, kuttundo! Nonowo, adəgaiman amwurawanja kureyeso nawiya kattuwuyero keddo.

*Kəladonəm rawo
(Mat 5.43-48)*

²⁷ «Amma nayi manani fannuwidəro wulnjagakki, kəladowandoa rawowo, waduwundoro ser yiddowo,

²⁸ am nayia baskunjanadəro barga dəpkənowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo.

²⁹ Kam fərinəm marin bakcia, feri faldə yea fəlegəne. Koro kam kalwunəm gari ngojia, bare gəmajedəa dapkəmmi.

³⁰ Wundu duwon njuworənadəro ye, koro bare kam karenəm ngojənadəa yukkorəmmi.

³¹ Jiři am nayiro njaddiya raawwadə gai, nayi ye tayiro yiddowo!

³² «Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye am tayia caraanadəa caraana.

³³ Am nayiro ser njaddiro ser yidduwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye ngai cadi.

³⁴ Am nayiro njakkərəmbiro kasu yiwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye tayiro kalkal kalakcaaro amanjaro kasu cadi.

³⁵ Amma nayidə, kəladowandoa rawowo, ser yiddowo, kasu yiwiya, bare awima fanduwiro təmanuwwi. Daji mukowando ngəwuro walje, nayi ye tadawa Mai Samemayero walluwi, dalilnjudə ti am kəladowa so, sernambuwu soye serma nangaro.

³⁶ Bawando kanjimərımadə gai, nayi ye amba njunonowo!»

*Bare wundumaro shara yidduwwi!
(Mat 7.1-6)*

³⁷ «Bare wundumaro shara yidduwwi,[†] nayi yero shara njaddiwawo. Bare wundumaro ayau gənagəwwi, nayi yero ayau gənanjagaiwawo. Gawurnowo, nayi yea gawurnjai.

³⁸ Yowo, nayi yero njadi, jakka kek cəmbəřəna, har fidun fidi gairo nayiro njadi. Jiři ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnjagai.»

³⁹ Daji Isa tayiro misal adəa ce: «Kambu kambu kamanjua jeji wa? Tayi yindi samma bəlaaro casukkuri, mare?

⁴⁰ Fuwura maləmnjua kojənni. Amma fuwura fi yaye ngələro alamgadaro waljiya, maləmnju gairo walji.

⁴¹ «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?

⁴² Akkoni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbə: “Sawani, kolle kaləm simməmbedəa tuluwukke,” nəmi? Mənafək! Karjəm simməmbedəa tuluwumiya duwon, daji ngələro rume kaləm sim kamanəmbedəa tuluwumi.

*Kəska-a tadanju-a
(Mat 7.15-20; 12.33-37)*

⁴³ «Kəska ngəla tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwi ye tada ngəla cakkiwawo.

⁴⁴ Kəska fi yaye tadanjulən asudi. Tarmu kolollan cadoriwawo, koro inab ye coccorilan njakcawawo.

[†] 6:37 6:37 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kələndoa sharawu am gadəyero ngonuwwi.

⁴⁵ Kam ngeladə awo ngəla karwunjulan dəgana nangaro ngəla cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulan dəgana nangaro diwi cədi. Adəgaima awo karwulan dəganadəmaa ci manaji.

Misal fado tandowu yindiye
(Mat 7.24-29)

⁴⁶ «Awiro wua Kəma, Kəmalan bowosuwi, amma awo wulləkkənədəa diwwawodə?

⁴⁷ Wundu duwon naniro ise manani fanje jəganamadə, nayiro camunonju fəlenjagakki:

⁴⁸ Ti alama kam soro cədandi cəne leje kuruwuro laje fərdudəa kəla kauyen gənəjənədə gai. Ingi bərəmbe ngəwuje fala tarje sorodəa babakkenniya, wurjənni, dalilnjudə sorodə ngəlaro tədandəna nangaro.

⁴⁹ Amma kam duwon manani fanjəna jəgannimədə, ti alama kam soro fərdu bawo cidilan cədandənədə gai. Ingi bərəmbe ngəwuje fala tarje sorodəa bakkenniyama, wurgada. Wurdu sorodəye jauru diwi,» yeno Isaye.

7

Isaye soji kura Rombeye kərea isangaduwu
(Mat 8.5-13; Yah 4.43-54)

¹ Isa mananju samma jamaro cədde kerənniya, bəрни Kafarnaamero leyeno.

² Nadən soji kura Rombe laa kəreanju jaumaro cəraana dondi no cədi mbeji.

³ Soji kuradə lawar Isaye fangenniya, amwurawa yaudiyaye laaa nanjuro cunode tia lowoja iso kəreanju isangajuwo yeno.

⁴ Na Isayero kadiranniya, tia jauru lowojane: «Marne, adəa tiro yiddəmiya jussəna,

⁵ dalilnjudə jamande yaudidəa cəraana, har dandal andiro settando,» yera.

⁶ Daji Isa tayi-a rokko leyerə. Isa fadodəa karəngenniya, soji kuradə sawawanju laaa na Isayero cunode tiro: «Soji kuraye yeno: “Kəma, bare suwoldəmmi, nia fannin sawo tikkəni.

⁷ Nanəmbo kəndema ye tikkəni. Biya wada ye, kəreani ngaji.

⁸ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: ‘Lene!’ nəkkiya, leji. Fal laaro: ‘Are!’ nəkkiya, isi. Koro kəreaniro: ‘Adəa de!’ nəkkiya, cədi.”»

⁹ Isa adəa fangenniya, ajapce suworde jama tia jagaidəro: «Nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayeman kambərsə kura adə gai fandəkkəni!» yeno.

¹⁰ Daji am soji kura cunodənədə fadodəro walladaranniya, kəreadəa kəlewanju salai nayeyera.

Isaye tada kamu kwa faccəgənaayea roaro kalaktu

¹¹ Ngawo adəyen tussənni Isa bəla laa Nayin canidəro leyeno. Fuwurawanju-a am ngəwu-a ye tia casadduwe leyerə.

¹² Ngaworam bəlayədəa karənjana duwon, kam laa nuna ngojana kaurilaro caadi. Yanjudə tada gade cədanni, kwanju ye faccəgəna, koro jama kada bəladəye yadəa casadduwi.

¹³ Kəmadə tia kirunniya, njunoje tiro: «Bare yirəmmi!» yeno.

¹⁴ Balangardəa karənje leje am tia ngojanədə gəm dayera. Isaye: «Jairo, niro wulnjəgəkki, cine!» yenniya,

¹⁵ kam nunadə cije napce mana badiyeno. Daji Isa tia yanjuro kalakkeyeno.

¹⁶ Am samma rijane Alaa congorəne: «Fagat, nawi kura curonden culuwuna, Ala jamanjua banaduwo isəna!» yera.

¹⁷ Lawar Isaye adə cidi Yahudiyaye-a larduwa tia dirijane kəljana-a samməro tatargaada.

*Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a
(Mat 11.1-19)*

18 Fuwurawa Nawi Yahayaye awo ani sammaa tiro wulyeyera. Daji Yahaya curonjan yindi bowoje

19 na Kəma Isayero koro adəa njəddoro kinodo: «Nima wa fuwun isimadə wo,* ra gade gureniye?»

20 Na Isayero kadiranniya, tiro: «Yahaya Kasalama andia nanəmbo koro adəa njəddoro sanodo: “Nima wa fuwun isimadə wo, ra gade gureniye?”» cane tia keworo.

21 Sa adən Isa am kəndondia-a kasuwaa-a karuwaa-a kada isangajiyi, koro kambuwa ngəwua simbaro cədi.

22 Daji Isaye fuwurawa Yahayayero: «Waldənowo, awo ruwwa-a fannuwaa-aa Yahayaro wulgənowo: Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidəa fanjai.

23 Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

24 Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa?

25 A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kajəmu shawa cakkənaa wa? A'a, am kajəmu shawa casakke curo larasuyen dasaanadə mairilan kasarga.

26 To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna.

27 Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: “Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai.”†

28 Nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sammayen wunduma Yahayaa kojəna bawo. Amma curo nodo bargaa Alayen təngəridə tia kojəna.»

29 (Jama samma akki mowomason kundenno caman kawuri Yahayaye fanjanadə, Alaa jiremaro asujane kasaccane tayiro kasala tuwaye kiddo.

30 Amma Farisawa-a maləmba Attauraye-a awo Ala tayiro niajəgənadəa wajane kasala tuwaye Yahayayedəa kasaccanni.)

31 «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Awi gəle tayi-a camun wo?

32 Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro: “Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” canı gai.

33 To, Yahaya Kasalama ise kəmbo ye juwunni, diben ye canni, “Ti karuwama!” yew.

34 Koro Tada Kambədə ise juwui, cai, “Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yew.

35 Amma nanrashidudə kəndonju ngan asudi.»

Isaye kamuro biwunju gawurduwu

36 Farisa laa Isaa masəna dioro døyenniya, Isa fannjuro ngaye masənaro napkeno.

37 Bəladən kamu biwuma laa mbeji. Isa fado Farisadəyen masəna cədiro fangenniya, səndal curonjun kawudi tamanna ngoje ise

38 ngawo Isayen daje ciriaro si Isayero simalo kokoljiye kanduri kəlanjuyen cinje ka cinjuye gənajiye kawudidəa fiyiye samgeyeno.

39 Adəa kirunniya, Farisa Isaa dojənadə karwunjun: «Ca kam adə nawia, kamu tia lejidə biwumaro noji,» yeno.

* 7:19 7.19 fuwun isimadə - Almasiwu. † 7:27 7.27 Mal 3.1

⁴⁰ Isaye tiro kalakciye: «Siman, awo laa niro wulnjægækkiya, raakkəna,» yenniya, tiye: «Sayinna, wulle!» yeno.

⁴¹ Isaye: «Am yindi kam laayen wuri tagariyera. Faldə kasuro dinariyus† yer uwu ngoyeno, faldə ye dinariyus fiwu ngoyeno.

⁴² Cawande carəmbənnidə, kamdə kasudəa tayi yindi sammaro wayeyeno. Wundunja gəle tia jaumaro cərayi?» cəne tia kiworo.

⁴³ Simanne: «Təmanidən kam tiro ngəwu wajəgənadəma,» yenniya, Isaye: «Jire wulləm,» yeno.

⁴⁴ Daji Isa kanji kamudəyero suworde Simanno: «Kamu adəa rumma, gəna? Fannəmbo ngaakkənadən, ingi si tuldaye sukkudəmmi, amma kamu adə simalonju siniro kokoljiye kanduri kəlanjuyelan cingeno.

⁴⁵ Kaptuwu darajaa ye səddəmmi, amma ngaakkənaman, ti wuro sinilan kərawo fəleduwu koljənni.

⁴⁶ Ni kəlaniro kəndawu jaitunnema figəmmi, amma ti siniro kawudi tamanna fijiye samgeyeno.

⁴⁷ Adə nangaro niro wulnjægækki, biwunju ngəwu gawurdənarə kərawo kura wuro fəlesəgəna, amma kam biwu ganaa gawurdənadə kərawo ganama fəleji.»

⁴⁸ Daji Isaye kamudəro: «Biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁴⁹ Am masəna dioro ti-a kallo napcanadəye amanjaro: «Wundu kam biwu gawurduma attə?» yera.

⁵⁰ Daji Isaye kamudəro: «Kambərsənəm nangaro njəkkawo fandəmma, kəlewan lene!» yeno.

8

Kamuwa laa njadduwowu Isaye

¹ Ngawo adəyen tussənni Isa bəla kuran ganansoa jəgane jamaro kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulyeyeno. Fuwurawanju mewun yindində-a

² kamuwa laa karuwa so, kasuwa son isangajəgəna-a tia kesadduwo. Kamuwadə tayima Meram kamu tilan sedan tulur caluwuna tia Magdalan bowojai-a

³ Yanna kamu Ba Kuja cuwuramma Mai Hirudusse-a Susanna-a kamu gade ngəwu-a. Koro kamuwa laa gade ngəwu kəndanjalan Isa-a fuwurawanju-aa banajagai kasarga.

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Mar 4.1-9)

⁴ Am kada kadami bəla bəlan isai duwon, jama ngəwu na Isayen capkadaranniya, tayiro misal adəa wulyeyeno.

⁵ Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji am koduwu guguwaccane ngudowa isane cotto gewo.

⁶ Kasuni laa ye na kau kauan fiyada. Riyenniya, nosonambu nangaro rimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə ti-a kallo řije algamadəa kimitkeyeno.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, řije tada mia mia kekko,» yeno. Isa adəa wulyenniya, kowo sapce: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye

(Mat 13.10-17; Mar 4.10-12)

⁹ Fuwurawanju maana misal adəyedəa keworənniya,

† 7:41 7.41 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

¹⁰ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma am gades-odəro misalnin wuldiyi. Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cəriwawo.”†

Maana misal kasuni jəjərdumaye
(Mat 13.18-23; Mar 4.13-20)

¹¹ «Akko maana misaldəye: Kasunidə mana Alaye.

¹² Kasuni kəla jawallen fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, bare kasaccane njəkkawo cawandənni, Yiwulis ise manadəa karwunjan cuttuluwidə wo.

¹³ Kasuni na kauan fidanasodə, tayima am manadəa fanjaiya, karwu kəjiaro camoyidə wo. Amma tayilan fərdu bawo nangaro, kawu ganaro kasaccai yaye, kəla manadəyen kuttu casaiya, wajane koljai.

¹⁴ Kasuni na ngiwian fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so, duniaaram so karwunjaro ngasaye kun bərin manadəa kəpcane tayiro faidajiyiwawodə wo.

¹⁵ Amma kasuni na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunja ngəlan rojana tayiro faidajiyi, kanadin nema laa casakkidə wo.

Misal fatəlaye
(Mar 4.21-25)

¹⁶ «Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo bi cidiya dəgəllen gənajiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənaduramnjuyen gənaji.

¹⁷ Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

¹⁸ Adə nangaro jiri manani fannuwiro hangal gənanowo! Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədana təmajənədəmaa tilan camoyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a
(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

¹⁹ Daji Isaye yanju-a yanjugənaso-a nanjuro kadira, amma jama ngəwu nangaro rakcane tia gərejanni.

²⁰ Am laaye tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan daada nia manjai,» yeranniya,

²¹ Isaye tayiro: «Nonowo, yani-a yanigənaso-adə,‡ tayima am mana Alaye fanjane jagaidə wo!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiyə-ayen
(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)

²² Yim laa Isa fuwuranju-a rokko curo maarayero ngasaye tayiro: «Leniyo bəramdəa falliyo ci ingiyə todəro koniyo!» cəne ledu badiyera.

²³ Lejai duwon, kənəm Isaa ngoyeno. Daji karuwa dunoa cije ingi maaradəa ləptu maje, har masiwa tayia fando karəngeno.

²⁴ Fuwurawadə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Maləm, maləm, nuiye!» yera. Isa cije karuwadə-a cambaldu ingiyədə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno.

²⁵ Daji Isaye tayiro: «Nda kambərsendodə?» yeno. Fuwurawanjudə rijane ajapcane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a ingi-amaro wada ciya, jagai!» yera.

† 8:10 8.10 Ish 6.9 * 8:18 8.18 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənaro asuji. † 8:18 8.18 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

‡ 8:21 8.21 yani-a yanigənaso-a - Na Alayen nankəramidə buye gəni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(*Mat 8.28-34; Mar 5.1-20*)

²⁶ Daji Isa-a fuwuranju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuye fuwu cidi Galileyero kadira.

²⁷ Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa bəladən ise tia kapkeyeno. Tussəna kamdə kajəmu ye lujənni, fado yen napcənni, kaurilalan kərga.

²⁸ Kamdə Isaa kirunniya, burwu cakke fuwunjun tungurumje nguje dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

²⁹ Adəa wuldunjudə, Isa burwoje sedandəro wada ce kamdəa koljo culuwo cənna nangaro. Calan ngəwuro sedandə kamdəa cədana. Mukkonju-a sinju-a sargasolan tikkerəna yaye, tayia tən kakamje sedandə tia karaaro cuttuluwi.

³⁰ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Kəwu Sojiyaye,» § yeno, sedan kada tiro ngasaana nangaro.

³¹ Bare tayia na ajawuyedəro dujəgənni sedannadə Isaa lowoyera.

³² Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. Koro sedannadə Isaa lowojane tayia koljo curo aladeyadəyero ngasaworo. Tayiro amarjiye

³³ kamdən caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³⁴ Səniya aladeyayedə awo wakkajənədə kerunniya, cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera.

³⁵ Daji amdə ye awo wakkajənədə kuroro keluwo. Na Isayero isane kam duwon tilan sedanna caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna fuwu Isayen napkada nayeyeranniya, riyera.

³⁶ Am lamar adəa carunadə jiri karuwamadə nanlewa cuwandənədə tayiro wulyeyera.

³⁷ Karwunja jauru kamdəna nangaro, am cidi Gərasawuye samma Isa cidinja koljoro tia lowoyera. Daji ci bərəmbe todəro walduro Isa maaradəro kərgawo.

³⁸ Kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokko leja yeno. Amma Isa tia salamje:

³⁹ «Waldəne fannəmbo, ser kura Ala niro njəddənədə tayiro satkəne!» yeno. Daji kamdə leje bəlanja samman ser kura Isa tiro cəddənədə ambo wulyeyeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(*Mat 9.18-26; Mar 5.21-43*)

⁴⁰ Isa cidi Galileyero walladanniya, jamadə cijane mukko yindin tia kemowo, tayi samma tia gurejai nangaro.

⁴¹ Daji fuwuma dandalle laa cunju Jairus na Isayero ise fuwunjun tungurumje fannjuro isoro tia jauru lowoyeno,

⁴² dalilnjudə feronju tok tilo kərwu mewun yindinna gai no cədi nangaro. Isa ledu cədi duwon, jamadə jauru tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

⁴³ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju* dajənni. Koro kəndanju sammaa karwunmasoyen cuwatəna yaye, wunduma tia rakce isangajəgənni.

⁴⁴ Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyədə leyeno. Sadəman bu fidunju dayeno.

⁴⁵ Isaye: «Wundu wua leso?» cəne kiworo. Wundu yaye ti gəni yenniya, Biturusse: «Maləm, jamadə nia dirinjane kəlnjana gəgərəmnjagai, diye!» yeno.

⁴⁶ Amma Isaye: «Kam laa wua lesəna, kənduwo wulan culuwunaro asunəkkəna,» yeno.

⁴⁷ Kamudə rakce gəradiwaworo kirunniya, lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro fuwu jama sammayen dalil tia lejəna-a jiri nanlewa sadəman cuwandəna-adəa wulyeyeno.

⁴⁸ Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kəlewan lene!» yeno.

⁴⁹ Isa manaji ngai duwon, kam laa fado Jairussen ise tiro: «Feronəm bawojəna, bare gadero maləmdəa suwolləmmi,» yeno.

⁵⁰ Amma Isa adəa fangenniya, tiro: «Bare rinəmmi, biya yasarai, ngaji,» yeno.

⁵¹ Fadodəro kadiranniya, Isaye Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ferodəye bawo-a ya-a ani gənia, bare wunduma ti-a rokko ngaanni yeno.

⁵² Sa adən am samma kəla ferodəyen karwukuttaro cesiri. Daji Isaye tayiro: «Bare yiruwwi. Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

⁵³ Amma ferodə nuna nojanadəro, tia rujane tiro kaasu keddo.

⁵⁴ Daji ferodəa mukkoyen cədane kowo sapce: «Feroma, cine!» yeno.

⁵⁵ Ferodə ro cuwande sadəman ciyeno. Isaye awo kəmboye ferodəro cado yeno.

⁵⁶ Bawanju-a yanju-a jauru ajapkeru. Amma Isa wada ce tayiro bare wundumaro awo wakkajənədəa wuljaganni yeno.

9

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

¹ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo sedan sammaa dudaye-a am kasuwaa isangaduwwye-a ce

² tayiro leja kawuri kəji nodo bargaa Alaye jamaro wuljaa am dondi yea isangajaa yeno.

³ Tayiro: «Bəlawurodəro bare awima ngonuwwi: ka, bi ngərwu, bi kəmbo, bi wuri, bi gəmajə yindi.

⁴ Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

⁵ Amma ndaran yaye nayia njamowonnidə, bəlanja kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

⁶ Adəgaima kəngayambanjudə saptane bəla bəlaro lejane kawuri kəji Alaye jamaro wulyeyera, koro ndarasolan am dondi isangayeyera.

Mai Hirudusse hangal cidu

(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)

⁷ Mai Hirudus awo wakkajəna sammaa fangenniya, hangalnju caa cijəna, dalil-njudə am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo!» cani,

⁸ laaye: «Nawi Iliya ambo walde fəleduwo!» cani, laaye: «Nawiya kureye falnja roaro walje cijo!» cani.

⁹ Mai Hirudusse: «Wuma kəla Yahayayedəa kamməkko. Wundu gəle kam awo kada kəlanjun fakki attə?» yeno. Adəgaima Isaa kuroro maji.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yah 6.1-15)

¹⁰ Kəngayambadə walladaranniya, awo cadəna sammaa Isaro wulyeyera. Daji tayi runjaa ngoje karaa bəla laa Baitsaida canidəyero leyera.

¹¹ Amma jama adəa asuyerranniya, tia geya. Isa jamadəa cəmoje tayiro mana kəla nodo bargaa Alayen wuljiye amnja dondidəa isangayeyeno.

* 9:5 9.5 katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

¹² Dunia ləmdu badiyenniya, tayi mewun yindində isane tiro: «Na dəgaiyenadə karaa. Jamadəa salamme, bələdeya-a bəla-asoro leja bənaram-a kəmbo-a maja!» yera.

¹³ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende. Leniye kəmbo jama ani sammaro yikkiwiye wa?» yera.

¹⁴ Nadən kongwa alama dəwu uwu gai mbeji. Isaye fuwurawanjuro: «Jamadəa yakkowo, kəwu fiwu fiwuyero napca,» yeno.

¹⁵ Adəgai cade am samma napkera.

¹⁶ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera.

¹⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

*Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu
(Mat 16.13-20; Mar 8.27-30)*

¹⁸ Yim laa Isa runju moduwa cədi, fuwurawanju ye rokkonjun duwon, tayiro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cəne tayia kiworo.

¹⁹ Tayiye: «Am laa nima Yahaya Kasalama wo cani, laaye Nawu Iliya cani, laaye nawiya kureye falnja roaro waljo cani,» yera.

²⁰ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwu Alayedə wo!» yeno.

²¹ Amma Isa səmonja kasse tayiro wada ce bare wundumaro adəa wuljaganni yeno.

*Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Mar 8.31-9.1)*

²² Koro Isa walde tayiro: «Ala kadarjəna Tada Kambedə kuttu tai daje cane amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

²³ Daji Isaye tayi sammaro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo wajisoro kəskanju karmoye ngojo wua səga.

²⁴ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəřiwi.

²⁵ Kam dunia adə ngaa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju?

²⁶ Wundu duwon kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambedə ye darajanju-a daraja Bawadəye-a malaiyawanjuye-aa isiya, tia nanguji.

²⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye carui,» yeno.

*Isaye darajanjua fəledu
(Mat 17.1-13; Mar 9.2-13)*

²⁸ Ngawo Isa awo ania wuljənayen kawu wuskua gai, moduwa dioro cije Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa.

²⁹ Moduwa cədi duwon, alama fəkkanjuye falde kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno.

³⁰ Sadəman am yindi Isa-a jandəjai mbeji, tayima Nawu Musa-a Nawu Iliya-a.

³¹ Jauro nurra fəledane kəla karmo Isaye Jerujalemnin wakkajiyen manajai.

³² Biturus-a amanju-aa kənəm dama bawo ngojəna duwon, fayeranniya, Isaye darajanjudə-a am yindi nanjun daadadə-aa kero.

³³ Sa am yindidə nanjun saptaidən, Biturusse Isaro: «Maləm, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawu Musaye, fal ye Nawu Iliyaye,» yeno, amma awo wuljidəmaa nojənni.

³⁴ Manaji ngai duwon, fofou ise tayia jakkeno. Fofou tayia jakcɛnaro kerunniya, riyera.

³⁵ Daji curo fofoudɛyen kowo nukce: «Adɛma Tadani wo, tia kɛrenɛkkɛna. Mananju fannowo!» yeno.

³⁶ Kowodɛ nɛmgenniya, Isaa tilonju lon kero. Yim anin wundumaro awo carunadɛa wuljaganni gɛm napkera.

*Isaye tada karuwaa isangaduwu
(Mat 17.14-21; Mar 9.14-29)*

³⁷ Wajɛnanjua Isa-a fuwurawanju yakkudɛ-a kaudɛn jɛpkeranniya, am kada kadami nanjuro isane tia kapkeyera.

³⁸ Daji curo jamadɛyen kam laa kowo sapce: «Sayinna, nia lowonjɛkkɛna, tademia njunone! Ti gɛnia, gade takkɛni.

³⁹ Sedan tia cɛdaiya, sadɛman burwu cakke cinju nga bilwua kar kar loloji. Tussɛnaro basarjɛnnia, tia koljiwawo.

⁴⁰ Sedandɛa dujaro fuwurawanɛmba lowoyekkɛniya, tayiro katkero,» yeno.

⁴¹ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adɛyeso kambɛrsenambuwo karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dɛgakke nayia rannjakki?» yenniya, kamdɛro: «Tadanɛm kude!» yeno.

⁴² Tadadɛ kɛndɛ cɛdi duwon, sedandɛ tia babakce cure fɛrdaktu badiyeno. Amma Isa sedandɛro jɛkkade tadadɛa isangajiye bawanjuro kalakkeyeno.

⁴³ Jama samma kɛnduwo Alayedɛa jauru ajapkera.

*Isaye kɛnyindiyero kɛla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 17.22-23; Mar 9.30-32)*

Jamadɛ awo Isa cɛdi ngaa ajapcana duwon, Isaye fuwurawanjuro:

⁴⁴ «Awo kɛrma wulnjagakkidɛa ngɛlaro kɛlandon taiwo, Tada Kambedɛa mukko ambero sɛrɛccagai,» yeno.

⁴⁵ Amma fuwurawadɛ mana adɛa asujanni, maananju tayiro gɛraaada, koro kɛla mana adɛyen tia kororo riyera.

*Wundunja kura wo?
(Mat 18.1-9; Mar 9.33-41)*

⁴⁶ Daji kattenjan kambiwu kɛla wundunja kura woyen ciyeno.

⁴⁷ Isa awo karwunjaye asuje tadaana laaa ngoje gɛrenjun isadajiye

⁴⁸ tayiro: «Wundu duwon cunilan† tada adɛa cɛmowonamadɛ, wumaa sɛmowo. Koro wundu duwon wua sɛmowonamadɛ, ti wua sunodɛnamadɛa cɛmowo. Awoa kam curondon ganadɛ, tima kura wo,» yeno.

⁴⁹ Yahayaye Isaro: «Malɛm, kam laa sedanso cunɛmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeiyɛ!» yeno.

⁵⁰ Amma Isaye: «Bare tiro dapkɛwwi, awoa kam lawalamando gɛnidɛ kaando,» yeno.

ISA KɛLA JAWAL JERUJALEMBEN

Am cidi Samariyaye Isaa saworo wadu

⁵¹ Isaye sanju samero saptaye karɛngenniya, nia Jerujalembo leduye tai daje ngoyenɔ.

⁵² Kɛngayamba tin fuwunno cunode tiro jɛpturam dabbarduwo lejane bɛla laa cidi Samariyayero kasargawo.

⁵³ Amma Jerujalembo leji nangaro, am bɛladɛye tia saworo wayera.‡

† 9:48 9.48 cunilan - Isaa gawwa nangaro. ‡ 9:53 9.53 am bɛladɛye tia saworo wayera - Am cidi Samariyayedɛ yaudi, amma ngalongawuri. Yaudiya ye tayia wayera, tayi ye yaudiyadɛa wayera.

⁵⁴ Fuwurawanju Yakuba-a Yahaya-a adəa kerunniya, tiro: «Kəma, wada yiye samelan kannu jəpce tayia juwuiya, raamma wa?» cane tia keworo.

⁵⁵ Amma Isa suworde tayiro kikkado.

⁵⁶ Daji bəla gadero koyera.

Isaa ga kəske gəni

(Mat 8.18-22)

⁵⁷ Jawalnin lejai ngai duwon, kam laaye Isaro: «Ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

⁵⁸ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanjaa, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambədəye nanju tustuyema bawo,» yeno.

⁵⁹ Isaye kam laaro: «Wua səgai!» yenniya, kamdəye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

⁶⁰ Amma Isaye tiro: «Kolle am sanuna amanja sanunadəa sittəraja! Amma nidə, lene nodo bargaa Alayedəa ambo satkəne!» yeno.

⁶¹ Koro kam laaye Isaro: «Kəma, nia njəgakki, amma amarsəgəne lekke jamanja alakələwakkiya duwon,» yeno.

⁶² Daji Isaye tiro: «Kam barero ngujəna duwon ngawo curuimadə, nodo bargaa Alayedən faidanju bawo,» yeno.

10

Isaye fuwurawanjuye fitulur yindin nodo

¹ Ngawo adəyen Kəmadə curo fuwurawanjuyen am fitulur yindin gade kəreje tayia yindi yindiyan cunode bəla so, bələdeya so, na leji sammaro tin fuwunno leyerə.

² Tayiro: «Kaladə ngəwu, amma kidawudə gana. Adə nangaro kəma kalayedəa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njəddoro cunodo!

³ Lenowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodəkki.

⁴ Bare wuri, bi ngərwu, bi suno gade ngonuwwi, koro bare kəla jawallen danuwe wundumaa lewanuwwi.

⁵ Fado fi yayero ngawuwiya, burwon ambo: “Fado adə barga cuwando!” wulgənowo.

⁶ Kam nanlewaye nadən mbejia, bargandodə tilan dəgai. Amma bawoa, bargandodə nandoro waldi.

⁷ Fado adən jəmmowo nammowo, awo njadənadəa buiwo yaiwo, kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna nangaro. Bare fado adəa kolluwe fado fadoro lenuwwi.

⁸ Bəla fi yayero ngawuwe nayia njamoyiya, awo njadənadəa buiwo,

⁹ amnja dondi nadən isangagənowo, koro jamadəro: “Nodo bargaa Alaye nayia karənnjana!” wulgənowo.

¹⁰ Amma sa bəla laaro ngawuwe nayia mowo wajaiya, farsambo luwowo tayiro:

¹¹ “Katti bələndoye sinderə tandəgənədəmaa cinniye nayiro kolnjagaiye! Amma adəa nonowo, nodo bargaa Alaye karənjəna!” wulgənowo.

¹² Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bəрни Sodombea* nanjaunin koji.

Isaye am ansiya Alayea wusadu

(Mat 11.20-24)

¹³ «Kuttundo am bəрни Korajinne! Kuttundo am bəрни Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənasodə bəрни Tirre-a Sidonne-alan† tədənaa, tən kuren amnja tuwa cade ajaja-a buwu-alan‡ napcana.

* **10:12 10.12** bəрни Sodombe - Am bəрни adəyedə jauro diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno.

† **10:13 10.13** bəрни Tirre-a Sidonne-a - Bəрниya kərdiyaye. ‡ **10:13 10.13** ajaja-a buwu-a - Noduwuram lagaranne.

14 Amma kiyama wakkajiya, wowomndo am bærni Tirre-a Sidonne-ayedæa§ nanjaunin koji.

15 Nayi ye am bærni Kafarnaambe, samero wa samnjai tæmayew? A'a, kannuro kolnjagai.

16 «Kam manando ngojænamadæ mananima ngojo. Kam nayia wanjanamadæ wumaa waso. Koro kam wua wasænamadæ ye ti wua sunodænadæmaa wajo,» yeno.

Fuwurawa fitulur yindindæye waldu

17 Fuwurawanju fitulur yindindæ karwu kæjiaro walladaranniya, Isaro: «Kæma, cunæmlan sedannama manande jaana,» yera.

18 Isaye tayiro: «Yiwulis radu gai samelan curi kirukko.

19 Fannowo, nayiro kænduwo kadi so, kælanji so guwattuye njadækkæna, koro kænduwo kæla duno kæladodæye sammayen njadækkæna. Awima njawandiwawo.

20 Adæ yaye bare sedanna manando jagaidæro karwundo kæjjænni, cundo samelan ruwuwadadæro kæjijo!»

Isaye karwunju kæjidu

21 Sa adæn Ruhu Alaye cakke karwu Isaye tai daje kæjije: «Bawani, Kæma same-a dunia-aye, wusenjækkæna, dalilnjudæ awo ania rashiduwa so, ilmuwu soro gæraame tadawa sananaro isanogæmma nangaro. Aaa, Bawa, adæma awo raamma wo.

22 «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkæna. Ti gænia, wunduma Tadadæa nojænni. Koro wunduma Bawadæa nojænni, sai Tadadæ-a am tayiro Tadadæ isanojiiya, cæraana-a,» yeno.

23 Isa suworde fuwurawanju runjaro: «Sim duwon awo ruwwadæa caruidæ, barganja!

24 Nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, maiya so kada awo ruwwadæa kuroro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwadæa fanduro caraana, amma fanjanni,» yeno.

Misal kam kanjimærima cidi Samariyaye

25 Malæm Attauraye laa Isaa rijapturo cije tiro: «Sayinna, awi dikke ro sawisoye* fandækki?», yenniya,

26 Isaye tiro: «Awi curo Attaurayen ruwuwadadæ? Ndayiro tia kæræyem?» yeno.

27 Tiye: «“Ala Kæmandæa karwunæm ngan, ronæm ngan, dunonæm ngan, hangalnæm ngan raye!† Koro kæmaskinæm yea kælanæm gairo raye!”†» yeno.

28 Isaye: «Kalkallo wulyem. Adæa de, ro fandæmi,» yeno.

29 Amma malæm Attaurayedæ ti jiremaro fæleduwuro maje Isaro: «To, wundu gæle kæmaskini wo?» yeno.

30 Daji Isaye tiro: «Kam laa Jerujalemnin cijæna bæla Jerikoyero leji duwon, jawalkorjimaso tia kapcagane rinjane babakcane tia nuna gai koljane leyera.

31 Adægai duwon, rïman† laa jawaldæyen ise kamdæa kirunniya, sægærije koje leyeno.

32 Lewi‡ laa ye nadæro ise tia kirunniya, sægærije koje leyeno.

33 Kam cidi Samariyaye laa ye bælawuro cædi duwon, nadæro kadio. Tia kirunniya, jauru njunoje

34 ise tunowanjuro kændawu-a diben-a karwunno fijiye kælekæleyeno. Daji tia koronjuro dam gænajiye kusottorambo cuwude tiro kiskeyeno.

§ 10:14 10.14 bærni Tirre-a Sidonne-a - Am bærniya aniyedæ jauru diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno. * 10:25 10.25 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawodæ. † 10:27 10.27 SK 6.5 † 10:27 10.27 Lew 19.18 † 10:31 10.31 rïman - Kaduwu Nawi Harunaye. Kidanja Fado Alayen cadæna. ‡ 10:32 10.32 Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidæ banawu rimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadæna.

³⁵ Wajənanjua dinariyus yindi cuttuluwe kəma kusottorambero ce tiro: “Kam adəro kiskəne. Waldəkkiya, wuri kojənaro yejəmma sammaa niro kalannjəgəkki,” yeno.

³⁶ «To, maləm, niyen wa curo am yakku aniyen wundunja kəmaski kam jawalkorjimaso kapcaanadəye wo?» cəne tia kiworo.

³⁷ Maləm Attauraye: «Kam tia njunojənadəma,» yenniya, Isaye tiro: «Ni ye lene, ti gai de!» yeno.

Marta-a Meram-a

³⁸ Isa-a fuwuranju-a lejai duwon, bəla laaro kadiranniya, kamu laa cunju Marta tia fannjun kisawo.

³⁹ Yanjugəna cunju Meram fuwu Kəmadəyen napkada mananju kərəndu cədi duwon,

⁴⁰ Martaro kida sosaye ngəwujije hangalnju jauro jaada. Daji Marta na Isayero ise tiro: «Kəma, yanigəna wua kolsəna runi kida dikkidə, ni lambonəm gəni wa? Tiro wulgəne wua banasuwo!» yeno.

⁴¹ Kəmadəye tiro: «Marta, Marta, awo ngəwuro hangalnəm jadi,

⁴² amma awo faidaadə falma, diye! Meram awo ngalwodəa kərejo, koro wunduma nanjun cəməyiwawo.»

11

Isaye kəla moduwayen alamdu

(Mat 6.9-15; 7.7-12)

¹ Yim laa Isa na laan moduwa cəde kerənniya, fuwuranjuye falnja tiro: «Kəma, andiro moduwa dio sakkarai, jiri Yahaya fuwuranjuro cəkkəranadə gai,» yeno.

² Isaye tayiro: «Sa moduwa diwiya, ngai wulowo:

«*Bawa, cunəmbo daraja tio!*

Nodonəm bargaa iso!

³ *Yimbi yaye kəmbonde sade.*

⁴ *Biwunde gawursagane,*

andi ye am biwu saddənadəa gawurniye nangaro.

Bare kolsame jaraptiyende.»

⁵ Koro Isa walde tayiro: «Kamndo laa sawanjua duwon dərdu fannjuro leje tiro: “Sawa, burodi yakku tagarisəgəne.

⁶ Kərmama sawani laa curo bəlawuroyen duwon, nanin jəpkeno, koro wu ye awima tiro yikke juwui bawo,» yenniya,

⁷ sawanjudə curo fadodəyen tiro: “Kolsəne, bare suwolsəmmi! Cinna ye jakkada, koro wu-a yallani-a ye boniyena. Rangəkke cikke njikkiwawo,» cəni.

⁸ Nayiro wulnjagakki, nansawanja nangaro gəni, amma dolero cije awo cəraana sammaa ci. Dalilnjudə kamdə nangujənni tia cuworiya, cuwori nangaro.

⁹ «Koro nayiro wulnjagakki, korowo njadi, manowo fanduwu, cinna bangowo kanjagai.

¹⁰ Wundu duwon cuworimadəro cadi, kam majimadə ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadə yero kajagai.

¹¹ Bawa fi curondon tadanju tia buniro cuworiya, cunjuro kadi cidə?

¹² Bi ngəwullo cuworiya, kəlanji cidə?

¹³ Nayi diwiso awowa ngəla tadawandoro njo nonuwaa, balle Bawa Mai Samema Ruhunjudəmaa am tia caworiro cidə!» yeno.

*Kənduwo Isaye ndaran isi?**(Mat 12.22-32; Mar 3.20-30)*

¹⁴ Yim laa Isa sedan kam laaa muwaro cədənaa duje kiluwunniya, kamdə mana badiyeno. Jamadə ajapkerə,

¹⁵ amma laaye: «Kənduwo Beljabul* mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

¹⁶ Laanja ye tia rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo mayera.

¹⁷ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kərmai fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə dəgəiwawo, koro fado duwon kəlanjuro yaktəgənədə dəgəiwawo.

¹⁸ Wu sedannaa kənduwo Beljabullen dukki nuwwa. To, Yiwulis ye kəlanjuro yaktiyia, ndayilan gəle kərmainjudə dəgai?

¹⁹ Koro wudə kənduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kənduwo wunduyen gəle sedannaa dujai? Adəmaro tayi sharawundoro waljai.

²⁰ Amma kənduwo Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isəna, diye!

²¹ «Kam dunoa mukkon barimia fannju gurejiya, kəndanju samma kəlewa.

²² Amma kam laa tia dunon kojəna ise tia lawalaje nasardiya, bariminju ardiženədə cəməye kəndanju sammaa ngoje dagarji.

²³ Nonowo, kam wuro kəldəgənnidə lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodə tarduma.

*Waldu sedanne**(Mat 12.43-45)*

²⁴ «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dəriyen na naptuye maji, cuwandiawodə, daji kəlanjuro: “Nda fanni kolləkkənədəro waldəkke,” cəni.

²⁵ Waldiya, fadodə tas fəraada ye, tassana ye najiyi.

²⁶ Daji leje sedan tulur gade tia nandiwın kojana capce cuwude ngasaye napcai. Adə nangaro naptu kam adəyedə cayemaa kojənarə kuttaji,» yeno.

²⁷ Isa manaji ngai duwon, kamu laa curo jamadəyen kowo sapce: «Bargaa kamu nia njambe təgam njinadə!» yeno.

²⁸ Isaye: «Attəroa, barganja am mana Alaye fanjane jaanadə!» yeno.

*Alama Nawi Yunusse**(Mat 12.38-42)*

²⁹ Jamadə na Isayen cacaptai adəgai duwon, Isaye: «Am jaman adəye jauro diwi. Alama laa sameye majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo.

³⁰ Jiri Nawi Yunus kuren am bərni Niniweyero alamaro waljənədə gai,† Tada Kambədə ye am jaman adəyero alamaro walji.

³¹ Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbədə cije am jaman adəyedə jirenambuuro shedaji, dalilnjudə ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nan-rashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

³² Kiyama wakkajiya, am bərni Niniweye ye cijane am jaman adəyedə jirenambuuro shedajai, dalilnjudə tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji.

*Misal fatəla-a nurnju-aye**(Mat 5.16; 6.22-23)*

³³ «Wunduma fatəla wasse na turuiwawolan bi kəmon təmjiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənaduramnjuyen gənaji.

* 11:15 11.15 *Beljabul* - Yiwulis. † 11:30 11.30 *Nawi Yunus gai* - Jiri Nawi Yunus kawu yakkuro curo buni mafəndiyen dəganədə gai, kamin Isayedə ye kawu yakkuro curo kauriyen dəgai.

³⁴ Simmæmdə tima fatəla tiyinəmbe wo. Simməm ngaa, tiyinəm samma ye nurraro walji. Amma simməm kuttua, tiyinəm samma ye duwuro walji.

³⁵ To, hangal gənane, bare nur nilan dəganadə duwuro waljənni!

³⁶ Tiyinəmlan ndarama duwu bawo samma nurraa, alama fatəla nurnjulan nia wasnjidə gai kərgam.»

Kuttunja Farisawa-a maləmba Attauraye-a!
(*Mat 23.13-36*)

³⁷ Isa mana cədi ngai duwon, Farisa laa fannjuro tia masəna dioro dojeno. Leje fadodəro ngaye masənarə napkera.

³⁸ Farisadə kəla Isa mukkonju tulje tayirro cədənənin masənarə napcənayen ajapkeno.

³⁹ Daji Kəmaye tiro: «Nayi Farisawadə ngawo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curondodə kənda am gadeye luwaptu so, niadiwi dio solan cəmbəxəna.

⁴⁰ Nayi hangal kuttua! Ti ngawodəa alakcənadə curodə yea alakcənni wa?

⁴¹ Karwu tiloaro sadaa yowo, daji awiso nayiro tayirro walnjagai.

⁴² «Kuttundo nayi Farisawa! Bulu kaskasi so, nana so, kərijuwo samma solan jakka‡ tulluwuwi, amma jire dio so, Alaa rawo soa kolluwwa. Tayidəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

⁴³ Kuttundo nayi Farisawa! Dandallan napturam fuwuye-a kasuwulan lewa darajaa-a raawwa.

⁴⁴ Kuttundo, nayi alama kauri noduram bawoa§ am nojannilan tia guwaccane kojaidə gai,» yeno.

⁴⁵ Maləmba Attauraye falnjaye tiro: «Sayinna, adəgai wulləmiya, andi yea rasamma, diye!» yeno.

⁴⁶ Daji Isaye tiro: «Nayi ye kuttundo, maləmba Attauraye! Katkun kurwowu dama bawo ambo gənağəwi, amma nayi ngulondoma sanguwe tayia banagəwwawo.

⁴⁷ Kuttundo! Kauriya nawiya kureye tanduwi, koro amwurawandodəma tayia ceyeso!

⁴⁸ Ngainin awowa amwurawando cadəna sammaa kasadduwwaro shedanuwi, dalilnjudə tayi nawiya ceyesəna, nayi ye kauriyanja tanduwwa!

⁴⁹ Adə nangaro nanrashidunjulan Alaye: “Nawiya-a kəngayamba-a tayiro juwagəkki. Laanja ceyesi, laanja yea basarjai,» cəna.

⁵⁰ Adəma nangaro bu nawiya sammaye kawu dunia alaktənaman am jaman adəyero cukkuri,

⁵¹ bu duwon jaman Nawi Haabilayen tamiya har jaman Nawi Jakariya katte laya duwadurambe-a Fado Alaye-ayen bawojənadəyero kudero samma fidənadə. Ai, nayiro wulnjagakki, kəla am jaman adəyemaro cukkuri.

⁵² Kuttundo, maləmba Attauraye! Awoa cuworam ilmuye ngonuwwa, nayi kəlando ye ngawuwwi, koro am tiro ngaworo majaidə yero dapkəwwa.»

⁵³ Isa nadəa kolyenniya, maləmba Attauraye-a Farisawa-a tiro jaurə gərgajagane koro kəla awo ngəwuyelan tia jəkcane

⁵⁴ jawal mananjulan tia taye madu badiyera.

12

Yis Farisawaye

‡ 11:42 11.42 jakka - jire dio so, Alaa rawo sodə jakka kaluyedəa faidan kojana. § 11:44 11.44 kauri noduram bawoa - jiri kauri guwattudə amba tayir gəniro kalakcidə gai, Farisawa-a adanja-adə ye amba na Alayen kuruwunno kalakcai.

¹ Sa adən am kada kadami isane captane, har amanjaa guguwaccai duwon, Isa burwolan fuwurawanjuro manaduwu badiyeno. Tayiro: «Farisawadəro hangal gənanowo, nanmənafəknja yis gai.

² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiawodə ye bawo.

³ Adəgaima awo curo buneyen wulluwadəa kausulan fanjai, koro awo curo ngimben tatapkəwwadəa farsamlan kurukcai.

Kamba gəni, Alaa rinowo!

(Mat 10.26-31)

⁴ «Sawawani, nayiro wulnjagakki, bare am ro kambe cattuluwe ngawo adəyen awima gade rakcane cadiwawodəa rinuwwi.

⁵ Amma ti rinuwimadəa nayiro fəlenjagakki: Ti duwon ngawo ro kambe cattuluwunayen kənduwo tia kannu jaanamayero njakkoye cədanadəa rinowo. Aaa, nayiro wulnjagakki, Alaa rinowo!

⁶ Binaru uwu gursu yindiro caladi, gəna? Adə yaye Ala falnjamaa cəpciyiwawo.

⁷ Nonowo, kanduri kəlandoyema samma komgada. Bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwwa.

Almasiwua fuwu amben kasattu

(Mat 10.32-33)

⁸ «Nayiro wulnjagakki, wundu duwon fuwu amben ti kakke cənnamadə, Tada Kambedə ye fuwu malaiyawa Alayen kamdə kaanju cəni.

⁹ Amma kam duwon fuwu amben wua angərsənamadə fuwu malaiyawa Alayen angərđi.

¹⁰ Wundu duwon kəla Tada Kambedəyen manakuttu wuljıdə, tiro gawurđiyi. Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, tiro gawurđiyiwawo.

¹¹ Sa nayia dandallo, bi shararambo, bi mairiro njasadiya, kəla awo wulluwiyen bi jiri kəlando mowuwiyen bare hangalndo cijənni,

¹² dalilnjudə sa adən Ruhu Alaye awo wulduyedəa nayiro njakkərai nangaro,» yeno.

Misal gəriwu hangal bawoaye

¹³ Curo jamadəyen kam laaye Isaro: «Sayinna, yeiyaniro wulgəne, curo warasandeyen nuwani sio!» yenniya,

¹⁴ Isaye tiro: «A! Wundu wua shara kamdamandoro bi warasa dagardumandoro sədo?» yeno.

¹⁵ Daji jamadəro: «Hangal gənanowo! Arsiyi luwapturo kanowo, kam ləman ngəwu jəgandəna nangaro gəni roa dəgai,» yeno.

¹⁶ Daji tayiro misal cədde: «Gəriwu laa kulonju nema jauru kekkənniya,

¹⁷ kəlanjuro: “Na nemani adəa camməme njakkoye bawodə, awi gəle dikki?” yeno.

¹⁸ Daji walde: “Akko awo dikkidə: Jawuwanisoa wurnəkke gade kura kura tandəkke curonjan algamani-a awo gade gandəkkəna samma-a camməkke yakkəkki.

¹⁹ Daji wuye karwunin: ‘Akko kəmboso kərwu kadaye takkəna. Garal namməkke bukke yakke, kəji fakki!’ nəkki.”

²⁰ Amma Alaye tiro: “Ni hangal bawoa! Bune adəman kawunəm daje numi! Daji awo ani kəlanəmbo capkəmmadə, wundu gəle tayia jəgandi?” yeno.

²¹ Ngaima kam kəlanjuro arsiyi capcəgəna, amma na Alayen gəriwuro waljənnimadə, ti yero wakkajiyi,» yeno.

Bare karwungai diwwi!

(Mat 6.25-34)

²² Daji Isaye fuwurawanjuro: «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, bare kəla awo rondoro buwiyen bi kəla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi.

²³ Rodə kəmboa kojəna, koro tiyidə ye kajəmua kojəna.

²⁴ Ngawusoa ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro ngajiram-a jawu-a ye cadanni yaye, Ala tayia ambaji. Nayidə jauro ngudowaa darajan konuwawa, diye!

²⁵ Wundundo gəle rakce karwungainjulan sa fal kawunjuro cərgai?

²⁶ To, ranguwe awo kəske adəmaa diwwawoa, awiro gəle kəla awowa gadedəyen karwungai diwi?

²⁷ «Fəreso jiri řijaidəa ruiwo, ngənəpcaiwawo, koro caa cadiwawo. Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauro darajaa yaye, ngaltema kajəmu fəre aniye falnjaa nanshawan najəgəna cakkənni.

²⁸ Ala fəreso ku karaan řijai bəri kannuro řijagai ania ngai jakcidə, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambərse ganaadə!

²⁹ Bare awo buwi-a yawi-aa manuwwi, bare karwungai diwwi.

³⁰ Jama duniaye samma awo ania majai, amma Bawando nayi ye awo anin mərədundoo nojəna.

³¹ Attəroa, nodonju manowo duwon, awo ani yea nayiro njadi.

³² «Nayi jama gana, bare rinuwwi, Bawando nodonju bargaa nayiro njoro cəraana nangaro.

³³ Kəndando ladowo, wuridəa talaawaro yowo. Kəlandoro aritta dinjiwawo yikkududowo, arsiyindo samelan har abadaro ceriwawo, na duwon barwu ye lejiwawo, kanam ye juwuiwawodə.

³⁴ Nonowo, na arsiyindo dəganadəman karwundo ye kərga.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye
(Mat 24.45-51)

³⁵ «Canjando ye gerowo, fatəlawando ye waskada kollowo!

³⁶ Wolodiya waldu kəmanjaye gurejai gairo dabbardənowo. Sa kəmanja larusaramlan ise cinnadəa bakciyama, tiro kajagai.

³⁷ Barganja wolodiya kəmanja ise tayia faada najiyidə! Jiremaro nayiro wulnjagakki, dabbarde tayia cakke masəna dioro napcane ise ti kəlanju kəmbo tayiro sajiyi.

³⁸ Bune dərdu bi dərdu kojənaman kadioro walyenoa, tayia faada najiyia, barganja!

³⁹ Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu fannjuro isidəa nojənaa, tia kolje fannjuro ngayiwawo.

⁴⁰ Nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kambedə isi nangaro,» yeno.

⁴¹ Daji Biturusse: «Kəma, misal adəa andiro wa wulsagami, ra jama sammaro?» cəne tia kiworo.

⁴² Kəmaye tiro: «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajidə?

⁴³ Kəjinju wolodi kəmanju walidiya, ngai cədi najiyidə!

⁴⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki.

⁴⁵ Amma wolodi adə karwunjun: «Kəmani duwan isiwawo,» cəne wolodiya amanjua kamun kwan babaktu badije juwe diben cane sagarandi kərgaro walyenoa,

⁴⁶ daji wolodi adəye kəmanju yim təmajənni-a sa nojənni-alan ise tia kirwolan jajarje curo aman bowuyero cakki.

⁴⁷ Wolodi mərədu kəmanjuye nojəna duwon dabbarduro bi mərədu kəmanjuyedəa galduro wajənamadə, jauro tia kowojai.

⁴⁸ Amma wolodi awo kəmanju cəraana nojənni duwon awo tiro wowom gənaduwaye cədənamadə, tia ganamaro kowojai. Wundu duwon tiro awo ngəwu cadənadə, nanjun ngəwu cawori. Koro kam mukkonjuro awo jauro ngəwu casakkənadə, nanjun ngəwudəmaa kojəna cawori.

Nanlewa gəni, firda
(Mat 10.34-36)

⁴⁹ «Kannu duniaro njəttaro kadikko. Kannudə kərmaman cambənaa, jauro raakko!

⁵⁰ Wuro kasala laaa* saddi mbeji. Kawu ceridəro, kasala adəye kurwowunju jauro jau fakki.

⁵¹ Duniaro nanlewa wa kudoro kadikkoro təmayew? A'a, nayiro wulnjagakki, nanlewa gəni, firda.

⁵² Na adən fuwun fado falnin kam uwu firdai, yakkudə kəlado am yindiyero waljai, yindidə ye kəlado am yakkuyero waljai.

⁵³ Adəgaima firdai, bawa kəlado tadanjuyero walji, tada ye bawanjuyero, ya kəlado feronjuyero walji, fero ye yanjuyero, ya kəsai kəlado kamu tadanjuyero walji, kamu tadaye ye kəsainjuyero.»

Sheda jamannedəa fisardu
(Mat 5.25-26; 16.2-3)

⁵⁴ Daji Isaye jamadəro: «Keyera fəden cijəna ruwiya, sadəman nayiye: “Ingi fandiye,” nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁵ Koro karuwa anəmbe cijəna ruwiya, nayiye: “Ku jauro kausuaro walji,” nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁶ Nayi mənafəkkaso, awo same-a cidi-alan fəledidəa fisardu nonuwwadə, awiro gəle awo jaman adən wakkajidəa fisardu nonuwwidə?

⁵⁷ «Awi nangaro nayidə kəlandoro kommuwe awo dioye jussənadəa nonuwwa-wodə?

⁵⁸ Sa lawalamanəm-a rokko shararambo lenuwiya, kəla jawalledəman kowəri de tawaktəne, bare nia fuwu alkaliyero njadənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

⁵⁹ Niro wulnjəgəkki, nadən təmmaro luwumbawo, sai wuřidəa cotto rəmbəmiya duwon,» yeno.

13

Tuwa dewo!

¹ Sa adən am laa na Isayero isane lawar am cidi Galileye bu fida cadi duwon, Gomna Bilatus cakke tayia ceyesənayedəa tiro kekkudo.

² Isaye tayiro: «Galilewu ani bone ngai casana nangaro, Galilewu gade sammaa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?

³ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.

⁴ Ra, am mewun wuskun soro kuruwu lakka Silowambe wurde kəlanjaro cukkure sanunadə, am gade Jerujalemnin dasaanadəa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?

⁵ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.»

Misal ya tarmuye tada bawoaye

⁶ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Kam laa curo jərwunju inabben ya tarmuye kokcəna duwon, tada madaro kadinniya, cuwandənni.

⁷ Daji jərwu njattomadəro: “Akko ku kərwu yakku kəska adən tada madaro isəkkiya, awima fandəkkiwawodə. Calle tia! Awiro bowuro na cəmoyi?”

* 12:50 12.50 kasala laa - Bone cane nui.

⁸ Amma jərwu njattomadəye tiro: “Bani ngimba, kasadde kəməne adə tia kolle, fərdunju tamməkko muri figəkko.

⁹ Bariminna tada kekkoa, ngəla. Bawoa, calləmi,”» yeno.

Isaye kamu karuwaa isangaduwu

¹⁰ Yim tustuyea laa Isa dandalnin jamaa alamji duwon,

¹¹ kamu laa nadən mbeji, karuwa tia leje maskinno cədəna kərwu mewun wuskunno nguwada rakce cəkko dajiwawo.

¹² Isa tia kirunniya, bowoje tiro: «Ya, nanmaskinnəm-a faiduwawa!» yeno.

¹³ Tiro mukkonju gənayeyenniyama, kamudə cije cəkko daje Alaa jajaktu badiyeno.

¹⁴ Amma Isa yim tustuyea kamudəa isangajəgəna nangaro, kura dandaldəye gərgaje jamaro: «Curo mawuyen kawu arakku kidaye kambo amardəgəna. Yim tustuyea gəni, yim animaa arowo isanganjaa!» yeno.

¹⁵ Kəmaye tiro kalakciye: «Mənafəkka, wundundo yaye yim tustuyea dalonju bi koronju wuije cade catti, gəna?

¹⁶ To, kamu adə, kaduwu Nawı Ibrahimbe duwon Yiwulis kərwu mewun wuskunno tia cikkerənadə nda? Yim tustuyea tia wuidu wuro wajimsəgənni wa?» yeno.

¹⁷ Adəa wulyenniya, waduwunju sammaa nangu kida, amma jama gade sammaa awo ajabba ajabba cədidəye kəji fanjai.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(Mat 13.31-35; Mar 4.30-34)

¹⁸ Daji Isaye: «Nodo bargaa Alayedə, awi camunonju wo? Awiro tia rattalgəkki?

¹⁹ Alamanjudə kasuni mutarre kam laa ngoje jərwunjulan fiye riye kəska kuraro walje, har ngudoso dəlambanjun fannja cadandənadə gai,» yeno.

²⁰ Koro Isa walde tayiro: «Awiro nodo bargaa Alayedəa rattalgəkki?

²¹ Alamanjudə yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kəlje dije, har fum fujənadə gai,» yeno.

Cinna jəkkayen ngawowo!

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Isa jawal Jerujalembə jəgəialan bəla kuran ganansolan jamadəa alamji ngai duwon,

²³ kam laaye tiro: «Kəma, am ganama wa njəkkawo cawandi?» cəne tia kiworo. Isaye jamaro:

²⁴ «Cinna jəkkadəyen jəktənowo ngawowo, nayiro wulnjagakki, am kada ngaworo majai, amma rakcaiwawo.

²⁵ Fannowo, sa kəma fadəye cije cinnadəa kərəp jakciya, nayi deyan daadadə cinna banguwe: “Kəma, kasagane!” nuwi, amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro,” cəni.

²⁶ Daji nayi ye: “A! Ni-a kallo buiyena ye, yaiyena ye, koro farsamndesolan jamaa alamməmma, diye!” nuwi,

²⁷ amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro. Wun kuruwunno lenowo, nayi diwi diomaso!” cəne kalannjagai.

²⁸ «Nadən so ye tədi, sheri ye naldi, sa adən Nawı Ibrahim-a Nawı Isaku-a Nawı Yakuba-a nawiya gade sammaa-a nodo bargaa Alayen ruwi, amma nayi kəlandodəa deyarə gəmnjagai.

²⁹ Am laa adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane* tayi ye nodo bargaa Alayen masəna dioro napcai.

* 13:29 13.29 am adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane - Kərdiya.

³⁰ Adəgaima am laa daryeyedə burwoyero waljai, koro laa burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

Karwukutta Isaye Jerujalembo

(Mat 23.37-39)

³¹ Sa adən Farisawa laa na Isayero isane tiro: «Lene, na adəa kolle! Mai Hirudus nia njejoro manji,» yera.

³² Isaye tayiro: «Lenowo, dəla jambamadəro: “Akko ku-a bəri-a sedanna dukki, am yea isangagəkki, kawu yakkua kidanidəa tumogəkki,” wulgənowo.

³³ Fagatto ku-a bəri-a waare-a jawalni gakki. Jerujalemlan gənia, na gaden nawi fimaa ceyesiwawo,» yeno.

³⁴ Koro Isa walde: «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiya dəa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna, amma wayew.

³⁵ Akko fanndo de sul kolnjaana.† Nayiro wulnjagakki, wua suruwawo, har nayiye: “Barga ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

14

Isaye kam dondia isangaduwu

¹ Yim tustuyea laa Isa masəna dioro fado Farisawaye kuranja laayero leyenniya, amdə jauro Isaa ninijai duwon,

² kam laa tiyinju nga fuwadaa fuwunjun kiro.

³ Isaye maləmba Attauraye-a Farisawa-aro: «Yim tustuyea kamba isangaduwuma halal ra haram?» cəne tayia kiworo.

⁴ Gəm kedənniya, Isa kamdəa cədane isangajiye salamje leyeno.

⁵ Daji tayiro: «Wundundo tadanju bi dalonju yim tustuyea barambo cukkuriya, sadəman cuttuluwiwawodə?» yeno.

⁶ Koro mana tiro kalaktuwuye tayiro katkero.

Alamdu kəla sosama-a kusotto-ayen

⁷ Isa am masəna dioro dojanadə na darajaa kərejane napcai kirunniya, tayiro misal cədde:

⁸ «Kam laa masəna larusayero nia donjiya, bare na darajaadən namməmmi, dalilnjudə waneye sosamanəm kam nia darajan konjəna laaa dojəna.

⁹ Adəgaia, sosamandodə nanəmbo ise niro: “Cine nadəa tiro kolgəne!” cəni. Daji nangunəmbaro cinəme lenəme na daraja bawodəlan namməmi.

¹⁰ Amma kam laa nia donjiya, lene na daraja bawolan namme. Daji sosamanəmdə isiya, niro: “Sawani, are na darajaan namme!” cəne fuwu jama dojəna sammayen daraja fandəmi.

¹¹ Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.»

¹² Daji Isaye sosamanjudəro: «Ngəməri masəna kausuye bi lesaye dabbarnəmiya, bare sawawanəm, bi yanəmgənawa, bi kəramiyanəm, bi kəmaskiyanəm gəriwuwa donəmmi. Adəgai kidəmba, tayi ye nia donjane njakkərəmbi.

¹³ Amma ngəməri masəna dioye dabbarnəmiya, ngudiya so, maskinna so, ngurdiyaya so, kambuwa soa done.

¹⁴ Adəgainin bargaaro walləmi, tayi rakcane niro njakkərəmbiwawo nangaro. Yim cinowo jirewuyea Ala niro njəkkərəmbi.»

† 13:35 13.35 fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna.

Misal masəna ngəməriye
(Mat 22.1-14)

¹⁵ Curo masənawuyen falnja adəa fangenniya, Isaro: «Barganju kam nodo bargaa Alayen masəna juwuidə!» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Kam laa masəna ngəməriye cədi cəne am kada dojeno.

¹⁷ Sa masənayedə kidənniya, wolodinjua cunode am dojenadəro: “Arowo, awiso kərma dabbargada!” yeno.

¹⁸ Amma tayi samma wajane fal fallen gawara koro ngəskera. Burwoyedə tiro: “Lowonjəkkəna kanadi tai, kulo yuwukkəna dolero lekke rukki,” yeno.

¹⁹ Fal ye: “Lowonjəkkəna kanadi tai, dalo bareye mewu yuwukkəna lekke tayia rijamməkki,” yeno.

²⁰ Faldə ye: “Bərinmaro larusa kidəkko. Adəmaro rangəkke lekkiwawodə,” yeno.

²¹ Daji wolodidə na kəmanjuyero walde awo ani sammaa wulyeyeno. Adəa fangenniya, kəma fadoyedə gərgaje wolodinjudəro: “Duwan luwe bəlaye farsam farsam so, lai lai so gai, talaawa-a maskinna-a kambuwa-a ngurdiyiyi-a sammaa mane kude!”

²² Daji wolodidə walde tiro: “Kəmani, awo wulləmmadə tədəna, amma koro yaye na gapcəna mbeji,” yeno.

²³ Koro kəmadəye wolodinjuro: “Bəlan luwe jawal kuran gananso gai amba yakke isa, fanni cappo təmbəro!

²⁴ Nayiro wulnjagakki, am burwon dokkənadəye falnjama masənani juwuiwawo, diye!”»

Fuwura Isayero waldu

²⁵ Am kada kadami Isaa casadduwuna kallo ledu cadi duwon, Isa suworde tayiro:

²⁶ «Kam laa naniro ise bawanju-a yanju-a, kamunju-a yallanju-a, yeiyawanju-a kannawanju-a, har ronjudəmaa wajənnia, rakce fuwuraniro waljiwawo.

²⁷ Koro wundu duwon kəskanju karmoye ngoje wua səgannimadə, rakce fuwuraniro waljiwawo.

²⁸ Wundundo gəle soro sameye tando cəraana duwon, dunonju koji ra kojiwaworo nojoro napce wuri ceji sammaa burwon komjənni tando badijidə?

²⁹ Ngai gənia, fərdudəa gənaje rakce sorodəa tumojəgənniro walyenoa, am caruna samma rudu tiro gənajagane:

³⁰ “Ruiwo, kam adə soro tando badijəna duwon, tumoduwu tiro katkero!” cani.

³¹ Koro mai laa amnju dəwu mewua duwon mai kamanju am dəwu findiaro kəriwu njəkkado majia, burwon napce rakce tayia kəriwun juwui ra juwuiwawodəa curui, mare?

³² Tia jawuiro kiroa, lawalamanju kuruwunin duwon, naptu nanlewaye kororo am cukkunodi.

³³ Adəgaima kam duwon kəndanju ngaa wajənnidə rakce fuwuraniro waljiwawo.

³⁴ «Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji?

³⁵ Manda kəlamdə kattiro bi mufiro fiduwuro faidaa gəni, tia deyan yirjai. Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

15

Misal dimi faccəgənyə
(Mat 18.10-14)

¹ Yim laa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a Isaa kərənduro nanjuro isai duwon,

² Farisawa-a maləmba Attauraye-a adəa kutturo carune kattenjan: «Kam adə biwumasoa kasacce, har tayi-a rokko masəna cadi,» yera.

³ Daji Isa tayiro misal adəa cədde:

⁴ «Kamndo laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filëgar lëgaridëa karaalan kolje leje fal faccëgënadëa maje, har cuwandi, mare?

⁵ Cuwandiya, karwu këjiaro ngawanan ngoje

⁶ fannjuro walde. Daji sawawanju-a këmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukëjinde kallo fëleniyo, dimini faccëgënadëa fandëkkëna nangaro,” cëni.

⁷ Nayiro wulnjagakki, adëgaima samelan karwukëji duwon këla biwuma fal tuwa cëdënyen tädidë, këla jirewu filëgar lëgari jawallan caluwunnidëmayen kojënarö tëdi.

Misal cungo faccëgënye

⁸ «Koro kamu laa cunjonju mewua duwon, fal fatkeyenoa, fatëla wasse fadodëa fëraje hangallayen kulasse, har cuwandi, mare?

⁹ Cuwandiya, koiyanju-a këmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukëjinde kallo fëleniyo, cungoni faccëgënadëa fandëkkëna nangaro,” cëni.

¹⁰ Nayiro wulnjagakki, adëgaima biwuma fal tuwa cëdiya, malaiyawa Alaye ye këji fanjai.»

Misal tada faccëgënye

¹¹ Koro Isa walde: «Kam laa tada yindia duwon,

¹² tëngërimadëye tiro: “Bawa, nuwani warasaye se!” yënniya, bawadë tayiro këndanju dagaryeyeno.

¹³ Ngawo kawu ganayen tëngërimadë awonju sammaa capce lardu kuruwu laaro leje nadën nanjairo cëde këndanju basaryeno.

¹⁴ Wurinju sammaa ceje cot kerënniya, këna jau lardudëro ngaye lambimaro walyeno.

¹⁵ Daji cije kam larduye laaro napciye aladeya neworo kulowanjuo tia kinodo.

¹⁶ Tada këskaye aladeya jawuidën curonjun njëmbëroro jauro mangarjëna, amma wunduma tiro cinni.

¹⁷ «Daji këla naptunju adëyen tuwore karwunjun: “Kai! Kidama bawaniye fi yaye këmbo juwe, har kulji, amma akko wua na adën kënye sesi.

¹⁸ Kolle cikke bawaniyero lekke tiro: ‘Bawa, Mai Samema yero biwu yiddëkkëna, ni yero biwu njëddëkkëna.

¹⁹ Kua wua tadanëmlan bowoduro yittëkkëni. Marne, kasadde kidawunëmbe falnja gairo wallëkko!’ nëkki.”

²⁰ Daji cije na bawanjuero leyeno. Amma bawanjudë kuruwun tia kirunniya, jauro njunoje cëgase daunjuo kamdiye lewa kërawoye tiro kiddo.

²¹ Daji tadadëye tiro: “Bawa, Mai Samema yero biwu yiddëkkëna, ni yero biwu njëddëkkëna. Kua wua tadanëmlan bowoduro yittëkkëni,” yeno.

²² Amma bawadëye wolodiyanjuo: “Duwan lenowo, kalwu gari ngalwodëa kudowo tiro luwunowo. Ngulondonjuo kulum yakkowo, sinju yero suno yakkowo.

²³ Koro këna kaisuadëa kudowo duwanowo. Bëri ngëmëriye buiyo, bikke diyo,

²⁴ dalilnjudë tadani adë nuna duwon roaro walyeno, faccëgëna duwon tia kiwandëkko nangaro,” yeno. Daji karwunja jauro këjije ngëmëri badiyera.

²⁵ «Sa adën tada kuramadë kulon. Fado karëngënniya, ganga-a algaita-a nukcai fangeno.

²⁶ Wolodi laaa bowoje awo wakkajënadëa kiworo.

²⁷ Tiye: “Kannanëm diye walde iso. Bawanëm tia këlewa salai cuwandëna nangaro, këna kaisuadëa duwajëna,” yeno.

²⁸ Daji tada kuramadë gërgaje fadodëro ngawo wayeno. Bawanju cije culuwe tia lowodu ngëskeno.

²⁹ Amma tiye bawanjuro: “Akko kərwu kadaro karea gairo ngənəptəkke niro kida njəddəkki, koro sawiso mananəm ngokki yaye, ngaltema wuro kani təngərima sime sawawani-a ngəməri diyende.

³⁰ Amma tadanəm adə, arsiyinəm sammaa jawarraro rəməs cikkeje basarje walde kadinniyama, tiro kənna kaisuadəa duwayeyem!”

³¹ Daji bawadəye tiro: “Tadani, ni sawiso nanin kərgam, koro awo kakke samma kaanəm.

³² Ngəməri dio-a kəji fanda-a ani andiro wajimsaana diye, dalilnjudə kannanəm adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandiye nangaro,” yeno.»

16

Misal wakkil nangaaye

¹ Koro Isa walde fuwurawadəro: «Gariwu laa wakkilnjua duwon, am nanjuro isane wakkilnjudəa ngadarjane arsiyinju basarji yera.

² Gariwudə tia bowoje: “Awi kəlanəmlan wuljai fakkənadə? Balas sədde, kua adən fuwun ni wakkilni gəni,” yeno.

³ Daji wakkildəye karwunjun: “Bani ngimba nanwakkilnin wua suttuluwunadə, awi gəle dikki? Dunoni bareye bawo, koro lowo dio ye wuro nangua.

⁴ To, awo wua kidanin suttuluwiya dikke am fannjan samoyidəa nokkəna,” yeno.

⁵ «Daji am duwon banju ngimba kasuro jəgai sammaa tilo tiloyen bowoje burwoyedəro: “Ndawuro bani ngimba nia njəgai?” cəne tia kiworo.

⁶ Tiye: “Kəndawu jaitunne tonon miaro,” yenniya, wakkildəye tiro: “Kakkadunəm kasuye ngone duwan namme fiwu ruwune.”

⁷ Koro kam gadero: “Ni nda, ndawuro nia njəgai?” yeno. “Algama buwu miaro,” yenniya, wakkildəye: “Kakkadunəm ngone fisku ruwune,” yeno.

⁸ Banju ngimbadə wakkil jire bawoadəa kəla nanganju adəyen kingoro, dalilnjudə am duniaye arsiyinjalan nanga kam fandoyen am nurrea kojana nangaro.

⁹ Nayiro wulnjagakki, arsiyi dunia adəyelan sawawa fandowo. Sa dajənalən, nayia kəndəgairam sawisoyen ngəlaro njamoyi.

¹⁰ «Kam awo ganən jireadə, ngəwu yen jire. Koro kam awo ganən jire bawoadə, ngəwu yen jire bawoa.

¹¹ Arsiyi dunia adəyen jirenambu diwwaa, wundu gəle arsiyi jireye sameyedəa mukkondoro cakki?

¹² Koro ləman kaando gənədəlan jirenambu diwwaa, wundu gəle nayiro nuwa kaando njadi?

¹³ Wolodi fima rakce wolodi kəma yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.»

Attaura Nawi Musaye-a nodo bargaa Alaye-a

¹⁴ Farisawa tayi wuri rawowu nangaro awo ani sammaa fangeranniya, Isaro rudu gənayeyera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Nayi fuwu amben kəlandoa jirewuro ngonuwua, amma Ala awo karwundoye nojəna. Awo fuwu amben ngəlaro jajakcaidə na Alayen waada.

¹⁶ «Attaura-a kitawuwa nawiyaye-adə dasaana duwon har jaman Yahaya Kasalamaye kadio. Tən sa adən kawuri kəji nodo bargaa Alaye ambo wuldiyi, koro wundu yaye tiro ngaworo məldi.

¹⁷ Adə yaye səkkal fal Attauraye baworo waldudəro same-a cidi-a baworo walduma budu wo.

¹⁸ Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənadə kənjəna cədəna. Koro kam duwon kamu dəpkadaa niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna.

Misal gariwu laa-a Lajarus-aye

¹⁹ «Gariwu laa mbeji, yim nguson kajemu kime so, kare linne ngalwo so luji ye, kullum tamtam-a daraja-alan napci ye.

²⁰ Cinna fannjuyen ngudi laa ye bowada tiyinju samman tunoa mbeji, cunju Lajarus.

²¹ Kənanjuadəro, kəmbo tewur gariwudəyen cidiro fidənadəa boro mangarji kərga, koro kəriyama isane tunowanjudəa məməlaccai.

²² Ngudidə bawoyenniya, malaiyawa tia ngojane gəre Nawı Ibrahimbero kesado. Gariwudə ye bawoje tia sittərayera.

²³ «Curo kannuyen ajawu jauro cai duwon, kəla sapkenniya, kuruwun Nawı Ibrahimba gərenjun Lajarus kiro.

²⁴ Daji yilje: “Bawa Ibrahim, wua njunosəne Lajarus node ci ngulondonjuye ingiro ləpcuwo təlammi samjo, curo kannu adəyen jauro bone yakki, diye!” yeno.

²⁵ Amma Nawı Ibrahimbe tiro: “Tadani, tange sa dunialan jauro kəji yamidə, Lajarus ye jauro kuttu caidə. Amma kərma ti na adən ronju bowada, ni ye curo boneyen kərgam.

²⁶ Koro ngawo adəyeman kattenden bəlaa kura kuruwu fetta, bare nanden wunduma cije nandoro lejənni, bi nando yen wunduma nandero isənni nangaro!” yeno.

²⁷ Tiye: “Marne, Bawa, lowonjəkkəna, Lajarus fado bawaniyero node,

²⁸ yaanani uwu mbeji. Tayia galajo, bare tayi ye na ajawuye adəro isanniro!”

²⁹ Amma Nawı Ibrahimbe tiro: “Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a nanjan mbeji. Kolle tayia fanja!” yeno.

³⁰ Koro tiye: “A'a, Bawa Ibrahim! Amma kam laa karmolan cije nanjaro leyenoa, tuwa cadı,” yenniya,

³¹ Nawı Ibrahimbe: “Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a fanduro wayeraa, kam nuna roaro walje cijənama kasaccaiwawo.”»

17*Bare kamba karwulan tawwi!*

¹ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Awowa casakke am taljane biwu cadidə kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidə!

² Kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərəmbo gəpcaanama tiro ngalwo, tadawa sanana aniye falnjaa cakke talje biwu cədidəro.

³ Hangal gənanowo! Kərəminəm biwu niro njəddia, tiro wulgəne. Təmjiya, tia gawurne.

⁴ Curo kawu fallen tularro biwu ngiddo yaye, tularro walde ise niro: “Təmməkkəna,” cənia, tia gawurne.»

⁵ Daji kəngayambadəye Kəmadəro: «Kambərsendedəa yirgai!» yeranniya,

⁶ Kəmaye tayiro: «Ca kambərsendo mbejia, kasuni mutarre gai təngərima yaye, ranguwe kəska kura adəro: “Məktəne, curo bərəmben koktəne!” wulgəwiya, manando jəgai.

⁷ «Kamndo laa kəreanju kulo baredu bi ləman neworo leje karaan walde isiya, tiro: “Duwan are namme bəri bui!” cəni wa? A'a!

⁸ Tiro: “Bəri desəgəne, kajəmunəm kadawu bawoa yakkəmiya, are kəmboni kude fisəgəne. Bukke yakkiya duwon, ni ye bui yai,” cəni.

⁹ Koro kəreanju awo tiro wuljəgənədə cədəna nangaro, tia wuseji wa? A'a!

¹⁰ To, nayi ye awo Ala wulnjaana sammaa diwe ceriya, adəgai wullowo: “Andi kəreawa faida bawoa, awo wajimsaana bas kidiye!”»

Isaye am barasua mewu isangaduwu

11 Isa bærni Jerujalemboro ledu cædi duwon, karangi katte cidi Samariyaye-a Galileye-aa giya.

12 Bæladeya laa karængenniya, kongwa barasua mewu tia kapkeyera. Kuruwun dajane

13 kowo sapcane tiro: «Sayinna Isa, marne andia njunosane!» yera.

14 Isa tayia kirunniya, tayiro: «Lenowo, řimannadæro fæledægənowo!» yeno. Lejai ngai duwon, ngajane tayirro walyera.

15 Falnja ngajənaro asuyenniya, kowo sapce Alaa cungoriaro walde

16 fuwu Isayen tungurumje ngumnju cidin gənjaje tia wuseyeno. Tidə kam Samariyaye.

17 Daji Isaye: «Tayi mewu samma ngajana, mare? To, nda tayi ləgardə?»

18 Kusotto adəro kajia, wundunjama walde Alaa wuseji bawo wa?»

19 Daji kamdəro: «Cine lene! Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma,» yeno.

Kənde nodo bargaa Alaye

(Mat 24.15-28, 36-44; Mar 13.14-23, 32-37)

20 Yim laa Farisawaso Isaro kəla yimbi nodo bargaa Alaye duniaro isiyen keworənniya, tayiro: «Nodo bargaa Alaye asuduramsolan gəni isi,

21 koro wundumaye: “Akko ti!” bi “Towo ti!” wuljiwawo. Nonowo, nodo bargaa Alayedə dawundoman kərga,» yeno.

22 Daji Isaye fuwurawadəro: «Sa ise kawu fal yayero Tada Kambedəa kuroro jauro raawwa, amma tia ruwwawo.

23 Amsoye nayiro: “Akkonju!” bi “Towonju!” caniya, bare lenuwe tayia gawwi.

24 Jiri same ci fallan har todəro cuwalde wassidə gai, yim kəndenjuyedən Tada Kambedə ye ngai.

25 Amma Ala kadarjəna, sai jauro bone cane am jaman adəyedə tia wajaiya duwon.

26 «Jaman Tada Kambedəye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

27 Sadən amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim Nawi Nuhu maaradəro ngaye ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno.

28 Koro alamanjudə jaman Nawi Lutuye gai. Amso jawui ye, casai ye, kasuwun luwa so, lado so cadi ye, kulo barejai, fado cadandi ye kasarga.

29 Daji yim Nawi Lutu bærni Sodoben culuwunadən, dəlawu kannuye-a kauwa kannuaye-a samən cudure tayi sammaa siyeyeno.

30 Yim duwon Tada Kambedə fəlediyidən adəgaima wakkaji.

31 «Yim adən kam duwon kəla soronjuyen karenju ye curo soroyen dəganadə bare jəpce kare ngoje leji cəne curo sorodəyero ngaanni! Koro kam kulolan dəganadə ye bare fadoro waldənni!

32 Tangowo kamu Lutuyea!

33 Wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəriwi.*

34 Nayiro wulnjagakki, yim adən bune am yindi dəgəl tilon bowada duwon, fal ngojane fal koljai.

35 Koro kamu yindi ye kallo nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

36 [Kongwa yindi ye kulon duwon, fal ngojane fal koljai.]»

37 Daji fuwurawanjuye tiro: «Kəma, ndaran awo adə wakkaji?» cane tia keworənniya, tayiro: «Na řiwa dəganalan kowuwaso ye captai,» yeno.

* 17:33 17.33 ro řiwo bi fattuwu - Kam rakce ronju cəriwiwawo, amma kam duwon Isa nangaro ronju dunian cuwatkənamadə na Alayen tia cəriwi.

18

Misal kamu kwa faccəgənaa-a alkali-aye

¹ Daji Isa fuwurawanjuro kəla sawiso təma koljannilan moduwa cadoyen misal adəa kiddo.

² Tayiro: «Bəla laan alkali laa Ala yea rijənni, kam yea nangujənni mbeji.

³ Koro curo bəla adəyen kamu kwa faccəgənaa laa ye mbeji. Kullum na alkalidəyero ise tia lowoje: “Wuro shara kəla kəladoniyen sədde!” cəni.

⁴ Tussəna sonju cəmowonni, amma ngawo adəyen alkalidə karwunjun: “Ala yea rikkəni, kam yea nangunəkkəni yaye,

⁵ kamu adə kullum wua suwolsəna nangaro, tiro shara yiddəkki, bare kənde ngəwunjudən karwuni təgəmbə jadənniro!” yeno.»

⁶ Daji Kəmadəye: «Awo alkali jirenambuma adə wuljənədəa fannowo!

⁷ To, Ala nda, am kərejəna bune-a kausu-aro tiro sonja caddidəro shara kəla kəladowanjayen cəddiwawo wa? Ra, kawu kadaro tussəna duwon, tayia banajiyi?

⁸ Nayiro wulnjagakki, duwaman sharanja kamji. Adə yaye sa Tada Kambədə duniaro walde isiya, koro yaye kambərsə duniyalan cuwandi wa?»

Misal Farisa-a akki mowoma-aye

⁹ Daji Isa am tayi kəlanjaa jirewuro ngojane am gadea rujanaro misal adəa kiddo:

¹⁰ «Am yindi moduwa dioro Fado Alayero lejane kasargawo. Kam faldə Farisa, faldə ye akki mowoma.

¹¹ Farisadə cije daje karwunjun moduwa cəde: “Ala, wu am gade-a gade nangaro wusenjəkkəna. Wu barwu gəni, diwi dioma gəni, kənjənəma gəni, bi akki mowoma adə gai gəni.

¹² Wudə curo mawuyen yindiro asem dikki, koro awo fandəkkəna ngan fal curo mewuyen sadaaro yikki,” yeno.

¹³ Amma ti akki mowomadə, ngawolan daada kəlama sapcənnin nganjinju bakciaro:* “Ala, wu biwuma, wua njunosəne!” yeno.

¹⁴ Nayiro wulnjagakki, Farisadəa gəni, akki mowomadəa Ala jiremaro ngojo. Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənəmadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai,» yeno.

Isaye yalla sananaro bargə dəptuwu

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejoro nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə adəa kerunniya, amdəa wusayera.

¹⁶ Amma Isa yalla sananadəa bowoje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkəwwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedəa kasaccənnidə təmmaro ngayiwawo!» yeno.

Kam kura laaye ro sawisoye mada

(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

¹⁸ Kam kura laaye Isaro: «Maləm ngələma, awi dikke ro sawisoye fandəkki?» cəne tia kiworo.

¹⁹ Isaye tiro: «Awiro wua ngələman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

²⁰ Wadawadəa† nonəmma: Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»† yeno.

* **18:13 18.13** nganji bakta - Noduwaram karwukuttaye. † **18:20 18.20** wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † **18:20 18.20** NL 20.12-16; SK 5.16-20

²¹ Kamdäye: «Tən gananilan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

²² Isa adəa fangenniya, tiro: «Koro yaye awo fal nia maunjəna. Kəndanəm sammaa lade talaawaro dagargəne, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

²³ Kamdə adəa fangenniya, ti jauro gəriwu nangaro karwukutta tia tai daje kida.

²⁴ Isa karwukuttanjudəa kirunniya, tiye: «Gəriwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauro jau, diye!

²⁵ Gəriwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

²⁶ Am adəa fanjanadəye tiro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

²⁷ Isaye: «Awo kambo yojiwawodə Alaro yoji!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akkonde awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma nodo bargaa Alaye nangaro fado, bi kamu, bi yaana, bi bawa, bi ya, bi yalla koljənadə,

³⁰ dunia adəman awo koljənadəmaa ngəwuro kojəna cuwandiawodəma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi,» yeno.

*Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)*

³¹ Isa mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe tayiro: «Fannowo, Jerujalembo leniye, koro awo nawiyaso kəla Tada Kambədəyen ruwujana samma wakkaji.

³² Am tia cadane mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane rarajane tiro lallari təwajagane

³³ kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

³⁴ Amma fuwurawadə awima asujanni. Maananju tayiro gəraaada nangaro, awo wuljənadəa nojanni.

*Isaye kambua isangaduwu
(Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)*

³⁵ Isa bəla Jerikoye karəngenniya, kambu laa ci jawallen napkada lowo cədi mbeji.

³⁶ Jama kojairo fangenniya, awi wakkajoro kiworo.

³⁷ Tiro: «Isa kam Najaratte kodu cədi,» yera.

³⁸ Daji kowo sapce: «Isa Tada Mai Daudaye,‡ wua njunosəne!» yeno.

³⁹ Am fuwu gərjana lejaidə tiro jakkade mədək napco yera, amma cayea kojənarə kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosəne!» yeno.

⁴⁰ Daji Isa daje tia nanjuro cawudo yeno. Kewudənniya, tiro:

⁴¹ «Awi niro njəddəkkiya, raam?» cəne tia kiworo. Tiye: «Kəma, sim fandəkkiya, raakko!» yeno.

⁴² Daji Isaye tiro: «Sim fande! Kambərsənəm nangaro nanlewa fandəmma,» yeno.

⁴³ Sadəman sim cuwande Alaa cungoriari Isaa giya. Jama samma adəa kerunniya, tayi ye Alaa jajaktu badiyera.

19

Isa-a Jakaya-a

¹ Isa bəla Jerikoyero ngaye reje kodu badiyeno.

² Bəladən kam laa mbeji, cunju Jakaya. Ti kura akki mowomasoye ye, jauro gəriwu ye.

³ Wundu ti Isa wo cəne tia kuroro maji, amma kəla jama kadayen rangəme kuroro tiro katkero, ti kori nangaro.

‡ 18:38 18.38 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye.

⁴ Daji Isaa kuroro cægase fuwuro leje na Isa kojidäyen kəla tarmu laayero tatkeno.

⁵ Isa nadəro kadinniya, kəla sapce tiro: «Jakaya, duwan jəmme, ku sai fannəmlan jəmməkkiya!» yeno.

⁶ Jakaya ganje jəpce karwu kəjiaro tia kapciye sosayeno.

⁷ Jamadə adəa kerunniya, karwunja waje: «Fado biwumayen jəpcəna!» cani.

⁸ Amma Jakaya cije daje Kəmadəro: «Kəma, reda kəndaniyedəa talaawaro yikki. Koro kam laayen wuri cukkowonaro mowokkənaa, kawak dewu tiro kalakkəkki,» yeno.

⁹ Daji Isaye: «Ku fado adən njəkkawo jəpcəna, dalilnjudə kam adə ye kaduwu Nawi Ibrahimbe* nangaro.

¹⁰ Nonowo, Tada Kambedə am faccaanaa maje njəkkaworo kadio,» yeno.

Misal mai-a wolodiyanju-aye

(Mat 25.14-30)

¹¹ Jamadə awo ania kərənjai ngai duwon, Isa tayiro misal wulduwu badiyeno, dalilnjudə Jerujalemba kərənəna ye, koro tayidə nodo bargaa Alaye sadəman duniaro jəpciyero təmajana ye nangaro.

¹² Tayiro: «Maina laa lardu kuruwu laaro leje kərmai lardunjuye cuwande walde isi cəne sapturo ciyeno.

¹³ Daji wolodiyanju mewu bowoje wundunja yayero mina† fal fal ce tayiro: “Kawu waldəkke isəkkiro tilan sawur dewo,” yeno.

¹⁴ Amma am lardudəye tia wajane, har ngawonjun am canode: “Kam adə maindero waljiro rayiyende!” yera.

¹⁵ «Maije kadinniya, wada ce wolodiyanju tayiro wuri cinadəa bowoja isa awiso sawurlan cawandoro nojo yeno.

¹⁶ Burwoyedə ise tiro: “Barganəmmin, akko mina simmadən mina gade mewu fandəkko,” yeno.

¹⁷ Maiye tiro: “Wuse, wolodi ngələma! Awo ganan aman dimma nangaro, nia lawan bəla mewuyero galanjəkki,” yeno.

¹⁸ Yindiyedə ye ise tiro: “Barganəmmin, mina simmadən gade uwu fandəkko,” yenniya,

¹⁹ Maiye: “Nia lawan bəla uwuyero galanjəkki,” yeno.

²⁰ Daji wolodi gade ye ise tiro: “Barganəmmin, akko minanəm. Tia kesolan kərnəkke dam gənayekko.

²¹ Ni kam jau nangaro, ringekko. Awo gənanəmmidəa ngonəmi, awo nadəmmidə yea kalanəmi,” yeno.

²² Maiye tiro: “Mana cinəmben shara njəddəkki, wolodi kələdo! Wu kam jau, awo gənakkəni ngokki, koro awo nadəkəkəni kalanəkkiro nonəmma, gəna?”

²³ To, awiro gəle wufinidəa bankilan gənanəmmidə? Ca ngai dimmaa, waldunidən wufini riwanjua mowokkəna,” yeno.

²⁴ Daji maiye am nadən daadadəro: “Minadəa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadəro yowo!” yeno.

²⁵ Tayiye: “A! Barganəmmin, nanjun mewu mbeji, diye!” yeranniya,

²⁶ Maiye: “Nayiro wulnjagakki, wundu duwon nanjun awoamadə,‡ tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,§ awo cədanadəmaa tilan camoyi.

* **19:9 19.9** kaduwu Nawi Ibrahimbe - Nawi Ibrahim gai, Jakaya ye Alaa mərsaje na Alayen njəkkawo kiwando. Adəgainin tidə kaduwu jireye Nawi Ibrahimbe. † **19:13 19.13** mina - Ngai wufiye. Mina faldə alama alwasi kida kawu miaye. ‡ **19:26 19.26** wundu duwon nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. § **19:26 19.26** kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

²⁷ Kəladowani mainjaro walləkkiro wajanadəa kudowo fuwunin roro yejowo!” yeno.»

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yah 12.12-19)

²⁸ Ngawo Isa adəa wuljənayen, koro walde kəla fuwunna Jerujalemba ledu badiyeno.

²⁹ Gəre bəla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunne canidəa karəngeranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

³⁰ tayiro: «Bəla fuwundoyedəro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

³¹ Kam laaye: “Awiro fərangowi?” cəne nayia njaworia, tiro: “Kəmadə tilan mərədunjua,” wulgənowo!»

³² Daji am tayia cunodənadə lejane Isa tayiro wuljəgənadə gai nayeyera.

³³ Kuttadəa fərakcai duwon, kəmanjusoye tayiro: «Awiro fərangowi?» yeranniya,

³⁴ tayiye: «Kəmadə tilan mərədunjua,» yera.

³⁵ Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane tia ngoyeyera.

³⁶ Leji adəgai duwon, am kalwuwanja kəla jawallen feryera.

³⁷ Na jawal Kau Jaitunnedən jəpcidəa karəngenniya, fuwurawanju samma karwu kəjiaro kowo sapcane kəla awo ajabba ajabba carunayen Alaa njungoro badiyera.

³⁸ Tayiye: «Bargaa mai cu Kəmandeyen isimadə! Kərma duwon katte Ala-a amnju-ayen nanlewa kərga, Mai Samemaro daraja tio!»† cani.

³⁹ Curo jamadəyen Farisawa laaye Isaro: «Sayinna, fuwurawanəmbo wulgəne gəm cado!» yeranniya,

⁴⁰ tiye: «Nayiro wulnjagakki, nəmgeraa, dongur kauyesoma burwu casakki,» yeno.

Isaye Jerujalemba njikkiro

⁴¹ Isa Jerujalemba del karənje bərnidəa kirunniya, tiro kikkiro.

⁴² Bərnidəro: «Kai! Ca ku awo nanlewa njukkudidəa nonəmmaa, amma kərma nodu adə niro gəraaadaro waljəna.

⁴³ Adə nangaro yim laa ise kəladowanəm dirinjane kəlnjane kanji fi yayen kikiminjagane garunəmbo cidi capcagane tiyen kojane

⁴⁴ ni-a am curonəmlan dasaana-a sammaa təgəmbo sinjagai, har kau falma kəla kamanjuyen gənaada baworo cadi, dalilnjudə sa Kəmande amnjua cəkkayiye isənaro nonəmmi nangaro,» yeno.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Yah 2.13-22)

⁴⁵ Daji Isa balballa Fado Alayero kərgaanniya, kare ladomasoa dudu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidə fado moduwaye!”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

⁴⁷ Yim nguson Isa Fado Alayen jamaa alamdu cədi duwon, wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-a tia njejoro majai,

⁴⁸ amma jawal cawandənni, dalilnjudə jama samma hangalnja nanjun tia fanjana nangaro.

* 19:35 19.35 *kuttadəa* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewalan rokura bawoa kəndə cədiyədə.

† 19:38 19.38 Jaw 118.26 † 19:46 19.46 Ish 56.7 † 19:46 19.46 Iri 7.11

20

Kənduwo Isaye ndaran isi? (*Mat 21.23-27; Mar 11.27-33*)

¹ Yim laa Isa Fado Alayen jamaa alamje tayiro kawuri kəji Alayedəa wuljiyi duwon, wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

² tiro: «Andiro wulsagane, kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo adəa njo?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wulsəgənowo!

⁴ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben?» cəne tayia kiworo.

⁵ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori.

⁶ Amma “Kamben” wulliyea, jama samma andiro kau gəgəmsagane seyesi, dalilnjudə Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

⁷ Daji Isaro ndaran kadiomaro nojanni yera.

⁸ Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye (*Mat 21.33-46; Mar 12.1-12*)

⁹ Daji Isa misal adəa jamaro manaduwu badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde jərwuwu laaro agərijiye bəlawuro kawu kadayero sapkada.

¹⁰ Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwando kəfəanju laaa na jərwuwudəyero kinodo. Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera.

¹¹ Koro walde kərea gade kinodo. Ti yea cadane bakcane basarjane mukko dea duyera.

¹² Koro walde kərea yakkuye kinodənniya, caye gai ti yea lorujane duyera.

¹³ Daji kəma jərwudəye: “Awi gəle dikki? Tadani raakkənədəmaa nodəkki. Waneye tiro daraja cadi,» yeno.

¹⁴ Amma jərwuwudə tadanjudəa kerunniya, kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Tia yejiyo, warasadə kaandero waljo!” yera.

¹⁵ Daji tia cadane jərwudəlan cattuluwe roro keyeso.

«To, kəma jərwuyedə awi cədi?»

¹⁶ Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci,» yeno. Jamadə adəa fangeranniya, tayiye: «Suwana! Bare ngairo waljənni!»

¹⁷ Amma Isa tayia ninije: «To, awi maana awo kitawulan ruwuwada adəye?»

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.”†*

¹⁸ «Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,» yeno.

¹⁹ Maləmba Attauraye-a wurawa řimannaye-a jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro.

Kambiwu kəla akki njoyen (*Mat 22.15-22; Mar 12.13-17*)

²⁰ Daji wurawa adinwuye ani Isaa mələstu badijane curo mananjuyen cada mukko gomnayero casakkoro am laa jirewu gairo kəlanja kalakcanaa nanjuro kenodo.

²¹ Tiro: «Sayinna, mana wuldunəm-a jamaa alamdunəm-a samma jirero noniyena, koro wundumaa gayirnəmbawo ye, jawal Alaye kalkallo yikkərami ye.

²² To, Kaisarro* akki njodə, andiro halal ra haram?» cane tia keworo.

† 20:17 20.17 Jaw 118.22 * 20:22 20.22 Kaisar - Gomna kura Rombe

²³ Amma Isa niadiwinjadæa asuje tayiro:

²⁴ «Wuro dinariyus† fælesægənowo rukke! Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro «Kaisarre,» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredæa Kaisarro yowo, koro awo Alayedæa Alaro yowo!» yeno.

²⁶ Adəgaima rakcane fuwu jamayen Isaa curo mananjuyen cadanni. Jaawunjudæa jauro ajapcane mədək napkera.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

²⁷ Sadusiya laa, tayi cinowo duniayea kasaccannidə, na Isayero isane

²⁸ tiro koro cadde: «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawoa bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənayədæa niyajo yanjugənaro kaduwu majuwo!”† ruwujəna.

²⁹ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno.

³⁰ Yindiyedə ye kamudəa niyayenniya, ngai.

³¹ Yakkuyedə ye ngai. Adəgaima tayi tulur samma tada cawandənnin bawoyera.

³² Ngawo adəyen kamudə ye bawoyeno.

³³ To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

³⁴ Isaye tayiro: «Am jaman adəye larusa so, niya so cadı,

³⁵ amma am duwon leira-a karmolan cidu-aa cawandənadə larusa so, niya so cadiwawo.

³⁶ Karmolan cidudən nuwanjaa nangaro, tayidə tadawa Alaye, malaiyawa gai‡ rakcane gadero sanuiwawo.

³⁷ Koro Nawi Musa kəlanjuma kitawulan na kannu dawu coccoəri cambiyedən am bawojana cijaidəa tabbaccəgəna. Tidə Kəmandea Ala Ibrahimbe-a Ala Isakuye-a Ala Yakubaye-alan bowoyeno.†

³⁸ Kəmandedə Ala am sanunaye gəni, am roaye, nanjun tayi samma ronjaa nangaro,» yeno.

³⁹ Daji maləmba Attauraye laaye tiro: «Sayinna, jaawunəmdə kalkal!» yera,

⁴⁰ Adəgaima wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)

⁴¹ Daji Isaye tayiro: «Ndayilan Almasiwudə Tada Mai Daudaye§ canidə?

⁴² Mai Dauda kəlanjuma kitawu Jawurayelan manaje: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmboramman duwon,

⁴³ kəladowanəmba cidiya sinəmbəro yakkəkko!’ cəna.”†

⁴⁴ Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno.

Hal maləmba Attauraye

(Mat 23.1-12; Mar 12.38-40)

⁴⁵ Jama samma tia kərənjai duwon, Isaye fuwuranjuro:

⁴⁶ «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

† 20:24 20.24 *dinariyus* - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † 20:28 20.28 SK 25.5 ‡ 20:36 20.36 *malaiyawa gai* - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 20:37 20.37 NL 3.6 § 20:41 20.41 *Tada Mai Daudaye* - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † 20:43 20.42-43 Jaw 110.1

⁴⁷ Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

21

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye

(Mar 12.41-44)

¹ Isa kəla sapkenniya, arsiyiwu laa curo sanduwu sadaa fidarambedəro wuri fijagai kiro.

² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye gursu kime* yindi fijiyi kiro.

³ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə tayi sammaa kojənaro fijəgəna.

⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-25.46; Mar 13.1-37)

Wurdu Fado Alaye

(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)

⁵ Fuwurawanju laaye kəla jiri Fado Alayedəa kauwanju shawa shawa-a sadaa Alaro sadakcaana-alan jənejanadəyen manajai duwon, Isaye:

⁶ «Awo ruwi anidə, sanja cəde kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

⁷ Tayiye: «Sayinna, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁸ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! Am ngəwu cunilan† isane: “Wuma ti wo!” koro “Sadə cədəna!” cani. Bare tayia gawwi!

⁹ Kəriwu so, hangalsango soye lawar fannuwiya, bare yaanuwwi! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.»

¹⁰ Koro Isa walde tayiro: «Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai.

¹¹ Cidi ye na gadegaden jauro loloji, wowa-a kəna-a ye na naro ngasayi. Koro awowa riduye-a alama ajabba ajabba-a ye samelan fəledai.

¹² Amma kawu awo ani samma wakkajaidəro, nayia njadane basarnjane dandalnin sərənnjagai, kosoro njasakki, koro cuni nangaro‡ fuwu mai so, gomna so yero njasadi.

¹³ Ngainin dama shedaro walduye fanduwu.

¹⁴ Adə nangaro kawudəro nia ngonowo, bare kəla awo kəlando moworo wul-luwiyen karwungai diwwi,

¹⁵ dalilnjudə wuma awo kalkal wulluwidəa njadəkki, koro curo waduwundoyen wundunjama rakce nayia kambiwunjaiwawo.

¹⁶ Bawando-a yando-a so, yaanawando so, kəramiyando so, sawawando so nayia njadane laandoa roro ceyesi.

¹⁷ Cuni nangaro am samma nayia wanjai,

¹⁸ amma kanduri kəlandoyema facciyiwawo.

¹⁹ Nedduwiya, njəkkawo fanduwu.

Wurdu Jerujalembe

(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

²⁰ «Sa kəwuwa kəriwuye isane bəрни Jerujalembea dirijane kəljana ruwiya, wurduwu karənjənarə nonowo.

* **21:2 21.2** gursu kime - Wuri yaudiyaye. Tamannju ganama. † **21:8 21.8** cunilan - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani. ‡ **21:12 21.12** cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro.

²¹ Sa adən am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja! Am curo bərnidəyən dasaanadə ye caluwo, koro am karaalan dasaanadə ye bare bərnidəro ngasaanni!

²² Dalilnjudə adəma sa ajawu gənaduwyedə wo, ngainin awo kitawulan ruuwada samma wakkajai.†

²³ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! Masiwa kura lardudəro ngayi, Ala jama adəro gərgajəgəna nangaro.

²⁴ Laanjaa kashagarsolan ceyesi, laanja yea cadane kareə gai larduwa gade sammaro caadi. Kərdiyadə Jerujalemba guguwaccai, har sa Ala tayiro kadarjəgənədə cədiya.

Kənde Tada Kambədəye

(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵ «Samelan alamaso kəngal-a kumbal-a sillowuwa-alan tarui, dunia yelan nuktu tekuye-a cambaldunju-a casakke jama larduwaye hangalnja ciji.

²⁶ Kəla awo dunialan wakkajiyen ambe karwunja kamde, har muwajai, kənduwowa sameye jauro lolojai nangaro.

²⁷ Daji Tada Kambədə kənduwoa-a jauro darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

²⁸ Awo ani wakkadu badijaiya, danowo kəlendo sangowo, sa nayia meruduye karənjəna nangaro.»

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

²⁹ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Akko ya tarmuye-a kəska gadeso samma-a ruiwo!

³⁰ Sa kaluwanja řidu badijana ruwiya, nayi kəlendo nangəri karənjənarə nonuwwa.

³¹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, nodo bargaa Alaye karənjənarə nonowo!

³² Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

³³ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(Mat 24.36-44; Mar 13.32-37)

³⁴ «Hangal gənanowo! Bare curo njəmbəro so, sagarandu so, duniasuwol so hangalndo ngojane yim adə ise kel gai tadu bawo nayia rəp njadanni.

³⁵ Nonowo, yim adə am dunialan dasaana sammaro cukkuri.

³⁶ Faadaro dəgaiwo, duno awo wakkaji sammaro kanuwe fuwu Tada Kambədəyən daduye fadoworo sawisoro Alaa korowo,» yeno Isaye.

³⁷ Adəgaima yim nguson kausu Isa Fado Alayen jamaa alamji, bune bərnidən culuwe leje na Kau Jaitunne canidəyən waji.

³⁸ Koro jama samma tawajane tia kərənduro Fado Alayero isai kasarga.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

22

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Sala Burodi Yis Bawoaye tia sala Laya Njəkkayiramben* bowojaidə karənjəna.

² Koro wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a jawal Isaa njejoye majai, amma jamadəa rijana.

† 21:22 21.22 Hos 9.7 † 21:27 21.27 Dan 7.13-14 * 22:1 22.1 sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma
(*Mat 26.14-16; Mar 14.10-11*)

³ Daji Yiwulis Yahusa kam tiro Iskariyot cani mewun yindindəye falnjaro kərgawo.

⁴ Yahusa leje wurawa rimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a rokko jande kəla jawal Isaa mukkonjaro sərəttuwuyen kedo.

⁵ Karwunja jauro kəjije tiro wuři cadi yeranniya,

⁶ Yahusa kasacce dama Isaa tayiro jama nojannilan sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe
(*Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Yah 13.21-30*)

⁷ Sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njəkkayirambedə† duwajaidə kidənniya,

⁸ Isa Biturus-a Yahaya-aa cunode tayiro: «Lenowo, masəna layayedəa andiro dabbarsaganowo, buiyoy!» yeno.

⁹ Tiro: «Ndaran tia dabbarniyeya, raam?» cane tia keworo.

¹⁰ Isaye tayiro: «Akko bərnidəro ngawuwiya, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Fado ngayidəro tia gaiwo ngawowo,

¹¹ kəma fadoyedəro wulgənowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?”

¹² Nayiro soro sameye ngim kura curon karea fəlenjagai. Nadən masənadəa dabbarnowo!» yeno.

¹³ Daji fuwurawadə lejane jiri Isa tayiro wuljəgənadə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

Masəna Kəmaye
(*Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1Kor 11.23-34*)

¹⁴ Sa kidənniya, Isa kəngayambanju-a rokko masənaro napkera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Caman masəna Laya Njəkkayirambe adəa kawu bone yakkidəro nayi-a rokko buiyeya, jaumaro raakkəna.

¹⁶ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun tia bukkiwawo, sai jiremaro nodo bargaa Alayelan maananju wakkajiya duwon,» yeno.

¹⁷ Kənjaram curon dibenna ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro: «Kənjaram adəa taiwo, wundundo yaye ca!

¹⁸ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun ingi inabbe‡ yakkiwawo, har nodo bargaa Alaye napiro,» yeno.

¹⁹ Daji burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» yeno.

²⁰ Adəgai koro ngawo masənayen kənjaram ngoje tayiro ce: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada,§ bu duwon nayi nangaro fidənadə.

²¹ Kam duwon wua sərənsiyidə, akkonju wu-a rokko masəna diye.

²² Tada Kambədə saptidəma,* jiri Ala kadarjənadə gai, amma kam duwon tia sərəcciyidə, kuttunju!»

²³ Daji kattenjan kəla wundunja awo adəa dioma woyen koro badiyera.

Wundunja kura wo?

²⁴ Daji fuwurawadə kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadi duwon,

²⁵ Isaye tayiro: «Maiya dunia adəye talaawanjaa raccagai, koro am tayiro serma canidə ye kənduwonja fəlejai.

† 22:7 22.7 ngəlaro Laya Njəkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidə. ‡ 22:18 22.18 ingi inabbe - Diben. § 22:20 22.20 aman bərin bunilan ndəpkada - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. * 22:22 22.22 Tada Kambədə sapti - Isa nui.

²⁶ Amma nayidə, ngai gəni. Kuramandodə təngəri gairo waljo, koro kam nayia njanodimadə wolodi gairo waljo!

²⁷ Wundu gəle kura wo? Kam masənarə napcənamadə ra wolodinjudə? Kam masənarə napcənamadə, mare? Amma wudə curondon wolodindo gai.

²⁸ «Curo jaraptani sammayen nayima gərenin nammuw.

²⁹ Jiri Bawani wuro kərmai sinadə gai, wu ye nayiro njadəkke

³⁰ curo kərmainiyen wu-a rokko buwe yawe, koro kuris kərmaiye nammuwe jiri mewun yindin Israyilawuyero shara yidduwi.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yah 13.36-38)

³¹ «Siman, Siman, fanne! Yiwulis jiri am argəm lalajaidə gairo nayia laladuro[†] Alaa cuworəna,

³² amma bare kambərsənəm kolləmmiro Alaa ngikkorəkko. Ni ye waldəmiya, kəramiyanəmdəa isadunoagəne!»

³³ Biturusse tiro: «Kəma, koso bi karmoro dabbardəkkəna, ni-a rokko leniyo!» yenniya,

³⁴ tiye: «Biturus, niro wulnjəgəkki, gudowom ku kokkore cakkiwawo, sai yakkuro wua angərsəmiya,» yeno.

³⁵ Koro Isa walde tayiro: «Sa nayia wuri bawoa, ngərwu bawoa, suno gade ye bawoa njanodəkkənadən, awo laa maunjana wa?» cəne tayia kiworənniya, «Mausanni,» yera.

³⁶ Daji tayiro: «To, amma kərma kam wurinjuadə ngojo, kam ngərwunjuadə ye ngai, koro kam kashagarnju bawoadə ye kalwunju gari cəlado fal ciwo.

³⁷ Nayiro wulnjagakki, sai awo kitawulan ruwuwada adə wulan wakkajiya: “Amso tia biwumaro ngoyera.”[†] Aaa, awo kəlanin ruwuwadadə wakkaji,» yeno.

³⁸ Tiro: «Kəma, akko kashagar yindi,» yeranniya, tayiro: «Kollowo, cədəna,» yeno.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Mar 14.32-42)

³⁹ Isa bərnilan culuwe cayedə gairo Kau Jaitunnero leyeno, fuwurawanju ye tia geya.

⁴⁰ Nadəro kadinniya, tayiro: «Bare jaraptuwuwiro moduwa dewo!» yeno.

⁴¹ Daji tayia kolje gana laa kuruwuje tungurumje moduwa dio badiyeno.

⁴² Tiye: «Bawa, kasaddəmmaa, kənjaram adə[‡] wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

⁴³ [Daji malaiya laa samelan ise tiro fəlediye karwunju kibbayeyeno.

⁴⁴ Isa jəktu dama baworo fanji duwon, cayea kojənarə tai dajə moduwa kido, har kəmuwunju bu cidiro fidiyi gairo tok tok fiyadan.]

⁴⁵ Ngai moduwa kidənniya, cije na fuwurawanjuyerə walde ise tayia karwukuttaro casambarəna kənəm cadi najiye

⁴⁶ tayiro: «Awiro kənəm diwidə? Cinowo, bare jaraptuwuwiro moduwa dewo!» yeno.

Isaa Ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Yah 18.1-11)

⁴⁷ Isa mana cədi ngai duwon, jama kada kam tiro Yahusa cani mewun yindindəye falnja fuwu gərjiaro kadira. Yahusadə Isaro lewa kərawoye njəddoro tia karəngenniya,

⁴⁸ Isaye tiro: «Yahusa, lewa kərawoyelan wa Tada Kambədəa sərətkəmi?» yeno.

[†] 22:31 22.31 nayia laladu - Yiwulis tayia rijapturo cəraana. [†] 22:37 22.37 Ish 53.12 [‡] 22:42 22.42 kənjaram adə - Kənjaram bone njaye.

⁴⁹ Am nanjuyedə awo wakkajidəa kerunniya, tiro: «Kəma, kashagarlan tayia cacalliyea, nda!» cane

⁵⁰ falnja wolodi řiman kurayea bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno.

⁵¹ Amma Isaye tayiro: «Danowo! Cədəna!» yenniya, səmonju leje isangayeyeno.

⁵² Daji Isaye wurawa řimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a amwurawa jamaye-a tia taro isanadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukonna wua gəndema gai taro kadiw?»

⁵³ Yim nguson nayi-a rokko Fado Alayen dəgaiye duwon, wua sədawwi. Amma adəma sando wo, sa duwon duwu kərmənju cunodidə.»

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Yah 18.15-18)

⁵⁴ Daji Isaa cadane balballa fado řiman kurayedəro kesado. Biturus ye katte kaskadaaro tayia giya.

⁵⁵ Dawu balballayen kannu fujane napkeranniya, Biturus ye dawunjan napkeno.

⁵⁶ Daji kir laa Biturussa nur kannuyedən napkada kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Kam adə ye Isa-a rokko,» yeno.

⁵⁷ Amma Biturus angərje: «Fəroma, wu tia nokkəni!» yeno.

⁵⁸ Gana sam kidənniya, kam laa ye tia cure: «Ni ye falnja!» yeno. Biturusse: «Kai! Wu gəni!» yeno.

⁵⁹ Alama sa fal gai cəde kam laa gade: «Fagatto kam adə ye Isa-a rokko, ti ye kam cidi Galileye nangaro!» yenniya,

⁶⁰ Biturusse tiro: «Kam, awo wulləmidəa nokkəni!» yeno. Sadəman manaji ngai duwon, gudowom kokkore kekko.

⁶¹ Daji Kəmadə suworde Biturussa niniyeno. Biturus ye awo Kəma tiro wuljəgənadəa takkeno. Kəmaye: «Ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna.

⁶² Takkenniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

⁶³ Adəgai duwon am Isaa gurejaidə tia rurujane babaktu badiyera.

⁶⁴ Simnju jakcane tiro: «Nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

⁶⁵ Koro radu kada tiro keddo.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Yah 18.12-14)

⁶⁶ Dunia wayenniya, amwurawa jamaye-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a majilislən captane casakke Isaa fuwunjaro kewudo.

⁶⁷ Tiro: «Nima wa Almasiwudə wo? Andiro wulsagane!» cane tia keworo. Amma Isaye tayiro: «Wulnjagakkia, kasadduwwawo.

⁶⁸ Koro njaddəkkia, jaawu siwwawo.

⁶⁹ Amma kua adən fuwun Tada Kəmbədə mukko kəmboram Ala Kənduwomayen napkada dəgai,»† yeno.

⁷⁰ Daji tayi sammaye tiro: «Nima gəle Tada Alayedə wo?» yeranniya, tayiro: «Nayima wulluw, wuma!» yeno.

⁷¹ Daji tayiye: «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Andi kəlande mana cinjulan culuwuna adəa fanniyena,» yera.

23

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Yah 18.28-38a)

¹ Daji majilisu samma cijane Isaa fuwu Gomna Bilatussero caade

† 22:69 22:69 Dan 7.13-14

² ayau gənaduwwu badiyera. Tayiye: «Kam adə jamandea tuwu cadoro təmbaljiyi nayeyeyiye. Kaisarro akki njo dapciyi, koro tima Almasiwu maidə wo cəni,» yera.

³ Bilatusse tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

⁴ Daji Bilatusse wurawa rimannaye-a jama captanadə-aro: «Kam adəlan ayau fima fandəkkəni,» yeno.

⁵ Amma amdə cayeə kojənarə kowo sapcane: «Alamdunjun jamandə cidi Yahudiyaye sammaa jawallan cuttuluwi, cidi Galileyen badije har na adəro kadio,» yera.

Isa fuwu Mai Hirudussen

⁶ Bilatus adəa fangenniya, Isa kam Galileye waro kiworo.

⁷ Isa kam Galile cidi duwon Mai Hirudus cunodidəyero asuyenniya, cakke Isaa na Maidəyero kesado, sa adən ti ye Jerujalemnin nangaro.

⁸ Mai Hirudus Isaa kirunniya, karwunju jauro kəjiyeno. Tussəna ti-a tado cəraana, dalilnjudə calan lawarnju fanjəna, koro alama laa sameye tiyen kuroro təmajəna nangaro.

⁹ Koro kada tiro kiddo, amma Isa awima tiro kalakcəgənni.

¹⁰ Wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a ye nadən daada tia jauro burwujai.

¹¹ Mai Hirudus ye sojiyanju-a rokko tiro rudu gənajagane rarayera. Daji kalwu darajaa tiro lujagane na Bilatussero kalakkera.

¹² Caman Mai Hirudus-a Gomna Bilatus-aye kattenja kuttu duwon, yim adəman kəjjiane sawaro walyera.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yah 18.38b-19.16a)

¹³ Daji Gomna Bilatus wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a jamadə-aa bowoje

¹⁴ tayiro: «Kam adə jamadəa tuwu cadoro təmbaljiyi nuwe naniro kiwudu. Fuwundon tiro koro kiddəkkəniya, ayau tiro gənagəwwadən falma fandəkkəni.

¹⁵ Koro Mai Hirudus ye cuwandənni nangaro, cakke tia kalakkera. Akko awima tia roro njejoye cədəna bawo.

¹⁶ Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

¹⁷ [Caman kəla adayen sala adən kosoma fal tayiro salamjiyi.]

¹⁸ Daji jama samma ci tiloaro kowo sapcane: «A'a! Kam adəye ronju tuluwe! Barabbassa andiro salamsagane!» yera.

¹⁹ Ti Barabbasdə, bərnilan tuwu cade kam laaa ceyesənadəro, tia kosoro casakkəna.

²⁰ Bilatus Isaa salamduro cəraanadə, walde tayiro manayeyeno,

²¹ amma kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» canı.

²² Yakkuyedən walde tayiro: «Awiro? Ayau awiye cədo? Awima roro njejoye tilan fandəkkəni. Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

²³ Amma jamadə caye baworo kowo sapcane Isaa kəskaro jajuwo no cane, har kowonjan nasargadara.

²⁴ Daji Bilatus shara kamje awo caworənadə tədi yeno.

²⁵ Kam tia caworəna, kam duwon tuwu-a kam njejo-a nangaro kosoro casakkənadəa salamgeno, amma Isaa awo caraanadəa cadoro mukkonjaro kekko.

Isaa kəskaro jaduwwu

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yah 19.16b-27)

²⁶ Sojiya Isaa caadi duwon, kam laa bəla Kuraneye cunju Siman karaan isidəa cadane kəska karmoyedəa ngoje ngawo Isaye jəgane leyera.

27 Curo jama tərəm ngawonju jagaidəyen kamuwa kada ti nangaro karwukuttaro nganji bakcai ye, cesiri ye mbeji.

28 Daji Isa suworde tayiro: «Kamuwa Jerujalembe, bare wu nangaro yiruwwi! Kələndo-a njuriyando-aro yikkirowo!

29 Nonowo, sa laa cəde ambe: “Barganja kamuwa rakcane casambiwawodə! Barganja kamuwa ngaltema casambəne təgam cadənnidə!” canı.

30 Sadən kauwa kuruwuro: “Kələndero yukkurowo!” koro kərıso yero: “Andia jansanowo!” wuldu badıjıai.

31 Awoa kəska kərıdərəo ngai caddia, awi gəle kəska ngamdudərəo wakkajıyi?»

32 Sojiyadə gəndewu yindi yea ti-a rokko njejoro kesado.

33 Na tiro Buwo Kəlaye canidərəo kadiranniya, nadən Isaa kəskadərəo jayeyera. Gəndewu yindidə yea jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

34 Daji Isaye: «Bawa, tayia gawurne, awo cadi nojanni nangaro,» yeno. Sojiyadə kajəmunju ngojane walawala cade dagaryera.

35 Jamadə nadən daada carui ngai duwon, amwurawadə tiro rudu gənajağane: «Am gadea cəkkaana. Tima Almasiwu Ala kərejənaa, nda kəlanju cəmowo!» canı.

36 Sojiyadə ye tia rujane nanjuro isane tiro diben comcom sağane:

37 «Ni Mai Yaudiyayedəa, kəlanəm moye!» canı.

38 Kələkajınjun adə allolan ruwuwada: TI ADƏMA MAI YAUDIYAYE WO.

39 Gəndewu yindi jajaanadəye falnja Isaro manakuttu cədde: «Nima gəna Almasiwudə wo? Nda kəlanəm moye, andi yea sakkaye!»

40 Amma faldə ye kamanjuro jəkkade: «A! Ni yero shara ro tuluwoye njaddənama, Alaa rinəmbawodə?

41 Kaandedə jussəna, diwi diyena nangaro ajawu gənasaana, amma kam adə awima diwi cədənni,» yeno.

42 Daji walde: «Isa, kərmainəm fandəmiya, wua kəlan sədai,» yenniya,

43 Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kumaro wu-a rokko jannalan dəğaiye,» yeno.

Karmo Isaye

(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Yah 19.28-37)

44 Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado,

45 kəngal ye wasturo wayeno. Sa adən juwa curo Fado Alayen* dəğanadə farak yindiro kargadan.†

46 Daji Isa kowo dunoaro sapce: «Bawa, roni curo mukkonəmbero yakkəkki,» yenniya, ro kirəmbo.

47 Kajalla sojiyayedə awo wakkajəna sammaa kirunniya, Alaa jajakce: «Fagatto kam adə jirema!» yeno.

48 Jama kada na lamar adəyen captanadə ye awo wakkajəna sammaa kerunniya, karwukuttaro nganji bakcaiaro walladara.

49 Amma am Isaa nojanadə-a kamuwa tia cidi Galileyen jaane isanadə-a sammaa kuruwunin daada awo ania lawarjai kasarga.

Sittəra Isaye

(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yah 19.38-42)

50 Kam laa nadən mbeji, cunju Isuwu. Tidə kam ngələma ye, jirema ye,

51 kam Arimatiya cidi Yahudiyaye, koro nodo bargaa Alayedəa gureji. Ti majiliswudəye falnja yaye, awo amanju nıajane Isaro caddənadəa kasaccənni.

* 23:45 23.45 *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemnin kərga. † 23:45 23.45 *juwa curo Fado Alayen dəğanadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərıjidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada.

⁵² Daji Isuwu na Gomna Bilatussero leje kamin Isayedæa kiworo.

⁵³ Kamindæa kaskadalan cæsaye lowowon batta linnen kækærje kauri duwon curo kauyen lajana laa wundumaa casakkænriro cakke sênayeno.

⁵⁴ Yimdæ yim dabbarduye,‡ koro yim tustuye badidunju del karænþana.

⁵⁵ Kamuwa duwon Isa-a rokko cidi Galileyen isanadæ ye jaane kauridæa lawarjane jiri kaminnju sênajanadæa kero.

⁵⁶ Daji waldane kawudi-a kændawu-a dabbaryera. Yim tustuyea kæla wadayen tuskera.

24

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yah 20.1-10)

¹ Mawuye yim burwoyeyæ* suwa læp kamuwadæ kawudi-a kændawu-a dabbarjanadæa ngojane kauridæro leyeranniya,

² kau kuradæ ci kauriyedæn tæmballada nayeyera.

³ Kasargaanniya, kamin Kæma Isayedæa cawandænni.

⁴ Kæla adæyen hangalnja cijæna duwon, kongwa yindi kajæmu yiyiljia gærenjan daada tayiro fæleyaadara.

⁵ Karwunja kamde kæla cidiyaro kesakkæranniya, kongwawadæye tayiro: «Awi nangaro kam roa curo am sanunayen manuwidæ?»

⁶ Ti na adæn bawo, cijæna! Awo Isa sa ti cidi Galileyen nayiro wulnjaanadæa tangowo:

⁷ «Ala kadarþana, Tada Kambedæa mukko biwumasoyero casakke kaskaro jajagane ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji.»»

⁸ Daji mananjudæa takkera.

⁹ Kauridæn walladaranniya, awo ani sammaa mewun tilondæ-a fuwurawa gadesodæ-aro wulyeyera.

¹⁰ Kamuwa awo ania kængayambadæro wuljaanadæ tayima Meram Magdala-a Yanna-a Meram ya Yakubaye-a kamuwa gadeso-a wo.

¹¹ Amma mananjadæa kæla bawoaro ngojane tayia njarairo wayera.

¹² Adæ yaye Biturus cije cægase kauridæro leyeno. Nguje lotkeyenniya, batta linne gænia, awima gade curunni.† Daji awo wakkajænadæa jauru ajapce fadoro walladan.

Isaye fuwurawanjuye yindiro fæleduwu

¹³ Yim adæman fuwurawanjuye yindinja cijane bæla laa Imawus cani kilometær mewun yindin gai Jerujalemlan dæganadæro lejai duwon,

¹⁴ kæla awo wakkajana ani sammayen jande badiyera.

¹⁵ Jandejane gasipcai duwon, Isa kælanju karænje tayi-a rokko leyera.

¹⁶ Amma simnjan tia carunama, ti wunduro asuduro dapkaada.

¹⁷ Isaye tayiro: «Kæla awiyen jawallan jandenuwidæ?» cæne tayia kiworænniya, karwu kuttua gæm dayera.

¹⁸ Falnja cunju Kæleyofas tiro: «Curo kusottowa Jerujalembe sammayen ni tilonæm awo kawu anin wakkajænadæa nonæmni wo?» yeno.

¹⁹ Tayiro: «Awi gæle wakkajo?» yenniya, tiro: «Awo Isa kam Najarattero wakkajægænadæ! Ti nawi kura fuwu Ala-a jama samma-ayen awo cædi-a manaji-a samma kænduwoa duwon,

²⁰ wurawande rimannaye-a amwurawande-a wowom karmoye tiro gænajaaro tia særæccagane kaskaro jayeyera.

‡ 23:54 23.54 yim dabbarduye - Jæmma. Yim tustuyedæ sæbdu.

* 24:1 24.1 mawuye yim burwoyeyæ - Ladu.

† 24:12 24.12 awima gade curunni - Kamin Isayedæa curunni.

²¹ Amma tima kam duwon jama Israyilayea merujimadə woro təmaniyena. Akko awo ani wakkajanadə ku kawu yakku.

²² Koro kamuwa laa curonden lawar ajabba andiro sakkudəna. Ku suwa ləp kauridəro leyeranniya,

²³ kaminnjudəa cawandənni. Daji waldane isane andiro malaiyawa tayiro nadən fəledagane ti ronjua cane wulseyera.

²⁴ Adəgaima amnde laa ye kauridəro leyeranniya, kamuwadə wuljanadə gai, awo sammaa kalkallo nayeyera, amma tidəa carunni!»

²⁵ Daji Isaye tayiro: «Am hangal bawoa! Kua yaye awo nawiyaso wulnjaanadəa njasarairo wanuwwa.

²⁶ Ala kadarjəna, ti Almasiwudə bone adəa cane duwon daraja na Alayen cuwandiawo wa?» yeno.

²⁷ Daji Attaura Nawi Musayen tamiya har kitawuwa nawiyaye gadedəro kudero awo kəlanjun kitawu samman ruwuwadadəa tayiro fisaryeyeno.

²⁸ Bəla lejaidəa karəngeranniya, Isa fuwuro koji gairo kido.

²⁹ Amma tia lowojane: «Marne, andi-a rokko jəmmiyo! Kəngal njukkuro cədi, dunia ləmdu maji,» yeranniya, ngaye tayi-a rokko jəpkera.

³⁰ Masəna dioro napkeranniya, burodi ngoje Alaro ardije fəsakce tayiro kaino.

³¹ Daji kəlanja fərəmde tia asuyera, amma tayiro fatkeyeno.

³² Kattenjan: «Kəla jawallen mana sadde kitawu Alaye fisarsagai duwon, karwunde tai daje kəjijənni wa?» yera.

³³ Sadəman cijane Jerujalemba waldane kəngayamba mewun tilondə-a amanja gade-a captana nayeyeranniya,

³⁴ jamaye tayiro: «Jiremaro Kəmadə karmolan cijəna, har Simanno fəledəgəna!» yera.

³⁵ Daji tayi yindidə ye awo kəla jawallen wakkajəna-a jiri burodi fəsakce dagarjənalalan tia asujana-adəa wulyeyera.

Isaye fuwurawanju sammaro fəleduwu

(Mar 16.9-13; Yah 20.19-23)

³⁶ Fuwurawadə kəla awo aniyen jande cadı ngai duwon, Isa kəlanju dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

³⁷ Kaime kam nunaye laa caro cane karwunja pət kamgada.

³⁸ Amma Isaye tayiro: «Awiro hangalndo cijənadə? Awi nangaro kəla wuyen dangui?»

³⁹ Akko mukkonı-a sini-a ruiwo, wu kəlanima! Lesənowo ruiwo, kaimelan silla-a da-a bawo, amma wu takkənaro ruwi,» yeno.

⁴⁰ Adəa wulyenniya, mukkonju-a sinju-a tayiro fəleyeyeno.

⁴¹ Daji karwunja tai daje kəjijəna yaye, ajapcane tia mərsajannidə, Isaye: «Na adən awo laa kəmboye mbeji wa?» cəne tayia kiworo.

⁴² Njango buni wargadaye tiro kekkudəranniya,

⁴³ cəmoje fuwunjan gigəro.

⁴⁴ Daji Isaye tayiro: «Akko manani sa dawundon dəgakkənadən nayiro wulnja-gakkənadə: “Ala kadarjəna, awowa duwon kəlanin curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a Jawura-ayen ruwuwadadə sai wakkajaiya,» yeno.

⁴⁵ Daji Isa kəlanja fərəmje kitawuwadəa tayiro bayinduwu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Almasiwudə bone cai, kawu yakkua karmolan ciji,

⁴⁷ koro Jerujalemnin tamiya har jama duniaye sammaro kudero cunjulan kawuri tuwa dio-a gawara fando-ayedəa wuljagai.”

⁴⁸ Nayima shedawu awo aniye wo.

⁴⁹ Wudə awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnadəa‡ juwanjagakki. Nayi ye bərnı adən nammowo duwon, har samelan kənduwo nayiro jəmnjagairo,» yeno.

Isaye samero ledu

(Mar 16.19-20)

⁵⁰ Daji Isa tayia bərnıdən cuttulwe karən bəla Baitaniyero kiwudənniya, mukkonju yindi sapce tayiro barga dəpkeyeno.

⁵¹ Tayiro barga dəpıyi ngai duwon, nanja kolje tia samero kesado.

⁵² Tiro ambətkeyeranniya, karwukəji dama bawoa Jerujalembo walladara.

⁵³ Adəgaima kullum Fado Alayen Kəmandea congori kasarga.

‡ 24:49 24.49 awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnadə - Ruhı Alaye.

YAHAYA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənədə Linjila Yahayaye

Kitawu Yahayayedə Linjila kəndewuye wo. Yahayadə, ti Nawi Yahaya Kasalama gəni, kəngayamba mewun yindin Isaye falnja, koro tiro fuwura Isa tia jauro cəraanaa canı. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada ambo wuljəgənədə fangeno. Saa fiwu bi firakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-aa ambo ruwuyeyeno. Amma kitawunjudə kitawuwa Matiyu-a Markus-a Luka-aye gai gəni, gadegade. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gədejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanədə:

Badiduram (1.1-18)

Kida Isaye dunialan (1.19-12.50)

Kida Isaye dawu kəngayambanjuyen (13.1-17.26)

Bone-a daraja-a Isaye (18.1-21.25)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənədə BADIDURAM

Isa Kalma Alaye

¹ Badiduramnın Kalma, Kalmadə Ala-a rokko, Kalmadə Ala kəlanjudəma.

² Badiduramnın Ala-a rokko kasarga.

³ Awiso tiyelan alaktəna. Curo awo alaktəna sammayen, tiyen gənia, awo alaktəna falma bawo.

⁴ Tilan ro kərga, * rodə tima nur kambe wo.

⁵ Nurdə curo duwuyen yiyilji, amma duwudə tia cəmowonni.

⁶ Kam laa Ala cunodəna mbeji, cunju Yahaya.†

⁷ Tidə shedaro kadio. Am samma tiyelan kasaccaro, nurdəa shedajoro kadio.

⁸ Ti kəlanju gəni nurdə wo, amma nurdəa shedajoro kadio.

⁹ Nur adə tima nur jireye wo, duniaro ise am sammaa wassimadə.

¹⁰ Tidə dunialan duwon, duniadə ye tiyelan alaktəna yaye, duniadə tia nojənni.

¹¹ Na jamanjuyero kadio, amma jamanju tia camowonni.

¹² Amma am duwon tia camoye cunju kasaccanamasodəro kənduwo tadawa Alayero walduye kaino.

¹³ Tayidə buyen gəni, bi kərawo tiyiyen gəni, bi kərawo kamben gəni, Alayen katambəra.

¹⁴ Kalmadə kambo walje dawunden napkeno. Ti jauro serra ye, jirea ye. Koro darajanju ruiyena, daraja duwon daraja Tada tilo lok na Bawayen isənyadə gai.

¹⁵ Yahaya tia shedaje kowo sapce: «Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə.»

¹⁶ Barga dəptuwunju dama bawodəro andi samma ser cinju bawo kiwandiye.

¹⁷ Wadadə Nawi Musayen kadio, amma ser-a jire-adə Isa Almasiwuyen kadira.

¹⁸ Wunduma ngalte Alaa curuna bawo, amma Tada tilo lok, tidə Ala ye, na Bawayen dəganama ye, tima Aladəa andiro isanosaa.

KIDA ISAYE DUNIALAN

* 1:4 1.4 tilan ro kərga - Kalmadə tima fərdü roye wo. † 1:6 1.6 Yahaya - Nawi Yahaya Kasalama.

*Sheda Nawi Yahayaye**(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Luk 3.1-20)*

¹⁹ Sa yaudiya Jerujalemnin na Yahayayero rimanna-a Lewiya-aa[‡] ti wunduro kororo canodanadən, akko sheda Nawi Yahayayedə.

²⁰ Angərjənnin federo wulje tayiro: «Wu gəni Almasiwudə wo!» yeno.

²¹ Daji tiro: «Ni wundu gəle? Nima wa Nawi Iliya wo?» cane tia keworo. Tayiro: «A'a, wu gəni,» yeno. Tiro: «Ni nawidə wa?» yeranniya, tayiro: «A'a,» yeno.

²² Daji tiro: «To, ni wundu gəle? Jaawu am andia sanodanadəro yadiyoro, awi gəle kəlanəmlan wulləmi?» cane keworo.

²³ Yahayaye tayiro: «Wuma “kam karaan kowo sapce: ‘Jawal Kəmandeye cəkko dewo!’ cəni,”[†] Nawi Ishaya wuljənadə gai,» yeno.

²⁴ Curo kəwu Farisawaye yen am laaa canodəna.

²⁵ Tayiye Yahayaro: «Ni Almasiwu gəni, Nawi Iliya ye gəni, nawidə ye gəni, awiro gəle ambo kasala§ yiddəmi?» cane tia keworo.

²⁶ Tayiro: «Wudə ingilan ambo kasala kiddəkko, amma dawundon kam laa daada nonuwwi mbeji,

²⁷ tidə kam je sunonjuye wuiduma tikkəni ngawonin isi,» yeno.

²⁸ Awo ani bəla Baitani ci bərəm Jordaniye todən na duwon Yahaya ambo kasala cəddidən wakkayera.

Isa Tama Alaye

²⁹ Wajənanjua Nawi Yahaya nanjuro Isa kənde cədi kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye* biwu duniaye ngojimadə!

³⁰ Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,» wulləkkənadə.

³¹ Wu kəlani tia nokkəni, amma ingilan ambo kasala njəddoro kadikko, ti jama Israyilayero fəleduworo.»

³² Yahaya shedaje: «Ruhu Alaye alama bullam gai samelan jəpce kəlanjun napci kirukko.

³³ Wu kəlani tia nokkəni, amma Ala wua ingilan ambo kasala yiddəkkoro sunodanadəye wuro: “Ruhudə samelan jəpce kəla kam laayen napci rumi. Tidə Ruhu Alayen ambo kasala cəddi,» cəna.

³⁴ Wu kəlani rukkəna ye, shedanəkkəna ye, tima Tada Alayedə wo!» yeno.

Fuwurawa burwoye Isaye

³⁵ Wajənanjua Nawi Yahaya fuwurawanjuye yindi-a rokko nadən dajana duwon,

³⁶ Yahaya Isa koji kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye!» yeno.

³⁷ Fuwurawa yindidə mana adəa fanjane Isaa geya.

³⁸ Isa suworde tia jagai kirunniya, tayiro: «Awi manuwi?» cəne kiworo. Tiro: «Rabbi, ndaran kərgam?» cane tia keworo. Maana rabbiyedə sayinna.

³⁹ Isaye tayiro: «Arowo ruiwo!» cəne lejane na dəganadəa carune nadən ti-a rokko dabduyera. Sadə ye sa dewu kajiriye gai.

⁴⁰ Tayi yindi mana Yahayayedəa fanjane Isaa jaanadəye falnjaye cunju Andarawus, yaana Siman Biturusse.

⁴¹ Burwon leje yaananju Simanna maje tiro: «Almasiwudəa fandiyena!» yeno. Maana Almasiwuyedə kam tiro Kəristi canı.

⁴² Daji Simanna na Isayero kiwudo. Isa tia kirunniya, tiro: «Nima Siman tada Yahayaye, na adən fuwun nia Kefaslan bowonjai,» yeno. Maana Kefassedə Biturus.[†]

[‡] 1:19 1.19 *Lewi* - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidə banawu rimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadəna. [†] 1:23

1.23 Ish 40.3 § 1:25 1.25 *kasala* - Kasala tuwaye. * 1:29 1.29 *Tama Alaye* - Ngəlaro Laya Njəkkayirambe.

[†] 1:42 1.42 *Biturus* - Maana cu adəyedə kau.

⁴³ Wajənanjua Isa cidi Galileyero leduro nia ngoyeno. Filibussa kiwandənniya, tiro: «Wua səgai!» yeno.

⁴⁴ Filibusdə kam Baitsaidaye bəla Andarawus-a Biturus-aye.

⁴⁵ Daji Filibus ye leje Nataniyella maje tiro: «Kam duwon kəlanjun Nawi Musa curo Attaurayen ruwuje nawiya kitawulan ruwujanadəa fandiyena! Tidə Isa kam Najaratte, tada Isuwuye,» yeno.

⁴⁶ Nataniyelle tiro: «A! Najaratlan awo laa ngəla culuwi wa?» yenniya, Filibusse: «Are rui!» yeno.

⁴⁷ Isa Nataniyel nanjuro kənde cədi kirunniya, kəlanjun manaje: «Akko Israyilama jireye, tilan awo jirenambuye bawo!» yeno.

⁴⁸ Nataniyelle tiro: «Ndayin wua nosem?» cəne tia kiworo. Isaye tiro: «Kawu Filibus nia bowonjimarə, ni cidiya tarmuyen duwon, njurukkəna,» yeno.

⁴⁹ Daji Nataniyelle tiro: «Sayinna, nima Tada Alayedə wo! Nima Mai Israyilawuyedə wo!» yeno.

⁵⁰ Isaye tiro: «Cidiya ya tarmuyen njurukkəna niro wulnjəgəkkənadəro wa wua kasansəm? Awo ania kojana rumi,» yeno.

⁵¹ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, same kaada malaiyawa Alaye kəla Tada Kambədəyən‡ taccai ye, jəpcai ye ruwi,» yeno.

2

Isaye ingia dibenno kalaktu

¹ Yimbe yakkua bəla Kana cidi Galileyen larusa kedo. Ya Isaye nadən mbeji,

² koro Isa-a fuwurawanju-a yea lorusadəro dojana.

³ Diben cotto kerənniya, ya Isaye tiro: «Diben bawo cerəna,» yeno.

⁴ Amma Isaye: «Yani, awiro naniro kadim? Sani koroma cədənni, diye!» yeno.

⁵ Yanjuye wolodiyadəro: «Awi yaye nayiro wulnjagaidəa dewo!» yeno.

⁶ Nadən gəmdo kauye arakku gənaada mbeji. Yaudiyaye adanja tayirro walduyero faidada, gəmdo fi yaye alama bule yindi bi yakku gai ngoji.

⁷ Daji Isaye wolodiyadəro: «Gəmdowadəa ingilan yimbərowo!» cəne tayia fer ferro kesəmbəro.

⁸ Isaye tayiro: «Kərma kurummowo, kəma ngəməriyedəro yadowo!» cəne kurumjane kekkiado.

⁹ Kəma ngəməriyedə ingi dibenno waljənadəa kidambənniya, ndaran kewudomaro nojənni, amma wolodiya ingidəa kurumjanadə nojana. Daji mai lorusayedəa bowoje

¹⁰ tiro: «Wundu yaye burwon diben kəji con ci, sagarandaiya, diben burwoyedəa najəgənni ci. Amma nidə har kərməro diben kəji condəa gənayem!» yeno.

¹¹ Adəma awo Isa bəla Kana cidi Galileyelan cədənadə, tima alamanju ajabba burwoye wo. Adəgainin darajanju fəlejiye fuwurawanju tia kasatkera.

¹² Ngawo adəyən ti-a yanju-a yanjugənasə-a fuwurawanju-a rokko bərni Kafarnaaməro lejane kawu ganaro nadən napkera.

Isaye Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Luk 19.45-48)

¹³ Sala yaudiyaye Laya Njəkkayirambe sanju karəngenniya, Isa Jerujalembə leyeno.

¹⁴ Curo Fado Alayen am dalo so, ngəlaro so, tattawar so caladi ye, canjimasə napkada yea nayeyeno.

¹⁵ Daji Isa jelan kirwo catte tayi sammaa ngəlaro-a dalo-an kundenno Fado Alayedən duyeno. Koro wuri canjimasoyedəa cidiro fijiye tewurnjadəa təmbalje

‡ 1:51 1.51 Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

¹⁶ tattawar ladomasodəro: «Ngonowo ani ngaa na adən tuluwowo! Bare Fado Bawaniyedəa kasuwuro kalanguwwi!» yeno.

¹⁷ Daji fuwurawanjudə awo kitawulan ruuwwada adəa takkera: «Rawo fannəmbədə kannu gai wua sesi.»[†]

¹⁸ Daji yaudiyadəye* tiro: «Awo ania dionəmdə, alama fi andiro fəlesagami?» cane tia keworo.

¹⁹ Isaye tayiro: «Fado Alaye adəa wurnowo, wu ye curo kawu yakkuyen waldəkke tia tandəkki,» yeno.

²⁰ Daji yaudiyadəye tiro: «A! Fado Alaye adəa tandoro kərwu fidewun arakkun cado duwon, ni curo kawu yakkuyen waldəme tandəmi?» yera.

²¹ Amma fado duwon Isa kəlanjun mana cədənədə tiyinju.

²² Adə nangaro Isa walde karmolan cijənaye ngawon, fuwurawanju ye mana adəa wuljənədəa takcane awo kitawulan ruuwwadadə-a mana Isayedə-aa kasatkera.

Isa karwu am sammaye nodu

²³ Adəgaima Isa sala Laya Njəkkayirambero Jerujalemnin dəgana duwon, am kada alama ajabba ajabba cədidəa carune tia kasatkera.

²⁴ Amma Isa am sammaa jauru nojəna nangaro, tayia mərsajənni.

²⁵ Koro kəla kamben shedaro wundumaa majənni, ti kəlanju awo karwu kambədəa nojəna nangaro.

3

Isa-a Nikodimus-a

¹ Kəwu Farisawayen kam laa kura yaudiyaye mbeji, cunju Nikodimus.

² Curo buneyen na Isayero ise tiro: «Sayinna, nidə maləm na Alayen kadimbo noniyena, dalilnjudə wunduma Ala-a rokko gənia, rakce alama dimi ania cədiwawo,» yeno.

³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon bərinno tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəa curuiwawo,» yeno.

⁴ Nikodimusse: «Ndayin gəle kam kiarijənədəa rakcane casambi? Curo yanjuyero wa walde yindiyero ngaye tia cambi?» yeno.

⁵ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon ingi-a Ruhu Alaye-alan tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəro ngayiwawo.

⁶ Awo kamben tambənamadə kamdəma, amma awo Ruhu Alayen tambənamadə ruhudəma.

⁷ Bare ajamməmmi kəla “Sai bərinno tambuwiya,” wulnjəgəkkəna adəyen.

⁸ Karuwa cijiya, na cəraanaro fuji. Kowonju fannəmi, amma na culuwuna-a na leji-adəa nonəmmi. Adəgaima kam duwon Ruhu Alayen tambənamadə ye.»

⁹ Nikodimusse tiro: «Jiri filan attə yoji?» cəne kiworo.

¹⁰ Isaye tiro: «Ni maləm nowada Israyilawuye duwon awo ania nonəmmi?»

¹¹ Jiremaro niro wulnjəgəkki, andi awo noniyena mananiye, koro awo ruiyena shedaniye, amma nayi kua yaye shedandedəa kasatturo wanuwwa.

¹² Nayiro awowa duniayeso wulnjagakkəna kasadduwwi duwon, sameyesodəa wulnjagakkia, ndayilan gəle kasadduwi?

¹³ Wunduma samero lejənni, Tada Kambe samelan jəpcənədə gənia.

¹⁴ Jiri Nawi Musa karaan kadi rojəgənədə gai, sai ngairo Tada Kambədə yea rojagaiya,

¹⁵ kəla adəyen wundu duwon tia kasaccənamadə ro sawisoye* cuwandi.

[†] 2:17 2.17 Jaw 69.9 * 2:18 2.18 yaudiyadə - Wurawa adinwu yaudiyaye. * 3:15 3.15 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə.

¹⁶ «Awoa Ala duniadëa jaumaro cëraye Tadanju tilo lok kaino, wundu duwon tia kasaccënamadë bare faccëgënni, amma ro sawisoye cuwando nangaro.

¹⁷ Ala duniaro shara njëddoro gëni Tadanjudëa kinodo, amma tiyen duniadëa cëkkaworo.

¹⁸ Wundu duwon tia kasaccënamadë, tia shara cëdaiwawo, amma wundu duwon tia kasaccënnimadë, caman tia shara cëdana, dalilnjudë cu Tada tilo lok Alayedëa kasaccënni nangaro.

¹⁹ Adëma sharadë wo: Nurdë duniaro isëna, amma am nurdëa wajane duwudëa kerawo, këndonjaso diwi nangaro.

²⁰ Diwi dioma fi yaye nurdëa waje na nurdëyero isiwawo, bare këndonju diwidëa am federo carunniro.

²¹ Amma jire diomadë na nurdëyero isi, këndonjudë Alayen tëdoro fëledi nangaro.»

Isa-a Nawi Yahaya-a

²² Ngawo adëyen Isa-a fuwuranju-a cidi Yahudiyayero lejane kawu ganaro tayi-a rokko napce ambo kasala kiddo.

²³ Nawi Yahaya ye na Ainon cani karën bëla Salimben ambo kasala cëddi, nadën ingi ngëwu mbeji nangaro. Am nanjuro isane tayiro kasala cëddi.

²⁴ Sadën Yahayaa kosoro casakkënni duwon.

²⁵ Daji fuwurawa Yahayaye laa-a yaudi laa-a këla tayirro walduyen kambiwu badiyera.

²⁶ Na Yahayayero isane tiro: «Sayinna, kam ni-a rokko ci bërëm Jordaniye todëyen, koro këlanjun shedanëmmadë, akkonju ambo kasala cëddi, koro am samma nanjuro lejai,» yera.

²⁷ Yahayaye tayiro: «Kam rakce awima cuwandiawo, awo samelan tiro tinadë gënia.

²⁸ Nayi këlandoma wu adëa wullëkkënaro shedasuwi: “Wu gëni Almasiwudë wo, amma wu kam Ala tin fuwunno cunodënadë.”

²⁹ Kam njuduamadë tima mai laruayedë wo. Koro sawa gërenjun daada tia kërënjimadë kowo sawanjuye fanjiya, karwunju jauru këjiji. Adë nangaro karwukëjini adë kalkallo waljena.

³⁰ Sai tidë kuraje, wu ye tängërinëkkiya.

³¹ «Kam duwon samelan isënamadë sammaa kojëna. Kam duwon cidilan dëganamadë cidiyedëma, koro awo cidiyedëmaa manaji. Kam duwon samelan isënamadë sammaa kojëna.

³² Awo curuna-a fanjëna-aa shedaji, amma wunduma shedanju kasacciwawo.

³³ Kam duwon shedanju kasaccënamadë Alaa jiremaro tabbaccëgëna.

³⁴ Awoa kam Ala cunodënamadë mana Alaye manaji, Ala tiro Ruhunju dadu bawoaro cina nangaro.

³⁵ Bawadë Tadadëa cëraana, koro awo sammaa mukkonjuro cakkëna.

³⁶ Kam Tadadëa kasaccënamadë ro sawisoye cuwandëna. Amma kam Tadadëa kasattu wajënamadë ro cuwandiawo, gërgadu Alaye tilan dëgai,» yeno.

4

Isa-a kamu cidi Samariyaye-a

¹ Isa Yahayaa kojënaro fuwurawa cuwande tayiro kasala cëddidëa Farisawa fanjanaro Isa asuyeno.

² Adë yaye Isa ti këlanju gëni, fuwuranju ambo kasala caddi.

³ Daji cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero wallada.

⁴ Amma sai cidi Samariyayen reje kojiya duwon.

⁵ Adəgaima Isa bəla laa cidi Samariyaye tiro Sakar cani karən kulo Nawi Yakuba tadanju Nawi Isuwuro cinadəro kadio.

⁶ Nadən baram Yakubaye mbeji, koro kausu kəla dawu, Isa ye bəlawuroro cəmbərəna, ise ci baramdəyen napkeno.

⁷ Kamu Samariyaye laa ingi gudoro kadio. Isaye tiro: «Ingi se yakke!» yeno.

⁸ Sa adən fuwuranju awo kəmbəye njuworo bəlaro lejana.

⁹ Amma kamu Samariyayedəye tiro: «Ni yaudi, wu ye kamu Samariyaye, awiawin wua ingi kənjayero suworəmi?» Awoa caman yaudiya-a Samariyawu-a tawaktaiwawo.

¹⁰ Isaye tiro: «Ca kənjo Alayea-a wundu ingi kənjayero njuworənaa-a nonəmmaa, nima tia korəme ingi roye niro nji,» yeno.

¹¹ Kamudəye tiro: «Kəma, karwi ye tammi, baram ye kuruwu. Ndaran ingi roye adəa fandəmi?»

¹² Ra, nidə kaarinde Nawi Yakuba ti duwon andiro baram adəa sade ingi ti kəlanju cane tadawanju-a ləmannanju-a ye casanadəmaro wa kura wo?»

¹³ Isaye tiro: «Wundu duwon ingi adəa canadə nangadembo ngudu fanji,

¹⁴ amma wundu duwon ingi tiro yikkidəa canadə təmmaro ngudu fanjiwawo. Ingi tiro yikkidə curonjun sim ingi royerə walje har ro sawisoyero bəlbəldi.»

¹⁵ Kamudəye tiro: «Kəma, ingi adəa wuro se, kua adən fuwun bare ngudu fakke ingi gudoro na adəro waldəkke isəkkəniri,» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Lene kwanəm bowone, na adəro arowo!» yeno.

¹⁷ Kamudəye: «Kwa takkəni,» yenniya, Isaye tiro: «“Kwa takkəni,” nəmmadə, jirenəm.»

¹⁸ Amma kwa uwu dim, koro ti kərma rokko dəgawwadə kwanəm gəni. Awo wulləmmadə jire,» yeno.

¹⁹ Daji kamudəye tiro: «Kəma, ni nawiro asunəkkəna.

²⁰ Kaariyandeso* kəla kau kuruwu adəyen Alaro ambətkeyera, amma nayidə† na Alaro ambəttuwuyedə sai Jerujalemnin nuwi.»

²¹ Isaye kamudəro: «Wua sasarai, sa laa ise Bawadəro kəla kau kuruwu adəyen gəni bi Jerujalemlan gəni ambətkəwi.»

²² Nayidə awo nonuwuiro ambətkəwi. Andidə awo noniyenaro ambətkəyiye, awoa njəkkawodə yaudiyayen isi.

²³ Amma sadə isi har isənama, ambəttuwuwu jireyedə Bawadəro curo ruhu-a jire-ayen ambəccagai, dalilnjudə Bawadə am jiri anima tiro ambəccaaro maji nangaro.

²⁴ Aladə Ruhu, am tiro ambəccagaidə sai curo ruhu-a jire-ayen ambəccaa!»

²⁵ Kamudəye tiro: «Almasiwu kam tiro Kəristi canidə isiro nokkəna. Isiya, andiro awo sammaa isanosagai,» yeno.

²⁶ Daji Isaye tiro: «Wu niro mananjəgəkkidə, wuma ti wo!» yeno.

²⁷ Sa adən fuwuranju isane Isa kamuro mana cəddidəa ajapkera, amma wundunjama kamudəro: «Awi raam?» bi Isaro: «Awiro tiro managəmi?» wuljənni.

²⁸ Daji kamudə bulenju kolje bəlaro walde ambo:

²⁹ «Arowo, kam awo dikkəna sammaa wulsəgənaa ruiwo! Waneye tima Almasiwudə wo?» yeno.

³⁰ Jamadə na Isayero leduro bəladən keluwo.

³¹ Sa adən fuwurawadə tia lowojane: «Sayinna, masəna de!» cani.

³² Amma tayiro: «Kəmboni nonuwui mbeji,» yenniya,

³³ fuwurawadə kattenjan: «Kam laa tiro kəmbə cukkudəna wa?» cani.

* 4:20 4.20 kaariyandeso - Am cidi Samariyayedə yaudi, amma ngalongawuri. † 4:20 4.20 nayidə - Yaudiya.

³⁴ Isaye tayiro: «Kəmbonidə tima awo ti wua sunodənamadə cəraanadəa dio-a kidanju tumoduwu-adə wo.

³⁵ Nayiye: “Kaladəro kəndawu dewu gapco,” nuwi, gəna? Wu nayiro wulnjagakki, kəla sammowo kulowadə kaladəro basawunaro ruiwo!

³⁶ Kam kalajimadə alwasi cuwande nema ro sawisoyero capciyi. Adəgaima kam cənadimadə-a kam kalajimadə-a rokko karwunja kəjiji.

³⁷ Kəla adəyen awo wuldənadə jire: “Kam laa cənadi, kam laa ye kalaji.”

³⁸ Nayia awo kidanuwwi kaladuro ngenodəkko. Am gade kidadəa cado, nayi ye barga kidanjaye kiwanduw.»

³⁹ Samariyawu bəla adən dasaana kada Isaa kasatkera, kamudəye shedaje: «Awo dikkəna sammaa wulsəgəna!» cənna nangaro.

⁴⁰ Nanjuro kadiranniya, nanjan napcoro tia lowojane Isa kawu yindiro napkeno.

⁴¹ Mananju nangaro am kada ye cayemaa kojənaro tia kasatkera.

⁴² Daji kamudəro: «Kərma awo wulləmmadə gəni nangaro tia kasatkeiye. Andi kəlandema ye tia fanniyena, koro jiremaro tima Njəkkayima duniayedə woro noniyena!» yera.

Isaye kowonəye tada isangaduwu

(Mat 8.5-13; Luk 7.1-10)

⁴³ Ngawo kawu yindiye Isa bəladəa kolje cidi Galileyero leyeno.

⁴⁴ Caman Isa kəlanjuma nawi bəlanjan daraja cədannı cənna.

⁴⁵ Cidi Galileyero kadinniya, am cididəye tia ngəlaro sosayera. Tayidə awo Isa Jerujalemnin sa salayen cədəna sammaa caruna, dalilnjudə tayi ye saladəro lejana nangaro.

⁴⁶ Daji Isa walde bəla Kana cidi Galileye na ingia dibenno kalakcənadəro kadio. Bərni Kafarnaambelan kowona laa mbeji, tadanju dondi.

⁴⁷ Kowonadə Isa cidi Yahudiyayea kolje Galilero isənaro fangenniya, nanjuro leje tia lowoje iso tadanju no cədidəa isangajuwo yeno.

⁴⁸ Isaye tiro: «Alama so, awo ajabba so kiruw gənia, təmmaro yasarawwawo!» yeno.

⁴⁹ Kowonadəye tiro: «Kəma, kawu tadani nuiri are!» yeno.

⁵⁰ Isaye tiro: «Lene, tadanəm ronjua!» yenniya, kamdə mana Isa tiro wuljəgənadəa kasacce leyeno.

⁵¹ Ledu cədi duwon, wolodiyanju tia kapcagane tiro: «Tadanəm ronjua,» yera.

⁵² Sa tadanju ngəjənadəa kiworənniya, tiro: «Bikka sa fal kausuyen kangedə tia kolyeno,» yera.

⁵³ Bawadə sa adəman Isaye tiro: «Tadanəm ronjua!» cənnadəro asuyeno. Daji ti-a am fannjuye samma-a Isaa kasatkera.

⁵⁴ Adəma alama ajabba yindiye Isa ngawo cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero isənayen cədənadə wo.

5

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

¹ Ngawo adəyen ngəməri yaudiyaye laa kidənniya, Isa Jerujalemba leyeno.

² Jerujalemlan karən Ngaworam Dimiyayedən falwu ingiye* ngurwo uwua mbeji, təlam yaudiyaudin tiro Baitsata canı.

³ Ngurwo anin am dondi kada bowada mbeji: kambuwa so, ngurdiyaya so, am tiyinja nuna so. [Ingidəye bəljəmdunju gurejai,

* **5:2 5.2 falwu ingiye** - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidiyanju kaulan tədandəna, koro tiro butturam canı.

⁴ dalilnjudə sa laa sa laan malaiya Kəmandeye jəpce ingidəa bəljəmji nangaro. Wundu duwon ingi bəljəmjenadəro burwon ngaanamadə, kəndondi jiri fi tilan dəga yaye, ngaji.]

⁵ Nadən kam laa kərwu fiakkun wuskunno dondi mbeji.

⁶ Isa kamdəa bowada kirunniya, koro nadən jauro tussənarə nojənadə, tiro: «Ngadu raamma wa?» cəne kiworo.

⁷ Kam dondidəye tiro: «Kəma, sa ingidə bəljəmjiya, kam nanin wua ingidəro sakki bawo. Koro ledu dikki duwon, kam gade wua burwose ngayi,» yeno.

⁸ Isaye tiro: «Cine bənaramməmə ngone lene!» yeno.

⁹ Sadəman kamdə ngaje bənaramnju ngoje ledu badiyeno.

Yim adə yim tustuye.

¹⁰ Adə nangaro yaudiyadəye kam ngajənadəro: «Yim tustuyea bənaramməmə ngodu niro amardəgənni,» yera.

¹¹ Tayiro: «Kam duwon wua isangəsəgənadə, tima wuro: “Bənaramməmə ngone lene!”» yeno.

¹² Tayiye tiro: «Wundu kam duwon niro bənaramməmə ngone lene cənnadə?» cane keworo.

¹³ Amma kam ngajənadə ti wundumaro nojənni, Isa curo jamadəyero kəldəgəna nangaro.

¹⁴ Ngawo adəyen Isa kamdəa Fado Alayen najiye tiro: «Akko nganəmma! To, biwu dio kolle, bare awo laa jauro diwi adəa kojəna nia njuwandənni,» yeno.

¹⁵ Daji kamdə leje yaudiyadəro Isama tia isangajuwo yeno.

¹⁶ Isa awo ania yim tustuyea cədəna nangaro, yaudiyadə tiro niadiwi fəleduwu badiyera.

¹⁷ Amma Isaye tayiro: «Bawani ku kundenno kida cədi, wu ye kida dikki,» yeno.

¹⁸ Adə nangaro yaudiyadə cayemaa kojənarə tia roro njejoro mayera. Yim tustuyea awo dioro dapkada runju gəni cədo, koro Aladəma Bawanju wo cəne Alaa gaskayeno.

Kənduwo Tadadəye

¹⁹ Daji Isaye yaudiyadəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Tadadə kəlanju awima rakce cədiwawo, sai awo Bawadə cədi curunadəa. Koro awi yaye Bawadə cədidəa Tadadə ye cədi.

²⁰ Awoa Bawadə Tadadəa cəraana awo ti kəlanju cədi sammaa tiro fəlejiyi. Koro kəndo animaa kojəna tiro fəlejiyi, nayi ye jauro ajammoworo.

²¹ Jiri Bawadə am sanunaa cəsange tayiro ro cidə gai, Tadadə ye kam cəraanaro ro ci.

²² Bawadə wundumaro shara cəddiwawo, amma shara sammaa mukko Tadadəyero cakkəna,

²³ am nga Tadadəro daraja cado, jiri Bawadəro daraja cadidə gai. Kam Tadadəro daraja ciwawomadə Bawa tia cunodənadəro daraja ciwawo.

²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam manani fanje ti wua sunodənadəa kasaccənamadə ro sawisoye cuwandəna. Shara tia cədaiwawo, amma karmoro kaje ro cuwandəna.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, sadə isi har isənama, sa duwon am sanuna kowo Tada Alayedəa fanjai, koro tayi fanjanamadə roa dasayi.

²⁶ Jiri Bawadə fərdu royedə gai, ngaima cakke Tadadə ye fərdu royero waljəna.

²⁷ Koro kənduwo shara kamdaye tiro cina, dalilnjudə tima Tada Kambədə wo nangaro.

²⁸ Bare adəa ajammuwwi, sa ise am kaurilan samma kowonju fanjane

²⁹ caluwi. Am duwon awo ngəla cadənamasodə roaro cijai, amma am duwon awo diwi cadənamasodə shararo cijai.

³⁰ «Wu runi awima rangəkke dikkiwawo. Jiři fakkidə gai, shara dikki. Koro sharani ye jire, dalilnjudə awo raakkəna gəni, awo ti wua sunodənamadə cəraanaa dioro makki nangaro.

Shedawu Isaye

³¹ «Wu kəlanin kəlani shedamaro walyekkoa, shedanidə jire gəni.

³² Shedamani gade mbeji, koro sheda kəlanin cədidə jirero nokkəna.

³³ Yahayaro am yikkunoduwwa, ti ye jiredəa shedajo.

³⁴ Wudə kamben gəni sheda makki, amma njəkkawo fandoworo awo ania wulləkki.

³⁵ Yahayadə fatəla waskada nur ci. Sa ganaro karwukəjia curo nurnjuyen nammuwwa.

³⁶ Amma shedani sheda Yahayayea nankuran kojəna, dalilnjudə kəndo Bawadə wuro tumogəkkoro sinadə, wotte kəndo dikkidəma Bawadə wua sunodənaro kəlanin shedasi nangaro.

³⁷ Koro Bawa wua sunodənadə, tima kəlanin shedajo. Amma nayidə ngaltema kowonju fannuwwi, fasalnju ye ruwwi,

³⁸ koro mananju ye karwundon napcənni, dalilnjudə kam cunodənadəa kasaduwwi nangaro.

³⁹ Kitawuwadəa kəla hangallayen kəranuwi, tayilan ro sawisoye fanduwiro təmanuwwa nangaro, amma kitawu anima kəlanin sheda cado!

⁴⁰ Adə yaye naniro isuwe ro sawisoye fandro wayew.

⁴¹ «Amben gəni daraja makki.

⁴² Amma nayia nonjakkəna, kərawo Alaye karwundon bawo.

⁴³ Cu Bawaniyen kadikko, amma wua moworo wasew. Kam gade cu kəlanjuyen kadioa, tia mowuwi.

⁴⁴ Nayi daraja kattendon manuwi, amma daraja Ala runjuyen isidəa manuwwa-wodə, ndayilan gəle ranguwe wua sasarawi?

⁴⁵ Bare wuma nayia na Bawadəyen ngadarnjakkiri təmanuwwi. Ngadarmandodə tima Nawī Musa wo, kam duwon təmando tiro yakkuwwadə.

⁴⁶ Ca Nawī Musaa jiremaro yasarawwaa, wu yea sasarawi, kəlanin ruwujəna nangaro.

⁴⁷ Amma awo ruwujənadəa yasarawwia, ndayin gəle manani yasarawi?» yeno.

6

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ngawo adəyen Isa bərəm Galileye tia bərəm Tiberiyasselan bowojaidəye cinju todəro koyeno.

² Jama kada ye tia geya, alama ajabba ajabba kəla am dondiyen cədi caruna nangaro.

³ Daji Isa kəla kau kuruwu laayero juwane fuwurawanju-a rokko napkera.

⁴ Akko sala Laya Njəkkayirambe sala yaudiyayedə karənjəna.

⁵ Isa kəla sapce jama kada nanjuro isairo kirunniya, Filibusso: «Ndaran burodi yuwiye am ani jagaroro?» cəne kiworo.

⁶ Adəa wuldunjudə, Filibussa rijapturo, dalilnjudə Isa kəlanjuma awo cədidəa nojəna nangaro.

⁷ Daji Filibusse tiro: «Wundunja yaye burodi gana laa cuwandro dinariyus* yer yindima cədiwawo!»

⁸ Fuwurawadəye falnja Andarawus yaana Siman Biturusse tiro:

* **6:7 6:7** *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁹ «Akko na adən tadaana laa burodi sayirre uwu-a buni yindi-a cədana mbeji, amma am ngəwu aniro awi cəddi?» yeno.

¹⁰ Isaye tayiro: «Jamadəa yakkowo napca,» yeno. Nadən kajim kəri tənəs mbeji nangaro, amdə napkera. Tayi kongwadə alama dəwu uwu gai.

¹¹ Daji burodidəa ngoje Alaro ardiyenniya, am napkadadəro dagaryeyeno. Bunidə yen ngai cəde, har mərədunja galyeno.

¹² Jawune kulyeranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Njongowa gapcanadəa cammowo, bare awima faccəgənni,» yeno.

¹³ Adəgaima njongo burodi uwu sayirre am jawune koljanayedəa capcane jowo mewun yindin kesəmbəro.

¹⁴ Jamadə alama ajabba Isa cədənadəa kerunniya, tayiye: «Jiremaro kam adə tima nawi duniaro isimadə† wo!» canı.

¹⁵ Adə nangaro isane tia dunodunon cadane mairo cadiro asuyenniya, Isa tayia kolje runju tok kəla kaudəyero walde giwa.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Mar 6.45-56)

¹⁶ Dunia kajiriyenniya, fuwurawa Isayedə ci bərəmberə jəpcagane

¹⁷ maararo ngasaye kanji bərni Kafarnaamero faljane kodu badiyera. Dunia ləmjəna, Isa ye koroma tayia najəgənni.

¹⁸ Karuwa dunoa cije fuje, har bərəmdə jauro camballadan.

¹⁹ Kilometər uwu bi arakku gairo ledu kedənniya, Isa kəla ingiyen silan leje maaradəa karənji kero. Kerunniya, jauro riyera.

²⁰ Amma Isaye tayiro: «Wuma, bare rinuwwi!» yeno.

²¹ Daji fuwurawadə karwu kəjiaro curo maaradəyen tia camoye kərgaanniyama, maaradə na lejaidəro kadio.

²² Wajənanjua jama ci bərəmbe todən napcanadə maara falma nadən dəgəro asuyera. Koro Isa maaradəro fuwurawanju-a rokko ngaanni, amma runja leyeraro nojana.

²³ Daji maarawa gade bəla Tiberiyasselan karən na Kəma Isa Alaro ardije burodi jagəranadəyero kadira.

²⁴ Jamadə Isa ye bawo, fuwurawanju ye baworo kerunniya, daji maarawadəro ngasaye bərni Kafarnaamero tia maduro leyerə.

Isa kəmbo ro fandoye

²⁵ Jamadə ci bərəmbe todən Isaa kewandənniya, tiro: «Sayinna, sawi na adəro kadim?» cane keworo.

²⁶ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama ajabba ajabba ruwwa nangaro gəni, burodi ngəruwe kulluwwa nangaro wua masuwi.

²⁷ Bare kəmbo njəpci adəro kida diwwi, amma kəmbo ro sawisoyero kida dewo, kəmbo duwon Tada Kambədə nayiro njadidə, awoa Ala Bawadə tawa kənduwonjuyədə Tada Kambədəro gənajəgəna.»

²⁸ Daji tiro: «Kida Alayedəa dioro awi gəle diye?» cane keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Kida Alayedə tima kam cunodənadəa kasaddowo!» yeno.

³⁰ Tiro: «Alama ajabba jiri fi dime ruiye nia kasannjiye? Awi gəle dimi?

³¹ Kaariyande kəmbo tiro man‡ canidəa karaalan jawuna, kitawulan ruwwadadə gai: “Tayiro kəmbo samelan isənadəa jaworo kaino.”†

³² Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Nawi Musa gəni kəmbo samelan isənadəa njado, amma Bawanima nayiro kəmbo jireye sameyedəa njadi.

³³ Awoa kəmbo Alayedə, tima kam samelan jəpce duniaro ro sawisoye cimadə wo!»

† 6:14 6.14 nawi duniaro isimadə - Almasiwu. ‡ 6:31 6.31 man - Kəmbo samelan isənadə. † 6:31 6.31 Neh 9.15

³⁴ Daji tiro: «Kəma, sawisoro kəmbo adəa andiro sadəne!» yera.

³⁵ Isaye tayiro: «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo! Kam naniro isənamadə təmmaro kəna fanjiwawo, koro kam wua mərsasənamadə ye təmmaro ngudu fanjiwawo.

³⁶ Amma nayiro wulnjagakkəna, wua suruwwa duwon, njasarairo wayew.

³⁷ Am duwon Bawadə wuro sina samma naniro isai, koro kam naniro isənadəa təmmaro wakkiwawo.

³⁸ Awo karwuni cəraana gəni, awo ti wua sunodənadə cəraana dioro samelan jəpkekko.

³⁹ Awo ti wua sunodənadə cəraanadə tima am wuro sinadəye falmaa fuddəkkiwawo, amma yim daryeyea§ tayia karmolan sangəkki.

⁴⁰ Akko awo Bawani cəraanadə, wundu duwon Tadadəa cure kasaccənadə ro sawisoye cuwandi, koro yim daryeyea wu ye tia karmolan sangəkki,» yeno.

⁴¹ Tima kəmbo samelan isənadə wo cənna nangaro, yaudiyadə karwunja waje:

⁴² «Ti adə Isa tada Isuwuye, gəna? Bawanju-a yanju-aa noniyena, gəna? Ndayin gəle samelan kadikko cəni?» yera.

⁴³ Isaye tayiro: «Bare karwundo wajənni!

⁴⁴ Wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawa wua sunodənamadə tia gərjiyiya. Wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

⁴⁵ Akko awo curo kitawuwa nawiyayen ruwuwadadə: “Tayi sammaa Ala alamji.”† Wundu duwon Bawadəa fanje asujənamadə naniro isi.

⁴⁶ Ti Alayen isənadəro kajia, wunduma Bawadəa curunni. Tidə Bawadəa curuna.

⁴⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua mərsasənamadə ro sawisoye cuwandi.

⁴⁸ «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo!

⁴⁹ Kaariyando kəmbo tiro man canidəa karaan jawuna, koro sanuna.

⁵⁰ Amma kam duwon kəmbo samelan isidəa juwuidə, nuiwawo.

⁵¹ Wuma kəmbo ro fandoye samelan isənadə wo. Kam kəmbo adəa juwuia, sawisoro dəgai. Kəmbo duwon duniaro ro sawisoye cawandoro yikkidə, tima da tiyiniye wo.»

⁵² Adə nangaro yaudiya kattenjan kambiwu cade: «Ndayin gəle rakce da tiyinjuye sade ngəriyo?» cani.

⁵³ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, da tiyi Tada Kambedəa ngəruwwawoa, bunju ye yawwawoa, nayilan ro bawo.

⁵⁴ Kam duwon dani jəgəre buni caimadə ro sawisoye cuwandəna, koro wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

⁵⁵ Dani ye kəmbo jireye, buni ye kənja jireye.

⁵⁶ Kam dani jəgəre buni caimadə wulan dəgai, wu ye tilan dəgakki.

⁵⁷ Jiri Bawa Kəndəgaima wua sunode ti nangaro wu ye roa dəgakkidə gai, kam duwon wu kəmbonju womadə, wu nangaro ti ye roa dəgai.

⁵⁸ Adəma kəmbo jireye samelan isənadə wo, jiri kaariyandoso jawune sanunadə gai gəni. Kam kəmbo adəa juwunamadə sawisoro dəgai,» yeno.

⁵⁹ Curo dandal bəрни Kafarnaamben jamadəa alamji duwon, Isa awo ania wulyeyeno.

Mana ro sawisoye

⁶⁰ Fuwurawa Isaye ngəwunja adəa fangeranniya, tayiye: «A! Mana adə jauro jau! Wundu gəle rakce tia fanji?» yera.

⁶¹ Isa karwunja mana adəa wajiro asuyenniya, tayiro: «Adə cakke talluwi wa?

⁶² To, Tada Kambedə nanju caye dəganadəro walde leji ruwia, nda?

⁶³ Ruhu Alaye tima ro njomadə wo, kənduwo kambədə awimaro faidajiwawo. Mana nayiro wulnjagakkənədə ruhu ye, ro ye.

⁶⁴ Amma curondon am laa kasaccanni mbeji,» yeno. Tən badiduramnin Isa am tia kasaccannidə-a kam tia sərəcciyidə-aa nojəna.

⁶⁵ Daji Isaye: «Adəma nangaro nayiro wulngeyerakko, wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawadə tiro amarjiyiya duwon,» yeno.

⁶⁶ Kəla adəyen fuwurawa Isaye ngəwunja tia ga koljane ngaworo walladara.

⁶⁷ Daji Isaye mewun yindindəro: «Nayi ye wua kolsuwiya, raawwa wa?» cəne tayia kiworo.

⁶⁸ Siman Biturusse tiro: «Kəma, na wunduyero gəle leniye? Nima mana ro sawisoyea wo!

⁶⁹ Yasaraiyena ye, noniyena ye, nima Tayir Alayedə* wo!» yeno.

⁷⁰ Isaye tayiro: «Wu gəna nayi mewun yindindəa kərenjakko? Amma kamndo fal sedan!» yeno.

⁷¹ Adəa kəla Yahusa tada Siman Iskariyotten wulyeno, dalilnjudə tima mewun yindindəye falnja mukko kəladowayero Isaa sərəcciyidə wo.

7

Kasattunambu yaanawa Isaye

¹ Ngawo adəyen Isa cidi Galileyen didiriyeno. Cidi Yahudiyayen didiridu cəraanni, yaudiyadə tia roro njejoro majai nangaro.

² Ngəməri Leimaye sanju karəngenniya,

³ yaanawa Isaye tiro: «Na adən cine cidi Yahudiyayero lene, fuwurawanəmsodə ye kida dimidəa caroro.

⁴ Kam nowadaro waldu cəraanamadə awo cədidəa gərajawo. Awo ania dimia, duniaro fəledəgəne!» yera.

⁵ Ase, yaananjudəma tia kasaccanni.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Sani koroma cədənni, amma sandodə sawiso dabbargada.

⁷ Duniadə rakce nayia wanjaiwawo, amma wua wasəna, dalilnjudə kəndonju diwi wulləkki nangaro.

⁸ Nayidə na ngəmərīdəyero lenowo, wudə ngəməri adəro lekkiwawo, sani koroma cədənni nangaro,» yeno.

⁹ Awo ania tayiro wulyeyenniya, cidi Galileyen napkeno.

Isa Ngəməri Leimayen

¹⁰ Amma yaanawanjudə na ngəmərīdəyero leyeranniya, Isa ye federo gəni, asərlan cije leyeno.

¹¹ Yaudiyadə na ngəmərīdəyən tia majane: «Ti ndaran?» cani.

¹² Koro curo jamadəyən am kada kəlanjun kambiwu kedo. Laaye: «Ti kam ngəla,» cani, laa ye: «A'a, amba cuwatki,» cani.

¹³ Amma wunduma kəla Isayen federo mana cədiwawo, yaudiyadəa rijana nangaro.

¹⁴ Daji ngəmərīdə dawunjun duwon, Isa Fado Alayero ngaye jamaa alamdu badiyeno.

¹⁵ Yaudiyadə ajapcane: «Kam adə ngaltema kərajənnidə, ndayin kitawudəa noyeno?» cani.

¹⁶ Isaye tayiro: «Alamdunidə wuye gəni, ti wua sunodənadəye.

¹⁷ Kam awo Ala cəraanadəa dio cəraanaa, alamdudə wuye gəni, Alayero noji.

* 6:69 6.69 *Tayir Alayedə* - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

18 Kam ngumnjun mana cədimadə daraja kəlanjuye maji, amma kam tia cundənadəye daraja majidə, tidə jirema, koro tilan jirenambu bawo.

19 Nawi Musa nayiro Attauradəa njadəna, gəna? Amma wundundoma wadawanjudəa jəgaiwawo. Awiro wua roro njeoro manuwi?» yeno.

20 Jamadə tiro: «Ni karuwama! Wundu nia njeoro maji?» yera.

21 Isaye tayiro: «Awo ajabba fal kidəkkəniya, nayi samma ajapkew!

22 Nawi Musa wada kajaduye njadəna, adə yaye kajadə tiyen gəni, kaariyadəyen kadio, koro yim tustuyea kam kajanuwi.

23 Bare wada Nawi Musaye ganambu tədənniro yim tustuyea kam kajanuwia, awiro gəle kəla yim tustuyea kam səramba isangagəkkənayen wuro gərgəsəgəwi?

24 Bare kuro simben shara diwwi, amma kəla jireyen shara dewo!» yeno.

Isama Almasiwu Alayedə wo?

25 Daji am Jerujalembe laaye: «Tima gəna kam duwon tia roro njeoro majaidə?

26 Akkonju federo mana cədi duwon, awima tiro wuljaganni. Ra, jiremaro wurawandedə tia Almasiwuro asujana wa?

27 Na kam adə isənədəa noniyena. Amma Almasiwudə isiya, wunduma na isənədəa nojiwawo,» yera.

28 Daji Isa Fado Alayen jamadəa alamdu cədi duwon, kowo sapce: «Wua nosuwwa, koro na isəkkənədə yea nonuwwa. Ngumnin gəni kadikko, amma ti wua sunodənamadə jirema. Tia nonuwwi.

29 Wu tia nokkəna, dalilnjudə nanjun kadikko, koro tima wua sunodo,» yeno.

30 Adə nangaro Isaa taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənajəgənni, sanju koroma cədənni nangaro.

31 Curo jamadəyen ngəwunja tia kasaccane: «Almasiwu isiya, alamaso kam adə cədənədəa kojəna cədi wa?» cani.

Gureduwuye Isaa taro madu

32 Farisawa jamadə awo ania kəla Isayen wuljai fangeranniya, wurawa řimannaye-a Farisawa-a Isaa taro gureduwu Fado Alayea juwayera.

33 Isaye tayiro: «Kawu ganaro nayi-a rokko dəgakki, ngawo adəyen na ti wua sunodənədəyero waldəkki.

34 Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dəgakkiro ranguwe isuwawo.»

35 Daji yaudiyadə kattenjan: «Ndara leji na duwon rangiye tia fandiyewawodə? Ra, yaudiya curo am lardu Gəressero tataradaanədəyero wa leje am Gəressedəa alamji?

36 Awi maana awo wuljənədəye? “Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dəgakkiro ranguwe isuwawo.”»

Ingi ro fandoye bərəm gai

37 Yim daryeye yim kura ngəmərīdəyēa Isa cije daje kowo sapce: «Kam duwon ngudunjuamadə, naniro iso ca!

38 Kam wua kasansənamadə, kitawulan ruwuwadadə gai: “Ingi ro fandoye bərəm gai karwunjun culuwe falalaji!”»

39 Adəa wuldunjudə, kəla Ruhu Alayə am tia kasaccanamadə fuwun cawandiyen wulyeno. Amma sa adən Ruhudə koroma tinni, dalilnjudə Isa koroma darajanjuro ngaanni nangaro.

Yaktu jamaye kəla Isayen

40 Jamadə mana ania fangeranniya, laanjaye: «Kam adə tima jiremaro nawidə wo!» cani.

41 Laaye: «Kam adə tima Almasiwudə wo!» cani. Amma laaye koro: «Almasiwudə cidi Galileyen wa isi?»

⁴² Ra, kitawulan Almasiwudə ti kaduwu Mai Daudaye, koro bəla Baitalami na Mai Dauda dəganadən isi[†] cənna, gəna?»

⁴³ Adəgaima kəla Isayen jamadə kəwu yindiro yakkadara.

⁴⁴ Curonjan laanja tia taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənajəgənni.

Kasattunambu wurawa yauidiyaye

⁴⁵ Gureduwu Fado Alaye walladaranniya, wurawa řimannaye-a Farisawa-a tayiro: «Awiro Isaa kuduwwidə?» cane keworo.

⁴⁶ Gureduwuye: «Ngalte wunduma kam adə gairo mana cədənni!» yera.

⁴⁷ Daji Farisawaye tayiro: «Nayi yea jambanjana wa?

⁴⁸ Wurawa adinwuye* bi Farisawaye kam laa tia kasaccəna mbeji wa?

⁴⁹ Amma jama Attaura Nawu Musaye nojanni adə baskuwada!» yera.

⁵⁰ Daji Nikodimus, ti duwon Farisawaye falnja na Isayero calan lejənadə, tayiro:

⁵¹ «Kəla wadandeyen kambe cinjun fanniye awo cədidəa noniyendelan tiro shara yiddiyewawo, gəna?» cəne kiworo.

⁵² Amma tiro: «Ni ye kam Galileye wa? Kitawudəa kərane rui, nawi fima cidi Galileyen culuwunni!»

Kamu kənjəna cədilən ta

⁵³ [Daji wundu yaye fannjuro walladan.

8

¹ Isa Kau Jaitunnero leyeno.

² Suwa ləp koro walde Fado Alayero leyeno. Am samma nanjuro isai duwon, napce tayia alamdu badiyeno.

³ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a kamu laa kənjəna dio cədi cadanaa cawude dawunjan tia casakke dayeno.

⁴ Tayiye Isaro: «Sayinna, kamu adə kənjəna dio cədi duwon, tia keda.

⁵ Attauralan Nawu Musaye andiro wada sade jiri aniro kau gəgəpkəiyo tayia roro yejiyo cənna.† To, ni nda, awi wulləm?» cane tia keworo.

⁶ Adəa wuldunjadə, Isaa rijapturo awo laa tia burwuduye cawandoro. Amma Isa nguje ngulondon cidi kurda badiyeno.

⁷ Tiro dama baworo koro caddi duwon, cije tayiro: «Kam curondon biwu bawomadə kamudəro burwon kau gəpəcuwo!» yeno.

⁸ Koro walde nguje cidi kurda badiyeno.

⁹ Adəa fangeranniya, kuran tamiya ganaro kudero fal fallen saptane, har Isa runju kamu fuwunjun daadadəa kolyera.

¹⁰ Isa cije dayenniya, kamudəro: «Ndarən tayi? Wunduma niro wowom gənanjəgənni wa?» cəne tia kiworo.

¹¹ Tiye: «Kəma, wunduma wowomsənni,» yeno. Daji Isaye tiro: «Wu ye niro wowom gənanjəgəkkiwawo. Lene, amma adən fuwun bare gadero biwu dimmi!» yeno.]

Isa nur duniaye

¹² Koro Isa walde jamadəro mana cədde: «Wu nur duniaye. Wundu duwon wua səganamadə təmmaro curo duwuyen lejiwawo, nur roye cuwandi,» yeno.

¹³ Farisawaye tiro: «Ni kəlanəmlan kəlanəm shedanəmi nangaro, shedanəmdə jire gəni,» yera.

† 7:42 7.42 Mik 5.2 * 7:48 7.48 wurawa adinwuye - Fuwuwu kəwu gadegade yauidiyaye. † 8:5 8.5 Lew 20.10; SK 22.22-24

¹⁴ Isaye tayiro: «Sheda kəlaniye dikki yaye, shedanidə jire, dalilnjudə na isəkkəna-a na lekki-adəa nokkəna nangaro. Amma nayidə na isəkkəna-a na lekki-adəa nonuwwi.

¹⁵ Nayidə ambo shara kuro kamben yidduwi, amma wu kam fimaro shara yiddəkkiwawo.

¹⁶ Amma shara dikki yaye, sharanidə jire, dalilnjudə wu runi gəni, Bawa wua sunodənədə-a rokko sharaniye nangaro.

¹⁷ Wadandoman ruwuwada sheda kam yindiyədə jire.†

¹⁸ Wuma sheda kəlaniye dikki, koro Bawa wua sunodənədə ye kəlanin sheda cədi,» yeno.

¹⁹ Daji tiro: «Bawanəmdə ndaran?» yeranniya, Isaye: «Wua nosuwwi, Bawani yea nonuwwi. Ca wua nosuwwa, Bawani yea nonuwwa,» yeno.

²⁰ Isa Fado Alayen alamdu cədi duwon, na sadaa fidaramben mana ania wulyeno. Amma wunduma tia cədanni, sanju koroma cədənni nangaro.

²¹ Koro Isa walde tayiro: «Wu lekki, koro wua masuwi, koro curo biwundoyen nuwi. Na lekkidəro nayidə ranguwe lenuwwawo,» yeno.

²² Kəla adəyen yaudiyadəye: «Kəlanju ceji wa? Adəmaro wa: “Na lekkidəro nayidə ranguwe lenuwwawo,» cənidə?» yera.

²³ Isaye tayiro: «Nayi cidiye, amma wu sameye. Nayi dunia adəye, amma wu dunia adəye gəni.

²⁴ Adəma nangaro nayiro curo biwuwandoyen nuwi wulngeyerakko. Wuma ti woro kasadduwwia, curo biwuwandoyen nuwi,» yeno.

²⁵ Tiro: «Ni wundu?» cane keworənniya, Isaye tayiro: «Awo tən badiduramnin wulnjagakkənədəma.

²⁶ Awo ngəwu kəlandon wulduye-a sharaduye-a takkəna, amma ti wua sunodənədə jirema, koro awo tiyen fakkənədəmaa duniaro wulgəkki,» yeno.

²⁷ Amma kəla Bawadəyen tayiro manajiyidəro asujanni.

²⁸ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambədə kəskaro rogəwiya, wuma ti woro nonuwi, koro awima kəlaniro dikkiwawo, amma Bawa wua alamsənədə gai, awo ania wulləkkiro nonuwi.

²⁹ Ti wua sunodənədə wu-a rokko. Wua runi kolsənni, dalilnjudə sawisoye awowa cəraanədəa dikki nangaro,» yeno.

³⁰ Sa Isa adəa wuljidən, am kada tia kasatkera.

Tadawa jireye Nawī Ibrahimbe

³¹ Daji Isaye yaudiya tia kasaccanamədəro: «Manani gawia, nayi jiremaro fuwurawani.

³² Jiredəa nonuwi, jiredə ye nayiro nankam kəlaye njadi,» yeno.

³³ Tiro: «Andi kaduwu Nawī Ibrahimbe, koro kərea wunduyemaro ngaltema walliyende! Ndayin nankam kəlaye fandiye nəmi?» yera.

³⁴ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon biwu cədimədə kərea biwuye.

³⁵ Kəreadə sawisoro gəni fadon dəgai, amma tadadə sawisoro dəgai.

³⁶ Adə nangaro Tadadə nankam kəlaye njadiya, nankam kəlayədəa fanduwī, diye!

³⁷ Nayi kaduwu Nawī Ibrahimbero nokkəna, amma wua njejoro manuwī, dalilnjudə karwundoro manani ngayiwawo nangaro.

³⁸ Wu awo na Bawaniyen rukkənədəa wulləkki, amma nayi awo bawandoyen fannuwwadəa diwi,» yeno.

³⁹ Tiro: «Bawandədə tima Nawī Ibrahimdə wo!» yera. Isaye tayiro: «Ca nayi kaduwu Nawī Ibrahimbea, kəndo Nawī Ibrahim cədənədəa diwi.

† 8:17 8.17 SK 19.15

⁴⁰ Kərma wu nayiro jire Alayen fakke wulnjagakkəna duwon, wua njejoro manuwi. Nawi Ibrahim ngaltema adəa cədənni!

⁴¹ Nayi kəndo bawandoyedəa diwi,» yenniya, tiro: «Andia ngəriwu gəni sesambo, bawande tilo Ala kəlanjudəma!» yera.

⁴² Isaye tayiro: «Ca Ala bawandoa, wua sərəaawi, dalilnjudə akkoni na Alayen kadikko. Kəlani nangaro gəni kadikko, tima wua sunodo.

⁴³ Awiro awo nayiro wulnjagakkidəa asunuwwawodə? Dalilnjudə mananidəa ranguwe fannuwawo nangaro.

⁴⁴ Bawando tima Yiwulis wo, awo bawando cəraanadəa diwiya, raawwa. Tən badiduramnin ti kamceji, koro kəla jireyen dajənni, tilan jire bawo nangaro. Kattuwu kamjiya, halnju fəleji, dalilnjudə ti kattuwuma, koro bawa kattuwuye nangaro.

⁴⁵ Amma wudə jire wulləkkidəro, wua kasansuwawo.

⁴⁶ Wundundo biwu dikkənarə shedaji? Jire wulləkkia, awiro wua kasansuwawo?

⁴⁷ Kam Alayedə mana Alayedəa fanji. Dalil nayi fannuwawoyedə, nayi Alaye gəni nangaro,» yeno.

Isa-a Nawi Ibrahim-a

⁴⁸ Daji yaudiyadəye tiro: «Ni kam Samariyaye karuwama niyenadə, jirende, gəna?» yera.

⁴⁹ Isaye tayiro: «A'a, wulan sedan bawo. Bawaniro daraja yikki, amma nayi wuro daraja njo wanuwwa.

⁵⁰ Kəlaniro darajadəa magəkkiwawo, amma Fal laa tia maji mbeji, tima sharamadə wo.

⁵¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon mananidəa ngojənamadə təmmaro nuiwawo,» yeno.

⁵² Yaudiyadəye tiro: «Kərma nilan sedannaro noniyena! Nawi Ibrahim nuna, nawiya gade ye sanuna, amma niye: “Kam mananidəa ngojənamadə təmmaro nuiwawo!” nəmi.

⁵³ Ni bawande Nawi Ibrahimdəa konəmma wa? Ti nuna, nawiya gade ye sanuna. Ni wunduro kəlanəm ngoyem?» yeranniya,

⁵⁴ Isaye: «Kəlaniro daraja yikkia, darajani faidanju bawo. Bawani daraja wuro si, ti duwon tiro Alando nuwidə.

⁵⁵ Tia ngaltema nonuwwi, amma wu tia nokkəna. “Tia nokkəni,” wulləkkia, kattuwuma nayi gairo walləkki. Amma tia nokkəna, koro mananju ngokki.

⁵⁶ Bawando Nawi Ibrahim karwu jaurə kəjiaro jamanni kuroro cəraana. Tia cure karwunju kəjijəna,» yeno.

⁵⁷ Daji yaudiyadəye tiro: «Kərwu fiwuma tammi duwon, Nawi Ibrahimba rumma?»

⁵⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Nawi Ibrahim tambimaro, wu mbeji!» yeno.

⁵⁹ Adə nangaro dongur kauye tiro gəptuwuro ngoyera, amma Isa gərade Fado Alayen kiluwo.

9

Isaye kam kambu tambənaa isangaduwwu

¹ Isa kodu cədi duwon, kam laa kambu tambənaa kiro.

² Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, wundu biwu cəde kam adə kambu katambo? Timə ra bawanju-a yanju-a?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Biwunju nangaro gəni bi biwu bawanjuye-a yanjuye-a nangaro gəni, Ala tilan kəndonju fəlejoro kam adə kambu katambo.

⁴ Kausu duwon, dole kida ti sunodənədəyedəa diyo! Bunejiya, wunduma rakce kida cədiwawo.

⁵ Wu dunialan dəgakki duwon, wu nur duniaye,» yeno.

⁶ Awo ania wulyenniya, kanduri cidiro tawajiye dije ngoje sim kambudayero cingeyeno.

⁷ Isaye tiro: «Lene, falwu ingi Silowamben* lamdane!» yeno. Maana Silowambeda tunodana. Daji kambuda leje lamgadanniya, sim cuwande walladan.

⁸ Kamaskiyanju-a am calan tia lowo cadi caruna-adaye: «Tima gana kam napkada lowo cadida?» cane keworo.

⁹ Laaye: «Tima!» cani, laa ye: «A'a, ti gani, camunonju,» cani. Amma kamdaye: «Wuma, diye!» cani.

¹⁰ Adə nangaro tiro: «Ndayin gale sim kiwandam?» cane keworo.

¹¹ Tayiro: «Kam tiro Isa canida cidi dije simmiro cinjiye wuro: “Lene, Silowamlan lamdane!” yeno. Daji lekke lamgadakkaniya, sim kiwandakko!» yeno.

¹² Tiro: «Kam attə ndaran?» yeranniya, tayiro: «Nokkani,» yeno.

Farisawaye kambu sim cuwandanadaro koro njaddo

¹³ Daji kam calan kambuda na Farisawayero kewudo.

¹⁴ Yim duwon Isa cidida dije sim kambudaye kajenada yim tustuye.

¹⁵ Koro Farisawada waldane kamda jiri fin sim kiwandro keworo. Tayiro: «Cidi dije simmiro cinjiye lamgadakkaniya, rukki,» yeno.

¹⁶ Farisawadaye laanjaye: «Kam adə Alayen gani kadio, yim tustuyero daraja cinni nangaro,» cani. Amma laanjaye: «Awiawin biwuma rakce alamaso ngai cadi?» cani. Daji tayi kawu yindiro yakkadara.

¹⁷ Koro Farisawada waldane kambudaro: «Awi kala kam simmam kajenadayen wullami?» cane keworanniya, tiye: «Ti nawi,» yeno.

¹⁸ Amma yaudiyada ti kambu duwon curuiro waljenada njasarairo wajane har bawanju-a yanju-aa bowoyera.

¹⁹ Tayiro: «Adə tadando wa? Ti kambu katambo nuwida? To, awiawin karma curuiro walyeno?» cane keworo.

²⁰ Bawanju-a yanju-aye: «Ti tadande ye, kambu katambo yero noniyena.

²¹ Amma jiri fin karma curuiro bi wundu simnju kajoro noniyende. Ti tadaana gani, tia korowo! Cinjuman wulji,» yera.

²² Bawanju-a yanju-a adə wuldunjadə, yaudiyada rijana nangaro. Caman tayida wundu duwon Isa Almasiwuro kasaccida dandallan cattuluwi canna.

²³ Adəma nangaro bawanju-a yanju-adaye: «Ti tadaana gani, tia korowo!» yera.

²⁴ Koro caye baworo waldane yaudiyada kam calan kambuda bowojane tiro: «Alaro daraja ye!† Noniyena, kam adə biwuma,» yera.

²⁵ Tayiro: «Ti biwuma bi biwuma ganiro nokkani. Awo fal nokkana, wu kambu duwon karma rukki,» yeno.

²⁶ Daji tiro: «Awi niro njaddo? Ndayin simmam kayeno?» cane keworanniya,

²⁷ tayiro: «Wulnjagakkana, fannuwu. Awiro gademinno fandu rawuw? Nayi ye fuwuranju wa waldu rawuw?» yeno.

²⁸ Tia rarajane tiro: «Nima fuwuranju wo, amma andida fuwurawa Nawi Musaye!

²⁹ Ala Nawi Musaro mana caddanaro noniyena, amma ti adə ndaran kadiomaro noniyende!» yera.

³⁰ Kamdaye tayiro: «Simmi kajenama, ndaran kadio nonuwuwa jauro jabba!

³¹ Ala biwuwua keranjiwaworo noniyena, amma wundu duwon Alaro daraja ce awo cəraanaa cadimada, Ala tia keranji.

³² Tən dunia alaktənyeman wunduma kam kambu tambənyaye sim kajenada ngalte fanjenni.

* 9:7 9.7 falwu ingi Silowambe - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidianju kaulan tədandəna, koro tiro butturam cani. † 9:24 9.24 Alaro daraja ye! - Jire wulle!

³³ Kam adə Alayen gəni kadioa, awima rakce cədiwawo!» yeno.

³⁴ Tayiye tiro: «A! Ni curo biwuyen tambəmma duwon andia alamsami!» cane tia deyaro kettuluwo.

Kambuwa jireye

³⁵ Isa kamdəa dandaldən cattuluwunaro fangeno. Ti-a kattadəranniya, tiro: «Tada Kambedəa kasaddəmma wa?» yeno.

³⁶ Kamdəye: «Kəma, wundu ti wo duwon tia kasaddəkkidə?» cəne kiworo.

³⁷ Isaye tiro: «Tia rumma, koro tima niro mananjiyidə wo!» yenniya,

³⁸ daji kamdəye: «Kəma, kasaddəkkəna,» cəne tiro ambətkeyeno.

³⁹ Daji Isaye: «Shara kamduro dunia adəro kadikko, am caruiwawomadə caroro, koro am caruimadə kamburo waljaro!» yeno.

⁴⁰ Farisawa nanjun dasaana laa mana adəa fangeranniya, tiro: «A! Andi ye kambu wa?» yera.

⁴¹ Isaye tayiro: «Ca nayi kambua, biwundo bawo, amma kərma: “Ruiye!” nuwi nangaro, biwundoa dəgawi,» yeno.

10

Misal bəri dimiyaye

¹ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon bəri dimiyayero cinnayen ngayiwawo na gadeyen tacce ngayimadə, ti barwu ye, jawalkorjima ye.

² Amma kam cinnayen ngayimadə, tima səni dimiyadəyedə wo.

³ Cinna guredumadə tiro kajiyi, dimiyadə ye kowonju fanjai. Dimiya kaanjua cunjalan bowoje cuttuluwi.

⁴ Kaanju sammaa cuttuluwiya, fuwunjaro koje dimiyadə tia jagai, kowonju nojana nangaro.

⁵ Təmmaro kusotto jagaiwawo, tin kuruwunno ngərəmjai, kowo kusottowaye nojanni nangaro,» yeno.

⁶ Isa tayiro misal adəa wulyeyeno, amma maananjudəa asujanni.

Isa səni ngələma

⁷ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wuma cinna dimiyadəyedə wo.

⁸ Am burwosane isanadə samma barwuso ye, jawalkorjimaso ye, amma dimiyadə tayia fanjanni.

⁹ Wudə cinna. Kam wuyen ngayia, njəkkawo cuwandi. Ngaye culuwi, səniram ye cuwandi.

¹⁰ Barwudə ndaldu so, njejo so, bannadu soro gənia, awima gade dioro isiwawo. Amma wudə am ro har tayilan gapcəna cawandoro kadikko.

¹¹ «Wu səni ngələma. Səni ngələmadə dimiya nangaro ronju ci.

¹² Kidamadə səni gəni, dimiyadə ye kaanju gəni. Buldu kənde cədi curuiya, dimiyadə kolje cəgasi, daji buldudə ise tayia cədanə tatarji.

¹³ Tidə kidama nangaro, dimiyadəro lambonju bawo.

¹⁴ «Wu səni ngələma. Dimiyanidəa nokkəna, tayi ye wua nosana,

¹⁵ jiri Bawa wua nosəna, wu ye tia nokkənədə gai. Dimiyadə nangaro roni yikki.

¹⁶ Koro dimiya gade bəri adəye gəni takkəna. Tayi yea dole kudəkki, koro kowoni fanjai. Daji bəri fal ye, səni fal yero waljai.

¹⁷ Bawadə wua səraana, roni yikkiya, waldəkke mowokki nangaro.

¹⁸ Wunduma rakce roni ngojiwawo, amma rawonin tia yikki. Kənduwo nanin tia njoye mbeji, koro kənduwo nanin tia mowoye mbeji. Adəma wada Bawaniyen fandəkkənədə,» yeno.

¹⁹ Kəla mana aniyen yauidiyadə caye baworo kəwu yindiro yakkadara.

²⁰ Ngəwunjaye: «Kai! Ti karuwama, jori! Awiro tia kərənnuwi?» cani.

²¹ Am laaye: «Adə mana karuwamaye gəni. Karuwama rakce kambuye sim kaji wa?» cani.

Isa Ngəməri Barga Dəptuwuyen

²² Binəm Jerujalemnin Ngəməri Barga Dəptuwuye* cadi duwon,

²³ Isa balballa Fado Alayen tiro Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canilan dadaji.

²⁴ Daji yaudiyadə tia dirijane kəljane tiro: «Har sawiro andia curo duwuyen kolsami? Nima Almasiwudə woa, federo wulsagane!» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Nayiro wulnjagakkəna, amma wua kasansuwwi. Kəndo cu Bawaniyen dikkidə wua shedasi.

²⁶ Amma wua kasansuwawo, nayi curo dimiyaniyen bawo nangaro.

²⁷ Dimiyanidə kowoni fanjai. Tayia nokkəna, wua sagai.

²⁸ Tayiro ro sawisoye yikki, koro təmmaro sanuiwawo. Wunduma tayia mukkonin cəmoyiwawo.

²⁹ Bawani tayia wuro sinadə awo sammaa nankuran kojəna. Wunduma rakce tayia mukko Bawadəyen cəmoyiwawo.

³⁰ Wu-a Bawadə-a tilo,» yeno.

³¹ Daji yaudiyadə tia roro njeoro waldane dongur kauye tiro gəgəptuwuro ngoyera.

³² Isaye tayiro: «Kəndo ngəla kada Bawaniye nayiro fəlenjagakkəna. Finja nangaro wuro dongur kauye gəgəmsuwe sesuwi?» cəne kiworo.

³³ Yaudiyadəye tiro: «Kəla kəndo ngəlayen gəni, kəla Alaa gaskadunəmben njejiye. Ni kam duwon kəlanəm Alaro ngonəmidə!»

³⁴ Isaye tayiro: «Kitawundon ngai ruwuwada, gəna? “Wuye: Nayi alawa!”† cəna.

³⁵ Kitawu Alayedə rakce baworo tədiwawo. Ala am duwon tayiro mananju cinadəro alawa cənaa,

³⁶ awiro wu duwon Ala kərese duniaro sunodənadəro Alaa gaskanəkkəna nuwi, wu Tada Alaye nəkkənadəro?

³⁷ Kəndo Bawaniyedəa dikkiwawoa, bare wua kasansuwwi.

³⁸ Amma tayia dikkia, kasansuwawo yaye, kəndodəa kasaddowo, nonowo asunowo Bawadə wulan kərga, wu ye Bawadən kərgakkoro.»

³⁹ Koro waldane tia taro mayera, amma mukkonjan kiluwo.

⁴⁰ Koro Isa walde ngawo bərəm Jordaniyen na Nawi Yahaya kasala tuwaye cədənadəro leje napkeno.

⁴¹ Daji am kada nanjuro isane: «Nawi Yahaya awo ajabba falma cədənni, amma awo kəla kam adəyen wuljəna samma jire!» yera.

⁴² Adəgaima am kada nadən Isaa kasatkera.

11

Karmo Lajarusse

¹ Curo bəla Baitaniyen na Meram-a yanjugəna Marta-a dasaanadən kam laa dondi mbeji, cunju Lajarus.

² Ti Lajarusdə yanjugəna Meram kamu duwon kawudi si Kəmayədəro fijiye kanduri kəlanjuyen cinjənadəye.

³ Yaana yindidə kam laa na Isayero canode: «Kəma, kam raammadə dondi,» yeno.

⁴ Adəa fangenniya, Isaye: «Kəndondi adəye njeroramnju karmo gəni, Alaro daraja ci, koro Tada Alaye ye tiyen daraja cuwandoro!» yeno.

⁵ Isa Marta-a yanjugəna-a Lajarus-aa cəraana.

* **10:22 10.22** *Ngəməri Barga Dəptuwuye* - Saanduri duwon yim Israyilawu kənnasar kəla Siriwuyen cawande waldane sadaa so, laya so Alaro caddənayedə. † **10:34 10.34** Jaw 82.6

⁶ Daji Lajarus dondiro fangenniya, na dëganadën koro kawu yindiro napkeno.

⁷ Ngawo adëyen Isaye fuwurawanjuro: «Ciniyo, cidi Yahudiyayero wal-diyo!» yeno.

⁸ Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, tussënni yaudiyadë nia dongur kauyen njeoro mangera, koro nadëro waldëmi?» yera.

⁹ Isaye tayiro: «Dabdulan sa mewun yindin dëga, mare? Kam kausu lejia, taljiwawo, nur dunia adëyedëa curui nangaro.

¹⁰ Amma kam bune lejia, talji, tilan nur bawo nangaro,» yeno.

¹¹ Adëa wulyenniya, Isaye tayiro: «Sawande Lajarus kënëm cëdi, lekke tia sangëkki,» yeno.

¹² Fuwurawadëye tiro: «Këma, kënëm cëdia, ngaji,» yera.

¹³ Isa këla karmo Lajarusen manajëna, amma tayidë këla kënëmben manajiro tëmayera.

¹⁴ Daji Isaye federo tayiro: «Lajarus nuna.

¹⁵ Nayi nangaro wu nadën bawodëro këji fakki, wua kasansoworo. Cinowo nanjuro leniyo!»

¹⁶ Daji Toma kam tiro Kawu canidë fuwurawa gadedëro: «Andi ye leniyo Isa-a rokko nuiyo!» yeno.

Isa këma cinowo duniaye-a ro sawisoye-aye

¹⁷ Isa kadinniya, ase Lajarus kawunju dewu rai curo kauriyen.

¹⁸ Bëla Baitaniyedë karën Jerujalëmben, kattenja alama kilometër yakku gai,

¹⁹ koro yaudiya kada na Marta-a Meram-ayero këla karmo yanjagënyen tayia tajiduro isana.

²⁰ Marta Isa kënde cëdiro fangenniya, cije tia kapkeyeno, amma Meram fadon napkeno.

²¹ Martaye Isaro: «Këma, ca ni na adëna, yanigëna bawojënni.

²² Amma kërmamaro awi yaye Alaa korëmiya, Ala njiro nokkëna,» yeno.

²³ Isaye tiro: «Yanëmgëna karmolan walje ciji,» yeno.

²⁴ Martaye: «Yim daryeye yim cinowo duniayea karmolan walje cijiro nokkëna,» yeno.

²⁵ Isaye tiro: «Wuma cinowo duniaye-a ro-adë wo! Kam wua kasansënamadë, bawoji yaye, roa dëgai.*

²⁶ Koro wundu duwon roa dëgane wua kasansënamadë tëmamaro nuiwawo. Adëa yasamma wa?» yenniya,

²⁷ tiro: «Aaa, Këma, nima Almasiwu Tada Alaye duniaro isënadë woro kasaddëkkëna,» yeno.

²⁸ Adëa wulyenniya, Marta leje yanjugëna Meramba bowoje asërlan tiro: «Sayinna isëna, nia bowonji,» yeno.

²⁹ Meram adëa fangenniya, nagatto cije nanjuro leyeno.

³⁰ Isadë bëlaro ngaanni, kuamison na Marta tia kapcëgënadën kërga.

³¹ Yaudiya duwon curo fadoyen tia tajijanadë Meram nagatto cije culuwunaro kerunniya, tia geya. Kauriro so dioro lejiro tëmayera.

³² Daji Meram na Isa dëganadëro ise tia kirunniya, fuwunjun tungurumje tiro: «Këma, ca ni na adëna, yanigëna bawojënni,» yeno.

³³ Isa Meram-a yaudiya ti-a rokko isënadë-a cesi-ro kirunniya, karwunju kuttaje hangalnju caa ciyeno.

³⁴ Tayiro: «Ndararo tia kekkuw?» cëne kiworënniya, tayiye tiro: «Këma, are rui!» yera.

³⁵ Daji Isa so ngoyeno.

* 11:25 11.25 roa dëgai - Ro sawisoye cuwandi.

³⁶ Yaudiyaye: «Jiri tia cəraanadəa ruiwo!» yera.

³⁷ Amma laanjaye: «Ti kambuye sim kajənadə rakce Lajaruska karmoro cəkkayiwawo wa?» yera.

Isaye Lajaruska karmolan sango

³⁸ Koro Isa karwunju jauro bannadəna duwon, kauridəro leyeno. Kauridə kul kauye, koro cinju kau kuralan jakkada.

³⁹ Isaye: «Kaudəa tuluwowo!» yeno. Marta yaana kam bawojənadəye tiro: «Kəma, jauro kinaji. Bawojənadə, kawunju dewu rai, diye!» yeno.

⁴⁰ Isaye tiro: «Wulnjəgəkkəni wa? Yasarammaa, daraja Alaye rumi,» yeno.

⁴¹ Daji kaudəa kettuluwo. Isa kəla samero sapce: «Bawa, wua kərənsəmmadəro wusenjəkkəna.

⁴² Sawiso wua kərənsəmiro nokkəna, amma jama na adən dajanadə nangaro adəa wulyekko, nima wua sunodəmbo kasaccaro,» yeno.

⁴³ Adəa wulyenniya, kowo dunoaro sapce: «Lajarus, luwe!» yeno.

⁴⁴ Daji kam bawojənadə kiluwo, si-a mukko-a batta linnen tikkerəna, fəkkə ye batta linnen jakkada. Isaye tayiro: «Tia wuinowo, lejo!» yeno.

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Adə nangaro yaudiya kada na Merambero isana duwon awo Isa cədənaa carunadə tia kasatkera.

⁴⁶ Amma curonjan laa na Farisawayero lejane awo Isa cədənadəa tayiro wulyeyera.

⁴⁷ Daji wurawa řimannaye-a Farisawa-a majilisdəa capcane tayiro: «Kam adə alama ajobba ajobba kada cədidə, awi gəle diye?»

⁴⁸ Tia kolliye adəgai cədia, wundu yaye tia kasacci. Daji Romanwudə isane nandə-a jamandə-a sammaa camoyi,» yera.

⁴⁹ Daji falnja cunju Kaifas, tima saa adən řiman kura wo, tayiro: «Awima nonuwwi.

⁵⁰ Jamadə samma sanuiro kam fal nunama nayiro ngalworo asunuwwi wa?» yeno.

⁵¹ Mana adəa ngumnjun gəni wulyeno, amma saa adən ti řiman kuradə, nawinawi cəde Isa fuwun jamadə nangaro nui yeno,

⁵² koro jamadə runju gəni nangaro, tadawa Alaye tatardanadəa capce fallo waljaro.

⁵³ Daji tən yim adən nia Isaa roro njejəye ngoyera.

⁵⁴ Adəma nangaro Isa federo fuwu yauidiyayen culuwuwawo, amma cidi karən karaayədəro leje bəla laa Ifərayim canidən fuwurawanju-a rokko napkeno.

⁵⁵ Ngəməri yauidiyaye sala Laya Njəkkayirambedə karəngenniya, am kada bəladəyalan cijane Jerujalembə kəlanja tayirro kalakcaro leyera.

⁵⁶ Fado Alayen dajana Isaa majai duwon, kattenjan: «Awi təmanuw? Ngəməridəro isiwawo wa?» canı.

⁵⁷ Caman wurawa řimannaye-a Farisawa-a wada cade kam laa na Isa dəganadəa nojənaa, iso tayiro wuljuwo tia cada canna.

12

Merambe Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Mar 14.3-9)

¹ Sala Laya Njəkkayirambero kawu arakku gapcoa, Isa bəla Baitaniye na Lajarus kam duwon karmolan cəsəngənadə dəganadəro leyeno.

² Nadən Isaro masəna dabbaryeyera. Marta masənadəa dagarji, Lajarus ye am Isa-a rokko masəna boro napcanadəye falnja.

³ Daji Meram səndal curonjun kawudi jauro tamanna cunju nardi ngoje si Isayero fiyiye kanduri kəlanjuyen cinje, har buwuttu kawudidəyedə fado ngaa kimowo.

4 Fuwurawanjuye falnja Yahusa Iskariyot cani kam duwon tia fuwun kɛladowanjuro sɛrɛcciyidɛye:

5 «Awiro kawudi adɛa dinariyus* yer yakkuro calade wuridɛa talaawaro cadɛnnidɛ?» yeno.

6 Adɛa wuldunjudɛ, talaawaro kissɛgɛna gɛni, ti barwu, koro arittanja ye mukkonjun awo curodɛro casakkidɛa ndalji nangaro.

7 Isaye tiro: «Tia kolle! Kawudi adɛa gɛnadunjudɛ, yim sittɛraniyero wua dabbarduwuro adɛa kido.

8 Talaawasodɛ sawisoro curondon mbeji, amma wudɛ sawisoro gɛni curondon dɛgakki,» yeno.

Lajarussa roro njejoro mada

9 Jama yaudiya kada kadami Isa nadɛn mbejiro fangeranniya, cijane ti runjua gɛni, Lajarus kam karmolan cɛsangɛnadɛ yea kuroro kadira.

10 Daji wurawa rimannaye nia Lajarus yea roro njejoye ngoyera,

11 dalilnjudɛ yaudiya kada kɛla tiyen tayia koljane Isaa kasaccana nangaro.

Isaye mai gai Jerujalembɛ ngawo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Luk 19.28-40)

12 Wajɛnanjua jama kada ngɛmɛridɛro isanadɛ Isa Jerujalembɛ isiro fangeranniya,

13 ngɛlai diwinoye ngojane tia kaptuwuro keluwo. Kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kɛmandeyen isimadɛ! Bargaa Mai Israyilayedɛ!»† cani.

14 Daji Isa kutta koroye cuwande juwane kɛlanjun napkeno, kitawulan ruwuwadadɛ gai:

15 «Fero Siyonne,‡ bare rinɛmmi! Akko mainɛm kɛla kutta koroyen§ napkada kɛndɛ cɛdi.»†

16 Fuwurawanju awo ania awimaro burwon asujanni, amma Ala Isaro daraja kenniya, daji awo ani kɛlanjun kitawulan ruwudɛna ye, tiro caddɛna yea takkera.

17 Jama duwon Isa-a rokko sa Lajarussa curo kauriyen bowoje karmolan cɛsangɛnadɛn dasaanadɛ sheda cadi.

18 Dalil jama kada tia kaptuwuro caluwunayedɛ alama adɛa cɛdɛna fanjana nangaro.

19 Daji Farisawaye kattenjan: «Ruwi wa? Awima ranguwe diwwawo. Akko dunia nga ngawonju jaana!» yera.

Am lardu Gɛresse laaye Isaa madu

20 Curo am Alaro ambɛttuwuro sa ngɛmɛriye Jerujalembɛ isanadɛyen am lardu Gɛresse laa ye mbeji.

21 Na Filibus kam Baitsaida cidi Galileyero isane tiro: «Malɛm, Isaa kuroro maniye,» yera.

22 Filibus leje Andarawusso wuljiye, Andarawus-a Filibus-a ye na Isayero lejane tiro wulyeyera.

23 Isaye tayiro: «Sa cɛdɛna, sa duwon Tada Kambe daraja cuwandidɛ.

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kasuni algamaye cidiro cure nuiwawoa, runju napci. Amma nuia, nema kada cakki.

25 Kam duwon ronju cɛraanamadɛ ronjudɛa cuwatki, koro kam duwon dunia adɛn ronjua wajɛnamadɛ tia har ro sawisoyero cɛriwi.

* 12:5 12.5 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldɛ alwasi kida kawu falle. † 12:13 12.13 *Hosanna!* - Kalma tɛlam yauidiyadiye, maananjudɛ «Alaa yungoriyo!» † 12:13 12.13 *Jaw* 118.25-26 ‡ 12:15 12.15 *Fero Siyonne* - Am Jerujalembɛ, wotte jama Alaye. § 12:15 12.15 *kɛla kutta koroyen* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kɛndɛ cɛdiyedɛ. † 12:15 12.15 *Jak* 9.9

²⁶ Kam laa nanwolodi wuro sèddia, wua sèga! Koro na dègakkènadèn wolodini ye dègai. Kam laa nanwolodi wuro sèddia, Bawadè daraja tiro ci.

²⁷ «Kèrma karwuni kuttu. Awi gèle wullèkki? Bawa, sa adèro* wua sèkkaye? A'a, adèma nangaro sa adèro kadikko.

²⁸ Bawa, cunèmbò daraja ye!» yeno. Daji kowo samelan nukce: «Tiro daraja yikkèna, koro yaye daraja yikki,» yeno.

²⁹ Jama nadèn daadadè kowodèa fangeranniya, gèrdu keyeraye canì, laaye: «Malaiya laa tiro mana cèddo,» canì.

³⁰ Isaye tayiro: «Kowo adè wu nangaro gèni, nayi nangaro nukkeno.

³¹ Kèrmama dunia adèro shara kamdiyi, kèrma mai dunia adèyedèa† dujane culuwi.

³² Wudè, wua rosègèwiya, am sammaa nanìro gèrgèkki,» yeno.

³³ Adèa wuldunjudè, karmo jiri fin fuwun nuidèa fèleyeno.

³⁴ Daji jamadèye tiro: «Curo Attaurayen Almasiwudè sawisoro dègairo fanniyena.† Ndayin gèle Tada Kambedèa kèskaro rojagai nèmi? Wundu Tada Kambe adè?» yera.

³⁵ Daji Isaye tayiro: «Nurdè koro yaye dawundon sa ganaro mbeji. Nur tawwa duwon, dadanowo, bare duwu nayia njawandènnìro. Kam duwon curo duwuyen lejimadè na leji nojènni.

³⁶ Nurdèa tawwa duwon, nurdèa kasaddowo, tadawa nurrero walloworo,» yeno. Isa awo ania wulyenniya, nadèa kolje tayilan gèraadan.

Kasattunambu yaudiyaye

³⁷ Isa fuwu jamayen alama ajabba ajabba kada cèdèna yaye, tia kasaccanni.

³⁸ Adègaima awo Nawi Ishaya kitawulan wuljènadè wakkayeno. Tiye: «Kèmande, wundu kawurinde kasacco? Koro wunduro Kèmande mukkonju kènduwoa fèlejuwo?»† cènnà.

³⁹ Adèma nangaro rakcane kasaccaiwawo. Koro yaye Nawi Ishayaye:

⁴⁰ «Ala simnja jakce kèlanja kibbajègèna,
bare simnjan carunni, koro karwunjan asujannìro.
Ngai gènia, nanìro waldane tuwa cade,
tayia isangagèkki,»† cènnà.

⁴¹ Nawi Ishaya daraja Isaye curuna ye, kèlanjun manajèna ye nangaro, awo ania wulyeno.

⁴² Adè yaye curo wurawa yaudiyadèyen ngèwu Isaa kasaccana. Amma Farisawa nangaro federo wuljaiwawo, bare Farisawadè tayia dandallan cattuluwunnìro,

⁴³ awoa daraja kambedèa Alayemaa kojènarò caraana.

⁴⁴ Daji Isaye kowo sapce: «Kam wua kasansènamadè, wua gèni, ti wua sunodènadèa kasacco!

⁴⁵ Koro kam wua suruimadè ti wua sunodènadèa curui.

⁴⁶ Wu duniaro nur gai kadikko, wundu duwon wua kasansènamadè, bare curo duwuyen dègannìro.

⁴⁷ Kam duwon manani fanje ngoduro wajènamadè, wu gèni shara tiro yiddèkki, dalilnjudè am duniayero shara njèddoro gèni, duniadèa njèkkaworo kadikko nangaro.

⁴⁸ Kam duwon wua wase manani ngoduro wajènamadè sharamanju mbeji. Mana wullèkkènadè yim daryeyea tia sharaji.

* **12:27 12.27** sa adèro - Kèska Almasiwuyedè sa bone njaye, amma nanngèla Alaye nangaro, sa adè sa daraja fandoye yero waljèna. † **12:31 12.31** mai dunia adèyedè - Yiwulis. † **12:34 12.34** Jaw 110.4; Ish 9.7; Ejk 37.25; Dan 7.14 † **12:38 12.38** Ish 53.1 † **12:40 12.40** Ish 6.10

⁴⁹ Kəlanin gəni mana kidəkko, amma Bawa wua sunodənədə awo wulləkkidə-a jiri tia wulləkkidə-aye wada wuro sina.

⁵⁰ Koro wadanjudə ro sawisoyero nokkəna. Adəma nangaro awo wulləkkidə, jiri Bawa wulsəgənədə gairo wulləkki,» yeno.

KIDA ISAYE DAWU KƏNGAYAMBANJUYEN

13

Isaye si fuwurawanjuye tuldu

¹ Kawu sala Laya Njəkkayirambedəro,* Isa sanju dunia adəa kolləme na Bawanjuyero leduye cədənaro nojəna duwon, jamanju dunia adəyea cəraana nangaro, tayiro kərawonju cotto fəleyeyeno.

² Yiwulis calan nia Isaa sərəttuwuye curo karwu Yahusa Iskariyot tada Simannero cakkəna. Bəri lesayelan,

³ Isa Bawadə awo sammaa mukkonjuro cakkəna ye, na Alayen kadio na Alayero walde yero nojəna duwon,

⁴ daji cije kajəmunju gənaje batta laa ngoje canjanjuro kikkero.

⁵ Ngawo adəyen ingi tasaro fijiye si fuwurawanjuyedəa tuldu badije batta canjanjuro cikkerənədən cinji ngai duwon,

⁶ na Siman Biturussero kadinniya, Biturusse tiro: «Kəma, nima wa sini tulləmi?» yeno.

⁷ Isaye tiro: «Awo dikkidəa kərma asunəmbawo, amma fuwun asunəmi,» yeno.

⁸ Biturusse tiro: «A'a, təmmaro sini tulləmbawo!» yenniya, Isaye: «Tulnjəkkənia, nanilan nuwanəm bawo,» yeno.

⁹ Siman Biturusse: «Kəma, sini runju gəni, mukkonni-a kəlani-a yea tulle!» yeno.

¹⁰ Isaye tiro: «Kam kasaldənədə, sinju tulda gənia, kadawu tilan bawo. Nayi tayir, amma nayi samma gəni,» yeno.

¹¹ Isa sərəttuwumanjudəa nojəna, adəma nangaro tiye: «Nayi samma gəni tayir wo,» yeno.

¹² Sinja tulje kərənniya, Isa kajəmunju ngoje luje walde napce tayiro: «Awo njaddəkkənədəa asunuwwa wa?»

¹³ Wua sayinna-a Kəma-alan bowosuwi, jirendoa, wuma ti wo nangaro.

¹⁴ Daji wu Kəmando ye, sayinnando ye duwon sindo tulləkkənədə, si amandoye tulda nayi yero wajimnjaana.

¹⁵ Nayiro misal ngeddəkko, nayi ye jiri njaddəkkənədə gai amandoro yiddowo!

¹⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wolodi banju ngimbaa kojiwawo, koro kadunoma ye kam duwon tia cunodənədəa kojiwawo.

¹⁷ Awo ania nonuwwadə, tayia diwia, bargando.

¹⁸ Kəla nayi sammayen gəni mananəkki, am kərənəkkənədəa nokkəna. Amma dole sai awo kitawulan ruwuwadadə wakkajiya: “Kam wu-a rokko masəna diyedə kəladoniro waljəna.”†

¹⁹ Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakki, sa wakkajiya, wuma ti woro kasaddoworo.

²⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kam nodəkkənədəa cəmowonadə wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmowonadə ti wua sunodənəmaa cəmowo,» yeno.

*Masəna sala Laya Njəkkayirambe
(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Luk 22.7-13)*

* **13:1 13.1** sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **13:18 13.18** Jaw 41.9

²¹ Awo ania wulje kerənniya, Isa hangalnju jauro cije: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo laa wua mukko kəladowaniero sərənsiyi,» yeno.

²² Fuwurawadə kattenjan ninidane kəla wunduyen manajimaro nojanni.

²³ Falnja ti duwon Isa jauro cəraanadə gərə Isayen giriskada mbeji.

²⁴ Daji Siman Biturus kəla wunduyen manajiro tia cuwororo bəlaana kam giriskadadəro kiddo.

²⁵ Daji Isaa karənje tiro: «Kəma, wundu?» cəne kiworo.

²⁶ Isaye: «Kam duwon tiro burodi adəa yigapkəkke yikkimadə, tima!» yeno. Burodidəa kigapkənniya, Yahusa tada Siman Iskariyottero kaino.

²⁷ Njangodəa kimowonniya, Yiwulis karwunjuro kərgawo. Isaye tiro: «Awo dimidəa duwan de!» yeno.

²⁸ Amma curo am masənaro napcanayen falnjama awiro adəa tiro wulyeyenoro asujənni.

²⁹ Yahusa arittadə mukkonjun nangaro, laanja Isaye tiro lejo kare ngəməriyedəa cuwo bi awo laa talaawaro co wuljoro təmayera.

³⁰ Yahusa njangodəa kimowonniyama, kiluwo. Sadə bune.

Wada bərin

³¹ Yahusa kiluwunniya, Isaye: «Kərma duwon Tada Kambedə daraja cuwandi, koro Ala ye tiyen daraja cuwandi.

³² Tiyen Ala daraja cuwandi, Ala kəlanju ye tiro daraja ci, koro sadəman tiro daraja ci.

³³ Tadawani sanana, sa gana laaro curondon dəgakki. Wua masuwi, koro yaudiyaro wulgəkkənadə gai nayi yero kərma wulnjagakki, na lekkidəro ranguwe lenuwwawo.

³⁴ Nayiro wada bərin njadəkki: Amandoa rawowo! Jiri nayia njaraakkənadə gai, nayi ye amandoa rawowo!

³⁵ Amandoa raawwaa, adəgainin am samma nayi fuwurawaniro nojai,» yeno.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Luk 22.31-38)

³⁶ Siman Biturusse tiro: «Kəma, ndararo lenəmi?» cəne kiworənniya, Isaye tiro: «Na lekkidəro rangəme kərma wua səgambawo, amma fuwun səgami,» yeno.

³⁷ Biturusse tiro: «Kəma, awiro kərma rangəkke njəgakkiwawodə? Ni nangaro roni yikki,» yeno.

³⁸ Isaye tiro: «Wu nangaro ronəm yimi? Jiremaro niro wulnjəgakki, ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

14

Isa jawal Alaye

¹ «Bare karwundo kuttajənni. Alaa kasaddowo, wu yea kasansənowo!

² Fado Bawaniyen na naptuye kada mbeji. Adə gənia, wulnjagakkiwawo. Lekke nayiro na dabbarnjagakki.

³ Lekke na dabbarnjagakkiya, waldəkke isəkke naniro njasadəkki, na wu dəgakkidən nayi ye dəgaiworo.

⁴ Koro jawal na lekkiyedəa nonuwwa,» yeno.

⁵ Tomaye tiro: «Kəma, na lenəmidəa noniyende. Ndayilan rangiye jawaldəa noniye?» yeno.

⁶ Isaye tiro: «Wuma jawaldə wo, wuma jiredə wo, wuma rodə wo. Wuyen gənia, wunduma na Bawadəyero isiwawo.

⁷ Wua nosuw waa, Bawani yea nonuwi. Na adən fuwun tia nonuw waa ye, ruw waa ye,» yeno.

⁸ Filibusse tiro: «Kəma, Bawadəa fəlesagane, adə məradunde galji,» yenniya,

⁹ Isaye tiro: «Filibus, wu tussəna nayi-a rokko duwon, koroma wua nosəm mi? Kam wua surunadə Bawadəa curuna. To, ndayin gəle Bawadəa fəlesagane nəmi?

¹⁰ Wu Bawadəlan kərgakko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddəm mi wa? Mana wu wulnjagakkidəa ngummin gəni wulləkki, amma Bawa wulan dəganadə kəndonju cədi.

¹¹ Wu Bawadəlan kərgakko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddowo, bi kəndodə nangaro kasaddowo!

¹² «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua kasansənamadə ye kəndo dikkidəa cədi. Koro kəndo animaa kojəna cədi, na Bawadəyero lekki nangaro.

¹³ Awi yaye cunilan koruwiya, dikki, Bawadə Tadadən daraja cuwandoro.

¹⁴ Awo laaro cunilan wua suworuwia, dikki.

Kənsio Ruhu Alaye

¹⁵ «Wua səraaw waa, wadawani gawi.

¹⁶ Daji Bawadəa korəkke nayiro Banama gade nayi-a rokko sawisoro dəgaro njadi.

¹⁷ Tima Ruhu jireyedə wo. Duniadə rakce tia cəmoyiwawo, tia carunni bi nojanni nangaro. Amma nayidə tia nonuw waa, dalilnjudə nayi-a rokko kərga, koro karwundon dəgai.

¹⁸ «Nayia ngəni kolnjakkiwawo, waldəkke nandoro isəkki.

¹⁹ Sa gana cədiya, duniadə gadero suruiwawo, amma nayi wua suruwi. Wu roa dəgakki nangaro, nayi ye roa dəgawi.

²⁰ Yim adən wu Bawadəlan kərgakkoro nonuwi, nayi ye wulan kərgaw, wu ye nayin kərgakkoro nonuwi.

²¹ Kam wadawani ngoje jəgaimadə, tima kam wua səraanadə wo. Koro kam wua səraanadəa Bawani cərayi, wu ye tia raakke tiro fəledəgəkki,» yeno.

²² Yahusa tada Iskariyotte gənidə tiro: «Kəma, ndayilan duniadəro gəni, andiro fəledəgəmi?» cəne kiworo.

²³ Isaye tiro: «Kam laa wua səraanaa, manani jəgai. Bawani tia cərayi, nanjuro isiye ti-a rokko nammiye.

²⁴ Kam wua səraanimadə manani jəgaiwawo. Koro mana fannuwidə kakke gəni, Bawa wua sunodənədəye.

²⁵ «Awo ania wu curondon dəgakkəna duwon nayiro wulngeyerakko.

²⁶ Banamadə, Ruhu Alaye ti duwon Bawa cunilan cunodidə, nayiro awisoa alamnjagai, koro awo wulnjagakkəna sammaa isatannjai.

²⁷ Nanlewa kolnjagakki, nanlewani nayiro njadəkki. Jiři dunia cidə gainin gəni nayiro njadəkki. Bare hangalndo cijənni bi rinuw wi!

²⁸ Nayiro: «Wu lekki, koro waldəkke nandoro isəkki,» wulnjagakkənədəa fannuw waa. Wua səraaw waa, na Bawadəyero lekkiro kəji fannuw i, Bawadə wua kosəna nangaro.

²⁹ Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakkəna, sa wakkajənədən, kasaddoworo.

³⁰ Ngəwuro nayiro mananjagakkiwawo, mai dunia adəyedə* kənde cədi nangaro. Kəlanin kənduwo cədann.

³¹ Amma duniadə Bawadəa raakkənaro nojoro awo Bawadə wua sakkənədəa dikki. Cinowo, leniyo!» yeno.

15

Isa ya inabbe jireye

* 14:30 14.30 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

- 1 «Wuma ya inabbe jireyedə wo, Bawanidə tima jərwumadə wo.
- 2 Dəlam wulan tada cakkiwawo fi yayea calji, koro dəlam tada cakki fi yayea tada kada cakko sarakci.
- 3 Nayidə mana wulnjagakkənədə nangaro kərmadəma tayirro walluwwa.
- 4 Wulan dəgaiwo, wu ye nayilan dəgakki. Jiri dəlam runju ya inabbero tandəgənnin rakce tada cakkiwawodə gai, nayi ye wulan dəgawwawoa, ranguwe tada yakkuwwawo.
- 5 Wuma ya inabbedə wo, nayima dəlambadə wo. Kam wulan dəgana koro wu ye tilan dəgakkənəmadə tada kada cakki, dalilnjudə wulan gəni kərgawwa, awima ranguwe diwwawo nangaro.
- 6 Kam duwon wulan dəgannimadə, tia dəlam gai deyaro gəpcagane ngamji. Daji tayia capcane kannuro fijagane warjai.
- 7 Amma nayi wulan dəgawe manani ye nayilan dəgaia, awo raawwaa korowo, fanduwu.
- 8 Akko awo Bawaniro daraja cidə: Tada kada yakkuwiya, adəgainin nayi fuwurawani jireyero walluwi.
- 9 Jiri Bawadə wua səraanadə gai, wu ye njaraakkəna. Curo kərawoniyen dəgaiwo!
- 10 Wadawani gawia, curo kərawoniyen dəgawi, jiri wu ye wadawa Bawaniye gakke curo kərawonjuyen dəgakkənədə gai.
- 11 Karwukəjini nayilan dəga, karwukəjindo ye kalkallo waljoro adəa nayiro wulnjagakkəna.
- 12 «Akko wadanidə: Amandoa rawowo, jiri wu ye nayia njaraakkənədə gai.
- 13 Sawawanju nangaro ronju njodə, kərawo adəa nankuran kojəna bawo.
- 14 Wada nayiro njadəkkənədəa gawia, nayi sawawani.
- 15 Nayia wolodiyalan gadero bowonjakkiwawo, wolodi awo banju ngimba cədidəa nojənni nangaro. Amma nayia sawawalan bowonjakki, awo Bawaniyen fakkəna sammaa isanonjagakkəna nangaro.
- 16 Nayi gəni wua kəresuw, wuma nayia kərenjakke lenowo tada yakkowo tadando dəgaro galangerakko. Daji awi yaye cunilan Bawadəa koruwi ngaa nayiro njadi.
- 17 Akko wada nayiro njadəkkənədə: Amandoa rawowo!

Duniaye jama Isayea wadu

- 18 «Duniadə nayia wanjanaa, wumaa nayin burwonno wasoro nonowo!
- 19 Ca nayidə duniayea, duniadə kaanjudəa cərayi. Amma nayi duniaye gəni, curo duniayen nayia kərenjakkəna nangaro, duniadə nayia wanjana.
- 20 Mana wulnjagakkənədəa tangowo: “Wolodi banju ngimbaa kojiwawo.” Wua basarsanaa, nayi yea basarnjai. Manani jaanaa, kaando yea jagai.
- 21 Amma awo ani sammaa kəla cuniyen nayiro njaddi, ti wua sunodənədəa nojanni nangaro.
- 22 Ca isəkke mana tayiro yiddəkkənia, biwunja bawo. Amma kərma dalil biwunja bawo caniyə bawo.
- 23 Kam wua wasənamadə Bawani yea wajəna.
- 24 Ca kəndo wunduma gade cədənni curonjan dikkənia, biwunja bawo. Amma kərma wu-a Bawani-aa saruna ye, wasana ye,
- 25 mana wadanjalan ruwuwadadə wakkajoro: “Dalil bawoalan wua wasera.”†
- 26 «Banama na Bawadəyen nayiro njakkunodəkkidə, tima Ruhu jireye na Bawadəyen isidə wo. Isiya, kəla wuyen sheda ci.
- 27 Nayi ye kəla wuyen sheda yiwi, dalilnjudə tən badiduramnin wu-a rokko dəgawwa nangaro.

† 15:25 15.25 Jaw 69.4

16

¹ «Bare talluwiro awo ania wulnjagakkəna.

² Dandallan nayia njattuluwi. Ai, sa ise wundu duwon nayia roro njeyesidə kida Alaye cədooro təmaji.

³ Bawadəa nojanni bi wua nosanni nangaro ngai cadi.

⁴ Amma awo ania nayiro wulduwunidə, sanja cədiya, tayia wulnjagakkənaro tangowo.

Kida Ruhu Alaye

«Badiduramnin awo ania nayiro wulnjagakkəni, wu-a nayi-a rokko dəgaiye nangaro.

⁵ Amma kərma na ti wua sunodənadəyero waldəkki, koro wundundoma wuro: “Ndararo lenəmi?” cəne suworənni.

⁶ Amma awo ania wulnjagakkəna nangaro, karwundo ngaso kuttajəna.

⁷ Adə yaye jire wulnjagakki, waldəkkənəma nayiro ngalwo. Waldəkkiwawoa, Banama nandoro isiwawo. Amma waldəkkia, tia nayiro juwanjakakki.

⁸ Isiya, duniadəro kəla biwu-a jire-a shara-ayen kəndonja diwiro tabbacciya.

⁹ Kəla biwuyen, wua kasansanni nangaro.

¹⁰ Kəla jireyen, na Bawadəyero waldəkki, koro gadero suruwawo nangaro.

¹¹ Kəla sharayen, mai dunia adəyedəro* shara kamdəgəna nangaro.

¹² «Koro yaye awo kada nayiro wulduwuye takkəna, amma kərmadəro ranguwe tayia ngonuwawo.

¹³ Ruhu jireye isiya, nayia jawal jireye sammaro simonjagai. Ti ngumnjun gəni manaji, awo fanjəna runju manaji, koro awo fuwun wakkaji ye nayiro wulnjagai.

¹⁴ Wuro daraja si, dalilnjudə awo kakke ngoje nayiro isanonjagai nangaro.

¹⁵ Awo Bawaye samma kakke. Adəma nangaro awo kakke ngoje nayiro isanonjagai yekko.

Karwukutta fuwurawaye karwukəjiro waldu

¹⁶ «Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

¹⁷ Daji fuwurawanjuye laanja kattenjan: «Awi maana awo wulsagaiyedə wo? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» koro “Na Bawadəyero waldəkki nangaro,» yera.

¹⁸ Daji tayiye: «Awi maana awo wulji adəye wo? “Gana tussiya,» kəla awiyen manajimaro noniyende!» yera.

¹⁹ Isa kəla adəyen tia koro caraanaro asuje tayiro: «Kəla adəyeman wa amandoa kokoruwi? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

²⁰ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, yiruwi ye, njəmmuwi ye, amma duniadə kəji fanji. Karwundo kuttaji, amma karwukuttando karwukəjiro walji.

²¹ Kamu tada cambiya, jauru leiya cai, sanju cədəna nangaro. Amma tadadəa cambiya, leiya canadəa takciwawo, karwukəji tada tambənadəye nangaro.

²² Nayi ye kərma karwundo kuttaji. Amma gademinno nayia njarukkiya, karwundo jauru kəjiji, koro wunduma karwukəjindo adəa cuttuluwiwawo.

²³ Yim adən awimaro wua suworuwawo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi yaye Bawadəa cunilan koruwadəa nayiro njadi.

²⁴ Koroma awima cunilan koruwi. Korowo fanduwi, karwukəjindo kalkallo waljo!

²⁵ «Awo ania misalnin wulnjagakkəna. Sa ise nayiro misalnin wulnjagakkiwawo, amma federo kəla Bawadəyen wulnjagakki.

* 16:11 16.11 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

- ²⁶ Yim adən cunilan kuruwi, koro nayiro Bawadəa njakkorəkki nəkkiwawo,
²⁷ awoa Bawa kəlanju nayia njaraana, dalilnjudə wua səraawwa ye, wu Alayen kadikkoro kasadduwwa ye nangaro.
²⁸ Bawadəyen isəkke duniaro kadikko, koro duniadəa kolləkke na Bawadəyero waldəkki,» yeno.
²⁹ Daji fuwurawanjuye tiro: «Akko kərma misalnin gəni, federo wulləmi.
³⁰ Kərma awisoa nonəmma ye, koro kam niro koro njəddoro mərəadunəm bawo yero noniyena. Adəmaro Alayen kadimbo kasaddiyena,» yera.
³¹ Isaye tayiro: «Kərma kasadduwwa wa?
³² Akko sa isi har isənama, sa duwon nayia tatarnjane wundundo yaye fannjuro leje wua runi kolsidə. Amma wudə runi gəni, Bawadə rokkonin nangaro.
³³ Awo ania nayiro wulnjagakkəna, wulan nanlewa fandoworo. Dunialan bone yawi, amma karwundo gerowo! Kəla duniayen kənnasar fandəkkəna,» yeno.

17

Moduwa Isaye fuwurawanjuro

- ¹ Isa awo ania wulyenniya, kəla samero sapce: «Bawa, sadə cədəna. Tadanəm daraja niro njoro tiro daraja ye,
² awoa am tiro yimma sammaro ro sawisoye coro, tiro kənduwo kəla adamgəna fiye yayen kem.
³ Ro sawisoyedə, tima ni Ala jireye tok tilodəa nodu, koro Isa Almasiwu ti nodəmmadə yea nodu.
⁴ Kida dioro simmadəa tumogəkkilan dunialan daraja njikkəna.
⁵ To, Bawa, daraja duwon ni-a rokko kawu dunia alaktənaman takkənadəa wuro se!
⁶ «Am dunia adən wuro simmadəro cunəm isanogəkkəna. Tayi kaanəm, tayia wuro sime mananəm jaana.
⁷ Kərma awo wuro simma samma nanəmnin kadioro nojana.
⁸ Mana wulsəgəmmadəa tayiro wulgəkkəna. Manadəa camoye wu nanəmnin kadikkoro jiremaro nojana, koro nima wua sunodəmbo kasaccana.
⁹ Tayiro moduwa yiddəkki. Duniadəro gəni, tayi duwon wuro simmadəro moduwa yiddəkki, tayi kaanəm nangaro.
¹⁰ Awo kakke samma kaanəm, awo kaanəm samma ye kakke. Koro tayilan daraja fandəkkəna.
¹¹ Wudə dunialan gadero dəgakkiwawo, amma tayidə koro yaye dunialan dasayi, koro wu ye nanəmbo isəkki. Bawa Tayir,* cunəmlan tayia rone, cu duwon wuro simmadə! Tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.
¹² Sa wu tayi-a rokkodə, cunəm duwon wuro simmalan tayia royekko. Tayia rokkəna, koro awo kitawulan ruwuwadadə wakkajoro ti faccəgənamadəro kajia, falnjama faccəgənni.
¹³ Amma kərma nanəmbo isəkki, koro karwukəjini jauru tayilan dəgaro awo ania curo duniayen wulləkki.
¹⁴ Tayiro mananəm yikkəna. Duniadə tayia wayeno, tayi duniaye gəni nangaro, jiri wu ye duniaye gənidə gai.
¹⁵ Tayia dunialan tuluwero gəni njuworəkki, amma tayia ti Kəladolan† kanero njuworəkki.
¹⁶ Tayi duniaye gəni, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

* 17:11 17.11 Bawa Tayir - Biwubawoma, am-a gade. † 17:15 17.15 Kəlado - Yiwulis.

17 Jirelan tayia tayirro kalange.‡ Mananəmdə tima jiredə wo.

18 Jiři wua duniaro sunodəmmadə gai, wu ye tayia duniaro kinodəkko.

19 Tayi nangaro kəlania niro njikkəna, tayi ye jirelan tayirro waljaro!

20 «Tayi runjaro gəni, koro tayi duwon mananjalan wua kasansaidə yero moduwa yiddəkki.

21 Bawa, tayi samma tiloro walja, jiři ni wulan, wu ye nilandə gai. Tayi ye andilan tiloro walja, duniadə nima wua sunodəmbo kasaccoro.

22 Koro daraja wuro simmadəa tayiro yikkəna, tayi tiloro walja, jiři andi tilodə gai.

23 Wu tayilan, ni ye wulan. Adəgainin tiloro walja, duniadə nima wua sunodəm ye, koro jiři wua səraammadə gai tayia raamma yero nojoro.

24 Bawa, tayi wuro simmadə yea wu-a rokko na dəgakkənadən napcaiya, raakko. Adəgaima darajani carui, daraja duwon wuro simma, kawu dunia alaktiman wua səraamma nangaro.

25 Bawa Jirema, duniadə nia nonjənni. Amma wu nia nonjəkkəna, koro tayi ani nima wua sunodəmbo nojana.

26 Cunəm tayiro isanogəkkəna, koro fuwun isanogəkki, kərawo tilan səraammadə curonjan dəgaro, wu ye tayilan dəgakkoro,» yeno Isaye.

BONE-A DARAJA-A ISAYE

18

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Luk 22.47-53)

1 Isa awo ania wulyenniya, fuwurawanju-a rokko cijane ngawo ngor tiro Kidəron caniyen na duwon jərwu laa mbejidəro lejane kasargawo.

2 Yahusa sərəttuwumanjudə ye nadəa nojəna, Isa-a fuwurawanju-a nadən ngəwuro captana nangaro.

3 Daji Yahusa kəwu laa sojiyaye-a gureduwu wurawa řimannaye-a Farisawaye-aa ngoje jərwodəro fatəla so, ka cambi so, bəřimi so mukkonna kadira.

4 Daji Isa awo tiro wakkajiyi ngaa nojənadə karənje tayiro: «Wundua manuwi?» yeno.

5 Tiro: «Isa kam Najarattea,» yeranniya, tayiro: «Wuma,» yeno. Yahusa tia sərəccəgənamadə ye tayi-a rokko daada.

6 Isaye tayiro: «Wuma,» yenniya, ngawosəsəm cade cidiro kesuro.

7 Koro Isa walde tayiro: «Wundua manuwi?» cəne kiworənniya, tiro: «Isa kam Najarattea,» yera.

8 Isaye tayiro: «Wuma ti woro wulnjagakkəna. Wumaa masuwia, am ania kollowo leja!» yeno.

9 Adəgaima mana wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Curo am wuro simmadəyen falma yuwatkəkkəni,» cəna.

10 Daji Siman Biturus mukkon kashagarra ficce wolodi řiman kuradəyeya bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno. Wolodidəye cunju Malkus.

11 Amma Isaye Bituruso: «Kashagarnəmba fannjuro kalange! Kənjaram Bawadə wuro sinadən yakkiwawo wa?» yeno.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Luk 22.66-71)

12 Daji kəwu sojiyayedə-a kajallanja-a gureduwu yaudiyayedə-a Isaa cadane kekkeero.

13 Burwon tia na Annas ba kəsai Kaifassero kesado. Saa adən Kaifasdə řiman kura,

‡ 17:17 17.17 jirelan tayia tayirro kalange - Jirelan tayia biwu bawoa ye, am gade-a gade yero kalange.

¹⁴ koro tima yaudiyadëro gala ce kam fal jamadëro nunama tayiro ngalwo cënnadë wo.

Biturusse Isaa angärdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Luk 22.54-65)

¹⁵ Daji Siman Biturus-a fuwura gade-a Isaa geya. Riman kuradë fuwura adëa nojëna nangaro, ti ye Isa-a rokko balballa fado rïman kuradëyero kasargawo,

¹⁶ amma Biturus deyan cinna fadoyedän dayeno. Daji fuwura duwon rïman kura tia nojënadë walde kir cinna guredumadëro manajiye Biturussa fadodëro kekko.

¹⁷ Kir cinna guredumadëye Biturusso: «Ni ye fuwurawa kam adëye falnja gëni?» yenniya, tiye: «A'a, wu gëni!» yeno.

¹⁸ Dunia kakua nangaro, wolodiya-a gureduwu-a kannu fujane nadän daada jagatti. Biturus ye tayi-a rokko daada kannu jëgëtti.

Rïman kuradëye Isaro koro njëddo

¹⁹ Daji rïman kuradë Isaro këla fuwurawanju-a alamdunju-ayen koro njëddo badiyeno.

²⁰ Isaye tiro: «Fëdëro duniadëro wulgëkkëna. Kullum dandalla-a Fado Alaye-alan na yaudiya samma captaidän alammëkkëna. Awima asërlan wullëkkëni.

²¹ Awiro koro sëddëmi? Am kërënsanaro këla awo tayiro wulgëkkënyen koro yidde! Ai, awo wullëkkënadëa nojana,» yeno.

²² Awo ania wulyenniya, gureduma laa nadän daada Isaa mařin bakce tiro: «Adëgainin rïman kuradëro jaawu kalakkëmi?» yeno.

²³ Isaye tiro: «Awo wullëkkënadë diwia, këla diwidëyen shedane. Amma jireä, awiro wua bansëmi?» yeno.

²⁴ Daji Annas Isaa tikkerëna na Kaifas rïman kuradëyero juwayeyeno.

Biturusse waldëme Isaa angärdu

²⁵ Siman Biturus nadän daada kannu jëgëtti duwon, tiro: «Ni ye fuwurawanjuye falnja gëni?» yera. Biturusse angërje: «Wu gëni!» yeno.

²⁶ Wolodiya rïman kuraye falnja kërëmi kam duwon Biturus sëmo kamjënadëye tiro: «Curo jërwudëyen ti-a rokko njarukkëni wa?» yenniya,

²⁷ koro Biturus walde angëryeno. Sadëman gudowom kokkore kekko.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸ Daji suwa lëp Isaa fado Kaifassen cattuluwe gomnarïro kesado. Tayi këlanja gomnarïdëro ngasaanni, bare tayir gëniro waljane masëna salayedëa tayiro bo tiyerënnïro.

²⁹ Adëma nangaro Gomna Bilatus culuwe nanjaro ise tayiro: «Awi burwundo këla kam adëyen?» yeno.

³⁰ Tiro: «Kam adë diwi dioma gënia, tia niro sërënnjiyewawo!» yera.

³¹ Daji Bilatusse tayiro: «Nayi këlandoma tia taiwo, wadandolan tiro shara yiddowo!» yeno. Yaudiyadëye tiro: «Andïro kam roro njeoro amardëgënni,» yera.

³² Adëgaima mana Isa këla jiri nuiyen wuljënadë jirero walyeno.

³³ Koro Bilatus walde gomnarïro ngaye Isaa bowoje tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedë wo?» yeno.

³⁴ Isaye tiro: «Ni këlanëm adëa wullëm ra am laa këlanin adëa wulngeyera?» yeno.

³⁵ Bilatusse: «Wu yaudi wa? Am lardunëmbe-a wurawa rïmannaye-a nia mukkonïro ngesakko. To, awi gële dim?» yeno.

³⁶ Isaye: «Nodoni bargaadə dunia adəye gəni. Ca nodoni dunia adəyea, wolodiyani cijane bare wua mukko yaudiyayero sasakkənniro lawala cadəna. Amma nodoni dunia adəye gəni,» yeno.

³⁷ Daji Bilatusse tiro: «Adəgaimaa, ni mai?» yenniya, Isaye tiro: «Nima wulləm, wu mai. Dalil tamboni-a duniaro kəndeni-adə jiredəa sattuwuro. Wundu duwon jiredəyedə kowoni fanji,» yeno.

³⁸ Bilatusse tiro: «Awi jiredə wo?» yeno.

Isaro shara karmoye kamduwu
(*Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Luk 23.13-25*)

Bilatus adəa wulyenniya, koro walde na yaudiyadəyero culuwe tayiro: «Ayau fima kam adən fandəkkəni.

³⁹ Amma kəla adandoyen kosoma fal sala Laya Njəkkayirambedən nayiro salamn-jagakki. Mai Yaudiyayedəa wa nayiro salamn-jagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

⁴⁰ Koro waldane yiljane: «A'a, ti gəni, Barabbas!» yera. Ti Barabbasdə jawalkorjima.

19

¹ Daji Bilatus cakke Isaa kirwolan jajaryera.

² Sojiyadə ariawu kariyiye* kəlejane kəlanjuro gənajagane kalwu kime† tiro luyeyera.

³ Daji nanjuro isane tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» cane marin babakkera.

⁴ Koro Bilatus walde na yaudiyadəyero culuwe tayiro: «Akko tia nandoro tuluwukki, ayau fima tilan fandəkkənniro nonowo!» yeno.

⁵ Daji Isa ariawu kariyiyedə-a kalwu kimedə-a luwadaa kiluwunniya, Bilatusse tayiro: «Akko kamdə!» yeno.

⁶ Wurawa rimannaye-a gureduwudə-a tia kerunniya, kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» yera. Bilatusse tayiro: «Nayi kəlando tia ngonowo, kəskaro jagənowo! Wudə ayau tilan fandəkkəni,» yeno.

⁷ Yaudiyadəye tiro: «Wadande mbeji, kəla wadadəyen karmo tiro wajipcəgəna, ti kəlanjua Tada Alayero ngojəna nangaro,» yera.

⁸ Bilatus mana adəa fangenniya, cayeə kojənarə riyeno.

⁹ Koro gomnariro walde ngaye Isaro: «Ndaran kadim?» cəne kiworo. Amma Isa awima tiro kalakcəgənni.

¹⁰ Daji Bilatusse tiro: «Wuro manasəgəmbawo wa? Nanilan kənduwo nia kolduyeyə-a kənduwo nia kəskaro jaduwyeyə-a mbejiro nonəmmi wa?» cəne kiworo.

¹¹ Isaye tiro: «Sameyen njadənnia, kənduwonəm kəlanin bawo. Adəmaro kam niro sərənsəgənadəye biwunju kaanəmdəa kojəna,» yeno.

¹² Sa adən fuwun Bilatus Isaa salamdu mayeno, amma yaudiyadə kowo sapcane: «Kam adəa salamməmia, ni sawa Kaisarre gəni! Wundu duwon kəlanjua mairo ngojənamadə Kaisarra wajəna,» yera.

¹³ Mana adəa fangenniya, Bilatus deyaro Isaa cuttuluwe kəla kurisnju sharayen na farsam kaulan tədəna təlām yaudiyaudin tiro Gabbata canidən napkeno.

¹⁴ Yimdə yim dabbardu sala Laya Njəkkayirambe, kausu kəla dawu gai. Bilatusse yaudiyadəro: «Akko maindo!» yeno.

¹⁵ Amma kowo sapcane: «Ronju tuluwe! Ronju tuluwe! Kəskaro tia jagəne!» yera. Bilatusse tayiro: «A! Maindoa kəskaro jagəkki?» yenniya, wurawa rimannaye tiro: «Kaisar gənia, mainde gade bawo!» yera.

¹⁶ Daji Bilatus Isaa kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

* 19:2 19.2 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. † 19:2 19.2 kalwu kime - Kalwu maila.

*Isaa kaskaro jaduwwu**(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Luk 23.26-43)*

Daji Isaa cadane kesado.

17 Isa kəlanjuma kəskanju karmoye ngoje na tia Buwo Kəlayelan bowojai təlam yauidyaudin tiro Golgota canidəro leyeno.

18 Nadən ti-a am gade yindi-a rokko kaskaro jayeyera, səgəri fi yayen kam fal fal, ti Isadə dawunjan.

19 Bilatus kəla alloyen ruwuje kaskadəro royeyeno. Akko awo ruwuwadadə: ISA KAM NAJARATTE, MAI YAUDIYAYE.

20 Yauidya kada awo allo adən ruwuwadadəa kərayera, na Isaa kaskaro jajaanadə karən bərnidəyen, koro awo adəa təlam yauidyaye-a Rombe-a Gəresse-alan ruwujana nangaro.

21 Daji wurawa řimanna yauidyaye Bilatusso: «Bare “Mai Yauidyaye” ruwunəmmi, “Kam adəye wu Mai Yauidyaye cənna” ruwune,» yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awo ruwunəkkənadəa ruwunəkkəna,» yeno.

23 Sojiyadə Isaa kaskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane ci dewuro yakcane soji fi yaye nuwanju ngoyeno. Kalwunju kuruwu tududənni samən tai cidiyaro yadero caaadadə yea ngoyera.

24 Sojiyadəye kattenjan: «Bare karniyende, walawala diyo, kam cuwandidəa ruiyo!» yera. Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Kajəmunni kattenjan yakkerə, koro kalwuniro walawala kedə,»† cənna. Akko awo sojiyadə cadənadə.

25 Karən kəska Isayedən yanju-a yaana yanjuye-a Meram kamu Kəlofasse-a Meram Magdala-a daada mbeji.

26 Isa yanju-a fuwura jauru cəraanadə-a nadən daada kirunniya, yanjudəro: «Yani, akko tadanəm!» yeno.

27 Daji fuwuradəro: «Akko yanəm!» yeno. Tən sa adən fuwuradə tia fannjuro kiwudo.

*Karmo Isaye**(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Luk 23.44-49)*

28 Ngawo adəyen awo samma kərma cəranaro asuyenniya, awo kitawulan ruwuwada wakkajoro, Isaye: «Ngudu fakki,»† yeno.

29 Nadən kalwo curonjun diben comcom mbeji. Daji sojiyadə soso ngojane dibendəro ləpcagane cattuluwe karo lassagane cinjuro sayeyera.

30 Isa cujungenniya, tiye: «Cədəna!» yeno. Daji kəla cidiyaro cakke ro kirəmbo.

31 Yim adə yim dabbarduye,‡ koro wajənanjua yim tustuye kura. Bare kaminna kəla kəskayen yim tustuyea dasaanniro, yauidyadə siyeljadəa nanamja kaminnadəa caadoro Bilatussa keworo.

32 Daji sojiyadə isane kam burwoye ti-a rokko kaskaro jajaanadəye siyelnju namgera, yindiye dəye ye ngai.

33 Na Isayero kadiranniya, siyelnju namjanni, ti bawo bawojənarə caruna nangaro.

34 Amma sojiyadəye falnja sisinjua kajaalan sukkeno. Sadəman bu-a ingi-a keluwo.

35 Kam awo adəa curunadə nayi ye kasaddoworo sheda cədəna. Shedanju jire, koro awo wuljənadəa jirero nojəna.

36 Adəgaima awo ani wakkajana, kitawulan ruwuwadadə gai: «Sillanju falma namjaiwawo,»†

37 koro na gade yen kitawulan ruwuwada: «Ti sukcanadəa carui,»† cənna.

† 19:24 19.24 Jaw 22.18 † 19:28 19.28 Jaw 69.21 ‡ 19:31 19.31 yim dabbarduye - Jəmma. Yim tustuyedə səbdu.

† 19:36 19.36 NL 12.46; KI 9.12; Jaw 34.20 † 19:37 19.37 Jak 12.10

*Sittæra Isaye**(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Luk 23.50-56)*

³⁸ Ngawo adæyen Isuwu kam Arimatiyaye leje kamin Isayedæa ngojoro Gomna Bilatussa kiworo. Ti ye fuwura Isaye, amma asærlan, yaudiyadæa rijæna nangaro. Daji Bilatus amari tiro kenniya, ise kamindæa ngoyeno.

³⁹ Nikodimus kam calan na Isayero bune isænadæ ye ise kawudi laa mir-aſ alus-a kællaada kilo fiakku gai kiwudo.

⁴⁰ Daji kamin Isayedæa ngojane kæla adanja sittæra yaudiyayedæn kawudidæ-a rokko batta linnen kæleyera.

⁴¹ Na Isaa kækaro jajaanadæyen jærwu laa mbeji, koro curo jærwudæyen kauri bærin laa curonjuro wundumaa casakkænni mbeji.

⁴² Yimdæ yim dabbarduye, koro kauridæ karænnin dægana nangaro, curonjuro Isaa kesakko.

20*Karmolan cidu Isaye**(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Luk 24.1-12)*

¹ Mawuye yim burwoyæ* fajar Meram Magdala kauridæro leje kau kuradæ ci kauridæyen tæballada kiro.

² Daji cægase na Siman Biturus-a fuwura gade Isa jauru cæraanadæ-ayero leje tayiro: «Kæmadæa kauridæn ngojana, koro na casakkænadæa noniyende!» yeno.

³ Daji Biturus-a fuwura gadedæ-a kæla kauridænna leyera.

⁴ Tayi yindi samma cagasi lejai ngai, amma fuwura faldæ Biturussa ngæræmnin koje burwoje kauridæro kadio.

⁵ Nguje lotkeyenniya, batta linnedæa nadæn gænaada kiro, amma curodæro ngaanni.

⁶ Daji Siman Biturus tia jægaidæ ye ise kauridæro kærgawo. Batta linnedæa nadæn gænaada kiro,

⁷ koro batta duwon kæla Isayero casakkænadæ batta gade-a rokko gæni, na gaden kæriyada.

⁸ Daji fuwura duwon burwon isænadæ ye kauridæro ngaye cure kasatkeno.

⁹ Amma Ala kajarjæna Isa karmolan cijidæa kitawulan ruwuwadadæ gairo koroma asujanni.

¹⁰ Daji fuwurawadæ fannjaro walladara.

Isaye Meram Magdalaro fæleduwu

¹¹ Meram deyan ci kauridæyen daada so badiyeno. Ciri ngai duwon, nguje kauridæa lotkeyenniya,

¹² malaiya yindi kajæmu bulla na calan kamin Isaye gænajanadæn napkada kiro, faldæ kælakajinjulan, faldæ ye sinjulan.

¹³ Tayiye: «Kamu, awiro yiræmi?» cane tia keworo. Tiye: «Kæmania ngojana, koro na tia casakkænadæa nokkæni nangaro,» yeno.

¹⁴ Adæa wulyenniya, suworde Isaa nadæn daada kiro, amma tiro asujænni.

¹⁵ Isaye tiro: «Kamu, awiro yiræmi? Wundua manæmi?» cæne kiworo. Amma ti jærwumadæro tæmaje tiro: «Malæm, nima tia ngonæmbo walyenoa, na tia yakkæmmadæa wulsægæne, wu ye tia ngokki,» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Meram!» yenniya, kanji Isayero suworde tælæm yaudiyaudin: «Rabbuni!» yeno, maananjudæ Sayinna.

¹⁷ Isaye tiro: «Bare rosəmmi, koroma na Bawadəyero waldəkkəni nangaro. Amma lene kəramiyaniro: “Na Bawani-a Bawando-ayero, Alani-a Alando-ayero waldəkki,” wulgəne!» yeno.

¹⁸ Daji Meram Magdala na fuwurawadəyero leje tayiro: «Kəmadəa rukkəna!» cəne awo tiro wuljəgənədə tayiro wulyeyeno.

Isaye fuwurawanjuro fəleduwu
(Mar 16.9-13; Luk 24.36-49)

¹⁹ Yim adə yim burwoye mawuye dunia kajiriyenniya, cinna na fuwurawa dasaanayedə yaudiyədə riduro cuwuramnin jakkada duwon, Isa ise dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

²⁰ Adəa wulyenniya, tayiro mukkonju-a sisinju-a fəleyeyeno. Fuwurawadə kəla Kəmadəa carunadəyen karwunja jauro kəjiyeno.

²¹ Koro Isa walde tayiro: «Salam aleikum! Bawadə wua sunodənədə gai, wu ye nayia njanodəkki,» yeno.

²² Adəa wulyenniya, tayiro kasam fujiye: «Ruhu Alayedəa mowowo!

²³ Am tayiro biwunja gawurnuwia, biwunja gawurdəna. Am tayiro biwunja gawurdu wanuwia, biwunja gawurdənni,» yeno.

Isaye Tomaro fəleduwu

²⁴ Fuwurawa mewun yindindəye falnja cunju Toma kam tiro Kawu canidə sa Isa isənadən ti nanjan bawo.

²⁵ Daji fuwurawa gadedəye tiro: «Kəmadəa ruiyena!» yera. Amma Tomaye tayiro: «Balo kusaye mukkonjun rukke ngulondoni curo balo kusayedəro yakkəkke mukkonni ye sisinjuro yakkəkəkənia, təmmaro kasaddəkkiwawo,» yeno.

²⁶ Ngawo kawu wuskuyen fuwurawa Isaye caye gai curo fadodəyen duwon, Toma ye tayi-a rokko mbeji. Cinna fadoyədə cuwuramnin jakkada yaye, Isa ise dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

²⁷ Daji Tomaro: «Ngulondonəm na adəro yakke, mukkonni rui, mukkonəm sane sisiniro yakke! Bare shekku dimmi, kasadde!» yeno.

²⁸ Tomaye tiro: «Kəmani ye, Alani ye!» yeno.

²⁹ Isaye tiro: «Wua surumma nangaro, kasatkem? Barganja am carunni kasaccanamadə!» yeno.

³⁰ Isa fuwu fuwurawanjuyen alama kada kitawu adən ruwudənni kido.

³¹ Amma dalil awo ani ruwudənayedə, Isadə tima Almasiwu Tada Alayedə woro kasaddowo, kasadduwilan ro sawisoye cunjulan fadowo nangaro.

21

Isaye fuwurawanjuyə tulurro fəleduwu

¹ Ngawo adəyen Isa koro walde fuwurawanjuro ci bəram tiro Tiberiyas canidəyen* fəleyaada. Akko jiri tayiro fəledəgənədə:

² Sadən Siman Biturus-a Toma kam tiro Kawu canidə-a Nataniyel kam Kana cidi Galileyədə-a tadawa Jabadiye-a fuwura Isaye gade yindi-a rokko mbeji.

³ Siman Biturusse tayiro: «Buni taro lekki,» yenniya, tiro: «Andi ye ni-a rokko leniye!» yera. Daji caluwe maararo kasargawo, amma bune adən awima cadanni.

⁴ Dunia wayenniya, Isa ci bəramdəyen dayeno, amma fuwurawadə ti Isaro asujanni.

⁵ Daji Isaye tayiro: «Tadawa, buni tawwa wa?» cəne kiworənniya, tiro: «A'a,» yera.

* 21:1 21.1 bəram tiro Tiberiyas cani - Bəram Galileye.

⁶ Tayiro: «Buni taramdæa kæmboram maaradæyero gæpkænowo, fanduwî,» yeno. Gæpkeyeranniya, nanngæwu bunidæyedæro tuluwo tiyero.

⁷ Daji fuwura Isa tia jauru cæraanadæye Biturusso: «Tima Kæmadæ wo!» yeno. Siman Biturus ti Kæmadæ woro fangenniya, ringada nangaro kalwunju luje sækte bæramdæro gæpkaadano.

⁸ Fuwurawa gapcanadæ tayi ci ingiyen kuruwun gæni metær mia gai nangaro maaradæn taram buniadæa gærjane kadira.

⁹ Cidiro jæpkeranniya, nadæn kannu kanduwalle buni kælanjun gænaada-a burodi-a mbeji kero.

¹⁰ Isaye tayiro: «Buni kæрма tawwadæye laanja kudowo!» yeno.

¹¹ Daji Siman Biturus juwane buni taramnja bunin cap cæmbæænadæa cidiro gæryeno. Curodæn buni kura kura mian fiwun yakkun mbeji. Buni kada kadami yaye, buni taramdæ kardænni.

¹² Isaye tayiro: «Arowo buiwo!» yeno. Wundunjamaye tiro: «Ni wundu?» cæne cuworænni, ti Kæmadæro asujana nangaro.

¹³ Daji Isa ise burodidæa ngoje tayiro kaino, buni ye ngai.

¹⁴ Isa karmolan cijænaye ngawon, adæma yakkuyero fuwurawadæro fæleduwunjudæ wo.

Isa-a Biturus-a

¹⁵ Gewunniya, Isaye Siman Biturusso: «Siman tada Yahayaye, tayi ania kojænaro wua særaamma wa?» cæne kiworo. Biturusse tiro: «Aaa, Kæma. Nia njæraakkænaro nonæmma,» yeno. Isaye tiro: «Dimiyania ambane!» yeno.

¹⁶ Koro Isa kænyindiyero tiro: «Siman tada Yahayaye, særaamma wa?» cæne kiworo. Tiye: «Aaa, Kæma. Nia njæraakkænaro nonæmma,» yeno. Isaye: «Dimiyaniro kiskæne!» yeno.

¹⁷ Koro Isa kænyakkuyero tiro: «Siman tada Yahayaye, særaamma wa?» cæne kiworænniya, Biturusse karwu kuttayeno, Isa kænyakkuyero tiro: «Særaamma wa?» cænna nangaro. Tiye: «Kæma, ni awi yaye nonæmma, nia njæraakkænaro nonæmma,» yenniya, Isaye tiro: «Dimiyania ambane!»

¹⁸ Jiremaro niro wulnjægækki, ganænæmlan ni kælanæmbo kalwu lugæme na raammaro lenæmi. Amma kiarinæmiya, mukko sagæme kam gade kalwu lunjiye na raammiro njadi,» yeno.

¹⁹ Isa adæa wuldunjudæ, karmo jiri fiyen Biturus daraja Alaro cidæa tiro fæleyeyeno. Adæa wulyenniya, Isaye tiro: «Wua sægai!» yeno.

Isa-a fuwuranju jauru cæraana-a

²⁰ Biturus suworgadanniya, fuwura Isa jauru cæraanadæ tayia jægai kiro, ti duwon sa masæna cadidæn karænje Isaro: «Kæma, wundu nia særænnpjii?» cæne cuworænadæ.

²¹ Biturus tia kirunniya, Isaro: «Kæma, ti adæ ye nda?» yeno.

²² Isaye tiro: «Kawu waldække isækkiro roa dægaro raakkænaa, awi lambonæm? Ni wua sægai!» yeno.

²³ Adæma nangaro lawar fuwura adæ nuiwawoye kæramiyadæro tatargaada. Adæ yaye Isaye Biturusso kamdæ nuiwawo cænni, amma tiye: «Kawu waldække isækkiro roa dægaro raakkænaa, awi lambonæm?» cænnadæ.

²⁴ Fuwura adæma kam kæla awo aniyen sheda ce kitawulan ruwujænadæ wo. Koro shedanju jirero noniyena.

²⁵ Awo gade kada Isa cædæna ye mbeji. Ca fal fallen ruwujæia, tæmakkæna duniama rakce kitawuwa ruwudænadæa ngojiwawo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE

Kida duwon kəngayamba Isa Almasiwuye kənduwo Ruhu

Alayen cadənadə

Badiduram

Luka, ti lowotor lardu Gəresse, sawanju Tiyoalasso Linjila kənyakkuye tiro Luka cani ye, kitawu adə tiro Kida Kəngayamba Isaye cani yea ruwujəgəna. Linjilanjudə alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro tussənni ngawon kitawu adəa ruwuyeno. Linjilanjun lawar kəla kəndəgai-a karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro kitawu adən lawar kəla kəngayamba Isaye-a Ruhu Alaye-a kawuři kəji ndaran yaye ambo wulduwu-ayen ruwuyeno. Kəla kawuři kəjidəyen kam biwunju wulje təmje Isama Almasiwudə woro kasacciya, Ala tiro biwunjudəa gawurjiye Ruhunjua ci, koro Isa nangaro ro sawisoye cuwandi.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduye (1.1-26)

Kida kəngayamba Isaye Jerujalemnin (2.1-8.1a)

Kida kəngayamba Isaye cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-alan (8.1b-12.25)

Kida kəngayamba Isaye larduwa kərdiyayen (13.1-20.38)

Kida kəngayamba Isaye Romnin (21.1-28.31)

Kida duwon kəngayamba Isa Almasiwuye

kənduwo Ruhu Alayen cadənadə

DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Wuse, Tiyoalaso! Curo kitawuni burwoyedəlan kəla awo Isa dio-a alamdu-a badijəna sammayen ruwungeyekko,

² har yim duwon Ruhu Alayen kəngayambanju kərejənədəro wada ce tia samero caadənədəro.

³ Ngawo bone cane nunayen, kawu fidewuro tayiro fəlediye mana kəla nodo bargaa Alayen cədi. Adəgaima fudu kadan tayiro roaro tabbacciye fəleyaada.

Wadu Ala Ruhunjua njoye

⁴ Isa kəngayambanju-a rokko duwon, tayiro wada ce: «Bare Jerujalemlan saptuwwi, awo Bawadə njadi cəne wulnjagakkənədəa gurenowo!

⁵ Awoa Yahayadə ingilan kasala tuwaye ambo kiddo, amma kawu ganaa Ruhu Alayen kasala nayiro njaddi,» yeno.

Isaye samero ledu

⁶ Daji tayi nanjun captanadəye tiro: «Kəma, sa adən wa jama Israyilayero kərmaidəa kalakkəmi?» cane keworo.

⁷ Isaye tayiro: «Yim bi sa Bawadə kənduwonjun kədarjənədəa nodudə kaando gəni.

⁸ Amma sa Ruhu Alaye nayiro jəmnjagəiya, kənduwo fanduwe Jerujalem-a cidi Yahudiyaye samma-a cidi Samariyaye-a har ci dajiram duniaye-alan shedawuniro walluwi,» yeno.

⁹ Adəa wulyenniya, tia carui ngai duwon, samero caade fofou laa kuronjan tia kimowo.

¹⁰ Same na lejidəa carui duwon, akko am yindi kajəmu bulla gərenjan dajane

¹¹ tayiro: «Am cidi Galileye, awiro danuwwa same ruwidə? Isa kam nandon samero camowona adə, jiri samero lejəna ruwwadə gaiman walde isi,» yera.

Cuju Yahusayero kəngayam kərəda

¹² Daji kəngayambadə kau duwon tiro Kau Jaitunne cani Jerujalemba karən ledu yim tustuyelan* dəganadən waldane bərnidəro kasargawo.

¹³ Kasargaanniya, soro sameye na napcanadəro gewa. Tayima Biturus, Yahaya, Yakuba, Andarawus, Filibus, Toma, Bartolomi, Matiyu, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro lardunju rawoma cani, Yahusa tada Yakubaye.

¹⁴ Tayi ani samma kamuwadə-a Meram ya Isaye-a yanjugənaso-a rokko karwu tiloaro moduwa cadi kasarga.

¹⁵ Yim anin kəramiya Isaa gawudəye nanngəwunja alama mian findin gai duwon, Biturus dawunjan daje tayiro:

¹⁶ «Kəramiya, mana duwon Ruhu Alaye kuren ci Nawi Daudayen kəla Yahusa jeduma am Isaa cadanayedəyen cəde kitawulan ruwuwadadə sai wakkajiya.

¹⁷ Yahusadə kəngayam dawunden kərga, ti ye nuwanju kidandedən cuwandəna.

¹⁸ Calan kam adə alwasi jirenambuyelan kulo ciwe fədəryero cure curonju falde kaləmnju samma fiyada.

¹⁹ Am Jerujalemba samma lamar adəa fangeranniya, təlamnjalan kulo adəa Akeldamalan bowoyera, maananjudə Kulo Buye.

²⁰ Awoa kitawu Jawurayelan ruwuwada: "Fannju de sul napco, bare wunduma curonjun dəganni,"† koro "Kaalanjudəa kam gadero cado."†

²¹ «Adə nangaro dole curo am andi-a rokko kərgaiyedəyen sa Kəma Isa dawunden dəgana samman,

²² kasala Yahayayelan tai har yim Isaa nanden camowonadəro kudero, falnja andiro kəlduwo, ti ye shedama karmolan cidu Isayero waljo,» yeno.

²³ Am yindi kesangəra, tayima Isuwu kam duwon tia Barsabaslan bowojai koro tiro Justus canidə-a Matiyas-a.

²⁴ Daji tayi samma moduwa cade: «Kəma, ni karwu am sammaye nodumadə, tayi yindi anilan kam kərenəmmadəa isanosagane

²⁵ nuwanju kida nankəngayam adəyen cuwando, kida duwon Yahusa nanju kadargəmmaro lejoro koljənadə,» yera.

²⁶ Walawala kedənniya, kəla Matiyassero kikkuro. Daji tia kəngayamba mewun tilondəro kəlyeyera.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE JERUJALEMNIN

2

Jəptuwu Ruhu Alaye

¹ Yim ngəməri tiro Fentikos* canidə kidənniya, Isaa gawudə samma na tilon captana duwon,

² sadəman awo laa karuwa jauro cəgasi gai samelan nukce fado na napcanadə sammaa kimowo.

³ Awo laa alama təlamba kannuye gai tayiro fəledagane fafaidane kəla wundunja yayen napkeno.

⁴ Ngainin Ruhu Alaye tayi sammaro jəpçiye cakke təlamba gadegaden manadu badiyera.

⁵ Sa adə yen yaudiya muminna laa larduwa dunia sammaye Jerujalemba isane dasaana mbeji.

⁶ Nuktu adəa fangeranniya, jama isane captane hangalnja ciyeno, dalilnjudə wundunja yaye təlamnjun jandəjai fanjəna nangaro.

⁷ Jaumaro ajapcane kattenjan: «Am jandəjai ani samma am cidi Galileye, gəna?

* **1:12 1.12** ledu yim tustuye - Kilometər fal gai. † **1:20 1.20** Jaw 69.25 † **1:20 1.20** Jaw 109.8 * **2:1 2.1** Fentikos - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənyə kawu fiwua.

⁸ To, jiri fin gəle wundunde yaye awo wuljaidəa təlamnju tamboyeman fanjidə?

⁹ «Curonden am Fartiyaye-a Mediyaye-a Elambe-a mbeji. Laande ye Mesofotamiya-a Yahudiya-a Kafadokiya-a Fantus-a Asiya-a†

¹⁰ Firijiya-a Bamfiliya-a Masar-a kərye Libiye kanji bəla Kuraneyen-a bərnı Rombealan kasarga.

¹¹ Gadende yaudi yen kal, kərđi duwon yaudio walyeno yen kal, Kəret-a Arabiyaalan kadira. Təlamnden awo ajabba ajabba Ala cədənədəa am ani wuljai fanniye!»

¹² Tayi samma jaumaro ajapcane hangalnja cije wunduye kamanjuro: «Awo attə, awi maananju wo?» cəni.

¹³ Amma laa ye tayia rujane: «Diben lele diye casane sagarandana!» canı.

Jawawi Biturusse kəla karmolan cidu Isa Almasiwuyen

¹⁴ Daji Biturus kəngayamba mewun tilondə-a rokko cije daje kowo sapce jamadəro: «Am lardu Yahudiyaye-a nayi Jerujalemlan dəgawwa samma-a manani fannowo, awo adəa asunowo!

¹⁵ Am ani sagarandanaro təmanuwwa duwon, ngai gəni, kərmədə sa ləgar suwaye.

¹⁶ Amma adəma awo Ala ci Nawi Yowellen wuljənədə:

¹⁷ «*Jaman daryeyen adamgəna sammaro Ruhunidəa figəkke tadawando-a ferowando-a nawinawi cade, jairowando ye wahayi‡carui, kiariyando ye kənnasim cadi.*

¹⁸ *Yim anin har kanjiyani kwa-a kamu-aro Ruhunidəa figəkke nawinawi cadi.*

¹⁹ *Awo ajabba ajabba samelan dikki, alamaso ye cidilan dikki: bu-a kannu-a kange cələm samero cirijiya-a.*

²⁰ *Kəngal ye cələmbo walji, kumbal ye buro walji.*

Ngawo adəyen yim kura darajaa Kəmandeyedə§isi.

²¹ *Daji wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.»†*

²² «Jama Israyilaye, mana adəa fannowo! Nayima dam nonuwwa, Ala Isa kam Najarattedəlan kənduwo so, awo ajabba so, alama so dawundon cədiaro tia ardijənaro fəleyeno.

²³ Nodunjun caman tagənasso kədarjənədə gai, timaa mukondoro sərəccagane, nayi ye mukko am diwiyelan tia kəskaro jawuwe kejuw.

²⁴ Amma Ala tia ajawu karmoyero cəkkaye roaro kisango, karmodə təmmaro rakce tia rojiwawo nangaro.

²⁵ Awoa Nawi Dauda kəla tiyen adəa wulyeno:

«Kullum Kəmandea fuwunin rukki, ti kəmborammin dəgana nangaro awima loloduro sakkiwawo.

²⁶ *Adəma nangaro karwuni kəjiji, cini yelan aiya yekki.*

Tiyini ye təmaa dəgai,

²⁷ *dalilnjudə roni kannulan kolləmbawo,*

Ti Tayirndəa yakkəme njəpciwawo nangaro.

²⁸ *Jawal ro fandoye isanosəgəmma,*

† 2:9 2.9 Asiya - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ 2:17 2.17 wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədəninn curuidə. § 2:20 2.20 yim kura darajaa Kəmandeyedə - Kiyama. † 2:21 2.17-21 Yow 2.28-32

koro fuwunəmnin karwukəji dadu bawo simi.”†

²⁹ «Kəramiyani, kəla kaarinde Nawı Daudayen nayiro farakko wulnjagakki, bawoje tia sittərayera, kaurinju ye kumaro nanden kərga.

³⁰ To, ti nawı duwon, koro Ala tiro kaduwunju fal mairo galajiro kansı jəbbunadəa nojənadə,

³¹ caman karmolan cidu Almasiwuyedəa cure kəladən tiye kannulan tia koljənni, tiyinju ye njəpcənni cənna.

³² Ti Isa adəmaa Ala roaro kalakco, kəla adəyen andi samma shedawu.

³³ Tia kəmboram Alayero sapcane, Ruhı Alaye duwon Bawadə ci cəne wadu ngojənadəa cəmowona adə, awo ruwwa-a fannuwwa-adəa fiyeyeno.

³⁴ Awoa Nawı Dauda samero lejənni, amma ti kəlanjuye: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammiilan duwon,

³⁵ kəladowanəmba si gənaduramməmba dikki!’ cənna.”†

³⁶ Adə nangaro jama Israyilaye samma adəa fagatto noja: Isa kam kəskaro jajagəwwadə, Ala timaa Kəma ye, Almasiwu yero cədo!» yeno Biturusse.

³⁷ Jamadə adəa fangeranniya, karwunja kamde Biturus-a kəngayamba gadedə-aro: «Kəramiyandeso, awı gəle diye?» cane keworo.

³⁸ Biturusse tayiro: «Təmmowo, biwundo cindoro wundundo yayero cu Isa Almasiwuyen kasala caddo, ngainin Ala Ruhunjudəa njadi.

³⁹ Awoa wadu adəmadə kaando ye, kaduwundoye ye, am kuruwun dasaana sammaye ye, wotte wundu duwon Ala Kəmande bowojidəye.»

⁴⁰ Biturus mana gade ngəwulan səmonja kasse gala cədde: «Jaman diwi adəlan kəlandoa yəkkawowo!» cəni.

⁴¹ Daji am mananju ngojanadəro kasala keddo. Yim adən alama am dəwu yakku gai Isaa gawudəro kəllaadara.

Kəndəgai jama Isaa gawuye

⁴² Sawiso karwu tiloaro Isaa gawudə alamdu kəngayambayedəa kəranjai, naptu nanyaanaye cadı, burodi fəsakcane kallo jagari, moduwa ye rokko cadı kasarga.

⁴³ Mukko kəngayambadəyen awo ajabba so, alama so kada tadi nangaro, am samma riyera.

⁴⁴ Isaa gawu samma na tilon dasaana, awonja sammaa kallo cadai,

⁴⁵ koro kəndanja calade wuriđəa dagarjane mərədu wunduye yaye galjai.

⁴⁶ Yimbi yaye karwu tiloaro Fado Alayen captai, fado fadolan burodi fəsakcane karwu kəjiaro rokura bawoalan kəmbonjadəa kallo jawui,

⁴⁷ Alaa congori, koro na jama sammayen ardiya cawandi kasarga. Yim nguson Kəmande am njəkkawo cawandidəa tayiro kəljıyi.

3

Cu Isa Almasiwuyen ngurdiyi isangaduwu

¹ Yim laa Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero moduwa sa yakku kajiriyero lejai duwon,

² ngaworam Fado Alaye tiro Cinna Shawa canidən kam laa tən tambonjuyen ngurdiyi mbeji. Am Fado Alayero ngasayidəa sadaaro cuwororo yim nguson tia cawude cinnadən gənajai.

³ Kamdə Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero ngawo cadı kirunniya, tayia sadaaro kiworo.

⁴ Amma Biturus-a Yahaya-a simnin tia cappo carune Biturusse tiro: «Sarui!» yenniya,

† 2:28 2.25-28 Jaw 16.8-11 † 2:35 2.34-35 Jaw 110.1

⁵ kamdə tayia cəkko kiro, awo laa tayilan təmajəna nangaro.

⁶ Biturusse: «Riwulla so, dinar so takkəni, amma awo takkənədə njikki. Cu Isa Almasiwu kam Najaratten cine dadane!» yeno.

⁷ Daji ngurdiyidə mukko kəmboramben cədanə kisangənniyama, sinju-a dau sinjuye-a dunoaro waljane

⁸ wup cije daje ledu badiyeno. Leji ye, səkti ye, Alaa cunğori ye ngai duwon, tayi-a rokko Fado Alayero kasargawo.

⁹ Daji jama samma ti dadaji ye, Alaa cunğori yedəa kero.

¹⁰ Tima kam duwon Cinna Shawadən napkada lowo cədidəro asuyəranniya, awo tiro wakkajəğənədə tai dajane ajapkera.

Jawawi Biturusse balballa Fado Alayen

¹¹ Kamdə Biturus-a Yahaya-aro kərdəgəna ngai duwon, ajapkadaro jama samma nanjaro cagase na duwon Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canidəro isane capkadara.

¹² Biturus adəa kirunniya, tayiro: «Jama Israyilaye, awiro kəla adəyen ajam-muwidə? Awiro kənduwonden bi nanmuminnden kam adəa yakkiye lejiro təmanuwe andia ninisawidə?

¹³ Ala kaariyandeye, Ala Nawi Ibrahimbe-a Nawi Isakuye-a Nawi Yakubaye-adə wakkilnju Isaro daraja cina, ti duwon Gonna Bilatus koldu niajənama, fuwu gomnadəyen tia wanuwe sərətkəwwadə.

¹⁴ Nayidə ti tayir ye, jirema yedəa wanuwe kamceji nayiro salamnjaaro kiworuw.

¹⁵ Kəma royedəa kejuw, ti duwon Ala karmolan cəsangənədə. Kəla adəyen andi ye shedawu.

¹⁶ Cu Isayen kambərsenjua nangaro kam ruwi ye, nonuwwa ye adə duno kiwando. Kambərse adəmadə fuwu nayi sammayen cakke nga cirro walyeno.

¹⁷ «To, kəramiyani, nayi-a wurawando-a nodunambulan adə diwwaro nokkəna,

¹⁸ amma ngainin awo Ala kuren ci nawiya sammayen wuljənədə wakkajəna. Tiye sai Almasiwunju bone caiya, cəna.

¹⁹ Adə nangaro təmmowo, Alaro waldəgənowo, biwuwando cinjoro,

²⁰ sa kasam fandoye ye na Kəmandeyen isoro, koro Isa kam duwon Almasiwuro galanjaanədə yea nayiro juwanjaaro.

²¹ Ala kuren ci nawiyanju tayirren wuljənədə gai, Almasiwudə dolero samelan napci, har sa awo samma sawiyadaro waljidəro.

²² Ngaima Nawi Musaye: “Ala Kəmande curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi. Awo nayiro wulnjagai samman tia kərənnowo!

²³ Wundu duwon nawi adəa kərənjiwawodə curo jamadəyen sulat baworo walji,”† cəna.

²⁴ Koro Nawi Smailayen tamiya har tayi ngawonju jaanaro kudero, nawiya manajana samma ye kawu ania mawojana.

²⁵ Nayima tadawa nawiya dəye, koro warasawu aman duwon Ala kaariyando-a ndəpcanadəye wo. Tiye Nawi Ibrahimbo: “Kaduwunəmben jama duniaye sammaro barga dəpkəkki,”† cəna.

²⁶ Daji tia wakkilnjuro galayenniya, nayimaro duwon juwangeyera, barga dəmnjaa, wundundoa yaye jawalnju diwilan cuttulworu,» yeno Biturusse.

4

Biturus-a Yahaya-a fuwu majilissen

¹ Biturus-a Yahaya-a jamadəro manajai ngai duwon, řimanna-a kura Fado Alaye gureduwuye-a Sadusiya-a* nanjaro isane

† 3:23 3.22-23 SK 18.15, 18-19 † 3:25 3.25 Bad 12.3; 22.18 * 4:1 4.1 Sadusiya - Kəwu laa wurawa adinwu yaudiyaye.

² jauro gərgajana, dalilnjudə Biturus-a Yahaya-a jamadəa alamjai ye, Isa cijənədə gai karmolan cidu mbeji mawojai ye nangaro.

³ Kadiranniya, tayia cadane dunia ləmjəna nangaro kosoro casakke koljane wayera.

⁴ Adə yaye am manadəa fanjanadəye ngəwunja kasaccane, am Isaa gawudə alama dəwu uwu gairo walyera.

⁵ Wajənanjua fuwuwu-a amwurawa-a maləmba Attauraye-a Jerujalemnin capkadara.†

⁶ Curonjan Annas řiman kura-a Kaifas-a Yahaya-a Aleksanda-a am gade fado řiman kuraye samma-a mbeji.

⁷ Biturus-a Yahaya-aa casakke dawunjan dayeranniya, tayiro: «Kənduwo fin bi cu wunduyen awo adəa kiduw?» cane keworo.

⁸ Daji Ruhu Alaye Biturussa cakke tayiro: «Nayi fuwuwu jamaye-a amwurawa-a,

⁹ ku ser ngurdiyiro njəddo-a jiri fin kam adə ngajəna-aye kəlan andia saworuwia,

¹⁰ nayi-a jama Israyilaye samma-a ngəlaro nonowo, cu Isa Almasiwu kam Najaratte, kam duwon nayi kəskaro jaawe Ala ye tia karmolan cəsangənədə, ti nangaro kam adə kəlewa salai fuwundon daada.

¹¹ Isadə tima kau duwon nayi fado tandomaso wanuwe kau tandoye sammaro faidaaro waljənədə wo.†

¹² Tilan gənia, na wunduma gadeyen njəkkawo fando bawo! Dunia ngaman cu gade ambo amardəgəna tilan njəkkawo fandiyeədə bawo!» yeno.

¹³ Biturus-a Yahaya-aye karwukibbanjadəa carune tayidə ilmuwu gəni, talaawaro asuyeranniya, ajapkerə. Koro tayi Isa-a rokkoro asuyera.

¹⁴ Amma kam ngajənədə gərə Biturus-a Yahaya-ayen daadaa carui nangaro, awo kalaktuwuye tayiro katkerə.

¹⁵ Daji majilisdən tayiro caluwo cane sawardane kattenjan:

¹⁶ «Awi gəle am aniro yiddiye? Tabbat, am Jerujalemnin dasaana samma alama ajabba tayiyen tədənədəa dam nojana, andi ye rangiye kattuwu niyewawo.

¹⁷ Bare lawar adə jama sammaro tatardəgənniro tayia wusaniyo, kua adən fuwun bare wundumaro cu adəyen mana cadənni,» yera.

¹⁸ Daji tayia bowojane bare jande bi alamdu fimaa cu Isayen cadənni yera.

¹⁹ Amma Biturus-a Yahaya-aye tayiro kalakcagane: «Alayedəna, nayia ga ra Alaa gadəma kalkal woro sharanowo!

²⁰ Andidə kəla awo ruiyena-a fanniyena-ayen rangiye nəmmiyewawo,» yera.

²¹ Koro nangadembo majiliswudə tayia wusayeranniya, kolyera. Jawal tayiro wowom gənaduwyeyə cawandənni, dalilnjudə jama samma kəla awo wakkajənədəyen Alaa congori nangaro.

²² Kam tiro alama adə tədde ngajənədə kərwunju fidewumaa kojəna.

Moduwa jama Isaa gawuye

²³ Biturus-a Yahaya-aa kolyeranniya, lejane amnjaro awo wurawa řimannaye-a amwurawa-a tayiro wuljaana sammaa wulyeyera.

²⁴ Adəa fangeranniya, kəla tilonna kowo sapcane Alaro: «Kəma, nima same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alangəm!

²⁵ Nima Ruhunəmlan ci wakkilnəm kaarinde Nawi Daudayen wulyem:

«“Awiro jama kərdiyaso hangalsango cadəna,
jama duniaye ye bowuro sawardanədə?

²⁶ Maiya duniaye dabbargadara, fuwuwuso ye capkadara,
Kəmande-a Almasiwunju-aro turu caddi yera.”†

† 4:5 4.5 Jerujalemnin capkadara - Majilis duwon Jerujalemnin dəganadən capkadara. † 4:11 4.11 Jaw 118.22

† 4:26 4.25-26 Jaw 2.1-2

²⁷ «Jiremaro curo bərni adəyən Mai Hirudus-a Gomna Buntus Bilatus-a am larduwa gadesoye-a jama Israyilaye-a Isa wakkilnəm tayir galanəmmədəro turu caddi cane capkadara.

²⁸ Ngaima awo calan kənduwonəmnin kadarnəmma sammaa kedo.

²⁹ Kərma Kəmande, marmareanjadəa rui, andi kəfəawanəmdəro mananəm karwukibbuaro wulduro sade!

³⁰ Mukkonəm ye sane, cu wakkilnəm tayir Isayen am isangaduwu so, alama so, awo ajabba so wakkaja!» yera.

³¹ Alaa lowojane keserənniya, na captanadə loloje Ruhu Alaye tayi samməro jəpciye karwukibbuaro mana Alayedəa wuldu badiyera.

Hangaltilo jama Isaa gawuye

³² Jama Isaa gawudə samma karwunja ye tilo, hangalnja ye tilo. Wunduma kəndanju ti runjuyə cəniwawo, amma awonja sammaa kallo cadai.

³³ Kəngayambadə kənduwo dama bawoaro sheda kəla karmolan cidu Kəma Isayen cadi, koro ser kura tayi sammalan dəgai.

³⁴ Ngaima curonjan kam curo lambiyen dəgana falma bawo. Am samma kuloso bi fadoso cadanadə calade wuřidəa cawude

³⁵ mukko kəngayambayero casakki, tayi ye wundu yayero kəla mərədunjuyen dagarjagai.

³⁶ Adəgaima kam laa kaduwu Lewiye cuku Kuwirussen tambəna tiro Isuwu cani mbeji. Kəngayambadə tia Barnabaslan bowojai, maananjudə koworə njoma.

³⁷ Kulo cədana laa cəlade wuřidəa cuwude mukko kəngayambayero kekko.

5

Ananiya-a Safiratu-a

¹ Amma kam laa cunju Ananiya kamunju Safiratu-a rokko kulo cəlade

² nodu kamunjuyelan wuřidəye laaa roje laaa cuwude mukko kəngayambadəyero kekko.

³ Daji Biturusse tiro: «Ananiya, awiro Yiwulissa kolləme karwunəmbo ngaye har Ruhu Alayero kattuwu kamgəme wuři kulodəye laaa royem?»

⁴ Kawu ladəmidəro kulodə kaanəm, gəna? Koro ladəmmaye ngawon, wuřidə ye mukkonəmnin, mare? Awiro gəle karwunəmlan nianəme awo adəa kidəm? Kambo gəni, Alaro diye kattuwu kamgeyem!»

⁵ Ananiya mana adəa fangənniyama, bəp cure kano. Am lawar adəa fanjanadə samma jauro riyera.

⁶ Daji jairowa laa isane kaminnjudəa jakcane ngojane caade sittərayera.

⁷ Sa yakku gai kojənaye ngawon, kamunju awo wakkajənadəa nojənnin kadio.

⁸ Biturusse tiro: «Wulsəgəne, wuři adəmaro wa kulodəa kiladuw?» cəne kiworənniya, kamudəye: «Aaa, wuři adəmaro,» yeno.

⁹ Daji Biturusse tiro: «Awiro Ruhu Kəmandeyea rijapturo citilo kiduw? Akko am kwanəmba sittərajanadə cinnalan, ni yea njasadi!» yeno.

¹⁰ Sadəman fuwu Biturussen bəp cure kano. Jairowadə kasargaanniya, nuna najagane caade gəre kwanjuyen sittərayera.

¹¹ Jama Isaa gawudə-a am lawar adəa fanjana samma-a jauro riyera.

Kəngayamba Isaye awo ajabba ajabba dio

¹² Kəngayambadə dawu jamayen alama so, awo ajabba so kada cadi. Koro Isaa gawudə samma Ngurwo Nawi Mai Sulemanayen* karwu tiloaro captai.

* 5:12 5.12 Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye - Ngurwo adə balballa Fado Alayen kərga.

¹³ Amma curo am gapcanadəyən wunduma koworɪ cəde tayiro kəldəgənni, adə yaye amdə tayiro daraja cadi.

¹⁴ Cayemaa kojənaro am Kəmaa kasaccana kwan kamun kada kadami jamanjuro kəldagai.

¹⁵ Adə cakke bərnıwı am dondi lairo cattuluwe kəla dəgəl so, buji soyen gənajai. Ngaima Biturus kojiya, waneye kaudınju am anıye laanja jakci.

¹⁶ Am kada ye bəlamaskiya Jerujalemben isane amnja dondi-a karuwamaso-aa cawude tayi samma nanlewa cawandi.

Kəngayamba Isayea ta

¹⁷ Daji řıman kura-a am ngawonjuye kəwu Sadusiyaye-a nandəri tayia kek cədana duwon cijane

¹⁸ kəngayambadəa mukkon cadane kosoro kesakko.

¹⁹ Amma bune malaiya Kəmandeye laa cinna kosorambədəa kaje kəngayambadəa cattuluwe tayiro:

²⁰ «Lenowo, Fado Alayen danowo, jamaro kawurı ro fando adəye mananju sammaa wulgənowo!» yeno.

²¹ Adəa fangeranniya, suwa ləp Fado Alayero ngasaye alamdu badiyera.

Rıman kura-a am ngawonjuye-a majilisso kadiranniya, majiliswu-a amwurawa jama İsrayilaye samma-aa capcane kəngayambadəa kudoro gureduwu Fado Alayea kosorambo kenodo.

²² Amma gureduwudə leyeranniya, tayia najaganni. Daji waldane lawar cawude

²³ majilıswudəro: «Kosoramdə ye kərəp jakkada, gureduwudə ye cınnalan daada nayeyeyıye. Amma kayeyıyendeya, curon wundumaa fandıyende!» yera.

²⁴ Kura gureduwu Fado Alaye-a wurawa řımannaye-a adəa fangeranniya, kəla tayiyen awı wakkajiro hangalnja caa cijəna duwon,

²⁵ kam laa ise tayiro: «Akko am kosoro yakkuwwadə Fado Alayen daada jamadəa alamdu cadi,» yeno.

²⁶ Daji kura gureduwu Fado Alayedə sojiyanju-a lejane tayia kewudo, amma dunodunon gəni, dalılıjudə jamaa rijana bare tayiro kau gəgəpcagane ceyesənnıro.

Kəngayamba Isaye fuwu majilıssen

²⁷ Tayia kewudənnıya, fuwu majilıswuyero casakke dajane řıman kuradə tayia koro badiyeno.

²⁸ Tayiro: «Ngələmaro nayiro cu adəlan alamdu damnjagayıyena, gəna? Akko alamdu Jerujalem sammaro tatargəwwa, koro bu kam adəye andıro gərdıwu manuwi!»

²⁹ Amma Biturus-a kəngayamba gadedə-aye tayiro: «Kam gəni, Alaa ga andıro wajımsaa!

³⁰ Ala Kəma kaarıyandeyədə İsa kam duwon kəskarə jaawe yejuwwadəa karmolan cəsange

³¹ kəmboramnjulan sapce jama İsrayilaye tuwa cado bıwunja cınjoro tia Mai ye, Njəkkayıma yero kido.

³² Kəla lamar anıyen andı ye shedawu, Ruhu duwon Ala am tia jaanaro cınadə ye shedama,» yera.

³³ Majilıswudə adəa fangeranniya, jauro gərgajane tayia njejoro mayera.

³⁴ Amma Farısa laa cunju Gamalıyel goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənadə dawu majilıssen cıje wada ce amdəa sa ganaro cattuluwo yeno.

³⁵ Daji majilıswudəro: «Jama İsrayilaye, awo am anıro yıdduwıdəro hangal gənanowo!

³⁶ Tussənnin Taudas ise kəlanjua kam laaro ngoje am yer dewu gai ngawonjuro kasargawo. Amma awimaro waljənni, tia roro ceyese am tiro kəldaana samma tatargadara.

³⁷ Ngawo tiyen Yahusa kam Galileye jaman kom jamayen ise am laaa cakke ngawonju geya. Amma ti ye bawoje am tia jaana samma tatargadara.

³⁸ To, nayiro wulnjagakki, bare am aniro suwolduwwi, kollowo leja! Nia adə bi kəndo adə kamben kadioa, baworo walji.

³⁹ Amma Alayen kadioa, tayia ranguwwawo. Bare duwunwu Alayero walluwwi,» yeno.

Majiliswudə gala Gamaliyelledəa ngojane

⁴⁰ kəngayambadəa bowoyeranniya, tayia babakcane wada cade bare cu Isayen manajanni cane tayia koljane leyerə.

⁴¹ Majilisdən sapkadaranniya, Ala tayiro kəla cu Isayen martawa nangu njaye cinaro karwunja kəjiyeno.

⁴² Yim nguson Fado Alayen kal, fado fadolan kal, kawuri kəji jamaro Isadə tima Almasiwu woro wuljagane alamjai kasarga.

6

Banawu tulur kəreda

¹ Yim anin nanngəwu fuwurawadəye tərgai duwon, curonjan am təlam Gəresse manajaidə kamuwanja kwa faccəgənaa dagar wajisoyen cəpcagai cane kəla am təlam yauidiyaye manajaidəyen kesiro.

² Kəngayamba mewun yindində fuwurawa sammaa capkeranniya, tayiro: «Mana Alaye wuldu kolləme dagar kəmboyero kistuwudə andiro jussənni.

³ Adə nangaro, kəramiyande, curondon am rashidu, amanna, Ruhu Alayea tulur kərenowo, kida adəa mukkonjaro yakkiyo,

⁴ andi ye moduwa-a kidande kawuri Alaye wuldu-alan fuwu buiye,» yera.

⁵ Jama captana samma awo wuljanadəye kəjinju fanjane, daji Istifanus kam jauru kambərsea koro Ruhu Alayea, Filibus, Burokorus, Nikanor, Timon, Barminas, Nikolas kam bərni Antakiyaye fərdunju kərdi duwon yauidiro waljənadəa kəreyera.

⁶ Daji tayia fuwu kəngayambayero cawude moduwa cade tayiro mukko gənayeyera.*

⁷ Mana Alaye cayea kojənarə tatarde fuwurawadə Jerujalemnin jauru ngəwujane, koro rimanna kada ye kambərsədəa kasatkera.

Istifanussa ta

⁸ Istifanusdə jauru ser-a kənduwo-aa awo ajabba so, alama so kada dawu jamayen cədi.

⁹ Daji yauidiya laa dandal tiro Kəreawa Nankam Kəlaye Cawandəna canidəye Istifanussa kambiwudu badiyera. Am aniye laanja bəla Kuraneye-a bərni Aleksandariyaye-a, laanja ye cidi Kilikiyaye-a Asiyaye-a.

¹⁰ Amma nanrashidu-a Ruhu-alan manaji nangaro rakcane tia yapcagaiwawo.

¹¹ Daji am laaa asərlan casakke tayiye: «Istifanus Nawi Musa-a Ala-aa bassi fanniyena!» cane

¹² jama-a amwurawa-a maləmba Attauraye-aye hangal kesango. Daji isane tia dunodunon cadane majilisso kesado.

¹³ Shedawu kattuwuye yea cawude tayiye: «Kam adə dadu baworo mana kuttu kuttu kəla na tayir adə-a† Attaura-ayen cədi.

* 6:6 6.6 moduwa cade tayiro mukko gənayeyera - Kəndo aniyen am tulur ania kida Alayero tagənaaso kəreyera.

† 6:13 6.13 na tayir adə - Fado Alaye.

14 Tiye Isa kam Najarattedə na adəa wurje ada Nawı Musa sadənədəa falji cəne fanniyena,» yera.

15 Tayi majilıslan napkada samma simnin İstifanusıa cappo kerunniya, fəkkanjudəa fəkkə malaiyaye gairo kero.

7

Jawawi İstifanusıe

1 Daji řıman kuradəye İstifanusıo: «Awo kəlanəmlan wuljaidə jire wa?» cəne kiworo.

2 Tiye: «Kəramiyani so, bawani so, fannowo! Kaarinde Nawı İbrahim cidi Mesofotamiyayen duwon, kawu bərnı Harannen dəgaidəro, Ala Darajayedə tiro fəlediye:

3 “Lardunəm-a kəramiyanəm-aa kolle, lardu niro fəlenjəgəkkidəro lene!”† yeno.

4 Adəgaima Nawı İbrahim cidi Kaldiyawuyea* kolje leje Haranlan napkeno. Ngawo bawanju bawojənayen, Ala tia lardu na ku dəgawwa adəro kiwudo.

5 Amma Ala cididən tiro warasa guwattu falma cinni. Adə yaye Ala tiro wadu ngojiye cididəa ti-a kaduwunju-aro ci cənna. Sa adən tada fimaa cambənnı.

6 Daji Alaye tiro: “Kaduwunəm lardu gadero lejane sikudoro waljai. Nadən kərearo waljane saa yer dewuro tayia basarjai.

7 Amma wudə jama tayia kəreanjaro cadənədəro wowom gənagəkki. Ngawo adəyen lardudən caluwe isane na adən wuro ambənsagai,”† yeno.

8 Daji Nawı İbrahimbo aman kajaye kaino. Adəgaima Nawı İbrahim Isakua cambe kawu wuskua kajayeno, Nawı Isaku ye tadanju Yakubaa, Nawı Yakuba ye kaariya mewun yindin İsrayilawuyea.

9 «Kaariyadə Nawı İsuwuro nandəři cadde calade lardu Masarrero kesado. Amma Ala tia koljənnı,

10 curo bonenju sammayen tia kittuluwo. Ala cakke jauru rashiduro walje Fira'auna Mai Masarredə tia kasacce, har wajirinju galaje Masar-a mairi samma-a cunodiro walyeno.

11 Daji kəna so, bone kura so lardu Masarre-a Kan'anaye-a sammaro ngasaye, kaariyandero awo kəmboye fandoro katkero.

12 Nawı Yakuba Masarnin algamaaro fangenniya, kaariyandedəa kinodo. Adə ledunja burwoye.

13 Ledunja yindiyedən Nawı İsuwu awaanawanju asudiye, Fira'auna ye fərdü İsuwuyə noyeno.

14 Daji Nawı İsuwu cunode bawanju Nawı Yakuba-a jamanju samma-a bowoyera. Nanngəwunja am fitulur lukko uwun.

15 Adəgaima Nawı Yakuba Masarro leje ti-a kaariyande-a nadən bawoyera.

16 Tayia bərnı Sikembero cawude kauri duwon Nawı İbrahim wurınjun na kaduwu Hamorren Sikemnin cuwənədən sittərayera.

17 «Wadu Ala Nawı İbrahimbo ngojəgənədəye sanju karəngenniya, jamadə Masarnin tasargane ngəwujai kasarga duwon,

18 har mai gade Nawı İsuwua ti wunduro nojənnı Masarnin kərmai kiwando.

19 Jamandero nanga cədde kaariyandea basarje cakke timallanja koljane kasuno.

20 Jaman adən Nawı Musa katambo, tidə jauru shawa. Kəndawu yakkuro fado bawanjuyen tia kerıwo.

21 Kolyeranniya, fero Fira'aunaye tia ngoje tadanju gairo kiřiwo.

† 7:3 7.3 Bad 12.1 * 7:4 7.4 cidi Kaldiyawuyə - Cidi Mesofotamiyaye. Bərnınja kuradə Babila. † 7:7 7.6-7 Bad 15.13-14

²² Ngaima Nawi Musaa ilmu Masarwuye samman alamjane mananju-a kəndonju-
alan kənduwoaro walyeno.

²³ «Kərwnju fidewua duwon, Nawi Musa amnju Israyilawudəa kuroro nia
ngoyeno.

²⁴ Kam Masarre laa falnjaa basarji kirunniya, kam jəktənədəa banajiye nguwn-
juro ngaye Masarmədəa bakce kejo.

²⁵ Amnjudə Ala tayia mukkonjuyen cəkkayiro asujai təmayeno, amma asujanni.

²⁶ Wajənanjua Israyilawu yindi lawala cadi nayeyenniya, tayia soloduro maje:
“Kəramiyani, nayidə jirindo tilo. Awiro gəle kattendon basarduwidə?” yeno.

²⁷ Amma kam kamanjua basarjidə Nawi Musaa təmbalje tiro: “Wundu nia
fuwumande-a alkalinde-aro galanjo?”

²⁸ Ra, bikka kam Masarredəa yejəmmədə gai, wu yea roro njejoro masəmi?”

²⁹ Kəla mana adəyen Nawi Musa cəgase leje cidi Midiyannen sikudoro walje
napkeno. Nadən tada yindi kembo.

³⁰ «Kərwu fidewu kojənyaye ngawon, malaiya laa karaa dəri kau kuruwu Sinaiyen
dawu kannu coccori cambiyədən tiro fəleyaadan.†

³¹ Nawi Musa adəa kirunniya, ajapkeno. Kuroro karənji duwon, kowo Kəmandeye
nukce:

³² “Wuma Ala kaariyanəmbe, Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-adə wo,” yeno.
Nawi Musa loloje riduro curunni.

³³ Daji Kəmandeye tiro: “Sunonəm sinəmlan fidde, na danəmmədə cidi tayir
nangaro.

³⁴ Ajawu jamani Masarnin casaidəa fagat rukkəna, njəmdunja ye fakkəna. Tayia
njəkkaworo jəpkekko. Kərma are, nia Masarro njunodəkke!”†

³⁵ «Nawi Musa adə, kam duwon Israyilawu wajane tiro: “Wundu nia fuwuma-a
alkali-aro galanjo?” wuljaanədə, tidəmaa Ala mukko malaiya dawu coccoriyen tiro
fəledəgənədəyen fuwuma-a meruduma-a gairo cunodo.

³⁶ Tima lardu Masarre-a Bərəm Maliyaye-a karaa dəri-alaan kərwu fidewuro awo
ajabba so, alama so cədiaro tayia cuttuluwo.

³⁷ Koro ti Nawi Musa adəma jama Israyilayero: “Ala curo kəramiyandoyen nawi
laa wu gai nayiro njasangi,”† cəne wuljuwo.

³⁸ Sa jama karaan captanədən, tima‡ kaariyande-a malaiya kəla kau Sinaiyen tiro
manajəgənədə-a rokko dasaanədə wo. Koro kawuri ro fandoye andiro isanosaaro
kiwando.

³⁹ «Amma kaariyandesəo tia fandu wajane təmbaljane karwunjan Masarro waljane

⁴⁰ Nawi Harunaro: “Andiro sənəmbe fuwunde gərjai sattande! Musa andia lardu
Masarren sattuluwuna adə, awo tia cuwandəna noniyende,”† yera.

⁴¹ «Yim anin kəna laa gumkiro cagare tiro bu fida cadde kəndo mukkonjaye
kəjinju fangera.

⁴² Daji Ala tayiro ngawo ce sillowusoro ambəccaaro tayia salamgeno, kitawuwa
nawiyayen ruwuwadadə gai: “Jama Israyilaye, wu nangaro wa saa fidewuro curo
karaa dəriyen bu fida so, sadaa so kiduw?”

⁴³ A'a, leima Molekke-a sillowu sənəm tiro Refan caniyee-aa ngonuwe kallo dadayew,
sənəmbe duwon nayima tayiro ambəttuwuro tanduwwadə. Adə nangaro wu ye
nayia ngawo bərni Babilayero dunjagakki!”†

† 7:30 7.30 malaiya laa dawu kannu coccori cambiyədən tiro fəleyaadan - Istifanus waduwa duwon Ala jamanjuro
ngojəgəna-a jiri tayia Masarnin cuttuluwuna-adəa wulji. Lamar adə curo Aman Cayen kərga. † 7:34 7.32-34
NL 3.1-10 † 7:37 7.37 SK 18.15 ‡ 7:38 7.38 tima - Nawi Musa. Tidə soloma katte Ala-a jamadə-ayen. † 7:40
7.40 NL 32.1, 23 † 7:43 7.42-43 Amo 5.25-27

44 «Kaariyande karaan leima shedaye§ cadana, jiri Ala Nawi Musaro wada ce tia kəla fasalnju curunayen kalkallo cədadənaro wuljəgənədə gai.

45 Jaman Nawi Yoshuwayen sa duwon Ala fuwunjan jamasoa duje lardunja camowonadən, kaariyande ye leimadəa ngojane na adəro kewudo, har jaman Nawi Mai Daudayero kudero.

46 Nawi Mai Daudadə ardiya Alaye cuwande amari kəndəgairam Ala Kəma jama Israyilayero yittandoye cuworəna,

47 amma Nawi Mai Sulemanama fadodəa Alaro cəttando.

48 «Adə yaye Ala Mai Samema fadowa mukkon tadandənalən gəni kərga. Nawi wuljənədə gai:

49 «*Kəmandeye: Samedə kurisni kərmaiye, cididə ye si gənadurammi.*

Fado jiri fi gəle wuro səttanduwi?

Ndara gəle nani tustuyero walji?

50 *Wuma gəna mukkoniyen awo ani sammaa alangəkko?†* cənna.

51 «Nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə,* kullum Ruhu Alaye-a məlduwi! Nayidə kaariyandoso gai!

52 Nawiyađəyen finjaa kaariyando basarjanni wo? Koro am kuren kəla kənde ti Jiremayen manajanadə yea roro keyeso. Kərma nayi ye ti Jiremadəye sərəttuwumanjusə ye, kamcejinjusə yero walyew,

53 nayi duwon malaiyawayen Attauraa fanduwwa, amma kasatturo wanuwwadə!»

Ro tuluwo Istifanusse

54 Majilisuđə awo ania fangeranniya, karwunjan Istifanusso fum gərgəjane sherinja gegaro.

55 Amma Istifanus, Ruhu Alaye tia simojiji duwon, simnju samero fijiye daraja Alaye-a Isa kəmboramnjun daada-a kirunniya,

56 tiye: «Akko same kaada-a Tada Kambe kəmboram Alayen daada-aa rukki!» yeno.

57 Amma kowo dunoaro sapcane səmonja jakcane tayi samma kəla tilonna tiro fidagane

58 ngawo bəlayero cattuluwe tia njeoro kaulan gəgəptu badiyera. Shedawudə kalwuwanjaa na jairo laa tiro Shawulu canidəyen gənayera.

59 Tiro kau gəgəpcagai duwon, Istifanus moduwa cəde: «Kəma Isa, roni moye!» yeno.

60 Daji tungurumje kowo dunoaro sapce: «Kəma, kəla biwu adəyen bare tayia korəmmi!» yeno. Adəa wulyenniya, ro kirəmbo.

8

1 Shawulu Istifanusse ro tuluwo ardiyeno.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE CIDI YAHUDIYAYE-A SAMARIYAYE-ALAN

Shawuluye jama Isaa gawua basardu

Yim adən basari kura kəla jama Isaa gawu Jerujalemlan dasaanadəyen ciyeno. Kəngayambadəro kajia, tayi samma cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-aro tatargaadara.

2 Muminna laa Istifanusse sittərajane tai dajane ti nangaro kesiro.

§ 7:44 7.44 leima shedaye - Na Ala-a tadoye. † 7:50 7.49-50 Ish 66.1-2 * 7:51 7.51 nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə - Tayi duwon rawo Alaye-a mananju-aa səmolən fanjaiwawo bi karwulan camoyiwawodə.

³ Amma Shawuludə jama Isaa gawudəa baworo dio majialan, fado fadoro leje tayia kwan kamun cədanə kosoro cakki.

Jama cidi Samariyaye Isaa kasattu

⁴ Ngai duwon am tataradanadə bəla bəlaro lejane kawuridəa wuljai,

⁵ Filibus ye bərnə laa cidi Samariyayero leje Almasiwudəa tayiro manaduwu badiyeno.

⁶ Jamadə samma awo Filibus wuljidəa fanjane alama ajabba ajabba cədidəa kerunniya, karwu tiloaro hangalnja gənaada tia kərənjai.

⁷ Sedanso burwu dunoaro casakkiaro karuwama kadan caluwi, am tiyi nunaa so, ngurdiyə so kada ye ngajana.

⁸ Adəgaima bərnidən karwunja jauru kəjiyeno.

⁹ Kam laa tiro Siman canə mbeji. Calan bəladən sagawu cəde am cidi Samariyaye tia ajapcai, koro kəlanjua kam kuraro ngoji.

¹⁰ Tayi samma kuran ganan hangal gənaadaaro tia kərənjanə: «Tima kənduwo Alaye tiro Kura canidə wo!» canə.

¹¹ Tussəna kəla sagawunjuyen tia ajapcana nangaro, hangalnja samma kanjinjulən.

¹² Amma kawurə kəji duwon Filibus tayiro kəla nodo bargaa Alaye-a cu Isa Almasiwuye-ayen wuljəgənadəa kasatkeranniya, Filibus kwan kamunno tayiro kasala kiddo.

¹³ Siman kəlanjuma kawurə kəjidəa kasacce tiro kasala keddənniya, Filibusso kəldiyə alama so, awo ajabba so tədidəa ajapkeno.

¹⁴ Kəngayambadə Jerujalemnin duwon, am cidi Samariyaye mana Alayea kasaccanaro fangeranniya, tayiro Biturus-a Yahaya-aa juwayeyera.

¹⁵ Kadiranniya, Ruhu Alaye cawandoro tayiro moduwa keddo,

¹⁶ dalilnjudə tayiro cu Kəma Isayen kasala caddəna yaye, Ruhu Alaye wundunjamaro koroma jəpcəgənni.

¹⁷ Daji tayiro mukko gənəjagane Ruhu Alaye kewando.

¹⁸ Simandə Ruhu Alaye mukko gənada kəngayambayen tinadəa kirunniya, wurə ci cəne

¹⁹ tayiro: «Kənduwo adəa wu yero sewo, wundu duwon tiro mukko gənəgəkkənadə Ruhu Alayea cuwando!» yeno.

²⁰ Amma Biturusse tiro: «Kənjo Alaye kungunalan moworo təmanəmna nangaro, ni-a wurənəm-a kannuyə njawo!»

²¹ Lamar adən nuwanəm ye bawo, lambonəm ye bawo, karwunəm na Alayen kalkal gənə nangaro.

²² Təmme niadiwinəm adəa kolle Kəmandea lowone, waneyə awo karwunəmbe gawurnjiyi.

²³ Nidə, karwunəm cələm fədək, koro biwun tikkerəmmaro ngirukko,» yeno.

²⁴ Koro Siman walde tayiro: «Alaa wuro sukkorowo, bare awo wulluwwa adəyə falma wua suwandənni!» yeno.

²⁵ Daji sheda cade mana Kəmaye ambo satkeyeranniya, Biturus-a Yahaya-a kawurə kəjidəa bəla kada Samariyawuyen wuljaiaro Jerujalembə walladara.

Filibus-a adim lardu Habashaye-a

²⁶ Malaiya Kəmandeyə laa Filibusso: «Cine kəla anəmninna lene jawal Jerujalemlan culuwe bərnə Gajayero lejidəa gai!» yeno. Jawal adə karaa dəri.

²⁷ Daji cije jawal kidanniya, akko adim laa lardu Habashayə. Tidə kowona kura Kandatu Mai kamuyə Habashawuyə ye, baitəmbalmanju ye. Jerujalembə Alaro ambəttuwuro isəna duwon,

²⁸ amalenkenju kəmbayen napkada waldu cədi, koro kitawu Nawi Ishayayə kərəji.

²⁹ Daji Ruhu Alayə Filibusso: «Lene amalenkedəa nagəne!» yeno.

³⁰ Filibus cəgase tia nayeyenniya, kitawu Nawi Ishayaye kəraji fanje tiro: «Awo kəranəmidəa asunəmi wa?» cəne tia kiworo.

³¹ Tiye: «Kam laa gəni bayinsuwoa, awiawin rangəkki?» cəne Filibussa juwa rokko napcaro doyeno.

³² Curo kitawuyen na kərajidə tima:

*«Dimi duwarambo caadi gai,
koro tama fuwu gərəptawunjuyen nukciwawo gai,
tidə ye mədək cinju kajənni.*

³³ *Nanguro casakke jirenju dapkeyera.
Wundu rakce kaduwunjuye mana cədi?
Awoa ronju dunian cattuluwuna.»†*

³⁴ Adim Habashayedə Filibusso: «Marne, wulsəgəne kəla wunduyen nawidə mana adəa cədi? Kəlanjun ra kəla kam gadeyen?»

³⁵ Daji Filibus cinju kaje awo kitawulan ruwuwada adən tiro kawuri kəji Isaye wulduwu badiyeno.

³⁶ Ledu cadi duwon, na laa ingiaro kadiranniya, adimdə Filibusso: «Akko ingi! Awi wuro kasala njəddoro damsiji?» yeno.

³⁷ [Filibusse: «Karwunəmnin kasaddəmmaa, yoji,» yenniya, tiye: «Isa Almasiwuma Tada Alayedə woro kasaddəkkəna,» yeno.]

³⁸ Daji wada ce amalenke dajo yenniya, Filibus-a adimdə-a tayi yindi samma jəpcane ingiro ngasaye Filibus tiro kasala kiddo.

³⁹ Ingilan keluwunniya, Ruhu Kəmandeye Filibussa na gadero kiado. Adimdə gadero tia curunni, amma karwu kəjiaro jawalnju jəgane leyeno.

⁴⁰ Filibusdə bəрни A jotussen duwon bəla bəlaro leje kawuri kəji wulji, har bəрни Kaisariyayero kadio.

9

Shawuluye Isaa gamaro waldu

¹ Shawuludə kua yaye fuwurawa Kəmayero yikkado-a njejo-a majiaro na rıman kurayero leje

² wotiya dandalla bəрни Damasselan dasaanaro ruwujaaro kiworo. Nianjudə nadən am Jawaldəa* jaana, kwa yen kal, kamu yen kal kiwandoa, tayia tikkerəna Jerujalembo kudo.

³ Jawal cədane Damassa karənjəna duwon, sadəman nur samelan yiyilje tia dirije kəlyeno.

⁴ Daji cidiro bəp cure kowo laa tiro: «Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?» cəne fəngeno.

⁵ «Kəma, ni wundu?» cəne kiworənniya, tiye: «Wuma Isa basarsəmidə wo.

⁶ Cine bəрниro ngaye, nadən kam laa niro awo dimidəa wulnjiyi,» yeno.

⁷ Am tia casadduwunadə gəm dayera. Kowodəa fanjana duwon, wundumaa carunni.

⁸ Shawulu cidin ciyenniya, simnju kaada yaye, awima curuiwawo. Daji tia jejane Damasso kasargawo.

⁹ Kawu yakkuro ti kambu, koro awima juwunni ye, canni ye.

† 8:33 8.32-33 Ish 53.7-8 * 9:2 9.2 *Jawaldə* - Jama Isaa gawudə kambərselan ro fando adəro jawal ro fandoye canı.

¹⁰ Damaslan fuwura laa Ananiya cani mbeji. Kəmadə wahayilan† tiro: «Ananiya!» yenniya, tiye: «Akkoni, Kəma!» yeno.

¹¹ Kəmaye tiro: «Cine lai tiro cək canidəro lene fado Yahusayen kam laa bəрни Tarsusse Shawulu cani kore! Tidə moduwa cədi,

¹² koro wahayilan kam laa Ananiya cani ngaye sim cuwandoro mukko tiro gənajiya curuna,» yeno.

¹³ Ananiya kalakciye: «Kəma, kəla kam adəyen, jiri kuttu kada Jerujalemnin muminnanəmbo cəddənədə am ngəwuyen fakkəna.

¹⁴ Koro na adən kənduwo mukko wurawa rimannayen am cunəmba bowojaimaso sammaa geroye cuwandəna.»

¹⁵ Amma Kəmaye tiro: «Lene, fuwu jama kərđiya-a maiya-a jama Israyilaye-ayelan cunidəa mawojoro tia kidamaniro kərenəkkəna.

¹⁶ Wu kəlani bone cuni nangaro cai sammaa tiro fəlegəkki,» yeno.

¹⁷ Daji Ananiya leje fadodəro kərgaanniya, Shawuluro mukko gənajiye tiro: «Kəramini Shawulu, Kəma Isa duwon niro kəla jawal tilan isəmmadəyen fəledəgənədə sim fandəme Ruhu Alaye jəmnuworo wua sunodo.»

¹⁸ Sadəman awo laa kaskasi buniye gai simnjun casure sim kiwando. Daji cije tiro kasala keddo.

¹⁹ Ngawo adəyen kəmbo juwe duno kiwando.

Shawuluye Isama Almasiwudə woro bəрни Damasselən wuldu

Shawulu bəрни Damasselən fuwurawadə-a rokko kawu ganaro napkenniyama,

²⁰ dandal dandallo leje Isama Tada Alayedə wo cəne kawurɨnju wuldu badiyeno.

²¹ Am tia fanjana samma ajapcane: «Tima gəna kam Jerujalemnin am cu adəa bowojaimaso‡ basarjide wo? Koro tayia tikkerəna wurawa rimannayero njadoro na adəro isəna, gəna?» cani.

²² Amma Shawulu cayemaa kojənarə duno cuwande, har yaudiya Damaslan dasaanadəro mana tiro kalaktuwuye katkerə. Tabbat Isama Almasiwudə woro tayiro isanojiya.

²³ Ngawo kawu kadayen yauidiyadə sawardane nia Shawulua njejoye ngoyera,

²⁴ amma Shawulu nianjadəa fangeno. Bune-a kausu-a tia njejoro cinnawa bərniedəa gurejai,

²⁵ amma bune fuwurawanju tia ngojane curo jowoyen garuyen talaryera.

Shawulu Jerujalemnin

²⁶ Shawulu Jerujalembə kadinniya, fuwurawadəro kəlduwuro mayeno, amma tayi samma tia riyera, dalilnjudə tia fuwuraro mərsajanni nangaro.

²⁷ Daji Barnabas tia na kəngayambayero cuwude tayiro jiri kəla jawallen Kəma tiro fəlediye mana cəddəna ye, koro Damaslan ridu bawoaro cu Isayen manajəna yedəa isanoyeyeno.

²⁸ Sa adən Shawulu tayi-a rokko Jerujalemnin lenəmare cadi, cu Kəmayen ridu bawoaro manaji.

²⁹ Koro yaudiya təlām Gəresse jandejaidəro mana cədde kambiwu cadi, amma tayidə tia njejoro majai.

³⁰ Daji kəramiyadə adəa fangeranniya, tia bəрни Kaisariyayero caade bəрни Tarsussero juwayeyera.

³¹ Adəgaima jama Isaa gawu cidi Yahudiyaye-a Galileye-a Samariyaye-a samma dunoajane naptu nanlewaye cadi, koro Kəmaa ridanja-a bana Ruhu Alaye-alan fuwu jawune ngəwujai kasarga.

† 9:10 9.10 *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cəddənnin curuidə. ‡ 9:21 9.21 *am cu adəa bowojaimaso* - Jama Isaa gawu.

Biturusse kam tiyi nunaa isangaduwu

³² Biturus lardu sammaa diriji duwon, na muminna bəla Liddayen dasaanadə yero kadio.

³³ Bəladən kam laa cunju Iniyas tiyinju nga nuna kərwu wuskuro kəla bujiyen bowada mbeji.

³⁴ Biturusse tiro: «Iniyas, Isa Almasiwu nia isanganjəgəna. Cine bujinəm kərine!» yeno. Sadəman Iniyas wup ciyeno.

³⁵ Am samma bəla Liddaye-a faya Saronne-alan dasaanadə Iniyassa kerunniya, Kəmaa gawuro walyera.

Biturusse kamu nunaa roaro kalaktu

³⁶ Bəрни Yafayelan fuwura laa kamuye Tabita cani mbeji, təlam Gəresselan cunju Dokas. § Surro ser ngəwu cədi ye, talaawaa banajiyi ye.

³⁷ Yim anin kasuwa laa tia cədanə bawoyeno. Tia kasalyeranniya, curo soro sameyen gənayera.

³⁸ Bəla Liddayedə karən bəрни Yafayelan nangaro, koro fuwurawadə Biturus bəladən mbejiro fangeranniya, am yindi juwajagane tia lowojane: «Nandero duwan are!» yera.

³⁹ Daji Biturus cije tayi-a rokko leyerə. Kadiranniya, tia soro sameyedəro kesado. Kamuwa kwa faccaanaa samma cesiriyo gərenjun dajane tiro kalwu so, gəmajə so Dokas sa tayi-a rokkodəlan cududənaa fəfəlejagai.

⁴⁰ Biturus jamadəa ngimdən cuttuluwe tungurumje moduwa kido. Daji kamindəro suwordiyə: «Tabita, cine!» yeno. Sim kaje Biturussa kirunniya, cije napkeno.

⁴¹ Biturus mukkoyen tia cədanə kisango. Daji kamuwa kwa faccaanaadə so, muminna gadedə soa bowoje tia ronjua tayiro kalakkeyeno.

⁴² Lawar adə bəрни Yafayə ngaro tatardiyə am ngəwu Kəmaa kasatkera.

⁴³ Daji Biturus bərnidən fado məndəlma laa tiro Siman canidəyen jəpce kawu kadaro napkeno.

10*Biturus-a Korneliyus-a*

¹ Bəрни Kaisariyayelan kam laa cunju Korneliyus, ti soji kura Rombe curo kəwu Italiyayə caniyen kərga.

² Ti-a am fannjuyə-a adinwu ye, Ala ridawu ye. Sadaa ngəwu jamaro ci, koro sawiso Alaa lowoji.

³ Yim laa kanji sa yakku kajiriyen wahayilan* malaiya Alayə laa nanjuro ise tiro: «Korneliyus!» cəni kiro.

⁴ Tia riyadaro simnin cappo cure tiro: «Kəma, awi?» yenniya, malaiyadəyə: «Moduwanəm-a sadaanəm-a awo taktuyero fuwu Alayero isana.

⁵ To, kərma am bəрни Yafayero juwagəne, kam laa Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

⁶ Fado məndəlma laa Siman caniyen jəpcəna. Fannjudə ci tekuyen.»

⁷ Malaiya tiro jandəjəgənədə sapkadanniya, Korneliyus curo wolodiyanjuyen yindi-a koro curo sojiyanju tiro kida caddiyen mumin fal-aa bowoyeno.

⁸ Tayiro awo wakkajəna sammaa wuljiyə bəрни Yafayero kinodo.

Wahayi Biturusse

⁹ Wəjənanjua dunia kausu dawu gai am Korneliyus cunodənədə kəla jawallen bərnidəa karənjana duwon, Biturus moduwa dioro kəla sorodəyero tatkeno.

§ 9:36 9.36 Tabita tiro Dokas cani - Maana cu aniyədə ngəri. * 10:3 10.3 wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədnin curuidə.

¹⁰ Daji kəna fanje masəna dio kirawo. Kəmbo dejai duwon, wahayi laa tia kida.

¹¹ Akko same fərəmdə awo laa alama batta kura-a camun talgəmonju dewuyen tədana cidiyaro jəpci kiro.

¹² Curonjun ləmanna si dewua so, nganjın gərdawu so, ngudowa so jiri nguson mbeji.

¹³ Kowo laa nukce tiro: «Biturus, cine! Duwane ngəre!» yeno.

¹⁴ Amma Biturusse: «A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so bukkəni,» yeno.

¹⁵ Koro kowodə walde tiro: «Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!» yeno.

¹⁶ Adə yakkuro wakkayenniya, sadəman battadə kəla samennaro ciyeno.

¹⁷ Biturus kəla maana wahayidəyen hangalnju caa cijəna duwon, akko am Korneliyus cunodənədə fado Simanne cawore cawande cinnadən dajane

¹⁸ kowo sapcane: «Siman kam tiro Biturus canidə na adən wa kərga?» cane keworo.

¹⁹ Biturus kua yaye kəla wahayidəyen juwula cədi duwon, Ruhu Alaye tiro: «Akko am yakku nia manjai.

²⁰ Cine jəmme shekku bawoaro tayi-a rokko lenowo, wu kəlani tayia nodəkkəna nangaro,» yeno.

²¹ Daji Biturus jəpce tayiro: «Wuma kam manuwidə wo. Awi njawudo?» cəne kiworənniya,

²² tayiye: «Soji kura Rombe cunju Korneliyus kam duwon jirema ye, Ala ridama ye, koro na jama yaudiya sammayen darajaadə, malaiya Alaye laa tiro nia fannjuro njuwudo mananəm fanjo yeno.»

²³ Daji Biturus tayia fadodən cəsaye sosayeno. Wayenniya, cije kallo leyera. Koro kərəmiya bərnı Yafaye laa ye tia kesadduwo.

²⁴ Wajənanjua bərnı Kaisariyayero kadio. Korneliyusdə calan am fannjuye-a sawawanju-aa bowoje captana tayia gurejai.

²⁵ Biturus kadinniyama, Korneliyus tia kapciye fuwunjun nguje tiro sujada kiddo.

²⁶ Amma Biturus tia cəsange: «Cine! Wu ye adamgəna, diye!» yeno.

²⁷ Jandəjjiyaro fadodəro ngaye am kada capkada nayeyeno.

²⁸ Tayiro: «Yaudiro kam jiri gadero kəlduwu-a fannjuro ngawo-a haramdə nayi kələndo nonuwwa, amma Ala wuro bare wundumaa tayir gəni bi harambo ngokkəniro isanosəgəna.

²⁹ Adə nangaro sa wua bowosuwwadəman garda bawoaro kadikko. To, nayia njaworəkki, awi dəlwu bowodundoye wo?» cəne kiworo.

³⁰ Korneliyusse tiro: «Ku kawu dewu sa adə gai fannin moduwa sa yakkuye dikki duwon, kam laa kajəmu yiyiljia fuwunin fəledəne

³¹ wuro: «Korneliyus, Ala moduwanəm ye fanjəna, sadaanəm ye takcəna.

³² Bərnı Yafayero am node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso! Ci tekuyen fado Siman məndəlməyen jəpkeno,» yeno.

³³ Sadəman niro am njukkunodəkko, ni ye kasaddəme isəmmadə, jauru ngəla. Adə nangaro kərma andi samma fuwu Alayen awo Kəmande wulsagane cəna sammaa fanduro captiyena,» yeno.

Jawawi Biturusse fado Korneliyussen

³⁴ Daji Biturus cinju kaje tayiro: «Jiremaro Ala amba gayirduma gəni,

³⁵ curo jama fiye yayen kam duwon tia riye jire cədidəa ardijiro asunəkkəna.

³⁶ Ala mananju jama Israyilayero cədde Isa Almasiwuyen kawuři kəji nanlewaye tayiro wulyeyeno. Isama Kəma am sammaye wo!

³⁷ Ngawo Nawi Yahaya kawuri kəla kasala tuwayen jamaro cəddənayen, awo duwon cidi Galileyen badije cidi Yahudiyaye ngaro tatardeğənədəə nayi kəlādo nonuwwa:

³⁸ Ala Isa kam Najarattea galaje tiro Ruhunju-a kənduwo-a kekko. Ala ti-a rokko nangaro dadaje ser cəde am dondi kənduwo Yiwulissen dasaana sammaa isangayeyeno.

³⁹ Awo cidi yaudiyayen-a Jerujalemnin-a cədəna sammaye andima shedawu wo. Kəskaro jajagane keyeso yaye,

⁴⁰ kawu yakkua Ala tia cəsange cakke fəleyaadan,

⁴¹ amma jama sammaro gəni, andi Ala calan shedawuro kəresanədəro, andi duwon ngawo Ala tia karmolan cəsəngənayen ti-a rokko buiyena ye, yaiyena yedə.

⁴² Isaye andiro wada sade jamaro kawurinjū yiddiyo, tayiro timaa diye Ala sharama am roaye-a sanunaye-aro galajənədə wodəə satkəiyo yeno.

⁴³ Caman nawiya samma kəlānjūn shedajane wundu duwon tia kasaccənədə cunjulan gawara biwuwanjūye cuwandi canna.»

Ruhu Alaye kərdiyaro jəptuwu

⁴⁴ Biturus mana ania wulji ngai duwon, Ruhu Alaye am kawuridəə fanjai sammaro jəpkeyeno.

⁴⁵ Yaudiya Isaa gawu kajanjaa Biturus-a kallo isanədə ajapkera, dalilnjudə Ala Ruhunjudəə kərdiya yero cina nangaro.

⁴⁶ Awo təlam gadegaden mana cade Alaa congoidəə fangera. Daji Biturusse:

⁴⁷ «Am ani ye andi gai Ruhu Alaye cawandənədə, wundu gəle tayiro kasala ingilan njəddo dapciyi?» cəne

⁴⁸ wada ce cu Isa Almasiwuyen tayiro kasala keddo. Daji Biturussa kawu ganaro dawunjan napcoro lowoyera.

11

Bayin Biturusse Jerujalemnin

¹ Kəngayambədəə-a kəramiya cidi Yahudiyayelan dasaanədəə-a kərdiya ye mana Alaye kasaccanaro fangera.

² Biturus Jerujalembə kadinniya, kəwu am kajaadayədə* tiro jakkade:

³ «Jəmbələmbayero ngaame, har tayi-a rokko masəna kiduw!» yera.

⁴ Daji Biturus lamardəə sawije tayiro wulduwu badije:

⁵ «Wu bərnī Yafayelan moduwa dikki duwon, wahayi laa kirukko. Akko awo laa batta kura gai talgəmonju dewuyen tədana samən naniro jəpkeno.

⁶ Hangal gənaadaro kirukkəniya, curonjun ləmanna si dewua so, nganjīn gərdawu so, bundiya karaaye so, ngudowa so mbeji.

⁷ Daji kowo laa nukce wuro: “Biturus, cine! Duwane ngəre!” cəni fangekko.

⁸ Amma wuye: “A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so ciniro ngaanni!” yekko.

⁹ Koro kowodə walde samən nukce: “Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!” yeno.

¹⁰ Adə yakkuro wakkayenniya, awo samma walde kəla samənnaro ciyeno.

¹¹ «Sadəman am yakku bərnī Kaisariyayelan naniro canodənədə fado dəgaiyenədəro kadira.

¹² Ruhu Alaye wuro shekku bawoaro tayi-a rokko leniyo yeno. Daji kərami arakku ani wua sasadduwe fado kamdəyero kərgayiye.

* 11:2 11.2 kəwu am kajaadayədə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbəə kasaccanni.

¹³ Jiri malaiya laa fannjun daada curunadəa andiro wulseyera. Malaiyadəye tiro: “Am laa Yafaro node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

¹⁴ Mana duwon tilan ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fanduwidəa niro wulnjiyi,” cənna.

¹⁵ Ngaima mana dio ngəssəkkəna duwon, Ruhu Alaye andiro burwon jəmsaanadə gai, tayiro jəpkeyeno.

¹⁶ Daji mana Kəmaye adəa takkeko: “Yahaya ingilan ambo kasala kiddo, amma Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,” cənna.

¹⁷ To, Ala kənjo duwon andi Kəma Isa Almasiwua kasaddiyenadəro sadənadə gairo tayi yero kalkallo cinadə, wu wundu duwon rangəkke Alaro dapkəkkidə?»

¹⁸ Adəa fangeranniya, karwunja fasse Alaa congorəne: «Ala kərđiya yero amarjiye tuwa cade ro cawandi, diye!» yera.

Jama Isaa gawu bərni Antakiyayen

¹⁹ Tayi duwon kəla basari Istifanus nangaro cijənayen tatardanadə har lardu Fenisiye-a cuku Kuwirusse-a bərni Antakiyaye-aro leyera. Yaudiyarə kajia, kam gadero mana Alaye wuljaganni.

²⁰ Adə yaye amnja laa cuku Kuwirusse-a bəla Kuraneye-adə bərni Antakiyayero leyeranniya, am təlam Gəresse manajaidə yero kawuri kəji kəla Kəma Isayen wulyeyera.

²¹ Kənduwo Alaye tayilan kərga nangaro, am kada kasaccanadə Kəmaa gawuro walyera.

²² Jama Isaa gawudə Jerujalemlan lamar adəa fangeranniya, Barnabassa bərni Antakiyayero kenodo.

²³ Bərnidəro ise ser Ala tayiro cəddənadəa kirunniya, karwunju kəjije tayi sammaro kowori ce karwu tiloaro Kəmaa jaa yeno.

²⁴ Barnabasdə kam ngələma, Ruhu Alaye-a kambərse-a tilan kasarga. Koro am gənagəni Kəmaro kəllaadara.

²⁵ Ngawo adəyen Barnabas Shawulua madaro bərni Tarsussero leyeno.

²⁶ Nayeyenniya, tia bərni Antakiyayero kiwudo. Saa fal latto jama Isaa gawudəro kəldagane am kadaa alamgera. Bərni Antakiyayelaman fuwurawadəa kərıstalan bowodu badiyera.

²⁷ Yim anin nawiya laa Jerujalemlan bərni Antakiyayero kadira.

²⁸ Falnja Agabus canı cije Ruhu Alaye tia cakke kəna kura laa dunia ngaro ngayi yeno. Kənadə jaman Kaisar Kəlodiyussen wakkayeno.

²⁹ Fuwurawadə nia ngojane wundunja yaye kəla raktunjuyen bana laaa kəramiya cidi Yahudiyayen dasaanadəro juwajiyi yera.

³⁰ Ngainin kənjonja mukko Barnabasse-a Shawuluye-aro casakke amwurawadəro juwayeyera.

12

Mai Hirudusse jama Isaa gawua basardu

¹ Jaman adən Mai Hirudus jama Isaa gawuye laanjaa basardu badije

² Yakuba yaana Yahayayea kashagarlan roro kejo.

³ Yaudiya adəa caraanaro kirunniya, Biturus yea kida. Adə sa sala Burodi Yis Bawoayen wakkayeno.

⁴ Kidanniya, kosoro cakke tia gureduro mukko kəwu dewu soji dewu dewuyero kekko. Nianjudə ngawo sala Laya Njəkkayiramben tia fuwu jamayen burwudu.

⁵ Biturussa kosolan rojana ngai duwon, jama Isaa gawudə ti nangaro tai dajane Alaa lowojai kasarga.

Malaiyaye Biturussa kosolan tuluwo

⁶ Yim wajiya Mai Hirudus tia cuttuluwidəye bunenjua Biturus katte soji yindiye sarga yindilan tikkerəna kənəm cədi. Koro cinnalan kosoram gureduwu ye mbeji.

⁷ Sadəman malaiya Kəmandeye laa gərenjun daje nur sullurudəa waskeno. Biturussa sisilan bakce cəsange tiro: «Duwan cine!» yeno. Sərgawadə mukkonjun fiyadara.

⁸ Daji malaiyadəye tiro: «Kajəmunəm lune, sunonəm yakke!» yeno. Ngai kidənniya, walde tiro: «Barmusnəm lune, wua səgai!» yeno.

⁹ Biturus culuwe tia giya. Awo malaiyadə cədənədəa jirero ngojənni, wahayi curuiro təmayeno.

¹⁰ Daji kəwu gureduwu burwoye-a yindiye-aa koyeranniya, cinna suye bərnidəa wujidəro kadira. Cinnadə kəlanjuman fəramdə caluwe lai fal geya. Sadəman malaiyadə tiro fatkeyeno.

¹¹ Biturus hangalnuro walladanniya, karwunjun: «Kərma Kəmande malaiyanju cunode wua mukko Mai Hirudusse-a niadiwi jama yaudiyaye samma-alan suttuluwunadəa jiremaro nokkəna.»

¹² Biturus adəa asuyenniya, fado Meram ya Yahaya tiro Markus caniyero leyeno. Fadodən am kada captana Alaa lowojai.

¹³ Biturus cinna ngaworambədəa bakkenniya, fero kidama laa Roda canı kaduro kadio.

¹⁴ Kowo Biturusse asuyenniya, jauru kəji fanje cinnadəa kajənnin ngəramje jamadəro: «Biturus cinnan daada!» yeno.

¹⁵ Tayiye tiro: «Jərinəmma!» yera. Amma kəladən daje ngaima yenniya, daji tayiye: «Malaiyanjuro walji,» yera.

¹⁶ Biturusedə baktu koljənni. Kayeranniya, tia carune ajapkerə.

¹⁷ Daji gəm cadoro mukko sapce tayiro jiri Kəmande tia kosolan cuttuluwunadəa wulyeyeno. Koro walde: «Yakuba-a kəramiyadə-aro awo ania wulgənowo!» cəne culuwe na gadero leyeno.

¹⁸ Dunia wayenniya, dawu sojiyadəyen hangalsango gənağəni kəla awi Biturussa cuwandoyen ciyeno.

¹⁹ Mai Hirudus tia maji cuwandənnidə, kosoram gureduwudəro koro cədde wada ce tayia roro ceyeso yeno. Daji Mai Hirudus cidi Yahudiyayelan cije bərnı Kaisariyayero leje napkeno.

Karmo Mai Hirudusse

²⁰ Mai Hirudus am bərnı Tirre-a Sidonne-aro jaumaro gərgəjəgəna. Tayidə karwu tiloaro fuwunjuro isane bana kowonanju Bilastus caniye kewandənniya, naptu nanleyaye keworo, dalilnjudə cidi maiyedə cidinjaa ambaji nangaro.

²¹ Sardu kamdəgənədə kidənniya, Mai Hirudus kalwunju maila cakke kuris kərmaiye napce tayiro jawawi kiddo.

²² Jamadə kowo sapkadaaro: «Kowo kambe gəni, ala laaye!» canı.

²³ Alaro darjadəa cinni nangaro, sadəman malaiya Kəmandeye laa tia bakkeno. Daji kuriso jawune ro kirəmbo.

²⁴ Mana Alayedə fuwu juwe cayemaa kojənarə tatardiye kərga.

²⁵ Barnabas-a Shawulu-a kidanja bana kudoye Jerujalemnin keserənniya, Yahaya tiro Markus canidəa ngojane walladara.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE LARDUWA KƏRDIYAYEN**13***Barnabas-a Shawulu-aa galanəme nodo*

¹ Curo jama Isaa gawu bərni Antakiyayelan dasaanadəyən nawiya-a maləm̄ba-a mbeji, tayima Barnabas, Siman tiro Cələm canidə, Lusiyas bəla Kuraneye, Manayi kam Mai Hirudus-a gananja rokko cijana, Shawulu.

² Asem cadana Kəmandero ambəccagai duwon, Ruhu Alaye tayiro: «Barnabas-a Shawulu-aa galasəgənowo, kida duwon ti nangaro tayia bowokkənədə cado!» yeno.

³ Daji asem-a moduwa-a cade tayiro mukkonja gənayeyeranniya, salamgera.

Barnabas-a Shawulu-a cuku Kuwirussero ledu

⁴ Ruhu Alaye Barnabas-a Shawulu-aa cunodənədəro, bəla Salukiyayero lejane nadən maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyer.

⁵ Bərni Salamissero kadiranniya, dandalla yaudiyayen mana Alaye jamaro wulduwu badiyera. Yahaya* ye rokkonjan tayiro banajiyi.

⁶ Cukudə sammaa rejane kojane har bəla Bafossero kadiranniya, kam laa sagawuma nawi kattuwuye yaudi tiro Bar-Isa cania nayeyera.

⁷ Tidə gomnadə-a rokko. Gomnadə hangalla cunju Sarjiyus Bulus. Mana Alaye fandu cəraana nangaro, Barnabas-a Shawulu-aa bowoyeno.

⁸ Amma Bar-Isa tiro Alimas ye cani maananju sagawumadə tayia wayeno, gomnadə kambərsədələn suwordu maji nangaro.

⁹ Daji Ruhu Alaye Shawulu tiro Bulus ye canidə cakke tia simnin cappo cure

¹⁰ tiro: «Ni tada Yiwulisse, jire wadama, nanga so, jamba so sammalan təmbərəmmədə, jawal jireye Kəmandeyədə kattuwuyero kalaktu kolləmbawo wa?

¹¹ Akko kərma mukko Kəmandeye kəlanəmnin, kamburo walləme kawu ganaro kəngal rumbawo!» yeno. Sadəman bandəgəne so, duwu so tiro jəpcagane fofomje jeduma mayeno.

¹² Gomnadə awo wakkajəna adəa kirunniya, Isaa kasatkeno, alamdu kəla Kəmayədəa ajəpcəna nangaro.

Jawawi Bulusse bərni Antakiya cidi Bisidiyayen

¹³ Daji Bulus-a am tia casadduwuna-a bəla Bafossen maararo ngasaye bəla Fərga lardu Bamfiliyayero leyer. Nadən Yahaya tayia kolje Jerujalemba wallada.

¹⁴ Tayidə Fərgayen kojane bərni Antakiya cidi Bisidiyayero kadira. Yim tustuyea dandallo ngasaye napkera.

¹⁵ Curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiya-ayen kərayeranniya, wurawa dandalledə tayiro: «Kəramiya, mana galgaldaye laa jamaro njəddoye tawwaa, wulowo!» yera.

¹⁶ Daji Bulus cije mukkonju sapce tayiro: «Jama Israyilaye-a nayi Ala ridawu-a, fannowo!

¹⁷ Ala Kəma jama Israyilaye kaariyandea kəreje sa Masarnin naptu nansikudoye cadidən tayia isangəwujije dunoaro cəde mukko kənduwoalan tayia lardudən kittuluwo.

¹⁸ Kəla halnjayen kərwu fidewu gairo karaa dərilan kanadi kida.

¹⁹ Jama gadegade tulur lardu Kan'anayen siyeyenniya, cidinjadəa warasaro tayiro kaino.

²⁰ Awo ani samma kərwu yer dewun fiwun gainin wakkayeno.

«Ngawo adəyən tayiro alkaliya kaino, har jaman Nawi Samailayero.

²¹ Daji mai keworənniya, Ala tayiro Shawulu tada Kisse jiri Biliyaminuyədəa ce kərwu fidewuro tayia kinodo.

²² Daji tia səlyenniya, Nawi Dauda mairo galaje kəlanjun shedaje: “Dauda tada Yisaiyea fandəkkəna, tima kam karwuni cəraanadə wo, awo raakkəna sammaa cədi,”† yeno.

* 13:5 13.5 Yahaya - Tiro Markus ye cani. † 13:22 13.22 Jaw 89.20

²³ Wadu ngojənadə gai, Ala kaduwu kam adəyen jama Israyilayero Njəkkayima kisango. Tima Isa wo.

²⁴ Kawu isidəro, Nawi Yahaya jama Israyilaye sammaro kawuri kasala tuwaye mawoyeyeno.

²⁵ Kidanju njero cədi duwon, tiye: “Wunduro wua ngosew? Wu gəni ti wo! Nonowo, ti duwon je sunonjuye wuiduma tikkənədə ngawonin isi,” yeno.

²⁶ «Kəramiyani, nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe-a nayi Ala ridawu-a, fannowo! Andimaro Ala kawuri njəkkawo fandoye adəa isanoseyera.

²⁷ Am Jerujalemnin dasaana-a amwurawanja-a Isaa Njəkkayimadəro asujanni, mana nawaye yim tustuye fin yaye dandalnin kərajaidə yea asujanni. Adə nangaro tiro shara karmoye cadde ngainin casakke awowa nawiya ani wuljanadə wakkayera.

²⁸ Ayau roro njejoye tilan cawandənni yaye, Gomna Bilatussa lowojane tia cejo yera.

²⁹ Daji awo kəlanjun ruwuwada sammaa cade keserənniya, tia kəskadən casaye curo kauriyen gənayera.

³⁰ Amma Ala tia karmolan cəsange

³¹ kawu kataro Isa am cidi Galileyelan Jerujalemba tia casadduwunadəro fəleyaada. Tayi ye kərma jamaro shedawu.

³² Andi ye nayiro kawuri kəji wadu duwon Ala kaariyandero ngojəgənadəye wulnjagaiye.

³³ Kərma Ala andi kaduwunjadəro Isaa karmolan sangoyen wadu adəa saddəna. Kitawu Jawuraye sura yindiye ruwuwadadə gai: “Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna!”†

³⁴ «Tia karmolan cəsange təmmaro walde njəpciwawodə, Alaye ngai cəna: “Barga duwon Daudaro waduro ngogəkke tabbatkəkkənədəa nayiro dəmnjagakki.”†

³⁵ Koro Jawuralan sura gaden tiye: “Ti Tayirnəmdəa yakkəme njəpciwawo,”† cəna.

³⁶ To, ti Nawi Daudadə jamannjun kida Ala tiro katarjəgənadəa cəde tumoyeyen-niya, ro cərəmbe gəre kaarinjusoyen sittərajane kaminnju njəpkəno.

³⁷ Amma ti Ala cəsangənadə təmmaro njəpcənni.

³⁸ «Kəramiyani, adəa ngəlaro nonowo! Kam adəyen kawuri gawara biwuwandoye nayiro njaddiyena.

³⁹ Tilaman diye kam tia kasaccənamadə gawara biwuye duwon wada Attaura Nawi Musaye gawilan ranguwe fanduwawodəa cuwande jiremaro walji.

⁴⁰ Adə nangaro hangal gənanowo! Bare kolluwe awo kitawuwa nawayeyen ruwuwadadə nayiro wakkanjaganni:

⁴¹ “Nayi rudu gənaduwumasodə, ruiwo! Ajammowo, nuiwo! Dalilnjudə kəndo laa jamannon dikki, kəndo duwon kam laa wulnjaanaman, yasarawwawo!”»†

⁴² Bulus-a Barnabas-a dandalnin luwo cadi duwon, amdə yim tustuye fuwuyen awo ania tayiro wuljaaro lowoyera.

⁴³ Jamadə sapkadaranniya, yaudiya-a adinwu yaudiyarə waljana-a kada Bulus-a Barnabas-aa geya. Tayi ye tayiro gala cadde curo ser Alayen dasaa yera.

Bulus-a Barnabas-aye kərdiyaro kawuri Alaye wulduwu

⁴⁴ Yim tustuye dirije kadinniya, bərnwudəye ngəwunja kawuri Kəmandeyea fanduro capkadara.

⁴⁵ Yaudiya-də jama kada kadamidəa kerunniya, nandəri tayia cədanə awo Bulus wuljidəa kambiwujane tia rarayera.

† 13:33 13.33 Jaw 2.7 † 13:34 13.34 Ish 55.3 † 13:35 13.35 Jaw 16.10 † 13:41 13.41 Hab 1.5

46 Amma Bulus-a Barnabas-a ridu bawoaro tayiro: «Burwon nayiro mana Alaye njəddodə wajipco, amma tia wanuwe martawa ro sawisoye fandoye yittuwwirowo nayi kələndoa ngonuwwadəro, akko kanji kərdiyayero suwordiye!

47 Akko wada Kəmande sadənədə: “Nia kərdiyaro nur njukkudomaro njədəkkəna, dajiram duniayero njəkkawo yadəmiro.”»†

48 Kərdiyadə adəa fangeranniya, kəjinju fanjane mana Kəmandeyero daraja njo badiyera. Am duwon Ala tayia ro sawisoye kədarjəgəna samma kasatkera.

49 Mana Kəmandeye cididə ngaro tatargaada.

50 Amma yaudiyadə hangal kamuwa darajaa Ala ridawu-a fuwuwu bərnidəyeyə-aye casange Bulus-a Barnabas-aa basarjane tayia cidinjan duyera.

51 Daji Bulus-a Barnabas-a tayiro katti sinjaye kagakcane† bəрни Ikoniyyayero leyera.

52 Fuwurawadə karwunja jauro kəji ye, Ruhu Alaye tayilan kərga ye.

14

Bulus-a Barnabas-a bəрни Ikoniyyayelan

1 Bəрни Ikoniyyaye yen Bulus-a Barnabas-a dandal yaudiyyayero ngasaye mana cade har yaudiya-a am Gəressə-a kada kadami Isaa kasatkera.

2 Amma yaudiya kasattu wajanadə hangal kərdiyayea casange casakke kəramiyadəa ngukkera.

3 Ngai duwon, kawu ngəwuro napcane ridu bawoaro kənduwo Kəmandeyen kawuri kedo. Kəmande ye alama so, awo əjabba so dio tayiro amarjiye mananju ser fandoyədəa jirero tabbacciyi kərga.

4 Amma bərnitudə yaktane laa yaudiyadəa geya, laa ye kəngayambadəa geya.

5 Daji kərdiya so, yaudiya so fuwuwunja-a rokko sawardane tayia basarjane dongur kauyen ceyesi yera.

6 Kəngayambadə adəa fangeranniya, cagase bərnिया cidi Likoniyyaye Listəra-a Darbe-a bəlamaskiyanja-aro leyera.

7 Na ani yen kawuri kəjidəa ambo wulyeyera.

Bulus-a Barnabas-a bəрни Listərayelan

8 Bəрни Listərayelan kam laa si canaa mbeji. Tən tambənayen ti ngurdiyeyi, koro ngaltema sinjun lejənni.

9 Kamdə mana Bulusse kəranji duwon, Bulus tia simnin cəppo cure kambərsenju ngaduyea kirunniya,

10 kowo sapce tiro: «Cine, sinəmlan cəkko dane!» yeno. Sadəman kamdə wup cije dadadu badiyeno.

11 Jamadə awo Bulus cədənədəa kerunniya, təlamnja Likoniyyayen kowo sapcane: «Akko alawa laa camuno kamben samelan jəmsaana!» cane

12 Barnabassa Jewuslan bowojane Bulus yea Hermeslan* bowoyera, tima mana diomadə wo nangaro.

13 Daji řiman Jewusse ti duwon fado sənəmnjuyeyə fuwu bəlayen dəganadə dalowa-a fəreyə-a ngaworam bərnidəyeyero kiwudo, ti-a jamadə-a rokko bu fida dio caraana nangaro.

14 Amma kəngayamba Barnabas-a Bulus-adə adəa fangeranniya, kalwunja karjane† dəgaljane dawu jamadəyeyero ngasaye kowo dunoaro sapcane

† 13:47 13.47 Ish 49.6 † 13:51 13.51 tayiro katti sinjaye kagakcane - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

* 14:12 14.12 Jewus-a Hermes-a - Cuwa sənəmbanjayeyə. Jewusdə sənəm kura, koro Hermesdə wakkilnju. † 14:14 14.14 kalwunja karjane - Noduwuram karwukuttayeyə.

¹⁵ tayiro: «Jama, awiro awo ania diwi? Andi ye am nayi gai, diye! Koro nayiro kawuri kəji wulduwuro kadiye. Awo bowu ania kollowo, Ala Kəndəgaima ti same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alakənədəro təmdəgənowo!

¹⁶ Jama kureyen jama sammaa kolje jawalnja caraanaa ngoyera.

¹⁷ Adəson sawiso awo ngəla cədidə shedanjuro waljəna. Ngaima samelan ingi cudduri, koro nemadəa sanjulan fanduwı. Kəmbo njade karwundo kəjiji,» yera.

¹⁸ Mana ania caddima, kiaddin jama capkadadəro bu fida adəa tayi nangaro dio dapkeyera.

¹⁹ Daji yaudiya laa bərni Antakiyaye-a Ikoniyyaye-alan isane jamadəa kaanjaro kedənniya, Bulusso dongur kauye gəgəpcagane nuna cane gərjane ngawo bəlayen kolyera.

²⁰ Amma fuwurawadə isane tia dirijane kəlyeranniya, cije walde bərnidəro kərgawo. Wajənanjua Barnabas-a rokko bərni Darbeyero leyera.

Bulus-a Barnabas-aye bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

²¹ Bulus-a Barnabas-a kawuri kəjidəa bərni Darbeyelan wuljane am kada Isaa gawuro walyeranniya, bərni Listəraye-a Ikoniyyaye-a Antakiyaye-aro walladara.

²² Karwu fuwurawadəyero duno casakke kambərsenjan fuwu jaworo kowəri cade tayiro: «Sai jauru bone yayiyəa duwon, nodo bargaa Alayero ngayiyə,» yera.

²³ Curo jama Isaa gawu fiye yayen amwurawa galayeranniya, moduwa-a asem-a cade tayia mukko Kəma mərsajanadəyero kesakko.

²⁴ Daji cidi Bisidiyyayəa rejane kojane lardu Bamfiliyyero leyera.

²⁵ Bəla Fərgayelan kawuridəa wulyeranniya, bəla Attaliyyero koyera.

²⁶ Nadən maararo ngasayə bərni Antakiya cidi Siriyero kadira. Caman bərnidən Isaa gawudə tayiro kida kərma tumojaanadəro ser Alayə cakkorəna.

²⁷ Kadiranniya, jama Isaa gawudəa capcane awo Ala tayi yindiyen cədəna samma-a jiri kərdiyaro cinna kambərse fandoye kajəgəna-aa tayiro wulyeyera.

²⁸ Bulus-a Barnabas-a kawu kadaro dawu fuwurawadəyən napkera.

15

Sawari Jerujalemlan

¹ Am laa cidi Yahudiyayen bərni Antakiyyero isane kəramiyadəa alamdu badiyera. Tayiro: «Ada Nawi Musayə gawə nayia kəjanjannia, ranguwe njəkkawo fanduwawo,» yera.

² Bulus-a Barnabas-a mananjadəa kasatturo wajane kambiwu jau fit kedənniya, jama sawardane Bulus-a Barnabas-a amnja gade laa-a Jerujalemlan na kəngayamba-a amwurawa-ayero leja kəla mana adəyən gasipca yera.

³ Jama Isaa gawudə tayia kenodənniya, lardu Fenisiye-a Samariyyaye-a rejane kojai duwon, kəramiyadəro lawar Alaro waldu kərdiyadəa wuljagane tayi samma jauru kəji fangera.

⁴ Jerujalemlan kadiranniya, jama Isaa gawu-a kəngayamba-a amwurawa-adə tayia mukko yindin kemowo. Daji awo Ala tayiyen cədəna sammaa wulyera.

⁵ Amma Isaa gawu kəwu Farisawayə laa cijane tayiro: «Sai tayia kajajane Attaura Nawi Musayə jaaro tayiro wada cadiya duwon,» yera.

⁶ Daji kəngayambadə-a amwurawadə-a kəla lamar adəyən sawariro capkadara.

⁷ Ngəwuro gasipkeranniya, Biturus cije tayiro: «Kəramiya, tussəna Ala wua curondon kəresəna kərdiyaso cinlan kawuri kəji fanja kasaccaro nayi nonuwwa.

⁸ Koro Ala ti karwu nodumadə Ruhunju andiro sadənadə gai, tayi yero ce tayia ardiyənadəa shedayeno.

⁹ Andi-a tayi-a gayirsanni, kambərsenja nangaro karwunjaa tulje tayirro walyera.

¹⁰ To, awiro Alaa rijammuwe kurwowu duwon bi kaariyandema bi andima rangiye ngoniyendedəa fuwurawa aniro gənağəwidə?

¹¹ A'a! Tayi ser Kəma Isayen njəkkawo cawandənədə gai, andi ye ngaiman fandiye narə kasaddiyena.»

¹² Jama captanədə samma gəm cadəna kərənjai duwon, Barnabas-a Bulus-a alama so, awo ajabba so Ala tayiyen dawu kərđiyayen cədəna sammaa tayiro wulyeyera.

¹³ Mananja cade keseranniya, Yakubaye tayiro: «Kəramiya, manani fannowo!

¹⁴ Siman jiri Ala burwoman kərđiyaa njunoje curonjan am jamanjuro waljaro kərəjənədəa wulsaana.

¹⁵ Koro mana nawiyye ye adəa tabbaccana, akko awo kitawulan ruwuwadədə:

¹⁶ "Alaye: 'Ngawo adəyen isəkke leima Daudaye curənədəa waldəkke tandəkki. Awo wurdənədəa bərinno səgəpkəkke tandəkki.

¹⁷ Adəgaima adamgəna gapcanədə, har kərđiya samma duwon tayia cunilan bowojaidə, wu Kəmanjaa masai,' yeno Kəmande awo ania cəde

¹⁸ tən kuren ambo isanojəgənədə."†

¹⁹ «Adəma nangaro, kəramiyani, wuyenna, bare am jama kərđiyaye Alaa gawuro waldu cadidəa suwolliyende,

²⁰ amma sai da sənəmbo tina ngəro so, kənjəna dio so, ləman duwadənni ngəro so, bu nja soa wajaro tayiro ruwuniyo.

²¹ Awoa tən jaman kureyen yim tustuye nguson bərnə fin yaye dandalnin Attaura Nawi Musayedəa jamaro kərəjagane alamjai.»

Kəramiya fərdunja kərđiro wotiya juwaduwu

²² Daji kəngayamba-a amwurawa-a jama Isaa gawu samma-a am curonjan kərənəme Bulus-a Barnabas-aro kəlgəme bərnə Antakiyayero juwaduwuro ngəlaro kero. Am jamadəlan darajaa Yahusa tiro Barsabas cani-a Silas-aa kərəjane

²³ wotiya ngai ruwuwada mukkonjaro kesakko: «Andi kəramiya kəngayamba-a amwurawa-a nayi kəramiyande fərdundo kərđi bərnə Antakiyaye-a cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro, salam!

²⁴ Am laa amari yiyende duwon curonden caluwe alamdunjan nayia suwolnjane hangalndo casangənədəa fanniyena nangaro,

²⁵ andi samma ci tiloaro am laaa kərənəme sawawande Barnabas-a Bulus-a juro rayiyənədəro kəlgəme nandoro juwaduwuro ngəlaro kiruiye,

²⁶ tayi duwon cu Kəmande Isa Almasiwuye nangaro ronja caladənədə.

²⁷ Adə nangaro Yahusa-a Silas-aa kinodiye, tayi ye awo ruwuniyənədəa cinjalan wulnjagai.

²⁸ Ruhə Alaye-a andi-a kurwowu gade nayiro gənanjagaiyewaworo ngəlaro ruiyena, sai awo nayiro wajip ani, tayima

²⁹ da sənəmbo tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wanowo! Awo aniro kanuwia, ngəla diwwa. Kələwan dəgaiwo!»

³⁰ Daji jama tayia salamgeranniya, bərnə Antakiyayero lejane jama Isaa gawudəa capcane tayiro wotiyədəa kedo.

³¹ Kərayeranniya, kowəri njodəro kəji fangera.

³² Yahusa-a Silas-a tayi kəlanjama nawiyaədə kəramiyədəro kowəri cade mana kadan karwunjaro duno kesakko.

³³ Kawu ganaro bərnidən napkeranniya, kəramiyədə na jama tayia juwa-jaanayədəro waldaro tayia alakələwayera.

³⁴ [Amma Silas nadən napci yeno, Yahusa runju Jerujalembə walladan.]

† 15:18 15.16-18 Amo 9.11-12

³⁵ Bulus-a Barnabas-a bəрни Antakiyayelan napcane am gade ngəwu-a rokko kawuri kəji kəla mana Kəmandeyen alamjane wuljai kasarga.

Bulus-a Barnabas-aye firda

³⁶ Ngawo kawu ganayen Bulusse Barnabasso: «Waldiyo, kəramiya bəlawə na mana Kəmandeye wulliyena sammayedəa dalliyo, naptunja ruiyo!» yeno.

³⁷ Barnabasdə Yahaya tiro Markus canidə yea ngojane rokko lejaiya, cəraana,

³⁸ amma Bulusse kam tayi-a rokko kidaro lejai duwon cidi Bamfliyayen tayia koljənadəa bare ngojanni yeno.

³⁹ Kambiwu jau fit cade, har firgadara. Barnabas Markussa ngoje maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyerə.

⁴⁰ Bulus ye Silassa kəreje kəramiyadə Kəmandeyen tayiro ser cakkorəne alakəlewajane leyerə.

⁴¹ Daji Bulus larduwa Siriye-a Kilikiyaye-aa jəgane jama Isaa gawudəye karwunjaro duno cakki kərga.

16

Timotiye Bulus-a Silas-aro kəlduwu

¹ Bulus bəрни Darbeye-a Listəraye-aro leyeno. Nadən fuwura laa cunju Timoti mbeji. Ti tada kamu laa yaudi Isaa gamaye, amma bawanjudə kam lardu Gəresse.

² Kəramiya bəрни Listəraye-a Ikoniyye-alan dasaanadə Timotiye ngəlanju wuljai.

³ Bulus ti-a kallo lejaro cəraye yaudiya na anin dasaana samma bawanju kam Gəressero nojana nangaro tia kajayeno.

⁴ Bəрни bərniri lejai duwon, sawari kəngayamba-a amwurawa-a Jerujalemnin dasaanaye kamjanadəa tayiro cadəne jaa yera.

⁵ Adəgaima jama Isaa gawu kambərsenjan duno cawande yim nguson nanngəwunja tərgai kərga.

Wahayi Bulusse

⁶ Ruhə Alaye Bulus-a Silas-aro cidi Asiyayelan mana Kəmaye wuldu dapcəgənadə, larduwa Firijiyaye-a Galatiyaye-ayen rejane koyera.

⁷ Karən cidi Misiyayero kadiranniya, cidi Bitiniyayero ledu mayera, amma Ruhə Isaye tayiro amarjəgənni.

⁸ Daji cidi Misiyayen kojane bəрни Taruwassero leyerə.

⁹ Curo buneyen Bulusso wahayi fəlediye, kam laa lardu Makidoniyye daada tiro: «Are Makidoniyyaro, andiro banasagane!» cəne tia lowoji kiro.

¹⁰ Wahayidəa kirunniyama, Makidoniyyaro ledu mayeyiye, Ala tayiro kawuri kəjidəa wulduwuro bowosanaro noniyena nangaro.

Kamu fərdə kərdiye Isaa gamaro waldu

¹¹ Daji bəрни Taruwassen maararo ngayiyə cuku Samotərakı caniyero cəkko leyeiyə. Wajənanjua bəрни Niyabolissero kadiyendeya,

¹² nadən bəрни Romanwuyə duwon bəрни kura lardu Makidoniyyə Filibi canidəro isiye kawu ganaro napkeiyə.

¹³ Yim tustuyəa ngaworam bərnidəyən luwiye ci bərəmbə na moduwa cadi təmaniyyenadəro leyeiyə. Napkeiyendeya, kamuwa captanadəro manaduwa badiyeiyə.

¹⁴ Kamu Ala ridama laa batta kime ladoma bəрни Tiyatirayə tiro Lidiya canı manadəa kərənji, Ala awo Bulus wuljidəa kasatturo karwunjuro kekko.

¹⁵ Ti-a am fannjuyə-aro kasala kiddiyendeya, andia lowosane: «Wu Kəmaa mərsadumarə ngosuwəa, arowo fannin jəmmowə!» cəne andia sasakke leyeiyə.

Gureduma kosorambe-a am fannjuye-aye Isaa gawuro waldu

¹⁶ Yim laa na moduwa dioyedəro ledu diye duwon, kir laa karuwama ise andia kamseyera. Sedandə tia cakke kuro cəde ngainin kəməwanjuro wuri kada cukkudi.

¹⁷ Daji Bulus-a andi-aa ga ngəsse kowo sapce: «Am ani kadunowu Ala Kəma Samemaye, nayiro jawal njəkkawo fandoyedəa wulnjagai,» cəni.

¹⁸ Kawu kadaro ngai cədidə, kəla Bulussen njən culuwe suworde sedandəro: «Cu Isa Almasiwuyen niro wulnjəgəkki, tia kolle luwe!» yeno. Sadəman tia kolyeno.

¹⁹ Amma kəməwanjudə təmanja wuri fandoye baworo waljənarə asuyerranniya, Bulus-a Silas-aa cadane gərjane farsambo na fuwuwuyero kesado.

²⁰ Daji fuwu alkaliyayero kewudənniya, tayiro: «Am ani yaudiya, bərnindero fitəna cawudi,

²¹ ada duwon kasattunju bi ganju wowom andi Romanwuro damsaanaa cakkarai.»

²² Jamadə ye Bulus-a Silas-aro capkaadara. Daji alkaliyadə kajəmu Bulus-a Silas-ayea dunon rinjane wada cade kalan bakkerə.

²³ Ngəwuro tayia bakkeranniya, kosoro casakke guredumadəro wada cade fərəstaiwaworo rojo yera.

²⁴ Wada adəa kiwandənniya, tayia curo kosoramben sulluru daryeyedəro cakke sinjaa dəmbəllə tuyeyeno.

²⁵ Bune dərdu Bulus-a Silas-a moduwa cadi Alaro aiya njungoroye yejagai, kosowu gade ye tayia kərənjai ngai duwon,

²⁶ cidi dama baworo loloje fərdu kosoramdəye moji badiyeno. Sadəman cinnaso samma fərəmdane sarga kosowu sammaye wuiyadara.

²⁷ Guredumadə kənəmnin cije cinna samma kaada kirunniya, kosowu nga cagasəna cəne kəlanju njejoro kashagar fitkeno.

²⁸ Amma Bulus kowo sapce: «Bare kəlanəm lorunəmmi! Andi samma menna,» yeno.

²⁹ Guredumadə fatəla cuwore gangadaro ngaye lolojiaro fuwu Bulus-a Silas-ayen tungurumje nguyeno.

³⁰ Tayia deyaro cuttuluwe: «Maləmba, awi dikke njəkkawo fandəkki?» cəne kiworənniya,

³¹ tiro: «Kəma Isaa mərsane, ni-a am fannəmbə samma-a njəkkawo fanduwii,» yera.

³² Daji ti-a am fannjuye samma-aro kawuri Kəmayea wulyeyera.

³³ Bune sa adəman tayia cade tunonjaso tulyeno. Tulyenniyama, Bulus-a Silas-adə ti-a am fannjuye samma-aro kasala* keddo.

³⁴ Tayia fannjuro kiwudənniya, masəna tayiro kaino, koro Alaa mərsajəna nangaro ti-a am fannjuye-aye karwunja jaurə kəjiyeno.

³⁵ Dunia wayenniya, alkaliyadə sojiya canode: «Am ania kolle leja!» yera.

³⁶ Daji guredumadə mana ania Bulusso wuljiye tiro: «Alkaliyaye nayia kolnjakko canna. Adə nangaro luwowo, kəlewan lenowo!» yeno.

³⁷ Amma Bulusse tayiro: «A! Andi Romanwu duwon, shara saddənnin fuwu jamayen bansane kosoro sesakko! Kərma asərlan andia koldu majai wa? Suwana! Tayi kəlanjama isa kolsa!» yenniya,

³⁸ sojiyadə waldane alkaliyadəro mana Bulussedəa wulyeyera. Alkaliyadə ye Bulus-a Silas-aa Romanwuro fangeranniya, rijane

³⁹ isane nanjan gawara cawore kosolan cattuluwe tayia lowojane bərnidən caluwo yera.

⁴⁰ Bulus-a Silas-a kosolan keluwunniya, fado Lidiyayero leyera. Nadən kəramiya-a tade tayiro kowəri cade sapkadara.

* **16:33 16.33** *kasala* - Noduwram biwulan sanune Almasiwuro kəldagane roaro cijanaye.

17

Hangalsango bərni Tasalonikayelan

¹ Bulus-a Silas-a bərni Amfibolis-a Aboloniya-ayen rejane koyeranniya, Tasalonika bərni duwon curonjun dandal yaudiyaye laa dəganadəro kadira.

² Kəla adanjuyen Bulus nanjaro ngaye yim tustuye gadegade yakkuro awo kitawulan ruwuwadadəa tayiro fisarjiye

³ Ala kadarjəna Almasiwudə bone cane nune karmolan ciji adəa bayinje tabbacciye tayiro: «Isa kam kəlanjun mana njaddəkkidə, tima Almasiwudə wo!» yeno.

⁴ Yaudiya dəye laanja-a am Gəresse Ala ridawu kada-a kamuwa darajaa gənağəni-a mananjudəa kasaccane Bulus-a Silas-aro kəllaadara.

⁵ Amma yaudiya laa kandurijane kəladowa am bowuye farsamnin majane təmbalğagane hangalsango bərnidən casange Bulus-a Silas-aa fuwu jamayero kudoro fado Jasonnero cagase leyera.

⁶ Tayia najagannidə, Jason-a kəramiya gade laa-aa fuwu fuwuwu bərnidəyero gərjane kowo sapcane: «Am dunia ngan hangalsango cadidə na adə yero isane,

⁷ Jason ye tayia fannjun cəsaana. Tayi samma wowom Kaisarre* ga wajane mai gade Isa canı menna wuljai,» yera.

⁸ Jama-a fuwuwudə-a adəa fangeranniya, hangalnja ciyeno.

⁹ Jasonsoyen beli kemowonniya, koljane leyera.

Bulus-a Silas-a bərni Biriya yelan

¹⁰ Dünya ləmgənniyama, kəramiyadə Bulus-a Silas-aa casakke bərni Biriya yero leyera. Kadiranniya, dandal yaudiya yero kasargawo.

¹¹ Yaudiya ani am bərni Tasalonikayedəro kəla fərəmgadaa wo. Kawuridəa mukko yindin camoye, har awo ani jire waro noduro yim nguson kitawudəa fəsanjane carui.

¹² Adə nangaro amnja ngəwu Isaa kasatkera, koro curo am Gəressedən kamuwa darajaa-a kongwawa-a gənağəni ye kasatkera.

¹³ Amma yaudiya Tasalonikayedə Bulus Biriya yelan mana Alaye wuljidəa fangeranniya, na adə yero isane jamaa təmbalğagane fitəna kewudo.

¹⁴ Sadəman kəramiyadə Bulusso ci tekuyedəro lejo cane sapkadan, amma Silas-a Timoti-a nadən napkera.

¹⁵ Am Bulussa casadduwunadə tia har bərni Atinayero kesado. Daji Bulus tayiro wada ce Silas-a Timoti-a nanjuro duwaduwan isa yenniya, sapkadara.

Jawawi Bulusse bərni Atinayelan

¹⁶ Bulus bərni Atinayen Silas-a Timoti-aa guredu cədi duwon, bəladən ndaran yaye gumkiyaaro curunadə, karwunju kuttayeno.

¹⁷ Adə nangaro Bulus curo dandalle yen yaudiya-a Ala ridawu-a manadai, farsam yen yim nguson am tadidə-a ngai cadi.

¹⁸ Koro ilmuwu laa kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a† ye ti-a jandedu badiyera. Laanjaye: «Kam kalala ngəwua adə, awi gəle wulji?» canı, laa ye: «Alamanju sənəmba lardu gadeye mawoduma,» canı. Adəa wuldunjadə, Bulus kawuri kəji kəla Isa-a karmolan cidu-ayen wulji nangaro.

¹⁹ Daji tia ngojane fuwu majilis na duwon tiro Kəri Arasaye‡ caniyedəro caade tiro: «Nda awo bərin alamməmidəa andiro wulsagane, ngəlaro fanniyo!

²⁰ Ilmu yikkərami kaandə-a gade adəye maananju noduro maniye,» yera.

* **17:7 17.7** *Kaisar* - Gomna kura Rombe. † **17:18 17.18** *kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a* - Kəwuwa ilmuwuye. Abikuriyadə kəji fanda majai, koro Sitokiyadə kəla řiwo majai. ‡ **17:19 17.19** *Kəri Arasaye* - Majilis kureye bərni Atinaye. Tidə jauro nowada, koro kəla kəri laa tiro Kəri Arasaye caniyen kərga.

²¹ Awoa am bərnı Atınaye samma-a kusottowa bərnıdən dasaana-adə ılu bərnı wuldu-a fandu-a gənia, awıma gade cadiwawo.

²² Dajı Bulus cıje dawu majılısdəyən dajə tayıro: «Am bərnı Atınaye, nayı jırı fınyaye jauru adınwuro rukkena.

²³ Bərnındon dadanəkke gumkiyando rukki duwon, curonjan har laya duwaduram laa kəlanjun adə kurgadaa kirukko: “Ala laa nodənnıye.” Awo nonuwılan ambətkəwi adə, timaa isanonjagakki.

²⁴ Ala duwon dunıa-a awowa curonjun dasaana samma-aa alakcənadə, tı Kəma same-a cıdı-aye nangaro, curo fadowa kam cədadənayən gəni kərga.

²⁵ Koro mərədunju bawo nangaro, mukko adamgənayən gəni kıstıyı, tıma wundu yayero ro-a sındı-a awo gade samma-aa njoma wo.

²⁶ Kam falnı jama gadegade sammaa alakkeno, dunıaye ndaranjun yayə dasaaro. Jama sammaro jaman kəndəgainjaye kamjiye koro cıdınjaro kərangı kıddo.

²⁷ Adəa dıonjudə, farafaraja tıa maja, yoyenoa, cawandoro. Jıremaro katte tıa-wundundeye-a kuruwu gəni.

²⁸ Manawundo laasomaye cannadə gai: “Tıyən ro kıwandıye, dadanıye, kərgaiye,” koro: “Andı ye kaduwunju.”

²⁹ «Tə, andı kaduwunjudə, bare tıa gumki dınarre so, fıwullaye so, kauye so awo duwon amso ılmunja-a nangonınja-anın cadandənədəye camunno ngonıyende.

³⁰ Jaman nodunambuyən Ala wowom gənaduwo wajəna yayə, kərmadə am samma ndaran kasarga yayə tuwa cado yeno,

³¹ dalılınjudə kam shara dıomaro galajənayən dunıaro yım falnı shara jıreyə cəddı cəne sardu kamjəgəna. Nıanjı adəa wundu yayero tabbattuwuro kamdəa karmolan kısango.»

³² Mana kəla karmolan cıduyedən fangerannıya, laanja rudu gənayera, amma laa ye: «Gademinno kəla adəyən nıa kərənnıyie,» yera.

³³ Dajı Bulus nanjan sapkadan.

³⁴ Amma am laa tiro kəldagane İsa kəsatkera. Curonjan Dıyonısyas tıma majılısma-a kamu laa Damarıs canı-a am gade-a.

18

Bulus bərnı Korıntıyelan

¹ Ngawo adəyən Bulus bərnı Atınayedəa kolje bərnı Korıntıyero leyeno.

² Nadən yaudı laa cıdı Fantussen tambəna Akıla canı-a kattado. Tı-a kamunju Bılıkısı-a tussənnı lardu İtalıyayən ısana, Kaysar Kələdıyıs wada ce yaudıya samma bərnı Rombea kolja cəna nangaro. Dajı Bulus nanjaro leje,

³ tayı samma sanıanja tılo leıma tandodə, tayıro kəldıye fannjan napce rokko kıda kedo.

⁴ Yım tustıye nguson Bulus dandallan jama-a manadai, yaudıya-a am Gəresse-a İsa gawuro waljaro majı.

⁵ Dajı Sılas-a Tımotı-a lardu Makıdonıyayən kadıranrıya, Bulus mana Alaye sattuwuro kəlanju ce yaudıyaro İsadə tıma Almasıwu wo cəne shedajı kərga.

⁶ Amma yaudıyadə tıa wajane rarayerannıya, kajəmunju kagakce* tayıro: «Ala bundo kələndoro kalakcuwo, wu dawun bawo! Kua adən fıwun na kərdıyayero lekki,» yeno.

⁷ Dajı nadən sapte fado kam laa Ala rıdama tiro Tıtıs Justıs canıyero leyeno. Fannjudə gərə dandaldəyən kərga.

* 18:6 18.6 kajəmunju kagaktu - Səmo kasta. Wowom Alayero tayıa koljagai.

⁸ Kərifus kura dandaldəye-a am fannjuye samma-a Kəmaa kasatkera. Koro Korintiwu kada ye fangeranniya, kasaccane tayiro kasala keddo.

⁹ Bune laa wahayilan Kəmaye Bulusso: «Bare rinəmmi! Manane, bare gəm dimmi!

¹⁰ Wu ni-a rokko. Wunduma nia lenje basarnjiwawo, bəla adən ammi ngəwu mbeji nangaro,» yeno.

¹¹ Daji kərwu fal redaaro napce curonjan mana Alayea alamji kərga.

¹² Jaman Gomna Galiyo lardu Akayaye cunodidən, yaudiyaədə citilo cade Bulussa cadane shararambo caade

¹³ tiro: «Kam adə jiri wowom amarjəgənnin amba Alaro ambəttuwuro təmbaljiyi,» yera.

¹⁴ Bulus cinju kaji duwon, Gomnaye yaudiyaədəro: «Ca ayau laa bi biwu kura laaro walyenoa, dalil nayi yaudiyaədə kərənduye menna.

¹⁵ Amma lamar kalma so, cu so, wadando so wujənədə, nayima awondo nonuw! Wudə alkali awo aniyero waldu wakkəna,» cəne

¹⁶ shararamdəlan tayia duyeno.

¹⁷ Daji tayi samma Sastanisu fuwuma dandalledəa cadane fuwu shararamdəyeman babakkera, amma Gomnaye kistuwunjuma cuwudənni.

Bulusse bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

¹⁸ Bulus kawu kadaro bərni Korintiyelan napkenniya, cije kəramiyadəa alakələwaje Ya Bilkisu-a Akila-a rokko cidi Siriyero leduro maararo kasargawo. Bəla Kankariyayen Bulus kansu juwuna nangaro kəlanju kilaro.

¹⁹ Bərni Afisayero kadiranniya, Bulus tayia nadən kolje ti kəlanju dandallo ngaye yaudiya-a kəla mana Alayen manaadara.

²⁰ Tia kawu kadaro napcoro lowoyeranniya, waje

²¹ tayiro: «Alaye cədia, nandoro waldəkke isəkki,» cəne maararo ngaye bərni Afisayedəa kolyeno.

²² Bərni Kaisariyayen jəpce Jerujalembo leje jama Isaa gawua lewayenniya, bərni Antakiyayero koyeno.

²³ Antakiyanin kawu ganaro napkenniya, cije bəla bəlaso lardu Galatiyaye-a Firijiyaye-a jəgane fuwurawadəye karwunjaro duno kekko.

Ya Bilkisu-a kwanju Akila-a Afolus-a bərni Afisayelan

²⁴ Adəgaima yaudi laa bərni Aleksandariyayelan tambəna tiro Afolus canu bərni Afisayero kadio. Tidə manama kura, koro kitawuwa Alayedəa ngəlaro nojəna.

²⁵ Jawal Kəmaye ga cərəna, koro jauru karwu kəjiaro kalkallo kəla awowa Isaa wujanayen amba alamji, amma kasala Nawi Yahayaye runjuma nojo.

²⁶ Daji ridu bawoaro dandallan mana badiyeno. Ya Bilkisu-a Akila-a tia fangeranniya, tia ngojane cayeə kojənarə kalkallo jawal Alayea bayingeyera.

²⁷ Afolus lardu Akayayero ledu mayenniya, kəramiyadə tiro kowəri cade fuwurawa cididəyero wotiya ruwujagane tia ngəlaro sosaja yera. Kadinniya, am duwon ser Alayen Isaa gawuro waljanadəa jauru banayeyeno,

²⁸ awoa Isama Almasiwudə woro kitawuyen tabbacciye fuwu jamayen yaudiyaədə kənduwoaro manan yapkeyeno.

19

Bulus bərni Afisayelan

¹ Afolus bərni Korintiyelan duwon, Bulus cidi kau kaua koje bərni Afisayero kadinniya, fuwurawa laaa najiye

² tayiro: «Sa Isaa kasadduwadən, Ruhu Alaye jəmnjaana wa?» cəne kiworo. Tiro: «A'a, andi Ruhu Alaye mbejimaro fanniyende,» yera.

³ Bulusse: «Kasala fi gəle nayiro njaddo?» cəne kiworənniya, tayiye: «Kasala Nawi Yahayaye,» yera.

⁴ Daji Bulusse: «Nawi Yahaya ambo kasala tuwaye cədde tayiro kam ngawonjun isidəa kasacca jaa cəni. Kamdə tima Isa wo.»

⁵ Adəa fangeranniya, cu Kəma Isayen tayiro kasala keddo.

⁶ Daji Bulus tayiro mukko gənayeyenniya, Ruhu Alaye tayiro jəpciye təlamba gadegaden manajane nawinawi dio badiyera.

⁷ Am ani, tayi alama kongwa mewun yindin gai.

⁸ Bulus dandallo ngaye kəndawu yakkuro ridu bawoaro kambiwuje kəla nodo bargaa Alayen jamaa alamje kasaccaro maji.

⁹ Amma laanja kəlakibbu cade kasattu wajane fuwu jamayen Jawaldəro rudu gənayeyeranniya, Bulus tayia kolje fuwurawadəa ngoje leje yim nguson alamduram kam tiro Tiranus caniyen tayia alamji kərga.

¹⁰ Kərwu yindiro alamji ngai duwon, am cidi Asiyayen dasaana samma mana Kəmadəye fangera, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal.

Tadawa tulur Sibaye

¹¹ Ala mukko Bulussen awo jauru ajabba ajabba cəde

¹² har batta so, kajəmu so tia lejanadəa cawude am dondiro gənajagaiya, kasuwanjan ngajai, sedanso ye tayilan caluwi.

¹³ Yaudiya sedan dudawu dadajaiso laa ye cu Kəma Isayen sedanna dudu majane tayiro: «Cu Isa kam Bulus mawojidəyen wulnjagakki, luwowo!» cani.

¹⁴ Riman kura laa tiro Siba caniyə tadawanju tulur ngai cadi duwon,

¹⁵ sedandəye tayiro: «Isadəa nokkəna, Bulus yea nokkəna, amma nayidə wunduso?» cəne

¹⁶ karuwamadə kəlanjaro səktiye dunonja koje nasarje, har de sul loruwada cagase fadodəlan keluwo.

¹⁷ Am bəрни Afisayelan dasaana samma, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal, lawar adəa fangeranniya, tayi samma rijane cu Kəma Isayero daraja kedo.

¹⁸ Am Isaa kasaccanadəye ngəwunja isane awo diwi diwi cadənadəa fuwu jamayen wulyera,

¹⁹ koro am ngəwu sagawu cadənadə ye kitawunja cawude capcane fuwu jama sammayen kannu ketta. Tamannja isapkeranniya, cungo riwullaye dəwu fiwu.

²⁰ Adəgaima mana Kəmaye tatardiye kənduwoaro walji kərga.

Hangalsango bəрни Afisayelan

²¹ Ngawo awo ani wakkajanayen, kənduwo Ruhu Alayen Bulus nia larduwa Makidoniya-a Akaya-ayen renəme konəme Jerujalembo leduye ngoje kəlanjuro: «Ngawo na aniro lekkənayen, sai bəрни Rombe yea rukkiya!» yeno.

²² Daji banawunjuyə yindi Timoti-a Erastus-aa lardu Makidoniyayero kinodo, amma ti kəlanju kawu ganaro cidi Asiyayen napkeno.

²³ Jaman adən hangalsango kura Jawaldə nangaro ciyeno.

²⁴ Riwulla karoma laa tiro Dimitəriyus cani mbeji. Tidə fado sənəm Ya Artimasse riwullan cədande saniawuro riwa gənagəni cukkudi.

²⁵ Daji saniawudə-a am kidanja kaanja-a camun-aa capce tayiro: «Jama, saniande adən fandinde diyero nonuwwa.

²⁶ Ruwe fannuwwadə gai, bəрни Afisaye runjun gəni, na ganaro kajia, Asiya samman Bulus adə gumkiya mukkon tagarənadə alawa jireye gəni cəne am ngəwu mananju ngojane jawallan caluwuna.

²⁷ Adə cakke saniandero diwi wulduwu runju gəni, har sənəm kura Ya Artimas ti duwon am Asiyaye so, dunia ngaye so samma ambəccagaidəye fannju ye awima gəniro walji, darajanju ye baworo walji,» yeno.

²⁸ Adəa fangeranniya, tai dajane gərgajane kowo sapcane: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

²⁹ Daji hangalsangodə bərnı ngaro tatargaada. Jamadə Gayus-a Aristarkus-a am lardu Makidoniyaye Bulussa casadduwunadə cadane kəla tılonna farsambo gangadaro kesado.

³⁰ Bulus curo cammodəyero ngawo cəraana duwon, fuwurawadə tiro dapkeyera,

³¹ koro fuwuwu kura kura cidi Asiyaye laa tayi duwon sawawanjudə tiro am cakkunode bare farsamdəro lejənnıro lowoyera.

³² Am captanadəye hangalnja cijəna nangaro, laanja awo laa yiljane wuljai, laadə ye awo gade yiljane wuljai. Koro ngəwunja awıro capkadaramaro nojanni.

³³ Daji yaudiyadə Aleksandaa təmbaljagane am laa jamadəye tia casakke fuwuro koje dayenniya, mukko sapce jamadəro jawawi cəddi yeno.

³⁴ Amma ti yaudio asuyeranniya, tayi samma kəla tılonna sa yindi gairo yiljaiaro: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

³⁵ Kakkaduma bərnıdəye jamadəa cakke nəmgeranniya, tayıro: «Am bərnı Afisaye, wundu gəle bərnı Afisaye tima gureduma fado Ya Artimas darajaadəye-a gumkinju kauye samelan curənadəye-a nojənnıdə?»

³⁶ To, wunduma awo ania rakce angərjiwawodə, kədək nammowo, bare hangal bawolan awıma diwwı.

³⁷ Am ania na adəro kuduwwa, amma awıma diwi fado Ya Artimassen cadənnı ye, tia rajanni ye.

³⁸ Dimitəriyus-a saniawu amanju-a kəla kam laayen sonjaa, shararam menna, alkaliya ye menna. Kattenjan burwuda!

³⁹ Koro manando gade laa menna, jama majilisso captaiya, lamardəa sharajai.

⁴⁰ Hangal gənanowo, awo ku wakkajəna adə hangalsango cane burwusaiya, rangıye dəlwu jussəna falma cammonde adəye yıyewawo.»

⁴¹ Adəa wulyenniya, jamadəa salamgeno.

20

Bulus larduwa Makidoniyaye-a Gəresse-alan

¹ Ngawo hangalsangodə cerənayen, Bulus fuwurawadəa bowoje karwunjaro koworı ce tayia alakəlewayenniya, lardu Makidoniyayero leduro sapkadan.

² Lardudəa jəgane mana kadan tayi yero koworı kennıya, lardu Gəressero leje

³ kəndawu yakkuro napkeno. Cidi Siriyero maaralan ledu maji duwon, yaudiya laa tiro niadiwi caddi cane ci kəlyera. Daji lardu Makidoniyayen renəme koduro nia ngoyeno.

⁴ Am tia casadduwunadə tayıma Sofata tada Firusse kam bərnı Biriya, Aristarkus-a Sakundus-a bərnı Tasalonıkaye, Gayus kam bərnı Darbeye, Timoti, koro Tikikus-a Tarofimus-a cidi Asiyaye.

⁵ Tayi ani andin fuwunno lejane bərnı Taruwasselan guresera.

⁶ Andıdə ye ngawo sala Burodi Yis Bawoayen bərnı Filibiyen maararo ngayıye sapkadaiye. Ngawo kawu uwuyen tayia Taruwasnın nagəıye mawuro napkeıye.

Bulus bərnı Taruwasselan

⁷ Mawuye yım burwoyeyə* burodı fəsakturo capkadaiyendeya, har dərdu Bulus jamadəro kuruwuro jandeyeyeno, dalılınjudə wajiya leji cənnə nangaro.

* 20:7 20.7 mawuye yım burwoyeyə - Ladu.

⁸ Soro sameye na captiyenadən fatəla kada waskada duwon,

⁹ jairo laa cunju Yutikus kəla takayen napkada kənəm dio badiyeno. Bulus manaji manaji duwon, kənəm jairodəa cotto ngoje soro sameye kənyakkuyen cidiro kikkuro. Kesangəranniya, ro bawo nuna.

¹⁰ Daji Bulus jəpce ngujiye tia ngoje nganjiro fakciye tayiro: «Bare hangalndo cijənni, ronjua, diye!» yeno.

¹¹ Bulus walde tacce burodi fəsakce gigərənniya, ngəwuro manajiyi duwon, har dunia waje sapkadan.

¹² Jairodəa ronjua caade karwunja jauru kəjiyeno.

Bulusse amwurawa Afisayea alakəlewadu

¹³ Andidə fuwuniye bəla Assosero leduro maararo kərgəyiye. Bulus calan wuljənədə gai, nadən tia ngoniye niye, ti silan leji cəna nangaro.

¹⁴ Andia Assoslan naseyeranniya, tia maaradən ngoniye bəni Mitileyero leyeiye.

¹⁵ Nadən ciyeiyendeya, wəjənanjua gərə cuku Kiyosero kadiye. Waarenjua cuku Samossen koniye, waarendonjua duwon bəni Militussero isiye jəpkəiye.

¹⁶ Bare cidi Asiyayen tussənni Bulus caman bəni Afisayelan dajənnin koji cəne nia ngojəna. Gandunju adə, yojia, ngəməri Fentikosse[†] tia Jerujalemlan najiyi cərawo.

¹⁷ Bulus bəni Militusselan duwon, am cunode amwurawa jama Isaa gawu bəni Afisayedəa bowoja isa yeno.

¹⁸ Kadiranniya, tayiro: «Tən yim burwoyen cidi Asiyayero isəkkənadən naptu curondon kullum dikkənədəa nonuwwa.

¹⁹ Kida Kəmaye rokura bawoalan dikke har soma dikkəna, koro yaudiya laa wuro citilo saddənədəro leiya ye yakkəna.

²⁰ Koro nayiro awima gəranjagakkəniro awi yaye nayiro faidaa wulnjagakke farsam yen, fado fado yen alamnjakkənaro nonuwwa.

²¹ Ai, wuye yaudiya-a am Gəresse-a sammaro Alaro walda tuwa cado Kəmande Isaa mərsajaro wulgəkke shedanəkkəna yero nonuwwa.

²² «Akko kərma Ruhu Alaye wua sakke Jerujalemba lekki, awo nadən wua suwandidəa nokkəni,

²³ sai bəni fin yaye Ruhu Alaye wuro koso-a leiya nja-a guresaidəa tabbansiyyi kərga.

²⁴ Adə yaye ronidəa awimaro ngokkəni, nanin tamannju bawo, sai kida duwon Kəma Isa wuro sina, wotte kawuri kəji ser Alaye shedadudəa tumogəkkiya bas, raakko!

²⁵ «To, nayi duwon dawundolan dəgakke kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulləkkənədə samma wua gadero suruwaworo nokkəna.

²⁶ Adəma nangaro ku nayiro shedanəkki, bu wundundoyema kəlanin bawo,[‡]

²⁷ dalilnjudə nia Alaye samma falma gəranjagakkəniro wulnjagakkəna.

²⁸ Kəlando-a bəri duwon kəlanjun Ruhu Alaye nayia səniyarə galanjanədə samma-a ngəlarə ronowo! Jama Alaa gawuro kiskənowo, jama duwon bunjulən kaanjuro cədənədə.

²⁹ Ngawo saptəkkənayen, buldu diwi diwi curondoro ngasaye bəridəa basarjairo nokkəna.

³⁰ Koro curondoman am laa cijane fuwurawaa ngawonjan gərduro jiredəa kattuwuro kalakcai.

³¹ Adə nangaro faadaro dəgaiwo! Saa yakkuro bune-a kausu-aro har simmin simaloaro wundundoyema səmo kasta kolləkkənədə tangowo!

[†] 20:16 20.16 ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane. [‡] 20:26 20.26 bu wundundoyema kəlanin bawo - Laando fuwun yeskeraa, wu dawun bawo.

³² «To, kərma nayia mukko Ala-a mananju ser fandoye-ayero njasakkəkkəna, mana duwon rakce nayia isawuranjagai§ ye, curo am Ala kaanjuro cədəna sammayen warasa njadi yedə.

³³ Riwulla, bi dinar, bi kajəmu wunduyemaa luwamməkkəni.

³⁴ Nayi kəlandoma nonuwwa, mukkonin kida dikke wu-a am rokko leniye-aye mərədunde galyekko.

³⁵ Curo awo aniyen nayiro dole ngənəptowo kida dewo talaawaa bananoworo fəlenjagakkəna. Mana Kəma Isa ti kəlanju wuljənədəa tangowo: “Njoma moworo bargaa wo.”»

³⁶ Bulus awo ania wulyenniya, tungurumje tayi samma-a rokko moduwa kedo.

³⁷ Cesiriaro Bulusso kərdagane lewa kərawoye keddo.

³⁸ Bulusse mana wulje tia gadero caruiwawo cənnadəro, karwunja jaumaro kuttayeno. Daji tia na maaradəyero kesadduwo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE ROMNIN

21

Bulusse Jerujalembo waldu

¹ Ngawo tayia alakəlewaniyenayen, maararo ngayiye cəkko cuku Kossero leyeiye. Wajənanjua cuku Rudassero koniye nadən bəрни Fatarayero kadiye.

² Fataralan maara lardu Fenisiyero leduma laa kiwandiyendeya, tiro ngayiye sapkadaiye.

³ Cuku Kuwirusse ruiye wailanden kolyeyendeya, cidi Siriyo leniye bəрни Tirren jəpkeiye, nadən kare maarayedəa casayi nangaro.

⁴ Fuwurawa laaa fandiye nanjan mawuro napkeiye, tayidə Ruhu Alayen Bulusso bare Jerujalembo lejənni yera.

⁵ Adə yaye sande ciduye kidənniya, ciyeiye. Tayi samma kamuwanja-a yallanja-a andia har ngawo bərnidəyero sasadduwo. Ci tekuyen tungurummiye moduwa kidiyendeya,

⁶ alakəlewadaiye. Daji andi maararo ngayiye, tayi ye fannjaro walladara.

⁷ Bəlawuronde bəрни Tirren kerənniya, bəрни Tolemayissen jəmmiye kəramiyadəa lewaniye kawu fallo nanjan napkeiye.

⁸ Wajənanjua saptiye bəрни Kaisariyayero kadiyendeya, fado Filibus kawuři kəji Alaye wuldumadəyen jəpkeiye. Tidə am tulurdəye falnja.*

⁹ Ferowanju dewu ngaltema kwa nojanni nawinawi cadi mbeji.

¹⁰ Kawu ngəwuro nammiyena duwon, nawi laa tiro Agabus cani cidi Yahudiyayen kadio.

¹¹ Nandero ise ngiri Bulusse cəməye ti kəlanju si-a mukko-aro cikkere andiro: «Akko awo Ruhu Alaye wuljənədə: “Adəgainin yaudiya Jerujalemlan kəma ngiri adəyedəa cakkere mukko kərdiyayero sərəccagai,”» yeno.

¹² Adəa fangeiyendeya, andi-a am nadəye-a Bulussa bare Jerujalembo lejənni lowoyeiye.

¹³ Daji Bulusse andiro: «Attə awi diwidə? Sondolan dauni namdu wa rawuw? Cu Kəma Isaye nangaro, wudə koso runju gəni, karmoma Jerujalemlan kasaddəkkəna,» yeno.

¹⁴ Rangiyə tia jawalndero yakkiyewaworo kiruiyendeya, manadəa kolliye: «Awo Kəma cəraanadə tədo!» yeiye.

¹⁵ Ngawo kawu aniyen dabbardiye Jerujalembo leyeiye.

§ 20:32 20.32 *nayia isawuranjagai* - Njasakke kambərselan fuwu buwi. * 21:8 21.8 *tidə am tulurdəye falnja* - Calan am tulur Jerujalemlan kəmbə dagarduwuro galajanadəye falnja. KKI 6.1-7 mane.

¹⁶ Fuwurawa bərnı Kaisariyaye laa ye andia sasadduwe fado Manason kam cuku Kuwirusselan jəmmiyoro nanjuro seado. Manasondə fuwurawa burwoyedəye falnja.

Bulusse Yakuba-a amwurawa-aa daldu

¹⁷ Jerujalemba kadiyendeya, kəramiyadə andia karwu kəjiaro semowo.

¹⁸ Wajənanjua Bulus andi-a rokko na Yakubayero† leyeiye, amwurawa samma ye capkadara.

¹⁹ Bulus tayia lewayenniya, awo Ala kidanjuyen dawu kərdiyayen cədənədə fal fallen tayiro wulyeyeno.

²⁰ Adəa fangeranniya, Alaa kengoro. Daji Bulusso: «Kərami, yaudiya kada kadami Isaa kasaccanaro rumma, koro tayi samma karwu tiloan Attauraa jaana.

²¹ Amma nidə yaudiya larduwa kərdiyayen dasaana sammaa alamməme wada Nawi Musaye ga kolja, bare tadawanjaa kajajanni bi adadəa jaanni nəmiro fangera.

²² To, awi gəle diye? Ni na adəro isəmmədəa fagatto fanjai.

²³ Ngo awo wulnjəgəiye adəa de. Curonden am dewu Alaro kansı‡ jabbuna mbeji.

²⁴ Am ania ngone lamar tayirro walduyedəa tayi-a rokko dewo, wurinjadəa biyane kəlanja calaroro. Adəgainin tayi samma awo kəlanəmlan wuldidə awima gəni, ni yea Attauraa gamaro nonjai.

²⁵ Amma kərdiya Isaa kasaccanədə, nia ngoniye tayiro da sənəmbo tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wajaro wotiya ruwugəiyena.»

²⁶ Wayenniya, Bulus am dewudəa ngoje lejane lamar tayirro walduyedəa kallo kedo. Daji Fado Alayero ngaye sardu yimnja tayirro waljai ye, sadaa wundunja yayero caddidə yea isanoyeyeno.

Bulussa Fado Alayen ta

²⁷ Kawu tulurdə njeronju del karənjəna duwon, yaudiya laa cidi Asiyaye Bulussa Fado Alayen kerunniya, jama sammaa casange tia cadane

²⁸ yiljane: «Jama Israyilaye, banasaganowo! Akko kam duwon alamdunjun ndaran yaye jamande-a Attaura-a na adə-a sammaro rudu gənajiye, har kərdiyamaa Fado Alayero cuwude nədəa tayir gənıro cədənədə!» yera.

²⁹ Awoa Tarofimus kam Afisaye ti-a kallo bərnidən carune Bulus tia Fado Alayero cuwudənaro təmayera.

³⁰ Hangal bərnı sammaye caa cije, jama cagasiaro isane Bulussa cadane gərjane Fado Alayen kettuluwunniyama, cinnədəa jakkera.

³¹ Tia njejoro majai duwon, kajalla sojiya Rombe lawar hangalsango Jerujalem ngan cijənayedəa fangeno.

³² Sadəman kəwuwa sojiyaye-a kuranja-aa ngoje jamadəyero ngərəmbaro kadira. Jamadə tayia kerunniya, Bulussa baktu kolyera.

³³ Daji kajalladə karənje tia cədanə wada ce tia sarğa yindin cakkero yeno. Ti wundu, koro awi cədo cəne kiworo.

³⁴ Curo jamadəyən laanja awo laa yiljane wuljai, laa ye awo gade yiljane wuljai. Hangalsangodəro awima rakce asujiwawodə, wada ce Bulussa sojidiro caado yeno.

³⁵ Bulus kəmbaramdəro kadinniya, gərgadu jamadəye nangaro sojiyadə tia samero ngoyera.

³⁶ Jama samma yiljaiaro: «Yeje tia!» cane tayia geya.

Bulusse kəla mowo fuwu cammo yauidiyayen

³⁷ Sa Bulussa sojidiro casakkidən, kajalladəro: «Amarsəgəne, awo laa wul-njəgəkke,» yeno. Tiro: «Ase, təlām Gəresse nonəmna wa?

† 21:18 21.18 Yakuba - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye. ‡ 21:23 21.23 kansı - Kansinja tayirro walduye nangaro kəla laro so, sadaa so cadi.

³⁸ Ni gəni wa kam Masarre tussənni turu cəde karaaro kamceji dəwu dewu cadənadə?» cəne kiworo.

³⁹ Bulusse: «Wu yaudi bəрни Tarsus cidi Kilikiyaye, kam bələdeyaye gəni. Lowonjəkkəna, kolsəne jamaro jandegəkko,» yeno.

⁴⁰ Amari kenniya, Bulus kəmbaramdəlan daje jamaro mukko sapkeyeno. Tayi samma gəm kedənniya, təlam yauidiyandin tayiro:

22

¹ «Kəramiya so, bawani so, awo kəlani moworo kərma wulnjagakkidəa fannowo!» yeno.

² Təlam yauidiyandin tayiro jandeyiyo fangeranniya, cayemaa kojənaro gəm kedo. Daji Bulusse tayiro:

³ «Wu yaudi, bəрни Tarsus cidi Kilikiyayen katambəkko, amma bəрни adən wurayekko. Fuwura Gamaliyello* walləkke wadawa kaariyandeye sammaa taldu bawoaro ga kirəkko. Caman wuye Alaa kasattuni dama bawo, ku nayi diwidə gai.

⁴ Am jawal Isayea jagaidəa basarnəkke har laa sanuna, laa yea kwan kamun gerəkke kosoro kekkəkko,

⁵ řiman kura-a majiliswu samma-a ye kəlanin shedajaidə gai. Nanjan wotiyawa kəramiya yauidiyaro ruwuwada kimowokkəniya, tayi bəрни Damassen dasaana yea Jerujalemba tikkerəna kudəkke ajawu tayiro gənajagai nəkke jawal kidakko.

Bulusse kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

⁶ «Kausu dawu gai ledu dikki duwon, Damassa karəngəkkəniya, sadəman nur kura sameye laa yiyilje wua dirise kəlseno.

⁷ Cidiro bəp yurukke kowo laa nukce wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?” cəne fangekko.

⁸ Wuye: “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, tiye: “Wuma Isa kam Najaratte basarsəmidə wo,» yeno.

⁹ Am wua sasadduwidə nurdəa caruna, amma kowo ti wuro jandesiyidəyedəa fanjanni.

¹⁰ Daji wuye: “Awi gəle dikki, Kəma?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye wuro: “Cine Damasso lene, na todən awo Ala niro kadarnjəgəna dimi sammaa wulnjagai,» yeno.

¹¹ Nur kuradə cakke har rukkiwaworo walləkkəna nangaro, am wua sasadduwidə mukkoyen jesane Damasso kadikko.

¹² «Damaslan kam laa tiro Ananiya cani mbeji. Tidə Attaura Nawi Musayelan mumin, koro yauidiya bərnidən dasaana samma ngəlanju wuljai.

¹³ Daji naniro ise daje: “Kəramini Shawulu, sim fande!» yeno. Sadəman sim fandəkke tia kirukko.

¹⁴ Koro walde wuro: “Ala kaariyandeyədə rawonjua none, Jiremadəa rui, koro kowo cinjuyədəa fannero nia kərenjəna,

¹⁵ dalilnjudə shedamanjuro walləme adamgəna sammaro awo rumma-a fannəmma-aa wulgəmi nangaro.

¹⁶ Kərma, awi gurenəmi? Cine, cunju bowonəmiaro kasala njaddo, biwuwanəm tulja!» yeno.

Bulusse na kərdiyayero nodo

¹⁷ «Jerujalemba walladakkəniya, Fado Alayen moduwa dikki duwon, wahayi laa wua sədane

* 22:3 22.3 Gamaliyel - Farisa goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənadə. KKI 5.34 mane.

18 Kəmaye wuro: “Jəktəgəne, duwaduwan Jerujalemlan luwe, shedanəm kəla wuyen ngojaiwawo nangaro,” cəni kirukko.

19 Wuye: “Kəma, calan wudə dandal dandalnin am nia kasannjanaa kosoro yakkəkke kowonəkkidəa tayi kəlanjama nojana.

20 Koro sa Istifanus shedamanəmdəye bunju fijanadən, wu ye nanjan danəkke kasaddəkke, har kalwu am tia ceyesiyedəa gureyekko.”

21 Daji Kəmaye wuro: “Lene, kuruwuro na kərdiyayero njunodəkki!” yeno.»

Bulus sojidilan

22 Jamadə Bulussa kərənjai ngai duwon, mana kəla kərdiyayen wulyenniya, kowo sapcane yiljane: «Yeje, tia dunian sigəne! Tia roa koldu jussənni!» yera.

23 Yiljane kalwunja gəpcane katti samero yiyirjagai ngai duwon,

24 dalil jamadə kəlanjun yiljaidəa nodu cəraana nangaro, kajalladə wada ce sojiyadə tia cada sojididəro casakko kowoja yeno.

25 Tia kowojaro kekkerənniya, Bulus soji kura fuwunjun daadadəro: «Wowom Rombe amarnjagane shara yidduwwilan kam Rombea kowonuwi wa?» cəne kiworo.

26 Soji kuradə adəa fangenniya, leje kajalladəro: «Awi dio manəmi? Kam adə kam Rombe, diye!»

27 Daji kajalladə na Bulussero ise tiro: «Wulsəgəne, ni kam Rombe wa?» cəne kiworənniya, tiro: «Aaa,» yeno.

28 Kajalladəye: «Wu wuri kadan kam Rombero walyekko,» yenniya, Bulusse: «Wudə, kam Rombe katambəkko!» yeno.

29 Sadəman am tia kororo dabbardanadə koljane sapkadara. Kajalladə ye riyeno, dalilnjudə ti kam Rombe, koro tia cikkerəna nangaro.

Bulus fuwu majilissen

30 Wayenniya, kajalla Rombedə dalil yaudiya Bulusso ayau gənajaanadəyea tabbato noduro maji nangaro, wurawa řimannaye-a majiliswu samma-aro wada captuye ce Bulussa wuije caade fuwunjan dayeno.

23

1 Bulus majiliswudəa ninije tayiro: «Kəramiyani, har kuro karwunin səriwu bawoaro fuwu Alayen kərgakko,» yeno.

2 Riman kura Ananiya am gəre Bulussen daadadəro cinju bakca yeno.

3 Daji Bulusse tiro: «Ala nia bannji, ni garu garuda bullan cingadadə!* Attauraa gamilan shara səddero napkadanəm duwon, wua bansa nəme Attaura ga wayem!»

4 Am nadən daadadəye tiro: «Riman kura Alayedəa ranəmi wa?» yeranniya,

5 Bulusse: «Kəramiyani, tima řiman kura woro nokkəni, kitawulan ruwuwada: “Bare kəla fuwuma jamanəmben manakuttu wulləmmi!”»† yeno.

6 Bulus laanja Sadusiya, laa ye Farisawaro asuyenniya, majilislən kowo sapce: «Kəramiya, wu Farisa, tada Farisawaye. Kəla karmolan cidu mbejiro təmakənayen wuro shara saddi,» yeno.

7 Adəa wulyenniya, kate Farisawa-a Sadusiya-ayen kambiwu cije majilisdə yakkadan.

8 Awoa Sadusiyadə cinowo ye bawo, malaiya so, jinni so ye bawo canı, amma Farisawadə awo ani samma mennaro kasaccana.

9 Daji kalala ngəwu ciyeno. Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa cijane mana jau cade: «Kam adən awima diwi fandiyende. Jinni bi malaiya laa tiro jandəjəgənaa, nda?» yera.

* 23:3 23.3 ni garu garuda bullan cingadadə! - Curo dəla, ngawo kani. † 23:5 23.5 NL 22.28

¹⁰ Kambiwudə tai daje jaujənarə walyenniya, kajalladə Bulussa njanjakcairo rijəna nangaro, wada ce kəwu sojiyaye ngasawo tia dawunjan cada sojididəro kalakca yeno.

¹¹ Buneyenniya, Kəma gərenjun daje tiro: «Karwunəm gere! Jerujalemnin kəlanin shedanəmmadə gai, sai bərnə Rombe yen shedanəmiya!» yeno.

Bulussa roro njejoro mada

¹² Wayenniya, yaudiya laa ci kəljane awima jawuiwawo casaiwaworo kansı jawune sai Bulussa roro ceyesiya duwon yera.

¹³ Am ci kəlda adəa cadənadə tayi fidewumaa kojəna.

¹⁴ Daji na wurawa řimannaye-a amwurawa-ayero lejane tayiro: «Awima buiyewawo kansı jau buiyena, sai Bulussa roro yejiyeya duwon!

¹⁵ To, kərna nayidə majiliswu-a rokko lamarnju kalkallo koruwi gairo kajalladəro tia nandoro cuwudo wullowo. Andi ye kawu isimaro, tia njejoro dabbardiyena,» yera.

¹⁶ Amma Bulusse tadanju tiro rawama wo ci kəlda adəa fangenniya, sojididəro leje ngaye Bulusso wulyeyeno.

¹⁷ Daji Bulus sojiya kuraye falnja bowoje tiro: «Jairo adəa kajalladəyero yade, awo laa tiro wulduwuye cədana,» yeno.

¹⁸ Daji sojidə tia ngoje na kajalladəyero cade tiro: «Bulus kosoma wua bowose jairo adəa nanəmbo kudəkko yeno, awo laa niro wulnjiyi mbeji nangaro.»

¹⁹ Kajalladə jairodəa mukkoyen cədane səgəriro cuttuluwe tiro: «Awi wuro wulduwuye tam?» cəne kiworo.

²⁰ Tiye: «Yaudiya laa kəla Bulussen kalkallo cawori gairo bəri majilisso yadero njawori cəne cinja kəljana.

²¹ Amma bare tayia kasaddəmmi, curonjan am fidewumaa kojana cinja kəljane tia ceyesənnin awima jawuiwawo casaiwaworo kansı jawuna. Kəmadə tayi dabbardana, amarinəm bas gurejai,» yeno.

²² Daji kajalladə jairodəro: «Bare wundumaro awo ania wulsəgəmmaro wulgəmmi!» cəne tia kolje leyeno.

Bulussa mukko Gomna Felissero njakko

²³ Kajalladə soji kura yindi bowoje tayiro: «Soji yer yindi-a soji fərwu fitulur-a soji kajaaa yer yindi-a cammowo, sa ləgar buneyen bərnə Kaisariyayero leduro dabbardənowo!

²⁴ Fəř kəmbaye ye dabbarnowo, Bulus tiro juwa kəlewa salainin tia na Gomna Felissero yadowo!» cəne

²⁵ wotiya ngai ruwuyeno:

²⁶ «Barganəmmin Gomna Felis, ngəwuro dəgai! Wuma Kəlodiys Lisiyas.

²⁷ Kam adəa yaudiya cadana roro ceyesi duwon, ti kam Rombero fangekkəniya, wu-a sojiyani-a isiye tia mukkonjalan kimowokko.

²⁸ Ayau fi tiro gənajagaidəa nokkoro tia majilisinjaro kiadəkko.

²⁹ Kəla mana laa wadanjayan ayau gənajaaro asuyekko, amma ayaunju fima karmo bi kosoro njakkoye wajipcənni.

³⁰ Kəlanjun ci kəlda mbejiro fangekkəniya, sadəman tia juwanjəgəkke am tiro ayau gənajaanadə yero fuwunəmnin sonja njaddo yekko.»

³¹ Daji sojiyadə wadanja jaane Bulussa ngojane curo buneyen bərnə Antifatirissero kesado.

³² Wajənanjua fərwudə tia casadduworo koljane sojididəro walladara.

³³ Soji fərwudə bərnə Kaisariyayero isane wotiyadəa Gonnaro kedənniya, Bulus yea mukkonjuro kesakko.

³⁴ Gomna wotiyadəa kərayenniya, Bulusso ti lardu fiye cəne kiworo. Ti lardu Kilikiyayero fangenniya,

³⁵ tiye: «Am niro ayau gənanjaanadə isaiya, mananəm fakki,» yeno. Daji Bulussa mairi Mai Hirudussero caado gureja yeno.

24

Bulusso ayau gənaduwu

¹ Ngawo kawu uwuyen rıman kura Ananiya-a amwurawa laa-a goninja sharaye tiro Tartulus cani-a bərni Kaisariyayero isane sonja kəla Bulussen Gomnaro keddo.

² Bulussa kewudənniya, Tartulus tiro ayau gənaduwu badiyeno. Gomnaro: «Barganəmmin, kərmainəmlan naptu nanlewayen kərgaiye. Curo nanrashidunəmben awowa bərin nianəme jamandero yiddəmmadə casakke kəjiro lardu adə tai dajə fuwu juwuna.

³ Ndarən yaye sa fin yaye, Gomna, awowa dimma ani nga nangaro nia jaumaro wusenjiyena!

⁴ Barganəmmin, manani kuruwujiwawo. Adə nangaro marne lowonjəkkəna, kanadinəmbo kanadi yirgai, gana laaro kərənsane.

⁵ Kam adəa fitənəma kuraro kiruiye, dunia ngan curo yauidiyayen hangalsango cəsangi, koro ti kəwu adin kattuwuye tiro Najaratwu* canidəye fuwuma.

⁶ Fado Alayedəmaa tayir gəniro dio majəna duwon, tia kidaiye. [Kəla wadandeyen tiro shara njəddoro kirayiyə,

⁷ amma Lisiyas kajalladə ise duno bul foknin tia mukkonden cəmoje

⁸ am tiro ayau gənajaanadəro nanəmbo isa yeno.] Tia korəmia, ni kəlanəmna awo kəlanjun wulliyəna sammaa nonəmi.»

⁹ Yauidiyadə ye ayaudəro duno cade jirero tabbatkeyera.

Bulusse kəla mowo fuwu Gomna Felissen

¹⁰ Daji Gomna tiro manajoro alama kenniya, Bulusse: «Ku kərwu kada jama adəro shara yiddəmi nokkənadəro, karwu kəjiaro fuwunəmnin kəlani mowokki.

¹¹ Barganəmmin, rangəme tabbato nonəmidə gai, ku kawu mewun yindin kojənni Jerujələmbə Alaro ambəttuwuro lekkəna.

¹² Fado Alayen, bi curo dandallayen, bi curo bərniyen kambiwu wunduma-a diye ye sarunni, jamaa yakkəkke hangalsango cadi ye nasaganni.

¹³ Koro awo kərma kərsaanadəa rakcane fuwunəmnin tabbaccagaiwawo.

¹⁴ Amma adəa federo wulnjəgəkki, Ala kaariyandeyero ambətkəkke Jawal duwon tayi adin jireye gəni canidəa gakki. Awo Attaura-a kitawuwa nawiyaye-alan ruwuwada sammaa kasaddəkkəna.

¹⁵ Koro cinowo jirewu-a jirenambuwu-a sammaye mbejiro Alalan təmania, təma duwon tayi kəlanja kasaccanadə.

¹⁶ Adə nangaro sawi yaye kowərinəkke karwunin səriwu bawoaro fuwu Ala-a jama-ayen kərgakko.

¹⁷ «Ngawo kərwu kadayen wuri sadaaye jamandero kudəme bu fida Alaro njəddoro waldəkke kadikko.

¹⁸ Ngaima duwon, Fado Alayen lamar tayirro walduye dikkənaye ngawon naseyera. Nanilan jama ye bawo, hangalsango ye bawo.

¹⁹ Amma yauidiya laa cidi Asiyaye mbeji. Awo laa wuro kərduwuye cadanaa, ngəlanjudə tayima nanəmbo isa wuro kərsaa.

²⁰ Bi am anima sa fuwu majilissen dakkənadən ayau wulan cawandənadəa wulja.

²¹ Ra, fuwunjan danəkke kowo dunoaro samməkke mana fal adəa dikke: “Kəla cinowo am sanunayen ku sharasuwi,” wulləkkənadə?»

* 24:5 24.5 Najaratwu - Jama Isaa gawu.

²² Daji Gomna Felis Jawaldəa ngəlaro nojənadə, manadəa fuwuro gərje tayiro: «Yim Lisiyas kajalladə isiya, shara njaddəkki,» cəne

²³ soji kura laaro wada ce Bulussa kosoramlan roja, amma tiro kasam cado koro bare amnjuro isəme meradunju galdu dapcaganni yeno.

Bulus fuwu Gomna Felis-a kamunju Durusila-ayen

²⁴ Ngawo kawu ganayen Gomna Felis kamunju yaudi tiro Durusila cani-a rokko kadinniya, cunode Bulussa cawude tia kəla Isa Almasiwua kasattuyen manaje kərəngeno.

²⁵ Kəla jire dio so, kəla řiwo so, shara Alaye fuwun isi soyen jandeyi ngai duwon, Gomna riye tiro: «Kərma kolle lene, dama fandəkkiya, bowonjəkki,» yeno.

²⁶ Sa adə yen Bulus tiro wuri ciro təmajəna nangaro, ngəwuro tia bowoje jandejai.

²⁷ Kərwu yindi kidənniya, Gomna Felis jəpce cujunuro Fokiyus Festus giwa. Yaudiyadəro ser njəddo cəraana nangaro, Gomna Felis Bulussa curo kosoyen kolyeno.

25

Bulus fuwu Gomna Festussen

¹ Gomna Festus lardudəro isənaye kawu yakkua, bərni Kaisariyayen cije Jerujalemba leyeno.

² Wurawa řimannaye-a fuwuwu yaudiyaye-a nanjuro isane Bulusso ayau gənajagane lowojane

³ tayiro ser laa cəddo Bulussa Jerujalemba kalakcoro keworo, tia jawallan kapkəgəme njejoye nia ngojana nangaro.

⁴ Amma Gonnaye tayiro: «Bulussa bərni Kaisariyayen rojai, koro wu kəlani tussəkkiwawo bərnidəro waldəkki.

⁵ Fuwuwundo laa wua saa leniyo, kamdən awo laa diwi mennaa, tia burwuja!» yeno.

⁶ Gomna dawunjan kawu wusku bi mewua kojənniwo napkenniya, bərni Kaisariyayero walladan. Wajənanjua shararambo leje napce Bulussa cawudo yeno.

⁷ Kewudənniya, yaudiya Jerujalemlan isanadə tia dirijane kəljane ayau kada jau fit gənayeyera, amma tayiro tabbattuwo katkero.

⁸ Bulusse kəlanju moworo: «Wada yaudiyayero, bi Fado Alayero, bi Kaisarro biwu fimaa yiddəkkəni!» yeno.

⁹ Gomna yaudiyarero ser njəddo cəraana nangaro, Bulusso: «Jerujalemba lenəme na todən kəla awo adəyen shara njəddəkki raamma wa?» cəne tia kiworo.

¹⁰ Bulusse: «Akkoni shararam Kaisarren daada, na adəman sharani kamduma jussəna wo. Awima diwi yaudiyarero yiddəkkəniwo ni kəlanəm dam nonəmna.

¹¹ Jireni bawoa, bi awo laa diwi shara karmoye dikkənaa, karmoro kadəkkiwawo. Amma ayau am ani wuro gənasaanadə jire gənia, wundumaro wua mukkonjaro njakko amardəgənni. Kaisar wuro shara səddo!» yeno.

¹² Daji Gomna Festus galawunju-a sawargadaranniya, tiro: «Kaisar niwo shara njəddiya, raam? To, na Kaisarero lenəmi!» yeno.

Sawari Gomna Festus-a Mai Agarifa-aye kəla Bulussen

¹³ Kawu gana koyenniya, Mai Agarifa-a Mairam Baniyatu-a lewa Gomna Festussero bərni Kaisariyayero kadira.

¹⁴ Bərnidən kawu kadaro napcana duwon, Gomna Festus awo Bulussa wujənaa maidəro wuljiye tiro: «Na adən curo kosoyen kam laa Gomna Felis koljəna mbeji.

¹⁵ Jerujalemba leyəkkəniya, wurawa řimannaye-a amwurawa yaudiyaye-a kəlanjun sonja sakkude tiro shara karmoye kekkoro.

¹⁶ Wuye tayiro kam burwujanadə fuwu am tia burwujanayen kəlanju moworo sonjaye kəlan dama mana dioye cuwandənnin sharanju kamdudə ada am Rombe gəni yekko.

¹⁷ «Daji bəрни adəro kadiranniya, wajənanjua dəgalləkke shararambo lekke namməkke kamdəa cawudo yekko.

¹⁸ Am burwujanadə mana dioro dayeranniya, ayau jau təmakəkənədəa gəni gənajaa,

¹⁹ biya kəla adinnja-a kam laa cunju Isa nuna duwon Bulusse ti roa cəni-ayen kambiudai.

²⁰ Wu ye jiri dikke awo ania kokorəkkiro nokkənədə, Bulusso Jerujalembo leje na todən tiro shara yiddəkki cəraana wa nəkke tia kiworəkko.

²¹ Amma waje Bargaanju Kaisar sharanju cəddoro tia roja yenniya, har kawu na Kaisarrero juwagəkkiro tia kosolan roja yekko.»

²² Mai Agarifaye: «Wu ye kam adəa kərənnəkkiya, raakko,» yenniya, Gomna Festusse tiro: «Bəri tia kərənnəmi,» yeno.

²³ Wajənanjua Mai Agarifa-a Mairam Baniyatu-a ngawomaila jauru darajaalan isane tayi-a kajallawa-a fuwuwu bərnidəye-a soro kura majilissero kasargawo. Gomna Festus wada kenniya, Bulus yea kewudo.

²⁴ Daji Gomnaye: «Mai Agarifa-a nayi captuwwa samma-a, akko kam kəlanjun jama yaudiya samma Jerujalemnin kal, bəрни adən kal lowosane dunoaro kowo sapcane dunian baworo waljiya, jusso cannədəa ruwi.

²⁵ Wudə, awima tia roro njejoye cədənniwo asunəkkəna. Amma Bargaanju Kaisar tiro shara cəddiya cərawo cənnədəro, nia ngokke tia nanjuro juwagəkki yekko.

²⁶ Mana kibbu kəlanjun kəmaniro ruwuduwaye takkəni. Adəma nangaro tia fuwundo kiwudəkko, tagənasso fuwunəmbə, Mai Agarifa, tia kokoriyeya, awo ruwuduye fandəkkoro,

²⁷ dalilnjudə kosoma ayaunju ruwudənni duwon juwaduwudə jussənniwo kirukko.»

26

Bulusse kəla mowo fuwu Mai Agarifayen

¹ Daji Mai Agarifaye Bulusso: «Kəlanəmnin mana dioro niwo amardəgəna,» yenniya, Bulus mukko sapce kəlanju moworo mana badiyeno:

² «Barganəmmi, ku kəla ayau yaudiya gənasaana sammayen kəlani moworo fuwunəmlan mana dikkidə, kəji fakki,

³ tagənasso ada so, kambiwo so yauidiyaye ngaa ngəlamaro nonəmmədəro. Adə nangaro lowonjəkkəna, marne wua kanadilan kərənsəne.

⁴ «Yaudiya samma tən gananiyan dawu jamandeye yen, Jerujalem yen kəndəgaini dikkənədəa nojana.

⁵ Tussəna wua nosanədə, caraana, wu kəwu adinnde jau fit Farisawayədəa gakkənarə rakcane shedasai.

⁶ Koro kərma wadu duwon Ala kaariyandero ngojəgənədəyen təmania nangaro, shara kamsagai.

⁷ Jirinde mewun yindin ye wadu adən təmanjaa bune-a kausu-a dadu baworo Alaro ambəccagai. Barganəmmi, wadu adəma nangaro yaudiya wuro ayau gənaseyera!

⁸ A! Awiro gəle nayiye Ala amba karmolan cəsangidəro təmmaro yojiwawo nuwidə?

⁹ «Calan wu kəlanidə cu Isa kam Najarattea baworo dioro awo ngəwu dikkoro ngəlarə kirukko.

¹⁰ Adəmaa Jerujalemlan dikko. Na wurawa řimannayen amari fandəkke muminna kada kosoro kekkəkko. Koro sa tayia roro ceyesənədən, wu ye kasaddəkəkəna.

¹¹ Dandal samman ngəwuro Isaa bassaro tayiro wowom gənagəkki. Karwuni tayia wul wajəna nangaro, har bərnija lardu gadeyero lekke tayia basarnəkki.

Bulusse waldəme kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

¹² «Adəgaima kənduwo-a amari-a wurawa rimannayealan bərnijə Damassero lekki duwon,

¹³ Barganəmmin, kausu kəla dawu gai jawallan nur sameye laa kəngalmaa yiyildun kojəna wu-a am sasadduwi-aa wasse dirisane kəlsana kirukko.

¹⁴ Andi samma cidiro kikkuruiyendeya, kowo laa təlam yauidiyudin wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə? Ka satəran baktu* niro jau,” cəne fangekko.

¹⁵ “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye: “Wuma Isa basarsəmidə wo.

¹⁶ Kua cine, dane! Dalil niro fəledəgəkkənayedə, tima kadunomani ye, shedamani awo ku rumma-a fuwun fəlenjəgəkki-aye yero njədəkkoro.

¹⁷ Mukko jamanəm-a jama kərdiyaye-ayen nia njəmwokki. Kərdiyadəyero juwanjəgəkke

¹⁸ simnja kanəmi, tayia curo duwuyen tuluwume nurro yakkəmi, koro tayia kənduwo Yiwulissen tuluwume Alayero kalakkəmi. Adəgaima gawara biwuye cawandi, koro curo am duwon kambərsenja nangaro tayirro waljanadəyen nuwanja ye cawandi.”

¹⁹ «Barganəmmin, adə nangaro wahayi sameye adəa ga wakkəni,

²⁰ amma burwon am Damassero mana Alaye wulyeyekko, daji am Jerujalembe-a cidi Yahudiyaye sammaye-aro, har jama kərdiyaro wulyeyekko. Tayiro təmja, na Alayero walda, koro kəndo tuwa jireye fəlejisoa cado yekko.

²¹ Adəma nangaro yauidiya laa Fado Alayen wua sadane njejoro masera.

²² Amma har kumaro bana Alaye fandəkkəna, nadən danəkke am kuran ganan sammaro shedagəkki. Awima gade wulləkkiwawo, sai awo Nawi Musa-a nawiya gade-a wakkaji cannadə:

²³ Almasiwu bone cai, tima burwon karmolan cijji, koro amnde-a jama kərdiya-aro nur mawojiyi.»

Bulusse Mai Agarifaa Isaa garo dodu

²⁴ Bulus awo ania kəlanju moworo wuldu cədi ngai duwon, Gomna Festus kowo sapce tiro: «Bulus, ni jorijə! Kəranəm ngəwu nia njakke jorinəmma!» yenniya,

²⁵ Bulusse tiro: «Barganəmmin Gomna Festus, wu jorijə gəni. Hangalnia cor jire bas makki.

²⁶ Mai Agarifa awo ani sammaa nojəna, koro tiro ridu bawoaro jandegəkki. Asərramben gəni wakkajanadəro, awo maidə nojənni falma baworo nokkəna.

²⁷ Barganəmmin Mai Agarifa, nawiya dəa kasaddəmmanə wa? Kasaddəmmaro nokkəna!»

²⁸ Daji maidəye Bulusso: «A! Sam falnin wa wua kəristaro sədəmi təmanəm?» yenniya,

²⁹ Bulusse tiro: «Sam falnin yaye, ngəwun yaye, ni runəm gəni, am ku wua kərənsai samma sarga aniro kajia, wu gairo waljaro Alaa korəkki.»

³⁰ Daji maidə-a gomnadə-a Mairam Baniyatə-a am tayi-a rokko napkada-a cijane

³¹ keluwunniya, kattenjan: «Kam adə awima karmo bi kosoro njakkoye wajipcəna cədi bawo,» canijə.

³² Daji Mai Agarifaye Gomna Festusso: «Ca Kaisar tiro shara cəddo cənnia, rangiyə tia kolliye,» yeno.

* 26:14 26.14 ka satəran baktu - Awo Ala cəraanaa dioro wadu.

27

Bulusse bərni Rombero ledu

¹ Lardu Italiyayero maaran leniyero nia ngoyeranniya, Bulus-a kosowu gade laa-a mukko Juliyus soji kura laa kəwu sojiya Kaisarrero kesakko.

² Maara bərni Adəramitiyaye laa bərniya jarara cidi Asiyayea jəgairo ngayiye leyeiye. Curonden kam laa bərni Tasalonika lardu Makidoniya tiro Aristarkus cani mbeji.

³ Wajənanjua bərni Sidonero kadiyendeya, Juliyus nanngəla Bulusso fəlejiye tia kolje sawawanjuyero məradunju galjaro leyeno.

⁴ Na adən sapkadaiyendeya, karuwa ledu damsagaidəro, kanji karuwa duno bawoa cuku Kuwirussen gaiye koyeiye.

⁵ Daji kanji lardu Kilikiyaye-a Bamfiliyaye-a kaduniyero tekudəa falliye koniye bərni Mira lardu Lisiyayero kadiye.

⁶ Nadən soji kuradə maara laa bərni Aleksandariyaye lardu Italiyayero leji cuwande andia curonjuro sesakko.

⁷ Kawu kadaro yila yilayen fuwuniye duwon, kiaddin bərni Kinidusse karəngeiye. Karuwa kolsane kəla fuwunna leniyewawodə, kanji karuwa duno bawoa cuku Kərettero leniye niye fuwu bəla Salmoniyen diriniye koyeiye.

⁸ Jararadəa gaiyero kiaddin fuwuro leniye duwon, na tiro Daduram Ngəla Maara Ingiye cani karən bərni Lasiyayero kadiye.

⁹ Bəlawuronde kawu ngəwu juwe asemdə kojəna* nangaro maaran ledudə jauru masiwaaro walyeno. Adə nangaro Bulus am ti-a kallo lejaiye səmo kasse

¹⁰ tayiro: «Jama, bəlawurodə maara-a kare-a runja gəni, rondemaro banna so, asar kura so cukkuđiro rukki.»

¹¹ Amma soji kuradə awo Bulus wulji yayero mana kura maara kəriduwuye-a kəma maaramaye-ayedəmaa ardijo.

¹² Nangərilan daduram maaraye adən naptudə kəji gəni nangaro, amdəye ngəwunja nadən saptuye nia ngoyera. Yojia, Fenisso lejane nadən nangəri kojai yera, Fenisdə daduram maaraye cuku Kərette anəmfəde-a yalafəde-aro ci.

Karuwa dunoa tekuye

¹³ Kasam laa anəmbe fudu badiyenniya, maarawudə awo majaidəa cawandəna cane sunu ingilan cattuluwe jarara cuku Kərette jaane leyera.

¹⁴ Amma sam kidənniya, karuwa dunoa tiro Karuwa Yalagədimi cani kanji cukudəyen tai dajə fuje

¹⁵ maaradəa dap kida. Kanji karuwadəyero suwordu tiyero nangaro, kolliye karuwadə andia seado.

¹⁶ Cuku təngəri laa tiro Kauda canidəye kanjinju karuwa gana fuludənədəro koyeyendeya, kiaddin maara ganadəa kanjindero gərniye

¹⁷ maaradəro isatatkeyeiye, maarawudə jalan maara kuradəa cidiya samennaro dirijane kəljane mit kekkeero. Bare Sirtisdəro† gəmdaganniro batta maara ju-daramdəa casaye koljane karuwadə maaradəa təmbalyeno.

¹⁸ Karuwadə jaumaro bansaidə, dunia wayenniya, kare curo tekuyero gəptuwu badiyera.

¹⁹ Koro yimbe yakkua kare kidaye maaradəyeya mukkonjaman ingidəro gəpkeyera.

²⁰ Keyera dama bawodəro kawu kadaro kəngal bi sillowu ruiyende, har təmande njəkkawoye sammaa kolyeiye.

* 27:9 27.9 asemdə kojəna - Asem kojiya, sa karuwayedə isi, koro maaran ledudə jauru jau. † 27:17 27.17 Sirtis - Curo tekuyen na duwon ingidə kuruwu gəni, koro cididə rakce maarawaa cəđane gadero fuwu jawuiwawodə.

²¹ Tussəna kəmbo jawunnidə, Bulus dawunjan daje tayiro: «Jama, ca manani bare cuku Kərette kolliyendedəa ngonuwaa, banna-a asar-a ani ngaro kaniyena.

²² Amma kərma marnowo, karwundo gerowo! Wundundoma nuiwawo, maaradə runjumaa fuddiye.

²³ Fannowo, bune adəman malaiya Ala duwon wu kaanju ye, gakki yedəye gərenin daje

²⁴ wuro: “Bulus, bare rinəmmi! Dole fuwu Kaisarren danəmi, koro akko Ala njunonje njadduwowunəm sammaye ro cəkkayi,” yeno.

²⁵ To, jama, karwundo gerowo! Wulsəgənadə gai kalkallo wakkajiro Alaa mərsanəkkəna.

²⁶ Amma sai cuku laaro gəmdiyiyeyə,» yeno.

²⁷ Kawu mewu deri kidənniya, bunenjua karuwa dunoadə andia kəla teku Adariyayen təmbaldu cədi duwon, dərdu yindi gai maarawudə cidi karənniyenaro təmayera.

²⁸ Nankuruwu ingiye ngalyeranniya, nganji findi kewando. Gana fuwujane gademinno ngalyeranniya, mewu wuri kewando.

²⁹ Maaradə kauwasoro gəgəmdiyiro rijanadə, sunu dewu ngawo maaradəyen ingiro talarjagane wadu duniaye waryera.

³⁰ Daji maarawudə kəlanja njəkkaworo gərinjagane fuwu maaradəyen sunuwa ingiro talarjagai cane maara ganadəa ingiro kolduwu badiyera.

³¹ Bulusse soji kuradə-a sojiyadə-aro: «Maarawu ani maaradən napcaiwawoa, ranguwe rondo yikkawuwawo!»

³² Daji sojiyadə je maara ganayedəa kamjane koljane kikkuro.

³³ Fajar Bulus kəmbo jaworo tayi sammaa lowoje: «Akko ku kawundo mewu deri awima buwwi awo wakkaji gurenwidə!

³⁴ To, lowonjakkəna, nanlewandoro buiwo! Ai, kanduri kəla wundundoyema facciyiwawo.»

³⁵ Adəa wulyenniya, Bulus burodi ngoje fuwu tayi sammayen Alaro ardije fəsakce ngəro badiyeno.

³⁶ Daji tayi samma ye duno cawande gewo.

³⁷ Curo maaradəyen andi am yer yindin fitulurnin lukko arakkun.

³⁸ Jawune kulyeranniya, maaradə kambojoro algamadəa tekuro fiyeyera.

Ləptu maaraye

³⁹ Dunia wayenniya, maarawudə cididəa nojanni, amma ci bərəmbe na laa kattia kero. Rakcaia, maaradəa nadəro njadoro majai yera.

⁴⁰ Daji sunuwadəa suwuccane tekun kolyera. Sadəman je kəriduramsodəa rojənaa wuijane batta maara judaramdəa karuwaro casangiye na kattiadəro gərdu badiyera.

⁴¹ Amma na laa ingi kuruwu gəniro isane maaradəa cidiro gəmgəranniya, fuwunjudə kak daje, ngawonjudə ye duno təmbariyaye cakke nanamdu badiyeno.

⁴² Bare wundunjama kambi cəde ngərəmjənniro, sojiyadə kosowu sammaa njejoro nia ngoyera.

⁴³ Amma kuranjadə Bulussa njəkkawo cəraana nangaro, tayiro awo niajanadəa dapkeyeno. Am kambi nojanadəro wada ce burwon səkta ingiro gəptaa kambi cado ci tekuyero leja cəne

⁴⁴ am gadedə ye katako so, njongo maaraye soyen kəlan leja yeno. Adəgainin wundu yaye kəlewa salainin ci tekuyero kadio.

¹ Kələwa salainin kadiyendeya, cukudəro Malita canı fangeiye.

² Am nadən dasaanadə andiro ser dama baworo fəleseyəra. Ingi cuduri koro kakua nangaro, kannu fujane andi sammaa sosasera.

³ Bulus kəska kəla fal capce kannuro fiyeyenniya, fusi laa kannu fanje culuwe mukkonjua calje tangaadan.

⁴ Am nadəyedə kadi mukkonjuro tangaada talarji kerunniya, kattenjan: «Jiremaro, kam adə kamceji! Tekun ronju kajəna yaye, shara roa koljiwawo!» yera.

⁵ Daji Bulus kadidəa secce kannuro gəpciye kuttu fima tia cuwandənni.

⁶ Fuji bi ro bawoa bəp curiro təmajana duwon, ngəwuro gurejane awima tia cuwandənnidə, kuronja faljane ti sənəm canı badiyəra.

⁷ Karən na adəyen cidi laa lawan cukudəye Faliyus caniye mbeji. Tidə andia kəjiro kamsagane fannjun kawu yakkuro sosasera.

⁸ Bawa Faliyusedə dondi bowada, kange-a njarwo-a tia cadana. Bulus nanjuro leyenniya, mukko gənajiye moduwa cəde isangayeyeno.

⁹ Ngawo adəyen am dondi cukudəye gapcana isane tayi ye ngayera.

¹⁰ Adə nangaro andiro jauru bərsəm sade har sa cidundeye kidənniya, awo mərədundero faidaa sammaa sedo.

Bulusse bərni Rombero kənsio

¹¹ Ngawo kəndawu yakkuyen maara laa bərni Aleksandariyaye cukudən nangəri kojəna kəlanjun alama Kawuwa Sənəmbe cəgarənadəro ngayiye sapkadaiye.

¹² Bərni Sirakussero kadiyendeya, kawu yakkuro napkeiye.

¹³ Nadən jararadəa gaiye duwon, tekudəa falliye bərni Rigiumbero kadiye. Wajənanjua karuwa anəmbe fudu badiyenniya, kəla fuwunna ciniye kawu yindin duwon bərni Futiyoli canidəro isiyə jəpkeiye.

¹⁴ Nadən kərəmiya laaa nayeyeyiye. Andia dosane dawunjan mawuro napkeiye. Adəgainin bərni Rombero leyeyiye.

¹⁵ Kərəmiya Rombədə isiyero fangeranniya, andia kaptuwuro har Kasuwu Afiyusse-a Kusottoram Yakku-aro kadira. Bulus tayia kirunniya, Alaro ardije karwunjun duno kiwando.

¹⁶ Rombo kadiyendeya, koljane Bulus runju soji gadimanju-a rokko napkeno.

Bulusse kawuri nodo bargaa Alaye bərni Romben alamdu

¹⁷ Ngawo kawu yakkuyen Bulus fuwuwu yaudiyayea bowoje capkadaranniya, tayiro: «Kərəmiya, awima diwi jamande-a ada kaariyandeye-aro yiddəkkəni yaye, Jerujalemlan kosoma gai wua sadane mukko am Rombero sərənseyera.

¹⁸ Koro seddəranniya, ayau fima njejoye wulan bawo nangaro wua koldu kerawo.

¹⁹ Amma yaudiyadə wajənadəro, ayau jamaniro gənaduwaye takkəni yaye, doləniri sai Kaisar wuro shara səddiya yekko.

²⁰ Adəmaro nayia njarukke mana njaddəkke nəkke bowongerakko. Nonowo, təma Israyilawuye nangaro wu sərğa adəlan tikkerəkkənədə!»

²¹ Daji tayiye tiro: «Andidə, wotiya falma lardu Yahudiyaye kəlanəmlan fandiyyende, koro curo kərəmiyande na todən isanayen wunduma diwinəm wulji fanniyende.

²² Amma niyen awo təmanəmma fanduro rayiyena, dalilnjudə ndaran yaye kəwu adəa wajənarə noniyena,» yera.

²³ Daji Bulusso sardu kamgeyeranniya, tayi nanngəwun cayemaa kojənarə nanjuro kadira. Suwan tai har kajiri kude, Bulus nodo bargaa Alayea shedaje Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyye-alan njuttiye awo Isaa wujənaa kasaccaro tayiro kawuri kiddo.

²⁴ Awo wuljənədəa laanja kasatkera, laa ye kasattu wayera.

²⁵ Fandannin duwon, kawu lejaidəro Bulusse tayiro mana fal cədde: «Awo Ruhu Alaye ci Nawi Ishayayen kaariyandoro wuljəgənədə jire.

²⁶ Tiye:

*«“Lene, jama adəro wulle:
Ngəlaro fannuwi duwon,
kəlandoro təmmaro ngəyiwwawo.
Koro ngəlaro ruwi duwon,
təmmaro asunuwwawo.
²⁷ Awoa karwu jama adəyedə kibbajəna,
kiaddin səmonja fanjai,
simnja yea jakcana,
bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,
koro karwunjan asujanniro.
Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade
tayia isangagəkki.”†*

²⁸ «To, fannowo, lawar njəkkawo Alaye adə jama kərdiyayero juwadəgəna. Tayidə fanjai!»

²⁹ [Adəa wulyenniya, yaudiya kattenjan kambiwu cadiaro sapkadara.]

³⁰ Kərwu yindi latto Bulus fannju agəriyen napce, am tia kuroro isai sammaa mukko yindin kapciye,

³¹ wunduma tiro dapcəgənnin tayiro federo kawuri nodo bargaa Alaye cədde awo Kəma Isa Almasiwua wujənaa alamji kərga.

† 28:27 28.26-27 Ish 6.9-10

ROMANWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni Rombero ruwujægänadä

Badiduram

Bulus, ti kängayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Rombero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya Bulusse samman ti adä kuruwu wo, koro curonjun këla njëkkawo Alayedäyen federo ruwujäna. Akko isöp laa tayiro Jawal Romanwuye cani: Am samma biwu cadäna ye, daraja Alaye najaganni ye (Rom 3.23); Alwasi biwuyedä karmo, amma kënjö Alayedä Këmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye (Rom 6.23); Ala andiro kërawonju ngainin fëlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano (Rom 5.8); Cinëmlan «Isama Këmadä wo!» nãme karwunëmlan Ala tia karmolan cäsangënarö kasatkemma, njëkkawo fandëmi (Rom 10.9).

Akko nashawa curo wotiya adäyen dasaanadä:

Lewa (1.1-17)

Adamgëna samma biwuwu (1.18-3.20)

Kambërselan jiremaro waldu (3.21-5.21)

Ser Alaye biwuro cadi wa? Jaawu Bulusse (6.1-8.39)

Ser Alaye wadunju bowuro kalakci wa? Jaawu Bulusse (9.1-11.36)

Këndëgai jama Isaa gawuye (12.1-15.13)

Lewa daryeye (15.14-16.27)

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni Rombero ruwujægänadä

LEWA

¹ Wuma Bulus wolodi Isa Almasiwuye ye, kängayambo walduro bowowada ye, kawuri këji Alaye wulduro galaada ye,

² kawuri këji duwon Ala kuren nawiyanjuyen kitawuwa* darajaalan ci cãne wadu ngojënadä.

³ Kawuri këjidä këla Tadanjuyen, ti duwon naptunju adamgënyen kaduwu Nawi Daudaye,

⁴ koro këla Ruhu Alayen karmolan cidunju nangaro kënduwoaro Tada Alayero tabbaccanadä, tima Këmande Isa Almasiwu wo.

⁵ Tilaman ser-a nankëngayam-aa kiwandiye, cunju nangaro amso curo kërdiya sammayen tia kasacca jaaro.

⁶ Curonjan nayi ye jama Isa Almasiwuyero walduro bowowada.

⁷ Nayi duwon Ala njaraana ye, muminnö walduro bowonjana ye bærni Romben dëgawwa sammaro: Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Bulusse Isaa gawu bærni Rombea kuroro rawo

⁸ Burwo sallammin Isa Almasiwuyen nayi samma nangaro Alania wusenëkki, mana kambërsendoye dunia ngalan cadidëro.

⁹ Ala shedamani, ti duwon ronilan ambëtkëkke kawuri këji Tadanjuyea ma-wonëkkidä, dadu baworo nayia tannjakke

* **1:2 1.2 kitawuwa** - Kitawuwa darajaa yaudiyaye. Tayia Aman Caye yelan bowojai.

¹⁰ kullum moduwa njaddækki, koro Alaye cædia, dama nandoro leduye fandëkkoro tia korækki.

¹¹ Nayia kuroro jauro raakkëna, kënjo serre Ruhu Alayen karwundoro duno njoma laa nayiro njaddëkkoro,

¹² wotte kattenden kambërse kaando-a kakke-ayen andi samma duno fandiyoro.

¹³ Këramiya, adëa nonuwiya, raakko: Kërdiya larduwa gadeyen gai, curondo yen nema laa fandëkkoro ngëwuro nia nandoro leduye ngökkëna, amma har kuro fandëkke lekkëni.

¹⁴ Am këla fërëmgada yen kal, fërëmdënni yen kal, ilmuwu yen kal, ilmuwu gëni yen kal, tayi sammaro kawuri këji wulduwuro këlaro ngökkëna.

¹⁵ Adëma nangaro nayi bërni Romben dëgawwadë yero kawuri këji wulduwu jauro raakënadë.

Kënduwo kawuri këjiye

¹⁶ Këla kawuri këjidëyen nangukkëni, tima kënduwo Alaye kam tia kasaccënama fi yayero njëkkawo kudomadë wo, burwon yaudiyaroro, koro yauidiya gëni yero.

¹⁷ Curo kawuri këjidëyen nanjire Alaye fëledi, nanjire duwon kambërseyen isi ye, kambërsero simojiyi yedë, kitawulan ruwuwadadë gai: «Kam jiremädë kambërseyen roa dëgai.»†

ADAMGËNA SAMMA BIWUWU

Kërdiya na Alayen biwuwu

¹⁸ Gërgadu Alaye samën këla awo nanmuminne gëni so, jirenambu so samma am jirenambulan jiredëa gërajaidëyen fëledi,

¹⁹ dalilnjudë awo këla Alayen nodidë tayiro farak, Ala tayiro isanojögëna.

²⁰ Tën dunia alaktënyen awowa Alaye taruiwawodë nowada, awo alaktënadëyeman federoro tarui nangaro, tayima kënduwonju sawisoye-a naptunju Alaye-a wo. Adëgaima amdëye dalilnja Alaa nodunambuyë bawo,

²¹ dalilnjudë Alaa nojana yaye, tiro daraja cadënni bi tia wusejanni, amma hangalnja ye bowuro walje karwunja hangal bawoadë ye duwuro waljëna nangaro.

²² Hangal këjiaro këlanjaa ngoyera, amma joriyaroro waljane

²³ daraja Ala tëmmaro nuiwawoyedëa gumkiya adamgëna so, ngudowa so, lëmanna si dewua so, nganjin gërdawu soye camunolan falyera.

²⁴ Adë nangaro mangar diwi karwunjayen Ala tayia curo tayirnambuyen kolje tiyinjan faidadane awo nangua kattenjan kedo.

²⁵ Jire Alayedëa kattuwulan faljane Alaktuma yayero awo alaktënaroro ambëccagane sujada keddo. Ala Alaktumadëmaro har abadaro njungoro tio! Amin.

²⁶ Adëmaro Ala tayia curo jarawa nanguayen kolyeno. Kamuwanja këndo kalkaldëa awo kalkal gënilan falyera,

²⁷ koro jiri adëgainin kongwawa ye kamuwa-a këndo kalkal koljane mëradu kamanjayë jauro cadane katte kongwawayen awo nangua cade ajawu jawallan luwonjayë wajipcënadë këlanjaro kikkuro.

²⁸ Alaa nodudëa awo ngëlaro ngoduro wajana nangaro, Ala tayia hangal yeskadaro awo jussënni cadoro kolyeyeno.

²⁹ Karwunjadë jirenambu so, nankëlado so, mangar diwi so, niadiwi so samma yen cëmbërëna, mandëna so, kam njejo so, lawala so, curoyindi so, awo diwi diwi so yen rapkada. Tayi tarwawu,

³⁰ ngadarwu, këladowa Alaye, am jau, rokurawu, këla fëleduwu, diwi dioro masku, amwurawanjaa ganambuwu,

³¹ hangalnja bawo, nan'adal so, kërawo so, kanjimari so ye bawo.

† 1:17 1.17 Hab 2.4

³² Shara Alaye duwon am kəndo aniso gai cadimadəro wowom karmoye wajipcəgənədə dam nojana yaye, tayi runjua gəni cadi, koro am cadidə yea ardijai.

2

Shara Alaye jire

¹ Adə nangaro, ni duwon ambo shara yiddəmidə, wunduro walyem yaye, dalilnəm adəa dioye falma bawo, dalilnjudə ni am gadero shara yiddəmiya, kəlanəm sharanəmi, awo cadidəmaa dimidəro.

² Shara Alaye kəla am kəndo ania cadimadəyedə jirero noniyena.

³ Ni kam, am awo ania cadimadəro shara yiddəmi duwon ni ye tayi gai dimidə, wowom Alayero kanəmi wa təmanəm?

⁴ Ra, Alaye nanngəlanju-a afunju-a kanadinju-a tərəmdəa ruyem? Nanngəlanjudə tuwa dioro simonjiyidəa nonəmmi wa?

⁵ Kəlakibbunəm-a tuwanambu karwunəmbe-a nangaro yim gərgadu Alaye-a sharanju jireye fəledidə-aro ajawu jau fit kəlanəmbo capkəgəmi.

⁶ Ala wundu yayero kəla kəndonjuyen kalkallo ci:

⁷ Am duwon kəndo ngəla diolan neccane daraja-a bərsəm-a ro njəpciwawodə-aa majaimadəro ro sawisoye ci,

⁸ amma am duwon kəla rawon jiredəa wajane jirenambu jagaimadəro gərgadu-a karwujau-a fəlejiji.

⁹ Wundu duwon awo diwi diomadə, basari-a bone-a tia cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi,

¹⁰ amma daraja-a bərsəm-a nanlewa-a ti ngəla diomadəa cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi.

¹¹ Nonowo, Ala amba gayirjiwawo.

¹² Am samma Attauraa nojannin biwu cadimadə Attaura bawolan sanui, koro am samma fərdu kənduwo Attaurayen duwon biwu cadimadə, Attauralan tayia sharajai.

¹³ Attauraa kərəndumaso fuwu Alayen jirewu gəni, amma Attauraa gamasoma jirewuro waljai wo.

¹⁴ Awoa kərđiya Attaura cadanni duwon halnja tayia simojiye awo Attauraye amarjənədəa cadiya, cadanni yaye, awo cadidə naptu wədanjayero walji.

¹⁵ Naptunjayen awo Attaura amarjənədə karwunjan ruwuwadaro fəlejai, halnja ye ngai shedaji, koro karwunja sa laan tayia sariwuji, sa laa yen jirewuro asujiyi.

¹⁶ Kəla kawuri kəji mawonəkkidəyen yim duwon Ala Isa Almasiwuyen asər ambea sharajidən awo ani wakkajai.

Yaudiya na Alayen biwuwu

¹⁷ To, ni kəlanəmbo yaudi nəmidə, Attauraro njuttəgəmi, Alalan awulo bumi,

¹⁸ rawo Alayedəa nonəmna, Attauradəa kəranəmna nangaro awo ngələdəa gayirnəmi,

¹⁹ nima tabbatto kambuwaye jeduma woro nonəmna, nima koro am curo duwuyen dasaanaro nur kudoma,

²⁰ am hangal bawoaye alamduma, yallaye maləm woro nonəmna, ni Attauralan ilmu-a jire-a sammaa kalkallo tammadə,

²¹ to, am gadero yikkərami duwon, kəlanəmbo yikkərambawo wa? Ni duwon bare nambarwu cadənni wulləmidə, nambarwu dimbawo wa?

²² Ni duwon bare kənjəna cadənni nəmidə, kənjəna dimbawo wa? Ni duwon gumkiyaa haramgadaro ngonəmidə, kare fadowa sənəmbe ndalləmbawo wa?

²³ Ni kəla Attaurayen awulo bumidə, ganambunəmlan Alaro daraja njo wanəmi.

24 Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nayi nangaro kərđiya cu Alayedəa bassai.»†

25 Wada Attauraye gamia, kajadə* faidaa, amma Attauraa ganambumaro walləmia, kajanəmdə kajanamburo waljəna.

26 Ngaima jəmbələm wada Attauraye jəgaia, kajanambunju kajaro ngojaiwawo wa?

27 Koro kam tiyilan jəmbələm duwon awo Attauraye amarjənədə cədidə nia sharanji, ni kitawu so, kaja so tamma duwon Attauraa ganambumadə.

28 Yaudidə kam deyan yaudiro fəlediyi gəni, koro kaja jireyedə awo tiyiye turui gəni,

29 amma yaudidə kam curon yaudi wo, koro kajadə ye awo karwuye wo, arawuyen gəni, Ruhu Alayen kadio. Njungoronju na amben gəni, na Alayen wo.

3

Adamgəna samma na Alayen biwuwu

1 Adə nangaro naptu yaudiyedə awi faidanju wo? Awi kajadəye riwanju wo?

2 Jiri fin yaye ngəwu mbeji. Kuranjudə, mukko yaudiyadəyero kawuri Alaye casakkəna.

3 To, nda? Laanja kasaccannia, kasattunambunjadə aman Alaye baworo cədi wa?

4 A'a, təmmaro ngai gəni! Kam fi yaye kattuwumaro walji yaye, Aladə jirema dəgai, kitawulan ruwuwadadə gai:

«Mananəmlan jiremaro nonjai ye,
sharanjaiya, kənnasar fandəmi ye.»†

5 Amma jirenambundedə nanjire Alaye fəlejia, awi wulliye? Ala ajawu gənaduwwumadə jirenambuma wa? Kəla mana kamben manayekko.

6 A'a, təmmaro ngai gəni! Adə gənia, ndayin gəle Ala am duniayea sharaji?

7 Kattuwunilan jire Alaye ngəwuro tərgane Alaro daraja cadia, awiro gəle koro yaye wua biwumaro sharasai?

8 Koro awiro gəle har ngai wuldiwawodə: Nda diwi diyo, ngəla isoro? Am laa manande cadi adəmaa yikkəraiye cani. Tayidə, wowomnja jussəna!

Jirema falma bawo

9 Awi gəle? Andi yaudiyadə am gadero wa ngalwo? A'a, təmmaro ngai gəni! Yaudiya-a kərđiya-a samma fərdu kənduwo biwuyen dasaanaro calan fəleniyena.

10 Kitawulan ruwuwadadə gai:

«Jirema bawo, falma bawo,

11 kam asujəna bawo, Alaa madama bawo.

12 Tayi samma jawal koljana, kəla tilonna faida baworo waljana,
kam ngəla dioma bawo, falma bawo.†

13 Ngowoljonja kauri kaada gai, təlamnjan amba jambajai.†

Fərdu ka cinjayan dawı fusiyea.†

14 Cinja baskudu-a manakuttu-an cəmbəřəna.†

15 Sinja kam njeoro doi,

16 jawalnjan masiwa-a kudəra-aa,

17 koro jawal nanlewaye nojanni.†

18 Adəgaima Ala rida karwunjan bawo.»†

† 2:24 2.24 Ish 52.5 * 2:25 2.25 kajadə - Noduwwuram aman caye katte Ala-a jamanju yaudiya-ayennedə. † 3:4 3.4 Jaw 51.4 † 3:12 3.10-12 Jaw 14.1-3; 53.1-3 † 3:13 3.13 Jaw 5.9 † 3:13 3.13 Jaw 140.3 † 3:14 3.14 Jaw 10.7 † 3:17 3.15-17 Ish 59.7-8 † 3:18 3.18 Jaw 36.1

¹⁹ Awi yaye Attaura wuljidə, am fərdu kənduwo Attaurayen dasaanaro wuljiyiro noniyena, ngainin ci wunduye yaye gəm cədo, dunia sammaa shara Alayero caado.

²⁰ Ai, nodu biwuyedə Attaurayen isi, adə nangaro wunduma wada Attauraye galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawo.

KAMBƏRSELAN JIREMARO WALDU

Wada Attaurayen gəni, kambərselan

²¹ Amma kərmadə nanjire Alaye wada Attauraye galan gəni tuwandi, Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a tia shedajana.

²² Nanjire Alayedə Isa Almasiwuye mərsaduyen am kasattuwu sammaro isi, gayirdu bawo.

²³ Tayi samma biwu cadəna ye, daraja Alaye najaganni ye,

²⁴ amma merudu Isa Almasiwulan tuwandidəyən dero sernjulan jirewuro waljai.

²⁵ Ala nanjirenju fəlejoro, Almasiwua laya fastu gərgadunjuyero kaino, koro ngainin tia bunjuyen* kambərselan kasaccane jirewuro waljai. Awoa Ala afunju nangaro biwuwa kureye wowomjənni.

²⁶ Adəa dionjudə, jaman kərmayen nanjirenju fəlejoro, ngainin Aladəma jire ye, kam Isaa kasattumadəa jiremaro cədimə ye wo.

²⁷ Nda gəle awulo bodə? Bawo! Kəla wada jiri fiyen? Kəla wada kidayen? A'a, kəla wada kambərsəyən.

²⁸ Nonowo, kam wada galan gəni, kambərselan jiremaro waljiro tabbatkeyeiye.

²⁹ Ra, Aladə Ala yaudiya runjaye wa? Kərdiyaye ye, gəna? Aaa, kərdiyaye ye,

³⁰ Aladə falma nangaro, ti duwon am kajaadaa kambərsəyən jirewuro cədi, koro jəmbələmba yea kambərsəyən jirewuro cədidə.

³¹ Adə nangaro kəla kambərsəyən Attauradəa baworo diye wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Attauradəa tabbatkeyeiye.

4

Misal Nawi Ibrahimbe

¹ To, kaarinde Nawi Ibrahimdə, awi gəle wulliye? Naptunju adamgənayen, kəla kambərsəyən awi asujo?

² Ca Nawi Ibrahim kida diolan jiremaro walyenoa, dalil awulo boye cədana, amma fuwu Alayen gəni.

³ To, awi kitawu wuljo? «Nawi Ibrahim Alaa mərsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno.»†

⁴ Kam kida cədidəro biyanjudə kənjo gəni, alwasi.

⁵ Adə yaye kam duwon kida cədiwawo, amma Ala am diwia jirewuro diomaa mərsajidə, kambərsenju nangaro tia jiremaro ngoji.

⁶ Nawi Dauda ye kam duwon Ala tia kidanju gəni nangaro jiremaro ngojidəyē barganju wuljənədə gai:

⁷ «Barganja am ayauwanja ye gawurdəna, biwuwanja ye jakkadadə.

⁸ Barganju kam Kəmande tiro biwunju təmmaro gənajiyiwawodə.»†

⁹ Barga adə am kajaada runjayema wa? Ra, jəmbələmba ye cawandi? Kambərsə Nawi Ibrahimbe nangaro Ala tia jiremaro ngojənaro wulliye.

* 3:25 3.25 bunjuyen - Karmonju kəla kəskayen nangaro. † 4:3 4.3 Bad 15.6 † 4:8 4.7-8 Jaw 32.1-2

¹⁰ Dəlwu filan tia jiremaro ngoyera? Kajanjualan ra jəmbələmlan? Sa ti kajaadalan gəni, jəmbələmdələman.

¹¹ Kajadəa alama gairo kiwando, alama duwon sa kajadənnin kambərsenju nangaro nanjire cuwandənədəa tabbacciyidə. Ngainin Nawī Ibrahim bawa am kambərsea jəmbələm dasaana sammayero walyeno, tayi yea kambərsenja nangaro jirewuro ngojaro.

¹² Koro bawa am kajaadaye yero walyeno, tayi duwon kajaada runju gəni, jawal kambərseye bawande Nawī Ibrahim sa jəmbələmlan jəganədə yea jagaidə.

Wadu Alaye-a kambərse kambe-a

¹³ Ala Nawī Ibrahim-a kaduwunju-aro warasama duniayero walji cəne wadu ngoyeno, wadu duwon wada Attauraye galan gəni, nanjire kambərselan isidəyen tiro cinadə.

¹⁴ Ca wada galan amso warasawuro walyeraa, kambərsedə ye bowu fat, wadudə ye faidanju baworo waljəna,

¹⁵ wadadə gərgadu Alaye cuwudi nangaro. Na wada bawolan wada ganambu ye bawo.

¹⁶ Adəma nangaro wadudə awo kambərseye wo. Dalil wadu serlan isidə, tima kaduwu sammaro tabbaccuworo, kam wada jəganama runjuro gəni, kam kambərse Nawī Ibrahimbea jəganama yero, ti duwon bawa andi sammayedə.

¹⁷ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nia bawa jama kada kadamiyero ngidəkko.»† Tidə Alaa kasaccəna, Ala duwon am sanunaro ro cakke awo bawoa mennaro cədidə.

¹⁸ Təma bawo yaye, Nawī Ibrahim təmajə Alaa mərsajə ngainin bawa jama kadayero walyeno, Alaye tiro: «Kaduwunəm ngəwujai,»† cənnadə gai.

¹⁹ Ti kərwunju mia gai duwon, kiarijəna ye, koro Saratu ye cambiwaworo curuna yaye, kambərsenju duno baworo waljənni.

²⁰ Wadu Alaye shekku bawoalan kasacce kambərsenjulən dunoaro walyeno, koro Alaro daraja kaino,

²¹ awo Ala cədi cənnadəa cədiro tabbato mərsajəna nangaro.

²² Ngainin kambərsenju nangaro Ala tia jiremaro ngoyeno.

²³ Mana ruwuwada adə: «Tia jiremaro ngoyeno,» ti runjuro gəni,

²⁴ andi yero ruwuwada. Ala andi yea jirewuro ngosai, ti duwon Kəmande Isaa karmolan cəsangənədəa mərsaniyena nangaro.

²⁵ Isadəa biwuwande nangaro sərəccagane kano, koro jirewuro walliyoro karmolan ciyeno.

5

Nanlewa Alaye fando

¹ Adə nangaro, kambərselan jirewuro walliyenadə, Kəmande Isa Almasiwuyen katte andi-a Ala-ayen naptu nanlewayea.

² Isa nangaro jawal kambərseyen ser curonjun dəgaiyena adəro ngawo fandiyeana, koro karwunde curo təma daraja Alayen kəjjjəna.

³ Koro adəa kojənarə curo boneyeman karwunde kəjjjəna, bonedə kanadi cuwudiro noniyenadəro.

⁴ Kanadidə ye hal ngəla cuwudi, koro hal ngələdə ye təma cuwudi.

⁵ Təmadə tiyisam cuwudiwawo, Ala karwundero Ruhunju sadənayen kərawonju cakkənadəro.

⁶ Awima rangiyena bawoalan Almasiwu am Alaa ga wajana nangaro sa kalkalnin kano.

† 4:17 4.17 Bad 17.5 † 4:18 4.18 Bad 15.5

⁷ Kiaddin kam laa kam jirema nangaro ronju ci, waneye kam laa kam ngəla nangaro rakce ronju ci.

⁸ Amma Ala andiro kərawonju ngainin fəlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano.

⁹ To, andi kərma bunjuyen* jirewuro walliyenadəro, adəa kojənarō tiyen gərgadu Alayero kaniye.

¹⁰ Sa andi kəladowadən karmo Tada Alayen Ala-a solodiyenaa, adəa kojənarō solodiyenadə ronjuyen njəkkawo fandiye.

¹¹ Koro adə runju gəni, Kəmande Isa Almasiwuyen na Alayen karwunde kəjjəna, tiyen kərma solo fandiye adə.

Nawi Adam-a Isa Almasiwu-a

¹² Adə nangaro, jiri kam fallen† biwu duniaro ngaye biwuyen karmo ngaanadə gai, ngainin karmodə am sammaro tatargaada, tayi samma biwu cadənadəro.

¹³ Kawu Ala Attaura ciro, dunialan biwu mbeji, amma sa Attaura bawodən wowom gənadiyiwawo.

¹⁴ Adə yaye jaman Nawi Adamben tai Nawi Musayero kudero karmodə kəla am sammayen kərga, har am biwuwa yestu Nawi Adambe-a camun cadənnidəmaa lejəna. Nawi Adamdə camuno ti fuwun kəndemadəye.‡

¹⁵ Amma kənjodə ayaudə-a camun gəni. Ayau kam faldəye nangaro am ngəwu kasunoa, adəa kojənarō ser Alaye-a kənjō ser Isa Almasiwu kam faldəye-a am ngəwuro tasargaana.

¹⁶ Koro kənjodə awo ayau kam faldəye cuwudənadə-a camun gəni. Awoa shara ayau fal jəganadə wowom kiwudo, amma kənjō ayau kadaa jəganadə nanjire kiwudo.

¹⁷ Kam fal nangaro kəla ayau kam faldəyen karmo kəla am sammayen kərmai cunodi, adəa kojənarō am ser ngəwu-a kənjō nanjireye-a camoyimasodə Isa Almasiwu wotte kam faldəyen roa dasaane kərmai canodi.

¹⁸ Adə nangaro, jiri ayau kam falle am sammaro wowom cuwudidə gai, ngainin kəndo nanjireye kam falle am sammaro jiremaro waldu-a ro-a cuwudi.

¹⁹ Awoa ganambu kam fallen am ngəwu biwuwuro waljanadə gai, ngainin ga kam fallen am ngəwu jirewuro waljai.

²⁰ Koro ayaudə ngəwujoro Attaura kadio, amma na biwu ngəwujənadən, ser Alaye tia jauro kojiro ngəwuyeno.

²¹ Ngainin jiri biwudə karmolan kərmai cunodənadə gai, ngaiman ser Alaye nanjireyen kərmai cunode ro sawisoye Kəmande Isa Almasiwuyen cuwudi.

SER ALAYE BIWURO CADI WA? JAAWU BULUSSE

6

Biwuro no, Almasiwulan dəga

¹ To, awi gəle wulliye? Ser Alaye ngəwujoro curo biwuyen wa dəgaiye?

² A'a, təmmaro ngai gəni! Andi biwuro nuiyenadə, jiri fin gəle curodən koro dəgaiye?

³ Wundunde yayero kasala sadde Isa Almasiwuro kəlsaanadə, karmonjuro kəlsaanaro nonuwwi wa?

⁴ Adə nangaro, kasala karmonjuro kəlsaanadəlan ti-a rokko sittərasanadə, ngainin jiri Almasiwudə daraja Bawadəyen karmolan cijənadə gai, andi ye kəndəgai bərin diye.

* 5:9 5.9 *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro. † 5:12 5.12 *kam fal* - Nawi Adam. ‡ 5:14 5.14 *ti fuwun kəndemadə* - Almasiwu.

⁵ Karmonju-a camunno tiro kældiyiyenadē, tabbato karmolan cidunju-a camunno tiro kældiyiye.

⁶ Halnde caye dēgaiyenadēa ti-a rokko kēskaro jajaanaro noniyena, duno biwuyedē baworo waljo, bare gadero karea biwuyero walliyendero.

⁷ Kam nunadē biwu-a firdane nankam kēlaye cuwandēna.

⁸ Almasiwu-a kallo nuiyenadē, ti-a kallo roa dēgaiyero mērsaniyena,

⁹ koro Almasiwu karmolan cijēna nangaro, gadero nuiwaworo noniyena. Kēnduwo karmoyedē kēlanjun bawo.

¹⁰ Nonjudē, tilo lonno biwua baworo dioro kano, amma ronjuadē, Alaro daraja njoro roa dēgai.

¹¹ Jiri adēgainin nayi ye nuwe kēnduwo biwuye kēlandon baworo waljēna ye, koro Isa Almasiwulan roa dēgawe Alaro daraja yiwi yero kēlandoa ngonowo.

¹² Adēma nangaro bare biwu kēla tiyindo nomayen kērmai cunode mangarnjua gawwi.

¹³ Bare tiyindo kare kida jirenambu dioye gai mukko biwuyero yakkuwwi, amma karmolan roa cinuwwadē, kēlandoa Alaro yowo, tiyindo ye kare kida nanjire dioye gai Alaro yowo.

¹⁴ Kēnduwo biwuyedē gadero kēlandon bawo, nayidē fērdū wadayen gēni, fērdū ser Alayen dēgawi nangaro.

Kareawa nanjireye

¹⁵ To, awi gēle? Andi fērdū kēnduwo wadayen gēni, fērdū ser Alayen dēgaiyenadē, koro yaye biwu diye wa? A'a, tēmmaro ngai gēni!

¹⁶ Kamba garo tiro karea gai kēlando kewwa, ti gawidēye kareawaro walluwiro nonuwwi wa? Biwu gadē karmoro cadī, koro Alaa gadē nanjire cuwudi.

¹⁷ Amma Alaa wuseniyo! Nayi calan kareawa biwuyedē kērma karwundo samman alamdu jiri njasakkēranadēa gawe

¹⁸ biwu-a firduwe nankam kēlaye fanduwe kareawa nanjireyero walluwwa.

¹⁹ Naptundo adamgēnaye nangaro mana kamben manayekko. Jiri calan tiyindo tayirnambu so, nandiwi soro karea gai kēlando yiwe na kojēnaro nandiwiwo cadēnadē gai, adēgainin kērma karea gai tiyindo nanjirero yowo tayirro walloworo.

²⁰ Sa nayi kareawa biwuyedēn, nayi fērdū kēnduwo nanjireyen bawo.

²¹ Awowa duwon kērma tayia nangunuwidē, sadēn awi faidanja wo? Awowa awo aniye leduwuramnja karmo.

²² Amma kērma biwu-a firduwe nankam kēlaye fanduwe kareawa Alayero walluwwadē, faidanjudē tima nantayir wo, leduwuramnju ye ro sawisoye.

²³ Awowa alwasi biwuyedē karmo, amma kēnjo Alayedē Kēmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye.

7

Misal larusaye

¹ Kēramiya, nayi Attaura nonuwwasoro wulnjagakki, kam ronjualan, kēnduwo wadayedē kēlanjun mennaro nonuwwi wa?

² Misallo kamu kwaadē tiro wadalan kēllaada kwadē ronjuamaa. Amma kwadē kanoa, wadadē kēlanjun bawo.

³ Adē nangaro kwadē ronjua duwon kwa gade kidoa, tia kēnjēnamaro ngojai. Amma kwanju kanoa, wada adē kēlanjun bawo, kwa gade kido yaye, ti kēnjēnama gēni.

⁴ Kɛramiyani, jiri adɛgainin nayi ye tiyi Almasiwuyen wadaro nuwwa, ngainin kam gadeyero walluwi, ti karmolan cijɛnadɛyero, koro nema Alaro yakkiye.*

⁵ Sa hal tiyiyelan† dɛgaiyenadɛn, jarawande biwuye wada cɛsangɛnadɛ tiyindea cakke nema karmoye kekkiye.

⁶ Amma awo calan rosanadɛ-a firidiye nuiyena nangaro, kɛrma wadadɛ kɛlandɛn bawo, ngainin jawal caye wada ruwuwadayen gɛni, jawal bɛrin Ruhuyen wolodiya Alayero walliye.

Hal biwuye

⁷ To, awi gɛle wulliye? Wada Attaurayedɛ biwu wa? A'a, tɛmmaro ngai gɛni! Wadayen gɛnia, biwu nokkiwawo. Misallo ca wadaye: «Bare mangar dimmi,»† cɛnnia, mangardɛa asukkɛni.

⁸ Amma biwudɛ wadayen dama kiwandɛnniya, mangar jiri jiri karwuniro kekko, wada bawonin biwu nuna nangaro.

⁹ Calan sa wada bawolan ronɛa kɛrgakko, amma wadadɛ kadinniya, biwudɛ roaro walje wudɛ kanukko.

¹⁰ Wada ro kudomadɛ wuro karmo sukkudo.

¹¹ Biwudɛ wadayen dama cuwande wua jambase wadadɛyen roro seso.

¹² Adɛgaima Attauradɛ tayir, koro wadanjudɛ tayir ye, jire ye, ngɛla ye.

Karwunden biwua

¹³ To, awo ngɛla adɛ wuro karmo wa sukkudo? A'a, tɛmmaro ngai gɛni! Biwudɛma biwuro fɛledoro awo ngɛladɛyen kidanju karmoye wulan cɛdo, wadadɛyen biwudɛ na kojɛnaro biwuro waljoro.

¹⁴ Wadadɛ awo Ruhuyero noniyena, amma wudɛ awo tiyiye, kɛrɛa fɛrdu biwuye gai saladɛna.

¹⁵ Kɛndonidɛmaa asunɛkkiwawo. Awoa awo raakkɛnadɛa gɛni, awo wakkɛnadɛmaa dikki.

¹⁶ Awo wakkɛnadɛa dikkia, wadadɛ awo ngɛlaro ardinɛkkɛna.

¹⁷ Ngaima kɛrma wu gɛni, biwu wulan dɛganamadɛ awo ania cɛdi.

¹⁸ Wulan, wotte naptuni adamgɛnayelan, awo ngɛla fima dɛganniro nokkɛna. Akko nia awo ngɛla dioye nanin mbeji, amma duno tia dioye bawo.

¹⁹ Ngɛla raakkɛnadɛa dikkiwawo, amma diwi wakkɛnadɛ tima awo dikkidɛ wo.

²⁰ Awo wakkɛnadɛa dikkia, kɛrma wu gɛni dikki, amma biwu wulan dɛganamadɛ cɛdi.

²¹ Adɛ nangaro wada adɛa wulan fandɛkki: Awo ngɛla dio raakkɛna duwon, diwi ye nanin mbeji.

²² Karwunin wada Alaye tai dakke raakkɛna,

²³ amma wada laa gade tiyinin rukki. Wada adɛ wada hangalniyero kɛriwu cɛkkade wua kosoma wada biwuye tiyinin dɛganadɛye sɛddi.

²⁴ Kuttuni, awo njunoduye wu! Wundu gɛle wua tiyi karmoye adɛlan sɛmoyi wo?

²⁵ Kɛmandɛ Isa Almasiwuyen Alaa wuseniyɛ! Ai, hangalnin wada Alaye gakki, amma naptuni adamgɛnayelan wada biwuye gakki.

8

Ruhu Alayen kɛndɛgai bɛrin dio

¹ Adɛ nangaro kɛrma am Isa Almasiwua gawudɛro wowom fima bawo,

* **7:4 7.4** *nema Alaro yakkiye* - Alaro faidaaro walliye. † **7:5 7.5** *hal tiyiye* - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujɛna, koro curo biwuyen dɛgana. † **7:7 7.7** NL 20.17

² dalilnjudə wada Ruhuye duwon Isa Almasiwuyen ro njomadə wu-a wada biwuye-a karmoye-a firsane nankam kəlaye sina nangaro.*

³ Awo duwon wada naptu adamgənanaye nangaro lawu rakce cədənnidəa Ala kido. Biwu nangaro Tadanjua alama tiyinde biwumaye gainin juwajiye tiyilan biwudəro wowom gənanayeyeno.

⁴ Adəa dionjudə, nanjire wada wuljənadə andi duwon naptu tiyiye gəni, Ruhuyen dəgaiyenadəlan tədo.

⁵ Am duwon hal tiyiye dasaanamadə hangalnja kəla awo tiyiye kərga, amma am duwon hal Ruhuyen dasaanamadə hangalnja kəla awo Ruhuyen kərga.

⁶ Hal tiyiyedə karmo, amma hal Ruhuyedə ro-a nanlewa-a.

⁷ Awoa hal tiyiyedə kəladə Alaye, dalilnjudə wada Alaye jəgaiwawo, təmmaro rakce jəgaiwawo.

⁸ Am hal tiyiyea gawudə rakcane ardiya Alaye cawandiwawo.

⁹ Amma nayidə hal tiyiye gəni, Ruhuyen kərgaw, Ruhu Alaye nayilan dəgana nangaro. Kam duwon Ruhu Almasiwuye tilan dəgannidə, tidə Almasiwuye gəni.

¹⁰ Almasiwudə nayilan kərgaa, tiyidə biwu nangaro nuna, amma Ruhudə nanjire nangaro ro ci.

¹¹ Koro ti Isaa karmolan cəsangənadəye Ruhunju nayilan kərgaa, daji ti Almasiwua karmolan cəsangənadə Ruhunju nayin dəganadəyen tiyindo nomadə yero ro cakki.

¹² Kəramiya, adəma nangaro wajipnde mbeji, amma hal tiyiye dəgaro gəni,

¹³ awoa hal tiyiye dəgawwaa, nuwi, amma Ruhudəyen kəndo tiyiyedəa yejuwwaa, roa dəgawi.

¹⁴ Am duwon Ruhu Alaye tayia simojimadə tayima tadawa Alayedə wo.

¹⁵ Ruhu fanduwwadə nayia kəreawaro gəni ngedo har walduwe rinuwidə, amma Ruhu nayia tadawa Alayero diomadəa fanduwwa, tilan kowo sammiye: «Abba, Bawa!» niye.

¹⁶ Ruhu Alaye kəlanjudə karwunde-a rokko andi tadawa Alaye woro shedaji,

¹⁷ koro andi tadawadəro, andi ye warasawu, warasawu Alaye ye, wotte Almasiwu-a rokko warasawu. Ti-a kallo bone kiaiyea, ti-a kallo ye daraja fandiye.

Təma darajaye

¹⁸ Wuyenna bone jaman kərmayedə martawa daraja andiro fuwun fəlediyidəyea najiyiwawo.

¹⁹ Awowa alaktəna samma fəledu tadawa Alayea gangadaaro gurejai.

²⁰ Awo alakkadadə faida baworo kalaktəna, amma rawonjun gəni, Ala duwon tia kalakcənadə nangaro. Alaye rawonjudə tima

²¹ awo alakkada kəlanjudə nankərea njəptuye-a firdane nankam kəlaye darajaa tadawa Alayedəyen nuwanju ye cuwandi.

²² Kua yaye awo alakkada samma kəla tilonna njəmje bone kənjambiye cairo noniyena.

²³ Awo alakkada runju gəni, andi duwon Ruhu Alaye nema burwoyero fandiye adə, andi ye karwunden njəmmiye tadawa Alayero waldunde,† wotte tiyindea merududəa gangadaaro gureniye.

²⁴ Təma taiyena adəlan njəkkawo fandiye, awoa təma turuidə təma gəni. Wundu gəle awo curuidəa təmaji?

²⁵ Amma awo ruiyewawodəa təmaniyenaa, neddiye kanadilan tia gureniye.

²⁶ Koro ngaiman Ruhudə dawu nanlawundeyen banasagai, jiri moduwa ngəlaro diyedəa noniyende, amma Ruhudə kəlanju andiro mana wuldiwawolan Alaa sakkori.

* **8:2 8.2** wu-a - Ruwuwa mukoye kureyedəye laanja wu cani, laa ni cani, laa ye andi cani. † **8:23 8.23** tadawa Alayero waldunde - Ala damsane tadawanjuro walliye.

²⁷ Ti awo karwun dægana kuromadə nia Ruhuye nojəna, ti Ruhudə kəla awo Ala cəraanayen muminnaro cukkori.

²⁸ Koro Ala am tia caraana ye, kəla fasalnjuyen bowojəna yero awi yayea ngəlaro cəddiro noniyena.

²⁹ Awoa am duwon Ala caman tayia nojənədə, tayi ye camuno Tadanjuyero waljaro kadarjəna, ti karu tadawa ngəwuyero waljoro.

³⁰ Tayi kadarjənədəə bowoyeno, koro tayi bowojənədəə jirewuro kido, koro tayi jirewuro cədənədəro daraja kaino.

Kərawo Alaye

³¹ To, kəla awo aniyen awi gəle wulliye? Aladə kaandea, wundu wadumandero walji?

³² Ti duwon Tadanjudəmaa koljənni andi samma nangaro cinadə, ndayin gəle andiro ti-a kallo awo sammaa serraro şadiwawo?

³³ Wundu am Ala kərejənaa ngadarji? Aladəma tayia jirewuro dioma wo!

³⁴ Wundu gəle ti duwon wowom gənajiyidə? Isa Almasiwudə tima nunadə wo, adəə kojənaro tima karmolan cijəna ye, kəmboram Alayen andiro Alaa sakkori yedə wo.

³⁵ Wundu andia kərawo Almasiwuye-a firsagai? Bone wa, ra kuttu, ra basari, ra kəna, ra kajəmunambu, ra masiwa, ra kashagar wa?

³⁶ Kitawulan ruwuwadadə gai:

«Ni nangaro andia dabdu şərambo roro seyesi.

Dimiya duwarambo njadoye gairo andia ngosana.»†

³⁷ Amma curo awo ani sammayen ti andia saraanadəyen kənnasarwumaa kojənaro walliyena.

³⁸ Tabbatto nokkəna, karmo bi ro, malaiyawa bi kərməiyya, lamarra kərməye bi fuwuye, bi kənduwowa,

³⁹ awo sameye bi cidiye, bi awo alakkada gade fima rakce andia kərawo Alaye Kəmande Isa Almasiwulan tuwandidə-a firsaiwawo.

SER ALAYE WADUNJU BOWURO KALAKCI WA? JAAWU BULUSSE

9

Kadara Alaye Israyilawuro

¹ Almasiwulan jire wulləkki, kattuwu gəni, halni ye Ruhu Alayen shedasi,

² karwukutta kura-a jəktu ceriwawo-a curo karwuniyen fakki.

³ Ca yojia, kəramiyani jama tilon tambiyena nangaro* wu kəlani baskuwada ye, Almasiwu-a faiyada yero raakko.

⁴ Tayidə Israyilawu, koro Ala tayia dapce tadawanjuro cəde daraja ce aman ndəpcane Attaura so, kida ambəttuwuye so tayiro waduwa ngoyeyeno.

⁵ Kaariyadə kaanja, Almasiwudə ye kəla naptunju adamgənayen tayiyeman kadio, tima Ala sawisoro bargaa same awo fiyen yaye kərgadə wo! Amin.

⁶ Mana Alaye faida baworo waljəna wa? A'a. Awoa kaduwu Israyilaye samma gəni Israyiladə wo,

⁷ koro tadawa Nawi Ibrahimbe samma gəni kaduwunju wo. Alaye: «Am Isakuyen tasambidəmaa kaduwunəmlan bowojai,»† cənnə.

† 8:36 8.36 Jaw 44.22 * 9:3 9.3 jama tilon tambiyena nangaro - Tayi ye njəkkawo cawandoro. † 9:7 9.7 Bad 21.12

8 Maana adəyedə tima tadawa tiyiye gəni tadawa Alayedə, amma tadawa waduyedəmaa kaduwuro ngojai wo.

9 Akko mana waduyedə: «Bariminna kua gai isəkki, Saratu tada cambi.»†

10 Adə runju gəni, Rabeka ye kam fal kaarinde Nawı Isakuyen curo ngoyenniya,

11 kawu kawuwadə tasambe ngəla bi diwi cadiro, fasal Alaye kadarjənədə tabbaccuworo,

12 Rabekadəro: «Karudə kareə kannadəyero walji,»† yeno. Ngaiman fasal Alayedə kəla kidayen gəni, kəla ti bowojidəyen kərga.

13 Kitawulan ruwuwadadə gai: «Yakubaa raakko, Yesawua wayekko.»†

14 To, awi gəle wulliye? Na Alayen jirembua wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

15 Tiye Nawı Musaro: «Kam tiro kanjimari fəlegəkkidəro kanjimari fəlegəkki, koro kam tia njunokkidəə njunokki,»† cənna.

16 Adə nangaro rawo bi koworı kamben gəni, Ala kanjimari fəlejiyidəman kərga.

17 Kitawulan Alaye Fira'aunaro: «Dalil nia galanjəkkənədə, tima kənduwoni nilan fəlegəkko, koro cuni dunia ngan culuworo,»† cənna.

18 Adəma nangaro kam kərejənaro kanjimari fəlejiyi, koro kam kərejənaye kəlanju kibbajiyi.

Wowom-a kanjimari-a Alaye

19 Daji niye wuro: «To, ngairo walyenoa, awiro kua yaye ayau gənajidə? Wundu gəle rakce rawonju wajidə?» nəme suworəmi.

20 Amma ni kam, ni wundu duwon Alaro mana kalakkəmidə? Awo tədandənədəye ti tia cədandənədəro: «Awiro wua ngai sədəm?» cəni wa?

21 Duwuramma kənduwo kəla tulo kamatkadayen kalwo laa darajaa-a laa ye daraja bawoa-a tandoye cədanni wa?

22 To, Ala gərgadunju fəledu-a dunonju isanoduwu-a cəraye tayi gərgadunjuyə duwon siduwuro dabbargadadəə jauro kanadilan mərjənaa, nda?

23 Adəə dionjudə, darajanju tərəm tayi kanjimariye duwon darajaro dabbargadadəro isanoduwu cəraanaa, nda?

24 Andimaa curo yaudiya runjayen gəni, curo kərdiyayen bowosana,

25 curo kitawu Nawı Hosiyayen wuljənədə gai: «Tayi duwon jamani gənidəə jamanilan bowokki, ti duwon təraannidə yea təraanalə bowokki.»†

26 Koro: «Na duwon tayiro: “Nayi jamani gəni,” wuljanadəman tayia tadawa Ala Kəndəgaimayelan bowojai.»†

27 Nawı Ishayaye kəla Israyilawuyen kowo sapce: «Tadawa Israyilaye nanngəwunja cidi kesa ci tekuyea cadəna yaye, amnjaye ganama njəkkawo cawandi,

28 tussiwawo Kəmande dunia ngaro sharanju cotto kamjiyi,»† cənna.

29 Nawı Ishaya calan kawu wakkajidəro wuljənədə gai: «Ala Kəmande Martawama kaduwu laaə kolsaganniro walyenoa, andi bərni Sodombe gairo walliye, bərni Gomorre-a camuniyena.»†

Kambərsenambu Israyilawuye

30 To, awi gəle wulliye? Kərdiya nanjire majannimasodə nanjire cawandəna, wotte nanjire kambərseyen isidə,

31 amma jama Israyilaye wada nanjireye majaidəə cawandənni.

32 Awiro? Kambərselan gəni, kida diolan gai tia majana nangaro. Tayidə kəla kau talduyedən taljana,

† 9:9 9.9 Bad 18.10, 14 † 9:12 9.12 Bad 25.23 † 9:13 9.13 Mal 1.2-3 † 9:15 9.15 NL 33.19 † 9:17 9.17 NL 9.16 † 9:25 9.25 Hos 2.23 † 9:26 9.26 Hos 1.10 † 9:28 9.27-28 Ish 10.22-23 † 9:29 9.29 Ish 1.9

³³ kitawulan ruwuwadadē gai: «Akko Siyonnin† kau talduye ye, takkalduma ye gənanəkki, kam tia‡ mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

10

¹ Kərəmiya, awo jauro karwuni cəraana ye, moduwa dikki yedə, tima Israyilawu njəkkawo cawando.

² Jaumaro Alaa jagairo tayia shedanəkki, amma kəla noduyen gəni,

³ awoa nanjire Alayedəa nojannin nanjire kaanja majana, wotte nanjire Alayedəa kasaccane jaanni,

⁴ dalilnjudə Almasiwudə tima leduwuram wadayedə wo, wundu duwon kambərseadə nanjire cuwandoro.

Njəkkawo fando

⁵ Nawī Musa kəla nanjire wadalan isidəyen ngai ruwujəna: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

⁶ Amma nanjire kambərselan isidə ngai cəni: Bare karwunəmlan: «Wundu samero leji?» wotte Almasiwua saworo,

⁷ bi: «Wundu bəlaa daduram bawoaro jəpciyi?» wotte Almasiwua karmolan sangoro wulləmmi.

⁸ Amma awi gəle wuljidə? «Manadə karənnəm delnin, ti curo cinəmben ye, curo karwunəmben ye,»† wotte mana kambərseye mawoniyedə.

⁹ Cinəmlan «Isama Kəmadə wo!» nəme karwunəmlan Ala tia karmolan cəsangənarə kasatkemma, njəkkawo fandəmi.

¹⁰ Awoa karwulaman kam mərsaje jiremaro walji, koro cilaman kasacce njəkkawo cuwandi,

¹¹ kitawulan ruwuwadadə gai: «Wundu duwon tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

¹² Awima yaudi-a yaudi gəni-a gayirji bawo, ti Kəma am dunia sammayedə tayi duwon tia bowojai sammaro jauro barga dəpciyi,

¹³ awoa: «Wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.»†

¹⁴ To, ndayin gəle ti mərsajannidəa bowojai? Koro ndayin ti kəlanjun fanjannidəa mərsajai? Koro ndayin mawoduma bawoa fanjai?

¹⁵ Koro tayia canode lejannia, ndayin mawojai? Kitawulan ruwuwadadə gai: «Si am lawar kəji kudomasoyedə jauro shawa!»*†

¹⁶ Amma am samma gəni kawurī kəjidəa jaa. Nawī Ishayaye: «Kəmande, wundu kawurinde kasacco?»† cənna.

¹⁷ Ngaima kambərsedə kawurī fandayen isi, kawurī fandadə ye mana Almasiwuyen† isi.

¹⁸ Amma wuye: «Fanjanni wa?» nəkke korəkki. Tabbatto fanjana! «Kowonja dunia ngan nukcəna, mananja har ci dajiram duniayero lejəna.»†

¹⁹ Amma wuye: «Jama Israyilaye asujanni wa?» nəkke korəkki. Burwon Nawī Musaye: «Am jama gənia yakkəkke nandəri nayia njadai, jama hangal bawoalan faidədəkke njasakke gərganuwi,»† cənna.

²⁰ Daji ridu bawoaro Nawī Ishayaye: «Am wua masanni wua sewando, am wua saworənniro kəlani fəleyekko,»†

† 9:33 9.33 Siyonnin - Jerujalemnin, wotte dawu jama Israyilayen. ‡ 9:33 9.33 tia - Almasiwu. † 9:33 9.33 Ish 28.16 † 10:5 10.5 Lew 18.5 † 10:8 10.8 SK 30.14 † 10:11 10.11 Ish 28.16 † 10:13 10.13 Yow 2.32 * 10:15 10.15 Si am lawar kəji kudomasoyedə jauro shawa! - Kəndenjadə awo bargaa. † 10:15 10.15 Ish 52.7 † 10:16 10.16 Ish 53.1 † 10:17 10.17 mana Almasiwuye - Linjila. Kawurī kəji kəla Isa Almasiwuyen. † 10:18 10.18 Jaw 19.4 † 10:19 10.19 SK 32.21 † 10:20 10.20 Ish 65.1

21 amma kəla jama Israyilayen tiye: «Dabdu sərambo jama ganambuma koro tuřumaro mukkonni sayeyekko,»† cənna.

11

Gapto Israyilawuye

1 Adə nangaro korəkki: «Ala jamanjua wayeno wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Wu kəlanima Israyilama, kaduwu Nawı Ibrahimbe, jiri Biliyaminuye.

2 Ala jamanju caman nojənədə wəjənni. Ra, awo kitawu kəla Nawı Iliyayen wuljəna, jiri sonju kəla Israyilawuyen Alaro cəddənədə nonuwwi wa?

3 Tiye: «Kəmande, nawıyanəmba ceyesəna, laya duwaduramməm wurjana, wu runima gamməkko, koro wua njeoro masai,»† cənna.

4 Awi Ala jaawuro co? «Am fuwu Ba'allen* tungurumjanni dəwu tulur kəlanıro gənayekko,»† cənna.

5 Jaman kərmayen ye ngaima, am laa gana gapcana Ala sernjun kərejəna mbeji.

6 Amma kərenjudə kəla serren nangaro, tidə kəla kidayen gəni tədi. Adə gənia, ser Alayedə gadero ser gəni.

7 To, awi gəle? Jama Israyilaye awo majidəa cuwandənni. Adə yaye tayi duwon Ala kərejənədə cawandəna, tayi gadedəye Ala kəlanja kibbajəgəna,

8 kitawulan ruwuwadədə gai: «Ala karwunjaa jakəna, tayiro sim caruiwawo ye, səmo fanjaiwawo ye cina, har kumaro.»†

9 Koro Nawı Daudaye: «Masənanja kel-a kutti-a takkal-aro waljo, nianja ye kəlanjaro waljo!

10 Simnja duwuro waljo bare curunniro, ngawonja ye kullumbo nguwadaro waljo!»† cənna.

Kərdiyaye njəkkawo fando

11 Daji korəkki: «Jama Israyilaye taldunjadə, casurəna cijaiwawo wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Amma ayaunjayeman njəkkawodə kərdiyaro kadio, nandəri jama Israyilayea cədarə.

12 Taldunjadə barga duniaro kikkudoa, koro njuronjadə barga kərdiyaro kikkudoa, balle Alaro waldunja!

13 Nayi fərdundo kərdidəro wulnjagakki, wu kəngayam kərdiyayedəro, kidanidəa jajangəkki,

14 ngainin kəramiyania yakkəkke nandəri tayia cə dai, laanja njəkkawo cawandoro.

15 Tayia səgəriro njakkodə solo duniaye kiwudoa, awi gəle mowonja ye cuwudi? Karmolan roaro cidu, gəna?

16 Sadaa rungo nema burwoyedə tayirdəro, rungodə samma ngai, koro si kəskayedə tayirdəro, dəlambadə ye ngai.

17 Dəlamba laa kəska jaitun fadoyen kamjane, ni ye dəlam ya jaitun karaaye duwon tiro tannjagane, nuwanəm si ambaduma ya jaitunnedəlan kiwandəmba,

18 bare kəla dəlamba aniyen kəlanəm jajangəmmi! Amma jajangəmıro walyenoa, ni gəni sidə ronəmi, sidə nia ronjiro tange!

19 Daji niye: «Wua kəskadəro tansaaro dəlambadəa kamjana,» nəmi.

20 Jiremaro, kambərsenambunja nangaro kamgera, amma nidə kambərsenəm nangaro danəmna. To, bare rokuramaro walləmımi, biya rine!

21 Ala dəlamba alaladəa koljənni walyenoa, ni yea sam kolnjiwawo.

22 Nanngəla-a nanjau-a Alayea rui, nanjau kanji am casurənayen, amma nanngəlanju kanjinəmlan. Sai nanngəlanjudəlan dəgamiya, adə gənia, ni yea kamnjai.

† 10:21 10.21 Ish 65.2 † 11:3 11.3 1Mai 19.10 * 11:4 11.4 Ba'al - Sənəm jama Kan'anaye. † 11:4 11.4 1Mai 19.18 † 11:8 11.8 SK 29.4; Ish 29.10 † 11:10 11.9-10 Jaw 69.22-23

²³ Koro tayi ye, kambørsenambulan dasaanniro walyenoa, waldane tayia tanjai, na Alayen kənduwo tayia tanduye mbeji.

²⁴ Nidə, dəlam ya jaitun karaayelan kamnjane ya jaitun fadoyero tanngeyera, niro alala gəni. Balle tayi dələmba kəska fadoyedə, ya jaitun kaanjayero tanduwudə jau wa?

Israyila sammaye njəkkawo fando

²⁵ Kəramiya, asər adəa nonuwiya, raakko, bare ilmuwuro kəlandoa ngonuwwi: Kəlakibbu jama Israyilaye laanja cədana, har curo kərdiyayen nanngəwunja samma† Alaro isairo.

²⁶ Ngainin jama Israyilaye samma njəkkawo cawandi, kitawulan ruwuwadadə gai: «Njəkkayima Siyonlan isi, kaduwu Yakubaye-a awo nanmuminne gənidə-a faiji.

²⁷ Adəma aman tayi-a ndəmmyedə: Biwuwanja cinnəkki.»†

²⁸ Kanji kawuri kəjidəyen nayi nangaro tayidə kəlado Alaye, amma kanji kərə Alayedəyen kaariyadə‡ nangaro tayidə taraana.

²⁹ Awoa Ala kənjonju-a bowodunju-aa təmmaro faljiwawo.

³⁰ Nayidə calan Alaa ganambuwo duwon kərma ganambunja nangaro nayia njunonjana.

³¹ Ngaiman tayidə ye kərma ganambuwo nangaro kanjimari fanduwwa, tayi ye kərma kanjimari cawandoro.

³² Ala kanjimarinju am sammaro fəlejuworo, tayia cakke kosowu ganambuyero walyera.

³³ Alaye nanrashidunju-a ilmunju-adə jaumaro kura, cinjama bawo! Wowomnju ye nodiwawo, jawalnju ye asudiwawo!

³⁴ «Wundu gəle nia Kəmandeye nojo? Wundu gəle galamanjuro waljo?»†

³⁵ «Wundu gəle burwon Alaro awo laa co, tiro cəkkərəmbiro?»†

³⁶ Awoa awo samma tilan ye, tiyen ye, ti nangaro ye dəgai. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

KENDƏGAI JAMA ISAA GAWUYE

12

Ibada jireye

¹ Adə nangaro, kəramiya, kəla kanjimari Alayen nayia lowonjakki, tiyindo laya roa gai tayir ye, Ala ardiyəna yero yowo, ngaiman jiri wajipcənalalan tiro ambətkəwi, awoa adəma ambəttuwundo jireye wo.

² Bare camuno jaman adəyero walluwwi, amma hangal bərin ngonowo, faldənowo, ngainin awo Ala cəraana, wotte awo ngəla ye, təraana ye, kalkal yedəa asunuwi.

³ Kəla ser Ala sinadəyen wuye wundundo yayero wulgəkki, bare kəlandoa awo jussənaa kojənaro ngonuwwi, amma Ala wundundo yayero nuwanju kambərseye dagarjəgənadə gai, hangal ngəlan təmanowo.

⁴ Jiri andi tiyi falnin nasha ngəwu taiyena kidanja tilo gənidə gai,

⁵ jiri adəgainin andi ngəwu yaye, Almasiwulan andi tiyi fal, koro wundunde yaye nasha kamanjuye.

⁶ Kəla ser Ala sadənadəyen, kənjonde gadegade. Kam laa kənjonju nawinawi dioro walyenoa, duno kambərsenjuyen cədo.

⁷ Kida banayero walyenoa, kida adəa cədo. Alamdumaro walyenoa, alanjo.

† 11:25 11.25 curo kərdiyayen nanngəwunja samma - Nanngəwu kərdiyaye Ala kədarjənadə cotto tuwandəna.

† 11:27 11.26-27 Ish 59.20-21 ‡ 11:28 11.28 kaariyadə - Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a. † 11:34 11.34 Ish 40.13 † 11:35 11.35 Ayu 41.11

⁸ Karwuro duno njomaa, duno co, bana njomaa, karwu tilon co, fuwumaa, kasaduro cunodo, koro kanjimarimaa, karwu kəjiaro cədo.

Noduram jama Isaa gawuye

⁹ Kərawondodə nanmənafək bawoaro waljo! Awo diwidəa wanowo, awo ngəladəa taiwo.

¹⁰ Kattendon kərawo nanyaaneyelan tərəwowo, kamandoro daraja yowo, nayiro ngalworo ngonowo.

¹¹ Bare kasadulan lusurro walluwwi, nia ngonowo karwundo samman Kəmandea gaiwo.

¹² Təmandolan karwundo kəjijo, bone njalan neddowo, moduwa diolan dəgaiwo.

¹³ Məradu muminnaye gallowo, mukko yindin kusotto sawowo.

¹⁴ Am nayia basarnjanadəro barga dəpkənowo. Aaa, tayiro barga dəpkənowo, bare tayia baskunuwwi.

¹⁵ Am karwunja kəji-a rokko karwundo kəjijo, am cesiri-a rokko yirowo.

¹⁶ Kattendon hangalndo tilojo. Bare rokura diwwi, talaawaro kəldəgənowo. Bare kəlandoa rashiduro ngonuwwi.

¹⁷ Bare wundumaro kuttua kuttun yikkərambuwwi, amma hangal gənanowo awo duwon fuwu am sammayen ngəladəa dewo.

¹⁸ Yojia, nayiro mowonjiyiro walyenoa, am samma-a rokko nanlewan dəgaiwo.

¹⁹ Kərawowuni, bare kəlandoro koro mowuwwi, kollowo gərgadu Alaye dama cuwando, kitawulan ruwuwadadə gai: «Kəmandeye: “Wowom gənaduwudə kakke, wuma rəmbəkki,” cənna.»†

²⁰ Amma wadumanəm kənanjuaa, awo kəmboye ye juwo. Ngudunjuaa, awo kənjaye ye ca. Ngai dimilan karimi kannua kəlanjuro lapkəmi.†

²¹ Bare kolləme nandiwi ranjəgənni, amma awo ngəla diolan kəla diwidəyen nasardəne.

13

Fuwuwua ga

¹ Wundu yaye fuwuwu kərmai canodidəro dau koljuwo, kənduwo duwon Alayen isiwawodə falma bawo, koro tayi dasaanadəa Ala galajo.

² Adə nangaro kam fuwumaa ga wajimadə awo Ala galajənadəa ga wajəna, koro tayi wajanamadə wowom kəlanjaro gərjagai.

³ Awoa fuwuwudə am ngəla cadisoro gəni, am diwi cadisoro awo riduye wo. Fuwumadəa ridu raammi? To, awo ngəla de, ardiya nanjun fandəmi.

⁴ Tidə kidama Alaye nanlewanəm nangaro. Amma diwi dimiro walyenoa, tia rine, bowuro gəni kashagarnjuadə. Aaa, tidə Alaye kidamanju, tima rəmboma duwon gərgadu Alaye kam diwi cədənaro gərjiyimadə wo.

⁵ To, dolero fuwuwudəro dau kolgəwi, gərgadu Alaye rida runjuro gəni, səriwu karwundoye nangaro.

⁶ Kəla adəyeman akki biyanuwidə, awoa fuwuwudə kidawu Alaye awo mukkonjaro cakkənaa kissagai.

⁷ Wundu yayero awo wajipnjudəa yowo. Akkia, akki biyanowo. Julaa, jula biyanowo. Martawaa, martawa yowo. Darajaa, daraja yowo.

Kərawo kəramiyaye

⁸ Wundu yaye kamanjua rawo gənia, bare wunduma tia awo laaro jəgənni, kam kamanjua cəraanadə awo wadaye sammaa cədəna nangaro.

† 12:19 12.19 SK 32.35 † 12:20 12.20 Kar 25.21-22

⁹ Wadawa ani: «Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare mangar dimmi,»† koro wada gade samma curo mana adəyeman tuwandəna: «Kəmaskinəm̄ba kəlanəm̄ gairo raye!»†

¹⁰ Kərawodə diwi kamanjuro cəddiwawo. Kərawodə tima awo wadaye sammaa diodə wo.

Yim Almasiwuye karənjəna

¹¹ Jaman filan kərgaiyero nonuwwa. Sa kənəmlan ciduye cədəna, njəkkawodə kərma sa kasattu badiniyenadə yayero gərende del karənjəna nangaro.

¹² Bune ye kodu cədi, dunia wadu ye karənjəna. Kida duwuye waniyo, bərimi nurre ngoniyoy.

¹³ Kəndəgai jussəna kausu gairo diyo, kəlarəwonambu-a sagarandu-alan gəni, kənjəna-a nanjane-alan gəni, koro lawala-a nandəri-alan gəni.

¹⁴ Amma hal Kəmande Isa Almasiwuyea ngonowo, bare mangar tiyiye galdu dabbarnuwwi.

14

Bare kəraminəm̄bo shara yiddəm̄mi!

¹ Kam kambərsenju duno bawoa mukko yindin mowowo, bare kəla raayinjuyen kambiwu diwui.

² Kam laa awo sammaa juwuiro mərsajəna, laa ye kambərsenju duno bawoadəro kərijuwo runju juwui.

³ Bare kam juwuidə kam juwuiwawodəa rujənni, koro bare kam juwuiwawodə kam juwuidəa sharajənni, Ala kam juwuidə yea ardiyəna nangaro.

⁴ Ni wundu duwon wolodi kam gadeyea sharanəmidə? Dajəna bi dajənni, adə awo kəmanjuyey, koro daji, na Kəmandeyen kənduwo tia isadaduwyey mbeji.

⁵ Kam laa yim laa yim gadea kojənaroy təmajəna, kam laa ye yim samma tiloroy təmajəna. Wundu yayey awo karwunjuyedəa tabbato kasacco.

⁶ Kam yimdəa jəgaimadə Kəmande nangaroy jəgai. Kam juwuimadə ye Kəmande nangaroy juwe Alaa wuseji. Koro kam juwuiwawomadə ye Kəmande nangaroy juwuiwawo, Alaa wuseji.

⁷ Wunduma curonden kəlanjuro gəni roa dəgai, koro wunduma curonden kəlanjuro gəni nui,

⁸ dalilnjudə roa kərgaiyey, Kəmande nangaroy dəgaiyey, koro kanuiyey, Kəmande nangaroy nuiyey. Ngaima roa dəgaiyey bi nuiyey, andidə Kəmandeyey.

⁹ Dalil Almasiwu nune walde roaroy cijənadə tima Kəma am sanuna-a roa-a sammayeroy waljo.

¹⁰ To, ni, awiro kəraminəm̄ba sharanəmidə? Ra ni, awiro kəraminəm̄ba runəmidə? Awoa andi samma fuwu shararam Alayen daniyey,

¹¹ kitawulan ruwuwadadə gai:

«Kəmandeyey: “Wu mbejidə jiredə gai,
ngurumngurum fi yayey fuwunin fidi,
koro talam fi yayey wuma Ala woroy sacci,” cənna.»†

¹² Ngainin wundunde yayey kəla awo cədəna sammayen Alaroy wuljiyi.

Bare kəraminəm̄ba yakkəme taljənni!

¹³ Adə nangaroy bare gaderoy kattenden shara diyendey, cuju adəyey nia ngonowo bare jawal kəramiyey takkal bi awo talduyey gəngəwui.

† 13:9 13.9 NL 20.13-17; SK 5.17-21 † 13:9 13.9 Lew 19.18 † 14:11 14.11 Ish 45.23

14 Kəma Isa nangaro nokkəna, koro tabbato ardinəkkəna, awo duwon ciduram-njun tayir gənədə bawo, amma kam duwon awo laaa tayir gənīro ngojənədə, tiro awodə tayir gəni.

15 Kəla awo bumiyen yakkəme karwu kəraminəmbe kuttayenoa, daji jawal kərawoyen luwumma. Bare kəla awo bumiyen kam duwon ti nangaro Almasiwu nunadə faccəgənni,

16 bi awo nayiro kəjidəro diwi wuljanni,

17 awoa nodo bargaa Alayedə awo kəmbo-a kənja-ayen gəni kərga, tidə awo nanjire-a nanlewa-a karwukəji-a Ruhu Alaye cuwudiyen kərga.

18 Kam nanwolodi Almasiwuro ngainin cəddidə, Ala tia cəraana, koro am ye tia ardjana.

19 Daji ngainin awo duwon nanlewa cuwudi ye, amba cakke kattenjan isadunoajagai yedəa maniyo!

20 Bare kəla kəmboyen kida Alaye wurnəmmi. Awi yaye tayir, amma jawal kam gadeyero kəla awo juwuiyen awo talduye laa gənaduwoodə, diwi.

21 Awo ngələdə tima da ngəro so, diben nja so, awo gade samman yakkəme kəraminəm taljidəa wadu.

22 Nidə, kambərse kəla awo aniyen tammadəa katte ni-a Ala-ayen rone. Barganju kam duwon kəla awo ardjənayen kəlanju sharajiwawodə.

23 Amma kam shekkunjuadə, juwuiro walyenoa, Ala tiro shara kamjiyi, awo cədidə kambərseyen gəni kadio nangaro, koro awo kambərseyen isənni samma biwu.

15

Kəlanəmbe gəni, kamanəmbe ardiya mane!

1 Andi kambərse dunoədə, ardiya kəlandero mada gəni, am kambərse duno bawoadəa nettu andiro wajimsaana.

2 Wundunde yaye kambərse kamanjuyero duno njakkoro nanlewanju nangaro ardiya tiro majuwo.

3 Awoa Almasiwuma ardiya kəlanjuro majəgənni, amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Radu am nia ranjaidəye kəlaniro casukkurəna.»†

4 Awo kuren kitawulan ruwuwada samma andia alamsaro ruwuyera, ngainin nettu yen, duno njo kitawuye yen təma fandiye.

5 Ala nettu-a duno-a njomadə cakko kəla Isa Almasiwuyen hangalndo tilojo,

6 ngainin karwu falnin ci tiloaro Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuyero daraja yiwi.

Almasiwudə təma yaudiya-a kərdiya-aye

7 Adə nangaro Almasiwu nayia njamowonadə gai, wundundo yaye kamanjua cəmowo, Alaro daraja tioro.

8 Nayiro wulnjagakki, jire Alaye fəleduro Almasiwu wolodi am kajaadayero walyeno. Adəa dionjudə, wadu duwon Ala kaariyaro ngojəgənədə tabbaccuwo,

9 koro kərdiya ye kanjimari Alaye nangaro tiro daraja cadoro, kitawulan ruwuwadadə gai: «Adə nangaro dawu kərdiyayen nia njungorəkki, cunəmbo aiya yegəkki.»†

10 Koro walde: «Nayi kərdiyaso, jamanju-a rokko kəji fannowo!»†

11 Koro walde: «Nayi kərdiya samma, Kəmandedəa yungorowo! Jama samma tia congoro!»†

12 Adəgaima koro Nawi Ishayaye: «Kaduwu Yisaiye isi, ti duwon kərdiyaa nodoro cijidə, koro timaro kərdiyadə təmanja casakki.»†

† 15:3 15.3 Jaw 69.9 † 15:9 15.9 2Sam 22.50; Jaw 18.49 † 15:10 15.10 SK 32.43 † 15:11 15.11 Jaw 117.1

† 15:12 15.12 Ish 11.10

13 Ala tēma njomadē nayiro karwukēji-a nanlewa-a samma kambərseyen na kojənarō njado, tēmando kənduwo Ruhu Alayen ngəwuro tərɡa.

LEWA DARYEYE

Kida Bulusse dawu kərđiyayen

14 Kəramiyani, nayi awo ngəlān kek tēmbərūwwa ye, ilmu sammaa tawwa ye, koro ranguwe kattendon alamduwi yero wu kəlani tabbato nokkəna.

15 Adə yaye nayiro isatannjagakkoro kəla awowa laayen ridu bawoaro ruwunja-gakkəna, Ala wuro ser sädde

16 kərđiyadəro kidama Isa Almasiwuyero walləkkəna nangaro. Kərđiyadə sadaa laa Ala ardijənarō walja, Ruhu Alaye tayia tayirro cədo, rīman gai kida kawuri kəji Alaye dikki.

17 Adə nangaro Isa Almasiwuyen kidani Alaye dikki adən dalil awulo boye takkəna.

18 Awo Almasiwu kərđiya Alaa jaaro wuyen cədənadəa gənia, awo gade wulləkkiwawo, mana-a kəndo-alan,

19 kənduwo alama so, awo ajabba soye yen, koro kənduwo Ruhunjuyē yen adəa kido. Ngainin Jerujalemlan tai cidi Ilirikumbero* yadero dirikke kawuri kəji Almasiwuyedəa wulləkke tumogəkkəna.

20 Nianidə kawuri kəjidəa na cu Almasiwuyē koro yaye nojannin mawodu, bare kəla fərdu kam gade gənajənyen tandəkkəniro.

21 Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Am duwon tayiro mana kəlanjun wuljagan-nidə carui, koro am fanjannidə asujai.»†

Bulusse bərni Rombero leduro mada

22 Dəlwu adəma nangaro nandoro ngəwuro ledu raakkənāma fandəkke lekkəni.

23 Amma kərma nani kidaye cidi anin gadero bawodə, koro saa kada nandoro leduro makkidə,

24 sa kokke lardu Espaniyayero lekkiya, nayia njarukkiro tēmakkəna, koro mərəduni sa ganaro nayia kuroye galləkkənaye ngawon, lardudəro lekkoro banasəgəwi yero tēmakkəna.

25 Kərmadəro Jerujalembō kida muminnadəro njəddoro lekki,

26 awoa kəramiya lardu Makidoniya-a Akayaye-ayedə talaawa muminna Jeru-jalemlan dasaanadəro bana laa kudoro ngəlāro caruna.

27 Aaa, adəa nanngəlānjan kedo, koro wajipdə kəlanjan mbeji. Kərđiyadə curo awowa Ruhuyen nuwanja kewandoa, daji kanji kareyayen banadudə tayi yero wajipcəgəna.

28 Adə nangaro, sa kida adəa yerəkke awo capcanadəa tayiro yikkiya, nandoyen lardu Espaniyayero lekki.

29 Nandoro isəkkiya, barga Almasiwuyen cap isəkkiro nokkəna.

30 Kəramiya, Kəmande Isa Almasiwu-a kərawo Ruhuyē-a nangaro nayia lowon-jakki, wu-a rokko məldənowo wuro Alaa sukkorowo.

31 Ala wua mukko ganambuwwu cidi Yahudiyayero səmowo, koro muminnadə bana tayiro Jerujalemlan yadəkkidəa kəjiro cawandoro moduwa dewo.

32 Ngainin Alaye cədia, nandoro karwu kəjiaro isəkki, nandon tustu fandəkki.

33 Ala nanlewaye nayi sammalan dəga! Amin.

16

Lewa daryeye

* 15:19 15.19 cidi Ilirikumbe - Kərye Rombe. Tidə adinnam bərni Romben, koro yala lardu Gəresse kuyelan kərga. † 15:21 15.21 Ish 52.15

1 Këraminde Ya Fibi banama jama Isaa gawu bëla Kankariyayedëa nayiro asunjagakki.

2 Këmande nangaro jiri muminnaro jussënalani tia mukko yindin mowowo, lamar fin yaye nayin mëradunjuadën tiro banagënowo, tima am ngëwu wun kundenno bana sadëna nangaro.

3 Ya Bilkisu-a kwanju Akila-aa lewanowo, wu-a rokko Isa Almasiwuye kidawu,

4 tayi duwon roni nangaro kaanja caladënadë. Wu runi gëni, jama Isaa gawu fërdunja kërdi samma ye tayia ardijana.

5 Jama Isaa gawu fannjan captaisodë yea lewanowo. Afanitus raakkënadëa lewanowo, tima Isaa gama burwoye cidi Asiyaye wo.

6 Meram nayi nangaro jauru ngënäptënadëa lewanowo.

7 Andaronikus-a Ya Yuniyatu-a, këramiyani ye, sawawani kosoye yedëa lewanowo, tayidë dawu këngayambayen nowada, koro wun burwonno Almasiwua jaana.

8 Amfiliyatus Këmande nangaro raakkënadëa lewanowo.

9 Urbanus sawande kida Almasiwuyen-a Sitakis raakkënadë-aa lewanowo.

10 Afalus Almasiwulan ardiyadadëa lewanowo. Am fado Aristabulussea lewanowo.

11 Këramini Hirudiyanna lewanowo. Am Këmaa gawu fado Narkisussea lewanowo.

12 Ya Tarafina-a Ya Tarafosa-a kida Këmandeyen jauru ngënäptënadëa lewanowo. Ya Farsi tëraanadëa lewanowo, ti ye kida Këmandeyen jauru ngënäptëna.

13 Rufus kam Këmande tia kërejënadë-a yanju ti yani gai yedë-aa lewanowo.

14 Asinkërit-a Filegon-a Hermes-a Fatërobas-a Hermas-a këramiya tayi-a rokkodë-aa lewanowo.

15 Filologus-a Ya Yuliyatu-a Niriyus-a yanjugëna kamuye-a Olimfas-a muminna tayi-a rokko samma-aa lewanowo.

16 Kattendon lewa kërawoyen lewadënowo. Jama Almasiwua gawu samma nayia lewanjai.

17 Këramiya, lowonjakki, am alamdu fanduwwadëa wajane yaktu cadimaso, takkal cakkimasoro hangaldënowo, tayiro kadënowo!

18 Am ani gai Këmande Almasiwuro gëni, curonjamaro kida caddi, koro manakëjinja-a jajaktunja-an karwu am awo diwi asujaiwawoyedëa jambajai.

19 Lawar gandoyedëa wundu yaye nojëna. Nayi nangaro karwuni këjijëna, amma këla awo ngëlayen rashiduro walluwe këla awo diwiyen biwu bawoaro walluwiya, raakko.

20 Ala nanlewaye tussënnin cidiya sindoyen Yiwulissa gërnejji. Ser Këmande Isaye nayilan dëga!

21 Timoti sawani kidayedë nayia lewanjai, adëgaima Lusiyas-a Jason-a Sosifata-a këramiyandë ye lewanjai.

22 Wu Tartiyus wotiya adëa ruwunëkkënadë* cu Këmandeyen nayia lewanjakki.

23 Gayus ti duwon wu-a jama Isaa gawu samma-aye sosamandedë lewanjai. Erastus asusuma bëlaye këraminde Kartus-a rokko ye lewanjai.

24 [Ser Këmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dëga! Amin.]

Barga daryeye

25 [To, Alaro daraja tio, këla kawuri këji Isa Almasiwuye mawonëkkiyen kënduwo nayiro duno njoye nanjun mbeji. Koro këla fasal Alaye kërdiyaa wujëna tën jaman kureyen jaktëna duwon,

26 këрма awo nawiya ruwujana nangaro jama duniaye sammaro bayinjiye isanojaanayen, koro wada Ala Sawisomaye, wada duwon tayi tia mërsaja jaaro cinadë yen,

* 16:22 16.22 wu Tartiyus wotiya adëa ruwunëkkënadë - Bulusdë wulduma, Tartiyusdë ruwuduma.

²⁷ Ala tilo nanrashidu cədanadəro Isa Almasiwuyen har abada abadinno daraja tio!
Amin.]

1 KORINTIWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни

Korintiyero ruwujəgənadə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Jamannjan bəрни Korintiyedə bəрни kura sawurwu ngəwua nangaro, nadən kabila so, adin so jiri jiri mbeji, koro kattuwu kamda so, jamba so, ndaldu so, risuwa so, kənjəna so kada ye mbeji. Bare awo ani jama Isaa gawudəa yaccanniro, Bulus kəladən wotiya adəa tayiro ruwuyeyeno. Karwunjaro duno ce tayiro Almasiwulan hangalnja-a nianja-a tilojo, kəlanja kida Kəmayero ngəlaro casakko yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-9)

Jaawu Bulusse kəla awo fanjənadəyen (1.10-6.20)

Jaawu Bulusse kəla awo tiro ruwujaanadəyen (7.1-16.12)

Gala-a lewa-a daryeye (16.13-24)

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни

Korintiyero ruwujəgənadə

LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuyero walduro bowowada-a kəraminde Sastanisu-adə

² jama Alaye bəрни Korintiyen dasaana, wotte am duwon Isa Almasiwulan tayir ye, mumin yero walduro bowowadadəro, koro am na fin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuye Kəmanja ye, kaande yea bowojai samma yero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Sawi yaye nayi nangaro Alania wusenəkki, dalilnjudə nayiro Isa Almasiwulan ser njadəna nangaro.

⁵ Jiri fin yaye mana samma-a ilmu samma-alan arsiyi jireye tilan fanduwwa,

⁶ sheda kəla Almasiwuyen dawundon tabbatkaadadə gai,

⁷ ngainin kənjo Ruhu Alaye falma nayia maunjannin fəledu Kəmande Isa Almasiwuye gangadaaro gurenuwi.

⁸ Ti kəlanju har sa njerorambero duno njade yim Kəmande Isa Almasiwuyen* sarıwu bawoaro walluwi.

⁹ Ala amanma, ti duwon Tadanju Isa Almasiwu Kəmandedə-a rokko naptu nanyaanaye deworo bowonjanadə.

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO FANJƏNADƏYEN

Yaktu jama Isaa gawuye

¹⁰ Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen nayia lowonjakki, nayi sammaye cindo tilojo, bare kattendon yaktu mbejiro waljənni, amma hangalndo tilojo, niando ye tilojo.

¹¹ To, kəramiyani, am fado Ya Kəlowuye wuro dawundon kambiwuaro wulsaana.

¹² Awo wulləkkidə tima wundundo yaye: «Wudə Bulusse,» laaye: «Wudə Afolusse,» laaye: «Wudə Kefasse,»† laaye: «Wudə Almasiwuye,» cəni.

* **1:8 1.8** yim Kəmande Isa Almasiwuye - Kiyama. † **1:12 1.12** Kefas - Siman Biturus. Təlam Gəresselan cu Biturussedə Kefas, maananjudə kau. Koro 1Kor 3.22; 9.5; 15.5 mane.

13 Almasiwudə yakkada wa? Bulussa wa nayi nangaro kəska karmoyero jajaa? Ra, cu Bulussen wa nayiro kasala ngeddo?

14 Kərifus-a Gayus-aro gənia, wundundomaro kasala yiddəkkəniro Alaa wusenəkkəna,

15 bare wunduma kasala nayiro cunilan njaddənaro wuljənni.

16 Ase, am fado Istifanusse yero kasala yiddəkkəna, amma tayin ngawon am gadero kasala yiddəkkənaa nokkəni.

17 Almasiwu wua ambo kasala njəddoro gəni, kawuři kəji wulduwuro sunodo, koro mana nanrashiduyen gəni, bare kəska karmoye Almasiwuyedə bowuro waljənni.

Almasiwudə nanrashidu Alaye

18 Am faccagaidəro kawuři kəska karmoyedə hangalnambu, amma andi njəkkawo fandiyeđero ti kənduwo Alaye,

19 kitawulan ruwuwadadə gai: «Nanrashidu rashiduwayedəa baworo dikki, ilmu ilmuwuyedə yea baworo kalangəkki.»†

20 To, nda kam rashidudə? Nda goni Attaurayedə? Nda manama jaman adəyedə? Ala nanrashidu dunia adəyedəa hangalnamburo kalakcənni wa?

21 Awoa nanrashidu Alayen am duniaye nanrashidunjalan tia nojannidə, Ala dəlwu hangalnambu mawoniyedəyen kambəsewua njəkkaworo ngəlaro kiro.

22 Yaudiya alama cawori, am Gəresse ye nanrashidu majai,

23 amma andi Almasiwu kəskaro jaadaa mawoniye, yauidiyadəro awo talduye, yauidiya gənidəro awo hangalnambuye.

24 Amma am Alaye bowojənadə, yauidiya yen kal, yauidiya gəni yen kal, Almasiwudə kənduwo Alaye ye, nanrashidu Alaye ye,

25 dalilnjudə awo na Alayen hangalnamburo caruidə kamba nanrashidun kojəna, koro awo na Alayen nanlawuro təmajanadə ye kamba dunon kojəna nangaro.

26 Kəramiya, bowodundo ruiwo: Kəla naptu nan'adamgənayen dawundon rashidu ngəwu bawo, kənduwoa ye ngəwu bawo, am darajaa ye ngəwu bawo.

27 Amma Ala rashiduwaa nanguro cakkoro awo dunian hangalnambuyedəa kərejəna, am dunoaa nanguro cakkoro awo dunian lawudə yea kərejəna,

28 koro awowa mennaa baworo dioro awo dunian batti ye, waada ye, bawo yedəa kərejəna,

29 bare adamgəna fima fuwu Alayen awulo juwunni.

30 Tiyeman nayidə Isa Almasiwuyero walyew, ti duwon Alayen nanrashidundero waljənadə, nanjire-a nantayir-a merudu-an kundenno.

31 Ngainin kitawulan ruwuwadadə gai: «Kam awulo juwuimadə Kəmanden awulo juwo!»†

2

Kəska karmoye Almasiwuye mawodu

1 Wudə, kəramiya, sa nandoro isəkkənadə, mana nodu-a nanrashidu-alan gəni asər Alaye wulduro kadikko.

2 Isa Almasiwu, ti duwon kəskaro jaadadəro kajia, awima gade curondon nokkiwaworo nia ngokkəna.

3 Wudə, duno bawoa-a ridua-a lolodu ngəwua-alan nandoro kadikko,

4 koro kawurini-a mawoduni-adəa mana faiduye-a nanrashiduye-an gəni, tabbat-tuwu Ruhu Alaye-a kənduwoye-alan kidəkko,

5 ngainin kambəsendodə nanrashidu kamben gəni, kənduwo Alayen kərga.

Bayin Ruhu Alaye

† 1:19 1.19 Ish 29.14 † 1:31 1.31 Iri 9.24

6 Adə yaye curo am kambərsenjan wurajanayen mana nanrashiduye wulliyē, amma nanrashidu dunia adəye bi kənduwowu dunia adəye* faccagaidəye gəni,

7 nanrashidu Alaye asərlan gəraada wulliyē, nanrashidu duwon Ala kawu dunia alaktiman darajandero kajarjənədə.

8 Kənduwowu dunia adəye wundunjama adəa asujənni, ca asujanaa, Kəma Darajayedəa kəskaro jajaganni.

9 Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Awo sim curunni, səmo fanjənni, karwu kambero ngaannidə, awo ania Ala am tia caraanaro dabbarjəgəna.»†

10 Andiro Ala awo ania Ruhunjuyen isanosaa. Awoa Ruhudə awo sammaa noduma, har awowa Alaye nodu jauadəmaa.

11 Wundu gələ awo karwu kamben dəganadəa nojo, ruhu kambe tilan dəganadəro kajia? Ngaima Ruhu Alayero kajia, wunduma awowa Alaye nojiwawo.

12 Andi ruhu dunia adəye gəni, Ruhu Alaye fandiye, ngainin kənjo serre Ala andiro sadənədəa noniye.

13 Koro awo animaa mananiye, mana duwon nanrashidu kamben gəni, Ruhu Alaye alamjənədəlan wulliyē, awo Ruhuyedəa am Ruhuyedəro fisargəiyē.

14 Kam Ruhu tilan dəganimadə awo Ruhu Alayedəa kasacciwawo, dalilnjudə tiro awo hangalnambuyē, koro rakce asujiwawo, Ruhuyen asudai nangaro.

15 Kam tilan Ruhu dəgaimadə awi yayea rijarpi, amma ti kəlanjudəa wunduma rijarpiwawo.

16 «Wundu gələ nia Kəmandeye nojo, har tia galaji?»† Amma andidə nia Almasiwuyē taiyena.

3

Sawawa kida Alaye

1 Kəramiya, wudə rangəkke nayiro am Ruhu tayia simoji gairo mananjagakkəni, sai am hal tiyiyen dasaana, wotte am Almasiwulan timal gairo.

2 Kəmbə gəni, kiam nayiro njadəkke yaw, ranguwawodəro. Koro yaye tia ranguwawo,

3 kuamison nayi hal tiyiyen kərgaw nangaro. Dawundon nandəri-a lawala-aadə, hal tiyiyen dəgawē kəla kəndəgai adamgənayen diwi, gəna?

4 Kam laaye: «Wu Bulusse,» laaye: «Wu Afolusse,» cəniya, kəndəgai adamgənaye diwwawo wa?

5 To, Afolusdə wundu? Bulusdə wundu? Tayidə wolodiya tayiyen mərsanuwwadə, Kəmande finja yayero kida cinadə gai.

6 Wu nadəkko, Afolus ketto, amma Ala cakke wurajo.

7 Adə nangaro kam cənadimadə-a cattimadə-a awima gəni, sai Ala cakke wurajimadə.

8 Kam cənadimadə-a cattimadə-a samma tilo, wundunja yaye alwasi kidanjuyē kalkal cuwandi.

9 Andidə sawawa kida Alaye, nayidə ye kulo Alaye, tando Alaye.

10 Kəla ser Ala wuro sinadəyen, goni soro tandoye gai fərdu gənayekko, kam laa gade kəladən cədandi. Amma wundu yaye jiri cəttandiro hangal gənajo!

11 Awoa wunduma rakce fərdu gade gənajiwwawo, ti gənaadəro kajia, tima Isa Almasiwu wo.

12 Wundu duwon kəla fərdudəyen dinarlan, bi riwullan, bi kau tamanna tamannalan, bi kəskalan, bi kangələlan, bi kajəmlan tando cədimadə,

* 2:6 2.6 kənduwowu dunia adəye - Sedanna diwi diwi duwon am tayia jaanayen duniaa canodidə. † 2:9 2.9 Ish 64.4 † 2:16 2.16 Ish 40.13

¹³ kidanju federo culuwi, yim kiyamaa tia isanojiyi, koro kannun kida wunduye yaye rijapte jirinju fæledi nangaro.

¹⁴ Kam laaye kidanju cəttandənədə napkenoa, mukowa cuwandi.

¹⁵ Kam kidanju kannuye juwunadə tia fucci. Ti kəlanju njəkkawo cuwandi, amma dawu kannuyen kojəna gai.

¹⁶ Nayidə Fado Alaye ye, Ruhu Alaye nayilan kərga yero nonuwwi wa?

¹⁷ Kam laa Fado Alayea wuryenoa, Ala tia sijiyi, awoa Fado Alayedə tayir, koro Fadodə nayima.

¹⁸ Bare wunduma jambadənni. Kamndo laa kəla dunia adəyen kəlanju rashiduro ngoyenoa, hangal bawoa gairo waljo, rashiduro waljoro.

¹⁹ Awoa nanrashidu dunia adəye na Alayen hangalnambu, kitawulan ruwuwadadə gai: «Ala rashiduwaa nanganjan cə dai,»†

²⁰ koro: «Kəmande hangal rashiduwayedə bowuro nojəna.»†

²¹ Adəma nangaro bare wunduma kəla kamben awulo juwunni, awoa awo samma kaando,

²² Bulus, bi Afolus, bi Kefas, bi dunia, bi ro, bi karmo, bi awowa kərmaye, bi awowa fuwuye. Ai, awo samma kaando,

²³ nayi ye Almasiwuye, Almasiwu ye Alaye.

4

Kida Kəngayambaye

¹ Adəgainin andidəa wolodiya Almasiwuye-a kistuwuwu asər Alaye-aro ngosa.

² Kəla adəyen dole kistuwumadə amannaro waljo.

³ Wuyenna shara wuro sədduwiya, bi alkali adamgənaye laa səddiya, awima gəni. Ai, kəlanimaro shara yiddəkkiwawo.

⁴ Karwunilan sarıwuaro təmakkəni, amma adə gəni wua jiremaro sədi, shara-manidə Kəmande.

⁵ Adə nangaro bare kawu sanju cədiro wundumaro shara yidduwwi, sai Kəmande isiya, ti duwon awo curo duwuyen gəraada ye fəleji, nia karwu kamben dəgana ye federo cuttuluwidə. Sadən wundu yaye jajaktunju kalkal na Alayen cuwandi.

⁶ To, kəramiya, kəndəgaindeyen bare awo kitawulan ruwuwadaa konuwuiro riworo, nayi nangaro awo ania wu kəlani-a Afolus-aa wusanaro ngokkəna. Ngainin wundundoma rokura cəde kam laaa cuju kam gadeyero jəgaiwawo.

⁷ Wundu amba konəmmaro nia njədo? Awi tamma duwon mowommi wo? Mowommaa, awi nangaro mowommi gai awulo bumi?

⁸ Har kulluwwa! Har gəriwunuwwa! Nayi andi-a rokko gəni maiyaro walluwwa! Ca maiyaro walluwaa, andi ye nayi-a rokko kərmai nodiye!

⁹ Amma kuroniye Ala andi kəngayambadəa na kəndaryeyero gənasaana, am duwon tayiro shara karmoye caddənədə gai. Fuwu dunia-a malaiyawa-a amso-ayen awo manayero walliyena.

¹⁰ Almasiwu nangaro andidə hangalnambu, amma nayidə Almasiwulan rashiduwaa! Andidə dunonde bawo, amma nayidə dunondoa! Nayidə darajaa, andidə ruwada.

¹¹ Har kərmaro kəna-a ngudu-a fanniye, kare dina luwadaa, babakkada, fado bawoa ye kərgaiye,

¹² koro ngənəptiye mukonden kida diye. Rarasaiya, barga dəpkəiye, basarsaiya, neddiye,

¹³ manakuttu andiro wulsagaiya, ser yiddiye. Andi jambo duniaye gairo walliyena, ngabdula am sammaye gairo, har kumaro.

† 3:19 3.19 Ayu 5.13 † 3:20 3.20 Jaw 94.11

14 Nayiro adëa ruwudunidë, nayia nanguro njakkoro gëni, tadawani jauro raakkëna gai sëmondo kasturo.

15 Awoa malëmba dëwu kada Almasiwulan fanduwu yaye, bawa kada gëni taw. Wuma kawuri këjiyen Isa Almasiwulan bawandoro walyekko.

16 Adë nangaro nayia lowonjakki, misalni gaiwo.

17 Dalil adëro Timoti tadani jauro raakkëna ye, Këmanden amanna yedëa juwangeyerakko. Tidë këndëgaini duwon Almasiwulan dikke ndaran yaye, dawu jama Isaa gawu fiyen yaye yikkëraakkidëa nayiro isatannjagai.

18 Am laa nandoro isëkkiwaworo tëmajane rokurawuro waljana,

19 amma Këmande kasaccia, tussënnin nandoro isëkke rokurawu aniye mananja gëni, kënduwonja nokki,

20 awoa nodo bargaa Alayedë manan gëni, kënduwon kërگا.

21 Awi rawuw? Kaaa wa nandoro isëkki, ra kërگowa fëkka farakkan isëkki?

5

Kam diwidëa dawundon tuluwowo!

1 Dawundon kënjëna cadi cani fanniyena, koro kënjëna duwon jirinjua na kërdiyayeman tëdiwawodë: Har kam laa kamu bawanjuyëa maji.

2 Koro rokura diwi! Karwukutta diwe kam awo adëa cëdënadëa dawundon tuluwwama ngëla wo!

3 Wudë tiyilan nandon gëni yaye, karwulan nayi-a rokko, koro këla kam awo adëa cëdënadëyen wu mbeji gairo shara kammëkkëna,

4 sa cu Këmande Isayen captuwiya, ruhuni ye kënduwo Këmande Isayen kundenno mbeji duwon,

5 kam adëa mukko Yiwulissero yakkowo,* tiyinjua cejo, yim Këmandëa ruhunju njëkkawo cuwandoro.

6 Awulo bondodë ngëla gëni! Yis tëngëri rungo sammaa isafujiyiro nonuwwi wa?

7 Nayidë rungo yis bawoa gai, yis dinadëa tuluwowo, rungo bërinnu wallowo, awoa ngëlaro Layande Njëkkayirambedë duwaada, tima Almasiwu wo.

8 Adë nangaro ngëmëridëa diyo, yis dina, wotte yis nankëladoye-a nandiwiyë-alan gëni, burodi yis bawoa, wotte nantayir-a jire-alan diyo.

9 Curo wotiyaniyen† nayiro jawal kënjënawuyen luwoworo ruwunjagakkëna,

10 amma awo wuldu raakkënadë kënjënama dunia adëye gëni, bi mangarduma, bi ndalduma, bi sënëm gama, adë gënia, sai dunian luwuwuwa.

11 A'a, awo ruwunjagakkënadë tima kam Isaa gama cëni duwon kënjënama, bi mangarduma, bi sënëm gama, bi raraduma, bi mbalma, bi ndaldumaa, bare tiro këldëgëwwi, bare kam adëgai-a masënama diwwi.

12 Awi lamboni am deyayedë‡ sharaduro? Am curoyedëmaa sharanuwi, mare?

13 Am deyayedë Ala sharaji. «Kam diwidëa dawundon tuluwowo!»†

6

Bare këraminde fawu sharayero yaduwwi!

1 Kamndo laa sonju këla kamanjuyen cëdanaa, ndayin na muminnayero gëni, na kërdiyayero lenuwe shara njaddidë?

2 Ra, muminnadë duniaro shara caddiro nonuwwi wa? Koro nayima duniaro shara yidduwia, martawa lamar tëngërimaa sharaduyë nagëwwi wa?

3 Malaiyawaro shara yiddiyero nonuwwi wa? Balle lamarra dunia adëye?

* 5:5 5.5 mukko Yiwulissero yakkowo - Wotte har sai tëmjayaro, jama Isaa gawuro këlduwu tayiro amarjaganni.

† 5:9 5.9 wotiyan - Wotiya adë gëni, wotiya gade Bulus tayiro ruwujëgëna. ‡ 5:12 5.12 am deyaye - Am Isaa gawu gëni. † 5:13 5.13 SK 13.5; 17.7

⁴ Adə nangaro lamarra ani gai shararo tawwaa, awiro am duwon na jama Isaa gawuyen awima gənidəro sondo yaduwidə?

⁵ Nangunoworo wulləkki. Ngaima rashidu dawundon rakce katte kəramiyayen shara kamji falma bawo wa?

⁶ Kərami laa kərami kamanjua shararo cadi, koro adə fuwu ganambuuyen!

⁷ Awiro walyeno yaye, shara kattendon diodə njurondo. Jirenambu nayiro njaddiyama ngalwo, gəna? Kəndando jawuiyama ngalwo, gəna?

⁸ Amma nayi kəlando jirenambu so, kənda bo so, har kəramiyamaro yidduwi!

⁹ Ra, jirenambuwo nodo bargaa Alayen warasa cawandiwaworo nonuwwi wa? Bare jambaduwwi! Am diwi, bi sənəm gawu, bi kənjenawu, bi kamukamu, bi luttuwu,

¹⁰ bi barwuwa, bi mangarduwu, bi mbalwu, bi raraduwu, bi jambawu fima nodo bargaa Alayea warasajaiwawo.

¹¹ Calan laandoma ngai. Amma nayia kasalnjana, tayirro walluwwa, koro cu Kəmande Isa Almasiwuye-a Ruhu Alande-ayen jirewuro walluwwa.

Tiyindolan Alaro daraja yowo!

¹² «Awo samma wuro amardəgəna,» nuwi, amma awo samma gəni faidaa wo. «Awo samma wuro amardəgəna,» amma wu kolləkke awima sunodiwawo.

¹³ «Kəmbodə curoye, curo ye kəmboye,» nuwi, koro Ala tayi yindisoa baworo cadi. Tiyidə awo kənjenaye gəni, tidə Kəmandeye, koro Kəmande ye tiyiye.

¹⁴ Ala karmolan Kəmadəa cəsangəna, koro andi yea kənduwonjun sasangi.

¹⁵ Tiyindodə nasha Almasiwuyero nonuwwi wa? To, nasha Almasiwuye ngokke nasha jawarrero dikki wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁶ Ra, kam jawarro kəldəgənamadə ti-a rokko tiyi fallo waljanaro nonuwwi wa? Akko awo kitawu wuljənədə: «Tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

¹⁷ Amma kam Kəmandero kəldəgənamadə ti-a rokko ruhu fallo waljai.

¹⁸ Kənjenaro kadənowo! Biwu kam cədəna samma deya tiyiyen kərga, amma kənjenama tiyinjumarō biwu cəddi.

¹⁹ Ra, tiyindodə fado Ruhu Alaye, tidə nayin dəgana, koro Alayen isiro nonuwwi wa? Nayidə kaando gəni,

²⁰ Ala nayia tamanlan njasuwuna. Adə nangaro tiyindolan Alaro daraja yowo!

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO TIRO RUWUJAANADƏYEN

7

Kəla larusa so, niya soyen

¹ Kəla awowa wuro ruwusuwwadəyen: «Kongwaye kamu ngodunambudəma ngəla wo.»

² Amma kənjenə wadaro, kongwa fi yaye kamu ngojo, koro kamu fi yaye kwa cədo.

³ Kwadə kamunjuro wajipnju co, koro kamudə ye kwanjuro ngai cəddo.

⁴ Kamudə tiyinjulan kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kwanjuyen kərga. Ngaima kwadə ye tiyinjulan kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kamunjuyen kərga.

⁵ Bare wundundoma kamanjuro tiy inju dapcəgənni, sai kasadduwe kawu ganaro kəlando moduwa deworo faiduwiro kajia, daji kallo waldənowo, bare kəlarəiwonambundo nangaro Yiwulis nayia jaramnjanniro.

⁶ Adəa wuldunidə, wada gəni, jawal laa.

⁷ Am samma wu gairo waljaiya raakkəna, amma kam fi yaye na Alayen kənjonju cəmowona, laa ngai, laa ye ngai.

† 6:16 6.16 Bad 2.24

⁸ Am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-adəro wulgəkki, naptu wu gailan dasaanama tayiro ngalwo.

⁹ Amma rakcane kəlanja cəriwiwawoa, niya cado, jarawadəroa niya diodəma ngalwo.

¹⁰ Am niya cadənadəro wada adəa yikki, wu gəni, amma Kəmande: Bare kamudə kwanju-a faidanni.

¹¹ Amma kwanju-a faidanaro walyenoa, niya bawoa napco, bi kwanju-a soloda. Koro kwadə ye bare kamunjua dəpcənni.

¹² Am gapcanadəro wuma adəa wulgəkki, Kəmande gəni: Kərami laa kamu Isaa gama gəni cədanaa, koro kamudə ti-a rokko naptu kasaccənaa, bare kamudəa dəpcənni.

¹³ Koro kamu laa kwa Isaa gama gəni cədanaa, koro kwadə ti-a naptu kasaccənaa, bare kwadəa wajənni.

¹⁴ Awoa kwa Isaa gama gənidə kamunjuyen tayirro waljəna, koro kamu Isaa gama gənidə kwanjuyen tayirro waljəna. Adə gənia, yallando tayir gəni, amma ngainin tayidə tayir.

¹⁵ Amma ti Isaa gama gənidə faidu kirawoa, faida. Ngairo walyenoa, kərami kongwa bi kamudə tikkerənni, awoa nanlewan dəgaro Ala nayia bowongera.

¹⁶ Ni kamu, ndayin gəle kwanəmba yikkagəmiro nonəmi? Koro ni kwa, ndayin gəle kamunəmba yikkagəmiro nonəmi?

Wundu yaye naptunjun dəga!

¹⁷ Biya wundu yaye, Ala tia bowojənadə gai, naptu duwon Kəmande tiro amarjəgənədəlan dəga. Adəma wada jama Isaa gawu sammayero yikkidə wo.

¹⁸ Kam duwon sa tia bowoanalalan kajanjuadə,* bare kajadənni waljənni. Ti jəmbələmlan bowoanadə,† bare kajadənni.

¹⁹ Kajadə awima gəni, kajanambudə ye awima gəni, wada Alaye ga faidaa wo.

²⁰ Wundu yaye naptunju sa tia bowoanadəyen dəga.

²¹ Ni karea duwon bowongeraa, bare suwoldəmmi, amma dama nankam kəlaye fandəmia, faidadəne.

²² Kam ti karea duwon Kəma tia bowojənadə, na Kəmayen ti nankam kəlaye cədana. Jiri adəgainin kam duwon Kəma tia nankam kəlayea bowojənadə, ti karea Almasiwuye.

²³ Ala nayia tamanlan njasuwuna, bare karea kambero walluwwi.

²⁴ Kəramiya, wundu yaye naptu duwon Ala tia bowojənadən na Alayen dəga.

Kəla am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-ayen

²⁵ Kəla ferowa kwa nojanniyen wada Kəmandeye takkəni, amma kam duwon kanjimari Kəmandeyen amannadə gai, kuro ni yikki.

²⁶ Awo rukkidə tima suwol kərmayedəro ngai naptudəma kambo ngalwo.

²⁷ Ni kamuaa, bare faidu manəmmi. Kamu bawoaa, bare kamu ngonəmmi.

²⁸ Amma kamu ngonəmiro walyenoa, biwu dimmi. Koro fero kwa nojənni kwa cədiro walyenoa, biwu cədənni. Adə yaye am ani gai dunia adən bone casai, amma wudə adəro kanuwiya, raakko.

²⁹ Kəramiya, awo wulləkkidə: Sa karənjəna. Kua adən fuwun am kamu cadanadə kamu cadanni gairo walja,

³⁰ am cesiridə ye cesiriwawo gairo walja, am karwukəji cadidə ye karwukəji cadiwawo gairo walja, am casuwidə ye awima cadanni gairo walja,

* 7:18 7.18 kam kajanjuadə - Yaudi. † 7:18 7.18 ti jəmbələmdə - Kərdi.

³¹ koro am dunia adən faidadaidə ye tiro duno cadənni gairo walja, alama dunia adəye baworo tədi nangaro.

³² Nayi suwol bawoaro walluwiya, raakko. Kam kamu cədannidə awowa Kəmayero suwolde jiri cəde ardiyanju cuwandro maji.

³³ Amma kam kamuadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kamunjuye cuwandro maji,

³⁴ hangalnju yaktəna. Koro kamu kwa bawoadə-a fero kwa nojənnidə-a kəla awowa Kəmandeyen suwoldai, tiyi yelan, ruhu yelan tayir napcaro. Amma kamu kwaadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kwanjuye cuwandro maji.

³⁵ Adəa wuldunidə, katkun gənaduwo gəni, nayia banaduwo, naptu jussəna dewo, hangal yaktənnin Kəmandea gaiwo.

³⁶ Kam laa təmajinjuro awo jussənni cəddiro təmajənaa, koro jauro mərədunjua duwon lamardə ngai wajipcənaa, awo cəraanadəa cədo, niya cado, biwuro waljiwawo.

³⁷ Amma kam curo karwunjuyen nia dunoa ngojəna, tiro dolero waljənni, rawonju, koro tia təmajinju gai roduro karwunjun nia ngojənadə, awo ngəla cədi.

³⁸ Jiri adəgainin kam təmajinju ngojənadə awo ngəla cədi, koro kam ngojənnimadə adəa kojəna cədi.

³⁹ Kamudə kwanju roaa tiro kəllaada, amma kwadə bawoyenoa, rakce kam cəraanaa niyaji, amma Kəmaa gamaro waljo.

⁴⁰ Amma wuyenna ngai naptudəma tiro bargaa wo, koro kuronin wu yelan Ruhu Alayea.

8

Kəla da sənəmbo tinayen

¹ Kəla da sənəmbo tinayen, andi samma ilmu taiyenaro noniyena. Ilmudə kamba fujiyi, amma kərawodə dunoaro cədi.

² Kam duwon kəlanjua awo laa nojənarə ngoyenoa, koroma jiri wajipcənadə gairo nojənni,

³ amma kam laa Alaa kirawoa, Ala tia nojəna.

⁴ To, kəla da sənəmbo tinaa ngəroyen, sənəm dunialan awima gəni ye, Ala tilodəro kajia, gade bawo yero noniyena.

⁵ Awoa alawa laa same yen kal, cidiya yen kal mbeji cani yaye, alawa kada-a kəmawa kada-a mbejidə gai,

⁶ adə yaye nanden Aladə tilo, ti Bawa, tilan awi yaye isi, ti nangaro kərgaiye, koro Kəmande Isa Almasiwudə ye tilo, tiyen awi yaye isi, tiyen kərgaiye.

⁷ Amma am samma gəni ilmu adəa cada. Laanja gumkiyaa carinadəro har kərməro da jagariya, sənəmbo tinadə gairo jagari, koro karwunja kibbajənnidə tayir gəniro walji.

⁸ Kəmbə gəni sasakke Alaa karənniye. Bo waniyea, təgərdiyewawo. Buiyea, tərgaiyewawo.

⁹ Amma hangal gənanowo, bare nankam kəlayendo adə am lawudəa cakke taljanni.

¹⁰ Kam laa karwunju kibbajənni duwon ni ilmudə fado sənəmbeben masəna dimi ngiroa, adə cakke da sənəmbo tinaa jəgəriwawo wa?

¹¹ Ngainin kəla ilmunəmbeben kərami lawu duwon ti nangaro Almasiwu nunadə facciyi.

¹² Kəramiyandoro biwu ngainin yidduwiya, koro karwunja kibbajənnidəa lorunuwiya, Almasiwumaro biwu kidduw.

¹³ Adəma nangaro da ngərodə cakke kəramini taljiro walyenoa, gadero da ngərəkkiwawo, bare kəraminia yakkəkke taljənni.

9

Awo kəngayambaro amardəgəna

¹ Wu kambe, gəna? Wu kəngayam, gəna? Isa Kəmandea rukkəni wa? Nayima gəna kidani Kəmandelan dikkənədə wo?

² Am gade nankəngayammidəa kasaccaiwawo yaye, fagat nandon wu kəngayam, Kəmandelan nayima tawa* nankəngayammi tabbacciidə wo.

³ Adəma awo am ayau gənasagaidəro kalangəkkidə:

⁴ Kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye† taiyende wa?

⁵ Kənduwo kamunde Isaa gama-a rokko bəlawuroduye kəngayamba gade so, yaanawa Kəmaye so, Kefas so cadidə gai taiyende wa?

⁶ Wu-a Barnabas-a runde wa kənduwo kida dionambuye taiyende wo?

⁷ Wundu ngalte yaye kida sojiye cədi duwon wurinjulan ambadidə? Wundu ya inabbe kokci duwon tadanju caiwawodə? Wundu ləmanna cəneyi duwon kiam ləmannayədəa caiwawodə?

⁸ Kəla mana kamben wa awo ania wulləkki? Attaura ye ngai wuljənni wa?

⁹ Akko awo Attaura Nawi Musayen ruwuwadadə: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakkəmmi.»† Ala daloro wa lambonjua wo?

¹⁰ Fagat andi nangaro adəa wulji, mare? Aaa, andi nangaro awo adə ruwuwada: «Baremadə təmanjualan bare cədo, wastumadə ye nuwanju cuwandiro təmajə cədo.»

¹¹ Awowa Ruhuye karwundolan nadiyenadə, awo duniaye nandon kaladundedə awo laa kura wa?

¹² Am gade kənduwo nuwanja nandon mowoye cadanaa, andidə tayia kojənarə taiyena, gəna? Adə yaye kənduwo adəlan faidadiyende, curo jəktu fiyen yaye mərniye, bare kawuri kəji Almasiwuyədəro takkal fima yakkiyendero.

¹³ Am kida Fado Alayen cadidə kəmbo Fado Alayen jawui, koro am laya duwaduramnin kida cadidə nuwanja laya duwaduramdəlan cawandiro nonuwui wa?

¹⁴ Jiři adəgai Kəmande wada ce am kawuri kəji mawodumaso kida kawuri kəjiyen awo kəndəgainjaye cawando cənna.

¹⁵ Amma wudə kənduwo aniye falnjamalan faidadəkkəni, koro nuwani fandro gəni awo ania ruwunəkki. Awulo boni cattuluwiro nukkənəma ngalwo.

¹⁶ Kawuri kəji wuldunidə dalil awulo boye gəni, wuldunjudə wajimsəgəna. Kawuri kəjidəa wulləkkiwaworo walyenoa, kuttuni!

¹⁷ Awo adəa rawonin dikkia, alwasi fandəkki, amma rawonin gənia, nanwakkil mukkoniro casakkəna.

¹⁸ To, awi gəle alwasini wo? Kawuri kəji wulləkkidəa kənduwo duwon kawuri kəji adə sinadən faidadəkkənin dero kənjoro.

¹⁹ Na am sammayen wu kambe duwon, ngəwunjaa mowokkoro kəlania kərəa tayi sammayero kalakkekko.

²⁰ Na yaudiyayen, yaudiya njəkkawo cawandoro, yaudi gairo walyekko. Na am fərdu wada Attaurayen dasaanayen, wu kəlanı fərdu wadayen dəgakkəni yaye, kam fərdu wadayen dəgana gairo walyekko, am fərdu wadayen dasaana njəkkawo cawandoro.

* **9:2 9.2** tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † **9:4 9.4** kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye - Alwasi. † **9:9 9.9** SK 25.4

²¹ Am wada cadannidëa mowokkoro, wu ye kam wada cëdanni gairo walyekko, amma wudë kam wada Alaye cëdanni gëni, fërdü wada Almasiwuyen kergakko.

²² Na am lawuyen lawuro walyekko, tayi lawudë njëkkawo cawandoro. Adëgaima na am sammayen awo sammaro wallëkkëna, jiri fin yaye laanjaa yikkagëkkoro.

²³ Kawurë këji nangaro ani sammaa dikki, tilan nuwani fandëkkoro.

²⁴ Curo ngërëm siyen ngërëmgü samma ngërëmjai yaye, tilo lon ladadëa cuwandiro nonuwwi wa? Jiri diwe fanduwiro ngërëmmowo!

²⁵ Am bikkëlan ngënëptaidë jawal samman këlanja carüwi. Tayidë ariawu kënnasarre dëgaiwawo moworo adëa cadi, amma andidë ariawu sawisoro dëgai moworo diye.

²⁶ Wudë kam na leduye bawo gairo gëni ngërëmmëkki, koro dambenidë kam kasam bakci gairo gëni bangëkki,

²⁷ amma bare ngawo kawurë am gadero wulgëkkënyen wu këlani curonjan baworo wallëkkëniro tiyini jauro ngënëmmëkke këlani riwukki.

10

Misal këla turu Israyilawuyen

¹ Këramiya, adëa nonuwiya, raakko: Kaariyande samma cidiya fofouyen dasaana, tayi samma bërëm faljane kojana,

² koro tayi sammaro curo fofoudë-a bërëmdë-ayen kasala cadde Nawi Musaro këlyeyera.

³ Tayi samma këmbö Ruhuyedëmaa gewo,

⁴ koro tayi samma kënja Ruhuyedëmaa kesa, awoa kau Ruhuye tayia jëgaidëyen casana, kau adë tima Almasiwu wo.

⁵ Adë yaye Ala ngëwunjaye këjinja fanjënni, koro karaa dëriro kaminnjaa tataryeyeno.

⁶ Lamarra ani andiro misallo walseyera, jiri awo diwi mangarjanadë gai, bare mangarniyendero.

⁷ Bare sënë m gawu amnja laa gairo walluwwi, kitawulan ruwuwadadë gai: «Jamadë këmbö-a kënja-aro napkera, koro bikke randoro ciyera.»[†]

⁸ Bare kënjëna diyende, amnja laa cade yim falnin am dëwu findin yakkun sanunadë gai.

⁹ Bare Almasiwua jarammiyende, amnja laa cade kadiya tayia ceyesënadë gai.

¹⁰ Bare karwukutta fëlenuwwi, amnja laa cade siduwuma tayia sijëgënadë gai.

¹¹ Lamarra ani tayiro misallo wakkajaana, koro sëmonde kasturo ruwuyera, andi duwon sa njeroramben dëgaiyenadë.

¹² Adë nangaro wundu duwon ti daadaro tëmajënadë bare curënnirowo hangal gënajö!

¹³ Jaraptu am sammaa cuwandëna gënia, jaraptu fima nayia njawandënni. Ala amanma, kolje dunondo köjënaro jaramnjaiwawo, amma jaraptu isiya, ranguwe nedduwiro jawal luwoye njadi.

Këla sënë m gayen

¹⁴ Adë nangaro, kërawowuni, sënë m garo kadënowo!

¹⁵ Nayiro am hangalla gairo jandënjagakki. Nayi këlando awo wullëkkidëa sharanowo!

¹⁶ Kënjaram bargaa ti nangaro Alaa wuseniyedë, tilan gëna bu Almasiwuyero këldiyiye? Koro burodü fësangiyedë, tilan gëna tiyi Almasiwuyero këldiyiye?

¹⁷ Burodü fal dëgadë, andi ngëwu yaye, tiyinde falma, awoa andi sammaa burodü faldëa ngëriye.

[†] 10:7 10.7 NL 32.6

18 Israyilawua tangowo: Tayi laya jagaridə laya duwaduramdəro kəldaana, gəna?

19 To, awi wulləkki? Da sənəmbo tinadə-a sənəmdəma-a awo laa wo?

20 A'a, amma layanjadə Alaro gəni, sedannaro duwajagai. Sedannaro kəldəgəwiya, raakkəni.

21 Ranguwe kənjaram Kəmaye-a kənjaram sedannaye-ayen yawwawo. Ranguwe tewur Kəmaye-a tewur sedannaye-alan masəna diwwawo.

22 Ra, yakkiye Kəmaa nandəri cə dai? Tia dunon koniyena wa?

Awin yaye daraja Alaro tio!

23 «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni faidaa wo. «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni kamba dunoaji.

24 Wundu yaye awo ngəla kəlanjuro gəni, am gadeyero majuwo!

25 Awo haumadin caladi sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi,

26 «Dunia-a awowa curonjun dasaana samma-a Kəmandeye,»† nangaro.

27 Kam laa Isaa gama gəni nayia donjane kasadduwe lenuwiya, awo fuwundoro casakkəna sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi.

28 Amma kam laa nayiro: «Adə sənəmbo tina,» cənia, kam nayiro isanonjaanadə-a sariwu karwuye-a nangaro bare buwwi.

29 Karwu kaando gəni, kaanju wulləkki. Awiro gəle sariwu karwu kam gadeye nankam kəlayeni sharaji?

30 Alaa wusenəkke bukkia, awiro gəle kəla awo duwon ti nangaro Alaa wusenəkkənadəyen wua sharasai?

31 Buwi yen kal, yawi yen kal, awo diwi samma yen kal, awi yayea daraja Alayero dewo.

32 Bare yaudiya-a yaudiya gəni-a jama Alaye-aa yakkuwe taljanni,

33 wu ye jawal fin yaye ardiya am sammaye makkidə gai. Awoa wuro gəni, am ngəwuro awo faidaa makki, njəkkawo cawandoro.

11

1 Halnia gaiwo, jiri wu ye hal Almasiwuyea gakkidə gai.

Kəla Alaro ambəttuwu-a kəla jakta-ayen

2 Awi yayen wua tansuwe alamdu jiri nayiro njaddəkkənadəa ngəlaro gawi nangaro nayia wusenjakki.

3 Adə yaye awo adəa nonuwiya, raakko: Fuwuma kongwa sammayedə tima Almasiwu wo, fuwuma kamuyedə tima kwanju wo, koro fuwuma Almasiwuyedə tima Ala wo.

4 Kongwa duwon moduwa bi nawinawi kəla jakkadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki.

5 Amma kamu duwon moduwa bi nawinawi kəla kaadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki, kəlanju təlarəna-a kal wo.

6 Awoa kamu kəlanju jakciwawoa, gərəpca. Kəla gərəptu bi larodə na kamuyen awo nanguyea, kəlanju jakco.

7 Kongwaye kəla jaktudə jussənni, ti camuno-a daraja-a Alaye nangaro, amma kamudə daraja kongwaye.

8 Awoa kongwa gəni kamuyen culuwo, amma kamu kongwayen culuwo.

9 Koro kongwaa gəni kamu nangaro alakca, amma kamudəa kongwa nangaro alakca.

10 Dalil adəro alama kənduwoye kəlanjun gənadudə malaiyawa nangaro kamuro wajipcəgəna.

† 10:26 10:26 Jaw 24.1

¹¹ Adə yaye na Kəmandeyen kamudə kongwa-a faiyada gəni, kongwadə ye kamu-a faiyada gəni.

¹² Jiri kamudə kongwayen isənadə gai, kongwadə ye tambo kamuyen isi, adəgaima awi yaye Alayen isi.

¹³ Nayi kəlandoma sharanowo: Kamu kəla jakcənnin Alaa cuworidə jussəna wa?

¹⁴ Kəla kəndəgai duniayen, kongwaye kandurɪnju kuruwua tiro awo nangua yaye,

¹⁵ kamuye kandurɪnju kuruwuro rijiya, tiro awo darajaye, gəna? Awoa kandurɪjudəa jakturam gairo tiro cadəna.

¹⁶ Kam laa kəla adəyen kambiwudu cəraanaa, alamdu gade taiyende, jama Alaye gadegadeso ye cadanni.

Cammonja ngəla gəni

¹⁷ Amma kəla wada adəyen nayia wusenjakkiwawo, serro gəni, sernamburo captuwi nangaro.

¹⁸ Burwon cammo jama Alayero captuwiya, kattendon yaktuwua cani fakkəna, koro gana jirero ngokkəna.

¹⁹ Ai, sai kattendon yaktuaro waljiya, ngainin am curondon ardiyadadə nowadaro waljai!

²⁰ Ase, sa captuwiya, masəna Kəmaye gəni buwi.

²¹ Sa masənadəyen wundundo yaye namuje kəmbonju ngoje juwui, ngainin kam laa kənaa, kam laa ye sagarandəna.

²² A! Kəmbo-a kənja-adəro fanndo bawo wa? Ra, jama Alayero rudu gənağəwe am awima cadannidəa nanguro yakkuwi? To, awi gəle nayiro wulnjagakki? Nayia wusenjakki? A'a, kəla adəyen nayia wusenjakkiwawo.

Masəna Kəmaye

²³ Awo Kəmandeyen mowokkənadəa nayi yero njaddəkkəna: Kəmande Isa bune tia sərəccaanadən burodi ngoje

²⁴ Alaro ardiyenniya, fəsakce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» cəna.

²⁵ Jiri adəgainin koro ngawo masənayen kənjaram ngoje: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada. Yimbi yaye tia yawiya, wua takturo dewo!» cəna.

²⁶ Awoa yimbi yaye burodidəa ngəruwe kənjaramdəyen yawiya, karmo Kəmandeye mawonuwi, har kawu walde isiro.

²⁷ To, kam jiri jussənnin burodidəa jəgəri bi kənjaram Kəmayen caidə tiyi-a bu-a Kəmandeyero biwu cəddo.

²⁸ Wundu yaye kəlanju jarapco duwon, ngainin burodidəa jəgəro, kənjaramdə yen ca.

²⁹ Awoa kam tiyi Kəmayea asujənnin jəgəri bi caidə, bonju-a kənjanju-ayen wowom kəlanju gərjiyi.

³⁰ Adəmaro curondon am ngəwu duno bawoa ye, dondi ye, kada ye sanuna.

³¹ Jiremaro kəlande jarammiyero walyenoa, andiro shara saddiwawo,

³² amma Kəmadə andiro shara saddiya, andia jawallo sasakki, ngainin am duniaye-a rokko andiro wowom gənasagaiwawo.

³³ To, kəramiyani, masəna dioro captuwiya, wundu yaye kamanjua gurejo.

³⁴ Kam laa kənanjuaa, fadon juwo, ngainin captuwiya, nayiro shara njaddiwawo. Waldəkke isəkkiya, kəla awo gapcənadəyen gala yikki.

12

Kəla kənjowa Ruhu Alayen

¹ Kəramiya, kəla kənjowa Ruhu Alayen, curo nanjayillen dəgawiya, raakkəni.

² Sa nayi kərdiyadən, kolluwe jawal sənəm̄ba mana cadiwawoyero tēmbaln̄jaanaro nonuw̄wa.

³ Adəmaro nayiro isanonjagakki, wundumaye Ruhu Alayen: «Isa baskuwada,» cəniwawo, koro Ruhu Alayen gənia, wunduma rakce: «Isama Kəma wo,» cəniwawo.

⁴ Kənjo jiri jiri mbeji, amma Ruhudə falma,

⁵ kida jiri jiri ye mbeji, amma Kəmadə falma,

⁶ koro kəndo jiri jiri ye mbeji, amma Aladə falma, ti duwon tayi sammaa am sammalan kidajidə.

⁷ Faيدا jamaye nangaro Ruhu Alaye kam fi yayen kənjo laan fəledi.

⁸ Kam laaro Ruhudəyen mana nanrashiduye cadi, laa yero Ruhudəyeman mana ilmuye cadi,

⁹ laa yero Ruhu faldəyeman kambərse cadi, laa yero Ruhudəyeman kənjowa amba ngaduye cadi,

¹⁰ laa yero awo ajabba ajabba dioye, laa yero nawinawi dioye, laa yero ruhuwaa gayirduye, laa yero təlām jiri jiri wulduye, laa yero təlamba fisarduye.

¹¹ Ruhu faldəma awo ani sammaa kidaje kam fi yayero kənjo kalkallo ci, jiri cəraanadə gai.

Tiyidə falma, nasha gadegade kada

¹² Jiri tiyidə falma, nashawanju kada, koro nashawa tiyiye samma ngəwu duwon, tiyidə falmadə gai, Almasiwudə ye ngai.

¹³ Yaudi yen kal, yaudi gəni yen kal, karea yen kal, kambe yen kal, Ruhu faldəyen andi sammaro kasala sadde tiyi faldəro kəlsejera, koro andi sammaa sasakke Ruhu faldəyeman kiaye.

¹⁴ Awoa tiyidə nasha fal gəni, kada.

¹⁵ Siye: «Wu mukko gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁶ Koro səmoye: «Wu sim gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁷ Tiyidə samma simba, səmon fandudə ndaran? Samma səmoa, kinjan fandudə ndaran?

¹⁸ Amma Ala kəla rawonjuyen nasha fi yayea tiyilan gənayeno.

¹⁹ Tayi samma nasha falla, tiyidə ndaran?

²⁰ Awoa nashawadə kada, amma tiyidə falma.

²¹ Sim rakce mukkorō: «Nin mərəduni bawo!» cəniwawo, kəla ye rakce siro: «Nin mərəduni bawo!» cəniwawo.

²² Ngai gəni, amma nashawa tiyiye lawuro caruidə jauro faidaa.

²³ Nashawa tiyiye duwon ruwadarō ngoniyenadəro jauro daraja yiye, koro nashawande nanguadəro ngəlaro kissiyiye,

²⁴ nashawande kuroro ngəladəro sai awo laa təddiya gəni. Amma Ala tiyidəa alakce nashawa daraja bawoadəro jauro daraja kaino,

²⁵ bare tiyilan yakta wakkajənni, amma nashawadə kattenjaro kissaa.

²⁶ Nasha laa jau fanjiya, nasha samma ye rokko jau fanjai. Nasha laa daraja cuwandiya, nasha samma ye rokko kəji fanjai.

²⁷ Nayidə tiyi Almasiwuye, wundundo yaye tiyidəye nashanju.

²⁸ Koro Ala curo jamanjuyen burwon kəngayamba galajəna, kənyindiyen nawiya, kənyakkuyen maləm̄ba, ngawo adəyen kənjo awo ajabba ajabba dioye, daji kənjowa amba ngaduye so, banaduwuye so, nodoye so, koro kənjowa təlām jiri jiri jandeduye so.

²⁹ Tayi samma kəngayamba wa? Samma nawiya wa? Samma maləm̄ba wa? Samma awo ajabba ajabba cadi wa?

³⁰ Samma kənjo isangaduwaye cadana wa? Samma tɛlambalan jandejai wa? Samma fisarjai wa?

³¹ Amma kənjowa ngalwodɛa jauro rawowo! Koro nayiro jawal awi yayea kojɛnaa fɛlɛnjagakki.

13

Jawal kɛrawoye

¹ Tɛlamba ambe-a malaiyawaye-alan jandenɛkki yaye, amma kɛrawo wulan baworo walyenoa, wudɛ nuktu suye kalala ngɛwua bas.

² Koro nawinawi dikke asɛr-a ilmu-a sammaa asukke kambɛrse har kau kuruwu sɛnaktuye takkɛna yaye, amma kɛrawo wulan baworo walyenoa, wudɛ awima gɛni.

³ Koro kɛndani takkɛna sammaa sadaaro yikke tiyini ye warduro sɛrɛtkɛkki yaye, amma kɛrawo wulan baworo walyenoa, riwani bawo.

⁴ Kɛrawodɛ kanadia ye, serra ye. Kɛrawodɛ, nandɛri tia cɛdaiwawo, awulo juwuiwawo, rokura ye cɛdiwawo,

⁵ tidɛ awima candɛnni cɛdiwawo, kɛlanjuro majiwawo, duwan gɛrgajiwawo, awo diwi karwun rojiwawo,

⁶ tidɛ kɛla nandiwiyen karwukɛji fɛlɛjiwawo, amma kɛla awo jireyen karwukɛji fɛlɛji.

⁷ Kɛrawodɛ awo sammaa gawurji, awo sammaa mɛrsaji, awo samman tɛmaji, awo samman necci.

⁸ Kɛrawodɛ tɛmmaro ceriwawo. Nawinawi diodɛ, baworo walji. Tɛlamba gaden mana diodɛ, ceri. Ilmudɛ, baworo walji.

⁹ Awoa ilmudedɛ ye cinjua, koro nawinawindedɛ ye cinjua,

¹⁰ amma awo kalkaldɛ isiya, sadɛn awo cinjuadɛ baworo walji.

¹¹ Gananilan jandenidɛ jande tadaanaye, hangalnidɛ ye hangal tadaanaye, koro tɛmanidɛ ye tadaanaye. Wurayekkɛniya, awowa tadaanayedɛa kolyekko.

¹² Kɛrma misal kudɛramben gainin buji buji ruiye, amma sadɛn sim-a sim-alan ruiye. Kɛrma nodunidɛ cinjua, amma sadɛn Ala wua kalkallo nosɛnadɛ gai kalkallo nokki.

¹³ Kɛrma awo yakku ani dasayi: kambɛrse-a tɛma-a kɛrawo-a, amma tayi sammalan kɛrawodɛ tima kura wo.

14

Kɛla nawinawi-a tɛlam jiri jiri-ayen

¹ Kɛrawo manowo, kənjowa Ruhu Alaye fando jauro rawowo, masammanno nawinawi dio.

² Kam tɛlam gaden jandejimadɛ ambo gɛni, Alaro jandejiyi, awoa wunduma awo wuljidɛa asujiwawo, dalilnjudɛ Ruhu Alayen awowa asɛrre jandejiji nangaro.

³ Amma kam nawinawi cɛdimadɛ ambo jandejiyiye tayia isadunoajiyi, karwunjaro duno ci, kɛrawolan ronja ye isabojiyi.

⁴ Kam tɛlam gaden jandejimadɛ kɛlanjuro duno ci, amma kam nawinawi cɛdimadɛ jama Isaa gawuro duno ci.

⁵ Nayi samma tɛlamba gaden jandenuwiya, raakko, amma adɛa kojɛnaro nawinawi diwiyama, raakko. Kam nawinawi cɛdimadɛ kam tɛlambalan jandejimadɛa kojɛna, kam laa fisarje jamadɛro duno ci gɛnia.

⁶ To, kɛramiya, nandoro isɛkke nayiro wahayi so, ilmu so, nawinawi so, alamdu solan gɛni, tɛlambalan jandengeyerakkoa, awi gɛle nayiro faidanju wo?

⁷ Awowa ro bawoa algaida bi kumbi gai kowonja kalkallo nukcaiwawoa, ndayin gɛle awo fujai bi jajaidɛ asudi?

⁸ Koro kangadi kalkallo fujaiwawoa, wundu gæle kəriwuro dabbardi?

⁹ Nayi ye ngai. Təlamndon mana kalkal gəni diwia, ndayin gæle awo wulluwidə asudi? Mana karaa dero yidduwi.

¹⁰ Dunian təlamba jiri jiri kada mbeji, koro təlam maananju bawoa falma bawo.

¹¹ Adə nangaro təlambe maananju nokkəniro walyenoa, kamdəro kusottoro walləkkəna, kamdə ye wuro kusottoro waljəna.

¹² Nayi ye ngai. Kənjowa Ruhuyedəa fando jauro raawwa nangaro, awo jama Alayea isadunoajiyidəa ngəwuro manowo.

¹³ Adəma nangaro kam təlam gaden jandejimadə kənjo fisarduye cuwandoro moduwa cədo.

¹⁴ Təlam gaden moduwa dikkia, ruhunidə moduwa cədəna, amma hangalnidə awimaro faidajənni.

¹⁵ To, awi gæle dikki? Ruhunin moduwa dikki, koro hangalni yen moduwa dikki. Ruhunin aiya njungoroye yekki, koro hangalni yen aiya njungoroye yekki.

¹⁶ Adə gənia, ruhunəmlan Alaa wusenəmiya, kam duwon awo ania nojənnidə awo wulləmmadəa asujiwawoa, ndayin gæle wusedunəmdəro «Amin!» cəni?

¹⁷ Ngəlaro Alaa wusenəmi yaye, kamanəmdəye karwunju dunoajiwawo.

¹⁸ Təlamba gaden jandedun nayi sammaa konjakkəna nangaro Alaa wusenəkki,

¹⁹ amma dawu jama Alayen kalma dəwu mewu təlamlan wulləkki yayero am gadea alaməkkoro kalma uwuma hangalnilan wulləkkiya, raakko.

²⁰ Kəramiya, kəla hangallen bare yallaro walluwwi. Kəla awo diwiyen yalla sananaro wallowo, amma kəla hangaldəyen rashiduwaro wallowo!

²¹ Akko awo Attauralan ruwuwadadə: «Kəmandeye: “Jama adəro am təlam gadeye-a ci kusottowaye-ayen jandegəkki, amma adəson wua kərənsaiwawo,” yeno.»†

²² Ase, təlambadə naptu alamaye cadi, Isaa gawuro gəni, ganambuwwuro, nawinawidə ye ganambuwwuro gəni, Isaa gawuro.

²³ Adə nangaro, jama Isaa gawu samma captane təlamba gaden jandejai duwon, am awo ania nojanni bi Isaa gawu gəni isane nadəro ngasayia, nayia joriyaro ngonjaiwawo wa?

²⁴ Amma cammodən am samma nawinawi cadi duwon, kam Isaa gama gəni bi awo ania nojənni laa nadəro ngayia, tayi samma nangaro ti biwumaro tabbato noji, tayi samma nangaro shara tia cə dai,

²⁵ asər karwunjuye kaadaro walje, fədəryero təmde Alaro ambəcciye: «Jiremaro Ala dawundon!» cəni.

Cammo jama Isaa gawuye sawiyada

²⁶ To, kəramiya, awi gai gæle? Captuwiya, wundundo yaye aiya njungoroye bi alamdu, bi wahayi cuwudi, bi mana təlamlan cədi, bi fisarji. Awo samma jamadəa isadunoajuworo tədo.

²⁷ Am laa təlamlan jandejai, bare yindi bi yakku kojənaro mana cadənni, fal fallen cado, koro kam laa fisarjo.

²⁸ Fisarduma baworo walyenoa, wundunja yaye dawu cammodəyen gəm cədo, kəlanju-a Ala-aro jandējuwo.

²⁹ Nawiya yindi bi yakku mana cado, am gade ye manadəa gayirja.

³⁰ Wahayi laa kam gade nadən napkadaro bayindiya, burwoye mana cədidə gəm cədo.

³¹ Am samma caɾo, duno cawandoro, nayi samma ranguwe fal fallen nawinawi diwi.

³² Nawiya ruhunja nawinawiyedəa cəriwi,

† 14:21 14.21 Ish 28.11-12

- ³³ awoa Aladə Ala hangalsangoye gəni, Ala nanlewaye.
 Jama muminna sammayen tədīdə gai,
³⁴ kamuwadə curo cammoyen gəm cado, awoa jandedu tayiro amardəgənni, amma Attaura ye wuljənədə gai, kəngaaro napca.
³⁵ Awo laaa nodu caraanaa, kwawanjaa fadon caworo. Curo cammoyen kamuye mana diodə jauru nangua.
³⁶ Mana Alayedə nayilaman wa badiyeno? Ra, nayi rundomaa nanjaa?
³⁷ Kam laa ti nawi bi tilan kənjo Ruhuyearo təmayenoa, awo ruwunjagakkənədə wada Kəmandeye woro asujo.
³⁸ Kam laa adəa kistuwuro wajia, tiro kissagaiwawo.
³⁹ To, kəramiyani, nawinawi dio jauru rawowo, bare təlamba gaden jandedu dapkəwwi,
⁴⁰ amma awi yaye jiri jussəna-a sawiyada-alan tēdiro waljo.

15

Karmolan cidu Almasiwuye

- ¹ Kəramiya, kawuri kəji wulnjagakkənədəa isatannjagakki, kawuri kəji duwon mowuwwa ye, kəlanjun danuwwa ye.
² Kawuri nayiro wulnjagakkənədəa ronuwia, tilan njəkkawo fanduwī. Adə gənia, bowu fatto kasadduwwa.
³ Awison fuwunno kawuri wu ye mowokkənədəa nayiro njaddəkkəna: Kitawulan ruwuwadadə gai, Almasiwu biwuwande nangaro kano,
⁴ tia sittərayera, daji yimbe yakkua karmolan ciyeno, kitawulan ruwuwadadə gai.
⁵ Kefasso* fəleyaada, koro tayi mewun yindində,†
⁶ daji kəramiya yer uwumaa kojənaro na tilon fəleyaada. Ngəwunja har kuro mbeji, amma laanja ro carəmbəna.
⁷ Ngawo adəyen Yakubaro‡ fəleyaada, koro kəngayamba sammaro.
⁸ Daryerambo, kam sa cədənnin tambəna gairo, wu yero fəleyaada.
⁹ Kəngayamba samman wuma gana wo, wu kəngayamlan bowodu tikkəni, jama Alayedəa basarnəkkəna nangaro.
¹⁰ Amma awo walləkkənədə ser Alayen walyekko, koro serdəa bowuro gəni fəlesuwo. Ai, kəngayamba sammaa kojənaro ngənəptəkkəna, amma wu gəni, ser Alaye wulan dəganədə.
¹¹ Adə nangaro wuro bi tayiro walyeno yaye, akko awo mawoniye kasadduwwadə.

Karmolan cidu am sanunaye

- ¹² To, Almasiwu karmolan cijənaro mawojaidə, ndayin gəle amndo laa karmolan cidu bawo canī?
¹³ Amma karmolan cidu bawoa, Almasiwu ye cijənni.
¹⁴ Koro Almasiwu cijənni walyenoa, mawodundədə ye bowu, kambərsendodə ye bowu,
¹⁵ har Alaro shedawu kattuwuyero walliyena, dalilnjudə Ala Almasiwua karmolan cəsangəna niyena, amma am sanuna karmolan cijaiwaworo walyenoa, ase tia cəsangənni.
¹⁶ Awoa am sanunədə karmolan cijaiwawoa, Almasiwu ye cijənni.
¹⁷ Koro Almasiwu karmolan cijənni, kambərsendodə faida bawo, koro yaye nayi curo biwuwandoyen.
¹⁸ Adəgaima am Almasiwuye ro carəmbənədə ye faccaana.

* 15:5 15.5 Kefas - Biturus. † 15:5 15.5 mewun yindində - Kəngayamba Isaye burwoye. ‡ 15:7 15.7 Yakuba - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye.

19 Dunia adə runjumaro təmande Almasiwuro kekkiyea, dunia samman andima awo njunoduye wo.

20 Amma jiremaro Almasiwu karmolan cijəna, koro tayi ro carəmbəna sammayen tima burwon cijo.

21 Karmodə kamben isəna nangaro, karmolan cidudə ye kamben kadio.

22 Am samma Nawi Adamlan sanuidə gai, ngainin samma Almasiwulan ro cawandi,

23 amma kəwu kəwuro, burwon Almasiwu, daji kəndenjun am Almasiwuye,

24 ngawo adəyen sa njerorambe cədi. Sadən Almasiwu maiya samma-a kərmai so, kənduwo so samma-aa baworo cəde kərmaidəa Ala Bawadəro ci.

25 Awoa Almasiwudə har kawu Ala kəladowanju sammaa cidiya sinjuyero cakkero, sai kərmai cunodiya.

26 Kəlado daryeye baworo waljidə tima karmo wo,

27 awoa: «Ala awo sammaa cidiya sinjuyero cakkəna.»†

Amma tiye: «Awo sammaa cidiyanjuro cakkəna,» cənnadə, farakko ti duwon awo sammaa cidiyanjuro cakkənadə dawun bawo.

28 Koro sa awo samma cidiyanjunno waljiya, daji Tadadə kəlanju cidiya ti awo sammaa cidiyanjuro cakkənadəyero walji, ngainin Ala awo samman awi yayero walji.

29 Ngai duwon, am duwon cuju am sanunayero tayiro kasala caddənadə, awi gəle maananju wo? Ca jiremaro am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, awiro cujunjaro kasala caddi?

30 Andi ye, awiro sa fi yaye tajirwan dəgaiyenadə?

31 Tabbat, kəla nayi kəramiyaniyen Kəmande Isa Almasiwulan awulo bonidə jiredə gai, yimbi yaye roni karmoro salamgəkkəna.

32 Bərni Afisayelan bundiya-a məldəkkənadə, awi kəla kuro kamben wuro faidanju wo? Ca am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, «Nda buiyo yayiyo, bəri nuiye nangaro.»†

33 Bare jambaduwwi: Am diwi-a dəgadə hal ngəla bannaji.

34 Hangalndoro waldənowo, biwu dio kollowo, nangunoworo wulləkki: Laando Alaa nojanni.

Karmolan cidu tiyiye

35 Amma kam laaye: «Ndayin am sanunadə karmolan cijai? Koro tiyi jiri fia caluwi?» cəne cuwori.

36 Ni hangal bawoa! Awo nadəmmadə řijiwawo, sai nuiya duwon.

37 Koro awo nadəmidə, kajim fuwun řijidəa gəni nadəmi, kasuni runju, bi algamaye, bi awo gadeye.

38 Daji Ala tiro tiyi jiri cəraanaro ci, kasuni fi yayero jiri kaanju ci.

39 Da tiyiye samma tilo gəni, kambe runju, ləmanne runju, ngudoye runju, buniye runju.

40 Tiyiya sameye mbeji, cidiye ye mbeji, amma daraja tiyiya sameye-a cidiye-a gadegade.

41 Daraja kəngalle gade, kumballe gade, sillowuwaye gade, koro sillowuwadə ye darajanja gadegade.

42 Cinowo am sanunayedə ye ngai. Karmolan tənadəna, ro njəpciwawolan ciji.

43 Daraja bawoalan tənadəna, darajaalan ciji. Duno bawoalan tənadəna, dunoalan ciji.

44 Tiyi adamgənayelan tənadəna, ruhulan ciji. Tiyi adamgənaye mbejidə, tiyi ruhuye ye mbeji.

† 15:27 15.27 Jaw 8.6 † 15:32 15.32 Ish 22.13

⁴⁵ Kitawulan ngai ruwuwada: «Nawi Adam kam burwoyedə alau roaro waljəna.»† Adam daryeyedə ruhu ro njomaro waljo.

⁴⁶ Amma awo ruhuyedə awo burwoye gəni. Awo adamgənyaye burwon isi, daji awo ruhuye.

⁴⁷ Kam burwoye cidin tədənədə, ti cidiye. Kam kənyindiyedə, ti sameye.

⁴⁸ Jiři kam cidiyedə gai, tayi cidiye ye ngai. Koro jiři kam sameyedə gai, tayi sameye ye ngai.

⁴⁹ Jiři camuno kam cidiyedəro walliyenədə gai, camuno kam sameyedə yero walliye.

⁵⁰ Kəramiya, awo wulləkkidə tima tiyi-a bu-a nodo bargaa Alayea warasajaiwawo, awo nomadə ye ro njəpciwawodəa warasajiwawo.

⁵¹ Fannowo, asər laa wulnjagakki: Andi samma gəni ro rəmbiye,§ amma andi samma falladaro walliye,

⁵² sam falnin, kəmət simben, nuktu daryeye kangadiyen. Awoa kangadidə nukci, am sanunadə karmolan cijane gadero njəpcaiwawo, koro andi samma falladaro walliye.

⁵³ Adəgaima tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo waljo, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljo.

⁵⁴ Sa duwon tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo walji, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljidən, daji awo kitawulan ruwuwadadə wakkaji: «Karmoa kənnasar cundəna!»†

⁵⁵ «Karmo, nda kənnasarnəm? Karmo, nda kəniwunəm?»†

⁵⁶ Kəniwu karmoyedə biwu, koro kənduwo biwuyedə wada.

⁵⁷ Ala ti duwon andiro Kəmande Isa Almasiwuyen kənnasar sadidəa wuseniyo!

⁵⁸ Adəma nangaro, kəramiyani njaraakkənaso, dunoaro danowo, bare awima nayia təmbalnjanı, sawi yaye curo kida Kəmandeyen fuwu buiwo. Nonowo, Kəmandero ngənəptundodə bowuro waljiwawo.

16

Kəla wuri muminna Jerujalemboro captuyen

¹ Kəla wuri muminnao captuyen, wada jama Isaa gawu lardu Galatıyayero yikkənədə gairo, nayi ye dewo!

² Mawuye yim burwoyeya wundundo yaye kəla riwanjuyen awo laa ajajo. Daji isəkkiya, mərədu awo laa captuye bawo.

³ Sa isəkkiya, am mərsanuwwadəa wotiya mukkonna juwagəkke kənjondodəa Jerujalemboro caadi.

⁴ Ledunidə ye jussənaro walyenoa, daji tayi-a rokko leniye.

Bulusse nanjaro leduro mada

⁵ Ngawo lardu Makidonıyayen kokkənayen, nandoro isəkki, lardu Makidonıyayen kokki nangaro.

⁶ Waneye nandon kawu ganaro bi nangərimaro namməkki, ngainin ndara lekki yaye banasuwe bəlawuro dikki.

⁷ Awoa kərma kodu dikki runjun gəni kurondo raakko, dalilnjudə, Kəmande amarseyenoa, kawu ganaro nandon dəgakkiro təmani mbeji.

⁸ Amma har ngəməri Fentikossero* bərne Afisayen namməkki,

⁹ cinna kida faidaaye wuro farakko fərəmsəgəna nangaro, amma waduwo ngəwua.

† 15:45 15.45 Bad 2.7 § 15:51 15.51 andi samma gəni ro rəmbiye - Andi sammaye gəni kawu kənde Kəmande Isayero nuiye. † 15:54 15.54 Ish 25.8 † 15:55 15.55 Hos 13.14 * 16:8 16.8 ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

¹⁰ Timoti isiya, tiro kiskənowo ridu bawoaro dawundon napco, kida Kəmandeye wu gai cədi nangaro.

¹¹ Bare wunduma tia rujənni. Naniro isoro tia kəlewan salammowo, kəramiya-a rokko gurekki nangaro.

¹² Kəraminde Afolusdə, nandoro kəramiya-a rokko lejaro jaumaro tia lowonəkkəna, amma kərma ledu sam cəraanni. Dama cuwandiya, leji.

GALA-A LEWA-A DARYEYE

¹³ Faadaro dəgaiwo, kambərsendon dunoaro danowo, karwundo gerowo, dunoaro wallowo.

¹⁴ Awo sammaa kərawolan dewo.

¹⁵ Istifanus-a am fannjuye-a burwon lardu Akayayen Isaa kasaccana ye, muminnaro kida njəddoro duno cadəna yero nonuwwa. Kəramiya, nayia lowonjakkəna,

¹⁶ am ani gai gaiwo, am ngənəptane kida cadənadən kundənno.

¹⁷ Kənde Istifanus-a Fortunatus-a Akayikus-aye karwuni kəjjəna, dalilnjudə nayi bawo yaye, cujundoro waljana nangaro.

¹⁸ Awoa roni-a kaando-a jauro isabojaana. Am ani gairo bərsəm yowo.

¹⁹ Jama Isaa gawu lardu Asiyayedə† lewanjai. Akila-a Ya Bilkisu-a ye jaumaro Kəmande nangaro lewanjai, koro jama fannjan captaidə ye lewanjai.

²⁰ Kəramiya samma lewanjai. Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

²¹ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko.

²² Wundu duwon Kəmandea cəraannidə, baskuwadaro waljo! Kəmande, are!‡

²³ Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²⁴ Kərawoni Isa Almasiwu nangaro nayi sammalan dəga.

† 16:19 16.19 lardu Asiyaye - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyən kərga.

‡ 16:22 16.22 Kəmande, are! - Ruwuwa mukkoje kureyedə kalma təlam yaudiyaudiye «Maranatha!» ruwujana, maananjudə «Kəmande, are!»

2 KORINTIWU

Wotiya kényindiye Bulusse jama Isaa gawu bərnɪ Korintiyero ruwujəgənada Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyea jama Isaa gawu bərnɪ Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoye ruwujəgənayen ruwuyeyeno. Sadən kəngayamba kattuwuyeso laa Bulus-a nankəngayamnju-aa rujane mananju ye awima gəni wuljai. Ti bone cai. Adə nangaro wotiya adən Bulus nankəngayamnjudə-a mananjudə-a jirero fəleje dalil bone njanjuyedə, tima kambərsenju duno kaanjuro gəni, Almasiwuyero cakkoro yeno. Nonowo, jiri bone Almasiwu canadəa ni ye jaumaro yamidə gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngəwu fandəmi.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-11)

Jaawu Bulusse kəla waduwnjuyen (1.12-2.13)

Jaawu Bulusse kəla kida aman bərinne (2.14-7.4)

Bulus lardu Makidoniyayen (7.5-16)

Wuri capta talaawa Isaa gawu Jerujalembe nangaro (8.1-9.15)

Dabbarda kənde Bulusse kənyakkuyero (10.1-12.21)

Marmarea-a lewa-a daryeye (13.1-14)

Wotiya kényindiye Bulusse jama Isaa gawu bərnɪ Korintiyero ruwujəgənada LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuye-a kəraminde Timoti-adə jama Alaye bərnɪ Korintiyen dasaana-a muminna lardu Akayaye ngalan dasaana samma-aro:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Ala ro boda sammayedəa wusedu

³ Bargaa Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye, Bawa kanjimariye, Ala ro boda fiye yaye,

⁴ ti duwon basarinde samman ronde isabojiyidə. Adəa dionjudə, andi ye ro boda na Alayen fandiyanadəlan rangiye am basari fin yaye dasaanadəye ronja isabogəiye.

⁵ Jiri bone Almasiwu canadəa andi ye jaumaro yayiedə gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngəwu fandiye.

⁶ Basari kiyaiyea, adə ro bodando-a njəkkawo fandondo-a nangaro, koro ronde boyenoa, bone yayienadəa naye ye nedduwe yawwaa, rondo bodaro.

⁷ Koro təmande kanjindon dunoa, bonedən nuwando mbejidə gai, ro bodadə yen nuwando mbejiro noniyena.

⁸ Kəramiya, basari lardu Asiyayelan andia sawandənadəa nonuwiya, rayiye. Tai daje dunonde koje, kutturo walsagane, har rondema fuddiyero təmaniyena.

⁹ Ai, andi kəlandeman wowom karmoye gai fanniyena, ngaima təmande kəlanden gəni, Ala am sanunaa cəsangidən kərga,

¹⁰ ti duwon karmo jiri adən samowona, fuwu yen samoyidə, timaro təmande njəkkawoye kekkiye.

¹¹ Nayi ye moduwalan banasanowo, ngainin moduwa am ngəwuyen barga fandiye, kəladən andi nangaro Alaa wusejai.

JAAWU BULUSSE KƏLA WADUWUNJUYEN

Kənsio Bulusse fuwuro gərduwu

¹² Karwunde shedajənədə gai, andidə nanrashidu adamgənəyən gəni, ser Alayen, koro karwu tiloa-a nantayir Alaye-alan kəndəgai dunian diyena, masammanno nandon. Adəma dəlwu awulo bondeyedə wo.

¹³ Awo gade gəni nayiro ruwunjagaiye, sai awo kəranuwe asunuwi bas. Koro cotto asunuwiro təmakəkəna,

¹⁴ calan ganaro asunuwwadə gai. Awo ruwunjagaiyedə tima yim Kəmande Isayen* nayidə dəlwunde awulo boyedə gai, andi ye dəlwundo awulo boye.

¹⁵ Adəa mərsanəkkəna nangaro, barga kawakyindi fadoworo nandoro burwon leduro raakko.

¹⁶ Ai, nandoyen lardu Makidoniyayero lekko, koro Makidoniyalan waldəkke nandoro isəkke cidi Yahudiyayero lekkoro banasəgəwiya, raakko.

¹⁷ Nia ngoduni adə, kəskero dikkəna wa? Ra, awo dikkidəa kəla hal kamben wa nianəkke wuye: «Aaa,» nəkke koro waldəkke: «A'a,» nəkki wa?

¹⁸ Ala amanmadə gai, kawurinde nandon mana jambaye gəni.

¹⁹ Isa Almasiwu Tada Alaye ti duwon wu-a Silas-a Timoti-a nandon mawoniyənədə awo jireye-a kattuwuye-a gəni, tilan kullum jirero waljəna.

²⁰ Ai, tilan waduwa Alaye samma jirero waljana, koro daraja Alayero tiyen andiye: «Amin!» niye.

²¹ Ala kəlanjuma andi-a nayi-aa Almasiwulan kəresane duno sade

²² tawanju gənasagane koro karwundero naptu rannero Ruhunju kekko.

²³ Wu kəla ronyeman, Aladəma shedamani wo, bare hangalndo sangəkkəniri bəрни Korintiyero waldəkke kənde wayekko.

²⁴ Kambəsendo raddiye gəni, amma karwukəjindoro sawawando kidayero wal-liyena, awoa kambəsendon dunoaro danuwwa.

2

¹ Wu kəlani gadero nangi rəpta karwukutta kudoma njaddəkkiwaworo nia ngoyekko.

² Karwundoa yakkəkke kuttajia, wundu gəle cakke karwuni kəjiji, kam yakkəkke karwunju kuttajənədə gənia?

³ Dalil ngainin ruwunəkkənədə,* tima nandoro isəkkiya, bare kəla am tayiro karwunia isəkəjiduwu wajipcəgənədəyən karwukutta dikkəni. Awoa kəla nayi sammayen karwukəji fakkidəa nayi ye fannuwiro mərsanəkkəna.

⁴ Basari kada-a jəktu karwuye-a simalo ngəwua-an nayiro ruwungeyerakko, karwukutta fannoworo gəni, nayia dama baworo njaraakkənaro nonoworo.

Bulusse biwumaro gawurduwu

⁵ Kam laa karwukutta kiwudoa, bare lamardəa na kojənarə wulləkkəniri wu runiro gəni, jiri laan nayi sammaro ngekkudo.

⁶ Wowom jama mewu kam adəgaidəro gənajaanədə cədəna,

⁷ kərma cuju adəyero tia gawurnowo ronjua yakkowo bojo, bare na kojənarə karwukutta canniri.

⁸ Adə nangaro lowonjakki, kərawondo tiro fəlegənowo,

* **1:14 1.14** yim Kəmande Isaye - Kiyama. * **2:3 2.3** dalil ngainin ruwunəkkənədə - Awo duwon Bulus tayiro curo wotiya gadeyən ruwujəgənədə.

⁹ awoa dalil ruwunjagakkənədə, tima jaramnjakko gando curo lamar sammayen rukkoro.

¹⁰ Wundu duwon gawurnuwwadəa wu ye gawurnəkkəna. Koro awo duwon gawurnəkkənədə, awo laa gawurnəkkənaro walyenoa, nayi nangaro fuwu Almasiwuyen gawuryekko,

¹¹ bare Yiwulis andia jambasanniro, awoa nanganju noniyena.

Karwungai-a ro boda-a Bulusse

¹² Bərni Taruwassero kawuri kəji Almasiwuye mawoduro leyekkeniya, Kəmande wuro cinna kasəgəna yaye,

¹³ kəramini Titussa nadən nagəkkəni nangaro roni bojənni, daji tayia alakələwakke lardu Makidoniyaero koyekko.

JAAWU BULUSSE KƏLA KIDA AMAN BƏRINNEN

¹⁴ Amma Alaa wuseniyo, ti duwon sawi yaye andia kənnasar Almasiwuyen fuwuro saadi ye, koro ndara yayero andiyen kala Almasiwua noduye tatarjiyi yedə!

¹⁵ Awoa na Alayen dawu am njəkkawo cawandiye yen, koro dawu am faccagaiye yen andima kawudi Almasiwuye wo,

¹⁶ am laaro andi kala karmoye karmo kudoma, am laa gadero kala roye ro kudoma. Wundu gəle martawa awo ania dioye najəgəna wo?

¹⁷ Nonowo, andidə am ngəwu mana Alayen riwa majaidə gai gəni, amma am na Alayen isana gai, fuwu Alayen koro Almasiwulan manadəa curo tiloan mawoniye.

3

Kidawu aman bərinne

¹ Koro yaye kəlande jajaktu badiniye wa? Ra, am laa gai wotiyawa shedaye mukkondon ruwuwada bi nayiro ruwuwaadalan mərədundeə wa?

² Nayima wotiyandedə wo, karwunden ruwuwada, na am sammayen nowada ye, kəraada ye.

³ Nayidə farakko wotiya Almasiwuye kidandeyen isəna, tadduwalan gəni, Ruhu Ala Kəndəgaimayen ruwuwada, allowa kauyen gəni, karwu kamben ruwuwada.

⁴ Fuwu Alayen kəla Isa Almasiwuyen adəma mərsadunde wo.

⁵ Andi kəlande rangiye awo laa raktunden tədənaro wulliyewawo, raktundedə na Alayen isi,

⁶ ti duwon andiro raktu kida aman bərin dioye sadənədə. Amandə arawuye gəni, Ruhuye, awoa arawudə karmo cuwudi, amma Ruhudə ro cuwudi.

⁷ Wada karmo kudoma* arawulan kəla allo kauyen ruwuwadadə darajaaro walje har Israyilawu fəkkə Nawi Musaye yiyiljidəa rakcane cappo caruiwaworo waljənədə, yiyildudə koji yaye,

⁸ ndayin gəle kida Ruhu Alayedə† tia kojənaro darajaaro waljiwawo?

⁹ Wada wowom gənadumadə darajaaro walyenoa, kida nanjire kudomadə tərgane tia darajalan jauro koji.

¹⁰ Adəgaima kəla daraja dama bawo adəyen daraja calan yiyiljidə awima gəni.

¹¹ Awo kodumadə darajaaa, awo dəgaidə tia darajalan koji.

¹² Təma adə gai taiyenədə, ridu falma taiyende,

¹³ Nawi Musa gai gəni, ti duwon bare Israyilawu njeroram awo kodumayedəa carunniro fəkkanju battalan jakcənədə.

¹⁴ Amma hangalnjadə kibbajəna, har kuro sa aman caye kərajaiya, batta adəma dəga, kadiwawo, Almasiwu baslan baworo walji nangaro.

* **3:7 3.7** *wada karmo kudoma* - Wada Attaura Nawi Musaye andia sasakke mərədunde njəkkawoye asuniye.

† **3:8 3.8** *kida Ruhu Alayedə* - Kida aman bərinne.

¹⁵ Aaa, har kuro Attaura Nawi Musayea kerajaiya, batta laa karwunja jakci.

¹⁶ Amma kam tamje Kemandero waldiyiya, battada kadi.

¹⁷ Kemandeda tima Ruhuda wo, koro na Ruhu Kemandeye deganaden nankam kelaye kerga.

¹⁸ Andi samma fakka kaadaa kuderam gai daraja Kemandeye feleniye, darajalan daraja tergaiaro fal diye camunonjuro walliye. Kemande ti Ruhuda cakke awo ada tedi.

4

Arsiyi curo kalwowa tuloyen

¹ Ado nangaro, kanjimari Alayen kida adaa moyiyenada, tama kolliyewawo.

² Awowa geraada-a nangua-a waniyena, jamba dio yen degaiyewawo, koro mana Alaye yea falliyewawo, amma jiredaa federo feleniye, ngainin karwu am sammaye fuwu Alayen jirende shedajai.

³ Kawurinde jakkadaro walyenoa, na am faccagaidayen jakkada.

⁴ Yiwulis mai dunia adayedo hangal kasattunambuwuyea isakambujogona, bare nur kawuri kaji daraja Almasiwuyedaa carunniro, ti Almasiwuda camuno Alaye.

⁵ Andi kalandea gani, Isa Almasiwu tima Kema woro mawoniye, andi ye Isa nangaro kareawando.

⁶ Ala duwon tiye: «Nur curo duwuyen yiyiljo!»† cennada daraja Alaye fakka Almasiwuyen turuida nodoro karwunden nurnju yiyiljena.

⁷ Arsiyi adaa curo kalwowa tuloyen* taiyena, ngainin kenduwo ci bawoada nanden gani, na Alayen isiro faledi.

⁸ Kanji fin yaye andi curo jektuyen, amma gernesanni, hangalnde cijena, amma tama kolliyende,

⁹ basarsai, amma Ala andia kolsanni, yapkaada, amma sidiyende.

¹⁰ Sawiso karmo Isaye tiyilan ngoniye, ro Isaye ye tiyinden faleduworo.

¹¹ Awoa andi roadaa sawiso Isa nangaro karmoro sarsasagai, ro Isaye ye tiyinde nomayen faleduworo.

¹² Ngainin karmoda andilan kidanju cadi, amma roda nayilan kidanju cadi.

¹³ Kitawulan ruwuwadada gai: «Marsanakkona nangaro manayekko.»† Keladen, andi ye Ruhu kambarseye adamaa taiyenada, andi ye marsaniyena mananiye,

¹⁴ daliljudo ti duwon Kema Isaa karmolan casangenada andi yea Isa-a rokko sasange nayin kundenno fuwunjuro sawudiro noniyena.

¹⁵ Awo ani samma nayi nangaro, adogainin ser Alaye tergane am kadaro tatarjiyiya, tayia cakke Alaa ngawuro wusejane tiro daraja cadi.

Kambarselan ro fando

¹⁶ Adama nangaro tama kolliyewawo. Tiyinde siduwu cadi yaye, ruhunde kun barin barinno walji.

¹⁷ Awoa basarinde kaska karmayedo andiro daraja kura ye, sawisoye ye, cinjuma bawo yea dabbarsagai.

¹⁸ Simnde awo turuiro gani, awo turuiwaworo fiyiye. Ai, awo turuida tussiwawo, amma awo turuiwawoda sawisoro degai.

5

¹ Noniyena, kendogairam dunia adaye wotte tiyinde ada sidiyiya, samelan kendogairam sawisoye mukko kamben tedandona gani na Alayen taiyena.

† 4:6 4.6 Bad 1.3 * 4:7 4.7 kalwowa tuloye - Tiyinde dunia adaye. † 4:13 4.13 Jaw 116.10

² Ai, kəndəgairamnde adəlan njəmmiye, kəndəgairam sameyelan jaktiyero məradundea,

³ jaktiyeya, dero walliyewawo.

⁴ Ai, jəktunde nangaro kəndəgairam adəlan njəmmiye, řindiyoro gəni, cayeə kojənarə jaktiyoro rayiyena nangaro, awo karmoyedəə rodə cundoro.

⁵ Aladəma andia awo adəro dabbarsaa, ti duwon Ruhunju ran gairo andiro sadənədə.

⁶ Adə nangaro sawiso karwunde geriye. Noniyena, tiyilan dəgaiyeya, andi na Kəmandeyen bawo,

⁷ awoa kurolan gəni, kambərselan dəgaiye.

⁸ Ai, karwunde tikkerəna, tiyilan dəgaiye yayero na Kəmandeyen dəgaiyeya, rayiye.

⁹ Amma andi tiyilan yen kal, tiyilan gəni yen kal, niandedə tima Kəmande kəjinde fanjo,

¹⁰ awoa andi samma kadu baworo fuwu shararam Almasiwuyen daniye, ngainin wundunde yaye alwasi awo tiyilan cədənaye cuwandi, ngəla yen kal, diwi yen kal.

Kida soloye

¹¹ Adə nangaro, maana Kəmande ridaye noniyenədə, amba jawallo njakko maniye. Na Alayen andi federo nowada, koro karwundo yen ngairo təmakkəna.

¹² Koro yaye fuwundon kəlande jajangiyewawo, amma nayiro dalil kəla andiyen awulo boye njadiye. Ngainin am duwon kəla awo karwuyen gəni, kəla awo sim curuiyen awulo jawuidəro awo kalaktuwuye fanduwu.

¹³ Hangalnde baworo walyenoa, Aladəma nangaro. Hangalnde kalkaljənarə walyenoa, nayi nangaro.

¹⁴ Awoa kərawo Almasiwuyedə andia simosai, adəə tabbatto noniyena: Kam fal* am samma nangaro nunadə, am samma sanuna,

¹⁵ koro am samməro nonjudə, tayi roadə gadero kəlanjaro gəni, ti duwon tayi nangaro nune karmolan cijənədəro kəndəgai cadoro.

¹⁶ Adəgaima adən fuwun wundumaa kəla kuro adamgənayen ruiyewawo. Almasiwua calan kəla kuro adamgənayen ruiyena yaye, kərma gadero tia ngainin ruiyewawo.

¹⁷ Adə nangaro wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bəřin. Awowa dinadə kojana, akko bəřin isana.

¹⁸ Adə samma na Alayen isi, ti duwon Almasiwuyen kəlanjuro solosagane kida soloye andiro sadənədə.

¹⁹ Aladəma Almasiwuyen am duniayero biwuwanja gənəjəgənnin tayi-a kəlanju-a soloje kawuři soloye mukkondero cakko.

²⁰ Adə nangaro andi wakilla Almasiwuye, Ala andiyen bowodu cədi gai. Almasiwu nangaro lowonjaiye, Ala-a solodənowo!

²¹ Ala kam duwon biwu cədənnidəə andi nangaro biwuro kalakkeno, nanjire Alayedəə tilan fandiyo.

6

¹ Andidə sawawa kida Alaye nangaro, nayia lowonjaiye, bare bowuro ser Alayedəə mowuwwi.

² Awoa tiye: «Sa kalkalnin nia kərənnjəkkəna, koro yim njəkkawoyea banəjəgəkkəna.»† Akko kərmama sa kalkaldə wo, kərmama yim njəkkawoye wo!

³ Kidande səriwu bawoaro napcoro, jawal wunduyeməro takkal fimaa yakkiyewawo,

* 5:14 5.14 kam fal - Almasiwu. † 6:2 6.2 Ish 49.8

⁴ amma jawal fin yaye andi kidawu Alaye jireyero falediye, nettulan, basari njalan, curo jaktu so, masiwa soyen,

⁵ kowodulan, kosolan, hangalsangolan, ngənəptulan, faada dəgalan, kəmbo bonambulan,

⁶ nantayirren, ilmuyen, kanadi tayen, nandəgallen, Ruhu Alayen, kərawo nanmənafək bawoayen,

⁷ mana jireyen, kənduwo Alayen, barimi nanjireye mukko kəmboram-a waila-ayen,

⁸ curo daraja-a darajanambu-ayen, curo adəlamdu-a njungoro-ayen. Jambawu gairo ngosana yaye, andi jirewu,

⁹ nosanni gai yaye, ngəlamaro nosana, nuiyena gai yaye, akko rondea, wowomsai gai yaye, roro seyesənni,

¹⁰ karwu jaadaa gai yaye, sawi yaye karwu kəjia, talaawa gai yaye, am kadaa gariwuro diye, awima taiyende gai yaye, awiso kaande.

¹¹ Nayi Korintiwu, federo mana njaddiyena, karwunde farakko kaada.

¹² Andi gəni nayia njasaraiyende wo, nayima karwundo kanuwe andia sasarawwi wo.

¹³ Tadawani gairo nayiro jandenjagakki, kalkallo kalansanowo, nayi ye karwundoa farakko kanowo.

Fado Ala Kəndəgaimayedə

¹⁴ Bare kolluwe nayi-a ganambuwu-a lamarndo tilojənni. Nanngəla, awi lambonju nandiwiwo? Koro nurdə, awi lambonju duwuro?

¹⁵ Katte Almasiwu-a Yiwulis-ayen kəlakəl fi mbeji wo? Ra, awi Isaa gama-a ganambuma-a kəlji?

¹⁶ Fado Alaye-a gumkiya-a ardiya fi cada? Andima Fado Ala Kəndəgaimayedə wo. Alaye wuljənədə gai: «Dawunjan dəgakke dadanəkki, Alanjaro walləkki, tayi ye jamaniro waljai.»†

¹⁷ Adə nangaro Kəmandeye: «Dawunjan luwowo, səgəriro waldənowo, bare awima tayir gəni lenuwwi, daji wu ye nayia ardinjakki.»†

¹⁸ «Wu ye bawandoro walləkki, nayi ye tadawani-a ferowani-aro walluwi,»† yeno Kəmande Martawama.

7

¹ Adə nangaro kərawowuni, wadu ania ngosaanədə, kadawu tiyiye-a ruhuye-a fi yayen kəlande tulliyu, Ala ridalan tayir sərambo walliyu!

Karwukəji Bulusse kəla təmdu jama Isaa gawuyen

² Karwundo kasaganowo. Wundumaro jirenambu yiddiyende, wundumaro diwi yiddiyende, wundumaa jambaniyende.

³ Adəa wuldunidə, nayiro wowom gənaduwo gəni, calan wulləkkənədə gai, nayidə curo karwundeyen, karmo yen kal, roa yen kal, rokko dəgaiye.

⁴ Aman njadəkənədə kura, awulo boni kəlandon ye kura, karwuni dunoajəna, basarinde samman tai dakke karwukəji fakki.

BULUS LARDU MAKIDONIYAYEN

⁵ Lardu Makidoniyaero kadiyendeya, tiyinde tustu cuwandənni, ndaran yaye basari yayiena, deyan sai lawala, curon sai ridu.

⁶ Amma Ala ti duwon ro am karwunja duno bawoaye isabojjiyimedə kənde Titussen ronde isaboyeyeno,

⁷ koro kəndenju runjun gəni, ro boda kəlandon cuwandənədə yelan. Titusdə andiro məradundo wua kuroye-a sondo-a kəla wuyen koworindo-aa wulsaana. Adə nangaro cayea kojənarə karwukəji dikkəna.

† 6:16 6.16 Lew 26.12 † 6:17 6.17 Ish 52.11 † 6:18 6.18 2Sam 7.14

⁸ Wotiyani* yakkəkke karwundo kuttajəna yaye, nadimməkkəni. Calan nadimməkkəna, wotiyadə sam ganaro rondo kuttajənarō rukkəna nangaro.

⁹ Amma kərma karwuni kəjjinə, karwundo kuttajənadəro gəni, amma karwukut-tando cakke təmmuwwadəro. Awoa rawo Alaye kəlan kuttu fannuwwa, ngaima andi nangaro awima asarnuwwi.

¹⁰ Awoa karwukutta kəla rawo Alayedə kamba cakke nadimjənnin təmje njəkkawo cuwandi, amma karwukutta duniayedə karmo cuwudi.

¹¹ Akko ruiwo, karwukuttando kəla rawo Alayedə nayia njasakke kasadu-a kəlando mowo-a diwwa! Koro njasakke gərganuwwa, rinuwwa! Ase, mərədu-a kowori-a shara rawo-a jauro fəlenuwwa! Adəgaima jiri fin yaye lamar adəlan nayi biwu bawoaro kəlando fəlenuwwa.

¹² To, wotiya ruwunjagakkəna yaye, kam biwu cədənədə bi kam tiro biwu cədənədə gəni nangaro ruwuyekko, amma fuwu Alayen kasadu andiro sadduwidə nonuwiro.

¹³ Adə nangaro ronde bojəna.

Ro bodande adə ngawon, kəla karwukəji Titussen andi ye karwukəji cayemaa kojənarō diyena, nayi samma hangalnjuwa isabogəwwa nangaro.

¹⁴ Wudə fuwunjun kəlandon awulo bo gana dikkəna yaye, nanguro sakuwwi. Jiri awo nayiro wulnjagaiyena samma jiredə gai, ngaima awulo bo fuwu Titussen diyenədə ye jirero waljəna.

¹⁵ Nayi sammaye gandodəa takciya, jiri ridu-a lolodu-an tia kapkəwwadə, kərawonju nayi nangaro tai dajə tərgai.

¹⁶ Awin yaye nayia mərsanjakkənadəro karwukəji dikki.

WURI CAPTA TALAAWA ISAA GAWU JERUJALEMBE NANGARO

8

Bana muminna bərnī Jerujalembəro kudo

¹ Kəramiya, ser Alaye jama Isaa gawu lardu Makidoniyyero cadənədəa nayiro isanoduwu rayiye.

² Curo rijaptu kada jau fitten karwukəjinja ci bawo-a nantalaanja duno kojəna-a tasargane har nankərə tai dajane fəleyera.

³ Awo cadənədə dunonjalan har dunonjamaa kojənarō cadoro tayia shedanəkki, koro rawonjan

⁴ tayi ye bana muminnao kudodəro* kangurno mukkonja njakkoye cawandoro jauro andia lowosera.

⁵ Awo təmaniyenamaa kojənarō burwon Kəmandero, koro rawo Alaye kəlan andi yero kəlanja kedo.

⁶ Adə nangaro, Titus kida serre adəa nandon badijənədə gai, tumojuworo tia lowoyeiye.

⁷ To, nayidə kambərse so, kawuri so, nodu so, kasadu so, kərawo nanden mowuwwa solan, wotte awo sammalan fuwunuwidə gai, ser adə yelan fuwunowo!

⁸ Wadaro gəni wulləkki, amma kasadu am gadeyen kərawondodə jireyero tabbatkəkki,

⁹ awoa ser Kəmande Isa Almasiwuye nonuwwa, ti gariwu duwon, nayi nangaro ngudiro walyeno, nayi ye nanngudinjudəyen gariwuro walloworo.

* **7:8 7.8** wotiyani - Wotiya laa gade duwon Bulus tayiro ruwujəgənədə. 2Kor 2.3 mane. * **8:4 8.4** bana muminnao kudodə - Jama Isaa gawu lardu Makidoniyye-a Akayaye-ayedə talaawa muminna Jerujalemlan dasaanaro bana laa juwaduro niajana. Rom 15.26 mane.

¹⁰ Kɛla lamar adɛyen galani yikki, awoa nayiro faidaa, nayi duwon tɛn mɛnde awo adɛa dio runju gɛni, tia dio rawo badinuwwadɛ,

¹¹ kɛrma ye dionju tumogɛnowo. Jiri karwundo samman raawwadɛ gai, ngainin kɛla awo tawwadɛyen tumogɛnowo.

¹² Karwu samman njodɛ kɛla awo kam cɛdanniyen gɛni, kɛla awo cɛdanayen Ala ardiji.

¹³ Nayidɛ basari yawe am gade kasam cawandi gɛni, lamar nankalkalle.

¹⁴ Kɛrma lɛman ngɛwu ganduwwadɛ, awo tayia maujɛnadɛa yirgawi, yim laa ye ngɛwudu lɛmannjayen awo nayia maunjanadɛa casargai, adɛgainin lamardɛ kalkalji,

¹⁵ kitawulan ruwuwadadɛ gai: «Kam ngɛwu capcɛnadɛ tiro ngɛwujɛgɛnni, koro kam gana capcɛnadɛ ye tia maujɛnni.»†

Titus-a sawawanju kidaye-a

¹⁶ Alaa wuseniyo, ti duwon, kasadu nayiro njaddɛkkidɛ gai, karwu Titusse yero nia nayiro njɛddoye cakkɛnadɛ.

¹⁷ Awoa Titus lowonedɛa kasacce ti kɛlanju jauru kasaduadɛro rawonjuman nandoro leji.

¹⁸ Koro kɛrami duwon dawu jama Isaa gawu sammayen kidanju kawuri kɛjiye nangaro nowadadɛ ti-a rokko juwagɛiye.

¹⁹ Adɛa kojɛnaro, bana serre adɛa yadiyeya, jama Isaa gawudɛ andia sasadduwo ro tia galayera, bana serre duwon Kɛmandɛa njungororo ye, niande ngɛla fɛlejoro ye tiro kissiyiyedɛ.

²⁰ Adɛa diondedɛ, bare wunduma kɛla kɛnjo nankɛreye adɛro kistuwundeyen sarɛwusanni,

²¹ awoa fuwu Kɛmandɛye runjun gɛni, fuwu ambe yen awo ngɛla dioro rayiye.

²² Koro kɛraminde duwon gɛnagɛniro lamar kadan rijammiye kasaduaru tab-batkɛiyenadɛa tayi-a rokko juwaniye, koro kɛrma nayia jauru mɛrsanjana nangaro cayemaa kojɛnaro kasadunjua.

²³ Titusdɛ, ti sawani kidaye, wu-a ti-a nayi nangaro kida adɛa diye. Kɛramiyandedɛ, tayi daraja Almasiwuyero kadunowu jama Isaa gawuye.

²⁴ Adɛ nangaro fuwu jama Isaa gawudɛyen am aniro sheda kɛrawondoye so, dalil kɛla nayiyen awulo bondeye soa fɛlegɛnowo.

9

Karwu kɛjiaro njo

¹ Kɛla bana muminnaro kudodɛyen, wotiya nayiro ruwunjugakkoro mɛradundo bawo,

² awoa kasadundodɛa nokkɛna. Kɛladɛn nayi nangaro fuwu Makidoniyawuyen* awulo bukke tayiro nayi Akayawudɛ† tɛn mɛnde dabbarduwwa nɛkkɛna, koro kasadundodɛ ngɛwunjaro duno cina.

³ Amma kɛramiyadɛa juwagɛkki, bare lamar adɛlan awulo bonde kɛlandon bowuyero waljɛnni, koro wullɛkkɛnadɛ gai, nayi dabbargadaro walloworo.

⁴ Am Makidoniyaye wu-a rokko isiye nayia dabbarduwwi nanjayiyea, kɛla mɛrsadunde adɛyen nangu fanniye, balle nayi.

⁵ Adɛ nangaro kɛramiyadɛ wua burwosa nandoro leja kɛnjo serre duwon yiwi wulluwwadɛa dabbarjaro tayia lowoduro ngɛlaro rukkɛna. Ngainin dabbargadaro walji, koro awo doleye gɛni, serre.

† 8:15 8.15 NL 16.18 * 9:2 9.2 Makidoniyawu - Bulus lardu Makidoniyayelan duwon wotiya adɛa ruwuyeno.

† 9:2 9.2 nayi Akayawudɛ - Bɛrni Korintiyedɛ lardu Akayayen dɛgana.

⁶ Adəa nonowo: Kam gana cənadidə gana kalaji, koro kam ngəwu cənadidə ngəwu kalaji.

⁷ Wundu yaye karwunjun niajənədə gairo co, karwukuttaalan bi jəktulan gəni, awoa Ala kam karwu kəjiaro cidə cəraana.

⁸ Na Alayen kənduwo nayiro barga serre sammaa dəptuwuye mbeji, kida ngəla samma na kojənaro deworo, sawi yaye, jiri fin yaye mərədundo sammaa galji.

⁹ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nanjaijanjun talaawaro cina, nanjirenju sawisoro dəgai.»†

¹⁰ Ti duwon nadomaro kasuni ci, burodi ye kəmboro cidə nayi yero kasuni njade kawakce cakke nema nanjirendoye ngəwujji.

¹¹ Jaijaro walloworo, dəlwu fin yaye gəriwuro njadi, koro adə cakke muminnadə andiyen Alaa jauru wusejai,

¹² dalilnjudə kida bana kudoye adə mərədu muminnaye runju gəni galji, koro adə cakke Alaa wusedu jauru ngəwujji nangaro.

¹³ Kawuři kəji Almasiwuye yasarawe gawwadəro, koro nanjaija tayi-a am sammaro yidduwidəro, kəla bana kudo adəyen daraja Alaro cadi.

¹⁴ Ser ci bawoa Ala karwundoro cakkənədəro, nayi curo karwunjayen nangaro moduwa njaddi.

¹⁵ Kənjonju wuldumaa kojənədəro Alaa wuseniyo!

DABBARDA KƏNDE BULUSSE KƏNYAKKUYERO

10

Bulusse kidanjua səriwodu

¹ Wu Bulus kəlani, wu duwon fuwundon nayiro rokura bawoa, nayin kuruwunna nayiro jau canidə, rokuranambu-a nanngəla-a Almasiwuye nangaro lowonjakki,

² marnowo, isəkkiya, bare sakkuwwe tayi duwon andi kəla hal tiyiyen dəgaiye canidəro nanjau fəleduwu təmakəkənədə fəlegəkkəni.

³ Tiyilan dəgaiye yaye, kəla hal tiyiyen gəni kəriwu yikkadiye,

⁴ awoa bariminde kəriwuyedə tiyiye gəni, amma nanjan kənduwo Alaye bərni gargadaa wurduye mbeji. Manawa rokurayea baworo diye,

⁵ angəsa samma Alaa nodu dapciyidən kundenna. Nia fi yaye Almasiwua jəgaro, tia kosoma gairo taiye,

⁶ koro gandodə tabbattiyiya, ganambu sammaro wowom gənaduwo dabbardiyena.

⁷ Awo fuwundoyedəa ruiwo! Kam laa kəlanjua Almasiwuyero ngojia, adəa takco: Ti Almasiwuyedə gai, andi ye ngai.

⁸ Wudə kəla kənduwonde duwon Kəmande nayia wurduro gəni, duno njoro sadənədəyen ngəwuro awulo bukki yaye, nangukkiwawo.

⁹ Bare wotiyawanin nayia riduro njakko raakkənaro təmanuwwi,

¹⁰ awoa tayiye: «Wotiyawanju kurwowu ye, dunoa ye, amma ti dawundenna kamboi, mananju ye awima gəni,» cani.

¹¹ Kam jiri adə nojo, jiri andi dawundon bawo wotiyawayen mananiyedə gairo, isiyeya, ngaima diye.

¹² Am duwon kəlanja jajakcaidəro kəlande kalkalliyewawo bi rattalgəiyewawo. Amma ngalduram kəlanjayen ngaldane kattenjan rattaldaiya, hangalnja asujiwawo.

¹³ Andidə na kojənaro awulo buiyewawo, sai curo kidaram Ala andiro kamsaanədəyen, kidaram duwon har nayi yea nanjagaidə.

¹⁴ Kidaram kamsaanədə koniyewawo, nandoro isiyende gairo, awoa andidə kawuři kəji Almasiwuyea har nandoro isiyena.

† 9:9 9.9 Jaw 112.9

¹⁵ Na kojɛnaro wotte kɛla kida am gadeyen awulo buiyewawo, amma tɛmandedɛ tima kambɛrsendo fuwu juwuiya, kidaramnde dawundon jaurɔ tɛrgai,

¹⁶ ngainin kawuri kɛji har cidiya nayin fuwunnin dasaanaro mawoniye, koro kɛla kida am gade kidaramnjan cadɛnayan awulo buiyewawo.

¹⁷ Amma kitawulan ruwuwadadɛ gai: «Kam awulo juwuimadɛ kɛla Kɛmandeyen awulo juwo,»†

¹⁸ awoa kam kɛlanju jajakcima gɛni, kam Kɛmandeye jajakcimadɛ ardiyada wo.

11

Bulus-a kɛngayamba kattuwuye-a

¹ A! Hangalnambu gana laa nandon dio raakko, kanadi taiwo!

² Kɛlandon nandɛri kɛrawoye dikki, nandɛri kura adɛye Alayen isidɛ, nayia kwa fallo niyaduwuro wadu ngokkɛna, nayia fero kɛlayakku tayir kwa nojɛnni gai Almasiwuro njoro.

³ Amma kadidɛ nanganjulan Auwaa jambajɛnadɛ gai, hangalndo ye Almasiwua karwu tiloa-a tayir-alan ga kolje jawal gade jɛgairo rikkɛna,

⁴ dalilnjudɛ kam laa ise Isa mawoniyende laaa mawojia, bi Ruhu mowuwwadɛ-a gade bi kawuri kɛji kasadduwwadɛ-a gade mowuwia, mukko yindin tawi nangaro.

⁵ Adɛ yaye, kɛngayamba kura ani wua awiman kosanniro tɛmakkɛna.

⁶ Manalan goni gɛniro walyekko yaye, nodulan ngai gɛni. Ai, jawal fin yaye, jiri fin yaye adɛa nayiro fɛlenjagaiyena.

⁷ Ra, nayia sapturo kɛlania awimaro ngokkɛni kawuri kɛji dero wulnjagakkɛnadɛ, biwu wa dikko?

⁸ Kida nayiro njaddɛkkoro jama Isaa gawu gade bɛtɛrɛmmɛkke* alwasi kasaddɛkkɛna.

⁹ Sa wu dawundon curo lambiyen dɛgakkɛnadɛn, wundumaro kurwowuro wallɛkkɛni, kɛramiya lardu Makidoniyayen isane mɛradunidɛa galjana nangaro. Awo samman nayiro kurwowuro walduwuro kɛlania kanɛkkɛna, fuwu yen kanɛkki.

¹⁰ Jire Almasiwuye wulan dɛganadɛ nangaro, lardu Akayayen awulo boni adɛa wunduma damsiiwawo.

¹¹ Awiro adɛa wulyekko? Nayia njaraakkɛniro wa? A'a, nayia njaraakkɛnaro Aladɛma nojɛna.

¹² Awo dikkidɛa koroma dikki, ngainin am duwon awulo bonjan dama andi-a kalkallo walduye majaidɛro dama fando dapkɛkki.

¹³ Awoa am ani gai kɛngayamba kattuwuye, kidawu jambawu, kɛlanjaa kɛngayamba Almasiwuyero kalakcai.

¹⁴ Koro adɛ awo ajabbe gɛni, Yiwulisdɛma kɛlanjua malaiya nurrero kalakci nangaro.

¹⁵ Kidawunju ye kɛlanjaa kidawu nanjireye gairo kalakcaiya, awima gɛni. Njeroramnja kɛndonja-a kalkallo walji.

Bone nankɛngayam Bulusse

¹⁶ Koro waldɛkke wullɛkki, bare wunduma wua hangalnambumaro ngosɛnni. Adɛ gɛnia, hangalnambuma gairo kasansɛnowo, ngainin wu ye gana laaro awulo bukki.

¹⁷ Awo kɛla lamar awulo bo adɛyen wullɛkkidɛ, Kɛmande gairo gɛni, hangalnambuma gairo wullɛkki.

¹⁸ Am kada kɛla hal tiyiyen awulo jawuidɛro, wu ye awulo bukki.

¹⁹ Nayi rashiduwa duwon, karwu kɛjiaro hangalnambuwua kasadduwi,

† 10:17 10.17 Iri 9.24 * 11:8 11.8 bɛtɛrɛmmɛkke - Bulus jama Isaa gawu gade jiremaro bɛtɛrɛmjɛna wa? A! A'a, Bulus biwuma gɛni bi barwu gɛni. Wuɛri jama Isaa gawu gadeyen cɛmowona nangaro, rakce dero tayiro kida cɛddi.

²⁰ awoa kam laa nayia karearo kalannjaia, bi kændando juwuia, bi nayilan faidadia, bi kəlanju jajakcia, bi nayia marin bakcia, ase kasadduwi.

²¹ Wuldunidə nangua yaye, andidə dunonde ngai dioye bawo.

Awo duwon kam laa gade tilan ridu bawoaro awulo juwuidə, hangalnambuma gairo wulləkki, wu ye ridu bawoaro tilan awulo bukki.

²² Tayidə yaudiya wa? Wu ye ngai. Tayidə Israyilawu wa? Wu ye ngai. Tayidə kaduwu Nawi Ibrahimbe wa? Wu ye ngai.

²³ Tayidə kidawu Almasiwuye wa? Jori gai wulləkki! Wu ye tayia kokkənarō ngənəptu so, koso so, kowodu so yakkəna, koro ngəwuro tajirwa karmoyen kadəkkəna.

²⁴ Gadegade uwuro baktu fidewuro fal bawo mukko Yaudiyayen yakkəna,

²⁵ yakkuro kalan bansana, fallo dongur kauye gəgəmsaana, yakkuro ləptu maaraye yakkəna, bune fal-a dabdu fal-a curo tekuyen dikkəna.

²⁶ Silan bəlawuro ngəwu dikkəna, akko masiwa bərəmbe-a jawalkorjimasoye-a mbeji, masiwa dawu kəramiyani jirinde tiloa-a kərdiya-ayen, masiwa curo bərnī-a karaa-ayen, masiwa kəla tekuyen, masiwa dawu kəramiya kattuwuyen.

²⁷ Njəmbaro-a ngənəwu-a, ngəwuro faada dəga-a, kəna-a ngudu-a, ngəwuro kəmbo bonambu-a, kaku-a kajəmunambu-a,

²⁸ awowa gapcana gade dawun bawo, wadu nguson kurwowu jama Isaa gawu sammaro kistuwuye kəlanin mbeji.

²⁹ Wundu lawujo, wu ye lawunəkkəni wo? Wundua casakke taljo, wudə jaunju fakkəni wo?

³⁰ Dole awulo bukkiro walyenoa, kəla nanlawuniyen awulo bukki.

³¹ Ala Bawa Kəmande Isaye sawisoro bargaadə kattuwu gəni kamməkkīro nojəna.

³² Bərnī Damassen Mai Aretas gomnanjudə cakke wua taro bərnī Damaswuyedə gureyera,

³³ amma taka laa garuyen curo jowoyen talarsane mukkonjun fərəskekkō.

12

Kuro-a wahayi-a

¹ Awulo bodə dole. Faidanju bawo yaye, fuwu bukke kəla kuro-a wahayi-a* Kəmandeyen mana dikki.

² Kam laa Almasiwulan kərga nokkəna, ku kərwu mewu deri tia har same kənyakkuyero† kesado. Tiyan bi tiyan gəni nokkəni, Ala nojo.

³ Koro kam adə, tiyan bi tiyan gəni nokkəni, Ala nojo,

⁴ tia jannaro caade mana bayinduro yojiwawo wuldunja kambo daptəgəna fangeno.

⁵ Kəla kam adə gaiyen awulo bukki, amma nanlawuniro kajia, kəlanin awulo bukkiwawo.

⁶ A! Ca awulo bo raakkənaa, jire wulləkkidəro, hangalnambumaro walləkkiwawo. Amma kolləkkəna, bare awo nilan turui bi wulan fandi kojənarō wua awo laaro ngosanni.

⁷ Bare kəla wahayi jaurō ajabbadəyen kəlani na kojənarō jajangəkkəniro, kariyi laa tiyiniro casakkəna, wotte kadunoma Yiwulisse wua babaktuma, bare kəlani na kojənarō jajangəkkəniro.

⁸ Kəla adəyen wun tia cuttuluworo yakkuro Kəmandea lowoyekko,

⁹ amma tiye wuro: «Serni njədəna, curo nanlawuyen kənduwoni kalkallo fəledi,» yeno. Adə nangaro karwu kəjialan cayemaa kojənarō kəla nanlawuniyen awulo bukki, ngainin kənduwo Almasiwuye wulan dəgai.

* **12:1 12.1** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənin curuidə. † **12:2 12.2** *har same kənyakkuyero* - Same kənyakkuyedə loiloiram.

¹⁰ To, Almasiwu nangaro nanlawu so, manakuttu so, masiwa so, basari so, kuttu so karwu kəjialan kasaddəkkəna, awoa sa wu lawudə, sadən wu dunoa.

Kistuwu Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero

¹¹ Hangalnambumaro walləkkəna, nayima wua sakkuw! Ca wua jajansuwwama wajipco, awoa wudə awima gəni yaye, kəngayamba kura ani wua awiman kosanni.

¹² Kanadilan shedawa kəngayambe alama so, awo ajabba so, kənduwo so dawundon tədəna.

¹³ Jiri fin gəle nayia kojənaro jama Isaa gawu gadedəa ngurnoyekko, nayiro kurwowuro walnjagakkəni gənia? Jirenambu adəa gawursəgənowo!

¹⁴ Akko nandoro kəndeni kənyakkuyero dabbardəkkəna, nayiro kurwowuro walləkkiwawo. Kəndando gəni, nayimaa makki, awoa yalla gəni yanja-a bawanja-aye kurwowu ngojai, amma ya-a bawa-a kurwowu yallaye ngojai.

¹⁵ Wudə, rondo nangaro jauro karwu kəjiaro kəndani-a kəlani-a yikki. Nayia rawonidə tərɡaia, wua rawondo fuludi wa?

¹⁶ Ngairo walyeno yaye, nayiro kurwowuro walnjagakkəni, amma wu burwoadə, nangalan nayia ngedakko cani.

¹⁷ Am juwanjagakkənədəyen nayilan faidədəkkəna wa?

¹⁸ Titussa nandoro lejoro lowokke kəramidəa ti-a rokko juwangeyerakko. Titus nayilan faidədəna wa? Wu-a ti-a hal tilon dəgaiyende wa? Jawalnde tilojənni wa?

¹⁹ Tussəna andi fuwundon kəlande moyiye təmanuwwa. To, kərawowunde, fuwu Alayen Almasiwulan mananiye, awo diye samma nayia isadunoaduwuro diye.

²⁰ Isəkkiya, waneye nayia jiri raakkənədə gairo gəni njawandəkki, nayi ye wua jiri raawwadə gairo gəni suwanduwiro rikkəna. Waneye lawala-a nandəri-a gərgadu-a kəla rawo-a yarsəm-a tarwa-a rokura-a hangalsango-a mbeji.

²¹ Ai, waldəkke isəkkiya, Alani fuwundon nanguro sakke amndo kada duwon calan biwu cadəna, koro təmjanə tayirnambu so, kənjəna so, nanjanə so koljannidə nangaro karwuni kuttajiro rikkəna.

MARMAREA-A LEWA-A DARYEYE

13

¹ To, adə kənyakkuyero nandoro isəkkidə. «Mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiyi.»[†]

² Caman kəndeni kənyindiyan wulləkkənədə gai, kərma wu bawodən am calan biwu cadəna-a am gade samma-aro caye baworo wulgəkki: Waldəkke isəkkiya, tayia kolləkkiwawo,

³ Almasiwu wulan manajidəye shedanju manuwidə. Tidə dawundon lawu gəni, kənduwoa.

⁴ Curo nanlawuyen tia kəska karmoyero jajaana, adə yaye kənduwo Alayen roa dəgai. Andi ye tilan lawu, amma kəndo nayiro njaddiyelan kənduwo Alayen ti-a rokko roa dəgaiyero ruwi.

⁵ Kəlandəa rijammowo, kambərselan dəgawiro kəlando ruiwo! Isa Almasiwu nayilan dəgairo asunuwwi wa? Ra, nayidə ardiyada gəni?

⁶ Andidə ardiyadaro asunuwiro təmakkəna.

⁷ Bare awo diwi diwwiro Alaa koriye. Niandedə kəlande ardiyadaro bayindu gəni, amma amso andia ardidənniro saruiro walyeno yaye, awo ngəla deworo.

⁸ Rangiyə jiredəa angərnijewawo, amma kəla jiredəyen daniye.

⁹ Sa andi ye lawu, nayi ye dunoadə, karwunde kəjijəna. Koro kəndəgaindo kalkaljoro moduwa diye.

[†] 13:1 13.1 SK 19.15

¹⁰ Dalil wu nandon bawolan awo ania ruwunəkkidə, tima isəkkiya, bare kənduwo duwon Kəmande wurduro gəni, duno njoro sinadən nanjaunin faidadəkkəniro.

¹¹ Daryerambo, kəramiya, karwundo kəjijo!* Kəndəgaindolan jawallo waldənowo, karwundon dunoədənowo, hangalndo tilojo, nanlewan dəgaiwo. Adəgaima Ala kərawo-a nanlewa-aye dawundon dəgai.

¹² Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

¹³ Muminna samma nayia lewanjai.

¹⁴ Ser Kəmande Isa Almasiwuye-a kərawo Alaye-a naptu nanyaana Ruhu Alaye-a nayi sammalan dəga!

* **13:11 13.11** *karwundo kəjijo!* - Fisarduwo laaye: «Sai yim laa!» cani.

GALATIYAWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu Galatiyayero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu lardu Galatiyayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, koro sa gana laa kawu sawari Jerujalemboro ruwuyeyeno. Bulus jama ani lardu Galatiyayen kokcəna, amma saptənaye ngawon, maləmba kattuwuye yaudiyaudi laa dawu jamadəyero ngasaye Bulus-a kawurɨnju-aa rarayera. Misallo kəla kaja-a ngəməri yauidiyaye-ayen dole kam wadawa Attaura Nawi Musayea jəga yera. Adə nangaro Bulus jamadəro wotiya adəa ruwujaye wadawa Attaurayea galan gəni, Isaa mərsadu runjulan kam fuwu Alayen jiremaro walji yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu Galatiyayero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kəngayam ambe gəni, bi adamgəna laayen gəni, wudə Isa Almasiwu-a Ala Bawa tia karmolan cəsangəna-ayen kəngayambo walyekko.

² Wu-a kəramiya samma wu-a rokkodə-a jama Isaa gawu lardu Galatiyayero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Almasiwudə biwuwande nangaro jaman diwi adəro andia sakkaworo kəlanju kaino, jiri Ala Bawande cəraanadə gai.

⁵ Aladəmaro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Kawuri kəji gade bawo

⁶ Jiri duwaman ti duwon nayia ser Almasiwuyen bowonjanadəa kolluwe kawuri kəji gadea ga manuwidəa ajamməkkəna.

⁷ Ai, kawuri kəji gade bawo, amma am laa hangalndo casange kawuri kəji Almasiwuyedəa faldu caraana mbeji.

⁸ Amma wundu duwon kawuri kəji wulnjagaiyenadə-a gade wulnjagaidə, andi bi malaiya sameyero walyeno yaye, baskuwadaro waljo!

⁹ Caman wulliyenadə gai, koro kərma ye waldəkke wulləkki: Kam laa nayiro kawuri kəji mowuwadə-a gade wulduwu cədia, baskuwadaro waljo!

¹⁰ Kərma ardiya kambe ra Alaye makki? Ra, kərawo ambe makki? Ca kərawo ambe kua yaye makkia, wolodi Almasiwuyero walləkkiwawo.

Bulussa kəngayambo kəredu

¹¹ Kəramiyani, nayiro isanonjagakki, kawuri kəji wulləkkənədə kamben gəni kadio.

¹² Kamben gəni tia kiwandəkko bi kirəkko, amma Isa Almasiwu wahayilan* bayinsuwo.

¹³ Naptuni caye curo adin yauidiyayen, jiri jama Alayea basardun basarnəkke siduwuro makkidəa fannuwwa.

¹⁴ Ada kaariyaniye jaumaro raakke roni yikkənədəro, curo jamandeyen am ngəwu kawunde tiloaa adin yauidiyayenin kokkəna.

¹⁵ Amma Ala tən curo yanien wua kərese sernjun bowosəna. Ai, sa duwon ardije

* **1:12 1.12** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənin curuidə.

¹⁶ Tadanjua kərdiyaro mawogəkkoro tia wuro bayinsəgənadən, gannəkke amsoa sawarnəkkəni,

¹⁷ bi Jerujalemba na tayi wun burwonno kəngayambaro waljanadəro lekkəni, amma cidi Arabiyayero lekke daji waldəkke bərnı Damassero nangadəmbo kərgaakko.

¹⁸ Koro ngawo saa yakkuyen Jerujalemba Kefassa† noduro lekke ti-a rokko kawu wurıro napkeiye.

¹⁹ Yakuba yaana Kəmayero kajia, kəngayam gade fimaa rukkəni.

²⁰ Awo ruwunjagakki adə kattuwu gəni, fuwu Alayen tabbatkəkki.

²¹ Daji cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro leyekko.

²² Jama Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayedə sadən wua nosanni,

²³ adə runjumaa wuljai fanja: «Kam calan andia basarsanadə kərma kambərse duwon tia siduwuro majidəa ambo wuljiyi.»

²⁴ Adəgaima wu nangaro Alaa congori.

2

Bulus-a kəngayamba gade-a Jerujalemlan

¹ Daji ngawo saa mewu deriyen waldəkke Jerujalemba Barnabas-a rokko leyekko, koro Titus yea ngokke yadəkkena.

² Awo Ala wahayilan fəlesəgəna nangaro leyekko, koro tayiro kawurı kəji kərdiyaro wulgəkkidəa bayingeyekko, amma am duwon jama tayia fuwuwuro ngojanadə runjaro, bare kida dikkəna-a fuwun dikki-a bowuro waljənnıro.

³ Amma Titus wu-a rokkodə, ti kam lardu Gəresse* yaye, tia casakke kajadənnı.

⁴ Lamar adə kəramiya kattuwuye asərlan cawudəna nangaro ciyeno. Kənsionjadə, nankam kəlaye na Isa Almasiwuyen fandiyanadəa səri cado andia kərearo sadoro.†

⁵ Amma am anıro sa ganamaro dama yiyende, jire kawurı kəjiyedə nayi nangaro dəgaro.

⁶ Koro fuwuwudə, naptunjaro lamboni bawo, Ala amba gayirjiwawo, awima kawurıniro casarganni.

⁷ Ai, jiri Ala kida am kajaadaro kawurı kəjidəa wulduwuye mukko Biturussero cakkənadə gai, mukkonı yero kida jəmbələmbaro wulduwuye cakkənadəa kero.

⁸ Awoa ti duwon Biturusso kənduwo kida kəngayambe na am kajaadayen dioye cinadə wu yero na jəmbələmbayen kənduwo adəa sina.

⁹ Yakuba-a Kefas-a Yahaya-a tayi duwon fuwuwu jama Isaa gawuyelan nowadadə ser Ala səddənadəa asuyerranniya, wu-a Barnabas-aa mukko yindin samoye, andi na kərdiyayero leniyoro, tayi ye na am kajaadayero lejaro kasatkera.

¹⁰ Awo fallo andia seworo: Talaawaa tangıyo, adəma awo jaurıo dio raakkənadə.

Bulusse Biturusso njəkkado

¹¹ Amma Kefas bərnı Antakiyayero kadınnıya, jırenju bawo nangaro federo tiro kikkadəkko.

¹² Kawu am laa na Yakubayen isaidəro, kəramiya fərdunja kərđi-a rokko jawui. Amma kadiranniya, ngaworo walde tayi-a firdu badiyeno, kəwu am kajaadayedəa‡ rijəna nangaro.

¹³ Kəramiya yaudiya gapcanadə curo nanmənafəknjuyen tiro kəllaadara, har nanmənafəknjadə Barnabas kəlanjumaa leyeno.

† 1:18 1.18 Kefas - Siman Biturus. Təlam Gəresselan cu Biturusədə Kefas, maananjudə kau. * 2:3 2.3 kam lardu Gəresse - Fərdunju kərđi jəmbələm duwon, kajadənnin Isaa gamaro walyeno. † 2:4 2.4 andia kərearo sadoro - Andia jənsagane ada yaudiya gaiyeya, caraana. ‡ 2:12 2.12 kəwu am kajaadayedə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

¹⁴ Amma kəndonja kəla jire kawuri kəjiyedəyen cadiwaworo kirukkəniya, wuye fuwu tayi sammayen Kefasso: «Ni yaudi duwon kəndəgai yaudiyaye gəni kərdiyaye dimia, ndayin gəle kərdiyaa yakkəme kəndəgai yaudiyaye cadi?» yekko.

Kambərselan jiremaro waldu

¹⁵ Andi yaudiya katambiye, biwuwu kərdiya gəni.

¹⁶ Adə yaye kam wada Attauraye galan gəni, Isa Almasiwua mərsadulan jiremaro waljidəa noniyena. Andidə wada galan gəni, Almasiwua mərsadulan jirewuro walliyoro tia mərsaniyena. Awoa wada galan wunduma jiremaro waljiwawo.

¹⁷ Adəgaima Almasiwuyen jirewuro walduro maniyelan andi ye biwuwuro§ asuseraa, Almasiwudə kidama biwuyero walji wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁸ Awo wurnəkkənədəa waldəkke tandəkkia, wu wadaa ganambumaro fəledəgəkki, diye.

¹⁹ Awoa kəla wadadəyen wadadəro kanukko, Alaro dəgakkoro. Wu-a Almasiwudə-a rokko kəskaro jasaane kanukko,

²⁰ adən fuwun wu gəni dəgəkki, Almasiwu wulan dəgai. Kərma tiyilan dəgəkkidə, Tada Alaye ti duwon wua səraye wu nangaro kəlanju cinadəa mərsakke dəgəkki.

²¹ Ser Alayedəa bowuro kalangəkkiwawo. Ca kam wada galan jiremaro waljia, Almasiwudə bowuro nuna.

3

Wada Attauraye-a kambərse-a

¹ Nayi Galatyawu hangal bawoaso, wundu nayia jawallan njattuluwo? Isa Almasiwua kəskaro jajagane nunadəro federo fuwundon fəlenjaana, gəna?

² Kolsənowo nayia awo fallo njaworəkko: Wada Attauraye galan ra kawuri kəjidəa fannəme mərsadulan Ruhu Alayea kiwanduw?

³ Nayi jaumaro hangal bawoa wa? Ngawo Ruhu Alayen badinuwwayen, kowəri kəlandoyen wa tumogəwi?

⁴ Bowu fatto wa bone ngaa kiaw? Jiremaro bowuro waljiwawo!

⁵ To, ti duwon Ruhunju njade dawundon awo ajabba ajabba cədidə awo ania wada gawwa nangaro wa cədi, ra kawuri kəjidəa fannuwe mərsanuwwa nangaro cədi?

⁶ Jiri Nawi Ibrahim Alaa mərsaje Ala ye tia jiremaro ngojənədə gai,†

⁷ nonowo, ngaima am kambərseadə tayima kaduwu Nawi Ibrahimbe wo.

⁸ Ala fuwun kərdiyaa kambərseyen jirewuro cədidəa caman kitawulan ruwuwada, kawudəro kawuri kəji adəa Nawi Ibrahimbo wuljəgəna: «Jama duniaye samma niyen barga cawandi.»†

⁹ Adəgaima am kambərseadə Nawi Ibrahim kambərsemadə-a rokko barga cawandi.

¹⁰ Am kida Attaurayero duno cadi samma baskuwada, dalilnjudə kitawulan ruwuwada: «Wundu duwon awo curo kitawu Attaurayen ruwuwada sammaa jəgaiwawodə baskuwada.»†

¹¹ Kam fima wada galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawodə fede, adə kitawulan ruwuwadadəro: «Kam jiremadə kambərseyen roa dəgai.»†

¹² Ti wadadə awo kambərseye gəni, adə ye kitawulan ruwuwada: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

¹³ Almasiwu kəlanjuma kujundero baskuwadaro walje andia baskudu Attaurayen merusera, adə kitawulan ruwuwadadəro: «Wundu duwon tia kəskaro rojaanadə baskuwada.»†

§ 2:17 2.17 andi ye biwuwu - Yaudiyadə ye kərdiya gai biwuwu. † 3:6 3.6 Bad 15.6 † 3:8 3.8 Bad 12.3 † 3:10 3.10 SK 27.26 † 3:11 3.11 Hab 2.4 † 3:12 3.12 Lew 18.5 † 3:13 3.13 SK 21.23

¹⁴ Adəa dionjudə, barga Nawi Ibrahimbedə Isa Almasiwuyen kərđiya yero jəpcuwo, andi samma Ruhu Alaye duwon Ala wadu ngoje andiro sadi cənnadəa kambərseyen fandiyoro.

Wada Attauraye-a wadu Alaye-a

¹⁵ Kəramiya, kəla misal kamben jandenəkki: Aman ndəpcane tabbaccagaiya, aman kambe yaye, wunduma baworo cədiwawo bi cərgaiwawo.

¹⁶ To, Ala Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro waduwadəa ngoyeyeno. Kitawuye kəla am ngəwuyen “kaduwuwaro” gəni, “kaduwunəmbə” kəla kam fallen cəna, kamdə Almasiwudəma.†

¹⁷ Akko awo wulləkkidə: Aman duwon Ala kuren tabbaccəgənədə, Attaura saa yer dewun fiakkun ngawon isəna tia baworo cədiwawo ye, wadu Alayedəa cinjiwawo ye.

¹⁸ Warasadə wada Attaurayen isia, daji waduyen isiwawo, amma Ala wadu ngoje sernjun tia Nawi Ibrahimbo kaino.

¹⁹ Adəgaia, awiro gəle wadadə? Biwuwa federo caluwo tərgana, har kaduwu duwon tiro wadudəa ngojaanadə isiro, koro wadadəa malaiyawa mukko soloma laayero* kesakko.

²⁰ Solomadə kam falle gəni, amma Aladə falma.

²¹ Attaura-a wadu Alaye-a duwundai wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Ca wada laa rakce ro cidə tinaa, daji jiremaro waldudə wada gayen tabbatto isəna.

²² Amma kitawudə cakke dunia nga kosowu biwuyero walyera, ngainin Isa Almasiwua mərsadulan am kambərseadə wadudəa cawandi.

²³ Kawu jaman kambərseyedəro, wada Attaurayedə andia kosowu gai sadane rosana, har kambərse isidə ambo bayindiyo.

²⁴ Ngaima har kənsio Almasiwuyero Attauradə səriwomande, kambərselan jirewuro walliyoro.

²⁵ Amma kərma kambərse isənədə, andi gadero mukko səriwomayen gəni.

Kərəawa-a tadawa-a

²⁶ Nayi samma Isa Almasiwua mərsaduyen tadawa Alayero walluwwa,

²⁷ daliljudə wundundo yayero kasala njadde Almasiwuro kəlnjaanadə hal Almasiwuyə lujəna.

²⁸ Yaudi bi yaudi gəni bawo, kərəa bi kambe bawo, kongwa bi kamu bawo, na Isa Almasiwuyen nayi samma tilo nangaro.

²⁹ Koro nayidə Almasiwuyea, daji nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe, kəla wadudəyen warasawu.

4

¹ Awo wulləkkidə: Warasamadə tada wurajənni duwon, tidə kəma sammaye yaye, awima ti-a kərəa-a gayirjiwawo,

² fərdu wakkilla-a cuwuramgu-ayen har sa bawanju kamjənədə isiro.

³ Ngaima sa andi tadawadə, andi ye kərəa fərdu kənduwowa dunia adəa canodiyen.

⁴ Amma sadə kalkallo kidənniya, Ala Tadanju ti duwon kamuyen tambəna ye, fərdu kənduwo Attaurayen tambəna yedəa juwayeno,

⁵ am fərdu Attaurayen napcanadəa merujoro, ngainin andia tadawa Alayero damsai.

⁶ Nayi tadawa nangaro Ala Ruhu Tadanjuyə karwundero juwajiye ngaye: «Abba, Bawa!» cəni.

⁷ Adəgainin ni gadero kərəa gəni, tada. Ni tada nangaro, na Alayen warasama ye.

† 3:16 3.16 Bad 12.7 * 3:19 3.19 soloma laa - Nawi Musa.

Hangal cidu Bulusse kəla Galatiyawuyen

⁸ Calan sa Alaa nonuwwidən, nayi kareawa Alaye gəni, alawa kattuwuye.

⁹ Amma kərma Alaa nonuwwadə, ra adəa kojənaro Ala nayia nonjanadə, ndayin gəle walduwe kənduwowa lawu-a faida bawo-a dunia adəyedəa gawe caye baworo kareanjaro waldu manuwidə?

¹⁰ Yim so, kəndawu so, jaman so, saa soa hangallayen gawi,

¹¹ har kida nandon dikkənadə bowuro waljiro nayi nangaro rikkəna.

¹² Kərəmiya, lowonjakki, wu gairo wallowo, wu ye nayi gairo walləkkənadəro. Awima diwi wuro sədduwwi,

¹³ kasuwa laa tiyiye nangaro nayiro burwo sallammin mana kawuri kəjiye ngeddəkkoro nonuwwa.

¹⁴ Kasuwani nayiro kurwowu yaye, wasuwe njusuwwi, wua malaiya Alaye gairo, Isa Almasiwu kəlanju gairo semowuw.

¹⁵ Nda gəle karwukəjindodə? Ca yojia, simndo kulainuwe siwiro shedanjakki.

¹⁶ Nayiro jire wulnjagakkənadəro kəladondoro wa walyekko?

¹⁷ Kəwu am kajaadayedə nayi nangaro ronja cadiya jauru caraana, amma nianjadə ngəla gəni. Andi-a nayi-a faidu majai, ngainin nayi ye tayi nangaro rondo yiwiya jauru raawwa.

¹⁸ Niadə ngəlaa, ro njo rawodə sawi yaye jauru ngəla, sa dawundon dəgakkəna runjun gəni.

¹⁹ Tadawani, bone kənjambiye nayi nangaro koro yaye waldəkke yakki, har hal Almasiwuye karwundon napciro.

²⁰ Waiyo! Wu kərma dawundon dəgakke jande jiri gade njaddəkkiya, raakko, kəlandon hangalni cijənadəro.

Aman yindi

²¹ Wulsəgənowo, nayi wada Attauraye ga raawwadə, Attauradəa asunuwwawo wa?

²² Awoa Nawu Ibrahim tada kongwa yindia, faldə kirnjuyen,* faldə ye kamunjuyen† cuwandənadəa kitawulan ruuwada.

²³ Tada kirredə nia kamben katambo, amma ti tada kamunjuyedə waduyen katambo.

²⁴ Adə misal: Kamuwa ani naptu aman yindiye cadi. Faldə kau kuruwu Sinaiye, kareə njamboma. Tima Hajaratu wo.

²⁵ Hajaratudə naptu kau kuruwu Sinaiye cidi Arabiyayen dəganaye cədi. Tidə Jerujalem kərmaye,‡ tadawanju-a rokko nankarealan napcai.

²⁶ Amma Jerujalem sameyedə§ kareə gəni, tima yande wo.

²⁷ Awoa kitawulan ruuwada: «Ni kamu yambəmbawo, kəji fanne! Ni ngaltəma bone kənjambiye fannəmmi, wulwuri yakke karwukəjinəm fəlene! Dalilnjudə tadawa kamu kwaa yayero kamu kolladayema ngəwu wo.»†

²⁸ Kərəmiya, nayi ye Isaku gai tadawa waduye.

²⁹ Kuren kam nia kamben tambənadə ti Ruhuyen tambənadəa basarjənadə gai, kuma ye ngai.

³⁰ Amma awi kitawuye wuljo? «Kirdə-a tadanju-a dune, tada kirredə tada kamu kir gəniyedə-a rokko warasa cuwandiwwodəro.»†

³¹ Awo ani nangaro, kərəmiya, andi tadawa kirdəye gəni, tadawa kamu kir gənidəye.

* 4:22 4.22 kirnjuye - Hajaratu. † 4:22 4.22 kamunjuye - Saratu. ‡ 4:25 4.25 Jerujalem kərmaye - Hajaratudə kir, koro naptu aman caye-a wada Attauraye-aye cədi. § 4:26 4.26 Jerujalem sameye - Saratu kir gəni, kamu, koro tidə naptu aman bərinne-a wadu Alaye-aye cədi. † 4:27 4.27 Ish 54.1 † 4:30 4.30 Bad 21.10

5

Wada Attauraye-a nankam kəlaye-a

¹ Kambero walliyoro Almasiwu nankam kəlaye sedo. Adə nangaro dunoaro danowo, bare koro yaye dui nankareaye ngonuwwi!

² To, fannowo! Wu Bulus nayiro wulnjagakki, kolluwe kajanjaia, Almasiwu awimaro faidanjagaiwawo.

³ Kam kolje kajajana fi yayero caye baworo wulgækki, dolenjuro wada Attauraye sammaa garo kəlaro ngojəna.

⁴ Nayi wada galan jirewuro waldu manuwidə, nayi-a Almasiwu-a faiduwwa, ser Alaye fandoye jawal kolluwwa.

⁵ Andidə, Ruhu Alaye sasakke kambərselan təma jirewuro walduye warniyena.

⁶ Awoa na Isa Almasiwuyen kaja bi kajanambu awima gəni, kambərse kərawon fələdi bas faidaa wo.

⁷ Ngəlaro fuwu buwi duwon, wundu nayiro jire ga damnjaa?

⁸ Jamba adə ti nayia bowonjanadəyen gəni kadio.

⁹ Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi.*

¹⁰ Nayidə, Kəmande nangaro raayi gade gawwaworo mərsanjakkəna. Amma kam hangalndo cəsangidə wunduro walyeno yaye ajawu cai.

¹¹ Kəramiya, wudə koro yaye kaja dio mawonəkkia, awiro gəle koro yaye wua basarsaidə? Adəgaia, takkal kəska karmoyedə baworo waljəna.

¹² Ca am hangalndo casangidə tayi kəlanja adimbo cado!

Mangar tiyiye-a hal Ruhu Alaye-a

¹³ Kəramiyani, nayia nankam kəlaye fandro bowongera. Adə yaye, bare nankam kəlaye adəlan faidaduwe niadiwi diwwi, amma wundu yaye kərawo fəlejiyialan kamanjuro nanwolodi cəddo.

¹⁴ Akko maana Attaura sammaye curo mana fallen: «Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!»†

¹⁵ Amma kattendo calluwe njanjanguwia, hangal gənanowo, bare nayi kəlando kəlandoa sigəwwi.

¹⁶ Awo wulləkkidə tima kollowo Ruhu Alaye simonja, daji mangar tiyiyedəa galluwawo.

¹⁷ Mangar tiyiye-a Ruhu-a tadiwawo, koro Ruhu-a mangar tiyiye-a tadiwawo. Tayidə kattenjan duwunna, adə nangaro ranguwe awo raawwadəa diwwawo.

¹⁸ Amma Ruhudə nayia simonjaia, nayi fərdu wada Attaurayen bawo.

¹⁹ Kəndo tiyiyedə farak, tayima kənjəna so, tayirnambu so, nanjane so,

²⁰ sənəm ga so, kəmbafi so, nankemi so, lawala so, nandəri so, gərgadu so, kəla rawo so, taawanambu so, yaktu so,

²¹ mandəna so, sagarandu so, kəlariwonambu so, awo gade tayi-a camunna. Burwon wulləkkənədə gai, koro yaye wulnjagakki, am awo ania cadidə nodo bargaa Alayedəa warasajaiwawo.

²² Amma hal Ruhu Alayelan tuwandidə tayima kərawo so, karwukəji so, nanlewa so, kanadi so, nanjaija so, nanngəla so, aman roda so,

²³ rokuranambu so, kəlarowo so. Kəla awo aniyen wada bawo.

²⁴ Am Isa Almasiwuyedə mangar so, niadiwi so tiyiyedəa kəskaro jajagane roro keyeso.

²⁵ Ruhu Alaye ro sadənədə, kolliyo Ruhu Alayedəma andia simosa!

* 5:9 5.9 Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi - Alamdu kattuwuye jama ngaro tatardiyyi. † 5:14 5.14 Lew 19.18

²⁶ Bare rokurawuro walliyende, koro bare kattendero hangalsango so, mandəna so ngasaanni.

6

Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo!

¹ Kəramiya, kam laa biwu cədi ruwia, nayi Ruhu Alayeadə rokura bawoalan tia kəla jawallero yakkowo. Amma bare nayi ye jaraptuwuwiro hangal gənanowo.

² Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo, ngainin wada Almasiwuye gawi.

³ Kam laa ti awima gəni duwon kəlanju awo laaro ngoyenoa, kəlanju jambajəna.

⁴ Amma wundu yaye kəndo kəlanjuyeye curo. Daji kam gaden gəni, kəlanjuman dalil awulo boye cuwandi,

⁵ wundu yaye katkunnju kəlaro ngoji nangaro.

⁶ Kam tiro manadəa alamjagaidə awo ngəla sammaa kam tia alamjidə-a rokko dagarjo.

⁷ Bare jambaduwwi, wunduma rakce Alaro rudu gənajiyiwawo. Awoa awo kam cənadənadəmaa kalaji.

⁸ Kam mangar tiyinjuyelan* cənadimadə tiyiyen karmo kalaji, amma kam Ruhu Alayelan cənadimadə Ruhu Alayelan ro sawisoye kalaji.

⁹ Bare ngəla dioro yimbariyende, təma kolliiyendea, sa təraanan kala diye.

¹⁰ Adə nangaro dama fandiyea, wundu yayero ngəla yiddiyo, masammanno kəramiyande Isaa gawudəro.

Səmo kasta-a lewa-a daryeye

¹¹ Arawu kura kura ania ruiwo, wuma mukkonin ruwungeyerakko!

¹² Am mangar tiyiyen tayia ngəlawuro ngojaidə nayia dolero njasakke kajaduwi, amma bare kəska karmoye Almasiwuye nangaro tayia basarjanni basso adəa cadi.

¹³ Am kajaadadəma wada Attauraye jagaiwawo, amma kəla kajandoyen awulo jaworo kajaduwiya, carawo.

¹⁴ Amma wudə kəla kəska karmoye Kəmande Isa Almasiwuyen gənia, bare təmmaro awulo bukkəni. Kəska adən dunia ye wuro kano, wu ye duniaro kanukko.

¹⁵ Kaja bi kajanambu awima gəni, sai alaktu bərinno waldu.†

¹⁶ Am wada adəa jagai, wotte jama Israyila Alayedə, nanlewa-a kanjimari-a cawando!

¹⁷ Kua adən fuwun bare wunduma suwolsənni, wudə tiyinin balowa wu Isayero fəlejaidə mbeji nangaro.

¹⁸ Kəramiya, ser Kəmande Isa Almasiwuye nayilan dəga! Amin.

* **6:8 6.8** mangar tiyiye - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujəna, koro curo biwuyen dəgana. † **6:15 6.15** alaktu bərinno waldu - Wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bərin. 2Kor 5.17mane.

AFISAWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bɛrni Afisayero ruwujɛgɛnadɛ

Badiduram

Bulus, ti kɛngayam Isa Almasiwuye, wotiya adɛa jama Isaa gawu bɛrni Afisayero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adɛ wotiyawa kosolan ruwujɛnaye falnja. Awowa faidaa laaa kɛla njɛkkawoyen asujaro, Bulus tayiro ruwujɛye Ala fasalnju njɛkkawoyedɛa andiro Almasiwulan isanosaana yeno. Curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalansana yeno. Adɛgaima am kuren Alan kuruwun dasaanadɛa bu Almasiwuyen karɛnnjuro cawudɛna.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bɛrni Afisayero ruwujɛgɛnadɛ

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kɛngayam Isa Almasiwuyedɛ muminna amanna Isa Almasiwuye bɛrni Afisayen dasaanadɛro:

² Ala Bawande-a Kɛma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Barga Ruhu Alaye jiri jiri Almasiwulan

³ Barga Ala Bawa Kɛmandɛ Isa Almasiwuye, ti duwon barga sameye jiri fi yayea Almasiwu nangaro andiro sadɛnadɛ.

⁴ Kawu dunia alaktiman tayir-a awo waada bawoa-alan fuwunjun dɛgaiyero Almasiwulan andia kɛresera. Curo kɛrawoyen

⁵ kɛla ardiya rawonjuyen Ala Isa Almasiwuyen andia tadawanju daptuyero walliyoro kadasera.

⁶ Ala Tadanju cɛraanadɛyen andiro sernju darajaa sadɛnadɛro tia yungoriyo!

⁷ Bunjuyen, kɛla sernju dama bawoyen, merusane biwuwanɛ gawuryeno, ser duwon

⁸ Ala andiro nanrashidunju-a hangalkɛjinju-a samman ci bawoaro saddɛnadɛ.

⁹ Ala asɛr rawonjuye kɛla karwukɛjinju Almasiwulan niajɛnadɛyen andiro isanosaana,

¹⁰ wotte fasal awowa same-a cidi-aye sammaa sanju cɛdiya Almasiwulan kɛllɛme captuyedɛ.

¹¹ Koro Almasiwulan warasa fandiya, Ala ti duwon nia rawonjuyelan awo sammaa cɛdidɛ caman kɛla fasalnjuyen andia kadarsana nangaro,

¹² andi ye* burwo sallammin tɛmandɛa Almasiwuro yakkiyenadɛ darajanjua yungoriyoro!

¹³ Sa mana jireye wotte kawuri kɛji njɛkkawondoyea fannuwe Almasiwua kasad-duwwadɛn, Ala nayi yero† tilan Ruhunju njadi cɛnnayen tawanju gɛnangeyera.

¹⁴ Ruhu Alayedɛ naptu ran warasandeye cɛdi, har kawu nuwanɛ merujiro, darajanjua yungoriyo!

Alaa wusedu

¹⁵ Adɛma nangaro wu ye tɛn mana kɛla Kɛmandɛ Isaa mɛrsadundo-a muminna sammaa kɛrawondo-ayen fakkɛnadɛn,

* **1:12 1.12** andi ye - Yaudiya duwon Isaa gamaro waljanadɛ. † **1:13 1.13** nayi ye - Kɛrdiya duwon Isaa gamaro waljanadɛ.

¹⁶ curo moduwaniyen nayia tannjakkiya, ngaltema nayi nangaro Alaa wusedu kollakkəni.

¹⁷ Ala Kəmande Isa Almasiwuye, ti duwon Bawa Martawamadə, tia ngəlaro nonoworo hal nanrashiduye-a kəlafərəmbe-a nayiro njado,

¹⁸ koro sim karwundoyea jawal nurnjuyero kajuwo, təma duwon tiro bowonjanadə ye, arsiyi warasanju darajaa muminnaye ye,

¹⁹ nankura kənduwonjuye kanji andi tia mərsaniyenaye yedəa nonoworo. Kənduwo adə tima duno duwon

²⁰ Almasiwulan sa tia karmolan cəsange kəmboramnjun samelan napcənayen fəlejənadə wo.

²¹ Nadən Almasiwu jaman adə runjun gəni, fuwuye yen kərmai so, kənduwo so, duno so, raktu so samma-a cu tina samma-ayen same kuruwun napci.

²² Ala awi yayea cidiya si Almasiwuyero cakke tia fuwuma awo sammayero galaje jamanjuro kaino,

²³ jama duwon naptu tiyinjuye cədi, koro curo tiyi adəyeman Almasiwu dəgai, ti duwon awi yayea jiri fin yaye cəmbərīdə.

2

Karmolan roaro cidu

¹ Nayidə ayauwando-a biuwando-a nangaro nuwwa,

² koro calan tayilan dəgawe jawal dunia adəye ye, mai kənduwo karuwaye, wotte Yiwulis ti ganambuwwa simoji kərgadə yea gawwa.

³ Andi samma ye calan dawunjan mangar tiyindeyen dəgaiye awo tiyinde-a hangalnde-a caraanaa diye, koro ngainin andi am gade gai tadawa gərgadu Alayero walliyena.

⁴ Amma Ala jauru kanjimarimadə, kərawo kuran andia saraana nangaro,

⁵ curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalanseno. Serlaman njəkkawo kiwanduw!

⁶ Koro andia Almasiwun kundenno karmolan sasange na sameyelan Isa Almasiwu nangaro sasakke ti-a rokko nammiyena,

⁷ ngainin jamanna fuwuyen Ala nanngəlanju andiro saddənadəyen sernju ci bawoa Isa Almasiwulan fəleji.

⁸ Awoa serlaman kambərseyen njəkkawo kiwanduw, koro adə nayiyen gəni isi, tidə kənjo Alaye,

⁹ kidandoyen gəni, bare wunduma awulo juwunniro.

¹⁰ Andidə tando Alaye, kəndo ngəla Ala caman dabbarjənadəa diyoro Isa Almasiwulan alansera.

Kam bərin fallo waldu

¹¹ Adəma nangaro, nayi tamboyen kərdiyadə, am kəlanjaro kajaada canidə kuren jəmbələmlan bowonjai, tayi duwon kajanja tiyiye mukko kamben tədənadə. Tangowo, sadən

¹² nayi Almasiwu bawolan dəgawwa, nuwando jama Israyilayen bawo, nayi aman wadu Alayero kusotto, koro dunian təma ye tawwi, Ala yea nonuwwi.

¹³ Amma kərma Isa Almasiwu nangaro, nayi calan Alan kuruwun dəgawwadəa bu Almasiwuyen karənnjuro njawudəna.

¹⁴ Ti kəlanjuma nanlewande wo, tima jama yindidə* fallo cəde tiyinjun garu duwunnədəa wurjo.

* 2:14 2.14 jama yindi - Yaudiya-a kərdiya-a.

15 Shara so, wada so Attaurayedæa baworo kido, cuju jama yindi aniyero kèlanjun kam bærin fal† alakkeno. Ngainin kattenjaro nanlewa cuwude

16 tiyi falnin kaska karmoyedæyen yindidæa Ala-a soloje duwundæa baworo kido.

17 Sa Almasiwu isenadæn, nayi Alan kuruwun dægawwadæro kawuri kèji nanlewaye ngeddo, koro am karænnedæ yero ngai kiddo.

18 Tiyeman andi yindi samma Ruhu faldæyen na Bawadæyero ngawo kiwandiye.

19 Adæ nangaro nayi gadero kusottowa bi sikudowa gæni, nayi muminna-a rokko jama Alaye, am fannjuye,

20 fado duwon kèla færdu kængayambadæye-a nawiyadæye-ayen tædandænadæ, koro Isa Almasiwu kèlanjuma kau masammannedæ wo.

21 Tilan fadodæ nga ngælaro kælde fado tayir Alayero walji,

22 koro tilaman nayi ye fado Alayero walluwi, na duwon Ruhunjulan dægaidæ.

3

Kida Bulusse dawu kærdiyayen

1 Adæma nangaro wu Bulusdæ nayi kærdiya nangaro kosoma Isa Almasiwuyero wallækkæna.

2 Tabbatto lawar kèla kida serre Ala wuro nayi nangaro sinadæyen fannuwwa,

3 Ala asær fasalnjuye wahayi laan isanosægæna, kalmawa ganan wotiya adæn ruwunækkænadæ gai.

4 Kæranuwiya, noduni asær Almasiwuyedæa asunuwi,

5 asær duwon jaman kureyen adamgænaro isanodægænni, amma kærma Ruhu Alaye kængayambanju muminn-a nawiyanju-aro fælejægænadæ.

6 Asærdæ tima kawuri kèji nangaro kærdiya yaudiya-a rokko warasawu, am tiyi tiloyedæro waljana, koro wadu Isa Almasiwuyelan nuwanja cawandæna wo.

7 Kèla kænjo sernjuye Ala wuro kænduwoaro sinadæyen kidama kawuri kèji adæyero walyekko.

8 Muminna sammalan wuma gana wo* yaye, Ala wuro ser adæa sæddo, kærdiyaro kawuri kèji arsiyi ci bawoa Almasiwuyedæa wulgækkoro,

9 koro am sammaro jiri Ala awiso Alaktumadæ asær fasalnjuye tæn kuren gæraadadæa isanogækkoro.

10 Ngainin kærma jama Isaa gawudæyen nanrashidu tæræm Alayedæ fuwuwu so, kænduwowu so sameyero isanodiyi.

11 Adæma nianju sawisoye Isa Almasiwu Kæmandeyen cædænadæ wo.

12 Almasiwulan koro tia mærsaduyen ridu bawoaro na Alayero ngawo fandiye.

13 Adæ nangaro nayia lowonjakki, bare kèla bone nayi nangaro yakkiyen tæmandu kolluwwi, awo animan daraja fanduwi.

Kærawo Almasiwuyea nodu

14 Adæma nangaro fuwu Bawadæyen tungurummækki,

15 ti duwon jiriya same-a cidi-aye sammaro cu cinadæ.

16 Kèla arsiyi darajanjuyen karwundoa cakko Ruhunjuyen kænduwoaro dunoajoro Alaa korækki,

17 koro kambærseyen Almasiwu karwundon dæga, kibburo koktænowo curo kærawoyen nammoworo Alaa korækki,

18 har muminna samma-a rokko ranguwe nanfarak so, nankuruwu so, nankura so, dadu so kærawo Almasiwuyedæa asunuwi,

† 2:15 2.15 kam bærin fal - Jama Isaa gawu.

* 3:8 3.8 wuma gana wo - Bulus kèlanjua awimaro ngojiwawo.

¹⁹ koro kərawo duwon nodu sammaa kojəna adəa nonuwi, ngainin hal Alayen kek təmbəroworo tia korəkki.

²⁰ Ala duwon kəla kənduwonju andin dəganadəyen awo koriye bi təmaniyea kojənarə cədidə,

²¹ tiro curo jama Isaa gawu-a Isa Almasiwu kəlanju-ayen jaman fin yaye har abada abadinno daraja tio! Amin.

4

Kəlakəl jama Alaye

¹ Adəma nangaro wu Kəmandero kosomadə, nayia lowonjakki, bowodunju mowuwwadəro kəndəgai jussəna dewo!

² Rokura bawoa ye, nanlewaa ye, kanadia yero wallowo, kərawoalan kamandoa neddowo,

³ koworɪ dewo, kəlakəl Ruhu Alaye kəljənadəa nanlewayen dunoaro taiwo.

⁴ Tiyi falma dəga, koro Ruhu Alaye falma dəga, Ala nayia təma falmaro bowonjanadə gai.

⁵ Kəmande ye falma, kambərse ye falma, kasala ye falma,

⁶ koro Ala ye falma, Bawa am sammaye, awisoro kura wo, awison faidaduma, dawu awisoyen dəganadə.

⁷ Amma wundunde yaye ser kəla kənjo Almasiwu ngalje cinayen cuwandəna.

⁸ Akko awo kitawu wuljənadə: «Samero leyenniya, kosowu kada cuwude ambo kənjo jiri jiri kaino.»†

⁹ To, samero lejənadə, awi maananju wo, kəryeya kuruwu cidiya cidiye yero jəpcəna gənia?

¹⁰ Ti jəpcənadə tima same kuruwu yero awo sammaa cəmbəroro lejənadə.

¹¹ Tima kənjoya ambo cədde: laanja kəngayambaro, laa nawiyaro, laa kawurɪ kəji mawoduwuro, laa səniya jama Alaye-a maləmba-aro kido.

¹² Ngainin tiyi Almasiwuye dunoajoro, muminnadəa dabbarjane kidanja cadi,

¹³ har andi samma kəlakəl kambərseye-a Tada Alaye noduye-a so, nanrashidu so, hal tərəm Almasiwuye so nagəiye.

¹⁴ Daji andi gadero tadawa gairo walliyewawo, tadawa duwon təmbariso ye cambaljai, buaso alamdu jiri jiriye ye cijane jaurə fujai, nangaso ye tayia jambajaidə.

¹⁵ Cuju adəyero jire kərawon wulliyo, jawal fin yaye wuraniyo camuno fuwumande Almasiwuyero walliyo!

¹⁶ Almasiwuyen tiyi sərəm kalkallo kəldi. Nasha fi yaye jiri jussənan kidajiya, nasha gadea cakke wurajai. Ngainin tiyi sərəmdə nanlewaaro walje wuraje kərawon fuwu juwui.

Kəndəgai caye

¹⁷ Adə nangaro ngai wulləkke cu Kəmandeyen jaurə lowonjakki, bare gadero kərɔdiya hangalnja faida bawoalan dasayidə gairo dəgawwi!

¹⁸ Hangalnja duwuro waljəna, nanjayilnja-a kəlakibbunja-a nangaro ro Alayen nuwanja falma bawo.

¹⁹ Karwunja gayirjiwaworo walje awo diwi diwi mangarre ye cadəna, koro caye kojənarə awo tayir gəni jiri jiri ro kəlanja casakkəna.

²⁰ Amma nayidə, awo kəla Almasiwuyen njasakkəranadə ngai gəni!

²¹ Tabbatto kəlanjuyen fannuwwa, koro jire Isalan dəganadə gai, tiyen njasakkərana.

† 4:8 4.8 Jaw 68.18

²² Daji kændəgaindo cayedəa kollowo, naptundo caye mərədu jambayea siduwuro cadidəa wanowo,

²³ hangal karwundayen bərinno wallowo,

²⁴ naptu bərin nanjire-a nantayir-alan Ala-a camunno alaktənədəa lunowo.

Kændəgai bərin

²⁵ Adəma nangaro kattuwu kamdu wanowo, kamandoro jire wulgənowo, wundunde yaye nasha kamanjuye nangaro.

²⁶ Gərganuwia, bare biwu diwwi. Koro gərgadundodə kawu kəngal cukkuriro fasso.

²⁷ Bare Yiwulisso dama yiwwi.

²⁸ Barwu adən fuwun nambarwu dio koljo, cuju adəyero mukkonjun ngəlaro ngənəpto, awo laa kam mərədunjuaro njoye cədaro.

²⁹ Bare manakuttu fima cindon culuwunni, sai awo mərəduro faidaa ambo duno cakkidə, tayi fanjaidəro ser cəddoro.

³⁰ Bare Ruhu Alayedəa karwu kuttuaro diwwi, tima yim meruduyero nayiro tawa gənanjaa.

³¹ Awo kuttu-a hangalsango-a gərgadu-a kowo sango-a radu-a samma niadiwi nga-a rokko nayin kuruwunno waljo.

³² Kattendon am ngəla ye, kanjimariwu yero wallowo, kamandoa gawurnowo, Ala Almasiwu nangaro nayia gawurnjanadə gai.

5

Tadawa nurre gairo dəgaiwo!

¹ Adə nangaro nayi tadawa təraanadə, hal Alayea ngonowo.

² Kændəgai kərawoye dewo, jiri Almasiwu andia saraye sadaa-a bu fida-a na Alayen kawudi kala kəjiaro walje andi nangaro kəlanju cinadə gai.

³ Amma bare kənjəna, bi tayirnambu fi yaye, bi mangar diwi curondon wuldənni, muminnaro jussənni.

⁴ Koro mana kuttu, bi mana hangalnambuye, bi batti wuldu nayiro jussənni, cuju adəyero Alaa wusenowo.

⁵ Adəa ngəlaro nonowo: Kənjənama-a tayirnambuma-a mangarduma wotte sənəm gamadə-a samma nodo bargaa Almasiwu-a Ala-ayen warasa fima cawandiwawo.

⁶ Bare wunduma mana bowuyen jambanjanni, awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwwa cuwandi.

⁷ Adə nangaro bare tayiro kəldəgəwwi.

⁸ Calan nayi curo duwuyen, amma kərma Kəmandedəro nayi curo nurren. Tadawa nurre gairo dəgaiwo,

⁹ awoa nema nurredə awo ngəla-a kalkal-a jire-a sammalan kərga.

¹⁰ Rijammowo, awo Kəmande ardiyənadəa asunowo.

¹¹ Bare kida faida bawoa duwuyero mukko yakkuwwi, cuju adəyero fisaddowo!

¹² Awo gəraadan cadisodəa manadumaro nangua.

¹³ Amma awo fi yayea nur fəlejšəgənədə federo culuwi,

¹⁴ koro awo fi yaye federo culuwunadə nurro walji. Adəma nangaro ngai wuldi: «Ni kənəm dimimadə, fanne, karmolan cine, Almasiwu nia wasnji.»

¹⁵ Jiri dəgawiro hangal gənanowo, am hangal bawoa gəni, rashidu gairo wallowo.

¹⁶ Dama fanduwwa fin yaye awo ngəla dewo, jaman diwin dəgaiyena nangaro.

¹⁷ Bare hangal kuttuaro walluwwi, amma rawo Kəmandeyədəa asunowo.

¹⁸ Bare diben yawe sagaranduwwi, halkuttaro cadı, amma Ruhu Alayen təmbəruwwaro wallowo.

¹⁹ Kattendon jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so dewo, Kəmande yero aiya njungoroye karwundo samman yegənowo.

²⁰ Ala Bawaa sawi yaye awin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuyen wusenowo.

Kwawa-a kamuwa-a

²¹ Wundu yaye kamanjua ridu Almasiwuye nangaro jəga.

²² Kamuwa, kwawandoa gaiwo, Kəmandea gawwadə gai.

²³ Kwadə tima fuwuma kamunjuye wo, Almasiwu ye fuwuma jama Alayedə gai, jamadə tiy inju, koro tima Njəkkayimanju wo.

²⁴ Jama Alaye Almasiwua jagaidə gai, kamuwa ye awin yaye kwawanjaa jaa.

²⁵ Kwawa, kamuwandoa rawowo, Almasiwu jama Alayea cəraye tayi nangaro kəlanju cinadə gai,

²⁶ ngainin jamadəro mana Alayen kasala cədde tayirro walyera.

²⁷ Adəa dionjudə, jamadə balo so, murjoktu so, awo aniye camunonju soa gəni, nantayir-a awo waada bawoa-aro waljo, tia darajaalan kəlanjuro saduwuro.

²⁸ Jiri adəgainin kwaso kamuwanjaa carawo, tiyinjaa caraanadə gai. Kam kamunjua cəraanamadə kəlanjua cərawo.

²⁹ Awoa wunduma ngalte tiy inju wajənni, amma tia ambaje kissiyi, Almasiwu jama Alayero cəddidə gai,

³⁰ awoa andi nashawa tiyi Almasiwuyedəma.

³¹ «Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərdiye tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

³² Tabbatto adə asər kura, mana adə kəla Almasiwu-a jamanju-ayen cədiro wulləkki.

³³ Adə yaye wundundo yaye kamunjua kəlanju gairo cərawo, koro kamudə ye kwanjuro daraja co.

6

Yalla-a yanja-a bawanja-a

¹ Yalla, Kəmande nangaro mana bawando-a yando-aye gaiwo, adəma kalkal wo.

² «Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye,» tima wada burwoye waduadə wo:

³ «Kəndəgainəm kələwajo, kawunəm dunian kuruwuro waljoro.»†

⁴ Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwe gərgajanni, tayia alamdu-a səmo kasta-a Kəmandeyelan isawuragənowo!

Kəreawa-a kəmawanja-a

⁵ Kəreawa, ridu-a lolodu-an karwu tiloan kəmawando dunia adəyeya gaiwo, Almasiwua gawidə gai.

⁶ Bare sa njarui runjun nayia njarawo nangaro ngai diwwi, amma kəreawa Almasiwuye gai rawo Alayea karwundo samman dewo.

⁷ Ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan kida yiddowo.

⁸ Nonowo, kam duwon awo ngəla cədənadə, kəreaya yen kal, kambe yen kal, mukko Kəmandeyen mukowa cuwandi.

⁹ Kəmawa, nayi ye ngai kəreawandoro yiddowo, bare tayia wusanuwwi. Nonowo, ti duwon Kəmanja-a kaando-adə samelan dəgai, koro amba gayirjiwawo.

Bərimiya Alaye

¹⁰ Daryerambo, Kəmande-a kərmainju kura-alan duno fandowo!

¹¹ Kəla nanga Yiwulissen danoworo bərimi Alaye sammaa ngonowo.

† 5:31 5.31 Bad 2.24 † 6:3 6.2-3 NL 20.12; SK 5.16

¹² Adamgənarō gəni, fuwuwu so, kənduwowa so, wurawa dunia duwua adəye sorō məldiye, koro sedanna diwi diwi sameye yero məldiye.

¹³ Adə nangaro bərimi Alaye sammaa ngonowo. Ngainin yim diwidə ise awo sammaa diwe tumogəwiya, ranguwe dunoaro danuwi.

¹⁴ Dunoaro danowo, jire Alayedəa bel gai canjandoro yikkerowo, nanjiredəlan sulwe gai jaktənowo,

¹⁵ dabbardənowo kawuri kəji nanlewayedəa sindoro suno gai yakkowo,

¹⁶ awiso yayen kambərsedəa ngawa gai ngonowo, tilan ranguwe kəniwuwa kannua Kəladodəye* sammaa kalluwi,

¹⁷ njəkkawodəa jawa suye gai yakkowo, koro kashagar Ruhuyedəa taiwo, tima mana Alayedə wo.

¹⁸ Sawi yaye curo moduwando-a lowondo-ayen Alaa Ruhulan korowo, faadaro dəgaiwo, nettulan muminna sammaro moduwa yiddowo.

¹⁹ Wu yero moduwa səddowo, Ala wuro kalmawa sio, ridu bawoaro mana asər kawuri kəjiyedəa wulləkkoro,

²⁰ wu duwon wakkil kawuri kəjiye sargalan sakkerənədə. Kawuridəa ridu bawoaro jiri wajimsəgənədə gairo wulləkkoro Alaa korowo.

Lewa daryeye

²¹ Nayi ye lawar wua wusəna-a awo dikki-aa nonoworo, Tikikus kəraminde təraana ye, kidama amanna Kəmandeye ye awo sammaa nayiro wulnjagai.

²² Nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno corō tia juwanjagakkəna.

²³ Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə kəramiya sammaro nanlewa-a kərawo-a kambərse-a cado.

²⁴ Ser Alaye am Kəmande Isa Almasiwua kərawo ceriwawon caraana sammalan dəga!

* 6:16 6.16 *Kəlado* - Yiwulis.

FILIBIWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni Filibiyero ruwujægänadä

Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Filibiyero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujänaye falnja. Jamadä Bulusso ti kosolan duwon bana cadäna nangaro, tayia wuseduro wotiya adäa tayiro ruwuyeyeno. Koro jiri Isa awo Ala cäraanaa dioro këlanjua awima gäniro ngoje alama wolodi gairo waljänadä gai, Bulus ye hal Isaye jégane bone jiri jiri karwu këjiaro kasacci yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni Filibiyero ruwujægänadä

Lewa

¹ Andima Bulus-a Timoti-a wolodiya Isa Almasiwuyedä muminna Isa Almasiwuye bærni Filibiyen dasaana samma fuwuwu-a banawu-an kundenno:

² Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Sawi yaye nayia tannjakkiya, Alania wusenækki.

⁴ Koro sawi yaye moduwa nayi sammaro njaddækkiya, karwu këjiaro dikki,

⁵ dalilnjudä yim burwoyen tai har kërmaro kudero curo kida kawuri këjidäyen wu-a rokko mukkondu yakkuwwa nangaro.

⁶ Tabbatto ti duwon nandon këndo ngäla ngässänadä har yim Isa Almasiwuyero* tumojiyiro nokkëna.

⁷ Nayi sammaa ngai taktudä wuro jussëna, nayi karwunilan nangaro. Awoa kosolan kërgakko yen kal, kawuri këjidäa səriwonække tabbatkækki yen kal, curo ser Alayen nayi samma wu-a rokko mukkondu yakkuwwa.

⁸ Kërawo Isa Almasiwuyen nayi sammaa njaraakkënaro Ala shedamani.

⁹ Nodu-a asudu samma-an kërawondo ngëwuro tãrgaro moduwa dikki,

¹⁰ ngainin awo ngälädäa gayirnuwe tayir-a biwu bawo-alan har yim Almasiwuyero dëgawe,

¹¹ Ala ye daraja-a njungoro-a cuwandoro nema nanjireye duwon Isa Almasiwuyen isidä dama baworo karwundon napci.

Fuwumbui kawuri këjiye

¹² Këramiya, adäa nonuwiya, raakko, awo wua suwandänadä cakke kawuri këji fuwu juwuna,

¹³ har sojidi gomnaye ngan koro am gapcana samman wu Almasiwu nangaro kosolandäa nojana.

¹⁴ Koro wua kosoro sasakkëna nangaro, këramiyaye ngëwunja Këmalan duno cawande ridu bawoaro mana Alaye wuljai.

¹⁵ Laanja mana Almasiwuyea nandëri-a niadiwi-alan cadi, amma laa ye nia ngälaan cadi.

¹⁶ Tayi ani kërawoyen mana cadi, wu na adän kawuri këjidäa səriwonækkiro nojanadëro.

* 1:6 1.6 yim Isa Almasiwuye - Kiyama.

17 Amma tayi toni kuttuni kosoye casargai cane nia ngəlaan gəni, niadiwin mana Almasiwuyea cadı.

18 Awi gəle? Jiri fin yaye nia ngəlaa yen kal, niadiwi yen kal, Almasiwuyey mana cadı. Adəyey kəjinju fakkena, koro kəjinju fakkin dəgakki.

19 Moduwando-a bana Ruhı İsa Almasiwuyey-a nangaro kəlani fandəkkiro nokkəna.

20 Kəla tabbattuwu təmaniyen awimaa nangukkiwawo, amma kərma, sawi yaye gai, roni yen kal, karmoni yen kal, federo tiyinin Almasiwuro daraja yikki.

21 Wudə, ronı dəgadə Almasiwu, karmonidə yey fandi.

22 Roa tiyilan dəgakkiro walyenoa, kidani faidaaro walji, amma finjaa kərənəkkiro nokkəni.

23 Wu katte awo yindiyen kimitkada. Saptəmey na Almasiwuyen naptulan mərədunia, tima ngalwo,

24 amma roa tiyilan dəgakkənama nayi nangaro faidaa wo.

25 Adəa tabbatto mərsanəkkiro nangaro, kambərsədələn fuwu buiwo karwundo yey kəjijoro namməkke nayi samma-a rokko dəgaiyero nokkəna.

26 Ngaiman sa nandoro waldəkkiya, wu nangaro dalil kəla İsa Almasiwuyen awulo boyey caye baworo fanduwı.

Kawuri kəji nangaro dunoaro danowo!

27 Awo sammasoro ngalwodə, kəndəgai kawuri kəji Almasiwuyeyero jussəna dewo, dajı isəkke nayı njarukki yen kal, isəkkiwawo yen kal, nıa tiloan dunoaro danuwı yey, karwu tiloan kallo kambərsə kawuri kəjiyeyero ngənəptuwı yey fakki.

28 Bare awiman kolluwe waduwundo karwundo kamjanni. Adəma tayıro sheda siduwunjayey yey, njəkkawondoyey yey walji, sheda duwon na Alayen isidə.

29 Almasiwu nangaro ser tia kasattuyey runju gəni, ti nangaro bone nja yey nayıro njadəna.

30 Nayı yey curo məlduyen dəgawı, jiri məldəkki ruwwadə gai, koro kərma məldəkki fannuwıdə.

2

Rokuranambu Almasiwuyey

1 Adə nangaro, Almasiwulan karwundoro duno njo laa mennaa, kərawolan ro boda laa mennaa, Ruhulan naptu nanyaanayey laa mennaa, kanjimari so, njunodu so laa mennaa,

2 dajı yakkowo karwuni tai dajı kəjijo: Hangalndo yey tilojo, kərawondo yey tilojo, halndo yey tilojo, niando yey tilojo.

3 Bare awıma kəla rawon bi rokuran diwwı, amma rokura bawoalan nayıro ngalworo am gadea ngonowo.

4 Wundundo yayey awo kəlanjuyey runjuro gəni, am gadeyey yey kissuwı.

5 Hal duwon İsa Almasiwulan dəganadəa nayı yey ngonowo:

6 *Tı naptu Alayey duwon,
Alaa kalkaldunjudəa awo dunon tayeyero ngojənnı,*

7 *amma kəlanjua awıma gəniro kalakce
alama wolodiyyey ngojey
kam-a camunno walyeyno.*

8 *Camuno kambe ngoyenniya,
kəlanjua wajey*

*har karmoro Alaa giya,
karmo duwon kəskaro tia jajagane nunadə.*

9 *Adəma nangaro Ala tia na jaumaro darajaaro cade*

tiro cu duwon cu sammaa kojnadæa kaino,

¹⁰ *cu Isaye nangaro ngurumngurum fi yaye same-a cidi-a curo cidiyaye-alan fido,*

¹¹ *daraja Ala Bawadayero*

talam fi yaye ye Isa Almasiwudæ tima Kæmadæ woro wuljo!

Sillowu gai dunialan yiyildu

¹² Adæ nangaro, kæræwuwuni, sawi yaye manani gawwadæ gai, wu dawundon runju gæni, kærma ye wu bawoman caye baworo kida njækkawondoyedæa Ala rida-a loloduan dewo,

¹³ Aladæma njasakke awo cæraanadæa kasadduwe diwidæ wo.

¹⁴ Awi diwi yaye bare suwollan bi kambiwulan diwwi.

¹⁵ Ngainin nayidæ tadawa Alaye taldu bawoa-a biwu bawoa-a awo waada bawoa-aro dawu jaman diwi-a karwu yeskada-ayen walluwe dawunjan sillowu gai dunialan yiyilluwi.

¹⁶ Mana royedæa dunoaro taiwo, daji wu ye yim Almasiwuyen* awulo bukki, kida-a ngænæptu-a bowuro dikkænidero.

¹⁷ Wua kæla sadaa-a ibada-a kambærsendoyero bu fida gairo fisagai yaye,† nayi nangaro karwuni jaumaro kæjiji.

¹⁸ Jiri adægainin nayi ye karwundo kæjijo, jiri kakke kæjijidæ gai.

Timoti-a Abaratus-a

¹⁹ Kæma Isalan tæmanække Timotia tussiwawo nandoro juwanjagakki, wu ye lawarndo fakkiya, karwuni duno cuwandi.

²⁰ Ti gænia, kam laa gade karwunju tilo ti gai takkæni, kam duwon naptundo jiremaro karwulan rojidæ,

²¹ dalilnjudæ tayi samma awowa Isa Almasiwuye gæni, kaanjaa majai nangaro.

²² Amma hal Timotiye nonuwwa, tada bawanju-a rokko gai, kallo kida kawuri kæjiyedæa diyena.

²³ Adæma nangaro, awo wua suwandidæa rukkiyama, tia nayiro juwanjagakkiro tæmakkæna.

²⁴ Wu ye Kæmalan tæmakkæna tussænnin nandoro waldække isækki.

²⁵ Amma Abaratus kæramini, ti duwon sawani kidaye ye, mælduye ye, koro kængayamndo curo mæraduniyen bana kudomadæa nayiro kalaktuwuro ngælaro kirukko.

²⁶ Nayia jaumaro kuroro cæraana, ti dondi fannuwwadæro hangalnju caa cijæna.

²⁷ Ngaima jaumaro dondijæna, har nui gairo. Amma Ala tia njunoyeno, ti runjuma gæni, wun kundenno, bare karwukuttaniri kuttu tærganniro.

²⁸ Daji jæktægække tia nayiro kalanngeyerakko, kuronjuro karwundo jauru kæjijo, wu ye bare karwukutta ngæwu dikkæniro.

²⁹ Adæma nangaro Kæmalan tia karwu kæjiaro mowowo, am ti gairo daraja yowo,

³⁰ kida Almasiwuye nangaro karmo karænæna, koro bana nayi wuro ranguwe sukkuduwwidæa sukkudoro ronju kilado.

3

Nanjire na Alayen isi

¹ Daryerambo, kæramiyani, Kæma nangaro karwundo kæjijo! Awo calan nayiro ruwunjagakkænadæa waldæme ruwuduwudæ wuro kurwowu gæni, koro nayi yero faidaa.

* **2:16 2.16** *yim Almasiwuye* - Kiyama. † **2:17 2.17** *Wua kæla sadaa-a ibada-a kambærsendoyero bu fida gairo fisagai yaye*, - Kidanju-a bonenju-a nangaro, Bulus kælanju tayiro misal kambæseyero waljæna.

² Kəriyasoro hangal gənanowo, tayi kidawu diwiso ye, tiyi kamdawuso* yedəro hangal gənanowo!

³ Andima am kajaada jireyedə wo, andi duwon Alaa Ruhunjuyen yungoriye ye, Isa Almasiwulan awulo buiye ye, koro hal tiyiyero njutkəiyewawo yedə.

⁴ Adə yaye wu ye dalilni hal tiyiyero njuttuwuye mbeji. Kam laa dalilnjuaa, wu tia kokkəna:

⁵ Tambəkkənaye kawu wuskua wua kajasera, wu Israyilama jiri Biliyaminuye yaudi kaduwu yaudiyaye, kanji Attaurayen Farisa,

⁶ kanji koworijen jama Isaa gawua basarduma, kanji jireyen shara Alaye taldu bawoaro gama.

⁷ Amma awo wuro burwon fandidə, kərma awo ania Almasiwu nangaro asarro ngokkəna.

⁸ Aaa, Kəmani Isa Almasiwua noduye darajanjudə awi yayea kojəna nangaro, awo sammaa asarro ngokkəna. Ai, ti nangaro awi yayea fuddəkke tayia bowu fatto ngokkəna, wu ye Almasiwua fandəkkoro,

⁹ ti ye wua suwando. Wudə wada Attauraye galan gəni, Almasiwua mersadulan jiremaro walyekko, nanjire duwon kambərseyen na Alayen isidə.

¹⁰ Almasiwu-a kənduwo karmolan cidunjuye-aa nodu raakko, koro curo bonenju njayen tiro kəldəgəkkiya, raakko, karmonjulən ti gairo walləkko,

¹¹ jiri fin yaye wu ye karmolan cidudəa fandəkkoro.

Fuwuro ga

¹² Adəa har fandəkkəna bi kalkal diomaro walləkəna gəni wulləkki, amma Isa Almasiwu wua tai daje sədana nangaro, wu ye awodəa taro koworɪ dikki.

¹³ Kəramiya, tia har takkənaro təmakkəni, amma awo fal dikki, awo ngawoyedəa cəpkəkke awo fuwuyedəa ngənəptəkke makki.

¹⁴ Ngainin lada duwon Ala Isa Almasiwuyen samelan fandro bowosanadəa fandəkkoro məldəkki.

¹⁵ Adə nangaro, andi samma kambərseyen rashiduwadə, kuronde tilojo. Kəla awo laayen kuro gade tawwaa, Ala awo adə yea nayiro fəlenjagai.

¹⁶ Ai, awo nayiyenadən fuwuro gaiyo!

¹⁷ Kəramiya, misalni gawuro wallowo, koro am duwon ngai dasayidəa ruiwo, jiri misal fəlenjagaiyenadə gai.

¹⁸ Calan ngəwuro nayiro wulnjagakkənadə gai, kərma ye simmin simaloaro wulnjagakki, am kada kəlado kəska karmoye Almasiwuyero waljana mbeji.

¹⁹ Njeroramnja siduwu, alanja ye curonja, daranja ye curo nangubawonjayen, koro hangalnja ye kəla awo duniayen kərga.

²⁰ Amma andidə am sameye, gangadaaro nadən kənde Njəkkayimayea gurenaye, tima Kəma Isa Almasiwudə wo.

²¹ Kəla kənduwo duwon tilən awi yayea fərdunjuro cakkidəyeman tiyinde lawudəa alama tiyinju darajaa-a camunno cədi.

4

¹ To, kəramiyani njaraakkəna koro kurondo raakkənaso, nayima karwukəjini ye, darajani ye wo. Kərawowuni, Kəmalan dunoaro danowo!

Gala daryeye

² Ya Afodiya-a Ya Sinti-aa lowonəkkəna, Kəma nangaro hangalnja tilojo.

* 3:2 3.2 *tiyi kamdawuso* - Am duwon sai kaja dimiya, njəkkawo fandəmi canidə.

³ Aaa, sawani kidaye jireye, ni yea njuworakki, kamu yindi aniro banagene. Tayide wu-a Kalemāna-a sawawani kidaye gapcana cunja curo kitawu royen ruwuwadadē-a kallo kida kawuri kajiyelan ngənəptana.

⁴ Sawi yaye Kəmanden karwundo kajijo! Koro walləkke wulnjagakki, karwundo kajijo!

⁵ Wundu yayero halngəlāndo fəleduwo, Kəmadəye kəndenju karənjəna.

⁶ Bare kəla awiyeman hangalndo cijənni, amma curo awo fiyen yaye moduwa-a lowo-alan wusedun kundenno Alaro korondo isanogənowo!

⁷ Daji nanlewa Alaye nodu fi yayea kojənədə karwundo-a hangalndo-aa Isa Almasiwulan roji.

⁸ Daryerambo, kəramiya, awo jire so, awo darajaa so, awo kalkal so, awo tayir so, awo kərawoye so, awo kasatturo candəna so, awo laa ngəla bi njungoroye mennea, awo ania tangowo!

⁹ Awo wulan riwwa ye, fanduwwa ye, fannuwwa ye, ruwwa ye sammaa dewo, daji Ala nanlewaye dawundon dəgai.

Bulusse Filibiwua wusedu

¹⁰ Koro walduwe kərawondo wuro fəlesuwwadəro Kəmalan jauro karwuni kajijəna. Ai, niadəa caman tawwa, amma dama tia fəleduye fanduwwi.

¹¹ Məraduni gəni nangaro adəa wulləkki, awoa lamar curon dəgakkəna fi yayan kəlan dadu rikəkəna.

¹² Curo lambiyen dəga ye nokkəna, curo larasuyen dəga ye nokkəna. Lamar fi yayan kəlan dadu rikəkəna, curo kənayen bi kulduyen, curo larasuyen bi lambiyen,

¹³ Almasiwu duno sidəyen awo sammaa rangəkke dikki.

¹⁴ Adə yaye, jəktuniro mukko yakkuwwadə, awo ngəla diwwa.

¹⁵ Nayi Filibiwuso, nonuwwadə gai, kawuri kajji fannuwwadəye badiduramnjun, sa duwon lardu Makidoniyyaya kolləkkənədə, nayi rundo gənia, jama Isaa gawuye falma wuro kəldəgəne lamar njo-a mowo-ayero mukko cakkənni.

¹⁶ Bəni Tasalonikayelan dəgakkənəman, falla kojənaro awo məraduni galduye juwasuwwa.

¹⁷ Kənjo nandon mowokkoro gəni, riwa awo diwwadəyen fandoworo makki.

¹⁸ Ai, awo sammaa fandəkkəna, har adəmaa kojənaro tən kulləkkəna. Kənjo mukko Abaratussen siwwadəa mowokkəna. Tayide kawudi kala kajja, sadaa duwon Ala kasacci ye, ardiji yedə.

¹⁹ Koro Alani məradundo nga yea kəla arsiyinju darajaa Isa Almasiwuyen galji.

²⁰ Ala Bawandero har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

²¹ Muminna Isa Almasiwuye sammaa lewanowo! Kəramiya wu-a rokkodə lewanjai.

²² Muminna samma lewanjai, masammanno tayi fado Kaisarren* dasaanədə.

²³ Ser Kəma Isa Almasiwuye nayilan dəga!

* 4:22 4.22 *Kaisar* - Gomna Kura Rombe.

KOLOSIWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bɛrni Kolosiyero ruwujɛgɛnadɛ

Badiduram

Bulus, ti kɛngayam Isa Almasiwuye, wotiya adɛa jama Isaa gawu bɛrni Kolosiyero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adɛ wotiyawa kosolan ruwujɛnaye falnja, koro tilan alamdu laa kattuwuye kɛla Isa Almasiwuyen cassane jire kɛla Isayen ruwuyeno. Misallo Isa Almasiwudɛ camuno kalkal Ala turuiwawomaye, tilan Ala awo sammaa alakkeno, koro awi yayero burwonno ti mbeji. Jama Alayedɛ tiyinju, tima kɛlanju wo. Ala halnju tilan cɛmbɛre tiyen awo sammaa kɛlanjuro solɔjiyi.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bɛrni Kolosiyero ruwujɛgɛnadɛ

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kɛngayam Isa Almasiwuye-a Timoti kɛraminde-adɛ
² kɛramiya mumin-a amanna-a Almasiwulan bɛrni Kolosiyen dasaanasodɛro: Ala Bawande nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Nayiro moduwa njaddiyeya, sawi yaye Ala Bawa Kɛmande Isa Almasiwuyedɛa wuseniye,

⁴ tɛn mana kɛla Isa Almasiwulan mɛrsadundo-a muminna sammaa kɛrawondo-ayen fanniyenadɛn,

⁵ tɛma samelan nayi nangaro gɛnaadadɛro. Tɛma adɛye lawarnju curo mana jireye kawuri kɛjidɛyen fangew,

⁶ kawuri duwon nayiro isɛnadɛ. Adɛgainin kawuri kɛjidɛ riye nema cakke dunia ngaro tataridiyi, nando yen gai tɛn yim fannuwe jiremaro ser Alayedɛa asunuwwadɛn.

⁷ Abafaras* sawande kidaye rayiyenadɛman adɛa kiɛiw, tidɛ curondon kidama amanna Almasiwuye,

⁸ koro andiro kɛla kɛrawondo Ruhulan isɛnayan wulseyera.

Kaala-a kida-a Almasiwuye

⁹ Adɛma nangaro, andi ye tɛn yim fanniyenadɛn, ngaltema nayiro moduwa njɛddo kolliyende. Ala nayiro nanrashidu-a nodu-a Ruhunjuye sammalan rawonju jairo isanonjaaro koriye,

¹⁰ ngainin kɛndɛgai fuwu Kɛmandeyen jussɛna ye, ardiɛna ye diwi, koro kɛndo ngɛla samman nema yakkuwe Alaa nodulan fuwu buwi.

¹¹ Ala kɛla kɛnduwonju darajaayen duno njado, kanadi-a nettu dama bawo-aa fandoworo. Karwu kɛjialan

¹² Bawadɛa wusenowo, tima nayiro muminna-a rokko nuwando warasaye curo kɛrmainju nurrayen njadɛnadɛ wo.

¹³ Andia kɛnduwo duwuyen samoye curo kɛrmai Tadanju jairo cɛraanayero sasakko,

¹⁴ Tadanjudɛyen merusane biuwande gawuryeno.

* **1:7 1.7 Abafaras** - Kam duwon jama Isaa gawua curo bɛrni Kolosiyen kokcɛnadɛ.

¹⁵ Almasiwudə Ala turuiwawomaye camunonju kalkal, tada karuye, awo alaktəna samman tima fuwuma wo.

¹⁶ Tilan Ala awo sammaa alakkeno, awo sameye-a cidiye-a, awo turui-a turuiwawo-a, kuris kərmaiye so, raktu so, fuwuwu so, kənduwowu so, Ala awo sammaa tiyen koro ti nangaro alakkeno.

¹⁷ Awi yayero burwonno ti mbeji, koro tilaman awi yaye dəga.

¹⁸ Tidə kəla tiyidəye, wotte jama Alaye. Tima badiduramdə, tada karuye, burwoye karmolan cijənədə wo, ngainin awin yaye tima fuwuma wo.

¹⁹ Awoa Ala halnju tilan kek cəmbəro karwunju kəjije

²⁰ koro tiyen awo sammaa kəlanjuro solojuworo karwunju kəjijəna, awowa cidiye yen kal, sameye yen kal, bunju kəskalan fidənədəyen nanlewa awi yayero kikkudo.

²¹ Nayidə kuren Alan kuruwun, koro karwundon kəladonju, kəndo diwi diowu nangaro,

²² amma kərma tiyilan nayia karmonjuyen kəlanjuro soloyeyeno, nayia tayir ye, awo waada bawoa ye, koro sariwu bawoa yelan fuwunjun saduwuro.

²³ Adə yaye kambəsendo ronowo, dunoaro tilan danowo, bare təma kawuri kəji fannuwadəyedə kolluwwi. Kawuri kəji adə dunia ngaro wuldəgəna, koro tiyeman wu Bulus kidamaro walyekko.

Bulus kidama jama Isaa gawuye

²⁴ Kəla bone nayi nangaro yakkidəyen karwuni kəjijəna, koro tiyi Almasiwuye, wotte jama tia gawudə nangaro awo curo basari Almasiwuyen maujənədə tiyininan tumogəkki.

²⁵ Kəla wada Ala wuro sinadəyen kidama jama Almasiwua gawudəyero walyekko, mana Alaye nayiro cotto isanonjagakkoro,

²⁶ wotte asər tən kuren adamgənaro gəraada duwon, kərma muminnanjuro fəledəgənədə.

²⁷ Tayiro Ala dawu kərdiyayen arsiyi darajaa asər adəyea isanoduwu cəraana, tima Almasiwu karwundon, təma darajayedə wo.

²⁸ Timaa mawoniye, wundu yaye hal tərəm Almasiwuyealan saduwuro tayiro səmo kasta-a alamdu-a curo nanrashidu sammayen yiddiye.

²⁹ Adəa dioro, kəla kənduwonju wulan dunoajidəyen məldəkke ngənəptəkki.

2

¹ Jiri jauro nayi-a am bərni Lawudikiyaye-a am ngaltema turuiyende-aro məldəkkidəro nonuwiya, raakko.

² Məldunidə karwunja duno cuwando, kəlanja ye curo kərawoyen kəlja, koro arsiyi tərəm nodu tabbatte yea najaaro, ngainin asər Alaye asujai, wotte Almasiwu,

³ tilan arsiyi nanrashiduye-a nodu Alaye-a samma gəraadadə.

⁴ Adəa wuldunidə bare wunduma nayia mana kəjin jambanjanniro.

⁵ Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, naptundo sawiyada ye, Almasiwua gandon ngəlaro danuwwa yedəa rukke karwuni kəjijəna.

Kəndəgai bərin Almasiwulan

⁶ Adə nangaro, Kəmande Isa Almasiwua kasadduwwadə, tilan dəgaiwo,

⁷ nayiro alamnjaanadə gai, tilan fərdundo gənanowo dunoadənowo, karwundo curo kambərseyen kibbajo, koro jauro Alaa wusenowo.

⁸ Hangal gənanowo, bare wunduma kəla ada ambe so, kənduwowa dunia adəye soyen nayia nanrashidu adamgənaye-a mana bowuye-alan jambanjanni, koro adə kəla Almasiwuyen gəni.

⁹ Awoa naptu Alaye nga tiyi Almasiwuyen kərga,

¹⁰ koro ti Almasiwudə nayia cappo njasambəřəna, tima fuwuma kəla kərmai so, kənduwo so sammayedə wo.

¹¹ Tilan nayi yea kajanjana, kaja mukko kamben gəni, kaja Almasiwuyen halnde biwuyea cuttuluwilan tədəna.

¹² Kasalalan ti-a rokko nayia sittərangera, koro ti-a rokko roaro ciyew, kənduwo Alaye tia karmolan cəsangənədə mərsanuwwa nangaro.

¹³ Nayi biwuwa-a kajanambu tiyindoye-a nangaro nuwwadə, Ala nayia ti-a rokko roaro kalannjane biwuwande sammaa gawuryeno.

¹⁴ Kakkadu kasuye wadawanju-a kallo andia wasanədə cinje kəska karmoyero jajiye baworo kido.

¹⁵ Ngainin fuwuwudə-a kənduwowadə-aa řinje nangu fanjane kəskadəlan kəlanjan kənnasar kiwando.

¹⁶ Adə nangaro bare wunduma nayia kəla awo buwi so, yawi so, bi lamar ngəməriye, bi kəndawu bəřinmi, bi yim tustuyen sharanjanni.

¹⁷ Awo ani kaudi awowa fuwun isaidəye bas, amma jiredə tima Almasiwudə wo.

¹⁸ Bare am duwon rokuranambu kattuwuye jagaima so, malaiyawaro ambəccagaima so, kuronja wuwuljaima so, hangalnja adamgənaye faida bawoa carayima sodə mukowando cattuluwunni.

¹⁹ Tayidə Almasiwu fuwuma tiyiyedəro kəldagane dasaanni. Tilan tiyi səramdə jarnju-a kuwunju-ayen ngəlaro kəldi, koro Ala tia cakke wuraji.

²⁰ Almasiwu-a rokko kənduwowa dunia adəyero nuwwadə, awiro gəle dunia adən dəgawi gairo wadanju gawidə?

²¹ «Bare ngonəmmi! Bare tambəmmi! Bare lenəmmi!»

²² Wada ani samma awowa faidadane faccagaidə wuja, tayidə wada-a alamdu-a kambe.

²³ Jiremaro wada ani adin kambe so, rokuranambu so, tiyiro jaulan kistuwwu solan alamanja nanrashiduyea, amma faidanja mərədu tiyiye daptuwuye sulat bawo.

3

Kəndəgai bəřin lunowo!

¹ Adə nangaro, Almasiwu-a rokko cinuwwadə, awowa sameye na Almasiwu kəmboram Alayen napcənədə manowo!

² Awowa dunia adəyero gəni, awowa sameyero karwu yakkowo.

³ Awoa nuwwa, koro rondo ye Almasiwu-a rokko na Alayen gəraada.

⁴ Sa Almasiwu tima rondo jireyedə fəlediyiya, daji nayi ye darajaalan ti-a rokko fəleduwi.

⁵ Adə nangaro hal dunia adəye nayin dəgana sammaa yəjowo: kənjəna so, tayirnambu so, mangar diwi so, niadiwi so, arsiyi luwaptu, wotte sənəm ga so.

⁶ Awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwwa cuwandi,

⁷ koro nayi ye kəndəgai jiri adəgai calan sa curonjan dəgawwadən kiduw.

⁸ Amma kərma nayi gərgadu so, hangalsango so, awo diwi so, radu so, manakuttu cindoye so sammaa wanowo.

⁹ Bare kamandoro kattuwu kamgəwwi, dalilnjudə kəndəgaindo cayədə kəndonjun kundenno wanuwe

¹⁰ kəndəgai bəřindəa lunuwwa, naptu duwon nodulan kəla camuno Alaktumanjuyen bəřinno waljidə.

¹¹ Almasiwulan yaudi bi yaudi gəni bawo, kajaada bi jəmbələm bawo, sikudo so, kam kəla kadənni so, kərəa so, kambe so bawo, amma Almasiwudə tima awi yaye, koro awin yaye wo.

¹² Adə nangaro, nayi duwon am mumin-a njaraana-a Ala kərenjanadə, kanjimari so, nanngəla so, rokuranambu so, nanlewa so, kanadi so lunowo.

¹³ Wundundo yaye kamanjuro necco. Kam laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, gawurjo. Kəmande nayia gawurnjanadə gai, nayi ye ngai dewo.

¹⁴ Kəla awo ani sammayen kərawo lunowo, tima tayi sammaa kalkallo kəljo.

¹⁵ Ala nayi yea tiyi falnin* nanlewaro bowonjanadə gai, nanlewa Almasiwuye karwundoa cunodo. Koro sawi yaye Alaa wusenowo.

¹⁶ Mana Almasiwuye curo karwundoyen ngəwuro dəga. Wundu yaye nanrashidu samman kamanjua alamjo, səmonju kasso. Jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so karwundon serraro Alaro yegənowo.

¹⁷ Awi diwi yaye, manan bi kəndon, awo sammaa cu Kəmande Isayen dewo, tiyen Ala Bawadəa wusenowo.

Kəndəgai bərin muminnye

¹⁸ Kamuwa, kwawandoa gaiwo, fuwu Kəmandeyen jussənadə gai.

¹⁹ Kwawa, kamuwandoa rawowo, bare tayiro nanjau fəlegəwwi.

²⁰ Yalla, awin yaye mana bawando-a yando-aa gaiwo, adəma awo Kəmande ardijənadə wo.

²¹ Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwwi, bare karwunja bannadənniro.

²² Kareawa, awo samman kəməwando dunia adəyeya gaiwo, sa njarui runjun nayia njarawo nangaro gəni, amma karwu tiloan Kəmandea riduaro dewo.

²³ Kida fi diwi yaye, ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan dewo.

²⁴ Nonowo, mukko Kəmandeyen warasadəa mukowaro fanduwu, Almasiwu Kəmadəmaro kida yidduwi nangaro.

²⁵ Awoa kam diwi cədimadə, tiro nandiwjudəa kalakciyi, koro Ala amba gayirjiwawo.

4

¹ Kəməwawo, kəreawandoa jawal kalkal jireyen taiwo, nayi ye Kəma samelan tawwadəa tangowo.

Gala daryeye

² Moduwalan neddowo, tilan Alaa wusenuwiaro faadaro dəgaiwo.

³ Koro andi yero moduwa saddowo, Ala kawurɨnju nangaro andiro cinna kasaa, asər Almasiwuye wulliyo, asər duwon ti nangaro koson dəgakkənadə,

⁴ jiri wajimsəgənadə gairo tia isanogəkkoro.

⁵ Dawu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai nanrashiduye dewo, dama fanduwu fin yaye faidadənowo.

⁶ Manando sawi yaye serraro waljo, alama kəmbə mandanjua gai, jaawu jussəna kam fi yayero njoro nonoworo.

Lewa daryeye

⁷ Tikikus, kəraminde jauru rayiyena ye, kidama Kəmandeye amanna ye, sawande kidaye yedə lawar wua wusəna sammaa nayiro njadi.

⁸ Adəma nangaro nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanja-gakkəna.

⁹ Koro Onesim, kəraminde amanna ye, jauru rayiyena ye, amndoye faldə ye tia cadduwu. Awo na adən wakkaji sammaa wulnjagai.

¹⁰ Aristarkus sawani kosoyedə nayia lewanjai. Markus awanrawagəna Barnabasedə ye lewanjai, kam caman kəlanjun nayiro mananjaanadə, nandoro isia, tia ngəlaro kapkənowo.

* 3:15 3.15 tiyi falnin - Jama Isaa gawu.

¹¹ Isa kam tiro Justus canidə ye lewanjai. Curo yaudiya Isaa gawuro waljanayen tayi runjama sawawani kida nodo bargaa Alaye wo, koro roni isabojaana.

¹² Abafaras, kamndo fal, kidama Isa Almasiwuyedə, lewanjai. Sawi yaye moduwanjun nayi nangaro maldi, rawo Alaye samman dunoaro kalkallo danoworo.

¹³ Awoa nayi-a am bərni Lawudikiyaye-a Hirafolissee-a nangaro ngənəptiro tia shedanəkki.

¹⁴ Luka lowotor rayiyenadə lewanjai, Dimas ye ngai.

¹⁵ Kəramiya Lawudikiyalan dasaanadəa lewanowo, Ya Nimfa-a jama Isaa gawu fannjun captaidə-aa lewanowo.

¹⁶ Wotiya adəa dawundon kərajaiya, yakkowo dawu jama Isaa gawu Lawudikiyaye yen kəraja, koro nayi ye wotiya Lawudikiyayedəa dawundon kəranowo.

¹⁷ Akifus yero: «Kida Kəmande njinadəro hangal gənane tumogəne!» wulgənowo.

¹⁸ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Wu koson dəgakkənadəa tansowo. Ser Alaye nayilan dəga!

1 TASALONIKAWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Tasa-
lonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno.
Tasalonikawudə jama Isaa gawu bəрин nangaro, Bulus tayi-a rokko sa ganaro
napkeno. Amma yaudiya laa hangalsango casange tia duyeranniya, nadəa kolje
bəlawa laayen koje bəрни Korintiyero leyeno. Tasalonikawudə bone casai nangaro,
tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənniro, Bulus tayiro kəla awo ngəlaro
asujanniyan ruwuyeyeno, masammanno kəla kənde Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-
ayen.

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawadə-a Kəma Isa Almasiwudə-aye
bəрни Tasalonikayen dasaanasodəro: Ser-a nanlewa-a nayilan dəga!

Alaa wusedu

² Sawi yaye nayi samma nangaro Alaa wuseniye, koro curo moduwandeyen kəla
nayiyen Alaa koriye.

³ Adəgaima dadu baworo fuwu Ala Bawandeyen kidando kambərseye-a
ngənəptundo kərawoye-a Kəmande Isa Almasiwulan təmando dama bawoa-a
tangiye.

⁴ Kəramiya Ala jauro njaraanaso, tima nayia kərenjaro noniyena,

⁵ dalilnjudə kawurinde kəji mana mana ciye runjun gəni, kənduwo-a Ruhu Alaye-a
tartip-an nandoro isəna nangaro, jiri kəndəgai dawundon nayi nangaro diyenadəa
nonuwwadə gai.

⁶ Nayi ye halnde-a hal Kəmaye-aa gawuro walyew, bone kada jauro yawwa yaye,
karwukəji Ruhu Alayen tuwandənadən kawuridəa mukko yindin kimowuw.

⁷ Adə nangaro jama Isaa gawu lardu Makidoniya-a Akaya-ayen dasaana sammaro
misallo walyew.

⁸ Adəgaima mana Kəmaye nandoyen tatardəna, lardu Makidoniya-a Akaya-aye
runjaro gəni, ndaran yaye Alalan kambərsendo nowadaro walje, har mərədunde
awo laa wulduye baworo walyeno.

⁹ Tayi kəlanja lawar kəlanden jiri nandon samowuwwadəa wuljai, jiri nayi
gumkiya ga kolluwe jawal Alayero ngawuwe wolodiya Ala Kəndəgaima-a Jirema-
ayero walluwwa,

¹⁰ koro Tadanju Isaye kəndenju samelan gurenuwidəa wuljai, ti duwon Ala tia
karmolan cəsangəna andia ajawu Alaye isidə* samoyidə.

2

Kida Bulusse bəрни Tasalonikayen

¹ Kəramiya, nayi kəlando kəndende nandoro bowuro waljənniro nonuwwa.

* **1:10 1.10** ajawu Alaye isidə - Kiyama.

² Calan bærni Filibiyeen bone yaiye jauro kuttu andiro fælesaana yaye, nonuwwadæ gai, Ala banasagane ridu bawoaro tagariri ngæwu sasakkænason kawurinja kæji nayiro wulngeyeraiye.

³ Awoa galgaldandedæ awo laa yeskada, bi tayirnambu, bi jambayen isænni,

⁴ amma Ala mærsasane mukkontero kida kawuri kæji wulduye cakkænadæ gai, ardiya kambe gæni, ardiya Alaye madaro wulliye, ti duwon karwunde jarapcidæ.

⁵ Nonuwwadæ gai, ngaltema mana jajaktuyen bi awo mangarduyen nandoro isiyende, Aladæ tima sheda wo.

⁶ Daraja na amben maniyende, bi nandon, bi na am gadeyen.

⁷ Andi kængayamba Almasiwuyedæ, kænduwo adæ nanden mbeji, amma cuju adæyero dawundon rokura bawoaro walliyena. Jiri ya tadawanju cæriwidæ gai,

⁸ nayiro kisngeyeraiye. Aaa, nayia jaumaro njaraiyena nangaro, nayiro kawuri kæji Alaye runju gæni, har rondema njadiyeya, rayiyena.

⁹ Kæramiya, kidande-a ngænæptunde-aa labudda tanguwi: Kawuri kæji Alaye nayiro wulnjagaiye duwon, bune-a kausu-aro kida kidiye bare wundundomaro kurwowu gænagæiyendero.

¹⁰ Nayidæ shedawu, Ala ye ngai, nantayir-a jire-a taldu bawo-aro dawu nayi Isaa gawuyen kændægai diyena.

¹¹ Nonuwwadæ gai, jiri bawa tadawanjuro kissiyidæ gai,

¹² andi ye wundundo yayea lowoniye karwundoro duno yiye, koro rindaniye kændægai fuwu Alayen jussæna dewo yeiye, ti duwon nayia nodonju bargaa-a darajanju-aro ngaworo bowonjanadæ.

Mana Alaye mowo-a wadu-a

¹³ Adæma nangaro dadu baworo Alaa wuseniye, sa mana Alaye wulnjagaiyenadæa mowuwwadæn, tia mana kambe gai gæni, mana Alaye gai kimowuw: Tima jiremaro mana Alayedæ wo, koro curo karwu nayi Isaa gawuyen kidanju cædi.

¹⁴ Nayidæ, kæramiya, jama Alaye Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayen dasaanadæ gairo walyew, dalilnjudæ kuttu duwon tayi na yaudiyayen casanadæa nayi ye mukko amndoyen yawwa.

¹⁵ Tayi yaudiya Kæma Isa-a nawiya-aa ceyesænadæ andi yea jauro basarsera. Awo Ala cæraanaa cadiwawo, kæladowa am sammaye.

¹⁶ Kærdiyaro njækkawo cawandoro mana yiddiyedæa andiro damsagai. Adæ nangaro, biwuwanja dama baworo na kojænaro cadi duwon, daryerambo Ala tayiro ajawunju fæleyeyeno.

Bulus jama bærni Tasalonikayea kuroro mæradunju

¹⁷ Andidæ, kæramiya, kawu ganaro karwulan gæni, tiyilan nayi-a faidiyena. Turuiyewawo yaye, mæradu jaumaro sadane sim-a sim-alan nayia kuroro kiraiye.

¹⁸ Nandoro kænsioro kiraiye, wu Bulusdæ falla kojænaro kænsioro ciyekko, amma Yiwulis andiro damseyera.

¹⁹ Yim Kæma Isa walde isiya, awi gæle fuwunjun tæmande-a karwukæjinde-a awonde awulo boye-a wo? Nayima, gæna?

²⁰ Aaa, nayima darajande ye, karwukæjinde ye wo!

3

¹ Adæma nangaro, kanadiniyewaworo walyenniya, runde bærni Atinayen napturo ngælaro ruiye

² nayiro kambærsendon duno-a kowofi-a njoro Timoti ti duwon kæraminde ye, kidama Alaye andi-a rokko kawuri kæji Almasiwuye wulji yedæa nandoro juwagæiye,

³ bare wundundoma basari ani nangaro hangalnju cijänniro. Ai, nayi kəlando Ala andia awo aniro kadarsaanaro nonuwwa.

⁴ Andi nayi-a rokko duwon, nayiro burwoman bone ani andia sawandidəa wulngeyeraiye. Ngaima wakkayeno, nonuwwadə gai.

⁵ Adəma nangaro, kanadinəkkiwaworo walyenniya, Timotia nandoro lawar kəla kambərsendoyen fanduro juwayeyekko, bare Jaraptumadə nanga laan nayia jaramnjane ngənəptundedə bowuro waljänniro.

Timotiye Bulusso lawar kudo

⁶ Amma Timoti nandon kərma nandero ise lawar kəji kəla kambərsendo-a kərawondo-ayen kiwudo. Koro andiro sawiso karwu kəjiaro tansawe andia kuroro raawwa yeno, andi ye nayia kuroro rayiyenadə gai.

⁷ Adəma nangaro, kəramiya, curo kuttunde-a basarinde-ayen kambərsendodə cakke karwunde duno kiwando.

⁸ Kərma nangadembo dəgaiye, Kəmalan dunoaro danuwi nangaro.

⁹ Karwukəjinde dama bawo fuwu Alayen kəlandon fanniyedə, ndayin gəle Alaa wuseniye?

¹⁰ Bune-a kausu-aro dama baworo moduwa diye, nayia sim-a sim-alan njaruiyo awo kambərsendon maujənədəa yirgaiyoro.

¹¹ Ala Bawande kəlanju-a Kəmande Isa-a jawal nandoro kənsioye andiro fəlesaa!

¹² Kəmande cakko kərawondo kattendo yen, am samma yero ngəwuro tərğa, jiri kərawonde ye nayi nangaro ngəwuro tərğanadə gai.

¹³ Karwundo yea cakko yim Kəma Isa muminnanju samma-a rokko walde isiya, fuwu Ala Bawandeyen tayir-a biwu bawo-aro waljo! Amin.

4

Kəndəgai tayir

¹ Daryerambo, kəramiya, nayiro jiri ardiya Alaye madaro kəndəgai diwidəa alamngeyeraiye, koro ngai diwi. Kərma nayia njaworiye, Kəma Isa nangaro lowonjaiye, cayemaa kojənarə dewo!

² Awoa wada nayiro Kəma Isayen njadiyenədəa nonuwwa.

³ Awo Ala cəraanadə, tima tayirro waldundo wo. Adə nangaro kənjəna dio kollowo.

⁴ Wundundo yaye nantayir-a daraja-alan tiyinju riwo nojo,

⁵ mangar diwilan gəni, kərđiya duwon Alaa nojannidə gai.

⁶ Bare wunduma kəraminjua kəla awo adəyen jambajənni bi amannju juwunni, dalilnjudə Kəmadə am jiri ania cadimaro ajawu gənajiyi nangaro, nayiro burwoman wulnjagaiye səmondo kassiyenadə gai.

⁷ Awoa Ala tayirnambun gəni, nantayirnin dəgaro andia bowosera.

⁸ Adəma nangaro wundu duwon alamdu adəa wajimadə kamba gəni, Alaa waji, ti duwon Ruhunju nayiro njadənədə.

⁹ Kəla kəramiyaa rawoyen mərədundo awo laa nayiro ruwuduwuye bawo, dalilnjudə Ala kəlanju nayia kamandoa raworo alamnjana nangaro.

¹⁰ Kəramiya samma lardu Makidoniya ngayea raawwa, diye! Amma kəramiya, nayia lowonjaiye, cayemaa kojənarə dewo!

¹¹ Nia ngonowo naptu nanlewaye manowo, awowa kaandoro kiskənowo, mukkon-don kida dewo, nayiro wada njadiyenədə gai.

¹² Ngainin fuwu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai darajaa diwi, koro wundumaro njuttəgəwwawo.

Kənde Kəma Isaye

¹³ Kəramiya, kəla am ro carəmbənayen nonuwiya, rayiye, bare am gade təmanja bawodə* gai karwundo kuttajənniro.

¹⁴ Isa nune karmolan cijənarə kasatkeiyə, ngainin walde isiya, Ala tayi Isaa gawu ro carəmbənədə ti-a rokko cuwudidə yea kasaddiyena.

¹⁵ Mana Kəmayen adəa wulnjagaiye, andi duwon roa har kənde Kəmayero dəgaiyedə tayi ro carəmbənədə burwoniwəwawo.

¹⁶ Awoa Kəma kəlanju bowodu kənduwoye-a kowo malaiya kuraye-a nuku kangadi Alaye-alan samelan jəpce tayi Almasiwua gawu sanunədə burwon cijai,

¹⁷ daji andi roa dəgaiyedəa tayi-a rokko curo fofouyen sadane Kəmadəa samelan kapkəiye. Adəgaima sawisoro Kəma-a rokko dəgaiye.

¹⁸ Adə nangaro mana anin karwu kamandoyero duno yowo!

5

Faadaro dəgaiyo!

¹ Kəramiya, kəla sanju-a jamannju-ayen mərədundo awo laa nayiro ruwuduwaye bawo,

² daliljudə nayi kəlāndo yim Kəmayedə* alama barwu curo buneyen isi gai wakkajiro dam nonuwwa.

³ Sa amsoye: «Nanlewa-a səriwo-alan dəgaiye!» cani duwon, daji sadəman, alama bone kənjambiye kamu curoa lejidə gai, siduwu laa tayia cuwandi, jawal kəlanja mowoye bawo.

⁴ Amma nayidə, kəramiya, nayi curo duwuyen gəni duwon yim adə barwu gai yekkinndo bawolan isidə,

⁵ nayi samma tadawa nurre ye, kausuye ye. Andi† buneye ye gəni, duwuyeye ye gəni.

⁶ Adə nangaro bare kənəm diyende, am gadeso cadidə gai, amma faadaro dəgaiyo, dabbargadaro nammiyo!

⁷ Awoa am kənəm cadisodə bune kənəm cadi, koro am casane sagarandaisodə ye bune casane sagarandai.

⁸ Amma andi kausuyedə, dabbargadaro nammiyo, kambərse-a kərawo-aa sulwe gairo yakkiyo, təma njəkkawoyea jawa suye gairo yakkiyo!

⁹ Awoa Ala andia ajawuro kadarsaganni, amma Kəmande Isa Almasiwuyen njəkkawo fandiyoro kadarsaana.

¹⁰ Tima andi nangaro no. Ngaima walde isiya, faadaro dəgaiye yen kal, kənəm diye yen kal, sawisoro ti-a rokko dəgaiye.

¹¹ Adəma nangaro wundundo yaye karwu kamanjuyero duno co tayia dunoaro cədo, jiri diwidə gai.

Gala daryeye

¹² Kəramiya, nayia njaworiye, am duwon kida dawundon cadi ye, kəla Kəmayen nayia njanodi ye, gala njadi yedəro daraja yowo!

¹³ Kidanja nangaro kərawolan tayiro jaumaro bərsəm yowo. Curondon nanlewan dəgaiwo.

¹⁴ Kəramiya, nayia lowonjaiye, səmo am lusur kida wajanasoyea kassowo, karwu am sakkadayero duno yowo, am duno ganaaro banagənowo, wundu yayero kanadiaro wallowo.

¹⁵ Hangal gənanowo bare wunduma kuttua kuttun cərəmbənni, amma sawiso kamando-a kam gade-asoro awo ngələdəmaa njəddoro manowo.

¹⁶ Sawiso karwundo kəjijo,

* 4:13 4.13 am gade təmanja bawo - Am duwon jawal Kəma Isaye jaannidə. * 5:2 5.2 yim Kəmayedə - Kiyama.

† 5:5 5.5 andi - Jama duwon Bulus-a rokko jawal Kəma Isaye jaanədə.

- 17 dadu baworo moduwa dewo,
18 awiso yayen Alaa wusenowo, adəma awo Ala nayiro kəla Isa Almasiwuyen cəraanadə wo nangaro.
19 Bare Ruhu Alayero kida dapkəwwi,
20 bare mana nawinawiyea runuwwi,
21 amma awi yayea rijammowo, awo ngəladəa mukko yindin taiwo,
22 koro awo diwi fi yayea wanowo.
23 Ala nanlewaye kəlanju nayia tayir sərambo njado, koro har kənde Kəma Isa Almasiwuyero ruhundo-a rondo-a tiyindo-a samma biwu bawoaro rojo!
24 Ti nayia bowonjanadə amanna, koro adəa cədi.

Lewa daryeye

- 25 Kəramiya, andi yero moduwa saddowo.
26 Kəramiya sammaa lewa kərawoyen lewanowo.
27 Fuwu Kəmandeyen nayiro wulnjagakki, wotiya adəa kəramiya ngaro kəragənowo.
28 Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayilan dəga!

2 TASALONIKAWU

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeyə jama Isaa gawu bəрни Tasa-
lonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno,
koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoyeyə ruwujəgənayen
ruwuyeyeno. Tasalonikawudə kua yaye bone casai, koro awo kada kəla kənde
Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-ayen curo wotiyanju burwoyeyen asujanni nangaro,
tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənni, Bulus tayiro ruwujeyə dole kawu
kənde Isayedəro tuřu daryeyə-a kənde Mai Turumaye-a wakkaji yeno.

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwudə-aye
bəрни Tasalonikayen dasaanasodəro:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwudə-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Kəramiya, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, jiri
jussənədə gai, dalilnjudə kambəsendo cayemaa kojənaro fuwu juwui, koro kərawo
duwon wundundo yaye kamanjuro fəlejiyidə ye tərgai nangaro.

⁴ Adəma nangaro andi kəlande na jama Isaa gawu gadegadesoyen nayi nangaro
kəla nettundo-a kambəsendo-a curo basari so, bone so yawi sammayen awulo buiye.

⁵ Awo adə ye shara Alayea jirero fəleji, ngainin kəla awo aniyen Ala nayia
martawaaro njade nodonju bargaarə ngawuwi. Jiremaro nayi ye nodonju bargaa
nangaro bone yawwa.

⁶ Aladə jire: Am duwon nayiro kuttu fəlenjaanadəro kuttu fəlejiyi,

⁷ koro nayi kuttu yawwadəro tustu njadi, andi yero ngai. Sa Kəma Isa samelan
malaiyawanju kənduwoa-a rokko ise duniaro fəlediyiya, adə wakkaji.

⁸ Dawu kannu cambiyen ise am Alaa nojanni-a am kawuři kəji Kəmande Isayea
jaanni-aro wowom gənajiyi,

⁹ wowom duwon təmmaro ceriwawo, na Kəmandeyə-a dunonju darajaaye-an
kuruwun.

¹⁰ Yim adən* isiya, muminnanju tiro daraja cadi ye, dawu am kasaccanama
sammayen tiro ambəccagai ye, sheda kəlanjun wulnjagaiyenədəa kasadduwwa
nangaro.

¹¹ Adəma nangaro sawi yaye Alandeyə bowodunju mowo nayia martawaaro
njadoro moduwa njaddiyə, koro kənduwonjuyen mərədundo galjo nayia njasakko
awowa ngəla so, kida kambəseyə so sammaa deworo tia koriye.

¹² Adəgainin cu Kəmande Isayedə nayilan daraja cuwandi, nayi ye tilan fanduwi,
kəla ser Alande-a Kəma Isa Almasiwudə-ayen.

2

Mai Turuma

* **1:10 1.10** *yim adən* - Kiyama.

¹ Kɛramiya, kɛla kɛnde Kɛmande Isa Almasiwuye-a nanjun captunde-ayen nayia njaworiye,

² bare kɛla ruhu, bi mana, bi wotiya laa nanden gairo ise yim Kɛmandeyedɛ* cɛdɛna canidɛyen hangalɛdo cijɛnni, bare karwundo ye kamdɛnni.

³ Bare wunduma jawal fiman nayia jambanjanni. Yimɛdɛ isiwawo, sai turu daryeyedɛ ise Mai Turuma siduwu kudomadɛ ye duniaro fɛlediyiya duwon.

⁴ Tidɛ awi duwon am tiro Ala cani bi sujada caddidɛa waje tayi sammaa kojɛnaro kɛlanju jajakci, har curo Fado Alayen napce ti kɛlanjuma Aladɛ wo cɛni.

⁵ Sa wu nayi-a rokko awo ania wulnjagakkɛnadɛa ngessuwwa wa?

⁶ To, awo kɛrma tia rojɛnadɛa nonuwwa. Sai sanju kadardɛna cɛdiya duwon, duniaro fɛlediyi.

⁷ Kɛnduwo asɛr turuye adɛ kɛrma kidanju cɛdi, amma ti kɛrma tia rojɛnadɛa roji ngai duwon, har sai tia sɛnakcayia.

⁸ Daji Mai Turumadɛ duniaro fɛlediyi, ti duwon Kɛma Isa fudu cinjuyen tia sijiye daraja kɛndenjuyen tia baworo cɛdidɛ.

⁹ Mai Turuma kɛla jiri Yiwulis kida cɛdiyen duniaro ise kɛnduwo so, alama so, awo ajabba kattuwuye so

¹⁰ jamba diwi jiri jiri so samma dawu am no cadisoyen faidadi, dalilɛjudɛ tayi jire duwon njɛkkawo cuwudidɛa rawo wajana nangaro.

¹¹ Adɛma nangaro Ala tayiro jamba kɛnduwoa laa juwajiye kattuwudɛa kasaccai,

¹² ngainin am duwon jiredɛa kasatturo wajane awo jire gɛnidɛa jaanamaso sammaro wowom gɛnajiyi.

Kambɛrsendon dunoaro danowo!

¹³ Kɛramiya Kɛma jauru njaraanaso, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, dalilɛjudɛ Ala nayia tɛn badiduramnin njɛkkawo fandoro kɛrenjana, njɛkkawo duwon kida Ruhunju isatayirduwuye-a jire kasattuye-ayen tuwandidɛ.

¹⁴ Koro awo aniro daraja Kɛmande Isa Almasiwuye fandoro Ala nayia kawurinde kɛjiyen bowongera.

¹⁵ Adɛ nangaro, kɛramiya, dunoaro danowo, awo nayiro alamɛnjagaiyenadɛa mana ciye yen kal, wotiyandeye yen kal, ngɛlaro ronowo!

¹⁶ Kɛmande Isa Almasiwu kɛlanju-a Ala Bawande ti duwon sernjuyen andia saraye karwundero har abadaro duno so, tɛma ngɛla so cadɛnadɛa-a

¹⁷ karwundo yero duno cado kɛndo ngɛla-a mana ngɛla-a ngason nayia dunoaro njado!

3

Andiro Alaa sakkorowo!

¹ Daryerambo, kɛramiya, andiro Alaa sakkorowo, mana Kɛmadɛye ndararo yaye tatarɛduwo daraja cuwando, jiri dawundo yen wakkajɛnadɛa gai,

² koro Ala andia mukko kɛladɛ-a kam diwi-asoyen samowo, am samma gɛni kambɛrsenjaa wo nangaro.

³ Amma Kɛmadɛ amanna, nayiro duno njade nayia Kɛladodɛn* njariwi.

⁴ Wada nayiro njadiyenadɛa kɛrma ye, fuwun ye gawiro Kɛma nangaro mɛrsaniyena.

⁵ Kɛmadɛ kɛrawo Alaye-a nettu Almasiwuye-aro karwundɛa simojuwo!

Sɛmo kasta kɛla nanlusurren

⁶ Kɛramiya, cu Kɛmande Isa Almasiwuyen wada njadiye, kɛrami duwon lusurro walje alamdu andilan fanduwwadɛa ga wajimadɛ, jawalnjun luwowo!

* 2:2 2.2 yim Kɛmandeyedɛ - Kiyama. * 3:3 3.3 Kɛladodɛ - Yiwulis.

⁷ Nayi kəlando jiri misalnde ga wajimnjaanadəa nonuwwa, dalilnjudə sa dawundon dəgaiyenadən, lusurro walliyende,

⁸ bi kəmbo wundumaye dero buiyende, amma bune-a kausu-aro ngənəptiye kida diyena, bare wundundomaro kurwowuro walliyendero.

⁹ Kənduwo adəa taiyende nangaro gəni, amma nayiro misal gaye njoro awo ania kidiye.

¹⁰ Sa dawundon dəgaiyenadəman, wada adəa nayiro ngeiye: «Kam kida wajənamadə bare kəmbo juwunni!»

¹¹ Adə yaye dawundon am laa lusur kida cadiwawo, amma awowa bowuye jur cadı mbeji canı fanniyena.

¹² Am jiri aniro cu Kəma Isa Almasiwuyen wada yiye, naptu nanlewayen kida cado kəmbo kəlanjaye jawo!

¹³ Nayidə, kəramiya, bare ngəla dioro yimbaruwwi.

¹⁴ Kam laa awo wotiya adən wulliyenadəa jəgaiwawoa, tiro hangaldənowo, nangu fanjoro jawalnjun luwowo!

¹⁵ Amma bare tia wadumandoro ngonuwwi, kəramindo gai səmonju kassowo.

Lewa daryeye

¹⁶ Kəma Nanlewama kəlanjudə nayiro sawi yaye jiri fin yaye nanlewa njado! Kəmadə nayi samma-a rokko dəga!

¹⁷ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Curo wotiyawani sammayen adəma ruwuni wo, ngaiman ruwunəkki.

¹⁸ Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dəga!

1 TIMOTI

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kosolan bərnı Romben alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen kərga. Kiluwunniya, lardu Makidoniyayero leje Timoti kambərselan tadanju jireyedəro wotiya adə ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa Bulus sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja, koro curonjun gala kəla jama Isaa gawuyen kistuwuye mbeji. Bulusse Timotiro bərnı Afisayelan napco, alamdu jireye curo kawurı kəjiyen tuwandidəa jamaro alamjuwo yeno.

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kam duwon wada Ala Njəkkayimande-a Isa Almasiwu təmande-ayen kəngayambo walləkkənədə

² Timoti curo kambərsenyan tadanı jireyedəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Səmo kasta kəla alamdu kattuwuyen

³ Sa lardu Makidoniyayero lekkidən nia njuworəkkənədə gai, bərnı Afisayelan namme am laaro wada ye, bare alamdu gade cadənni,

⁴ bi nyari bowuye so, taye kaan kaarinne dadu bawo so jaanniro. Awo ani kida Alaye kambərselan isidə yayero kambiwu bowuye cawudi.

⁵ Wada adəye leduwuramnjudə tima kərawo duwon karwu tayir-a sariwu bawoa-a kambərse nanmənafək bawoa-alan isidə wo.

⁶ Am laa jawal adəa koljane mana bowuyero ngasaana.

⁷ Maləmba Attaurayero waldu majaison, awo manajai ye, tabbaccagai yedəmaa nojanni.

⁸ Kam wadawa Attaurayelan ngəlaro faidadiya, Attauradə awo ngəlaro noniyena.

⁹ Adəgaima wadadəa jirewuro gəni kedo, amma am diwi diowu so, tuřuwu so, Alaa ga waduwu so, biwuwu so, tayirnambuwu so, luwaptuwu so, am bawanja-a yanja-aa njejuwu so, kamceji so,

¹⁰ kənjənawu so, luttuwu so, kareaa sawurwu so, kattuwu so, aman bowu so, am gade alamdu jireye waduwu so sammaro kedoro noniyena.

¹¹ Alamdu jireye adə curo kawurı kəji darajaa Ala bargayen kərga, kawurı kəji duwon Ala mukkoniro cakkənədə wo.

Isaye biwuwua njəkkawo

¹² Kəmande Isa Almasiwu ti duwon karwuniro duno cakkənədəa wusenəkki, dalilnjudə wua amannaro ngose kidamanjuro galasəna nangaro.

¹³ Wu calan Isaa bastuma ye, gawunjua basarduma ye, koro kam jau yaye, nodunambu-a kambərsenambu-alan ngai dikkəna nangaro kanjimari Alaye fandəkke,

¹⁴ Kəmande sernju tərəm wuro fəlesiye, kambərse-a kərawo-a Isa Almasiwulan dasaanadə yea kiwandəkko.

¹⁵ Mana adə awo mərsaduye ye, kibbuo kasattuye ye: Isa Almasiwu duniaro biwuwua njəkkaworo kadio, koro curonjan wuma kuradə wo.

¹⁶ Akko dalil kanjimarınju wuro fəlesəgənədə: Isa Almasiwu wu biwuma kuradəlan kanadinju ci bawodəa misal gairo am duwon tia fuwun kasaccane ro sawisoye cawandidəro fəlejiyi.

¹⁷ Mai Sawisoma, təmmaro nuiwawo ye, turuiwawo yedə, ti duwon Ala tilodəro bərsəm-a daraja-a har abada abadinno tio! Amin.

¹⁸ Timoti tadani, kəla mana nawinawiye calan kəlanəmlan wuljanadəyen wada adəa mukkonəmbo yakkekəna, manadəlan məldu ngəlan məldəne,

¹⁹ karwunəmdəa kambərse-a səriwu bawoa-alan rone. Am laa awo ania wajane har kambərseña sulat faida baworo walyeno.

²⁰ Curonjan Himenayus-a Aleksanda-a mbeji. Caro bare gadero Alaa bassanniro tayia mukko Yiwulissero kekko.*

2

Gala kəla moduwayen

¹ Burwo sallammin jama samma nangaro Alaa caworo, moduwa cado, lowoja, wusejaro tayia lowokki,

² koro maiya-a am kənduwoa samma-a nangaro Alaa caworo, naptu nanlewaye fandiyo, nanmumin-a bərsəm-a sammalan dəgaiyoro.

³ Adə ngəla ye, fuwu Ala Njəkkayimandeyen awo ardiduye ye,

⁴ ti duwon am samma njəkkawo cawando, jire ye nojaro cəraanadə.

⁵ Awoa Aladə fal, katte Ala-a am-ayen solomadə ye fal, kamdə tima Isa Almasiwudə wo,

⁶ ti duwon am sammaa merujoro kəlanju cinadə. Adəma sheda sanju kalkallan isənadə wo,

⁷ koro adəma nangaro Ala wua mawoduma ye, kəngayam yero galaseno, kattuwu gəni, jire wulləkki, koro kəla kambərse-a jire-ayen maləm kərdiyaye yero galaseno.

⁸ Adə nangaro ndaran yaye kongwawa mukko tayir sapkadaa gərgadu bi kambiwu bawoaro moduwa cadiya, raakko.

⁹ Jiri adəgainin kamuwa ye kajəmu candəna bərsəmgadaa kəlanja cəriwiaro luja, jawu so, kare dinarre so, mursam so, kajəmu jauru tamanna solan gəni,

¹⁰ amma kəndo ngəlalan, kamuwa tayi Ala ridawuro bayindanadə gai.

¹¹ Kamudə curo kənga sammayen kədək napco alamdu kərənjo.

¹² Kamudəro alamdu bi kongwaa nodo amargəkkəni, biya gəm napco.

¹³ Awoa Ala burwon Adamba alakkeno, daji Auwa yea alakkeno.

¹⁴ Koro Adamba gəni, kamudəmaa Yiwulis jambaje biwumaro walyeno.

¹⁵ Amma kambərse-a kərawo-a nantayir-alan kəlanju cəriwiaro fuwu juwuia, kənjambiyen njəkkawo cuwandi.

3

Fuwuma jama Isaa gawuyero walda

¹ Mana adə jauru kibbu: Kam laa fuwuma jama Isaa gawuyero walduro mayenoa, kida ngəla cəraana.

² Adə nangaro fuwumadə dole tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, kəla riwoma, kam hangalla, kəlanjuro kistuwuma, kusotto sosaduma, koro kam rakce amba alamjiro waljo.

³ Kənjama bi mukko kamboia gəni, kam rokura bawoaro waljo, nanlewan dəga. Bare kunguna rawomaro waljənni,

* **1:20 1.20** tayia mukko Yiwulissero kekko - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

⁴ amma kam fannju ngɛlaro cunodi ye, yallanju mananju fanjai ye, koro tiro daraja cadi yero waljo.

⁵ Kam fannjua nodo nojɛnnidɛ, jiri fin gɛle jama Alayedɛro kissiyi?

⁶ Bare kamdɛ Isaa gama bɛrinno waljɛnni. Adɛ gɛnia, rokura tia cɛdane wowom Yiwulissero ngayi.

⁷ Koro dole am Isaa gawu gɛnisoye ngɛlanju wuljairo waljo, bare diwinju wuljane kel Yiwulissero cukkurɛnni.

Banama jama Isaa gawuyero walda

⁸ Jiri adɛgainin banawudɛ ye dole darajaaro walja, bare mana yindiaro waljanni, bi kɛnjama, bi riwa cukkowona bomaro waljanni.

⁹ Adɛgaima asɛr kambɛrseyedɛa karwu sariwu bawoalan roja.

¹⁰ Amma burwon tayia rijapca, awima waada tayilan bawoa, daji kidanja banawuye cado.

¹¹ Jiri adɛgainin kamuwadɛ ye darajaaro walja, bare diwi am gadeye wuljanni, amma kɛlanja cɛriwo, koro awi yayen amannaro walja.

¹² Ti banamadɛ kam kamu fallaro waljo, koro yallanju-a fannju-a ngɛlaro cunodiro waljo.

¹³ Adɛgaima tayi duwon kidanja banawuye ngɛlaro cadidɛ daraja ye cawandi, koro kambɛrsenja Isa Almasiwuyen jauru duno ye cuwandi.

Asɛr nanmuminne

¹⁴ Tɛmani nanɛmbo tussɛnnin kɛndeye mbeji, amma awo ania niro ruwunjɛgɛkkidɛ,

¹⁵ duwan isɛkkɛniro walyenoa, jiri dole naptu am Alaye fannjuyen cadiyedɛa nonɛmi. Alaye fannjudɛ, tima jama Ala Kɛndɛgaimaye, wajila jireyedɛ wo.

¹⁶ Tabbat asɛr nanmuminnedɛ jauru kibbu:

*Ti Almasiwudɛ tiyilan bayindɛna,
Ruhu Alaye ye ti jiremaro wuljana,
malaiyawa ye tia caruna,
dawu jama kɛrdiyayen tia saccana ye,
dunia ngan tia kasaccana ye,
koro darajaalan tia samero camowona ye.*

4

Am laaye jawal kambɛrseyedɛa koldu

¹ Ruhu Alaye farakko wuljana, dunia daryejija, am laa jawal kambɛrseyedɛa koljane karuwa jambamaso-a alamdu sedannasoye-a jagai.

² Tayidɛ mɛnafɛkka ye, kattuwu kamdawu ye, koro karwunja dangɛrlan balodɛna gai.*

³ Niya dio-a kɛmbo laa bo-a ambo dapcagai, kɛmbo duwon Ala kambɛrsewu jire nojanama wusejaiaro camoworo alakɛnadɛ.

⁴ Adɛgaima awo Ala alakɛna samma ngɛla, koro awima waduye bawo, kam Alaa wusejialan cɛmoyia,

⁵ mana Alaye-a moduwa-ayen awo samma tayirro walji nangaro.

Kidama ngɛla Isa Almasiwuye

⁶ Awo ania kɛramiyadɛro isanogɛmiya, kidama ngɛla Isa Almasiwuyero wallɛmi, kidama duwon mana kambɛrseye-a alamdu jireye jɛgana-aa ngɛlaro kɛrɛnjɛnadɛ.

* **4:2 4.2** karwunja dangɛrlan balodɛna gai - Naptu kuttu karwunjaye nangaro, rakcane gadero jire-a jirenambu-a gayirjaiwawo.

⁷ Nyari bowuye faida bawoa wane, kəlanəmba nanmuminnin alamme!

⁸ Tiyi sangodə faidanju ganama, amma nanmumində awi yayen jauro faidaa, dalilnjudə kərmama yen kal, ro sawisoye yen kal, tabbat riwanju fandəmi nangaro.

⁹ Mana adə awo mərsaduye ye, kibbuo kasattuye ye:

¹⁰ Dalil ngənəptundeye ye, məldundeye yedə, tima Ala Kəndəgaimalan təmandea, ti duwon Njəkkayima am sammaye, masammanno am tia kasaccanamadə.

¹¹ Awo aniye kəlan wada ye, alamme!

¹² Bare wunduma nanjaironəm nangaro rudu fəlenjəgənni, amma am Isaa kasattuwudəro manalan, hallan, kərawolan, kambərselan, nantayirlan misallo walle.

¹³ Kawu waldəkke isəkkiri, jamaro kitawu Alaye kəraduwu-a kowori njo-a alamdu-aro ngəlaro kiskəne.

¹⁴ Bare kənjo serre karwunəmlan dəganadəa ngessəmmi, kənjo duwon amwurawa nawinawi cade mukkonja kəlanəmbo gənajagane mowommadə.

¹⁵ Awo ania jauro de ngənəptəne, ngainin am samma fuwu bonəmdəa federo carui.

¹⁶ Kəlanəm-a alamdunəm-aro hangal gənane, bare tayia kolləmmi. Awo ania dimiya, kəlanəm-a am nia kərənnjaiso-aa yikkagəmi.

5

Gala kəla kamuwa kwa faccaanaayen

¹ Bare kiariro yikkadəmmi, bawanəm gai karwunjuro duno yakke, jairowa yea yanəmgənaso gairo tai,

² kəmurjowa yea yanəm gairo tai, ferowa yea nantayir sammalan yanəmgənaso gairo tai.

³ Kamuwa kwa faccaanaa jireyero kiskəne.

⁴ Amma kamu kwa faccəgənaa laa tadawa bi diwuwa cədanaa, burwo sallammin kəla am fannjajen Ala rida cao tayiro kissaa, adə fuwu Alayen awo ardiduye.

⁵ Kamu kwa faccəgənaa jiremaro banama cədannidə təmanju Alaro cakkəna, koro bune-a kausu-a dadu baworo tia moduwa-a lowo-alan cuwori.

⁶ Amma kamu kwa faccəgənaa duwon naptunjun kəji fanda kəlanjuye majimadə, tidə ronjua yaye, nuna.

⁷ Awo aniye kəlan tayiro wada ye, bare awo waada tayilan tuwandənniro.

⁸ Kam laa amnjuro masammanno am fannjuyero kissiyiwawoa, kambərsedəa angərje kam Alaa kasaccənnimaa nandiwin kojəna.

⁹ Kəla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamu hal adə gaiye runju ruwune: Ti kamu kərwunju firakku najəgəna ye, kwanju roalan amannju juwunni ye,

¹⁰ koro amso ngəlanju wuljai, maananjudə yallanjua ngəlaro isawurajəgəna ye, kusottowaa sosajəna ye, si muminnayedəa tuljəna ye, amsooro curo jəktunjajen banajəgəna ye, koro kəndo ngəla jiri fi yayea dioro kəlanju cakkəna.

¹¹ Amma bare kəla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamuwa dawu dunonjajen dasaanayedəa ruwunəmmi, dalilnjudə mangarnja diwi cijija, Almasiwua koljane niya dio majane

¹² amannja burwon ndəpcanadəa kamjana nangaro wowom Alaye tayia cədai.

¹³ Sa adə yen lawuro waljai ye, fado fadoro lejai ye. Adəmaa kojənarə kalala bowuye cade awo tayia casakkənniro ngasayi, koro awo tayiro wulduro candənnidəa wuljai.

¹⁴ Adəma nangaro kamuwa duwon kwa faccaanaa dawu dunonjajen dasaanadə niya cade yalla casambe fannjaro ngəlaro kissagaiya, raakko. Ngainin Kəladodə dama awo laa diwi wulduye cuwandiawo.

¹⁵ Curonjan laa jawallan caluwe kərma Yiwulissa gawuro waljana mbeji.

¹⁶ Kamu Isaa gama laa curo kəramiyanjuyen kamuwa kwa faccaanaa cədanaa, tayia banajuwo. Bare kurwowudəa jama Isaa gawuro koljəgənni, amma jama Isaa gawudə kamuwa kwa faccaanaa jiremaro banama cadannidəa banajaa.

Kəla amwurawa jama Isaa gawuyen

¹⁷ Amwurawa jamadəa ngəlaro canodidəro daraja kawakyindi tio, masammanno tayi duwon jauro kida mawodu-a alamdu-ayero ngənəptaidə.

¹⁸ Awoa kitawuye ngai wulje: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakkəmmi,»† koro: «Kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna,»† cənnə.

¹⁹ Shedawu yindi bi yakku awo fal wuljaiyen gənia, bare ngadar kəla amwurawayen kasaddəmmi.

²⁰ Tayi duwon biwu cadimasodəro fuwu jama sammayen yikkade, tayi gapcanadə rijaro.

²¹ Fuwu Ala-a Isa Almasiwu-a malaiyawa kərejənadə-ayen niro wada njikki, gayirdu baworo awo ania gai, bare awima curo kangurnoyen dimmi.

²² Bare gannəme mukko kəla ambero gənəgəme tayia amwurawaro galanəmmi, bare ambo kəldəgəme biwu dimmi, kəlanəmba nantayirnin rone.

²³ Bare gadero ingi runju yammi, diben ye gana yai, curonəm-a mořimořinəm-a nangaro.

²⁴ Am laasoye biwunja federo fəledane tayia na sharayero leduro burwojai, amma am laasoye biwunja ngawonja jagai.

²⁵ Jiri adəgainin kəndo ngəla ngəla federo fəledai, koro tayi kərma fəledaiwawodəma ye rakcane tussənaro gəradaiwawo.

6

Kəla kəreawa-a kəmawanja-ayen

¹ Kəreawa samma kəmawanjaa darajaaro ngoja, bare am cu Alaye-a alamdundedə-a bassanniro.

² Kəreawa duwon kəmawanja Isaa gawudə bare tayi kəramiya nangaro tayiro daraja njo koljanni, cuju adəyero tayiro kida jauro ngəlaro caddo, dalilnjudə am kidanjan riwa cawandidə kəramiya kərawowu nangaro. Awo ania alamme, jamadəye karwunjaro duno ye!

Kəla alamdu kattuwuye-a arsiyi jireye-ayen

³ Kam mana jireye Kəmande Isa Almasiwuye-a alamdu nanmuminne-a waje alamdu gade cədimadə,

⁴ tidə rokurama awima asujiwawo. Mangar diwi gasiptu-a kambiwu kəla kalmawayen dio-aye tilan kərga. Awo ani ye nandəri so, lawala so, lanna so, sarıwu nankəladoye so,

⁵ koro kambiwu ceriwawo dawu jirenambuwo hangal yeskadaayero cuwudi. Am ani Alaa gadəa jawal arsiyi dioyero ngojana.

⁶ Amma Alaa ga-a mangar bawoan naptu-adə, tima arsiyi kura wo.

⁷ Awoa awima duniaro kudiyyende, koro awima ngoniye tuluwiyewawo.

⁸ Adə yaye kəmbo-a kajəmu-a taiyena, adəma andia sadəna.

⁹ Amma am gəriwuro waldu majaimasodə jarapta kel gai-a mangar diwi kəla bawoa gade kada-aro casukkuri. Daji awo ani ye tayia cadane təgəmbo faccagai.

¹⁰ Adəgaima kunguna rawodə tima fərdu awo diwi diwi jiri fiye yaye wo. Am laaso mangar adəlan jawal kambərseyedəa koljane karwunjaa kuttu kadan jayera.

Gala daryeye

¹¹ Amma nidə, kam Alaye, awo ania wane, jire-a nanmumin-a kambərse-a kərawo-a nettu-a rokuranambu-a mane!

¹² Məldu ngəla kambərseyedəlan məldəne, ro sawisoye duwon Ala tiro bowonjəna ye, ti nangaro fuwu shedawu ngəwuyen sheda ngəla dimma yedəa ngəlaro tai.

¹³ Fuwu Ala awi yayero ro njoma-a Isa Almasiwu Buntus Bilatusso ngəlaro sheda cəddəna-ayen wada njikki,

¹⁴ awima waada bawo bi sariwu bawoaro har yim Kəmande Isa Almasiwu fəlediyidəro awo adəa rone.

¹⁵ Fəleduwunjudə, Ala cakke sanju kalkallan wakkaji. Aladə ti runju tok Mai Kura bargaa wo, Mai maiyaye, koro Kəma kəmawaye.

¹⁶ Ti tilonjuma nuiwawo, curo nur laa kam fima rakce karənjiwawoyen kərga, wunduma ngalte tia curunni, koro rakce tia curuiwawo. Daraja-a kənduwo sawisoye-a kaanju! Amin.

¹⁷ Gəriwuwa dunia adəyero wada ye, bare rokura cadənni bi arsiyi duniaye tabbat bawoaro təma casakkənni, amma Alaro təmanja casakko, ti duwon kəji kəlandeyero awisoa andiro sadimadə.

¹⁸ Wada ye, awo ngəla cado, kəndo ngəlan arsiyiwuro walja, koro jaija-a kəre-aro walja.

¹⁹ Adəgainin ro jireyedəa cawandoro arsiyi ngəla kəlanjaro ajaram kibbu dunia fuwuyero capcagai.

²⁰ Timoti, awo Ala mukkonəmbə cakkenadəa rone, bare mana faida bawoa so, kambiwu kattuwuye tiro ilmu cani so dimmi,

²¹ ilmu kattuwuye duwon am laaso jaane jawal kambərseyea koljanadə.

Ser Alaye nayilan dəga!

2 TIMOTI

Wotiya kënyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, nangadembo kosolan bərnı Romben kərga duwon, wotiya adəa Timoti kambərselan tadanju jireyedəro tussənnı ngawo wotiyanju burwoye ruwujənayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja, koro wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Bulus tussiwawo nuiro nojəna nangaro, Timotiro curo awi yayen kəlanju cəriwo, bone njalan necco, kida kawuri kəji mawodumayedəa cədo, kida Ala tiro cina sammaa kalkallo tumojuwo cəne tiro duno kaino.

Wotiya kënyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəla wadu roye Isa Almasiwulan dəganayen këngayam Isa Almasiwuyero walləkkənədə

² Timoti tadani jauru raakkənədəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Bune-a kausu-a dadu baworo curo moduwaniyen nia tannjəkki duwon, Alaa wusenəkki, Ala duwon kida karwunin sarıwu bawoalan tiro yiddəkkidə, jiri amwurawani ye cadənədə gai.

⁴ Simalonəmba* tangəkkiya, karwuni jauru kəjijoro nia kuroro jaumaro raakkəna.

⁵ Kambərsenəm nanmənafək bawoa tangəkki, kambərse duwon kakanəm Ya Luwusi-a yanəm Afiniki-alan burwon dəgana, koro kərma ni yen tabbatto dəganədə.

⁶ Adəma nangaro niro isatannjəgəkki, kənjə Alaye sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən† njinadəa ngəlaro dunoane!

⁷ Awoa Ruhı duwon Ala andiro sadənədə andia sasakke koiwuro gəni, kənduwo-a kərawo-a kəlarıwo-aaro walliye.

⁸ Adə nangaro bare kəla sheda Kəmandeye bi wu kosomanjuyen nangunəmmi, amma wuro kəldəgəne kənduwo Alayen kawuri kəji nangaro bone yai.

⁹ Awoa Ala kəndonde nangaro gəni, nianju-a sernju-a nangaro andia sakkaye naptu nantayirren dəgaiyoro bowosana. Sernjudəa Isa Almasiwuyen kawu dunia alaktənaman andiro sedo,

¹⁰ amma kərma kənde Njəkkayimande Isa Almasiwuyen fəlejəna. Tima karmodəa baworo kalakce ro sawisoye ceriwawoa kawuri kəjidəyen bayinjo.

¹¹ Kawuri kəji adəmaro Ala wua mawoduma ye, këngayam ye, maləm yero galaseno.

¹² Adəma nangaro, wu ye kərma bone adəa yakkidə, amma nangukkəni, dalilnjudə ti kasaddəkkənədəa nokkəna, koro kawuri kəji mukkoniro cakkənədəa har yimdəro‡ rojiro jaumaro nokkəna nangaro.

¹³ Misal mana jireye wun fannəmmadəa ngəlaro tai, kambərse-a kərawo-a duwon Isa Almasiwuyen dasayidən.

¹⁴ Bana Ruhı Alaye andilan dəganadəyen awo ngəla mukkonəmbo cakkənədəa rone.

* **1:4 1.4 simalo** - So. † **1:6 1.6 sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən** - Kəndo adəyen Timoti kidama kawuri kəjiyero waljəna. ‡ **1:12 1.12 har yimdəro** - Kiyama.

¹⁵ Nonəmma, tayi cidi Asiyayen dasaana samma wua kolsana, curonjan Fibolus-a Hermajiya-a ye mbeji.

¹⁶ Kəmande kanjimərinju am fado Onesifarussero fəlejuwo, karwuni ngəwuro isabojəgəna, koro wu koson dəgakkənaro nangusənni.

¹⁷ Bərni Rombero kadinniya, wua tai daje mase siwando.

¹⁸ Kəmande tia cakko yim adən kanjimərinju cuwando! Jiři bana ngəwu bərni Afisayen sukkudənədə ni kəlanəm dam nonəmma.

2

Soji amanna Isa Almasiwuye

¹ Nidə, tadani, ser Isa Almasiwulan dəganadəlan duno fande!

² Awo fuwu shedawu kadayen wulləkke fannəmmədə mukko am amannaye rakcane am gade yero alamjagairo yakke.

³ Wuro kəldəgəne soji ngəla Isa Almasiwuye gai bone yai.

⁴ Soji fima kəriwu cədi duwon hangalnju awowa dunia adəyero cakkiwawo, dalilnjudə ardiya kajallanjuyə maji nangaro.

⁵ Curo ngərəm siyen kam wadawa bikkeyədə jəgaiwawoa, ariawu kənnasarre cuwandiawo.

⁶ Koro barema ngənəptumədə dole tima burwon nemalan nuwanju cuwandidə wo.

⁷ Kəla awo wulləkkənədəyən ngəlaro kəlanəm kore, Kəmadə niro nodu awo sammayea nji.

⁸ Isa Almasiwua tange, ti karmolan cijəna ye, kaduwu Mai Daudaye ye, curo kawuri kəjidəyən wulləkkənədə gai.

⁹ Koro kawuri kəji adəma nangaro bone yakki, har wu kosoma gai sarəalan sasakkerəna, amma mana Alayedə tikkeriwawo.

¹⁰ Adə nangaro curo awo sammayen kəla am Ala kərejənasodəyən mərnəkki, ngainin tayi ye njəkkawo Isa Almasiwulan dəganadə-a daraja sawisoye-a cawandi.

¹¹ Mana adə jauru kibbu: Isa-a rokko kanuiyeyə, andi ti-a rokko dəgaiyeyə.

¹² Mərniyeyə, andi ti-a rokko kərmai diyeyə. Tia angərniyeyə, ti ye andia angərsai.

¹³ Amma aman bawoaro walliyeyə, ti amanna dəgai, awoa ti rakce kəlanjua angərjiwawo.

Kidama ngəla Alayə

¹⁴ Jamadəro awo ania isatakkəne, fuwu Alayen səmonja kasse, bare kəla kalmawayen kambiwu cadənni. Kambiwudə awimaro faida bawo, koro am tia kərənjanasodə faccagai.

¹⁵ Kowəri de kam kida ngəla cədəna gai fuwu Alayen fəledəne, kidama duwon nangu ye tia cədaiwawo, mana jireyeyə ye kalkallo alamjidə.

¹⁶ Amma mana bowuyeyə faida bawoaro kane, am duwon manawa aniro kəlanja casakkənasodə tayi-a Ala-ayeyə kattenja kuruwuji,

¹⁷ koro mananjasodə tuno kura gai ndara yayero tatardiyi. Curonjan Himenayus-a Filitus-a mbeji,

¹⁸ tayidə jawal jireyedə koljana, cinowo duniayeyə wakkajəna cane amsoyeyə kambərsenja səbbaljai.

¹⁹ Adəson fərdu dunoa Ala gənəjənədə cək daada, tawa* adə tiro bakkaada: «Kəmande am kaanjudə nojəna,»† koro: «Kam duwon cu Kəmandeyeyə bowojənəmadə jawal diwilan culuwo!»

²⁰ Curo fado kurayen tasa dinarre-a riwullayeyə-a bas gəni, kəskayeyə-a tuloyeyə-a ye mbeji. Laanja darajaa, laa ye daraja bawoa.

* 2:19 2.19 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † 2:19 2.19 KI 16.5

²¹ Kam laa awo diwi ani samman kəlanju tuljiya, tasa darajaa gai tayirro walji, koro kəmanjuro faidaa ye, kəndo ngəla sammaro dabbargada ye.

²² Mangar diwi diwi nanjairoyedəro kadəne, am duwon Kəmandea karwu tayirnin bowojaimasodə-a rokko jawal jireye-a kambərseye-a kərawoye-a nanlewaye-adəa ngəlaro gai.

²³ Amma kambiwu bowuye hangalnambuyedəa wane, lawala cuwudiro nonəmmanangaro.

²⁴ Wolodi Alayedə bare lawala cədənni, dole wundu yayero rokura bawoa-a kanadia-aro waljo, koro kam rakce alamji ye,

²⁵ rokura bawoalan waduwunjua jawallo cakki yero waljo. Waneye Ala tayiro dama təmduye ce nodu jiredəyeya cawandi.

²⁶ Adəgaima hangalnja cawande kel Yiwulissen caluwi, awoa Yiwulisdə awo cəraana cadoro tayia cədana.

3

Hal amsoye jaman daryeyen

¹ Amma adəa none, dunia daryejiya, jaman jau fit mbeji.

² Amso kəlanja-a kunguna-a rawowuro waljai, koro kəla fəleduwu ye, rokurawu yero waljai. Alaa rajai, yanja-a bawanja-aye mana ngojaiwawo, koro sernambuwwu ye, tayirnambuwwu yero waljai.

³ Kərawo bawoa, karwu cələmbe, ngadarwu, kəlariwonambuwwu, kəladowa, awo ngəlaye kemiya,

⁴ aman bowu, karwu yeskadaa, rokura ngowadaa, koro awo karwunjaye Alaa kojənarowuro waljai.

⁵ Alama nanmuminne fəlejai, amma kənduwonju angərjai. Am anin kuruwunno lene!

⁶ Curonjan laa fado fadoro ngasaye kamuwa kəske biwulan lapkada jarawa fi yayero kəlanja casakkənadəa jambajai.

⁷ Kamuwa ani sawiso cari duwon, təmmaro rakcane jiredəa asujaiwawo.

⁸ Jiri Janes-a Jambara-a* Nawi Musaa ga wajanadə gai, am ani ye jiredəa ga wajai, am duwon hangalnja ye yeskada, kambərsenja ye faida bawoadə.

⁹ Amma fuwu jawuiwawo, jiri am yindi aniro wakkajəgənadə gai, wundu yaye hangalnambunjadəa federo asuji.

Gala daryeye

¹⁰ Nidə, alamduni-a kəndəgəini-a niani-a kambərseni-a kanadini-a kərawoni-a nettuni dama bawo-a sammaa gamma.

¹¹ Koro basari-a bone-a bəрни Antakiya-a Ikoniya-a Listəra-ayen yakkənadəa nonəmman, amma Kəmandema tayi sammalan wua səkkawo!

¹² Labudda wundu duwon Isa Almasiwua galan naptu nanmuminne dio cəraanamadə basari cai,

¹³ koro am diwi-a jambawu-a nandiwin tasargai: Am gadea jambajai, koro tayi kəlanjamaa jambajai.

¹⁴ Amma nidə, curo awo rime kasaddəmmadəyen dəgai. Am tia njasakkəranadəa nonəmman,

¹⁵ koro tən ganənəmlan kitawu Alayedəa nonəmman, kitawu duwon rakce ilmu njade kambərse Isa Almasiwuyen njəkkawo fandəmidə.

¹⁶ Awo kitawulan ruwuwada samma sindu Alayen kadio, koro alamdu-a njəkkado-a simodu-a curo jireyen njərgəro-a faidanja,

* 3:8 3.8 Janes-a Jambara-a - Kəmbafiwu Fira'aunaye.

¹⁷ ngainin kam Alaye kəndo ngəla fi yaya dioro cotto dabbargadaro walji.

4

¹ Fuwu Ala-a Isa Almasiwu ti duwon am roa-a sanuna-aro shara cəddimadə-ayen, koro kəndenju-a kərmainju-a nangaro nia jauro lowonjəkki,

² mana Alayedəa mawone, sanju ngəla yen kal, sanju ngəla gəni yen kal dabbardəne, amba simone, tayiro yikkade, curo kanadi-a alamdu-ayen karwunjaro duno yakke.

³ Sanju cədiya, amso alamdu jireyedəa ngojaiwawo, amma kəfirim səmonjaye nangaro kəlanjaro maləmba mangarnjaa galdawu capcagai,

⁴ koro suwordane jiredəa kərənduro wajane nyari kattuwuye jagai.

⁵ Amma nidə, curo awi yayen kəlanəm riwe, bone njalan nedde, kida kawuri kəji mawodumayedəa de, kida Ala njina sammaa kalkallo tumogəne!

⁶ Wudə, roni bu fida gairo kərma fijai, wotte sani dunia adəa kolduye del karənjəna.

⁷ Məldu ngəlan məldəkkəna, ngərəmmi ye tumogəkkəna, koro kambərsədə yea rokkəna.

⁸ Daryerambo ariawu kənnasarre nanjireye, ariawu duwon Kəma ti sharama jireye yim adən wuro sidə gənaada mbeji, koro wu runiro gəni, am duwon kəndenju karwu kəjiaro gurejai samma yero ci.

Mana Timotiro

⁹ Koworine duwan naniro are,

¹⁰ Dimas dunia adəa cəraanadəro wua kolse bəni Tasalonikayero lejəna, Karisha ye lardu Galatiyayero lejəna, koro Titus ye lardu Dalmatiyayero lejəna nangaro.

¹¹ Luka runju nanin dəga. Markussa ngone naniro arowo, curo kidaniyen ti faidaa nangaro.

¹² Tikikussa bəni Afisayero nodəkkəna.

¹³ Isəmiya, barmusni fado Karpussen bəni Taruwassen kolləkkənadəa sukkude. Kitawuwadə yea sukkude, masammanno kitawuwa karawiyedəa.

¹⁴ Aleksanda kagəlmadə wuro kuttu ngəwu fəlesəgəna, amma Kəmadə kəla kəndonjuyen ti yero fəlejiyi.

¹⁵ Ni ye tiro hangal gənane, kawurindero tai daje takkal cakkəna nangaro.

¹⁶ Sa burwon kəlani moworo shararnin dakkənadən, wunduma ise wuro banasəgənni, tayi samma wua kolsera. Bare Ala kəla adəyen tayia cuworənni!

¹⁷ Amma Kəmadə wu-a rokko daje kawurinjudəa kərđiya sammaro wulgəkke fanjaro wuro duno seno. Adəgaima wua ci ngamben səmowo.

¹⁸ Kəmadə wua kəndo diwi samman səmoyi, koro kəlewa salai nodonju bargaa sameyero wua sadi. Tiro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

¹⁹ Wuro Ya Bilkisu-a Akila-a am fado Onesifarusse-aa lewane.

²⁰ Erastus bəni Korintiye napkeno, koro Tarofimus dondidəro tia bəni Militussen kolyekko.

²¹ Koworine kawu sa kakuye isidəro are.* Ebulus-a Pudens-a Linus-a Ya Kolodiya-a kəramiya samma-a nia lewanjai.

²² Kəmadə ni-a rokko dəga, sernju ye nayi sammalan dəga!

* 4:21 4:21 kawu sa kakuye isidəro are - Sa kakuyen bəlawuro tekuyen yojiwawo.

TITUS

Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Titusso alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Titusso bəlawə cuku Kərette samman jama Isaa gawuro amwurawaa galajuwo, kawuri kəji Alayea alamjo, karwu ambero duno co, koro ganambuwua kənduwoaro cəkkado yeno.

Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus wolodi Alaye ye, kəngayam Isa Almasiwuye ye, am Ala kərəjənaye kambərsenja-a nodunja jireye nanmumin cuwudidə-aa dunoaduwoaro wua sinodo.

² Ngainin ro sawisoyen təmanjaa, ro duwon Ala ti kattuwu kamjiwawo kawu dunia alaktənaman ci cəne wadu ngojənədə.

³ Adəgaima sanju kalkal kidənniya, mawoduyen kawurinjū fəleyeno. Ala Njəkkayimande wadanjun kida mawoduye adəa mukkoniro kekko.

⁴ Titus tadani jireye kambərsende tiloadəro: Ala Bawa-a Isa Almasiwu Njəkkayimande-adə niro ser-a nanlewa-a njado!

Fuwuma jama Alayero walda

⁵ Dalil nia cuku Kərettelan kolnjəkkənədə tima awo dioro gapcənədəa sawinəme bəla fin yaye amba amwurawaro galanəmi nangaro, wada niro njikkənədə gai.

⁶ Ti fuwumadə tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, koro yallanju ye kambərsəaro walja, amso ye tayia halkutta-a nan'ansi-aro ngadarjaiwawo.

⁷ Ti wolodi Alaye nangaro, dole awo waada tilan baworo waljo, bare rokurama, bi karwu jəua, bi kənjama, bi mukko kamboia, bi riwa cukkowona bomaro waljənni.

⁸ Amma tidə kusotto sosaduma, awo ngəla rawoma, kam hangalla, jirema, mumin, koro kəla riwoma yero waljo.

⁹ Mana kambərsəye tiro alamjaanədəa ngəlaro cəda. Ngainin rakce alamdu jireyen karwu am gadeyero duno ci, koro am alamdudəa wajana yero cəkkadi.

Alamduwu kattuwuye

¹⁰ Am tuwu ngəwu mbeji, mana bowumaso ye, jambawu ye, masammanno tayi kəwu am kajaadadəyen.*

¹¹ Cinja jange, dalilnjudə am fado kadaye hangalnja casange wuri jawal diwin madaro awo jussənni alamjai.

¹² Curo am cuku Kəretten nawinja laaye: «Kəretwusodə tayi sawiso kattuwumaso, bundi diwi gai, lusurra curocurowu,» cəna.

¹³ Sheda adə jire. Adə nangaro kambərsenjan dunoaro waljaro tayiro tai dane yikkade,

¹⁴ bare nyari yaudiyaye-a wada am jiredəa wajanasoye-a jaanni.

¹⁵ Am tayirsodəro awo samma tayir, amma am tayir gəni kambərsenambuwusodəro awima tayir gəni. Hangalnja ye, karwunja ye samma tayir gəni.

* **1:10 1:10** kəwu am kajaadadə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbəaa kasaccanni.

¹⁶ Alaa nojana cani duwon, kəndonjayen tia angərjai. Tayidə haramgada, ganambuwu, faidanja kəndo ngəla fima dioyer bawo.

2

Alamdu jireye

¹ Amma nidə, awo kəla alamdu jireyen kalkaldəa alamme!

² Kiariyaso kəla řiwowu-a darajaa-a kəlanjaro kistuwuwu-aro walja, koro kambərse-a kərawo-a nettu-alan dunoaro walja.

³ Jiři adəgainin kəmurjowaso ye naptu darajaa jiři Ala cəraanadəa cado, bare diwi ambe wuljanni bi kareea diben ngəwuyero waljanni. Awo ngəladəa alamja,

⁴ ngainin amidawasoro kwawanja-a yallanja-a rawo casakkarai.

⁵ Tayidə ye kəla řiwowu, tayir, fadoro kistuwuwu, ngəla, kwawanjaa gawuro walja, bare amso mana Alayero rudu gənajaganniro.

⁶ Jiři adəgainin jairowaso ye karwunjaro duno yakke kəla řiwowuro walja.

⁷ Ni kəlanəm awo samman misal kəndo ngəla dioyero walle, koro alamdunəm ye jireye-a darajaa-aro waljo,

⁸ alamdu jireye duwon rakcane tiro cakkadiwawodə. Daji wadumadə nangu tia cədanə, kəlanden rakce diwi fima wuljiwawo.

⁹ Kareawaso ye awin yaye kəmawanjaa jaa, awo karwunjaye cəraanaa caddo, bare mananjaa kambiwujanni,

¹⁰ bare ndaljanni, amma amannaro walja, awin yaye alamdu Ala Njəkkayimandeyədəro daraja cado.

¹¹ Awoa ser Alaye am sammaro njəkkawo cukkudidə bayindəna,

¹² ser duwon awo nanmuminne gəni-a mangar dunia adəye-aa kolliyo jaman adən kəlarıwo-a nanjire-a nanmumin-alan dəgaiyoro andia alamsagaidə.

¹³ Ngainin təma bargaa ye, fəleduwu darajaa Alande Mai Kura-a Njəkkayimandə-adə Isa Almasiwuye yea gurenıye.

¹⁴ Tidə andia diwi fin yaye merusa jama kaanjuro sado jama duwon kəndo ngəla dio rawowudəa tayirro kalakcoro andi nangaro kəlanjua kaino.

¹⁵ Awo ania alamme, karwu ambero duno ye, kənduwoaro tayiro yikkade. Bare kolləme wunduma nia runjənni.

3

Kəndo ngəla dio

¹ Amməmbo isatakkəne maiya-a fuwuwu-aro dau koljaa mananja ngoja, koro kəndo ngəla fi yayea dioro dabbargadaro walja.

² Bare kəla wundumayen diwi wuljanni, nanlewan dasaa, am rokura bawoaro walja, koro wundu yayero sawiso hal ngəla fəlejaa.

³ Awoa andi kəlande calan hangal bawoa, mana Alaye ngoniyende, fattiyiyena, kareawa mangar diwi so, duniaaram soye, nankəlado-a mandəna-alan kərgaiye, har am andia wasana, andi ye tayia waniyena.

⁴ Amma Ala Njəkkayimandə sernju-a kərawonju-a adamgənaro fəleyeyenniya,

⁵ andia sakkawo, kəndo laa nanjireye diyenaro gəni, kanjimərinju nangaro. Kənduwo Ruhunjuyen andia tulsane tambo bərin-a kəndəgai bərin-aa andiro sedo.

⁶ Ruhu adəmaa Isa Almasiwu Njəkkayimandeyen andiro tai daje fıseyera.

⁷ Adəa dionjudə, sernjuyen andia jirewuro sadəna duwon, kəla təma ro sawisoyen warasawuro wallıyoro.

⁸ Mana adə jauro kibbu, koro awo ania tabbatkəmiya, raakko, am Alaa mərsajanamadə kəndo ngəla dioro kəlanja cadoro. Awo ani jaumaro ngəla ye, amsoro faidaa ye.

⁹ Amma kambiwu bowuye so, taye kaan kaarinne so, gasiptu so, lawala kəla wadawa Attaurayen soro kadəne, awo ani bowu fat faida bawo nangaro.

¹⁰ Kam am gadea firjimadə, tiro səmo kasta har yindiro yidde, daji ti-a faidunowo.

¹¹ None, kam jiri adəgaidə jawal Alayen culuwuna ye, koro biwuwanjun wowom Alayedəa kəlanjuro cuwudəna ye.

Lewa daryeye

¹² Sa Artimassa bi Tikikussa nanəmbo nodəkkiya, koworine nagatto naniro bəрни Nikafolissero are, nia sa kakuyea nadən naptuye ngokkəna nangaro.

¹³ Koworine Jinas goni Attauraye-a Afolus-aa banagəne, awima tayia maujənnin bəlawuro cado.

¹⁴ Amnde ye kəndo ngəla dio cao, ngainin rakcane məradu jəkkada fi yayea galjai, koro kəndəgainjadə dunian faida baworo waljiwawo.

¹⁵ Am wu-a rokko samma lewanjai. Ni ye am duwon kambərsenja nangaro andia saraanadəa lewane. Ser Alaye nayi sammalan dəga!

FILIMON

Wotiya Bulusse Filimonno ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa sawanju kidaye Filimon-a Isaa gawu fannjun captaisodə-aro alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja. Karea Filimonne laa leje Bulussa kosolan najiye Isaa gamaro walyeno. Daji Bulus wotiya adəa Filimonno ruwujije kəreanjudəa kəraminju jauru təraana gairo mukko yindin cəmowo yeno, Kəmande Isa andia samoyidə gai.

Wotiya Bulusse Filimonno ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus Isa Almasiwu nangaro kosoma-a Timoti kəraminde-adə Filimon sawande kidaye rayiyenədə ye,

² Ya Afiya kəraminde ye, Akifus sawande məlduye ye, koro jama Isaa gawu curo fannəmben captaisodəro:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-adə nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Filimonne kambərsenju-a kərawonju-a

⁴ Curo moduwaniyen nia tannjəkkiya, sawi yaye Alania wusenəkki,

⁵ dalilnjudə Kəma Isa yea mərsanəmma, muminna yea raamma fakkəna nangaro.

⁶ Koro andi-a rokko mukkonəm njakko curo kambərsedəyen faidaaro waljo, ngainin awo ngəla fi yaye Almasiwulan taiyenədəa asunero Alaa korəkki.

⁷ Kəramini, kərawonəm cakke karwuni ye jauru kəjjinə, roni ye duno cuwandəna, niyen karwu muminnyaye bojəna nangaro.

Lowo Bulusse Onesim nangaro

⁸ Adəma nangaro, Almasiwulan niro wada awo jussəna dioye njoro rikkəni yaye,

⁹ kəla kərawoyen nia lowonjəkki. Wu Bulus kiari ye, kərma Isa Almasiwu nangaro kosoma yedə,

¹⁰ tadani Onesim nangaro nia lowonjəkki, ti duwon sərgan tikkerəkkənalalan bawanjuro walləkkənədə.

¹¹ Calan niro faidanjəgənni, amma kərma wu-a ni-a sammaro faidaa.*

¹² Tia niro kalannjəgəkki, ti duwon karwuni tia ngojənədə.

¹³ Tia nanin rodu raakkəna, wu kawuri kəji nangaro kosolan duwon, cujunəmbo wuro faidasuworo.

¹⁴ Adə yaye rawonəm bawoalan awima dio raakkəni, nanngəlanəmdə dolero gəni, rawonəmbero waljo.

¹⁵ Waneye dalil ni-a ti-a kawu ganaro faiduwwadə, kərma tia sawisoro fandero,

¹⁶ gadero kərea gai gəni, kəreamaa kojənarə kərami təraana gai, masam-manno nanin, ballema nanəmlan, naptunju adamgənaye yen kal, naptunju Kəmaa mərsadumaye yen kal.

¹⁷ Wua sawanəm kidayero ngosəmmaa, ti yea wu gairo mukko yindin moye!

¹⁸ Koro niro awo laa kuttu ngiddoa, bi awo laaro tia gamia, kəlaniro gənağəne!

¹⁹ Wuma Bulus, mukkonin adəa ruwunəkki, rəmbəkki yekko! Kəla jiri ni kəlanəm ro sawisoye wuyen fandəmmədəyen awima wulnjəgəkkiwawo.

* **1:11 1.11** *faidaa* - Maana cu Onesimbedə faidaa.

²⁰ Aaa, kəramini, niyen Kəma nangaro ser adəa fandəkko, Almasiwulan karwuni isabogəne!

²¹ Manani gamiro mərsanəkkəna nangaro niro ruwunjəgəkki, koro awo wul-njəgəkkənədəmaa kojənaa dimiro nokkəna.

²² Koro jəpturam wuro dabbarsəgəne, moduwandoyen wua mukkondoro sasakkiro təmani mbeji.

Lewa daryeye

²³ Abafaras sawani kosoye Isa Almasiwu nangaro nia lewanji,

²⁴ koro Markus-a Aristarkus-a Dimas-a Luka-a sawawani kidaye ye lewanjai.

²⁵ Ser Kəma Isa Almasiwuye nayilan dəga!

IBRANAWU

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadəro ruwudəgənədə Badiduram

Wundu kitawu Ibranawuyea ruwujo bi saa fi ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen tia ruwujənədə noniyende, amma ti kam duwon mana Isayea am Isa kəlanjua fanjanayen cəmwonadəro noniyena. Bare yaudiya Isaa gawu kambərsenjan casambarənno, ruwudumadə wotiya adəa ruwuje tayiro Isa Almasiwudə Ala ye, adamgəna ye nangaro, ti runju naptu solomaye katte Ala-a adamgəna-ayen cədi yeno. Koro Isa jiri fin yaye malaiyawa so, nawiya samma soa ngalworo fəleduro, karwunjaro duno cakke tayiro kambərselan dasaa, wuraja, kalkallo walja yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasanadə:

Alaye Tadanjuyen mana njəddo (1.1–4.13)

Isama riman kura martawaa wo (4.14–10.18)

Səmo kasta-a karwuro duno njo-a (10.19–13.19)

Lewa daryeye (13.20–25)

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadəro ruwudəgənədə ALAYE TADANJUYEN MANA NJƏDDO

¹ Kuren Ala gənagənno jiri gadegaden ci nawiyaen kaariyandero mana cəddəna,
² amma jaman daryeye adən andiro Tadanjuyen mana seddo. Tia warasama awo sammayero kido, koro tiyen duniaa alakkeno.

³ Ti Tadadə yiyildu daraja Alaye, tima camuno kalkal naptunjuyedə wo, koro dunia ngasoa kənduwo mananjuyen roji. Ngawo adamgənəa biwuwalan tayirro kalakcənayen, samən kəmboram Martawamayen napkeno.

Tadadə malaiyawaro kura wo

⁴ Kaalanju nantadaye warasajənədə cu malaiyawayero ngalwodə gai, tima tayiro kura wo.

⁵ Malaiyawaye finja gəle Alaye ngalte tiro: «Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna,»† cəne wuljuwo, bi kəlanjun: «Wudə Bawanjuro walləkki, ti ye Tadaniro walji,»† cəne wuljo?

⁶ Koro walde sa karunju duniaro cuwudidən tiye: «Malaiyawa samma tiro ambəccaa!»†

⁷ Koro kəla malaiyawadəyen tiye: «Malaiyawanjua ruhuwaro cədi, kidawunju yea təlam kannuyero cədi,»†

⁸ amma kəla Tadadəyen tiye: «Ala, kurisnəm kərmaiye sawisoro dəgai, koro kanəm kərmaiyedə tima nanjire wo.

⁹ Nanjire raamma, jirenambu wanəmma. Adəma nangaro Ala Alanəmdə nia kəndawu karwukəjiyen amanəmbea kojənaro samngeno.»†*

¹⁰ Koro tiye: «Nidə, Kəmande, badiduramnin fərdu duniaye gənayem, koro samedə ye kida mukkonəmbe.

¹¹ Tayidə sidagai, amma nidə dəgami. Tayi samma kajəmu gai dinjai,

¹² barmus gai tayia kərinəmi, gəmajə gai faldai, amma nidə faldəmbaworo dəgami, koro kawunəm ye dajiwawo.»†

† 1:5 1.5 Jaw 2.7 † 1:5 1.5 2Sam 7.14 † 1:6 1.6 SK 32.43 † 1:7 1.7 Jaw 104.4 † 1:9 1.8-9 Jaw 45.6-7

* 1:9 1.9 kəndawu karwukəjiyen samngeno - Jamannjan kamba kərenəme mairo galaduro, kəndawu jaitunne kəlanjuro fijagane samgeyera. † 1:12 1.10-12 Jaw 102.25-27

¹³ Koro malaiyawaye finja gæle Alaye ngalte tiro: «Namme kəmborammlan duwon, kəladowanəmba si gənaduramməmba dikki!»† cəne wuljuwo?

¹⁴ Tayi samma wolodiya ruhuye am duwon njəkkawo warasajaidəro kida njəddoro juwaada, gəna?

2

Njəkkawo kura

¹ Adə nangaro awo fanniyenaro ngəlaro hangal gənaniyo, bare sərniyendero.

² To, mana malaiyawayen wuldənədə kibbu yedə, koro biwu so, ganambu so samma wowomnja jussənədə kəlanjaro gərjaana yedə,

³ andi njəkkawo kuradəa waniyēa, ndayin gæle kadiye? Njəkkawo adə, Kəmadə burwon tia mawojəna, am fanjanadə ye andiro tabbansaana,

⁴ koro Ala kəlanju ye alama so, awo ajabba so, kənduwo jiri jiri so, kənjowa Ruhunjuyē rawonjun dagardəna soyen tia shedajəna.

Fuwuma njəkkawo kura adəye

⁵ Leira kəlanjun mananiyedə, cidiya si malaiyawayero gəni Ala tia kekko,

⁶ amma kam laaye na laan shedaje: «Awi kam duwon tia tangəmidə bi tada kambe tiro kiskəmidə?

⁷ Tia sa ganaro cidiya malaiyawayero kisagəm, tiro ariawu daraja-a martawa-ayea yakkəme

⁸ awo sammaa cidiya sinjuyero kekkəm.»† Awo sammaa cidiyanjuro njakkodə, Ala awo cidiyanjuro cakkəna falmaa koljənni. Kəmadə awo sammaa cidiyanjun koro yaye ruiyewawo,

⁹ amma Isaa ruiye, kam duwon sa ganaro cidiya malaiyawayero cəsaanadə. Bone karmoye cana nangaro Ala tiro ariawu daraja-a martawa-ayea cakkəna. Ngainin karmonjudə, ser Alayen am samma nangaro nuna.

¹⁰ Ala duwon awo samma ti nangaro ye, tiyen ye dəganadə, tadawa kadaa* darajaro kudoro, fuwuma njəkkawonjayədəa bone njalan kalkallo dionjudə jussəna.

¹¹ Awoa ti tayirro kalakcidə-a tayi tayirro waljaidə-a samma Bawanja tilo. Adəma nangaro tayia kəramiyalan bowoduro nangujənni,

¹² tiye: «Cunəm kəramiyaniro wulgəkki, dawu jamayen nia njungorəkki.»†

¹³ koro: «Tiro təmani yakkəkki.»† koro walde: «Akkoni tadawa Ala sina-a rokko.»† yeno.

¹⁴ Tadawadə tiyi-a bu-aadə, Isa ye awo anilan nuwanjua. Ngainin karmonjuyen ti duwon kənduwo karmoye cədana wotte Yiwulisdə yea baworo cəde

¹⁵ am duwon ridu karmoye nangaro kəndəgainja samman nankərean dasaanadə yero nankam kəlaye cina.

¹⁶ Awoa tabbato malaiyawaa gəni, kaduwu Nawi Ibrahimbea banajiyi.

¹⁷ Adəma nangaro dole jiri fin yaye kəramiyanjudə-a camunno walji, curo kida Alayen rīman kura kanjimariya ye, amanna yero waljo, biwuwa jamadəye cinjoro.

¹⁸ Ti kəlanju jaraptəne bone canadə, nanjun kənduwo tayi jaraptaidəa banaduwuyē mbeji.

3

Isadə Nawi Musaro kura wo

¹ Adə nangaro, kəramiya muminna, nayi bowodu sameyen nuwandoadə, Isaa wunowo, tima kəngayam-a rīman kura-a njasaraindeyedə wo.

† 1:13 1.13 Jaw 110.1 † 2:8 2.6-8 Jaw 8.4-6 * 2:10 2.10 tadawa kada - Am duwon Isa Almasiwuyen tadawa Alayero waljanadə. † 2:12 2.12 Jaw 22.22 † 2:13 2.13 Ish 8.17 † 2:13 2.13 Ish 8.18

² Nawi Musa curo jama Alaye sammayen amannadə gai, Isa ye ti duwon tia galajənadəro amanna.

³ Fado tandoma fadodəa darajan kojənadə gai, Isa ye Nawi Musaa darajan koduye martawanjua.

⁴ Awoa fado fi yayea kam cədadəna mbeji, amma ti awo sammaa cədadənəmadə, tima Ala wo.

⁵ To, Nawi Musadə Alaye wolodi, curo jamanju sammayen amannaro walje naptu shedama awo fuwun wuldidəye kido,

⁶ amma Almasiwudə Alaye Tada, kəla jamanjuyen amanna, koro karwukibbande-a fərdu təmandeye-aa roniyea, andima jamanjudə wo.

Tustu laa jama Alaye

⁷ Adə nangaro, Ruhu Alaye wuljənadə gai: «Ku kowonju fannuwia,

⁸ bare karwundo janguwwi, jiri turudən yim jaraptuyea karaan cadənadə gai,

⁹ na duwon kaariyando saa fidewuro kəndoni carunason wua rijamsane jaramsanadə.

¹⁰ Adə nangaro am jaman tiloa todəro gərgagəkke wuye: “Kullum karwunjan faccagai, jawalnidəa nojanni.”

¹¹ Daji gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»†

¹² Kəramiya, hangal gənanowo bare kamndo laa karwu diwi-a kambərsenambu-aaro walje Ala Kəndəgaimaa koljənni.

¹³ Yim tiro ku canison kattendon dunoadənowo, bare jamba biwuye wundundomaa cakke karwunju jakcənni.

¹⁴ Təmande burwoyedəa har njerorambo ngəlaro roniyenaa, na Almasiwuyen nuwəndea.

¹⁵ Wuldənadə gai: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi, jiri turudən cadənadə gai.»†

¹⁶ Wunduso kowonju fanjanason tuɾu kedo? Tayi mukko Nawi Musayen Masarlan caluwuna samma, gəna?

¹⁷ Wundusoro Ala saa fidewuro gərgajəgənadə? Tayi biwu cade kaminnja karaan casurənadə, gəna?

¹⁸ Koro tayi ganambu cadəna gənia, wundusoro Ala tayi tustunjuro ngasayiwaworo kansi jəbbunadə?

¹⁹ To, kambərsenambudəro rakcane ngasaanniro ruiyena.

4

¹ Adə nangaro, kua yaye wadu tustunjuro ngawoye mbejidə, hangal gənaniyo bare kamndo laa tia fuccənni.

² Awoa kawuri kəjidəa tayiro wuljaanadə gai, andi yero wulsaana, amma mana kawuridəye tayiro faidajəgənni, tayidə kambərselan am fanjanadəro kəldaganni nangaro.

³ Andi kasaddiyenadə tustudəro ngayiye, kəlanjun wuljənadə gai: «Gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»† Adəson, kidawanju kawu dunia alaktənaman ceserəna.

⁴ Kitawuye na laan kəla kawu tulurdəyen ngai wuljəna: «Kawu tulurredən Ala kidanju samman tuskeno.»†

⁵ Koro walde na adə yen: «Tustunidəro ngasayiwawo!»† cəna.

⁶ Adə nangaro, am laaye tustudəro ngawo gapcənadə, koro am burwon tayiro kawuri kəji wuljaanadə ganambu nangaro tustudəro ngasaannidə,

† 3:11 3.7-11 Jaw 95.7-11 † 3:15 3.15 Jaw 95.7-8 † 4:3 4.3 Jaw 95.11 † 4:4 4.4 Bad 2.2 † 4:5 4.5 Jaw 95.11

⁷ jauro tussənaye ngawon Ala koro walde kawu laa tiro ku cani dabbarje ci Nawi Daudayen tiye: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi,»† cənna, calan wulliyenadə gai.

⁸ Ca Yoshuwa tayiro tustu cinaa, ngawon Ala mana kəla kawu gadeyen cədənni.

⁹ Adə nangaro jama Alayero yim tustuye gapcəna mbeji.

¹⁰ Kam tustudəro ngaanadə, Ala kidanjun tussənadə gai, ti ye kidanjun tussəna.

¹¹ Adə nangaro tustu adəro ngaworo kowori diyo, bare wunduma ganambu kaanja-a camun nangaro yessənni.

¹² Nonowo, mana Alayedə roa ye, faidaa ye, kashagar təlam yindia fi yayero timia wo, tidə ro-a ruhu-a koro ndəwu-a bufi-a yaktama, koro təma-a nia-a karwuye sharama.

¹³ Alau fima fuwu Alayen gəraada bawo, amma awiso farakko kaada curui, ti duwon andia kəndonde sammaro saworidə.

ISAMA RIMAN KURA MARTAWAA WO

¹⁴ Adə nangaro, riman kura martawaa sameyen reje kojənaa taiyenadə, wotte Isa Tada Alayedə, njasaraindedəa roniyol

¹⁵ Awoa riman kura nanlawunden rakce andia njunosaiwawo gəni taiye, ai, jiri fin yaye andi gai jaraptəna, amma biwu cədənni.

¹⁶ To, kuris Ala Sermayedəa ridu bawoaro karənniyo, kanjimari ye fandiyo, ser sa jəktuyen bana kudoma ye moyiyo.

5

¹ Riman kura fi yaye dawu amben kəreyadadə jama nangaro kəla awowa Alayen galaada, sadaa so, bu fida biwuwa nangaro so cədi.

² Koro rakce nodunambuwwu-a am jawallan caluwuna-aro kissiyi, ti kəlanju nanlawun dəganadəro.

³ Adə nangaro, biwuwa jamayero bu fida cədidə gai, kaanju yero dio tiro wajipcəgəna.

⁴ Wunduma kəlanjuro daraja adəa ngojiyiwawo, sai Ala tia bowojiya, Nawi Harunaa bowojənadə gai.

⁵ Jiri adəgainin Almasiwudə daraja riman kuraro walduye kəlanjuro ngojəgənni, amma ti duwon tiro: «Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna,»† cənnadə

⁶ na gaden tiro: «Ni riman har abadaro, kaala Malkisadakayen,»† wuljəna.

⁷ Naptunju duniayen Isa kowo dunoa-a simalo-aa moduwalan ti duwon nanjun kənduwo tia karmolan njəkkawoyeadəa lowoji, koro nanmuminnjudəro Ala tia fangeno.

⁸ Ti Tada Alaye yaye, bone njanjuyen ga kiro.

⁹ Naptu kalkaldəa nayeyenniya, am tia jaana sammaro fərdi njəkkawo sawisoyero walyeno,

¹⁰ koro Ala tia riman kuraro kaala Malkisadakayen galayeno.

Səmo kasta kəla jawal kolduyen

¹¹ Kəla adəyen awo wulduye ngəwu taiyena, amma bayindunjudə jau, nayidə fanduro lusurro walluwwadəro.

¹² Tussəna maləmbaro waldu nayiro wajimnjaanason, nayiro alamdu budu mana Alayedəa nangadembo njikkəralan mərədundoa. Kəmbo kibbulan gəni, kiamlan mərədundoa.

¹³ Wundu duwon kiamlan dəganadə mana nanjireye asujiwawo, ti tadaana nangaro.

¹⁴ Amma kəmbo kibbudə am wurajanaye, tayi duwon hangalnjan kullum faidadane halnja awo ngəla-a diwi-a gayirduro alamgadadə.

6

¹ Adə nangaro, alamdu burwoye Almasiwuyedəa kolliyo, kəla awo kalkaldəyen fuwuro leniyo. Bare koro yaye fərdu gənaniye kida karmo kudomaa wanəme təmdu so, Alaa mərsadu so,

² alamdu kəla kasala-a mukko gənaduwo-a karmolan cidu-a wowom sawisoye-ayen kəlan mana diyende.

³ Alaye cədia, fuwu buiye.

⁴ Awoa am kəlanja fərəmde kənjo sameye casambe Ruhu Alayen nuwa cawande

⁵ mana Alaye so, kənduwo dunia fuwuyə soa kəjiro casambəna duwon

⁶ jawallan caluwunadə, waldəme tayia təmduro kalaktuwudə yojiwawo, dalilnjudə koro yaye Tada Alayedəa kəskaro jajagane farakko tia nanguro casakki nangaro.

⁷ Awoa cidi duwon ingi ngəwuro tilan cudure cane nema barewunjudəro faidaa cakkidə barga Alaye cuwandi,

⁸ amma kariyi so, kajai so cakkia, faidaju bawo, baskuduro dabbargada, koro daryeramnin kannu cattai.

⁹ Kərawowunde, ngai wulliyə yaye, kəlandon awowa ngalwo mbejiro mərsaniyena, wotte awowa njəkkawoye.

¹⁰ Ala jirenambuma gəni, kəndondo so, kida muminnaro yidduwe kərawo cunjun fəlenuwwa ye, kua yaye fəlenuwi ye soa ngəssiwawo.

¹¹ Koro təmando har njerorambo tabbacciyo wundundo yaye kowəri adəmaa cədiya, rayiye.

¹² Bare lawuro walluwwi, amma tayi duwon kambərsə-a kanadi-ayen wadu Alaye warasajaidəa gaiwo.

Wadu tabbat Alaye

¹³ Sa Ala Nawī Ibrahimbo wadu ngojəgənadən, wunduma tia kojəna kəlanjun kansī boye bawodəro, kəlanjun kansī jəbbuwe:

¹⁴ «Tabbatto barga dəm njəgəkke kaduwunəm isangəwugəkki,»† yeno.

¹⁵ Adəgaima Nawī Ibrahim kanadin gurejənaye ngawon, awo Ala tiro waduro ngojəgənadəa kiwando.

¹⁶ Awoa amso kəla awo tayia kojənayen kansī jawui, koro kansī tabbatdə kambiwunja sammaa baworo cədi.

¹⁷ To, Ala nanfaldunambu nianjuyedəa warasawu wadudəyero cayemaa kojənaro fəleduwu kiraanniya, kansilan tia tabbatkeyeno.

¹⁸ Ngainin kəla awo yindi faldaiwawoyen, koro kəlanjan Ala təmmaro kattuwu kamjiwawodə, andi duwon gəraduramdəro kasiye ngayiyenadə duno kura fandiye təma fuwundero cakkənadəa taiye!

¹⁹ Təma adəa sunu roye gai taiyena. Tidə tabbat ye, dunoa ye, koro ngawo juwadəyero ngayi.*

²⁰ Isa ye, ti duwon řiman kura sawisoyero kaala Malkisadakayen waljənadə, fuwunden leje andi nangaro nadəro ngaana.†

7

Kaala nanřiman Malkisadakaye

† 6:14 6.14 Bad 22.17 * 6:19 6.19 ngawo juwadəyero ngayi - Na jauru darajaa Ala dəgaidə. † 6:20 6.20 Jaw 110.4

¹ Malkisadaka adə, ti mai bəрни Salambe ye, řiman Ala Mai Samemaye ye, ti duwon Nawi Ibrahim maiyadəa kəriwun juwe waldidən tia kapciye tiro barga dəpçiye,

² koro Nawi Ibrahim tiro jakka awisoyea cinadə, burwon, maana cunjuye mai nanjireye, koro ti mai Salambe, maananju mai nanlewaye.

³ Tidə bawa, bi ya, bi kaariya cədanni, badiduram kawuye bi njeroram roye cədanni, amma Tada Alaye-a camunno waljəna, koro sawisoro řiman dəgai.

⁴ To, nankura kam adəyedəa ruiwo, ti duwon kaarinde Nawi Ibrahim tiro jakka ganimadəye cinadə.

⁵ Kəla Attaurayen tayi kaduwu Lewiye kaala nanřimanne cawandənadə wada mukko jamayen jakka mowoye cadana. Jamadə Nawi Ibrahimben tasambəna, wotte kəramiyanja yaye, mukkonjan jakka camoyi.

⁶ Amma Malkisadaka ti duwon fərdunju tayilan bawodə mukko Nawi Ibrahimben jakka cə moye ti waduwadəa cə mowonadəro barga dəpkeyeno.

⁷ Shekkuma bawo gana kurayen barga cuwandi.

⁸ Kuro laayen am nowu jakka camoyi, amma kuro gadeyen ti roaro shedajanadə jakka cə moyi.

⁹ Koro ngai wulduro, Lewi jakka mowomadə Nawi Ibrahimben jakka biyajəna,

¹⁰ awoa sa Malkisadaka Nawi Ibrahimba kapcəgənyen, tidə koro yaye curo tiyi kaarinjuyen.

¹¹ To, jamadə kaala nanřiman Lewiyen Attauraa camowona, amma kalkallo waldu tilan isənni. Adə nangaro řiman gade kaala Nawi Harunayen gəni, kaala Malkisadakayen culuwilan mərədua.

¹² Nanřimandə faldiya, dole wadadə ye faldi.

¹³ Awoa ti kəlanjun awo ani wuldənadə jiri Lewiye gəni, jiri gadeye, jiri duwon wundunjuma kida laya duwadurambe cədənnidə.

¹⁴ Tabbat Kəmande jiri Yahudayen kiluwo, koro Nawi Musa kəla řimanna jiri adəyen awima wuljənni.

¹⁵ Adə koro cayemaa kojənarə federo walji, řiman gade Malkisadaka-a camun fəlediyiya,

¹⁶ řiman duwon kəla ada kaan kaarinnen gəni, kəla kənduwo ro ceriwawoyen řimanno waljənadə.

¹⁷ Awoa sheda adəa kəlanjun cadı: «Ni řiman har abadaro, kaala Malkisadakayen.»†

¹⁸ Wada cayedə dunonambunju-a faidanambunju-a nangaro baworo waljəna,

¹⁹ awoa wadadə awimaa kalkallo kalakcənni, amma cunjuro təma ngalwo mbeji, tiyen Alaa karənniye.

²⁰ Koro awo adə kansi bawoalan gəni tədo. Awoa calan amso kansi bawoalan řimannaro waljana,

²¹ amma Isadə, Alaye tiro: «Kəmande kansi juwuna, koro təmdiwawo: “Ni řiman har abadaro,”»† cəne kansialan tia řimanno kido.

²² Kəla adəyen Isa aman ngalwodəa* tabbacciyi.

²³ Koro am ngəwu řimanno waljana, karmoye tayia kidanjan kolje dasayiwawo nangaro,

²⁴ amma ti sawisoro dəgai nangaro, nanřiman təmmaro faldiwawo cədana.

²⁵ Adəmaro kənduwo am duwon tiyen Alaa karənjaidəa sawisoro njəkkawoye cədana, dalilnjudə ti sawi yaye tayiro moduwa njəddoro dəgai nangaro.

²⁶ Řiman kura jiri adə gai taiyeya, jussəna: mumin, biwubawoma, tayir, biwuwu-a faidana, samemaro kuruwunno sapcana.

† 7:17 7.17 Jaw 110.4 † 7:21 7.21 Jaw 110.4 * 7:22 7.22 aman ngalwo - Aman bəřində.

²⁷ Rimanna kura gade gai bu fida yimbi yaye diolan mēradunju bawo, burwon biwuwa kēlanjuyero, daji biwuwa jamanjuyero. Adēa sa kēlanju bu fidaro cinadēn tilo lonno kido.

²⁸ Awoa wadadē am duno bawoa řiman kuraro galaji, amma wadu kansiyē ngawo wadadēyen isēnadē Tada har abadaro kalkallo waljēnadēa galaji.

8

Isama řiman aman ngalwoye wo

¹ Awo wulliyē sammayē asuduram manandeyedē: Řiman kura adē gai samēn kēmboram kuris kērmaiye Martawamayēn napkadaa taiye,

² wotte kidama na tayir leima jireye kam gēni, Kēmandē kokcēnadēye.

³ Awoa řiman kura fi yayea sadaa-a bu fida-a corō galajai, adē nangaro ti yero awo njoye fandodē wajipcēgēna.

⁴ Ca ti dunian kērgaa, tēmmaro řimanno waljiwawo, řimanna kēla Attaurayēn sadaa njowu mbeji nangaro.

⁵ Tayidē kidawu kaudi awowa samēn dasaanayē. Ala sa Nawi Musa leimadēa cēdandidēn sēmonju kassēnadē gai: «Hangal gēnane, awisoa kēla fasalnju kau kuruwun fēlenjēgēkkēnadēyen tandē!»†

⁶ Amma kērma Isa soloma aman ngalwoye waduwa ngalwoyēn tabbaccēgēnadēyero waljēnadē gai, kida tiro tinadē ye ngalwo.

⁷ Awoa ca aman burwoyē* awima tilan maujēna baworo walyēnoa, dalil aman kēnyindiye laaa maduyē bawo.

⁸ Amma Ala jamanjuro ayau gēnajiye: «Akko sa cēde, jama Israyilayē-a jama Yahudayē-a aman bēřin ndēmmiye,» yēno Kēmandēye,

⁹ «aman duwon kaariyanja-a yim tayia mukkoyn takke lardu Masarren tuluwukkēnalan ndēmmiyenadē-a camun gēni. Kēla amanniyēn dasaanni nangaro, wu ye tayiro kiskēkkēni,» yēno Kēmandēye.

¹⁰ «Akko aman ngawo yim aniyēn jama Israyilayē-a ndēmmiyedē,» yēno Kēmandēye, «wadawani hangalnjarō yakkēkki, karwunja yēn ruwunēkki. Alanjarō wallēkki, tayi ye jamaniro waljai.

¹¹ Wunduma kamanjuro bi kēraminjuro “Kēmandēa none!” cēne alamjiwawo, gananja tamiya kuraro kudero tayi samma wua nosai nangaro.

¹² Jirenambunja njunonēkki, biwuwanja ye gadero tangēkkiwawo,† yēno.

¹³ Aman bēřin wuldunjudē, burwoyedēa dinaro kalakcēna. Koro awo duwon dina ye, sanju kojēna yedē, baworo waldunju karēnjēna.

9

Na darajaa cidiye-a sameye-a

¹ Aman burwoyedēn wadawa Alaro ambēttuwuyē-a na darajaa cidiye-a mbeji.

² Awoa leima ketando, curo ngimnju burwoyē tiro na darajaa canidēyēn fatēladē-a tewurdē-a burodi sadaayēdē-a mbeji.

³ Ngawo juwa kēnyindiye dēn ngim kēnyindiye tiro na jaurō darajaa cani mbeji,

⁴ nadēn kaaji njakkoram dinarredē-a sanduwu amanne tiyinjū samma dinarlan jakkadadē-a mbeji. Curo sanduwudēyēn kalwo dinarre curōn kēmbō tiro man* canidēa-a ka Nawi Harunayē fēre cakkēnadē-a allowa amandēyedē-a mbeji,

⁵ samēnju yēn malaiyawa daraja Alayē na gērgadunju fastuyēdēa kaudi fēfedonjāyēn jakcai mbeji. Kērmadēro dama mana ani sammaa fal fallo bayinduyē bawo.

† 8:5 8.5 NL 25.40 * 8:7 8.7 aman burwoye - Aman cayēdē. † 8:12 8.8-12 Iri 31.31-34 * 9:4 9.4 man - Kēmbō samelan isēnadē.

⁶ Awo ani ngai dabbargadadē, řimanna nasha burwoyedēro kullum ngasaye kidanja cadī,

⁷ amma nasha kēnyindiyyedēro řiman kura runju saan fallo ngayi, koro bu bawoa ngayiwawo, bu duwon kēlanju-a biwuwa jamaye nodunambunjan cadēna-a nangaro cuwudidē.

⁸ Ruhu Alaye ngainin sa leima burwoye kua yaye mbejidē, jawal na jaurō darajaayedē koro yaye isanodēnniro farakko fēleyeno.

⁹ Adē misal jaman kuyero, awoa sadaa-a bu fida-aa řimanna cadidē rakcane karwu ambēttuwumayedēa kalkallo kalakcawawo.

¹⁰ Tayidē wadawa tiyiye, kēmbō-a kēnja-a kasala jiri jiri-aa wujana, har awo samma bērinno waljiro gēnaada.

¹¹ Amma Almasiwu fēledēgēna, wotte řiman kura awo ngēla ngēla isanaye. Curo leima duwon mukkon gēni tēdandēna, maananju alaktu adēye gēni, leima burwoyedēro kura-a tayir-a wodayero koje

¹² tilo lonno na jaurō darajaadēro ngaye bu dal so, kēna soyen gēni, bunjuyen merudu sawisoye kimowo.

¹³ Ai, bu dal so, dalo soye-a buwu kēna karwudi wargadaye kēla tayirnam-buwuyen jējērgadaa-a tiyi kambe tayir gēnidēa tayirro kalakcawo walyenoa,

¹⁴ balle bu Almasiwuye, ti duwon Ruhu sawisoyen awima waada bawoan Alaro kēlanju cinadē, karwundea kida karmo kudoman tulji, ngainin andi ye Ala Kēndēgaimaro kida yiddiye.

¹⁵ Adē nangaro Almasiwudēma soloma aman bērinne wo. Am bowowadadē wadu warasa sawisoyea cawandi, dalilnjudē karmonju tayia biwuwa duwon kēla aman burwoyen cadēnadēlan merujēna nangaro.

¹⁶ Lamar aman warasayedē, sai aman diomadē bawojēnaro tabbattiyiya duwon,

¹⁷ aman warasayedē karmo bawoa, kēnduwonju bawo, dalilnjudē aman diomadē ronjuamaa aman warasayedē dunonju bawo nangaro.

¹⁸ Adē nangaro aman burwoyedēma bu bawoan ndēptēnni.

¹⁹ Nawi Musa, ngawo wada Attauraye fi yayea jama sammaro wuljēgēnayan, bu kēna so, dal soye ingi-a wulu kime-a kēska tēngēri isop canī-an kundenno ngoje kitawu kēlanju-a jama samma-aro jējērjiye

²⁰ tayiro: «Bu adē aman duwon Ala nayiro ronoworo wulnjaanadēa tabbacciyi,»† yeno.

²¹ Jiri adēgainin leimadē-a kalwowa ambēttuwuye samma-aro budēa jējēryeyeno.

²² Kēla Attaurayen awo ngēwua bulan tayirro kalakcai, koro bu fida bawoa, gawara bawo.

Bu fida Almasiwuye

²³ Adē nangaro, kaudi awowa samēn dasaanayedēa bu fida anilan tayirro kalaktu wajipcānadē, dole awowa samēye kēlanjadē bu fida ania kojanalan tayirro waljai.

²⁴ Awoa Almasiwu na darajaa mukko kamben tēdēna, wotte kaudi awo jireyero gēni, amma samedēmaro kērgawo, kēma fuwu Alayen andi nangaro fēleduworo.

²⁵ Koro samero ngawonjudē, kēlanjua ngēwuro bu fidaro njoro gēni kērgawo, jiri řiman kura saa fi yaye bu kaanju gēnian na darajaaro ngayidē gai.

²⁶ Adēgairo walyenoa, dole tēn alaktu duniayen sai ngēwuro bone caiya, amma akko tilo lonno njeroram jamannen kēlanjua laya dionjulan biwudēa baworo dioro fēledēgēna.

²⁷ Jiri kam fallo nuiro kadargada, koro ngawo adēyen sai sharadē gai,

† 9:20 9.20 NL 24.8

²⁸ ngainin Almasiwu ye kəlanjua biwu am ngəwuye ngoduro fallo cina, koro fuwun walde kənyindiyero biwu nangaro gəni, am tia gangadaaro gurejaidəro njəkkawo kudoro fəlediyi.

10

¹ Attauradə awo ngəla ngəla fuwun isaidəye camuno jireye gəni, kaudinja bas nangaro, təmmaro rakce bu fidanju kullum saa fi yaye cadidəyen am ambəttuwuro karənjaidəa kalkallo kalakciwawo.

² Adə gənia, ca ambəttuwuwudə tilo lonnin tayirro walyeraa, biwuwanja gadero takcannidə, bu fida ania dio koldəna, gəna?

³ Amma bu fida anin saa fi yaye taktu biwuwaye mbeji.

⁴ Awoa bu dalowa-a dalla-ayen biwuwa cindudə təmmaro yojiwawo.

⁵ Adə nangaro duniaro kəndenjun Almasiwuye Alaro: «Bu fida so, sadaa so raammi, amma wuro tiyi dabbarseyem.

⁶ Laya rəməssəo wargada bi bu fida biwu nangaro karwunəm cəraanni.

⁷ Daji wuye: “Alani, akko rawonəm dioro kadikko, kitawulan kəlanin ruwuwadadə gai,” yekko.»†

⁸ Tiye: «Bu fida so, sadaa so, laya wargada so, bu fida biwu nangaro so raammi bi ardinəmmi,» wuljənaye ngawon, wotte awo kəla Attaurayen tədīdə,

⁹ koro walde: «Akko rawonəm dioro kadikko,» cəna. Awo kənyindiyedəa kokturo burwoyedəa cinji.

¹⁰ Koro rawo Alayen andi sadaa tiyi Isa Almasiwuyen tilo lonno tayirro walliyena.

¹¹ Riman fi yaye yim nguson daada kidanju bu fida təmmaro rakcane biwuwa cinjaiwawodəa cədiya cədi,

¹² amma Almasiwudə, ngawo bu fida biwuwa nangaro tilo lonno har abadaro cədənayen, kəmboram Alayen napkeno,

¹³ koro kua adən fuwun kəladowanjua si gənaduramnjuro cadiro gureji.

¹⁴ Awoa sadaa falnin am tayirro waljaidəa sawisoro kalkallo cədəna.

¹⁵ Ruhū Alayedə ye andiro kəla adəyen sheda saddi. Tiye:

¹⁶ «Akko aman ngawo yim aniyen tayi-a ndəmmyiedə, yeno Kəmandeye, wadawani karwunjaro yakkəkki, hangalnja yen ruwunəkki,»† wuljənaye ngawon,

¹⁷ koro walde: «Biwuwanja-a nandiwinja-aa gadero tangəkkiwawo.»†

¹⁸ Gawara aniye tədənadə, sadaa biwu nangaro gadero tədiwawo.

SĒMO KASTA-A KARWURO DUNO NJO-A

¹⁹ To, kəramiya, bu Isayen jawal duwon ridu bawoaro na jauro darajaaro ngawoyedəa fandiyaena,

²⁰ wotte jawal bərin ro fandoye juwayen maananju tiyinjuyen andiro fərəmsaana,

²¹ koro rīman kura fuwuma jama Alaye yea taiyena.

²² Adə nangaro karwu tiloan, kambərse tartippan, karwu ye bulan jəjərjane hal diwin tayirdənalalan, tiyi ye ingi tayir tuljənalalan karənniyo!

²³ Ti wadu ngojənadə amannadəro, njasarai təmandeyedəa dunoaro taiyo,

²⁴ koro kattendero kissiyiyo, kərawo-a kida ngəla ngəla-a dioro kowəriiniyo!

²⁵ Bare ada am laaye gairo captundedəa kolliyende, amma kattendero duno yiyo, masammanno yimdə* karəndu cədi ruwidəro.

²⁶ Awoa nodu jiredəyeya fandiyaena ngawon rawonden biwu diyeyə, bu fida biwuwa nangaro gadero bawo,

²⁷ sai wowom jauro riduye ye, kannu jau kəladowa Alayeyə juwui ye guredu.

† 10:7 10.5-7 Jaw 40.6-8 † 10:16 10.16 Iri 31.33 † 10:17 10.17 Iri 31.34 * 10:25 10.25 yimdə - Kiyama.

²⁸ Kam Attaura Nawi Musayea wajənamadə kəla mana shedama yindi bi yakkuyen kanjimari cuwandənnin nui.

²⁹ To, kam Tada Alayea ruje bu amanne tiyen tayirro waljənadəa tayir gəniro ngoje Ruhu serredəa rajənamadə, wowom jiri fi todəa nandiwin kojəna tiro gənajagaiya jussənarə təmanuw?

³⁰ Awoa ti duwon: «Wowom gənaduwudə kakke, wuma rəmbəkki,»† koro: «Kəmande jamanjua sharaji,»† cənnadəa noniyena.

³¹ Mukko Ala Kəndəgaimayero ngawodə awo jauro riduye.

³² Jaman caye, sa duwon ngawo karwundo wassənayen bone yawe lawala kuralan nedduwwadəa tangowo,

³³ sa laan fuwu jamayen curo rudu-a basari-ayen dəgawwa, sa laan koro am tayiro adəgai caddənarə kəldəgəwwa.

³⁴ Awoa kosowua njunonuwwa, kəndando mowo ye karwukəjialan kasadduwwa, nayi kəlando kənda tia kojəna ye, sawisoro tussi ye tawwadəa nonuwwa nangaro.

³⁵ To, adə nangaro bare tabbattuwundodəa kolluwwi, tin mukowa jauro fanduwu.

³⁶ Nettulan mərədundoa, ngainin, awo Ala cəraanadəa diwwaye ngawon, awo waduro ngojənadəa fanduwu.

³⁷ «Gana jəm cədiya, ti fuwun isimadə tussiwawo isi.

³⁸ Koro jiremanidə kambərsəyən roa dəgai, amma ngaworo waldia, roni kəjinju fanjiwawo.»†

³⁹ Andidə tayi ngaworo waldane faccagaidəye gəni, tayi kambərsəlan njəkkawo cawandidəye.

11

Kambərse

¹ Kambərsədə, tima awo təmadənadəa tabbatto ngodu, awowa taruiwawodəa tartippo kasattu.

² Tilan kaariyande sheda ngəla Alayen cawandəna.

³ Kambərsəlan andi ye dunia mana Alayen alaktəna, wotte awo turuidə awo turuiwawolan tədənarə asuyeyiye.

⁴ Kambərsəlan Nawi Haabila sadaa duwon Kaabilayədəa kojənaa Alaro kikkudo. Kambərsənju nangaro tia jiremaro ngojane sheda ngəla kiwando, Ala kənjonjudəa ardijənadəro. Koro ti nunama, kambərsənju nangaro koro yaye mana cədi.*

⁵ Kambərsənju nangaro Nawi Idərisa bare karmo curunniro tia samero sapkera, daji tuwandənni, Ala tia sapcəna nangaro. Awoa kawu saptunjudəro, Ala tia ardijənarə shedajana.

⁶ Kambərse bawoan ardidu Alayea fandodə yojiwawo, awoa kam Alaa karənjidə dole Ala mbeji ye, maduwunjuro mukowa ci yedəa kasacco.

⁷ Kambərsəlan Nawi Nuhu sa Ala tiro kəla awowa kua yaye taruiwawoyen gala cinadən Ala ridalan am fannjuyea njəkkaworo maara dabbaryeno. Ngainin duniaro wowom gənajayiye warasama nanjire duwon kambərsəlan tuwandidəyero walyeno.

⁸ Kambərsəlan Nawi Ibrahim, sa Ala tia na warasajidəro leduro bowojənadən, Alaa giya, koro na lejimaa nojənni yaye, leyeno.

⁹ Kambərsəlan cidi wadudəyelan sikudo gai napkeno, koro curo leimawayen Isaku-a Yakuba-a rokko warasawu wadu faldəyeman kasarga,

¹⁰ awoa bəрни fərdua duwon kurdumanju-a tandomanju-a Ala wodəa karwunju gureji.

† 10:30 10.30 SK 32.35 † 10:30 10.30 SK 32.36 † 10:38 10.37-38 Hab 2.3-4 * 11:4 11.4 *kambərsənju nangaro koro yaye mana cədi* - Nawi Haabila nuna yaye, kambərsəyən awo Ala cəraanadəa cəde sheda ngəla na Alayen kiwando. Ngainin shedanju mana saddi.

11 Kambørselan Saratu kəlanju, ti duwon cambiwawo ye, jauro kəmurjojəna yedə, kaduwu cuwandiro walyeno, dalilnjudə ti wadu ngojənadəa amannaro ngojəna nangaro.

12 Adə nangaro kam fallen, ti koro nuna gai, kaduwu sillowuwa sameye ngəwu gai, koro sim cidi kesa ci tekuyen komdiwawo gai kesambo.

13 Am ani samma awo wadudəye cawandənnin kambərsenjəa sanuna, amma awodəa kuruwuyen carune kəji fanjana ye, tayi kəlanja dunian kusotto-a sikudo-aro kasaccana ye.

14 Awoa am ngai manajaidə lardu gade kaanja majairo fəlejai.

15 Lardu koljanadəa takcairo walyenoa, ca dama walduye cawandəna,

16 amma cuju adəyero lardu ngalwo, wotte sameyero karwunja casakkəna. Adə nangaro Aladə tia Alanjalan bowojaidəa nangujiwawo, awoa tayiro bərni laa dabbarjəgəna.

17 Kambørselan Nawi Ibrahim, sa Ala tia jarapcənadən, Isakua bu fidaro kaino. Ti wadudəa cuwandənadə tadanju tok tilodəa cina,

18 ti duwon kəlanjun Alaye: «Am Isakuyen tasambidəmaa kaduwunəmlan bowojai,»† cənnadə.

19 Ibrahimdə na Alayen kənduwo am karmolaman sangoye mbejiro təmayeno, koro misal gainin tadanjudəa ngainin kiwando.

20 Kambørselan Isaku Yakuba-a Yesawu-aro kəla awowa fuwun isaiyen barga dəpkeyeno.

21 Kambørselan Yakuba sa no cədidən ci kanjuyero njutkadaan Alaro ambəcciye tada Isuwuye fi yayero barga dəpkeyeno.

22 Kambørselan Isuwu kawunju njero cədidən kəla luwo Israyilawuyen jandeje wada kəla sillawanjuyen kaino.

23 Kambørselan, sa Nawi Musa tambənadən, yanju-a bawanju-a tia shawaro carune wada maiyedəa rijannin kəndawu yakkuro tia gərayera.

24 Kambørselan Nawi Musa sa wurajənadən tia tada fero Fira'aunayelan bowojaidəa waje

25 kəji fanda biwuye tussiwawo yayero jama Alaye-a rokko bone nja kəreyeno.

26 Simnju mukowadəro fijəgəna nangaro, rudu duwon kəla Almasiwuyen canadəa arsiyi Masarrero tamanna woro ngoyeno.

27 Kambørselan gərgadu maiye rijənnin Masarnin kiluwo, koro ti turuiwawodəa curuna gairo dunoaro dayeno.

28 Kambørselan sala Burodi Yis bawoadə-a bu jəjərdadə-a kido, bare siduwuma tadawa karunjadəa lejənniro.

29 Kambørselan jamadə Bərəm Maliyayedəa cidi ngamdu gai rejane koyera, amma Masarwu ngai dio mayeranniya, tayia ingi giwo.

30 Kambərse nangaro jamadə kawu tulurro bərni Jerikoyea dirijanaye ngawon, garu Jerikoyedə wurgada.

31 Kambørselan Rahab jawardə sisiduwudəa kəlewan kapcəgəna, ganambuwa-a rokko sidəgənni.

32 To, awi koro wulləkki? Ca mana kəla Gidiyon, Barak, Samson, Japta, Mai Dauda, Samaila, nawiya soyen dikkənaa, dama fandəkkiwawo.

33 Kambørselan tayidə larduwaa kəriwun gewo, shara kamgera, waduwaa kewando, ci ngambayea jakkera,

34 kənduwo kannuyea samgeyera, timi kashagarrero kayera, dunonambunjan dunoaro walyera, kəriwun nankwa kedo, kəwuwa kəriwuye larduwa gadeyea duyera.

† 11:18 11.18 Bad 21.12

³⁵ Kamuwa amnja sanuna karmolan roaro cijanadæa tayiro kalakkera. Am laa ajawu kura kesa, karmolan cija ro ngalwo cawandoro afu fando wayera.

³⁶ Laa yero rudu fælejagane kirwon jajaryera, koro tayia særgalan tujane kosoro kesakko.

³⁷ Tayiro dongur kauye gægæpkeyera, tayia yindiro kamgera, kashagarlan roro keyeso, karawi dimiye-a kaniye-a luwadaa fofomgera, lambi-a jæktu-an kasarga, tayia basaryera.

³⁸ Duniadæma tayia roduro tinni, kalangasa so, kau kuruwu so, kul kauye so, bælaa cidiye solan bambaramgera.

³⁹ Tayi ani samma kambærsenjajen sheda ngæla cawandæna, amma awo Ala tayiro waduro ngojægænadæa cawandænni,

⁴⁰ Ala andiro awo laa ngalwo dabbarsaana nangaro, ngainin andi bawolan naptu kalkaldæa najagaiwawo.

12

Isa kambærsendeye færdunju ye, kalkaldumanju ye

¹ Adæ nangaro, shedawu kada kadami andia dirisane kælsanadæ, andi ye takkal samma-a biwu budulan andia sadai-a waniyo, nettulan ngæræm andiro gænasaanadæa diyo,

² simnde Isa tima kambærsendeye færdunju ye, kalkaldumanju yedæro figæiyo, ti duwon karwukæji fuwunjun gænada nangaro kæska karmoyedæa necce nangunjudæa awimaro ngojænnin kæmboram kuris kærmaiye Alayen napcænadæ.

Bare tæma kolluwwi!

³ Bare yimbaruwe tæma kolluwwi, ti duwon mukko biwuwuyen nankælado canadæa tangowo.

⁴ Mældundo kæla biwuyen koro yaye har bundo fiduro cadænni.

⁵ Koro mana duno njoma nayiro tadawa gairo njaddænadæa ngessuwwa: «Tadani, bare njærgæro Kæmandeye kæskero ngonæmmi, koro niro njækkadiya, bare tæma kollæmmi.

⁶ Awoa Kæmande kam cæraanadæa cærgæri, koro kam fi yaye tadanjuro cæmoyidæa kowoji.»†

⁷ Njærgærodæa neddowo, Ala tadawanju gairo njadai. Tada fi gæle bawanju tia cærgæriwawodæ?

⁸ Njærgæro duwon wundu yaye tilan nuwanjuadæ nandon bawoa, nayidæ tadawa gæni, ngæriwuwa.

⁹ Koro bawawande sasambænaye andia cærgærsane tayia bærsæmmiyenadæ, balle Bawa ruhuwayedæro daunde kolgæiye ro fandiye, gæna?

¹⁰ Tayidæ andia kawu ganaro jiri ngælaro caruna gainin cærgærsana, amma Ala faidandero cærgærsai, nuwande nantayirnjun fandiyo.

¹¹ Njærgæro samma sanjun kæji gæni, kutturo turui, amma ngawo adæyen tayi tilan alamgadadæye nuwanjadæ nanlewa so, nanjire so.

¹² Adæ nangaro mukkondu cæmbaræna-a ngurumngurumndo duno bawoa-a dunoaro dewo.†

¹³ Koro sindoro jawal cækko yiddowo, ngainin ngurdiyidæ jau fanjiwawo, cujunjuro ngaji.

Bare ser Alayea wanuwwi!

¹⁴ Am samma-a naptu nanlewaye dio-a nantayir-a manowo, awoa nantayirdæ bawoa, wunduma Kæmandea curuiwawo.

† 12:6 12.5-6 Kar 3.11-12 † 12:12 12.12 Ish 35.3

¹⁵ Hangal gənanowo, bare wundumaro ser Alaye fando tiyerənni, bare karwukutta fima cije suwolje tilan am kada tayir gəniro waljanni,

¹⁶ bare wunduma kənjənama bi tayirnambuma Yesawu gairo waljənni, ti duwon masəna tiloro warasanju nankaruye cəladənədə.

¹⁷ Nonuwwadə gai, darye, sa bargadəa warasaduro mayenniya, tia wayera. Simaloan majima, dama təmduye cuwandənni.

¹⁸ Nayidə awo rakce lediro gəni kadiw,* bi kannu jau fit so, duwu cələm pət so, nurnambu so, keyera kura so,

¹⁹ nuktu kangadiye so, kowo manaye so, kowo duwon am fanjane bare tayiro mana tərgannirowo lowoanədə.

²⁰ Ai, wowom adəa rakcane mərjanni: «Ləmanma kau kuruwudəa lejia, dongur kauye gəgəptalan roro ceyesi,»†

²¹ koro awo fəledənədə jaumaro riduye, har Nawi Musaye: «Karwukam sədane lolokki,»† yeno.

²² Amma nayidə kau kuruwu Siyonnero, wotte bərni Ala Kəndəgaimaye, Jerujalem sameyero isuwwa, koro malaiyawa kada kadami-a ngəməri-a

²³ cammo jama karuye cunja samelan ruwuwadadə-a Ala alkali am sammaye-a ruhuwa am jirewuye kalkallo kalaktana-a

²⁴ na Isa soloma aman bərinne-a bu jəjərgada duwon bu Haabilayea faidan kojənədə-aro isuwwa.†

²⁵ Hangal gənanowo, ti mana cədidəa bare wanuwwi. Tayi duwon ti dunian səmonja kassənamaa wajənədə kajanni adə, ti samelan səmonde kassənamadəa waniyea, ndayin gəle kaniye?

²⁶ Sadən kowonju cididəa jəjəkkeno, amma kərma wadu ngoje: «Fallo koro cidi runjumaa gəni, same yea jəjəngəkki,»† cənna.

²⁷ Mana adə: «Fallo koro,» maananjudə awowa jəjəkkadadəa baworo dio, wotte awowa alakkada, ngainin awowa jəjəktaiwawodə dasayi.

²⁸ Adə nangaro, kərmai jəjəktiawo fandiyeədə, Alaa wuseniyo, jiri ardijidən jauru darajaa-a ridua-alan tiro ambətkəiyo,

²⁹ «awoa Alandedə kannu juwui-a kal wo.»†

13

Kida na Alayen ardiyada

¹ Kərawo nanyaayanen dəgaiwo.

² Bare kusottowaa sosadu kolluwwi, adəa diolan am laa nojannin malaiyawaa fannjan casaana.

³ Am kosolan dasaanadəa tangowo, nayi ye tayi-a rokko kosolan dəgawwa gairo, koro am basardanədə yea tangowo, nayi ye basari yawwa gairo.

⁴ Larusadəro wundu yaye daraja co, koro bare wunduma aman larusaye juwunni, Ala janewu-a kənjənawu-aro shara cəddi nangaro.

⁵ Hal kunguna rawoyero kadənowo, kəla awo tawwayen danowo, awoa Ala kəlanjuye: «Təmmaro nia kolnjəkkiwawo, təmmaro nia wanjəkkiwawo,»† yeno.

⁶ Adə nangaro ridu bawoaro andiye: «Kəmandədə tima banamani wo, awima rikkiwawo. Kamdə awi wuro səddi?»† niye.

* **12:18 12.18** *nayidə awo rakce lediro gəni kadiw* - Kannu, duwu, keyera, kangadi, kowo. Awo riduye ani shedawa aman caye, wotte aman wadaye; NL 19-20 mane. Awo kəji kəjidə shedawa aman bərinne, wotte aman serre; aya 22-24 mane. † **12:20 12.20** NL 19.12-13 † **12:21 12.21** SK 9.19 † **12:24 12.24** *na Isa soloma aman bərinnero isuwwa* - Kawuri kəjidə isəna nangaro, ridu gadero bawo. † **12:26 12.26** Hag 2.6 † **12:29 12.29** SK 4.24 † **13:5 13.5** SK 31.6 † **13:6 13.6** Jaw 118.6-7

⁷ Fuwuwundo nayiro mana Alaye wulnjaanadæa tangowo. Njeroram naptunjaye wunowo, kambærsenja gaiwo.

⁸ Isa Almasiwudæ bikka ye, ku ye, har abadaro faldiwawo.

⁹ Bare kolluwe alamdu gade jiri jiri nayia jawallan njattuluwunni. Karwudæ kæmbo bosolan gæni, serlan dunoajima ngæla wo. Ai, ada kæmbosoyedæ am duwon tayia jagaimasodæro faidajagaiwawo.

¹⁰ Andidæ laya duwaduram taiyena, tayi duwon leima Ala-a tadoramnin kida cadidæ amari tia boye cadanni.

¹¹ Læmanna duwon rïman kura bunja fije na jauru darajaadæro biwu nangaro cuwudidæ, danja ngawo bælayen kannun warjai.

¹² Adæ nangaro Isa ye jamadæa bunju kælänjuyen tayirro kalakturo ngawo bælayen* bone kiano.

¹³ To, luwiyo tia ngawo bælayen nagæiyo, rudu canadæa yaiyo.

¹⁴ Awoa dunia adæn bæрни har sawisoro dægai taiyende, amma bæрни fuwun isidæa maniye.

¹⁵ Adæ nangaro tiyen Alaro sadaa njungoroye sawisoro yiddiyo, wotte cinden cunju kasaddiyo, tiro daraja yiyo.

¹⁶ Bare nanngæla-a nankære-a dio kolluwwi, sadaa jiri aniye Ala kæjinja fanji.

¹⁷ Fuwuwundoro dau kolgænowo, tayia gaiwo, am tayia cawori gairo rondo cæriwi. Karwu kæjia cado, njæmjajalan gæni, adæ nayiro faidanjagaiwawo nangaro.

¹⁸ Andiro moduwa saddowo. Karwunden sariwu bawoa noniyena, naptunde samman kalkal dio rayiye.

¹⁹ Nayia lowonjakki, duwan nandoro waldække isækkiro moduwa dewo.

LEWA DARYEYE

²⁰ Ala nanlewaye, ti duwon bu aman sawisoyen Kæmande Isa Sæni Kura dimiyayedæa karmolan cæsangænadæ,

²¹ rawonju deworo nayia awo ngæla sammalan dabbarnja, koro andilan awo tiro ardiduye Isa Almasiwuyen cæddo. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

²² Kæramiya, nayia lowonjakki, mana karwuro duno njoye adæa kasaddowo, nayiro kalma ganan ruwunjagakkæna nangaro.

²³ Nonowo, kæraminde Timotia kosolan koljana. Tussænnin isia, ti-a rokko nayia njaruiye.

²⁴ Fuwuwundo samma-a muminna samma-aa lewanowo. Kæramiyande lardu Italiyayedæ nayia lewanjai.

²⁵ Ser Alaye nayi sammalan dæga!

* 13:12 13.12 ngawo bælayen - Deya Jerujalæmben.

YAKUBA
Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro
tatargaadaro ruwujəgənədə
Badiduram

Yakuba, ti yaana Isa Almasiwuye, wotiya adəa alama saa mewu wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, tiro Yakuba Jirema cani, ti ye fuwuwu jama Isaa gawu bəni Jerujalembe falnja. Wotiya adəa jama Alaye larduwa kərdiyayero tatargaadaro ruwuyeyeno. Curodən gala so, səmo kasta so kəla kambərse-a kəndəgai Isaa gamaye-ayen tayiro kiddo.

Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro
tatargaadaro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yakuba wolodi Alaye-a Kəma Isa Almasiwuye-adə jiriya mewun yindin duniaro tatargaadadəro: Salam!

Kambərse-a nanrashidu-a

² Kəramiyani, bone jiri jiri nayia njawandiya, awo jairo karwukəjiyero ngonowo,

³ awoa rijaptu kambərsendoyədə njasakke nedduwiro nonuwwa.

⁴ Amma nettudə kidanju cotto cədo, ngainin awima maunjannin wuranuwe kalkallo walluwi.

⁵ To, kamndo laa nanrashidu tia maujənaro walyenoa, Ala duwon jəkkadənnin am sammaro nanjaijaalan cimadəa cuworo, koro tiro ci.

⁶ Amma kambərselan shekku cakkənnin cuworo, awoa shekkumadə təmbari tekuye karuwaye kanji kanjiro təmbaljiyi-a camun.

⁷ Kam adə bare na Kəmandeyen awo laa cuwandiro təmajənni,

⁸ ti kam hangal yindia, awo cədi samman na tilon dəganni.

Talaa-a gariwu-a

⁹ Kərami talaadə darajanjudəro* awulo juwo,

¹⁰ ti gariwudə ye nangunjudəro awulo juwo, fəre kajimbe gai baworo walji nangaro.

¹¹ Awoa kəngal kannunjua jau fit culuwe kajim ngamji, fərenju ye rimje fidi, nanshawanju ye baworo walji. Jiri adəgainin gariwudə ye dawu kəndonjuyen baworo walji.

Rijaptu-a jaraptu-a

¹² Barganju kam curo jaraptuyen neccidə, awoa tia jarapcane nasardiya, ariawu roye† cuwandi, ariawu duwon Ala am tia caraanaro ci cəne wadu ngojənədə.

¹³ Bare wunduma sa jarawaye tia ngojiya, «Ala wua jaramso,» wuljənni, awoa Ala awo diwilan jaraptiwawo, koro ti kəlanju wundumaa jarapciwawo.

¹⁴ Amma kam fi yaye mangarnju tia cədane jambajiya, jarapti.

¹⁵ Daji mangardə curo ngojiya, biwu cambi, koro biwudə ye wurajiya, karmo cuwudi.

¹⁶ Kəramiyani njaraakkənaso, bare wunduma nayia jambanjanni!

¹⁷ Kənjo ngəla so, kalkal so samma samən na Ala Bawa nur alaktumayen jəpci, ti duwon faldiwawo ye, nanjun kaudi suworduma bawo yedə.

* **1:9 1.9** darajanjudəro - Ala tia jajakcəna nangaro. † **1:12 1.12** ariawu roye - Amari na Alayen sawisoro dəgaye.

¹⁸ Rawonjuman Ala andi nema burwoye alaktunju sammaye gairo walliyoro, andia mana jireyen sesambo.

Mana Alaye fandu-a ga-a

¹⁹ Kɛramiyani njaraakkɛnaso, adɛa asunowo: Wundu yaye fanduro doiro waljo, bare duwan manajɛnni ye, gɛrgajɛnni ye,

²⁰ awoa gɛrgadu kamedɛ nanjire Alayea cuwudiwawo.

²¹ Adɛ nangaro awo waada so, diwi so sammaa wanowo, mana Ala karwundoro cakkɛnadɛa rokura bawoalan mowowo, nanjun kɛnduwo nayia njɛkkawoyea.

²² Bare kɛlando jambanuwe mana Alayea kɛrɛnduwu basso walluwwi, tia gawuro wallowo!

²³ Awoa kam laa manadɛa kɛrɛnji duwon jɛgaiwawoa, ti kam fɛkkanju kudɛramlan curuna-a camun.

²⁴ Fɛkkanju cure saptiyama, alama fɛkkanjuyedɛa ngessi.

²⁵ Amma kam duwon wada kalkal nankam kɛlaye fandoyedɛa kɛla hangallayen cure tilan dɛgai, koro awo fanjɛnaa ngessiwawo amma kɛndo ngɛla cɛdidɛ, tima kam awo cɛdi samman bargaro waljidɛ wo.

²⁶ Kam laa ti adinma cɛni duwon cinju rojiwawoa, karwunju jambajɛna, koro adinnju ye de sul.

²⁷ Adin jireye-a awo waada bawoa-a Ala Bawande ardiɛnadɛ: ngɛniya-a kamuwa kwa faccaanaa-aro jɛktunjan kistuwu ye, jarawa duniayero kadu ye.

2

Sɛmo kasta kɛla amba gayirduyen

¹ Kɛramiyani, Kɛmande Isa Almasiwu darajamaa mɛrsanuwwadɛ, bare amba gayirnuwwi!

² Misallo kam laa kulum dinarre-a kajɛmu shawa-aa cammonodoro ngayi, koro kam laa talaa ye kajɛmu dina kadawua ngayiro walyenoa,

³ kam kajɛmu jauro shawaadɛa ruwe tiro: «Are na adɛn ngɛlaro namme!» nuwi, amma ti talaadɛro: «Na todɛn dane!» bi «Cidin namme!» nuwia,

⁴ kattendon gayirnuwe sharawu niadiwiaro walluwwa, gɛna?

⁵ Kɛramiyani njaraakkɛnaso, fannowo, Ala am dunialan talaawadɛa kambɛrselan gariwuro waljaro, koro nodonju bargaa am tia caraanaro ci cɛnnadɛa warasajaro kɛrejɛna, gɛna?

⁶ Amma nayidɛ talaadɛa runuwwa. Gariwuwama gɛna basarnjane shararambo njasadidɛ wo?

⁷ Koro tayima cu darajaa* tilan bowonjaidɛa bassaidɛ wo, mare?

⁸ Wada nodo bargaa Alaye kitawulan ruwuwada: «Kɛmaskinɛmba kɛlanɛm gairo raye,»† cɛnnadɛa gawia, jauro ngɛla!

⁹ Amma amba gayirnuwia, biwu diwi, koro wadadɛ nayia ganambuuro wowom-njai.

¹⁰ Wundu duwon wada Alaye sammaa jɛgane falnin taljɛnadɛ sammaa jɛganni-a kal wo.

¹¹ Awoa ti duwon «Bare kɛnjɛna dimmi,»† cɛnnadɛ koro walde: «Bare wundumaa yɛjɛmmi,»† yeno. To, kɛnjɛna dimbawo yaye, amma kam yɛjɛmmaa, wada ganambumaro wallɛmma.

¹² Adɛ nangaro manando-a kidando-aa am duwon tayia wada nankam kɛlaye fandoyelan sharajaidɛ gairo dewo!

* 2:7 2.7 cu darajaa - Almasiwu. † 2:8 2.8 Lew 19.18 † 2:11 2.11 NL 20.14; SK 5.18 † 2:11 2.11 NL 20.13; SK 5.17

13 Awoa kanjimari bawoalan kam njunojiwawomadæa sharajai, amma kanji-maridæma wowombo kura wo.

Kambørse-a kændo ngæla-a

14 Kæramiyani, kam laa kambørsenjua cæni duwon kændonjun fælejiwawoa, awi faidanju wo? Kambørsenju tia cækkayi wa?

15 Misallo kærami laa kongwa bi kamu jakturam ye bawoa, kæmbo kun barinne ye bawoaro walyenoa,

16 koro kamndo laaye tiro: «Kælewan lene! Ala jakturam-a kæmbo-a njo!» cæni duwon mæradu tiyinjuye galjiwawoa, awi faidanju wo?

17 Jiri adægainin kambørse kændonju bawoadæ nuna.

18 Waneye kam laaye: «Ni kambørsenæmba, wu ye kændonia,» cæni. Kambørsenæm kændo bawoa wuro fælesægæne, wu ye kambørseni kændonin fælenjægækki.

19 Ala tiloro kasaddæmmadæ, ngæla dimma. Sedannama kasaccane riduro lolojai.

20 Ni hangal bawoa, kambørse kændonju bawoadæ faida baworo† isanonjagaiya, raam?

21 Nawî Ibrahim kaarindedæ, sa tadanju Isakua kæla laya duwaduramben sadaaro cinadæn, kændonjun gæna Ala tia jiremaro ngoyeno?

22 Rui, kambørse kændonju-a rokko kidajana, koro kændolan kambørsedæ kalkallo waljæna.

23 Ngaima awo kitawulan ruwuwadadæ wakkajæna: «Nawî Ibrahim Alaa mærsajæna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno,»† koro tia amanma Alayelan bowoyera.

24 Nonowo, kambørse runjun gæni, kændolan Ala kamba jiremaro ngoji.

25 Jiri adægainin Rahab jawardæ ye, sa kadunowudæa cæsaye jawal gadeyen salamje lejanadæn, kændonjun gæna Ala tia jiremaro ngoyeno?

26 Awoa tiyi sindu bawoa nunadæ gai, kambørse kændo bawoadæ ye nuna.

3

Tælam roda

1 Kæramiyani, bare ngæwundo malæmbaro waljanni, andi malæmbadæa nanjau kojænalalan sharasairo nonuwwa.

2 Awoa andi samma fudu kadan talliye. Kam laa mananjun tæmmaro taljiwawoa, ti kalkallo waljæna, koro rakce tiyinju samma yea roji.

3 Færra awo rayiyena cadoro cinjaro rijam yakkiyeya, tiyinja samma yea yakkiye kanji rayiyenadæro lejai.

4 Koro maarawa ingiye ye ruiwo. Tayidæ jauro kura duwon, karuwa dunoa tayia tæmbalji yaye, maaramadæ kæriduram tængæriman na cæraanaro kæriji.

5 Jiri adægainin tælamdæ ye awo jauro tængæri, amma awulonju jauro kura!

Koro jiri kannu tængæri dær kuraro kannu cættaidæa ruiwo.

6 Tælamdæ kannu! Dawu nashawa tiyindeyen tima færdû jirenambu jiri fiye yaye wo. Tiyi sammaa bannaji, ro sammaro kannu cættai, koro færdunjalan kannu jaanamaye kærga.

7 Awoa adamgæna bundi so, ngudo so, læman nganjîn gærdama so, alau ingiye so jiri fi yaye rakce roji, har tayia rojæna,

8 amma wunduma rakce tælamba rojiwawo! Tidæ awo diwi tæmmaro gæm napciwawo, sum karmoyen cap cæmbærgæna.

9 Tilan Kæmande Bawadæa yungoriye, koro tilan am camuno Alayen alakkadaa baskuniye.

10 Ci tilodæman njungoro-a baskudu-adæ caluwi. Kæramiyani, adæ wajipcænni.

† 2:20 2.20 *faida bawo* - Ruwuwa mukkiye kureyedæye laanja faida bawo cani, laa ye nuna cani. † 2:23 2.23 Bad 15.6

¹¹ Sim ingiye bɛlaa falnin ingi kɛji-a cɛm-a fiji wa?

¹² Kɛramiyani, ya tarmuye rakce jaitun cakki wa? Ra, ya inabbe tarmu cakki wa? Sim ingi mandamanda ye rakce ingi kɛji fijiwawo.

Nanrashidu Alaye

¹³ Wundundo nanrashidu-a hangal-aa wo? Kɛndɛgai ngɛlalan kɛndonju rokura bawo nanrashidulan isidɛa fɛlejo!

¹⁴ Amma karwundon nandɛri jau-a kɛla rawo-a mennaa, bare awulo buwin jiredɛa wanuwe kattuwu kammuwwi.

¹⁵ Adɛ nanrashidu samelan jɛpcɛna gɛni, tidɛ duniaye, hal adamgɛnaye, Kɛladodɛye.

¹⁶ Na duwon nandɛri-a kɛla rawo-a dasaanadɛ, hangalsango-a kɛndo diwi jiri jiri-a ye mbeji.

¹⁷ Amma nanrashidu sameyedɛ burwon tayir, daji nanlewa kudoma, rokura bawoa, solo rawoma, jauru kanjimarima ye, serma ye, gayirdu bawoa, nanmɛnafɛk bawoa.

¹⁸ Nonowo, am nanlewa cawude nanlewan canadimadɛ nema nanjireye kalajai.

4

Sawa duniayedɛ kɛlado Alaye

¹ Awi lawala so, kambiwu so kattendoro cuwudi? Mɛradundo diwiso karwundolan mɛldaidɛman gɛna isai?

² Awo laa raawwa duwon fanduwawoa, kam yejuwi. Koro awo laa mangarnuwwa duwon ranguwe fanduwawoa, kattendon kambiwu diwi ye, mɛlduwi ye. Alaa koruwwi nangaro fanduwawo.

³ Koruwi duwon fanduwawo, mɛradundo diwiso galduro niadiwin koruwi nangaro.

⁴ Nayi kɛnjɛnamaso, nansawa duniayedɛ nankɛlado Alayero nonuwwi wa? Adɛ nangaro wundu duwon sawa duniayero waldu cɛraanamadɛ kɛlanjua kɛlado Alayero kalakci.

⁵ Ra, dalil bawoalan kitawuye: «Ruhunju karwundero cakkɛnadɛro kemi kasacciwawo,» cɛnna gɛna tɛmanuw?

⁶ Amma Ala na kojɛnaro ser ci. Adɛmaro kitawuye: «Aladɛ rokurawua wajɛna, amma rokuranambuwuro sernju fɛlejiyi,»[†] cɛnna.

⁷ Adɛ nangaro Alaro dau kolgɛnowo, Yiwulissa wanowo, nayin kuruwunno cɛgase leji.

⁸ Alaa karɛnnowo, ti ye nayia karɛnnjai. Nayi biwumaso, mukkondo kida biwuyen tallowo. Nayi curo yindiaso, karwundo tayirro kalangowo.

⁹ Karwukutta dewo, jajenowo, yirowo. Kasusundoa solan fallowo, karwukɛjindoa karwukuttaro kalangowo.

¹⁰ Fuwu Kɛmandeyen rokura bawoaro wallowo, ti ye nayia jajannjai.

Kɛlandoa sharawu am gadeyero ngodu

¹¹ Kɛramiya, bare kattendon adɛlamduwwi! Kam duwon kɛraminjua adɛlamji bi sharajidɛ wadadɛmaa adɛlamje sharaji. Koro wadadɛa sharanɛmia, ni wada gama gɛni, sharamanjuro wallɛmi.

¹² Ala wada njoma ye, sharama yedɛ tilo, ti duwon nanjun kɛnduwo njɛkkawoye-a siduwuye-a mbeji. Amma nidɛ, ni wundu duwon kamanɛmba sharanɛmidɛ?

Awulo bo

¹³ To, fannowo nayi duwon: «Ku bi bari bɛrni laaro leniye saa fallo nadɛn nammiye sawur diye riwa fandiye,» nuwidɛ.

[†] 4:6 4.6 Kar 3.34

¹⁴ Awo baŕi wakkajima nonuwwi. Rondodə awi? Nayidə bandəgəne fəledəne jəm cədiya, baworo waljidə gai.

¹⁵ Cujudəro: «Kəmande kasaccia, dəgaiye adə-a todə-aa diye,» wuldudə nayiro wajimnjaana.

¹⁶ Amma akko kəla rokurandoyen awulo buwi, awulo bo jiri adəgai samma jauro diwi.

¹⁷ Nonowo, kam ngəla dio nojəna duwon cədənımədə biwu cədəna.

5

Səmo kasta gariwuwaro

¹ Nayi gariwuso, fannowo, bone nayia njawandi nangaro yirowo, burwu yakkowo!

² Arsiyindo ye bannadəna, kajəmundu ye kanambe juwuna,

³ karendo dinarre-a riwullaye-a yero diwuram cijəgəna, koro diwuramnja naptu shedaye njadde kannu gai tiyindo juwui. Jaman daryeye adəman arsiyi cammuwwa!

⁴ Akko ngənəwuram duwon kidawu kulondo kalajanaro njo wanuwwadə kəlandon so cədi, koro so kalawuyedə səmo Kəmande Martawamayedəro ngaana.

⁵ Dunialan curo larasu-a kəji fanda-ayen dəgawwa. Yim duwayero karwundoa kaisuaro diwwa.

⁶ Jiremaa sharanuwe yejuwwa. Kambiwunjaiwawo.

Kanadi ta

⁷ Adə nangaro, kəramiya, har kənde Kəmayero kanadi taiwo! Akko baremadə nema tamanna kanadılan gureji, har dəlawu burwoye-a daryeye-a cuwandiro.

⁸ Nayi ye kanadi taiwo, karwundoro duno yakkowo, kənde Kəmayedə del karənjəna nangaro.

⁹ Kəramiya, bare kəla kamandoyen so diwwi. Adə gənia, Ala nayia sharanjai. Akko sharamadə cinnalan daada!

¹⁰ Kəramiya, nawiya cu Kəmandeyen manajanadəa misal bone nja-a kanadi tayero ngonowo.

¹¹ Akko am curo boneyen neccanadəa bargaaro ngoniye. Kanadi Nawi Ayubayedə yea fannuwwa, koro awo Kəmande tiro daryeramnin cəddənədə yea ruwwa. Awoa Kəmandedə njunoduma ye, kanjimarima ye.

¹² Awi yayero burwonno, kəramiyani, bare kansi buwwi, cu sameyen kal, bi cidiyen kal, bi awo gadeyen kal. Ngəlanjudə «Aaa,» bi «A'a,» wullowo. Adə gənia, shara njadai.

Alaa koro

¹³ Kamndo laa bone cai wa? Alaa cuworo. Laa ye kəji fanji wa? Aiya njungoroye yejo.

¹⁴ Kamndo laa dondi wa? Amwurawa jama Alayea bowojo isa cu Kəmayen kəlanjuro kəndawu jaitunne fijagaiaro tiro moduwa caddo.

¹⁵ Moduwa kambəseyedə kam dondidəa isangajiye Kəma tia cəsangi. Koro biwu cədənaro walyenoa, gawara cuwandi.

¹⁶ Adə nangaro biwundo amandoro wulgənowo, moduwa amandoro yiddowo, ngainin nganuwi. Moduwa kam jiremayedə jauro kənduwoa.

¹⁷ Nawi Iliyadə kam andi gai, koro bare ingi cudurənniro Alaa tai dajə lowoyenniya, cididəlan saa yakku kəndawu arakkuaro ingi cudurənni.

¹⁸ Koro walde Alaa lowoyenniya, samelan ingi cudure cidi ye nemanju kekko.

¹⁹ Kəramiyani, kamndo laa jawal jireye kolje kamanju tia jawallo kalakce cakkiya,

²⁰ adəa nonowo: Kam duwon biwumaa jawallo kalakce cakkənamadə ronju karmolan cəkkaana, koro biwu kada jakcəna.

1 BITURUS

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Biturus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Lardu Asiyayedəro ku Tirki cani. Bone casaidə nangaro, Biturus ruwuje tayiro Isaa gawudə dunia adən sikudowadəro nanjan bone njadə ajap bawo yeno. Kənduwonja ye bawo, nanjirenja ye bawo, amma bone kawu ganaro casanaye ngawon, Ala kəlanju tayia isadunoajiyi, tayi ye darajanju sawisoyen dasayi.

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Biturus kəngayam Isa Almasiwuyedə sikudowa kəreyada lardu Fantusse-a Galatiyaye-a Kafadokiyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-aro* tatargaadaro,

² wotte nayi duwon Ala Bawadə caman nayia nonjana ye, Ruhunjuyen nayia jirewuro njadəna ye, Isa Almasiwua gaiwo jəjərduwu bunjuyelan tayirro walloworo kərenjana yedəro: Ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Təma roa

³ Bargaa Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye! Kanjimərinju kuradəro karmolan cidu Isa Almasiwuyen andia sasakke bərinno təma roa laaro tambiyena.

⁴ Təma roadə tima warasa njəpciwawo ye, tayir gəniro waljiwawo ye, koro rimjiwawo ye, nayi nangaro samelan gənaada wo,

⁵ nayi duwon kənduwu Alaye kambərsəyən nayia njəriwe nayiro njəkkawo jaman daryeyen fəlediyiro dabbargaadaa njaddidə.

⁶ Kəla awo aniyen, kərma kawu ganaro jarapta jiri jiri karwukutta fannuwi yaye, karwundo tai daje kəjjəna.

⁷ Dalil jarapta aniyedə, tima kambərsəndo tabbatto culuworo. Dinardə awo sidiyi yaye, tia kannun jarapcai, amma kambərsəndodə dinarra tamanlan kojəna, koro yim fəleduwu Isa Almasiwuyen† njungoro-a daraja-a bərsəm-a cuwudi.

⁸ Tia ruwwi yaye, raawwa, kərma tia ruwwawo yaye, mərsanuwwa, koro karwukəji dama bawo wuldumaro yojiwawo ye fannuwi,

⁹ awoa leduwuram kambərsəndoye, wotte njəkkawo rondoyedəa fanduwi.

¹⁰ Njəkkawo adə, nawiya duwon kəla ser kaandoro waljidəyən manajanadə kəla tiyen majane hangallayen kekeworo.

¹¹ Ruhu Almasiwuye tayilan dəganadə kuren kəla bone Almasiwuye-a daraja ngawonjun jəgaidə-ayen manajəna, daji nawiya adə kəla wundu-a jaman jiri fi-ayen manajənədəa cacaworəna.

¹² Ase, tayi kəlanjaro gəni, nayiro kida njaddənarə asuyera. Kərma Ruhu Alaye samən juwajanadəyən kawuri kəji adəa nayi yero wulnjaana, kawuri duwon malaiyawa tia noduro majaidə.

Kəndəgai tayir

* **1:1 1.1** lardu Fantusse-a Galatiyaye-a Kafadokiyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-a - Kəryeya Rombe kureye. Tayidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyən kasarga. † **1:7 1.7** yim fəleduwu Isa Almasiwuyen - Kiyama.

¹³ Adə nangaro hangaldənowo, kəlando riwowo ser duwon yim Isa Almasiwu fəlediyiya njadidəro təmando təgəmbə yakkowo.

¹⁴ Tadawa kəngaimaso gai, mangar diwi caye sa nodunambuyen dəgawwadəa wanowo,

¹⁵ amma ti nayia bowonjanadə tayirdə gai, nayi ye kəndəgaindo samman tayirro wallowo,

¹⁶ dalilnjudə kitawulan ruwuwada: «Wu tayir nangaro, tayirro wallowo!»†

¹⁷ Ti duwon gayirjiwawolan kida wunduye yayea sharajidəa Bawalan bowonuwia, Ala ridalan kəndəgaindo nansikudoyedəa dewo.

¹⁸ Nonuwwa, naptundo bowu kaariyandon warasanuwwadəlan merungera, amma riwulla so, dinar so njəpcaiye gəni,

¹⁹ bu Almasiwuyen, wotte bu darajaa tama balo so, awo waada so bawoaye gaiyen.

²⁰ Kawu dunia alaktiro Ala tia kədarjəna, amma jaman daryeye adən nayi nangaro fəledəgəna.

²¹ Tiyen nayidə Ala duwon tia karmolan cəsange tiro daraja cinadəa kasadduwwa. Ngainin kambərsendo-a təmando-a Alalan kərga.

²² Jiredəa gawe amandoa nanmənafək bawoalan raworo kəlando tayirnuwwadə, kattendon karwu tiloan jauro tərawowo,

²³ bərinno tambuwwa nangaro. Tambondodə, kasuni njəpcimalan gəni, njəpciwawolan, wotte mana Alaye roa sawisoro dəgaidəyelan.

²⁴ Awoa:

*«Adamgəna samma kajim gai,
darajanju samma ye fəre kajimbe-a camun.*

Kajimdə ngamji, fəredə ye curi,

²⁵ *amma mana Alaye sawisoro dəgai.»†*

Mana adə tima kawuři kəji nayiro wulnjaanadə wo.

2

Jama tayir Alaye

¹ Adə nangaro niadiwi samma-a jirenambu samma-a nanmənafək-a nandəri-a yarsəm samma-a kollowo,

² timal tambo bərinna gai kiam jireye jalla wotte mana Alaye jauro rawowo, ngainin njəkkawondon wuranuwi,

³ ser Kəmayedəa ngəlaro tambuwwaro walyenoa.

⁴ Na Kəmayero arowo, ti duwon kau roa ambe wajana, amma na Alayen kəreyada-a bərsəmgada-adə.

⁵ Nayi kəlandoma kauwa roa gai tayilan fado Ruhuye cadandi, riwana tayirro wallowo sadaa Ruhuye duwon Ala Isa Almasiwuyen ardijidəa yiddoworo.

⁶ Awoa kitawulan tabbatkaada: «Akko Siyonnin kau masammanne kəreyada bərsəmba gənanəkki, kam tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

⁷ Nayi kambərsendoadə, nandon kau adə bərsəmba, amma na kambərsenambuwudəyen: «Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo,»†

⁸ koro: «Kau talduye ye, takkalduma yedə.»† Manadəa jaanni nangaro tayiro kadargaadadə gai taljana.

† 1:16 1.16 Lew 11.44-45; 19.2 † 1:25 1.24-25 Ish 40.6-8 † 2:6 2.6 Ish 28.16 † 2:7 2.7 Jaw 118.22 † 2:8 2.8 Ish 8.14

⁹ Amma nayidə kabila kəreyada, kəwu řimanna Mai Kuraye, jiri tayir, jama Alayero walluwwa. Ngainin kəndo kənduwoa ti duwon nayia duwulan luwowo nurnju ajabbaro ngawoworo bowonjanadəyedəa wulluwi.

¹⁰ Calan nayidə jama tilo gəni, amma kərma jama Alaye, calan njunonjanni, amma kərma njunonjana.

Kənduwowuro dau kolduwi

¹¹ Kərawowuni, nayi kusottowa-a sikudowa-adə, nayia lowonjakki, mangar tiyiye nayiro kəriwu njakkadidəa wanowo!

¹² Dawu kərdiyayen kəndəgai ngəla dewo, ngainin nayia diwi diowu gai adəlamnjaison, kəndondo ngələdəa carune yim Kəma walde isiya, Alaro daraja cadı.

¹³ Kəma nangaro kənduwoma adamgənaye fi yayero dau kolgənowo, mai yen kal, ti fuwumadəro,

¹⁴ gomnawaso yen kal, maidə tayia diwi diowuro wowom gənaduwuro, koro ngəla diowu yea jajakturo cunodənadəro.

¹⁵ Rawo Alayedə tima ngəla diolan hangalnambuwuro mananja nanjayilledəa dapkəwi.

¹⁶ Kambe gairo dəgaiwo, amma kəreawa Alaye gai bare nankam kəlayendodən faidaduwe nankələdo gəranuwwi.

¹⁷ Am sammaro daraja yowo, jama kəramiyayedəa rawowo, Alaa rinowo, mairo daraja yowo!

Misal bone nja Almasiwuye

¹⁸ Wolodiya, Ala rida samman bando ngimbaro dau kolgənowo, tayi ngəla-a rokura bawoa-a runjaro gəni, tayi diwi yero.

¹⁹ Hal Alaye nangaro, bone jussənni yame nettudə na Alayen ardiyada.

²⁰ Biwu diwe nayia bannjane nedduwiya, awi jajaktuye diw? Amma ngəla diwe bone yawe nedduwiya, adə na Alayen ardiyada.

²¹ Almasiwu nayi nangaro bone canadəro, nayi yea adəmaro bowongera. Awoa nayiro misal kolnjaana, nayi ye sinjua gaiworo,

²² ti duwon biwu ye cədənni, jirenambu ye cinjun tuwandənnidə.†

²³ Tia rarayeranniya, radu kalakcənni, bone kianniya, wusajənni, shara jire kamdumadəro kəlanju kaino.

²⁴ Ti kəlanju biwuwande tiyinjun kəla kəskadəyen ngoyeno, andi biwuro nuiyenedə nanjirero dəgaiyoro. Lorunjuman ngayew.

²⁵ Calan nayidə dimiya gai fattəgəwwa, amma kərma na ti Sənindo ye, rondoro Kistuwuma yedəyero walduwwa.

3

Kwawa-a kamuwa-a

¹ Jiri adəgainin kamuwa, kwawandoro dau kolgənowo, laanja manadəa jagaiwaworo walyenoa, mana bawoalan kəndəgai kamuwanjayen jawallo ngasayi,

² kəndəgaindo bərsəmba-a tayir-adəa carui nangaro.

³ Bare kawarando kəla japta so, kare dinarre-a kajəmu shawa-a njakko so deyan turuiro waljənni,

⁴ amma hal gəraada karwuye so, nanshawa dinjiwawo wotte ruhu rokura bawoa ye, hangal bowadaa ye soro waljo, adə na Alayen jauru tamanna.

⁵ Ngainin kure kamuwa tayir təmanja Alaro casakkənadə kawara cade kwawanjaro dau kolyeyera,

† 2:22 2.22 Ish 53.9

⁶ jiri Saratu Nawi Ibrahimba jəgane tia kəmanjulan bowojənadə gai. Awo ngəla diwia, koro ridu fima kolluwe nayia njadannia, nayi ye ferowanjuro walluwi.

⁷ Kwawa, jiri adəgainin naptundo nanrokkoyedəa nanrashidun dewo, kamuwan-doye dunonja kaandoa najəgənnidəro, tayiro daraja yowo, kənjo serra ro saw-isoyedəa kallo warasanuwi nangaro. Ngainin moduwa diondo daptuwuro kanuwi.

Kəla nanjireyen bone nja

⁸ Daryerambo, nayi samma hangal tiloa-a njunodua-a kərawo nanyaanayea-a kanjimaria-a rokura bawoa-aro wallowo,

⁹ bare diwia diwilan bi radua radulan rəmbuwwi, cuju adəyero barga warasanoworo barga dəpkənowo, adəa dioro nayia bowonjanadəro.

¹⁰ Awoa:

*«Kam naptu kəji mada so, kawu ngəla kuro so cəraanamadə,
təlamnjua diwiro kajo, cinju ye bare jirenambu wuljənniro rojo,*

¹¹ diwilan təmjo ngəla cədo, nanlewa majo tia kadujo,

*¹² Kəmandeye simnjudə jirewua curui, səmonju ye moduwanja kərənji,
amma fəkka Kəmandeyedə diwi diowua wajəna.»†*

¹³ To, kasaduaro ngəla dio rawowuro walluwia, wundu gəle nayia basarnjai?

¹⁴ Amma kəla nanjireyen bone yawiro walyenoa, bargando. Bare tayia rinuwwi bi karwundo kuttajənni,†

¹⁵ amma karwundon Almasiwua Kəmandero bərsəmmowo. Dalil təma nayin dəganadəye njaworiya, jaawu njoro kullum dabbargadaro wallowo,

¹⁶ adə yaye rokuranambu-a daraja-alan dewo, karwundo ye nayia səriwunjaiwawolan dəga, ngainin am kəla kəndəgaindo ngəla Almasiwulan diwidəyen adəlamnjaiya, yarsəmnjadəro nangu tayia cədai.

¹⁷ Rawo Alayero walyenoa, diwi diolan yayero ngəla diolan bone njadə ngalwo.

¹⁸ Biwuwa nangaro Almasiwu ti jiremadə jirenambuwuro tilo lonno bone kiano, na Alayero andia* sawudoro. Kanji tiyiyen tia roro ceyesəna, amma kanji Ruhuyen roaro casangəna,

¹⁹ Ruhudəlan leje ruhuwa jakkadadəro kawuri wulyeyeno,

²⁰ tayi calan ganambuwudə. Sadən, jaman Nawi Nuhuyen maaradəa cadandi duwon, Ala kanadialan gurejəna. Maaradəlan am gana, wotte am wusku ingiyen njəkkawo kewando.

²¹ Ingi adə alama kasalaye, wotte tiyilan kadawu tuluwo gəni, karwu səriwu bawoalan Alaro jaawu njo. Kasala adə karmolan cidu Isa Almasiwuyen kərma nayia njakkayi.

²² Almasiwudə samero leje kəmboram Alayen kərga, koro malaiyawa so, kənduwowa so, kərmai so cidijanuro casakkəna.

4

Hal Almasiwuye ngodu

¹ Adə nangaro, Almasiwu tiyilan bone canadə, nayi ye halnjudəa ngonowo, dalilnjudə kam tiyilan bone canadə biwu-a faidana,

² ngainin kəndəgainju dunialan gapcənadə mangar tiyiyero gəni, rawo Alayero dəgai.

† 3:12 3.10-12 Jaw 34.12-16 † 3:14 3.14 Ish 8.12 * 3:18 3.18 andia - Ruwuwa mukkoje kureyedəye laanja andia cani, laa ye nayia cani.

³ Rawo kərdiyaye calan diwe nanjane so, mangar so, sagarandu so, kəlarıwonambu so, nancurocuroma so, sənəm ga waada solan dəgawwadə cədəna.

⁴ Koro nayidə gannuwe halkutta ci bawo adəlan tayiro kəldəgəwwidəa ajarpəne nayia raranjai,

⁵ amma ti duwon am roa-a sanuna-aa sharaduro dabbardənədə kəla adəyen tayia cuwori.

⁶ Dalil adəyeman kawuri kəjidə am sanuna yero wuldəgəna, kəla adamgənəyen tayia tiyilan sharajai yaye, kəla Alayen Ruhulan roa dasayi.

⁷ Njeroram awo sammaye karənjəna, adə nangaro moduwa dioro am hangal kəjia-a kəla řiwowu-aro wallowo.

⁸ Awi yayero burwonno kattendon kasaduro kərawo fəledənowo, awoa kərawodə biwu kada jakci.

⁹ Mana kuttu diwwin amandoa sosanowo,

¹⁰ wundundo yaye kənjo laa cuwandənədə, kistuwuwu ngəla kənjo jiri jiri ser Alaye gai tilan faidaduwalan amandoro nanwolodi yiddowo.

¹¹ Kam laa mana cədia, kawuri Alaye wulduma gairo cədo, kam laa nanwolodi cədia, duno Ala cilan cədo. Ngainin awo samman Isa Almasiwuyen Alaa congori. Tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

Bone nja Isaa gawuye

¹² Kərawowuni, bare bone jau nayia rijapturo njawandənədəa ajammuwwi, awo ajabba laa wakkanjaanədə gai,

¹³ amma Almasiwuro kəldəgəwe bonenju yawidəro kəji fannowo, sa darajanju fəlediyi, kəji dama bawo fannoworo.

¹⁴ Cu Almasiwuye nangaro nayia raranjaia, bargando, Ruhu Alaye darajaadə nayin napcidəro.

¹⁵ Bare wundundoma kamceji, bi barwu, bi diwi dioma, bi awo tia casakkənnirowo ngawoma gairo bone canni.

¹⁶ Amma kam laa ti kərısta nangaro bone caia, bare nangu fanjənni, amma cu adə nangaro Alaro daraja co.

¹⁷ Sa jama Alayero burwon shara njəddoyədə cədəna, koro nanden badijia, awi gəle njeroram am kawuri kəji Alaye jaannidəye wo?

¹⁸ Koro:

«*Jiremadə kiaddin njəkkawo cuwandia, awi gəle ganambuma-a biwuma-aa cuwandi?*»†

¹⁹ Adə nangaro am rawo Alaye kəlan bone casaidə ngəla cado ronjaa mukko Alaktuma amannayero casakko.

5

Jama Alayero kistuwu

¹ Wu amwurawaye kamanja ye, bone nja Almasiwuye shedama ye, daraja fuwun fəledilan nuwania yedə, amwurawa curondon dasaanədəro duno yikki:

² Bəri Alaye nandon dəganədəa newowo, amma dole gairo gəni, rawondon Ala cəraanədə gairo tayiro kiskənowo, koro riwa cukkowona boro gəni, kasadualan.

³ Bare tayi mukondoro casakkənədəa radduwwi, amma bəridəro misallo wallowo,

⁴ daji Səni Kuradə fəlediyi, ariawu darajaye dinjiwawo fanduwı.

⁵ Jiri adəgainin nayi jairowadə amwurawadəro dau kolgənowo. Nayi samma kattendon wolodi gai rokuranambu lunowo, awoa:

† 4:18 4.18 Kar 11.31

«Aladə rokurawua wajəna,
amma rokurambuwuro sernju fəlejiyi.»[†]

⁶ Adə nangaro, sa jussənan nayia njasangoro, cidiya mukko dunoa Alayen rokura bawoaro wallowo,

⁷ suwolndo sammaa tiro yakkowo, nayiro kisinjagai nangaro.

⁸ Kəlando riwowo, faadaro dəgaiwo! Yiwulis kəladondodə ngam nukci gai dadaji, kam njundoye maji.

⁹ Kambərselan dunoaro danowo, bare tiro dama kolgəwwi. Nonowo, kəramiyando dunialan bone animaa casai.

¹⁰ Ala serma kəlanju, ti duwon Almasiwulan nayia darajanju sawisoyen dəgaiworo bowonjanadə, bone kawu ganaro yawwaye ngawon, nayia kalkallo njadi ye, tabbanjagai ye, isadunoanjagai ye, koro kolnjane yuruwwawo ye.

¹¹ Tiro har abadaro kənduwo tio! Amin.

Lewa daryeye

¹² Mukko Silas kərami amannaro ngokkənədəyen kalmawa ganan ruwunjagakke kowoři njadəkke mana adə ser Alaye jireyero tabbanjagakkəna. Serdəlan dunoaro danowo!

¹³ Jama Isaa gawu kəreyada bəрни Babilayen* dasaanadə tadani Markusnin kundenno lewanjai.

¹⁴ Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Nanlewa nayi Almasiwulan dəgawwa sammalan dəga.

[†] 5:5 5.5 Kar 3.34 * 5:13 5.13 bəрни Babilaye - Misal bəрни Rombe. Jiri jama Israyilayedə kuren bəрни Babilaye nangaro bone jauro jau casanadə gai, jama Isaa gawudə ye bəрни Rombe nangaro bone jauro jau casai.

2 BITURUS

Wotiya kënyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujægänadä Badiduram

Biturus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adäa tayiro tussänni ngawo wotiyanju burwoyeya ruwujægänayen ruwuyeyeno. Sadän ti kosolan bërni Romben, koro karmonju karënjäna. Wundusoro wotiya adäa ruwujægäna wuljënni, amma tiye tayiro hangal gänaja bare malamba kattuwuye-a alamdunja-a kërënjanni yeno. Cujudëro dunoaro daja, jaman yeskada adän nodu jireye Alayedäa jaa yeno.

Wotiya kënyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujægänadä

Lewa

¹ Wuma Siman Biturus wolodi-a këngayam-a Isa Almasiwuyedä am duwon nanjire Isa Almasiwu Alande-a Njëkkayimande-ayen kambërse kaande gai bërsämba cawandänadëro:

² Nodu Alaye-a Isa Këmandeye-ayen ser-a nanlewa-a nayin ngëwuja!

Isaa gawuye bowodunja-a karedunja-a

³ Barga nodu ti duwon andia darajanju-a nanngëlanju-ayen bowosanadëyen, Ala kënduwonjun awo duwon ro-a nanmumin-aro wajipcägäna sammaa sadäna.

⁴ Koro darajanju-a nanngëlanju-adän andiro waduwa bërsämba-a jauru kura-a ngosaana. Waduwadä nayia njasakke njëptu duwon mangar diwi duniaro cuwudänadëro kanuwe hal Alayen nuwando fanduwi.

⁵ Adäma nangaro kowëri ngëlaro dewo kambërsendoro nanngëla yirgaiwo, nanngëladëro ilmu,

⁶ ilmudëro këläriwo, këläriwodëro nettu, nettudëro nanmumin,

⁷ nanmumindëro naptu nanyaanaye, naptu nanyaanayedëro këräwo yirgaiwo.

⁸ Awoa awo ani nandon mbeji tasargaia, nayia njasakke nodu Këmande Isa Almasiwuyen naptu bowuye dio-a faida bawoaro waldu-aro kanuwi.

⁹ Amma kam duwon awo ani tia maujanadä kambu, kuruwu curuiwawo, biwuwanju cayelan tayirro waljänadäa ngessäna.

¹⁰ Adä nangaro, këramiya, kowërinowo bowodundo-a keredundo-aa tabbatkënowo, awo ania diwiya, tëmmaro talluwwawo.

¹¹ Ngainin Isa Almasiwu Këmande ye, Njëkkayimande yedäye nodonju bargaa sawisoyedëro amari farakko ngawoye fanduwi.

¹² Adä nangaro, awo ania nonuwwa ye, jire mowuwwadän tabbatkëwwa yaye, kullum nayiro isataktuwuro nia ngokkëna.

¹³ Naptuni samma këndëgairam adän nayia isatannjagakkiya, kuronin jussäna.

¹⁴ Ai, Këmande Isa Almasiwu isanosägänadä gai, këndëgairammi adäa tussiwawo kollakki.

¹⁵ Koro kowëri dikke ranguwe ngawo dunia adäa kollëkkänayen sawi yaye awo ania tanguwi.

Daraja Almasiwuye-a mana nawinawi-a

¹⁶ Sa kënduwo-a kënde-a Këmande Isa Almasiwuye isanonjagaiyenadän, nyari nangan tädänaso gëni giyaiye, amma simndeman martawanjudäa kiruiye.

¹⁷ Sa Isa bərsəm-a daraja-aa Ala Bawadəyən cuwandənadən,* kowo laa Daraja Martawaadəyən ise: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Tima karwuni jauro kəjjuwo,» yeno.

¹⁸ Kowo samən isənədəa andi kəlande Isa-a rokko kəla kau kuruwu tayirdəyən fanniyəna.

¹⁹ Adəa kojənarə mana nawinawidəa tabbatto taiyena. Har kawu dunia waje sillowu fajarre† karwundolan culuwiro, manadəa fatəla na duwua wassi gai hangallayən gawiya, jauro ngəla.

²⁰ Burwo sallammin adəa nonowo, mana nawinawi kitawulan ruwuwada fima fisardu raayi kambero waljiwawo,

²¹ mana nawinawi fima ngalte rawo kamben isənni nangaro, amma Ruhu Alayə amba simojiye cu Alayən mana kedo.

2

Nawiya-a maləmba-a kattuwuyə

¹ Kuren dawu jama Israyilayedəyən nawiya kattuwuyə ye caluwuna, maləmba kattuwuyə dawundon caluwidə gai. Maləmba ani asərlan alamdu siduwu kudoma cawudi, har Kəma tayia merujənədəa angərjane duwan kəlanjaro siduwu gərjagai.

² Am ngəwu nanjanenjaə jaane tayi nangaro jawal jireyedəa bassai.

³ Mangarnjan mana kəjin jambanjai. Tən kuren wowomnja lawu gəni, siduwunja ye tussiwawo.

⁴ To, Ala malaiyawa biwu cadənaə koljənni, tayia kannu jaanamayero gəpciye kawu yim sharayero sərɡalan tuje duwuro kekko.

⁵ Koro dunia kureye yea koljənni, sa ingi tufanaye jaman ganambuwuyədəro cuwudənadən Nawi Nuhu nanjire mawodumadə-a kam tulur-a rokko kəriwo.

⁶ Koro bərnə Sodombe-a Gomorre-adə yea buwuro kalakce shara siduwuyə cədde awo ganambuwuro fuwun wakkajiyidəa misallo kiddo,

⁷ amma Nawi Lutu jirema duwon kəla kəndəgai nanjane turumasoyən karwunju bannadənədəa kikkawo.

⁸ Ai, jirema adə dawunjan dəgane yim nguson kəla kəndonja diwi curuna ye, fanjəna yedəyən karwunju jiremadəa basarji kərga.

⁹ To, ngairo walyenoa, Kəmande muminnaə curo jaraptayən njəkkawo ye nojəna, am diwia yim kiyamaa sharaduro rodu ye nojəna,

¹⁰ masammanno am mərədunja kadawualan curo kənjənayən dasaana ye, kənduwowuro rudu gənajagai ye.

Rokurawu kəla kibbua ani ridu bawoalan darajamasoa bassai,

¹¹ amma malaiyawadə, tayia duno-a kənduwo-alan kojana yaye, fuwu Kəmandeyən wowom bastuyə tayiro gənajagaiwawo.

¹² Amma am ani ləmanna hangal bawoa tame siduwuro tasambəna-a camun, awo asujanni bassai. Koro tayi ye ləmannadə gai sidagai,

¹³ jiri am gadea basarjanadə gai, tayi yea basarjai. Kəlarəwonambu kausulan diodə kuronjan awo kəji fandaye. Tayidə turno so, awo waada so, nayi-a rokko jawune casaiya, jambanjadəye kəjinju fanjai.

¹⁴ Simnja sawiso kəla kənjənayən, biwu koljaiwawo, am kambərsenja duno bawoaa cadai, karwunja mangarlan alamgada. Tayidə tadawa baskuwada!

¹⁵ Jawal jireyən caluwe faccagane jawal Balaam tada Beyorraə jaana. Balaamdə alwasi jirenambuyə cəraana,

* **1:17 1.17** sa Isa bərsəm-a daraja-aa Ala Bawadəyən cuwandənadən - Sa Isa darajanju Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aro fəlejəgənədə. Mat 17.1-13; Mar 9.2-13; Luk 9.28-36 mane. † **1:19 1.19** sillowu fajarre - Isa Almasiwu. Tidə karwu jama Isaa gawuyə wastuma. WY 22.16 mane.

¹⁶ amma ayaunjudəro tiro cakkadəna, koronju mana cədiwawo kowo kamben manaje nanjori nawidəyero dapkeyeno.

¹⁷ Am ani sim ingiye ngamgada gai, tayidə fofou karuwaye cadəna gai, duwu cələm pət tayiro gənaada.

¹⁸ Mana bowu rokuraye cade am duwon kəndəgai jambayenin kiaddin fərəstagaidəa mangar tiyiye so, nanjane soyen cadai.

¹⁹ Tayiro wadu nankam kəlaye fandoye ngojaana, amma tayi kəlanjama kareawa siduwuye, awoa kam awo tia nasarjidəye kareanju wo.

²⁰ Koro nodu Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayima yedəyen kadawu duniayero kajana duwon, waldane kadawu duniaye adəro kəlanja casakkia, tayilan nasardaia, naptunjadə cayemaa kojənarə kuttaji.

²¹ Jawal jireyedəa nojanalan wada tayir tayiro caddənədəa ga wadudəroa, jawaldəa ngaltema nojannima tayiro ngalwo.

²² Ai, awo karau jireye wuljənədə tayiro wakkajəgəna: «Kəri ye justunjuro waldəna,† alade kasaljana ye walde curo gajawayen fərwardəna.»

3

Wadu kənde Isa Almasiwuye

¹ Kərawowuni, kərma wotiya kənyindiye adəa ruwunjagakki. Tayi yindi samman karwundon taktu ngəla deworo nayiro isatannjakki,

² mana nawiya tayir kuren wuljanədə ye, wada Kəmande Njəkkayimədə ci kəngayamba nanjuro isanayen cinadə yea tangowo.

³ Burwo sallammin adəa nonowo, jaman daryeyen rudu gənaduwwumasə rudunjaa isane mangarnja diwi jagai.

⁴ Tayiye: «Isa isi cəne wadu ngojənədə, nda ti? Tən kaariyande ro carəmbənayen, awo samma badiduram alaktu duniayen tədi gai fuwu gərji,» cani.

⁵ Amma nonjin awo anilan suwadai: Kuren same ye mbeji, dunia ye mana Alayen ingilan kiluwo ye, ingiyen tədo ye,

⁶ koro ingi adəma dunia cayədəa ləpce sijuwo.

⁷ Mana faldəman koro same-a cidi-a kərmayədə kannuro gənaada, wotte yim sharaye-a siduwu ganambuwwuye-aro gənaada.

⁸ Amma kərawowuni, bare awo fal adəa ngessuwwi, yim fal na Kəmandeyen kərwu dəwu gai, koro kərwu dəwu ye yim fal gai.

⁹ Kəmande awo cədi cəne wadu ngojənədəa dioro nangərgədi bawoa, am laa nangərgədi ngojaidə gai, amma kanjindon kanadia, kam falma facciyiya, cəraanni, amma am samma tuwaro isaiya, kirawo.

¹⁰ Adə yaye yim Kəmandeyədə barwu gai isi, yim adən nuktu kuran same baworo walji, awo duwon tilan same-a cidi-a cadandənədə ye kannu jau fit warje juwui, koro cidi-a awo kəladən tədəna-a samma baworo waljai.

¹¹ Awo ani samma ngai sidagaidə, naptu jiri fi gəle wajimnjaana wo? Kəndəgai nantayirre so, nanmuminne so dewo,

¹² kənde yim Alayədəa gurenowo, yakkowo duwan iso, yim duwon ti nangaro same kannun wardi, koro kannu jau fit awo tilan same-a cidi-a cadandəna sijiyidə.

¹³ Amma kəla wadunjudəyen same bərin-a cidi bərin-a na duwon nanjire dəganədəa gureniye.

¹⁴ Adə nangaro, kərawowuni, awo ania gurenuwidə, Ala nayia kadawu so, awo waada so bawoa nanlewan njawandoro kowərinowo.

¹⁵ Bulus kəraminde rayiyənədə ye nanrashidu tiro tinadən nayiro ruwunjaanədə gai, kanadi Kəmandeyədəa njəkkaworo ngonowo.

† 2:22 2.22 Kar 26.11

¹⁶ Curo wotiyanju samma kəla lamarra aniyen manajidəyen ngai wulji. Curodən awowa laa asudu jaua mbeji. Am alamdanni dunoaro dajannidə kitawuwa gadedəa faljaidə gai, mananju yea faljane siduwunja kəlanjaro gərjagai.

¹⁷ To, kərawowuni, awo adəa caman nonuwwadə, hangal gənanowo, bare jawallan luwo tuɾuwuye nayia lenjane dunon dadundodəlan yuruwwi,

¹⁸ amma ser-a nodu-a Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayimande yeyen wuranowo. Tiro kərma ye, har abada abadin yero daraja tio! Amin.

1 YAHAYA

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotijanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana ye canı, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bərni Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bərni Afisayero leyeno. Curo jama Isaa gawuyen jəktu jiri jiri mbeji nangaro, Yahaya nadən tayiro ruwujıye mana Alayea kasacca, kəndo jireye cado, koro Ala-a amanja-a yea carawo yeno.

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Kalma roye

¹ Awo tən badiduramnın dəgana, awo fanniyena, awo simnden ruiyena, awo lawarnıye mukkonde lejəna, wotte lawar kəla Kalma royedəa nayiro wulnjagaiye.

² Rodə fəleyaada, koro tia ruiyena, koro tia shedaniye nayiro ro sawisoye Bawa-a rokko dasaana ye, andiro fəledəgəna yedəa wulnjagaiye.

³ Awo ruiye fanniyenədəa nayi yero wulnjagaiye, ngainin nayi ye andi-a rokko naptu nanyaanaye diye. Ai, naptunde nanyaanayedən Bawa-a Tadanju Isa Almasiwu-a rokko kərgaiye.

⁴ Awo ania karwukəjindedə* kalkallo waljoro ruwuniye.

Aladə nur

⁵ Awo na Isayen fanniyena nayiro wulnjagayədə, tima Aladə nur, koro tilan duwu təmmaro bawo.

⁶ Andi ti-a rokko naptu nanyaanaye diye niye duwon duwulan dəgaiyeyə, kattuwu kammiyena, jire diyewawo.

⁷ Amma nurlan dəgaiyeyə, ti kəlanju nurlan dəganədə gai, kattenden naptu nanyaanaye diye, koro bu Tadanju Isayedə andia biwu sammalan tayirro kalansai.

⁸ Biwunde bawo niyeyə, kəlande jambaniyena, koro jiredə andilan bawo.

⁹ Amma biwuwande wulliyeyə, tidə amanma ye, jirema ye, andiro biwuwande gawursagane jirenambu sammalan tayirro kalansai.

¹⁰ Amma biwu diyende niyeyə, tia kattuwumaro kalangiyena, koro mananju andilan bawo.

2

Almasiwudə ti Bawadəro kəlanden wulduwuma

¹ Njuriyani,* bare biwu diwwiro awo ania ruwunjakakki. Amma kam laa biwu cədiro walyenoa, ti Bawadəro kəlanden wulduwuma taiyena, tima Isa Almasiwu jiremadə wo.

² Tima biwuwandedəro laya fastu gərgadu Alayero waljo, koro kaande runjaro gəni, dunia sammaye yero.

* **1:4 1.4** *karwukəjindedə* - Ruwuwu mukkoye kureyedəye laanja karwukəjinde canı, laa ye karwukəjindo canı.

* **2:1 2.1** *njuriyani* - Jama Isaa gawu. Koro 1Yah 2.12, 14, 18, 28; 3.7; 5.21 mane.

³ Wadawanju gaiyea, ngainin tia noniyenaro asuniye.

⁴ Kam tia nojəna cəni duwon wadawanju jəgaiwawodə, ti kattuwuma, koro jiredə tilan bawo.

⁵ Amma kam mananju ngojimadə, jiremaro kərawo Alayedə tilan kalkallo walji. Ngainin andi tilan kərgaiyero noniyena.

⁶ Kam tilan dəgai cənidə, ti yero kəndəgai Isa cədənədə dio wajipcəgəna.

Wada bərin

⁷ Kərawowuni, wada bərin gəni, wada caye tən badiduramnin fannuwaa ruwunjagakki. Wada caye adə tima mana fannuwadə wo.

⁸ Adə yaye wada bərin ruwunjagakki, wada duwon Almasiwu yen jire, nayi yen jiredə, dalilnjudə duwudə kodu cədi, koro nur jireyedə kərmamaro wassi nangaro.

⁹ Kam ti nurlan dəgana cəni duwon kəraminjua wajənamadə koro yaye duwulan kərga.

¹⁰ Kam kəraminjua cəraanamadə nurlan dəgai, koro dalil talduye tilan bawo.

¹¹ Amma kam kəraminjua wajənamadə duwulan kərga, koro curo duwuyen dadaji, koro na lejimaa nojənni, dalilnjudə duwudə simnjua jakcəna nangaro.

¹² Njuriya, biuwuando kəla cunjuyen gawurnjaana nangaro nayiro ruwunjagakki.

¹³ Bawawa, ti tən badiduramnin dəganadə† nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakki. Jairowa, Kəladodən‡ nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakki.

¹⁴ Tadawa sanana, Bawadə nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkəna. Bawawa, ti tən badiduramnin dəganadə nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkəna. Jairowa, nayi dunoa, koro mana Alaye nayin kərga, koro Kəladodən nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakkəna.

¹⁵ Bare dunia bi awowa duniyeya raawwi. Wundu duwon dunia cəraanamadə, kərawo Bawayedə tilan bawo,

¹⁶ awoa awo duniyeya samma, wotte mangar tiyiye so, mangar simbe so, rokura kəndəyē sodə Bawadəyən gəni, duniyən isi.

¹⁷ Dunia-a mangarnju-a baworo waljai, amma kam duwon rawo Alaye cədimadə sawisoro dəgai.

Waduma Almasiwuye

¹⁸ Tadawa sanana, sa daryeye cədəna, koro waduma Almasiwuyē§ isi fannuwadə gai, kərma waduwo Almasiwuyē kada isana, ngainin sa daryeyedə asuniye.

¹⁹ Dawunden keluwo, amma tayi kaande gəni. Ca tayi kaandea, andi-a rokko dasaana, amma luwonjadə tayi samma kaande gəniro fəleji.

²⁰ Amma ti Tayirdə nayiro Ruhunjua njadəna, koro nayi samma asunuwaa.

²¹ Jiredə nonuwwi nangaro gəni, amma nonuwwa nangaro, koro kattuwu fima jireyən isiwawo nangaro nayiro ruwunjagakkəna.

²² Isama Almasiwudə woro angərjənəma gənia, wundu kattuwumadə wo? Kam Bawadə-a Tadadə-aa angərjənəmadə, tima waduma Almasiwuyedə wo.

²³ Wundu duwon Tadadə angərjənəmadə, Bawadə karwunjun bawo, amma wundu duwon Tadadə kasaccənəmadə, Bawadə ye karwunjun kərga.

²⁴ Nayidə, awo tən badiduramnin fannuwadə nayilan dəga. Awo tən badiduramnin fannuwadə nayilan dəgaia, nayi ye Tadadə-a Bawadə-alan dəgawi.

²⁵ Akko awo sadi* cəne wadu ngojənədə: ro sawisoye.

²⁶ Awo ania kəla am nayia jambanjane njawatkidəyən nayiro ruwunjagakkəna.

† 2:13 2.13 ti tən badiduramnin dəganadə - Isa Almasiwu. ‡ 2:13 2.13 Kəlado - Yiwulis. Koro 1Yah 2.14; 3.12; 5.18-19 mane. § 2:18 2.18 waduma Almasiwuyē - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadə. Koro 1Yah 4.3 mane. * 2:25 2.25 awo sadi - Ruwuwa mukkoje kureyedəyē laanja awo sadi canī, laa ye awo njadi canī.

²⁷ Nayidə, Ruhunju nayiro njadənadə nayin dəgai, koro məradundo alamduye bawo. Amma Ruhunju nayiro kəla awo sammayen alamnjagai, koro alamdunjudə kattuwu gəni, jire. Alamnjaanadə gai, Almasiwulan dəgaiwo.

Tadawa Alaye

²⁸ To, njuriya, tilan dəgaiwo, ngainin fəlediyiya, fuwunjun riniyewawo, koro kəndenjun nangu fanniyewawo.

²⁹ Tidəa jiremaro nonuwwadə, wundu duwon jire cədimadə ye Alayen tambənaro nonuwwa.

3

¹ Akko kərawo kura Bawadə andiro fəlesaanadəa ruiwo, har andia tadawa Alayelan bowosai, koro andi tadawanjudəma! Dalil dunia andia nosannidə tia nojənni nangaro.

² Kərawowuni, kərma andi tadawa Alaye, koro awiro walliyedəa koroma fəledəgənni. Sa fəlediyiya, andi ti gairo walliyero noniyena, tia naptunjun ruiye nangaro.

³ Wundu duwon təma adəa tiro cakkənadə kəlanjua tayirro kalakci, ti tayirdə gai.

⁴ Wundu duwon biwu cədimadə wada ganambuma, biwudə wada ganambu.

⁵ Amma biwu ngojoro fəledəgənaro nonuwwa, koro tilan biwu bawo.

⁶ Wundu duwon tilan dəganadə biwu cədiwawo. Wundu duwon biwu cədimadə tia curunni ye, tia nojənni ye.

⁷ Njuriya, bare wunduma nayia jambanjane njawatkənni. Kam jire cədimadə jirema, ti kəlanju jiremadə gai.

⁸ Kam biwu cədimadə Yiwulisse, Yiwulisdə tən badiduramnin biwu cədi. Dalil Tada Alaye fəledəgənadə, tima kəndo Yiwulissedəa siduwuro.

⁹ Wundu duwon Alayen tambənadə biwu cədiwawo, hal Alaye tilan kərga nangaro. Ai, rakce biwu cədiwawo, Alayen tambəna nangaro.

¹⁰ Ngainin tadawa Alaye-a tadawa Yiwulisse-a asudai: Wundu duwon jire cədiwawomadə Alaye gəni, koro kam kəraminju cəraannidə ye ngai.

Amandea rawo

¹¹ Kawuri tən badiduramnin fannuwwadə, tima amandea rayiyo!

¹² Bare Kaabila-a camunno walliyende, tidə Kəladodəye, koro yaananjua roro kejo. Awiro tia kejo? Kəndo kaanjudə diwi, yaananjuyedə ngəla nangaro.

¹³ Kəramiya, dunia nayia wanjanaro bare ajammuwwi.

¹⁴ Kəramiyadəa rayiyena nangaro, karmolan roaro walliyenaro noniyena. Kam duwon tilan kərawo bawomadə karmolan dəgai.

¹⁵ Wundu duwon kəraminjua wajənamadə kamceji, koro kamceji fima tilan ro sawisoye dəganama baworo nonuwwa.

¹⁶ Ngainin kərawodəa noniyena: Isa andi nangaro ronju kaino, andi ye ronde kəramiya nangaro njodə wajimsaana.

¹⁷ Kam kənda duniaye cədana duwon, kəraminjua curo jəktuyen curui, amma tia njunojənnimadə, ndayin gəle kərawo Alayedə tilan dəgai?

¹⁸ Njuriya, mana-a təlam-alan gəni, kəndo-a jire-alan rayiyo!

¹⁹ Ngainin andidə jireyero noniyena, koro karwunde fuwunjun isabogəiye,

²⁰ karwunde səriwusai yaye, Aladə karwundero kura wo, koro awi yaye nojəna.

²¹ Kərawowuni, karwunde səriwusaiwawoa, fuwu Alayen ridunde bawo,

²² koro wadawanju gaiye awo fuwunjun ardiyada diye nangaro, awi koriye yaye nanjun fandiye.

²³ Wadanjudə tima cu Tadanju Isa Almasiwuyedəa mərsaniyo, koro wada sadənadə gai amandea rayiyo.

²⁴ Kam wadawanju jəganadə tilan dəgana, ti ye tilan dəgana, koro Ruhunju sadənədəyeman ti andilan dəganadəro noniyena.

4

Ruhu Alaye-a ruhu waduma Almasiwuye-a

¹ Kərawowuni, nawiya kattuwuye kada duniaro caluwuna nangaro, bare ruhu fi yaye mərsanuwwi,* amma tayi Alaye waro rijammowo.

² Ngainin Ruhu Alaye nonuwi: Ruhu Isa Almasiwu tiyilan isənaro kasaccəna samma Alaye,

³ koro ruhu Isaa kasaccənni samma Alaye gəni. Tima ruhu waduma Almasiwuye wo, ti duwon isiro fannuwwa koro kərmama dunian mbejidə.

⁴ Njuriya, nayidə Alaye, koro kəla nawiya kattuwuye aniyen kənnasar fanduwwa, awoa ti nayin dəganadə ti curo duniayedəa dunon kojəna.

⁵ Tayidə duniaye, adəmaro manajaiya, mana duniayen manajai, koro dunia ye tayia kərənji.

⁶ Andidə Alaye. Kam Alaa nojənədə andia kərənsai, kam duwon Alaye gənidə andia kərənsaiwawo. Ngainin Ruhu jireye-a ruhu jambaye-a asuniye.

Aladə kərawo

⁷ Kərawowuni, amandea rayiyo! Kərawodə Alaye, koro wundu duwon kamanjua cəraanamadə Alayen katambo, koro Alaa nojəna.

⁸ Kam kamanjua cəraanimadə Alaa nojənni, awoa Aladə kərawo.

⁹ Ngainin kərawo Alayedə dawunden fəledəgəna: Ala Tadanju tilo lokken ro fandiyo ro tia duniaro kinodo.

¹⁰ Kərawodə tima andi gəni Alaa rayiye, amma tidə andia saraye biuwande nangaro Tadanju laya fastu gərgadunjuyero walduro kinodo.

¹¹ Kərawowu, Ala andia ngainin saraanadə, andi ye amandea rawo wajimsaana.

¹² Wunduma ngalte Alaa curunni. Amandea rayiyenaa, Ala andilan dəgai, koro kərawonjudə andilan kalkallo walji.

¹³ Adəgainin tilan kərgaiye, ti ye andilan kərgaro noniyena, Ruhunju andiro sadənədəro.

¹⁴ Andidə Bawa Tadanjua Njəkkayima duniayero walduro juwajəgənarə ruiyena ye, shedaniye ye.

¹⁵ Wundu duwon Isama Tada Alaye woro kasaccənamadə, Ala tilan dəgana, ti ye Alalan dəgana.

¹⁶ Andi Ala saraanaro noniyena ye, mərsaniyena ye. Aladə kərawo, kam kərawolan dəganadə Alalan dəgana, Ala ye tilan dəgana.

¹⁷ Adəgainin kərawodə andilan kalkallo waljəna ye, yim sharayea riniyewawo ye, awoa Almasiwuye naptunjudə ngai, andi ye dunia adən ngai.

¹⁸ Kərawolan ridu bawo, awoa kərawo kalkaldə ridu duji. Ridulan wowomba, koro kam rijimadə kərawolan kalkaljənni.

¹⁹ Ala burwon andia saraana nangaro, andi ye amandea rayiyena.

²⁰ Kam laaye: «Alaa raakkəna,» cəni duwon kəraminjua wajənaa, ti kattuwuma. Kam kəraminju curuidəa cəraannidə rakce Ala curunnidəa cərayiwawo.

²¹ Akko wada tin fandiyanadə: Kam Alaa cəraanamadə kəraminju yea cərawo!

5

Kambərsedə kənnasar kəla duniayen

* **4:1 4.1** bare ruhu fi yaye mərsanuwwi - Am laa Ruhu Alaye, laa ye ruhu waduma Almasiwuyea. Koro 1Yah 4.2, 3, 6 mane.

¹ Wundu duwon Isama Almasiwu woro mersajenamada Alayen tambena, koro wundu duwon Bawaa ceraanamada ti Alayen tambenada yea ceraanana.

² Akko jiri tadawa Alayea rayiyenaro noniyenada: Alaa rayiye wadawanju gaiye.

³ Alaa rawoda tima wadawanju ga, koro wadawanjudu kurwowu gani,

⁴ awoa wundu duwon Alayen tambenada kela duniayen kennasar cuwandi, koro kennasar duniaa nasarjenada kambarsende.

⁵ Wundu gale kela duniayen kennasar cuwandi, kam Isama Tada Alaye woro mersajenada gania?

Sheda kela Tadadayen

⁶ Isa Almasiwuda tima ingi-a bu-ayen isenada wo. Ingi runjuyen gani, ingi-a bu-ayen isana. Koro shedanjuda Ruhu Alaye, Ruhuda tima jireda wo.

⁷ Sheda yakku mbeji:

⁸ Ruhu-a ingi-a bu-a, koro tayi yakkuda shedanja tilo.

⁹ Sheda kambe kasaddiyea, sheda Alayedu kambea kojona, tima sheda duwon Ala kela Tadanjuyen cadenada wo.

¹⁰ Kam Tada Alayea mersajenamada sheda adaa karwunjun cadana. Kam Alaa mersajennimada tia kattuwumaro kalakcena, sheda duwon Ala kela Tadanjuyen cadenada kasaccanni nangaro.

¹¹ Shedada tima Ala andiro ro sawisoye sadana, koro ro ada Tadanjun kerga.

¹² Kam duwon Tadada cuwandenamada ro cuwandana. Kam duwon Tada Alayea cuwandannida ro cuwandanni.

Ro sawisoye fando

¹³ Nayi cu Tada Alayea mersanuwadaro awo ania ruwunjagakkana, ngainin ro sawisoye fanduwwaro nonuwwa.

¹⁴ Awo nanjun ridu bawoaro yasaraiyenada tima awo laaa kela rawonjuyen koriyea, andia keransai.

¹⁵ Koro awi koriye yaye keransairo noniyenada, awo tia koriyenada fandiyea noniyena.

¹⁶ Kam laa karaminju biwu laa karmoro cadanni cadi curuiro walyenoa, Alaa cuworo, tiro ro ci. Ada kela am duwon biwu karmoro cadiwawo cadidayen. Biwu karmoro cadi mbeji, amma kela biwu adayen gani cuwororo wulyekko.

¹⁷ Jirenambu sammada biwu yaye, biwu laa karmoro cadiwawo mbeji.

¹⁸ Wundu duwon Alayen tambenada biwu cadiwaworo noniyena, amma Tada Alayedu tia roji, koro Keladoda tia lejiwawo.

¹⁹ Andi Alaye ye, dunia samma fardu kenduwo Keladodayen dasaana yero noniyena.

²⁰ Koro Tada Alaye isana ye, andiro hangal ti jiremada noduro sadana yero noniyena. Koro andi ti jiredalan kergaiye, wotte Tadanju Isa Almasiwudalan. Timan Ala jireye ye, ro sawisoye ye wo.

²¹ Njuriya, senambo kadano!

2 YAHAYA

Wotiya kənyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana ye cani, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bərnı Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bərnı Afisayero leyeno. Curo wotiya adəyen Yahaya kamu laa kəreyadaro gala cədde am gadea jauru cərawo, am jambawuro hangal gənajo yeno.

Wotiya kənyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadə* kamu kəreyada-a yallanju-aro:† Curo jireyen njaraakkəna, koro wu runi gəni, am jire nojana samma ye,

² dalilnjudə jiredə curonden dəgana, koro andi-a rokko har abadaro dəgai nangaro.

³ Jire-a kərawo-alan Ala Bawa-a Isa Almasiwu Tada Bawadəye-a andiro ser-a kanjimari-a nanlewa-a sadi.

Jire-a kərawo-a

⁴ Jiri Bawa andiro wada sadənədə gai, yallanəmbe laanja kəndəgai jireye cadi nagəkkəna nangaro karwuni jauru kəjiyeno.

⁵ To, kamu kəreyada, kərma nia lowonjəkki, wada bərin gəni, wada tən badiduramnın taiyenadəa niro ruwunjəgəkki: Amandea rayiyo!

⁶ Kərawodə tima wadawanju gaiyo! Tən badiduramnın fannuwwadə gai, wadadə tima kərawolan dəgaiwo!

⁷ Jambawu kada duniaro caluwuna, tayi duwon Isa Almasiwu tiyilan isənaro kasaccawawodə. Kam adə gai tima jambama ye, waduma Almasiwuye‡ ye wo.

⁸ Bare awo ngənəptiye fannuwwadəa fudduwwi, amma mukowa cap fadoworo hangal gənanowo!

⁹ Wundu duwon kəla alamdu Almasiwuyen dəgannın fuwuro lejimadə karwunjun Ala bawo. Amma kam duwon alamdudəlan dəganamadə Bawa-a Tadanju-aa cuwandəna.

¹⁰ Kam laa alamdu adəa cuwudənnın nandoro isia, bare tia fanndon sawuwwi bi lewanuwwi,

¹¹ awoa kam tia lewajənədə kidanju diwidəro mukkonju cakki.

Lewa daryeye

¹² Awo ngəwu nayiro ruwuduwuro takkəna duwon, kakkadu-a tadduwa-alan gəni, cujudəro karwukəjinde tai dajə kəjijoro, nandoro isəkke sim-a sim-alan mananəkkiya, təmakko.

¹³ Yalla yanəmgəna kəreyadadəye§ nia lewanjai.

* **1:1 1.1** *amwurawaye falnjadə* - Fuwuma laa jama Isaa gawu. † **1:1 1.1** *kamu kəreyada-a yallanju-aro* - Jamanja Isaa gawuye. ‡ **1:7 1.7** *waduma Almasiwuye* - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadə. § **1:13 1.13** *yalla yanəmgəna kəreyadadəye* - Jamanju Isaa gawuye.

3 YAHAYA

Wotiya kənyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauro cəraana cani, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuduwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo wotiya adəyen Yahaya kəlanjua Fuwumalan bowoje kam laa Gayus caniro gala cədde tiro kam amanna gai kidanju cədo, kəla rawowuro hangal gənajo yeno.

Wotiya kənyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadə* Gayus kam təraanadəro: Jirelan njəraakkəna.

² Kərawomani, ronəm fuwu juwuidə gai, awi yayen fuwu bui ye, kəlewa salainin dəgai yero moduwa njəddəkki.

³ Sa kəramiya laa isane kəla jirenəmben shedajanadən, jirelan kəndəgai dimidə gai, wu ye karwuni jauro kəjiyeno.

⁴ Ai, njurijani† jirelan kəndəgai cadi fakkiya, nanin karwukəji adəa kojəna bawo.

Mowowu-a waduwu-a

⁵ Kərawomani, awo kəramiyaro yiddəmi samman, masammanno sikudowaro, amannaro fəledəgəmma.

⁶ Fuwu jama Isaa gawuyen kərawonəmdəa shedajana. Jiri fuwu Alayen jussənalalan tayia banagəme bəlawuronja cadiya, jauro ngəla,

⁷ awoa awima na kərdiyayen camowonnin cu Isa Almasiwuye nangaro kəluwo.

⁸ Adəma nangaro am jiri adəgaidəa banaduwwu wajimsaana, ngainin jiredə nangaro sawawanja kidayero walliye.

⁹ Jama Isaa gawudəro‡ wotiya ruwunəkkəna, amma Diyotarifis, ti duwon wundunja yayea kojənarə kəlanju ngodu cəraanadə, manande ngoduro wayeno.

¹⁰ Adə nangaro, isəkkia, diwi duwon kəla andiyen manakuttu wuljiaro cədidəa isatangəgəkki. Ai, kəla adəyen dajənnin kəramiyadəa cəməyiwawo, koro am tayia mowo caraanadəro dapciye tayia jamadəlan cuttuluwi.

¹¹ Kərawomani, misal awo diwiye gəni, ngəlaye gai! Ngəla diomadə Alaye, diwi diomadə Alaa nojənni.§

¹² Dimitəriyusdə, wundu yaye kəlanjun mana ngəla wulji, jire kəlanjudəma ngai wulji. Andi ye tia shedaniye, koro shedandedə jirero nonəmma.

Lewa daryeye

¹³ Awo ngəwu niro ruwuduwwuro raakkəna, amma tadduwa-a risiwu-alan faidədəkkiya, raakkəni.

¹⁴ Tussənnin nia kuroro təmakəkəna, daji sim-a sim-alan mananiye.

¹⁵ Nanlewa nilan dəga. Sawawande samma nia lewanjai. Sawande fi yayea lewane.

* **1:1 1.1** amwurawaye falnjadə - Fuwuma laa jama Isaa gawuye. † **1:4 1.4** njurijani - Jama Isaa gawu. ‡ **1:9 1.9** jama Isaa gawudəro - Jama Isaa gawu na Gayussen. § **1:11 1.11** Alaa nojənni - Ruwuwa mukkoje kureyedəye laanja Alaa nojənni cani, laa ye Alaa curunni cani.

YAHUSA

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahusa, ti wolodi Isa Almasiwuye ye, yaana Yakubaye yedə wotiya adəa am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwu tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Biturus curo wotiyanju kənyindiye ruwujənədə gai, Yahusa ye kəla jire səriwodu-a ganambuwwu wadu-ayen ruwujəna. Adə nangaro tiye amnjudəro hangal gənaja bare maləmba kattuwuye jamaro ngasaanədə kasaccanni yeno.

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yahusa wolodi Isa Almasiwuye ye, yaana Yakubaye yedə am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwuro tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro:

² Kanjimari-a nanlewa-a kərawo-a nayin ngəwuja!

Wowom maləmba kattuwuye

³ Kərawowuni, kəla njəkkawo andi sammayedəyen nayiro kasaduaro ruwuduwwu raakkəna duwon, nayiro ruwunəme kambərse muminnaro tilo lonno tinadəro məldənəworo lowodu wajimsəgəna.

⁴ Awoa am laa asərlan ngasaana, wowom adə tən kuren tayiro kadargaadadə. Tayidə ganambuwwu, ser Alandeyea nanjanero kalakcane Isa Almasiwu ti Mainde tilo lon ye, Kəmande yedəa angərjai.

⁵ Nayidə, awo ani sammaa caman nonuwwa yaye, nayiro isatannjagakkiya, raakko: Kəmande ngawo jamadəa cəkkaye lardu Masarren cuttuluwunadən tayi kambərsenambuwudəa siyeyeno.

⁶ Koro malaiyawa kaalanjan dajanni kəndəgairam kəlanjaye koljanadə, Kəmande tayia sarga sawisoyen curo duwuyen shara yim kurayedəro rojəna.

⁷ Jiři adəgainin am bəрни Sodombe-a Gomorre-a bəlamaskinjaye-a kəlanjaa kənjənaro sərəccagane nanjane jiři gadea jaane misal am wowom kannu sawisoye casaidəro waljana.

⁸ Ngaima duwon ganambuwwu ani ye kəla kənnasimnjayen tiyinja tayir gəniro kalakcai, kənduwowua wajai, koro darajamasoa bassai.

⁹ Ti malaiya kura Mikailadəma, sa kambiwuje Yiwulis-a kəla kamin Nawi Musayen lawalajanadən, cinju mudu kaje shara radua tiro cəddənni, amma tiye: «Kəmande njəkkado!» yeno.

¹⁰ Amma am ani awo nojanni sammaa bassai, koro awo samma halnjayen ləmanna hangal bawoa gai nojanadə, tima tayia sijiyi.

¹¹ Kuttunja, jawal Kaabilaye yea jaana, alwasi fandro biwu Balaambe yero kəlanja casakkəna, koro turu Koraye yen sidaana nangaro.

¹² Am ani masənando nanyaayanen turno, nangujannin nayi-a rokko jawune casaiya, tayi kəlanja ambadai. Tayidə fofou ingi bawoa karuwaye təmbalji gai, kəskawa biyilan tada bawo məktane təgəmbo sanuna gai.

¹³ Koro tayidə təmbəriya jau tekuye cawuləkcai gai bilwu nangunjaye fijai, sillowuwa fofomjai gai duwu cələm pət har abadaro tayiro gənaada.

¹⁴ Nawi Idərisa ti duwon Nawi Adamnin tamiya kaduwu kəntulurredə kəlanjan nawinawi cəde: «Akko Kəmande jamanju mumin dəwu kada kadami-a rokko isi,

15 am sammaro shara kamjiye kəndonja ganambulan cadəna-a mana raduye sammaa biwuwu ganambuwi kəlanjun wuljana-aa biwuro wowomji,»* cəna.

16 Am ani karwuwadamaso, karwukuttanja fəlejane mangarnja diwi jagai, cinja yen mana rokuraye wuljane riwa kəlanjaye fandoro amba jajakcai.

Səmo kasta-a karwuro duno njo-a

17 Amma nayidə, kərawowuni, awo kəngayamba Kəmande Isa Almasiwuye wakkaji cəne calan wuljanadəa tangowo,

18 nayiro: «Jaman daryeyen am rudu gənaduwaso isane mangarnja diwi jagai,» yera.

19 Am anima yaktu kudowu wo, Ruhu Alaye cadanni, hal adamgənyaye jagai.

20 Amma nayidə, kərawowuni, kambəsendo jauro tayirdəlan kəlando dunoagənowo, Alaa Ruhulan korowo,

21 kərawo Alayen kəlando ronowo, kanjimari Kəmande Isa Almasiwuye ro sawisoye kudomadəa gurenowo.

22 Am shekkunjadəa njunonowo,

23 am laa kannun taiwo tuluwowo yəkkawowo, laa yea Ala ridalan njunonowo, gəmajenja hal tiyiyen kadawuadəmaa wanowo.

Lewa daryeye

24 To, ti duwon nanjun kənduwo nayia njuron kaduye ye, fuwu darajanjuyen karwukəji dama bawoa-a sariwu bawoa-alan saduwuye ye mbejidə,

25 wotte Ala tilo Njəkkayimandedə, Kəmande Isa Almasiwuyen tiro daraja-a martawa-a kərmai-a kənduwo-a tio, tən kawu jaman burwoyen, kərma ye, har abada yero! Amin.

* **1:15 1.14-15** *mana Nawi Idərisaye* - Mana adə kitawu laa tiro Enok canilan ruwuwada, kitawu duwon Bibəllan tuwandiawodə.

WAHAYI YAHAYAYE

Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro fəledəgənədə Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kitawu adəa ti kosolan cuku Batmossen duwon alama saa firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadəro fuwura Isa jauro cəraana canı, koro Linjila kəndewuye-a wotiya yakku Yahayaye-a yea ruwujəna. Curo kitawu adəyen Isa Almasiwu wahayi laan tiro fəlediye kawuri kəla jama Isaa gawu tular lardu Asiyayen kido, koro mana kəla awo jaman daryeyen wakkaji ye, jiri awo ani kənduwonju-a kənnasarnju-aa tabbaccagai yeyen kido.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Badiduram (1.1-20)

Wotiya tular-a jama Isaa gawu tular-a (2.1-3.22)

Tamadəro samelan ambəttuwu (4.1-5.14)

Karama tular (6.1-8.1)

Kangadi tular (8.2-11.19)

Jama Isaa gawu-a kənduwo diwiye-a (12.1-14.20)

Masiwa daryeye tular (15.1-16.21)

Siduwu bərnı Babilaye (17.1-19.4)

Kənnasar daryeye (19.5-20.15)

Same bərin-a cidi bərin-a (21.1-8)

Jerujalem bərin (21.9-22.21)

Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro fəledəgənədə BADIDURAM

¹ Akko wahayi* Isa Almasiwuye, wahayi duwon Ala tiro awo tussiwawo fagat wakkajidəa am tia gawuro fəlejuworo cinadə. Ti ye malaiyanju laaa cunode wolodinju Yahayaro isanoyeyeno.

² Yahaya ye awo kəla mana Alaye-a sheda Isa Almasiwuye-ayen curuna sammaa shedayeno.

³ Bargaa kam mana kawuri nawinawi adəyeya kərajidə, koro bargaa ye tayi awo tilan ruwuwadadəa fanjane ngojaidə, dalilnjudə sanju kərənjəna nangaro.

Lewa

⁴ Wuma Yahayadə jama tular Isaa gawu cidi Asiyayero:† Salam! Ala duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə ser-a nanlewa-a njado! Ruhu tular fuwu kurisnju kərmaiyeen dasaanadə ye ser-a nanlewa-a njado!

⁵ Koro Isa Almasiwu shedama amanna, karmolan burwon ciduma, koro maiya dunia sammayea nodomadə ye ser-a nanlewa-a njado!

Isa Almasiwu ti duwon andia saraana ye, bunjuyen‡ biuwandelan sakkaana ye,

⁶ koro andia nodowu-a rımanna-a Ala Bawanjuyero sadəna yedə, tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

⁷ Akko curo fofouyen kənde cədi. Wundu yaye simnjun tia curui, har am tia sukcanadə, koro jama duniaye samma kəla tiyen casiri. Adəgaima. Amin.

* **1:1 1.1** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənın curuidə. † **1:4 1.4** *Asiya* - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirkı canidəyen kərga. ‡ **1:5 1.5** *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro.

⁸ Ala Kəmandeye: «Wuma burwoye wo, daryeye ye wo,§ Martawama duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə wo!» yeno.

Wahayi Yahayaye

⁹ Wu Yahaya kəramindo ye, kamando ye curo bone nja-a nodo bargaa-a nettua Isalan dasaanadəyen, kəla mana Alaye-a sheda Isaye-ayen cuku Batmos canilan kərgakko.

¹⁰ Ngai duwon, yim Kəmayea* Ruhu Alaye wuro jəmsiye kowo kura kangadiye gai ngawonin nukci fangekko.

¹¹ Kowodəye wuro: «Awo rumidəa kitawulan ruwune jama tulur Isaa gawu bərni aniyero juwagəne: Afisa, Simirna, Birgamus, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya, Lawudikiya.»

¹² Daji wundu wuro manasiyiro kuroro suworgadakko. Suworgadakkəniya, fatəla dinarre tulur kirukko,

¹³ koro dawunjan awo laa adamgəna-a camun daada mbeji. Kajəmu kuruwu luwada, koro bel dinarre nganjinjuro tikkerəna.

¹⁴ Kəlanju-a kandurɨnju-a bul fok wulu bul gai, simnju ye təlam kannuye gai.

¹⁵ Sinju ye kullo kagəlmadin cingada yiyiljiro kalakcənadə gai, kowonju ye ingi ngəwu dunoaro cəgasi gai.

¹⁶ Mukkonju kəmboramlan sillowu tulurra, cinjulan kashagar təlam yindia ngəlaro gallada luwo cədi. Fəkkanju ye jauru nurra kəngal kausu kəla dawuye gai.

¹⁷ Tia kirukkəniya, fuwunjun nukkəna gai bəp kirukko. Daji mukkonju kəmboram gənasiye wuro: «Bare rinəmmi! Wuma burwoye wo, wuma daryeye ye wo,

¹⁸ wuma Kəndəgaimadə wo. Calan nukkəna, amma akkoni har abada abadinno roa kərgakko. Adəgaima mukkonin cuworam Karmo-a Leira-ayea† takkəna.

¹⁹ Adə nangaro awo rummadəa ruwune, awo duwon kərma mbeji, koro awo ngawo awo aniyen wakkajaidə.

²⁰ Akko maana asər sillowu tulur mukkonni kəmboramlan rummadə-a fatəla dinarre tulurdə-ayedə: Sillowu tulur ani tayima malaiyawa jama tulur wua gawudəye wo,‡ fatəla tulur ani ye tayima jama tulurdə wo,» yeno.

WOTIYA TULUR-A JAMA ISAA GAWU TULUR-A

2

Kawuɨ jama Isaa gawu bərni Afisayero

¹ «Malaiya jama wua gawu bərni Afisayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuɨ ti duwon mukkonju kəmboramlan sillowu tulur cədanamadə, koro dawu fatəla dinarre tulurren dadajimadəyedə.

² Kəndonəm-a ngənəptuwunəm-a nettunəm-a nokkəna, koro am diwia kasaddəmbaworo nokkəna. Tayi duwon kəlanjaa kəngayambaro ngojana, amma ngai gənidəa rijamməme jire gəniri rumma.

³ Kəla cuniyen neddəmma ngaworo waldəmmi, koro yimbarəmmi.

⁴ Amma diwinəm laa niro wulnjəgəkki, kərawonəm burwoyedəa kolləmma.

⁵ Adə nangaro na yurummadəa tange, təmme, kəndo burwon dimidəa de! Təmməmbawoa, nanəmbo isəkke fatəlanəmdəa nanjulan ngokki.

§ 1:8 1.8 Wuma burwoye wo, daryeye ye wo - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruwuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. * 1:10 1.10 yim Kəmayea - Ladu. Yim karmolan cidu Isaye taktuwuye. † 1:18 1.18 cuworam Karmo-a Leira-aye - Kənduwo am sanunaa karmolan sangoye nanjun mbeji. ‡ 1:20 1.20 malaiyawa jama tulur wua gawudəye - Kəngayamba adamgəna, bi fuwuwu adamgəna, bi malaiyawa jireye. Koro WY 2.1, 8, 12, 18; 3.1, 7, 14 mane.

⁶ Adə yaye nashanəm laa ngəla mbeji, kəndo am Nikolawussa gawuyedəa wanəmma, wu ye wakkəna.

⁷ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo! Kam kənnasar cuwandənamadəro amari tada kəska ro fandoye janna Alayen dəganadəa ngəroye yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Simirnayero

⁸ «Malaiya jama wua gawu bərni Simirnayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti burwoye ye, daryeye ye, ti nuna duwon roaro waljənamadəyedə.

⁹ Bonenəm-a nantalaanəm-a nokkəna, amma ni arsiyima. Am laa basnjairo nokkəna, kəlanjaa yauidyaro ngojana, amma tayi ngai gəni, tayi jama dandal Yiwulisse.

¹⁰ Bare bone fuwun yamidəa rinəmmi. Akko Yiwulis nayia rijapturo cakke amndo laa kosoro casakke kawu mewuro bone yawi. Kambərsenəmdəa har karmoro tai, ariawu roye* njikki.

¹¹ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo! Kam kənnasar cuwandənamadəa karmo yindiyedə lejiwawo.»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Birgamussero

¹² «Malaiya jama wua gawu bərni Birgamussen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri kam duwon kashagar təlam yindia ngəlaro gallada cədanamadəyedə.

¹³ Nanəm dəgammaa nokkəna, na kuris Yiwulissedə. Cuni ngəlaro tamma, koro jaman duwon dawundon na Yiwulis dəganalan shedamani amanna Antipassa roro ceyesənədəman wua mərsadunəm kolləmmi.

¹⁴ Amma diwinəm laa niro wulnjəgəkki, nanəmnin am laa alamdu Balaambe jagai mbeji, kam duwon Israyilawu da sənəmsoro tina jagaro ye, kənjəna cado yero Mai Balakko bəlaa tayiro laduwuro alamjəgənədə.

¹⁵ Ngaima nanəm yen am laa alamdu am Nikolawussa gawuyedəa jagai mbeji.

¹⁶ Adə nangaro təmme! Adə gənia, tussənnin nanəmbo isəkke kashagar cinilan culuwidəlan tayia lawalakki.

¹⁷ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo! Kam kənnasar cuwandənamadəro kəmbo gəraada tiro man† canidəa yikki. Tiro kau bul laa ye kəladən cu bərin ruwuwada, cu duwon kam cuwandəna gənia, kam gade nojənnidəa yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Tiyatirayero

¹⁸ «Malaiya jama wua gawu bərni Tiyatirayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri Tada Alaye, ti duwon simnju təlam kannuye gai, sinju ye kullo kagəlmadin cingada gaidə.

¹⁹ Kəndonəm nokkəna: kərawonəm so, kambərsenəm so, bananəm so, nettunəm so. Koro kidanəm kərmayedə burwoyeya kojənarə nokkəna.

²⁰ Amma diwinəm laa niro wulnjəgəkki, Jejabel‡ kamu kəlanju nawiro ngojənədəa kolləme wolodiyania alamje kənjəna cado da sənəmsoro tinədəa jagaro cəne tayia jawalnin cuttuluwi.

²¹ Tiro dama tuwa dioye yikkəna, amma kəla kənjənanjudəyen tuwa dioro cəraanni.

²² Akko tia dəgəl kasuwayero figəkki, koro am ti-a rokko kənjəna cadidə, kəla kəndonjuyen tuwa cadiwawoa, tayi yea yakkəkke bone jau fit casai,

* 2:10 2.10 ariawu roye - Amari na Alayen sawisoro dəgaye. † 2:17 2.17 man - Kəmbo samelan isənədə. ‡ 2:20 2.20 Jejabel - Tidə kamu Ahab Mai Israyilayero walje Israyilawudəa jawalnin kittuluwo.

²³ koro tadawanju§ yea roro yejækki. Ngainin jama wua gawu samma wua awo karwun dægana kuromaro nosai, koro wundundo yayero kèla kèndonjuyen kalkallo yikki.

²⁴ Amma nayi bærni Tiyatiraye gammuwwa duwon alamdu diwi adæa gawwi, koro awo asær Yiwulisselan bowojaidæa ngonuwwidæ, nayiro wulnjagakki, kurwowu gade gënanjagakkiwawo,

²⁵ amma awo tawwadæa* har isækkiro ngëlaro ronowo!

²⁶ Kam kënnsar cuwande kèndoni har njerorambo cædimadæro kènduwo kèla jama duniayen yikke,

²⁷ buleya fafaldai gai, ka suyea tayia cunodi,

²⁸ wu ye kènduwo na Bawaniyen mowokkænadæ gai, koro sillowu fajarredæ† yea tiro yikki.

²⁹ Kam sëmönjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

3

Kawuri jama Isaa gawu bærni Sardissero

¹ «Malaiya jama wua gawu bærni Sardissen dasaanadæyero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon Ruhu tulur Alayedæ-a sillowu tulurdæ-a cædanamadæyedæ. Kèndonëm nokkæna. Amso nia roaro ngonjana yaye, ronëm bawo.

² Faadaro dægai, awo gapcæna no cædidæa kibbagæne, kèndonëm na Alaniyen kalkal gëniro rukkæna.

³ Adæ nangaro awo fannæme ngonëmmadæa tange rone, tømme! Faadaro dægambawoa, barwu gai isækki, koro sa fin nanëmbo isækkiro nonëmbawo.

⁴ Adæ yaye nanëmnin bærni Sardissen am laa kajëmunja bannajanni tayir kasarga mbeji. Kajëmu bulla wua sasadduwi, martawanjaa nangaro.

⁵ Ngainin kam kënnsar cuwandënamadæ kajëmu bul luji, koro tëmmaro cunju curo kitawu royen cinnækkiwawo, amma fuwu Bawani-a malaiyawanju-ayen ti kakke nækki.

⁶ Kam sëmönjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Filadelfiyayero

⁷ «Malaiya jama wua gawu bærni Filadelfiyayen dasaanadæyero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon tayir ye, jire ye, koro cuwuram Mai Daudaye cædanamadæyedæ, wotte ti duwon kajiya, wunduma jakciwawo, koro jakciya, wunduma kajiwawodæ.

⁸ Kèndonëm nokkæna. Akko cinna wunduma rakce jakciwawo kanjægëkkæna. Dunonëm ganama, manani kasaddæme ngonëmma, koro cuni angërnëmmi.

⁹ Akko awo tayi jama dandal Yiwulisse, tayi duwon yaudi cani, amma kattuwu yaudi gënidæro yiddëkkidæ: Yakkække isane fuwunëmlan tungurumjane nia njëraakkënaro nojai.

¹⁰ Manani nettuye kasaddæme ngonëmma nangaro, sa boneye adamgæna sammaa rijapturo dunia ngaro isidæn nia njëriwukki.

¹¹ Duwaman isækki. Awo tammadæa* ngëlaro rone, bare wunduma ariawunëm kënnsarre cëmowonniro.

¹² Kam kënnsar cuwandënamadæa tamarmari Fado Alaniyero dikke nadæn tëmmaro culuwawo. Tiyinjun cu Alaniye-a cu bærni Alaniye Jerujalem bærin samen na Alaniyen jëpcidæye-a cuni bærin-a ruwunækki.

§ 2:23 2.23 tadawanju - Am alamdunjuja jaanadæ. * 2:25 2.25 awo tawwadæa - Alamdu jireye. † 2:28 2.28 sillowu fajarredæ - Almasiwu këlänju. WY 22.16 mane. * 3:11 3.11 awo tammadæa - Alamdu jireye.

13 Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Lawudikiyayero

14 «Malaiya jama wua gawu bərni Lawudikiyayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti duwon tiro Amin cani ye, ti shedama amanna, jireye ye, koro fərdu awo Ala alakcəna sammayedəyedə.

15 Kəndonəm nokkəna. Ni samsu gəni, kannua gəni. Ca nidə samsu bi kannuaa, raakko!

16 Amma ni dəgəsu, kannua gəni, samsu gəni nangaro, cinilan nia təwanjəkki.

17 Niye: “Wu gəriwu, arsiyi ngəwu fandəkkəna, awima mausənni,” nəmi, amma ni awo kanjimariye ye, njunoduye ye, ngudi ye, kambu ye, fətku yero nonəmmi.

18 Adə nangaro nia galanjəkki, nanin dinar kannun kidaada yuwe gəriwuro walle.† Kajəmu bul ye yuwe tiyinəm jange, bare wunduma asərnəm curunniro. Koro karwun simbe ye yuwe samdəne sim fande.

19 Am raakkənadəro yikkadəkke yərgərikki. Adə nangaro məldəne təmme!

20 Akkoni, cinna fədoyen baktu dikki. Kam laa kowoni fanje cinnadəa kajia, ngaakke ti-a rokko masəna dikki, ti ye wu-a rokko cədi.

21 Kam kənnasar cuwandənamadəro amargəkke wu-a rokko kurisni kərmaiye napci, jiri wu ye kənnasar fandəkke Bawani-a rokko kurisnju kərmaiye namməkkənadə gai.

22 Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

TAMADƏRO SAMELAN AMBƏTTUWU

4

Kuris kərmaiye samelan

1 Ngawo adəyən akko cinna samən kaada kirukko, koro kowo duwon kangadi gai burwon manasiyi fakkənadəye wuro: «Are na adəro tadde, awo fagatto ngawo adəyən wakkajisodəa fəlenjəgəkke,» yeno.

2 Sadəman Ruhu Alaye wuro jəmseyeno. Akko samən kuris kərmaiye mbeji, koro kəmanju kəla kurisdəyən napkada kirukko.

3 Ti napkadadə camunonju alama kauwa tamanna jasfa-a karneliya-a gai, koro marama yemerod gai* kurisdəa dirije kəljəna.

4 Kuris kərmaiye gade findi deri kurisdəa dirijane kəljana, koro kəlanjan amwurawa findi deri kajəmu bul luwada kəlanjan ariawu dinarrea napkada mbeji.

5 Kurisdən fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi. Fuwu kurisdəyən fatəla tulur waskada casambi, tayima Ruhu tulur Alayedə wo.

6 Koro fuwu kurisdəyən awo laa bəram gai tiyən awo samma farakko turui kudəram gai mbeji.

Dawu kurisse-a dirinəmkəllenju-an alau roa dewu mbeji, tiyinja fuwu-a ngawo-a ngan sim kadaa.

7 Alau burwoyedə alama ngam gai, alau yindiyedə alama dalo gai, alau yakkuyedə fəkkanju fəkka kambe gai, koro alau dewuyedə alama ngarmu fardu cədi gai.

8 Alau roa dewu ani finja yaye fefedo arakku arakkua, fefedonja kəla-a cidia-a ngan sim kadaa. Bune-a kausu-aro dadu baworo tayiye:

«Tayir, tayir, tayir, Ala Kəmande Martawama,

† 3:18 3.18 gəriwuro walle - Arsiyi jireye na Alayen fande. * 4:3 4.3 jasfa-a karneliya-a yemerod-a gai - Jauro nurra.

ti duwon kuren dægana, kërma ye mbeji, fuwu yen dægaidə!» cani.

⁹ Koro sa duwon alauwa roadə ti har abada abadinno dægama kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəro daraja-a martawa-a wusedu-a cadiya,

¹⁰ amwurawa findi deridə ye fuwu ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəyen təmdane ti har abada abadinno dægamadəro ambəccagane ariawunja cattuluwe fuwu kuris kərmaiyeen gənajane tiro:

¹¹ *«Ala Kəmande, daraja-a martawa-a kənduwo-a fandonəmdə jussəna, dalilnjudə awo sammaa alangəme, kəla nianəmben yojane alaktana nangaro,» cani.*

5

Kakkadudə-a Tamadə-a

¹ Daji mukko kəmboram ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəyen kakkadu kuruwu kəriyada curonju-a ngawonju-a ngan ruwua na tulurlan karamalan tədana kirukko.

² Koro malaiya kənduwoa laa kowo dunoaro sapce: «Wundu kakkadudəa kadu-a karamanjudəa wuidu-aro martawaa wo?» cəne cuwori kirukko.

³ Amma wunduma samen, bi cidin, bi cidiya cidiyeen kakkadudəa rakce kajiwawo bi curuiwawo.

⁴ Kəla wunduma kakkadudəa kadu bi kuroro martawaa tuwandənnidəyen tai dakke so badiyekko.

⁵ Daji amwurawadəye falnja wuro: «Bare yirəmmi! Akko Ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedə* kənnasar cuwandəna, kakkadudə-a karamanju tulurdə-a kaji,» yeno.

⁶ Daji Tama laa alama duwaada gai katte kuris kərmaiyeedə-a alau roa dewudə-ayen dawu amwurawadəyen daada kirukko. Tamadə kangadi tulurra, koro sim tulurra. Tayima Ruhu tulur Alaye dunia ngaro juwaadadə wo.

⁷ Tamadə leje kakkadudəa mukko kəmboram ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəyen ngoyeno.

⁸ Kakkadudəa ngoyenniya, alau roa dewudə-a amwurawa findi deridə-a fuwunjun təmgadara. Wundunja yaye kumbi-a tasa dinarre kaajin təmbəřəna-a mukkon cədana. Kaajidə tima moduwa muminneyedə wo.

⁹ Adəgaima aiya bəřin yejane:

«Nidə kakkadudəa ngonəme karamanjudəa kaduro martawaa, dalilnjudə nia duwanjane bunəmlan jiri so, təlam so, jama so, lardu so samman amba Alaro merunəmma nangaro.

¹⁰ *Alandero tayia nodowu-a řimanna-aro dimma, koro dunialan kərmai canodi,» cani.*

¹¹ Ngai rukki duwon, kowo malaiyawa kada kadami kurisdə-a alauwa roadə-a amwurawadə-aa dirijane kəljanaye fangekko. Nanngəwunjadə dəwuyə dəwunjuye dəwu.

¹² Kowo dunoaro sapcane:

«Tama duwaadadə kənduwo-a arsiyi-a nanrashidu-a duno-a bəřsəm-a daraja-a njungoro-a moworo martawaa!» cani.

¹³ Daji alauwa sameye-a cidiye-a cidiya cidiye-a tekuye-a sammaye:

«Ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadə-a Tamadə-aro njungoro-a bəřsəm-a daraja-a kənduwo-a

* 5:5 5.5 ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedə - Kaala yindi Almasiwuyə. Maananjadə dunoa ye, kənduwoa ye.

har abada abadinno tio!» cani fangekko.

14 Alau roa dewudäye: «Amin!» cani, koro amwurawadä ye tæmdane ambætchera.

KARAMA TULUR

6

1 Rukki ngai duwon, Tamadä karama tulurdäye falnjaa kayenniya, alau dewudäye falnja kowo dunoa gærdü keyeraye gai: «Are!» cæni fangekko.

2 Daji fæ r bul kirukko. Kæmbamanju mukkon kabbia, tiro ariawu kæрмаiye cade kænnasarma duwon kænnasar gade madaro leyeno.

3 Tamadä karama yindiyedäa kayenniya, alau yindiyedä: «Are!» cæni fangekko.

4 Daji fæ r gade kime kadio. Kæmbamanjudæro kænduwo dunialan nanlewa tuluwoye-a amba yakkaeme kattenjan njejoye-a kedo, koro kashagar kura tiro kedo.

5 Tamadä karama yakkuwedäa kayenniya, alau yakkuwedä: «Are!» cæni fangekko. Daji fæ r cælæm kirukko. Kæmbamanju mukkon sikella.

6 Dawu alau dewudäyen kowo laa nukce: «Yakke kilo fal algamaye tamannju dinariyus fallo waljo, kilo yakku sayirre ye tamannju dinariyus* fallo waljo, amma diben-a kændawu jaitunne-a bare lenæmmi!» cæni fangekko.

7 Tamadä karama dewuyedäa kayenniya, alau dewuyedä: «Are!» cæni fangekko.

8 Daji fæ r bidu kirukko. Kæmbamanjuyæ cu Karmo, koro Leira ye tia jægai. Tayiro kænduwo kæla na duniadäye fal curo dewuyen kashagar so, kæna so, wowa so, bundiya karaa solan amba roro njejoye kedo.

9 Tamadä karama uwuyedäa kayenniya, cidiya laya duwaduramben ro am mana Alaye-a shedanja-a nangaro duwaadadäyæa kirukko.

10 Kowo dunoaro sapcane: «Kæma tayir-a jirema-a, har yimbiro am dunialan dasaanadäa sharanæme ngaye bundeye mowombawodä?» cane keworo.

11 Daji wundunja yayero gæmajæ bul cade tayiro gana tussa sai amanja kidawu, wotte kæramiyanja tayi gai roro ceyesidäye nanngæwunja cæmbæriya duwon yera.

12 Rukki ngai duwon, Tamadä karama arakkuyedäa kayenniya, cidi tai dajæ loloyeno. Kængal ye cælæm pæt ajaja kandurilan tædæna gairo walyeno, kumbal samma ye bu gairo walyeno,

13 koro karuwa dunoa ya tarmuyæa bakce tadawanju bafænnidäa fiji gai, sillowuwa sameye ye cidiro kesuro.

14 Same ye buji kærijai gai sulat baworo walyeno, koro kau kuruwu kuruwu-a cukuwa-a samma nanja dasaanalan sænakkadara.

15 Daji maiya duniaye-a wurawa jamaye-a kajallawa kæriwuyæ-a arsiyiwu-a kænduwowu-a kareä so, kambe so samma-a curo kul kauyæso-a na kau kura kuraso-alan gæradane

16 kau kuruwu so, kura sodæro: «Kælændero fidægænowo, fækka ti kæla kuris kæрмаiyen napkadamadäyæ-a gærgadu Tamadäyæ-aro gærasanowo!

17 Yim kura gærgadunjayedä† isæna, wundu gæle rakce daji?» cani.

7

Am dæwu mian fidewun deri Israyilayæ

1 Ngawo adäyen malaiya dewu talgæmo dewu duniayen daada karuwa dewu duniayedäa bare kæla cidiyen bi tekuyen bi kæska fiyeman fujanniro rojana kirukko.

2 Malaiya gade laa ye mukkon tawa Ala Kændægaimayæa adinnamben samero tattu cædi kirukko. Daji kowo dunoaro sapce malaiya dewu kænduwo cidi-a bæræm-a bannaduyæ cawandænædæro:

* 6:6 6.6 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldä alwasi kida kawu falle. † 6:17 6.17 yim kura gærgadunjayæ - Kiyama.

³ «Bare cidi-a teku-a kəska-adəa bannanuwwi, sai wolodiya Alandeyero ngumnjan tawa gənayiyeya duwon!» yeno.

⁴ Daji am tayiro tawa gənajaanadəye nanngəwunja fangekko: Jiřiya samma kaduwu Israyilayen am dəwu mian fidewun deriro tawa gənajaana.

⁵ Jiři Yahudayen dəwu mewun yindinno tawa gənayeyera, jiři Rubennen dəwu mewun yindin, jiři Gadden dəwu mewun yindin,

⁶ jiři Asherren dəwu mewun yindin, jiři Naptaliyen dəwu mewun yindin, jiři Manaseyen dəwu mewun yindin,

⁷ jiři Simiyonnen dəwu mewun yindin, jiři Lewiyen dəwu mewun yindin, jiři Issakarren dəwu mewun yindin,

⁸ jiři Jabulonnen dəwu mewun yindin, jiři Isuwuyen dəwu mewun yindin, jiři Biliyaminuyen dəwu mewun yindin.

Jama kada kadami duniaye samma

⁹ Ngawo adəyen jama kada kadami wunduma rakce komjiwawo kirukko. Tayidə am larduwa so, jiřiya so, jama so, təlamba so sammaye fuwu kuris kərmaiyedə-a Tamadə-ayen daada kajəmu bul lujana ye, mukkon ngəlai cadana ye,

¹⁰ kowo dunoaro sapcane:

«Njəkkawodə na Alande ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadə-a Tamadə-ayen isi!» canı.

¹¹ Malaiyawa samma daada kurisdə-a amwurawadə-a alau dewudə-aa diri-jane kəljana duwon, fuwu kurisdəyen təmdane ngumnja cidin gənajane Alaro ambəccagane:

¹² *«Amin! Alandero njungoro-a daraja-a nanrashidu-a wusedu-a bərsəm-a kənduwo-a duno-a har abada abadinno tio! Amin!» yera.*

¹³ Daji amwurawadəye falnja wuro: «Am kajəmu bul lujana ani wunduso? Koro ndaran kadira?» cəne siworo.

¹⁴ Tiro: «Kəmani, nima nonəmma wo!» yekkəniya, wuro: «Am ani, tayima curo basari kura duniayedəyen caluwunasodə wo. Bu Tamadəyelan kajəmunjaa tuljane bullo kedo.

¹⁵ Adəma nangaro fuwu kuris kərmaiye Alayen daada bune-a kausu-aro Fado Alayen tiro ambəccagaiaro dasayi, koro ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadə kəndəgairamnjun tayia jakci.

¹⁶ Kua adən fuwun kəna so, ngudu so gadero fanjaiwawo, bi kəngal so, bi kausu jau fit so tayia lejaiwawo,

¹⁷ dalilnjudə Tama dawu kuris kərmaiyeen dəganadə səninjaro walje tayia sim ingi ro fandoyedəro cadi, koro Ala ye simalo sammaa sulat baworo simnjan cinji.»

8

¹ Tamadə karama tulurredəa kayenniya, reda saye gairo same gəm kido.

KANGADI TULUR

² Daji malaiya tulur fuwu Alayen daadadəa kirukko. Tayiro kangadi tulur kedo.

³ Malaiya gade mukkon kaaji wardaram dinarrea ise na laya duwaduramdəyen dayeno. Tiro kaaji kadaa moduwa muminna sammayen kundenno kəla laya duwaduram dinarre fuwu kuris kərmaiyeen dəganadəyen cakkoro kedo.

⁴ Kange kaajidəye moduwa muminnayen kundenno mukko malaiyadəyen fuwu Alayen tərən ciyeno.

⁵ Daji malaiyadə kaaji wardaramdəa ngoje kannu laya duwadurambedən cəmbərə duniaro gəpkeyenniya, keyera ye gəgərji, kowo ye nukci, dunia ye cuwaldi, koro cidi ye loloji.

⁶ Daji malaiya tulur kangadi tulurradə tayia fuduro dabbargadara.

⁷ Burwoyedə fuyeno, koro mafi-a kannu-a bu tayiro kəllaada-a duniaro fiyeyera. Duniadəye nanju fal curo yakkuyen kannu giwo, kəska yea fal curo yakkuyen kannu giwo, koro kajim kəri ye sammaa kannu giwo.

⁸ Malaiya yindiyedə fuyeno, koro awo laa alama kau kuruwu kannu cədana gai tekuro gəpkeyera. Ingi tekuyedəye ci fal curo yakkuyen buro walyeno,

⁹ alauwa roa curo tekuyen dasaanadə ye fal curo yakkuyen kasuno, koro maara ingiye fal curo yakkuyen ye təgəmbo bannaadara.

¹⁰ Malaiya yakkuyedə fuyeno, koro sillowu mafəndi laa kannu gai cambi kəla kuluwu fal curo yakkuyero, koro kəla sim ingiyero samelan kikkuro.

¹¹ Sillowu adəye cunju Cəm, koro ingiye ci fal curo yakkuyen cəm fokko walyeno, cəmbo waljəna nangaro am casanaye ngəwunja kasuno.

¹² Malaiya dewuyedə fuyeno, koro ci fal curo yakkuyen kəngalle-a kumballe-a sillowuwaye-a bakkera, har nurnjaye ye ci fal curo yakkuyen duwu cələm pətto walyeno, koro nur kausuyedə ye ci fal curo yakkuyen wassənni, buneyedə ye ngai.

¹³ Rukki ngai duwon, ngarmu laa same kuruwun farjiye kowonju fangekko. Kowo dunoaro sapce: «Kuttunja! Kuttunja! Kuttunja am dunialan dasaanadə, kowo kangadiye gapcana malaiya yakku fuwun fujaidə nangaro!» cəni.

9

¹ Malaiya uwuyedə fuyeno, koro sillowu laa samelan cidiro cukkurəna kirukko. Cuwuram ci bəlaa daduram bawoayedə* tiro kedo.

² Bəlaa daduram bawoadəa kaje kange kagəlmadi kuraye gai tərən cije kange bəlaayedə kəngal-a kasam-aa cakke duwuro walyera.

³ Daji curo kangedəyen kawiya caluwe duniaro tatargaadara. Tayiro duno kedo, duno kəlanji duniaye gai,

⁴ koro tayiro am duwon tawa Alaye ngumñjan bawoadəa gənia, bare kajim duniaye-a kərijuwo-a kəska-a fimaa bannajanni yera.

⁵ Tayiro am ania njejoro gəni, kəndawu uwuro ajawu gənaduwo amari kedo. Jau ajawunjayedə alama jau kəlanjiye kamba jəgərəna gai.

⁶ Yim anin amso karmo majai, amma cawandiwawo. Sanuiya, carayi, amma karmodə tayin kuruwunno cəgasi.

⁷ Kawiya ani fərra kəriwuro dabbargada-a camun. Kəlanjan awo laa ariawu kərmaie dinarre gaia, fəkkanja ye fəkka kambe-a camun.

⁸ Kandurinja kanduri kamuye gai, koro sherinja ye sheri ngambe gai.

⁹ Nganjinja sulwe suyen jakkada gai, koro kalala fefedowanjaye amalenkeya kəriwuye fər ngəwu gərjana lawalaro cakkasi gai.

¹⁰ Ngawarenja alama ngaware kəlanjiye gai kəria, koro ngawarenjadən kənduwo kəndawu uwuro amba basarduye cadana.

¹¹ Malaiya bəlaa daduram bawoayedə mainja, tələm yauidiyudin cunju Abaddon, tələm Gəresselan Afolliyon.†

¹² Masiwa burwoyedə kojəna, akko ngawo adəyen masiwa gade yindi gapco.

¹³ Malaiya arakkuyedə fuyeno, koro kowo laa koyo dewu laya duwaduram dinarre fuwu Alayen dəganadəyen nukci fangekko.

* **9:1 9.1** *bəlaa daduram bawoa* - Na duwon Yiwulis-a sedannanju-aa rojanadə. † **9:11 9.11** *tələm yauidiyudin cunju Abaddon, tələm Gəresselan Afolliyon* - Cu yindi Yiwulisse, maananjudə Siduwuma.

¹⁴ Malaiya arakkuye kangadinjuadëro: «Malaiya dewu ci bërëm kura Yufaratten tikkeränadëa‡ wuine!» yeno.

¹⁵ Adëgaima malaiya dewu har sa adë-a yim adë-a këndawu adë-a saa adë-aro caman dabbargadadëa leja adamgëna sammaye fal curo yakkuyen ceyesoro wuiyera.

¹⁶ Sojiyanja fërwudëye nanngëwunjadë miliyo yer yindi, nanngëwunjadëa fangekko.

¹⁷ Akko alama fërra-a fërwunja-a wahayilan rukkënyedë: Fërwudë sulwe kime cit so, fiwulla so, kurnum so casakkëna. Këla fërradëyedë këla ngambe-a camun, cinja yen kannu-a kange-a kau kannu kimejëgëna-a caluwi.

¹⁸ Masiwa yakku anilan adamgënyaye fal curo yakkuyen keyeso: kannu-a kange-a kau kannu kimejëgëna-a cinjan caluwidë.

¹⁹ Kënduwo fërrayedë cinja-a ngawarenja-alan kërga. Ngawarenjadë kadi gai këlaa, tayilan amba basarjai.

²⁰ Amma adamgëna gapcana masiwa anin sanunnidë këla awo mukkonjan cadandënyen tuwa cadënni, koro sedanna-a gumkiya dinarre so, fiwullaye so, kulloye so, kauye so, këskaye so-aro ambëccagaidëa koljanni, gumkiya duwon rakcane kuro-a fandu-a ledu-a cadiwawodë.

²¹ Koro kam njejo so, sagawu dio so, kënjëna so, nambarwu soyen tuwa cadënni.

10

Malaiya-a kitawu tängëri-a

¹ Daji malaiya gade dunoa samelan jëpci kirukko. Fofoulan jaktëna, koro maramalan këla këleyadaa. Fëkkanju këngal gai, siyelnju ye tamarmari kannuye gai.

² Mukkonjun kitawu tängëri kaadaa. Sinju këmboramdëa këla tekuyen gënjaje wailadëa cidilan gënyeno.

³ Kowo dunoaro sapce ngam ciri gai burwu kekko. Burwu kekkënniya, radu tulurdë kowonja nukkerana.

⁴ Radu tulurdë nukkeranniya, ruwudu makki duwon, kowo laa samelan nukce wuro: «Awo radu tulurdë wuljanadëa asërlan rone, bare ruwunëmmi!» cëni fangekko.

⁵ Daji malaiya këla teku-a cidi-ayen daada rukkënadë mukkonju këmboram samero sapce

⁶ këla ti har abada abadinno dëgama, ti duwon same-a awowa curonjun dasaana-a cidi-a awowa curonjun dasaana-a teku-a awowa curonjun dasaana-aa alakcënadëyen kansu juwe: «Kua adën fuwun guredu bawo!

⁷ Yim malaiya tulurre kowo nukcidën, kangadinju fujiya, asër Alayedë wakkaji, wolodiyanju nawiyadëro wuljëgënadë gai,» yeno.

⁸ Daji kowo samelan nukce fakkënadë walde wuro: «Lene, kitawu kaada mukko malaiya këla teku-a cidi-ayen dajënadëyedën moye!» yeno.

⁹ Na malaiyadëyero lekke kitawu tängëridëa sio nëkke kiworëkkëniya, wuro: «Akko tai ngëre! Curonëmlan cëm fokko walji, amma cinëmlan këji con këmagën gai fannëmi,» yeno.

¹⁰ Kitawu tängëridëa mukko malaiyadëyen mowökke gigërëkko. Cinilan këji con këmagën gai fangekko, amma gigërëkkëniya, curoni cëm fokko walyeno.

¹¹ Daji wuro: «Koro yaye sai këla jama-a larduwa-a tëlamba-a maiya-a gadegade kadayen nawinawi dimiya!» yeno.

‡ 9:14 9.14 malaiya dewu ci bërëm kura Yufaratten tikkeränadë - Malaiya dewu ani jauro diwi, koro Yiwulissa jagai.

11

Shedama yindi

¹ Daji kangale ka ngalduram gai sade wuro: «Cine, Fado Alaye-a laya duwadu-ramdä-a ngalle, koro am ambëttuwuwu curodän dasaanadäa komme!

² Amma balballa Fado Alaye deyan dëganadäa kolle, bare ngallëmmi, dalilnjudä tia mukko jama kërdiyayero casakkëna, koro këndawu fidewun yindinno bërni tayirdäa* guguwaccai nangaro.

³ Shedamani yindidëro kënduwu yikke kawu dëwun yer yindin firakkunno ajaja luwadaa† nawinawi cadi,» yeno.

⁴ Shedama yindi ani, tayima ya jaitunne yindi-a fatëla yindi-a fuwu Këma duniayen dasaanadë wo.

⁵ Kam laa tayia basardu cëraanaa, kannu cinjan culuwe këladowanjaa rëmäs juwui. Kam laa tayia basardu cëraanaa, dole jiri adëgainin nui.

⁶ Tayi yindi ani nanjan kënduwu samea jaktuye mbeji, bare jaman nawinaw-injayedän ingi sameye cudurënniro, koro kënduwonja sa caraanalan ingia buro kalaktuye-a duniaro masiwa jiri fi yaye kudoye-a mbeji.

⁷ Sa shedanja njodë ceriya, bundi duwon bëlaa daduram bawoalan culuwimadë tayiro këriwu cëkkade nasarde tayia roro ceji.

⁸ Kaminnjadäa farsam bërni kurayelan koljagai, bërni duwon tiro misallo Sodom-a Masar-a cani, na Këmanjadäa kësaro jajagane ceyesënadë.

⁹ Adëgaima am jamaye so, jiriyaye so, tëlambaye so, larduwaye so kaminnjadäa kawu yakku redaaro carune sittëradu wajai.

¹⁰ Am duniaye karmonjaye jauru këji fanjai, ngëmëri karwukëjiye cadi, koro kattenja yen kënjoso cadi, dalilnjudä nawiya yindi ani tayiro ajawu gënjajana nangaro.

¹¹ Amma ngawo kawu yakku redaa aniyen Ala tayiro ro fujiye cijane dayera, koro am tayia caruna samma jauru riyera.

¹² Daji kowo dunoa laa samelan nukce tayiro: «Arowo na adëro taddowo!» cëni fangera. Këladowanja tayia carui ngai duwon, curo fofouyen samero takkera.

¹³ Sadëman cidi jauru loloje bërnidëye ci fal curo mewuyen wurde am dëwu tulur kasuno. Am gapcanadë karwunja tai daje kamde Ala Mai Samëmaro daraja kedo.

¹⁴ Masiwa yindiyedë kojëna, akko masiwa yakkuyedë nagatto isi.

Kangadi tulurredä

¹⁵ Malaiya tulurredä fuyeno, koro kowo dunoa dunoa laa samelan nukcane: «Kërmai duniayedä Këmandëye-a Almasiwunjuye-aro walyeno, koro har abada abadinno kërmai cunodi,» yera.

¹⁶ Amwurawa findi deri fuwu Alayen këla kurisnja kërmaiye napkadadë tëmdane ngumnja cidin gënjajane Alaro ambëccagane

¹⁷ tiro:

*«Këmande Ala Martawama, ni kure yen dëgamma,
kërma ye mbejidä, wusenjiyena,
awoa kënduwonëm dunoa ngonëme kërmainëm
nodo badinëmna.*

¹⁸ *Jama kërdiyaye gërgajëna,
amma sa gërgadunëmbedä isëna.
Aaa, sa am sanunaro shara njëddoye cädëna,
sa duwon wolodiyänëm nawiyadä-a muminnadä-a am
cunëm rijane njajana kuran ganän samma-aro*

* 11:2 11.2 bërni tayirdäa - Jerujalem. † 11:3 11.3 ajaja luwada - Noduwuram lagaranne.

*mukowa yime am dunia bannajanadæ
siduwuyedæ!» yera.*

¹⁹ Daji Fado Alaye samelan dæganadæ færamde sanduwu amannjuyedæ Fado Alayen turui kærga. Sadæman dunia ye cuwaldi, kowo laa ye nukcai, keyera ye gægærji, cidi ye loloji, koro mafi kura kura ye cuduri.

JAMA ISAA GAWU-A KÆNDUWO DIWIYE-A

12

Kamu-a kadi mafændi-a

¹ Daji alama jaumaro ajabba laa samelan fæleyaada: Kamu kængallan jaktæna, cidiya sinjuyen kumballa, koro kælanjuro ariawu kærmaiye sillowu mewun yindinæna.

² Kamudæ curoa, curodæ tia lejæna nanjauro burwu cakki.

³ Koro alama laa gade samelan fæleyaada: Kadi mafændi kime cit kæla tulurra, kangadi mewua, koro kælanju samman ariawu maila tulurra.

⁴ Ngawarenju sillowuwa sameye ci fal curo yakkuyen færaje duniaro gæpkeyeno. Kadidæ ise kamu curo lejænadæ cambiyama, tadanjudæa cundi cæne fuwunjun dayeno.

⁵ Kamudæ tada kongwa kembo, tada duwon jama duniaye sammaa ka suyen* cunodidæ. Koro tadadæa cadane na Alaye-a kurisnju kærmaiye-aro kesado.

⁶ Daji kamudæ karaa dæriro ngæræmgeno, na duwon Ala kawu dæwun yer yindin firakkunno tiro kistuwuyero dabbarjægænadæ.

⁷ Daji kæriwu laa samelan wakkayeno. Mikaila-a† malaiyawanju-a kadidæa lawalayera. Kadidæ-a malaiyawanju-a ye tayia lawalayera,

⁸ amma rakcane nasardanni, koro gadero samelan na cawandænni.

⁹ Kadi mafændidæa duniaro gæpkeyera, ti duwon kadi kureye tiro Sedan koro Yiwulis cani, am duniaye sammaa jambadumadæ. Tia duniaro gæpkeyera, malaiyawanjua tin kundenno gæpkeyera.

¹⁰ Daji kowo dunoa laa samelan nukce fangekko. Tiye: «Kærma njækkawo-a duno-a kærmai-a Alaye ye, kænduwo Almasiwunjuye yedæ isæna, dalilnjudæ ngadarduma ti duwon bune-a kausu-aro kæramiyandæa fuwu Alayen ngadarjidæa cidiro gæpcaana nangaro.

¹¹ Kæramiyandedæ bu Tamadæye-a mana shedanjaye-alan kænnsar kælanjun cawandæna, koro har karmoro ronja njo wajanni.

¹² Adæma nangaro, ni same-a nayi samelan dægawwa-aso, kæji fannowo! Amma kuttundo, nayi cidi-a teku-aso, dalilnjudæ Yiwulis jauro gærgaada nandoro jæpcægæna, kawu ganama tiro gapcuworo nojæna nangaro,» yeno.

¹³ Kadi mafændidæ tia duniaro gæpcaanaro kirunniya, kamu tada kongwa cambænadæa kadudu badiyeno.

¹⁴ Amma kamudæ karaa dæri na kadidæn kuruwunno farjo lejero, fefedo yindi ngarmu jauro kuraye tiro kedo, na duwon tiro kærwu yakku redaaro kistuwuye dabbardægænadæ.

¹⁵ Daji kadidæ cinjun ingi kuluwu cægasi gai kamudæa cadoro ngawonjun fiyeno.

¹⁶ Amma cididæ kamudæro banajiye færamde kuluwu kadi cinjun fijænadæa kiano.

¹⁷ Kadidæ kamudæro jauro gærgajiye cije kaduwunju gapcana, wotte tayi wada Alaye jaana-a Isaa shedajana-adæro kæriwu njækkadoro leyeno.

¹⁸ Koro kæla cidi kesa ci tekuyen dayeno.

* 12:5 12.5 ka suyen - Kænduwoaro cunodi. † 12:7 12.7 Mikaila - Cu malaiya kura laaye.

13

Bundi yindi

¹ Daji bundi laa tekudəlan culuwi kirukko. Tidə kangadi mewua, kəla tulurra. Kangadinjulan ariawu maila mewua, koro kəlanju fin yaye kaala Alaa bastuye ruwuwada.

² Bundi rukkənadə jajərma gai, sinju ye bulduye gai, cinju ye ngambe gai. Kadi mafəndidə tiro dunonju-a kurisnju-a kənduwonju kura-aa kaino.

³ Kəlanju fal nuna gairo lorudəna yaye, ngajəna. Am duniaye samma bundidəa ajapcane jaane

⁴ kadidəro ambətkeyera, bundidəro kənduwo cina nangaro. Koro bundidə yero ambətkeyera, tayiye: «Wundu bundidə gai wo? Koro wundu tia rakce lawalaji?» cani.

⁵ Tiro ci mana rokuraye dime Alaa bastuye kedo, koro tiro amari kəndawu fidewun yindinno kərmai nodoye kedo.

⁶ Daji bundidə cinju kaje Alaa bastu badiyeno. Alaye cunju-a kəndəgairamnju-a amnju samən dasaana-aa baskeno.

⁷ Tiro amari muminnaro kəriwu yikkadəme kənnasar kəlanjan fandoye kedo, koro tiro kənduwo kəla jiri so, jama so, təlām so, lardu so fiyen yaye kedo.

⁸ Adəgaima am dunian dasaana samma bundidəro ambəccagai, am duwon cunja tən dunia alaktənayen curo kitawu roye Tama duwaadadəyen ruwudənnidə.

⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁰ Kam kadaranju karearo waldudə fagatto tia cadane karearo kalakcai. Kam kadaranju kashagarlan tia njejadə fagatto kashagarlan tia ceyesi. Akko sa nettua kambərse-a muminnaye.

¹¹ Daji bundi gade laa cididən culuwi kirukko. Tidə kangadi yindia ngəlaro gai, koro kadi mafəndi gai manaji.

¹² Kənduwo bundi burwoye sammalan fuwunjun faidade dunia-a am tilan dasaana-aa cakke bundi burwoye lorunju karmoyen ngajənadəro ambəccagai.

¹³ Koro alama ajabba ajabba cəde, har cakke kannu samelan cidiro fuwu amben jəpciyi.

¹⁴ Am dunian dasaanaro bundi kashagarlan loruwada roa dəganadəro gumki cadando cəne alama fuwunjun tiro amarjagane cədidəlan tayia jambaji.

¹⁵ Bundi yindiyədəro amari cade gumki bundi burwoyedəro ro cakke har mana cəde am tiro ambəttuwu wajana sammaa cakke ceyesi.

¹⁶ Koro bundi yindiyədə cakke am kuran ganən so, gəriwun ngudin so, kamben karean so sammaye mukko kəmborambo bi ngumbo tawa gənajagai.

¹⁷ Ngainin kam tawadəa cədana gənia, wunduma rakce cuwuiwawo bi cəladiwawo. Tawa adə cu bundidəye bi lamba cunjuye.

¹⁸ Akko lamar nanrashiduye: Kam hangal kəjiadə lamba bundidəyea gayirjo! Lamba adə lamba kambe, koro lambanju yer arakkun firakkun lukko arakkun.

14

Tamadə-a jamanju-a

¹ Daji kirukkəniya, akko Tamadə kəla kau kuruwu tiro Siyon canidəyen daada, koro rokkonjun am dəwu mian fidewun dewun ngumnjan cunju-a cu Bawanjuye-a ruwuwadaa.

² Kowo laa ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, keyera jauro gəgərji so gai samelan nukci fangekko, koro kowo fakkənadə alama kumbiwu kumbinja jajai gai.

³ Fuwu kuris kərmaiyedə-a alau roa dewudə-a amwurawadə-ayen aiya bərin yejai. Tayi dəwu mian fidewun dewun dunian merujanadəro kajia, wunduma rakce aiya adəa cəriwawo.

⁴ Tayima am kamulan kadawu ngojannidə wo, tayidə tayir nangaro. Koro tayima am Tamadəa na leji sammaro jagaidə wo. Nema burwoye Ala-a Tamadə-aro cadidəro waljaro curo adamgənayen am ania merujana,

⁵ koro cinjalan kattuwu fima culuwunni, tayilan awo waada bawo.

Malaiya yakku-a kawurinja-a

⁶ Daji malaiya gade laa same kuruwun farji kirukko, nanjun kawuri kəji sawisoye am dunian dasaanaro njəddoro mbeji, wotte am lardu so, jiri so, təlam so, jama so sammaye.

⁷ Kowo dunoaro sapce: «Alaa rinowo, tiro daraja yowo, sanju shara njəddoye cədəna nangaro. Ti duwon same-a cidi-a teku-a sim ingiye-aa alakcənadəro ambətkənowo!» yeno.

⁸ Malaiya yindiye laa ye tia jəgane: «Sidəgəna! Bərni kura Babilayedə sidəgəna, ti duwon jama duniaye sammaa cakke diben kənjənanju sukəna yea casanadə,» yeno.

⁹ Malaiya yakkuye laa ye tayia jəgane kowo dunoaro sapce: «Wundu duwon bundidə-a gumkinju-aro ambəcciyə tawa ngumnjuro bi mukkonjuro gənajagaidə,

¹⁰ ti ye diben* dunoa ingilan tusadənni curo kənjaram gərgadu Alayero fijaana ken cai, koro fuwu malaiyawa Alaye-a Tamadə-ayen kannu-a kau kannu kimejəgəna-a kamdəa jawune ajawu cai.

¹¹ Adəgaima kange ajawunjayedə har abada abadinno ciji. Bune yen kal, kausu yen kal, afu cawandiwawo, am duwon bundidə-a gumkinju-aro ambəccaana, koro wundu yaye tawa cunjuyə tiyinjuro gənajaanadə!» yeno.

¹² Akko sa nettu muminnaye, tayi duwon wadawa Alayea jaane kambərsenja Isalan rojanadə.

¹³ Daji kowo laa samelan nukci fangekko, tiye: «Adəa ruwune: Barganja am Kəmandelan dasaana adən fuwun sanuidə!» yenniya, Ruhu Alayeye: «Aaa, ngənəwunjan tussa, kəndonja tayia jəgai† nangaro,» yeno.

Kala duniaye

¹⁴ Daji kirukkəniya, akko fofou bul laa mbeji, koro kəla fofoudəyen ti Tada Kambe gai napkada, kəlanjun ariawu kərmaiye dinarrea, mukkonju yen tayida timiaa.

¹⁵ Malaiya gade laa Fado Alayen culuwe kowo dunoaro sapce ti kəla fofouyen napkadadəro: «Sa kalayə cədəna. Tayidanəm ngone kalane, nema duniayedə bafəna nangaro,» yeno.

¹⁶ Daji ti kəla fofouyen napkadadə tayidanju duniaro gəpciye nema duniayedəa kalayeno.

¹⁷ Daji malaiya gade laa Fado Alayə sameyedən kiluwo, ti ye mukkonjun tayida timiaa.

¹⁸ Malaiya gade laa nanjun kənduwo kəla kannuyen mbejidə laya duwaduramdən culuwe kowo dunoaro sapce ti tayida timiaa cədanadəro: «Tayidanəm ngone tadawa ya inabbe duniayedəa kamme, tadawanju basawuna nangaro,» yeno.

¹⁹ Daji malaiyadə tayidanju duniaro gəpciye tadawa ya inabbe duniayedəa kamje curo inab guwatturam kura gərgadu Alayedəyero fiyeyeno.

²⁰ Guwatturamdən ngawo bərnien guguwaccane bu tilan kiluwo, dadunju har rijam fərre, nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua.‡

MASIWA DARYEYE TULUR

* 14:10 14.10 diben - Wowom Alaye. † 14:13 14.13 kəndonja tayia jəgai - Mukowa cawandi. ‡ 14:20 14.20 nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua - Kilometer yer yakku gai.

15

Malaiya tulur-a masiwa daryeye tulur-a

¹ Daji samelan alama gade kura ye, ajabba yea kirukko: Malaiya tulur masiwa daryeye tulurra, masiwa duwon tayilan gərgadu Alaye ceridə.

² Koro awo laa teku kudərambe kannu-a tusaada gai kirukko, koro kəla tekudəyen am duwon kəla bundidə-a gumkinju-a lamba cunjuye-ayen kənnasar cawandənədə mukkonjan kumbiya Alayea daada.

³ Aiya Nawi Musa wolodi Alayedə-a aiya Tamadəyedə-aa yejane:

*«Ala Kəma Martawama,
kəndonəm darajaa jauru ajabba ajabba!
Ala Mai jama dunia sammaye,
jawalnəm nan'adal-a jire-aa!*

⁴ *Kəmande, wundu nia rinje niro daraja njiwawodə?*

*Awoa ni tilonəmna tayir*wo.*

*Jama duniaye samma isane fuwunəmlan ambənnjagai,
kəndonəm nanjireye fəleyaada nangaro,» cani.*

⁵ Ngawo adəyen Fado Alaye, wotte leima shedaye† samelan dəganədə fərəmgada kirukko,

⁶ koro malaiya tulur masiwa tulurradə Fado Alayedən keluwo. Kajəmu linne bul fok lujana, nganjinjaro bel dinarre tikkerəna.

⁷ Alau dewu roadəye falnja malaiya tulurdəro tasa dinarre tulur gərgadu Ala har abada abadinno dəgamayen fer casambəreəna kaino.

⁸ Adəgaima daraja Alaye-a dunonju-a nangaro Fado Alayedə kangen kimbəro, koro wunduma rakce Fado Alayedəro ngayiwawo, sai masiwa tulur malaiya tulurredə wakkajane ceseriya.

16

Tasa tulur gərgadu Alayea

¹ Daji kowo dunoa laa Fado Alayen nukce malaiya tulurdəro: «Lenowo, tasa tulur gərgadu Alayedəa duniaro figənowo!» cəni fangekko.

² Burwoyedə leje tasanjudəa duniaro fiyeyeno, koro tuno kuttu ye, diwi ye am duwon tawa bundidəyeya tayiro gənajagane gumkinjuro ambəccagaidəlan keluwo.

³ Yindiyedə tasanjudəa tekuro fiyeyeno, koro ingidə bu alama kam nunaye gairo walje alauwa roa curo tekuyen dasaana samma kasuno.

⁴ Yakkuyedə tasanjudəa kuluwu so, sim ingiye so sammaro fiyeyeno, koro ingidə buro walyeno.

⁵ Daji malaiya ingiso kuromaye: «Ni jirema, ni duwon kure yen dəgamma, kərma yen mbejidə, ni Tayirdə, awoa wowom ania kalkallo kamməmna.

⁶ Tayidə bu muminnaye-a nawiyaye-aa fijana, koro casaro tayiro bu yimmadə, jussəna,» cəni fangekko.

⁷ Koro laya duwaduramdən kowo laaye: «Aaa, Ala Kəmande Martawama, sharanəm jire ye, kalkal ye,» cəni fangekko.

⁸ Dewuyedə tasanjudəa kəngallo fiyeyeno, koro kəngaldəro kənduwo amba kannun warduye kedo.

⁹ Amdə kannu jau fitnin wargadara ye, cu Ala kəla masiwa aniyen kənduwoayedəa baskera ye, amma tuwa dime tiro daraja njo wayera.

* 15:4 15.4 *tayir* - Ala Biwubawoma, am-a gade. † 15:5 15.5 *leima shedaye* - Na Ala-a tadoram.

¹⁰ Uwuyedə tasanjudəa kəla kuris kərmaiye bundidəyero fiyeyeno, koro na cunodi samma duwuro walyeno. Sərənña nangaro amdə təlamnjaa sherin naljane

¹¹ Jaunja-a tunonja-a nangaro Ala Mai Samemaa baskera, amma kəla kəndonjayen tuwa cadənni.

¹² Arakkuyedə tasanjudəa bərəm kura Yufarattedəro fiyeyeno, koro jawal maiya adinnambədəro dabbarduwuro inginju ngamgeno.

¹³ Daji ci kadi mafəndidəyən-a ci bundidəyən-a ci nawi kattuwuyedəyən-a sedan yakku koko-a camun caluwi kirukko.

¹⁴ Tayidə sedanna alama ajabba ajabba diowu, na maiya duniaye sammayero lejane tayia kəriwu yim kura* Ala Martawamayedəro capcagai.

¹⁵ «Akko barwu gai nanəmbo isəkki! Barganju kam duwon bare tiyinu dea dadaje jama asərñju carunniro faadaro dəgane kajəmünju lujənamadə!»

¹⁶ Daji sedannadə maiyadəa na tiro təlam yauidiyudin Armagedon canidəlan capkera.

¹⁷ Tulurredə tasanjudəa kasambo fiyeyeno, koro kowo dunoa laa kuris kərmaiye Fado Alayedən nukce: «Cərəna!» yeno.

¹⁸ Daji fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi, cidi dama baworo kawu adamgəna alaktənaman ngaltema lolojənnirololoyeno.

¹⁹ Bərni kuradə yakkuro yakte bərniya jama duniaye samma ye wurgadara. Adəgaima Ala bərni kura Babilayedəa takce kənjaram diben gərgadunju jau fittedəa tiro kaino.

²⁰ Cuku samma baworo walyera, koro kau kuruwu fima gadero turunni.

²¹ Mafi mafəndi mafəndi jaumaro kurwowu samelan kəla ambero cudurəna, koro masiwa mafiyədəro amdə Alaa baskera, masiwa adə jauru jau nangaro.

SIDUWU BƏRNI BABILAYE

17

Jawar kura-a bundi-a

¹ Daji malaiya tulur tasa tulurradəye falnja naniro ise wuro: «Are, niro wowom duwon jawar kura kəla ingi ngəwuyen napcənamadəro gənajagaidəa fəlenjəgəkki.

² Maiya duniayedə ti-a rokko kənjəna cadəna, koro am dunian dasaanadə ye diben kənjənanjuyelan sagarandana,» yeno.

³ Daji Ruhu Alaye wuro jəmsiye, wahayilan malaiyadə wua karaaro suttuluwo, koro kamu laa kəla bundi kime citten napkada kirukko. Bundidə tiyinu ngan cuwa gadegade Alaa bastuyen jakkada, kəlanju tulur, kangadi mewua.

⁴ Kamudə kajəmu kime cit lujəna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkəna. Mukkonjun kənjaram dinarrea curonjun awo jauru waada kənjənanjuyelan cəmbəərəna.

⁵ Ngumnjun cu asərre ruwuwada: «BƏRNI KURA BABILAYE, YA JAWARRA SO, AWO WAADA DUNIAYE SOYE.»

⁶ Daji kamudə bu muminnaye-a bu shedawu Isaye-a cane sagarandənaro kirukko. Tia kirukkəniya, jauru ajapkekko.

⁷ Amma malaiyadəye wuro: «Awiro gəle ajapkem? Asər kamudəye-a bundi duwon kəlanjuro juwana kəla tulurra kangadi mewuadəye-a niro bayinjəgəkki.

⁸ Bundi rumma adə kure yen dəgana, kərma ye bawo, koro fuwu yen bəlaa daduram bawoalan culuwe siduwuro leji. Am dunian dasaana duwon cunja curo kitawu royen tən dunia alaktənaman ruwudənnidə bundidəa caruiya, ajapcai, ti kure yen dəgana, kərma ye bawo, koro fuwu yen walde isi nangaro.

* 16:14 16.14 yim kura - Kiyama.

⁹ Akko lamar hangalkæji-a nanrashidu-aye: Kæla tulurdæ kau kuruwu tulur duwon kælanjan kamudæ napcænadæ. Koro tayidæ mai tulur:

¹⁰ Uwunjaye kæрмаi ceræna, falnja kæрма mbeji, falnja fuwun isi. Isiya, ngæwuro tussiwawo.*

¹¹ Bundi kure yen dægana kæрма ye bawodæ, tidæ mai wuskuye, amma ti tulurdæye, koro siduwuro leji.

¹² Kangadi mewu rummadæ maiya mewu koroma kæрмаi cawandænni, amma sa fallo bundidæ-a rokko kæрмаi cawandi.

¹³ Tayi ani samma nianja tilo, kænduwonja-a kærmajnja-a mukko bundidæyero casakki.

¹⁴ Tamadæro kæriwu cakkadi, amma Tamadæ kæla tayiyen kænnasar cuwandi, tima Kæma kæmawaye, koro Mai maiyaye wo nangaro, koro am tia jaanadæ bowowada ye, kæreyada ye, amanna ye,» yeno.

¹⁵ Koro malaiyadæ walde wuro: «Ingi ngæwu na jawar napcæna rummadæ, tayima jama so, cammo so, larduwa so, tælamba so wo.

¹⁶ Kangadi mewu rummadæ-a bundidæ-aso jawardæa wul wajai. Karenju sammaa camoye tia rinjai, koro danju jagare kannun tia ræmæs warjai.

¹⁷ Awoa Ala karwunja cakke nianju dioro fandane kærmajnja bundidæro cadi, har mana Alaye wakkajiro.

¹⁸ Kamu rummadæ bæрни kura duwon maiya duniayea cunodidæ,» yeno.

18

Siduwu bæрни Babilaye

¹ Ngawo adæyen malaiya gade jauru kænduwoa samelan jæpci kirukko, koro duniadæ darajanjulân waskada.

² Malaiyadæ kowo dunoaro sapce: «Sidægæna! Bæрни kura Babilayedæ sidægæna! Kændægairam sedannaye ye, jongo karuwa batti sammaye ye, jongo ngudo batti sammaye ye, jongo bundi batti waada sammaye yero waljæna,

³ dalilnjudæ jama duniaye samma ye diben dunoa kænjænanjuyen casana, maiya duniaye ye ti-a rokko kænjæna cadæna, koro sawurwu duniaye ye arsiyinju na kojænayelan gariwuro waljana nangaro,» yeno.

⁴ Daji kowo gade laa samelan nukce: «Jamani, tilan luwowo! Bare biwuwanjuro mukko yakkuwwi bi masiwanju nayia lenjanni,

⁵ dalilnjudæ biwuwanju har samero taccana, koro Ala ye ayauwanjudæa takcæna nangaro.

⁶ Jiri cædænadæ gai, ti yero yiddowo, koro kændonju kawakyindi tiro kalakkægænowo, kænjaram dijænadælan tiro kawakyindiro digænowo!

⁷ Jiri rokura ye cædæna, arsiyi ye na kojænaro capcænadæ gai, yakkowo ajawu ca dama baworo karwunju kuttajo! Awoa karwunjun: “Wu mai kamuye, napkada kæрмаi nodækki. Wu kamu kwa faccægænaa gæni, koro lagaran tæmmaro dikkiwawo,» cæni.

⁸ Adæ nangaro curo kawu fallen masiwa tia cuwandi: karmo-a karwukutta-a kæna-a. Koro kannu tia juwe cotto sijiyi. Nonowo, Ala Kæmande wowom tiro gænajægænadæ kænduwoma!» cæni fangekko.

⁹ Daji maiya duniaye ti-a rokko kænjæna cade kæji arsiyinju dama bawoaye fanjanadæ kange kannu tia juwuiyedæa caruiya, kæla tiyen tai dajane burwu casakke casiri.

¹⁰ Ajawu tia cuwandænadæa rijana nangaro, tin kuruwunin dajane: «Kuttu! Kuttu! Bæрни kura, bæрни kænduwoa Babilaye! Awoa curo sa fallen sharanæm isæna,» cani.

* 17:10 17.10 ngæwuro tussiwawo - Ala tiro kawu ganamaro kæрмаi nodo amarjiyi.

¹¹ Sawurwu duniayeso ye kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri, wunduma karenja gadero cuwuiwawo nangaro.

¹² Karedə dinar, riwulla, jəmma, mursam, yadi linne ngalwo, batta kime, shadda, batta kime cit, kəskawa buwuccai jiri jiri, awo sheri kəmagənne so, kəska tamanna so, kullo so, su so, kau shawa solan təgarəna jiri jiri,

¹³ awowa jauro buwuccai, kare yajiye, kawudi so, fula samduye so, kaaji so, koro diben, kəndawu jaitunne, rungo, algama, dalo, ngəlaro, fər, amalenke, kərea, ro kambe.

¹⁴ Tayiye: «Awo kəji con ronəm cəraana samma bawo faccaana. Karenəm tamanna tamanna yiyiljaidə faccaana, koro gadero fandəmbawo,» canı.

¹⁵ Sawurwu karedəyeso barga bərnı adəyən gariwuro waljanadə ajawu tia cuwandənadəa rijana nangaro, tin kuruwunin dajane kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri:

¹⁶ «Kuttu, kuttu, bərnı kura, bərnı duwon kajəmu linne ngalwo-a kime-a kime cit-aa lujəna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkənadə!

¹⁷ Awoa curo sa fallen arsiyinju ani sammaa cotto sidəgəna!» Adəgaima wurawa maara ingiye so, bəlawurəwu so, maarawu so, am barga ingiyen manəmbui cadi samma tin kuruwunin dajane

¹⁸ kange kannu tia juwuiyedəa caruiya, yiljane: «Bərnı fi bərnı kura adə-a camun wo?» canı.

¹⁹ Katti kəlanjaro fijagane* kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri: «Kuttu, kuttu, bərnı kura, arsiyinju duwon am tekulan maaranjaa sammaa gariwuro cədənadə! Awoa curo sa fallen tia cotto sijaana!»

²⁰ «Ni same ye, nayi muminna so, kəngayamba so, nawiya so ye, kəla tiyen kəji fannowo, Ala nayiro shara kəla tiyen njaddəna nangaro.»

²¹ Daji malaiya dunoa laa kau laa kau neduram mafəndi gai ngoje tekuro gəpciye: «Adəgainin bərnı kura Babilayedəa duno bul foknin gəpcai, koro gadero tuwandiawo.

²² Kumbi jadu so, aiya yedu so, algaida-a kangadi-a fudu so gadero curonəmnin fandiawo, sanıama mukkoye jiri fima gadero curonəmnin tuwandiawo, kowo kau nedurambe gadero curonəmnin fandiawo,

²³ nur fatəlaye gadero curonəmnin wassiawo, koro kowo mai larusaye so, njuduye so gadero curonəmnin fandiawo. Awoa calan sawurwunəmdə wurawa duniaye, koro sagawunəmlan jama duniaye sammaa jambanəme jawallan tuluwumma,

²⁴ koro curonjuman bu nawiyaye-a muminnyaye-a am dunia ngan ronja cattuluwunaye-adə tuwandəna,» yeno.

19

¹ Ngawo adəyən kowo kura laa alama am kada kadami captanaye gai samelan nukci fangekko. Tayiye:

*«Alleluya!*Njəkkawo-a daraja-a kənduwo-a Alaye,*

2 awoa sharanju jire ye, kalkal ye.

Jawar kura kənjənanjulan duniadəa bannajənadəro Ala shara kamjəgəna, koro bu wolodiyanjuyetia cuwore ngayenja cəmowona,» yera.

³ Koro caye gai kowo sapcane:

«Alleluya! Kangenju har abada abadinno samero tərən ciji,» yera.

* 18:19 18.19 katti kəlanjaro fijagane - Noduwuram karwukuttaye. * 19:1 19.1 Alleluya! - Kalma təlam yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † 19:2 19.2 bu wolodiyanjuyey - Karmonja.

⁴ Daji amwurawa findi deridə-a alau roa dewudə-a təmdane Ala kəla kurisnju kərmaiyen napkadamadəro ambəccagane:

«Amin. Alleluya!» yera.

KĒNNASAR DARYEYE

Larusa Tamadəye

⁵ Kuris kərmaiyedən kowo laa nukce:

«Alandea yungorowo, wolodiyanju samma, nayi duwon tia rinuwi kuran ganansodə!» yeno.

⁶ Daji kowo kura laa alamanju jama kada kadami captana so, ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, gərdu dunoa keyeraye soye gai nukci fangekko. Tayiye:

«Alleluya! Ala Kəmande Martawama kərmai cunodi, diye!

⁷ Kəji fanniyo,

karwu kəjiaro walliyo,

tiro daraja yiyo,

dalilnjudə sa larusa Tamadəye cədəna,

təmajinju ye dabbardəna nangaro.

⁸ Tiro kajəmu linne ngalwo bul fok yiyilji cade lujəna,» yera.

Awoa kajəmu linne ngalwodə kəndo nanjireye muminnaye.

⁹ Daji malaiyəde wuro: «Ruwune: Barganja am duwon maskaru larusa Tamadəyero tayia dojanadə!» yeno. Koro walde: «Mana adə jiremaro Alaye,» yeno.

¹⁰ Daji tiro ambəttuwuro fuwunjun təmgadakkəniya, wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, ni-a kəramiyanəm shedawu Isaye-a gai. Alaro ambətkəne! Awoa sheda Isayedəma mana duwon nawiyadəa simojəgənədə wo,» yeno.

Fər bul-a kəmbamanju-a

¹¹ Daji same fərməgada kirukko. Akko fər bul mbeji. Kəmbamanjudəa Amanma-a Jirema-alan bowojai, koro jawal jireyen shara ye kamji, kəriwu ye cadi.

¹² Simnju təlam kannu cambiye gai, koro kəlanjun ariawu maila kadaa. Cu laa ti gənia wunduma nojənni ruwuwadaa.

¹³ Kajəmu bulan dallaada lujəna, koro cu Kalma Alayedəlan tia bowojai.

¹⁴ Kəriwuwu sameye kajəmu linne bul fok kadawu bawoa lujana, koro kəla fərra bullen tia jagai.

¹⁵ Cinjunlan kashagar timiaculuwi, ngainin tilan jama duniaye sammaa cacalji. Tayia ka suyen kənduwoaro cunodi, koro inab guwatturam diben gərgadu jau fit Ala Martawamayədən guguwacci.

¹⁶ Kəla kajəmunju-a dunonju-ayen cu adə ruwuwada: «MAI MAIYAYE, KORO KĒMA KĒMAWAYE.»

¹⁷ Daji malaiya laa kəla kəngallen daada kirukko. Kowo dunoaro sapce ngudowa samən mareajai sammaro: «Arowo, masəna kura Alayedəro captənowo!

¹⁸ Da maiyaye-a da kajallawa kəriwuyə-a da kəriwuwu kura kurayə-a da fərrayə-a fərwunjayə-a da kambeyə yen kal, kəreyə yen kal, kuran ganən am sammayə-aa ngərowo!» yeno.

¹⁹ Daji bundidə-a maiya duniaye-a kəwuwanja kəriwuyə-a cijane ti kəla fərren napkadama-a kəriwuwunju-aro kəriwu njəkkadoro captana kirukko.

²⁰ Bundidəa keda, nawi kattuwuyədəa ti-a rokko, ti duwon fuwu bundidəyən alama ajabba ajabba cədəna ye, am tayiro tawa bundidəyə gənajagane gumkinjuro ambəccaanadəa jambajəna yedə wo. Tayi yindiso ronjaa bəram kannuyə kau kannuyə kimejəgənaaro gəpkeyera.

²¹ Tayi gapcanadæa kashagar duwon ci ti kæla færren napkadamadæyen culuwimadæn keyeso, koro ngudowa nga danja jagare kulyera.

20

Kærwu dæwu

¹ Daji malaiya laa mukkonjun cuwiram ci bælaa daduram bawoayedæ-a særga jauro mafændi-aa samelan jæpci kirukko.

² Kadi mafændi, wotte kadi kureye, ti duwon tiro Sedan koro Yiwulis canidæa cædane kærwu dæwuro særgadælan kikkerero.

³ Tia bælaa daduram bawoadæro gæpciye jakce kæladæro tawaa gænayeyeno, bare har kærwu dæwudæ kojiro Yiwulis jama duniayea gadero jambaje jawallan cattuluwunniro. Ngawo awo aniyen dole sa ganaro tia koljane culuwi.

⁴ Daji kurissa kærmayea kirukko, koro kælanjan am duwon tayiro Ala kænduwo shara kamduye cinadæ napkadaa. Am duwon shedanja Isaye-a mana Alaye-a nangaro kælanja kamjanadæ yea kirukko. Am ani bundidæ-a gumkinju-aro ambæccaganni, koro tawa bundidæye ngumnjaro bi mukkonjaro gænadægænni. Roaro waljane kærwu dæwuro Almasiwu-a rokko kæрмаi kenodo.

⁵ Amma am sanuna gapcanadæ roaro waljanni, sai ngawo kærwu dæwu ani kojanayen. Adæma cinowo burwoye wo.

⁶ Barganja koro tayir am cinowo burwoye adæn nuwanjaasodæ! Tayilan karmo yindiyedæ kænduwonju bawo, amma rimanna Ala-a Almasiwu-ayero waljane kærwu dæwuro Almasiwu-a rokko kæрмаi canodi.

Ajawu Yiwulisse

⁷ Kærwu dæwu ani kojaiya, Yiwulissa kosonjun koljane

⁸ culuwe jama talgæmo duniaye dewulan dasaana, wotte am tayiro Gog-a Magog-a canidæa* jambaduro leje tayia kæriwuro cacapci. Nanngæwunjadæ cidi kesa ci tekuye gai.†

⁹ Daji cidi ngæa jakcane isane jongo muminnayedæ-a bæрни Ala cæraanadæ-a dirijane kælyera, amma kannu samelan jæpce tayia ræmæs giwo.

¹⁰ Yiwulis tayia jambajænadæa cadane bæram kannuye-a kau kannu kimejægænaye-a na bundidæ-a nawi kattuwuyedæ-a dasaanadæro gæpkeyera, koro bune-a kausu-aro har abada abadinno ajawu casai.

Shara daryeye fuwu kuris kærmayye bul kurayen

¹¹ Daji kuris kærmayye bul kura-a ti kælanjun napkadamadæ-aa kirukko. Fuwunjun same-a cidi-a fatkeyera, koro gadero na cawandænни.

¹² Koro am sanuna kuran ganam fuwu kurisdæyen daada kirukko. Kitawuwa kayera, koro kitawu gade kayera, tima kitawu royedæ wo. Am sanunadæro kæla kændonja kitawuwadælan ruwuwadadæyen shara keddo.

¹³ Teku am sanuna curonjun rojænadæa kolje keluwo, koro Karmo-a Leira-a ye am sanuna rojanadæa koljane keluwo. Wundu yayero kæla kændonjayen shara keddo.

¹⁴ Daji Karmo-a Leira-aa bæram kannuyero gæpkeyera. Bæram kannuyedæ, tima karmo yindiyedæ wo.

¹⁵ Wundu duwon cunju curo kitawu royen ruwuwada tuwandænnidæ, ti yea bæram kannuyedæro gæpkeyera.

SAME BÆRIN-A CIDI BÆRIN-A

* **20:8 20.8** am tayiro Gog-a Magog-a cani - Tayidæ kærdiya ye, kælado jama Alaye ye. † **20:8 20.8** nanngæwunjadæ cidi kesa ci tekuye gai - Tayia komduro yojiwawo.

21

¹ Daji same bərin-a cidi bərin-a kirukko. Same burwoye-a cidi burwoye-adə baworo waljana, koro teku ye gadero bawo.

² Koro bərni tayir tiro Jerujalem bərin canidəa samelan na Alayen jəpci kirukko. Bərnidə njudu kwanju nangaro kawara cədənədə gai dabbargada.

³ Kowo kura laa kuris kərmaiyədəlan nukci fangekko. Tiye: «Akko kəndəgairam Alaye na amben, koro tayi-a rokko dəgai. Tayi jamanjuro waljai, koro Ala kəlanju tayi-a rokko dəgai ye, Alanjaro walji ye.

⁴ Simalonja sammaa simnjan cinji. Kua adən fuwun karmo ye bawo, lagaran ye bawo, koro so dio ye bawo, bone nja ye bawo, dalilnjudə awowa cayedə baworo waljana nangaro,» yeno.

⁵ Daji ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəye: «Akko awo sammaa bərinno dio dikki!» yeno. Koro wuro: «Ruwune, awoa mana ani awo mərsaduye ye, jire ye,» yeno.

⁶ Koro walde wuro: «Cərəna! Wuma burwoye ye, daryeye ye wo.* Wuma badiduram ye, njeroram ye wo. Wu kam nguduadəro sim ingi ro fandoyen dero kənjaro yikki.

⁷ Kam kənnasar cuwandənamadə awo ania warasaji, koro wu Alanjuro walləkki, ti ye tadaniro walji.

⁸ Amma am koiwu so, aman bowu so, am haramgada so, kamceji so, kənjərawu so, boka so, sənəngu so, kattuwu kamdawu samma sodə, nuwanja bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənaye-a.† Adəma karmo yindiyədə wo.»

JERUJALEM BƏRIN

⁹ Daji malaiya tukur tasa tukur masiwa tukur daryeyelan casambərəna mukkonadəye falnja ise mana sadde wuro: «Are, niro njudu wotte kamu Tamayedəa fəlenjəgəkki,» yeno.

¹⁰ Ruhu Alaye wuro jəmsiye wahayilan malaiyadə kəla kau kuruwu kura laayero sade bərni tayir Jerujalembe samelan na Alayen jəpci fəleseyeno.

¹¹ Bərnidə daraja Alayea nangaro jauro nurra alama kau tamanna tiyen awi yaye turui tiro jasfa canidə gai warak yiyilji,

¹² koro garu kura ye, kuruwu ye cinna ngaworam mewun yindinna. Cinnawadəlan malaiya mewun yindin mbeji, koro cinnawadəlan cu jiri mewun yindin tadawa Israyilaye ruuwada ye mbeji.

¹³ Adinnamlan cinna yakku mbeji, yalalan cinna yakku, anəmlan cinna yakku, fədəlan cinna yakku.

¹⁴ Garu bərnidəyedə fərdu mewun yindinna, koro kəlanjan cu mewun yindin kəngayam mewun yindin Tamadəyedə ruuwada.

¹⁵ Malaiya wuro manasiyidə bərnidə-a cinnawanju-a garunju-a ngalduro mukkonjun ngalduram ka dinarrea.

¹⁶ Bərnidə kərkəm cək dewua, nankuruwunju-a nanfaraknju-a samma tilo. Malaiyadə tia ka ngalduramnjun ngalyenniya, ngal dəwu mewun yindin.‡ Nankuruwunju-a nanfaraknju-a dadunju-a samma tilo.

¹⁷ Ngəl kambelan, wotte ngəl malaiyayelan faidade garu bərniyədəa ngalyenniya, ja mian fidewun deri.

¹⁸ Garudə kau tamanna tiro jasfa canilan tədandəna, bərnidə ye dinar ngəlwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

* **21:6 21.6** *Wuma burwoye ye, daryeye ye wo* - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † **21:8 21.8** *nuwanja bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənaye-a* - Nadən har abada abadinno bone jauro jau casai. ‡ **21:16 21.16** *ngəl dəwu mewun yindin* - Kilometər dəwu yindi yer dewu gai.

¹⁹ Fərduwa garu bərnidəyedə kau tamanna jiri jirilan janeyada. Burwoyedə kau tamanna jasfa canilan janeyada, yindiyedə safırlan, yakkuyedə agetlan, dewuyedə yemerodlan,

²⁰ uwuyedə oniklan, arakkuyedə karneliyalan, tulurredə kərasolailan, wuskuyedə birillan, ləgarredə tofaslan, mewuyedə kərasofaraslan, mewun tilonnedə jasinlan, mewun yindinnedə amatislan.

²¹ Cinna mewun yindində mursam mewun yindin, finja yaye mursam fal. Farsam bərnidəyedə dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

²² Bərnidəlan Fado Alaye rukkəni, awoa Ala Kəmande Martawama-a Tama-adə tayima Fado Alaye bərnidəyedə wo.

²³ Bərnidə nur kəngalle-a kumballe-alan məradunju bawo, awoa daraja Alaye nur gai tia wassəna, koro Tamadə ye fatəlanju.

²⁴ Jama duniaye samma nur bərnidəyedən kəndəgai cadi, koro maiya duniaye ye darajanjaa bərnidəro cawudi.

²⁵ Cinnawa bərnidəyedə kausu təmmaro jaktaiwawo, awoa bune nadən bawo.

²⁶ Daraja-a martawa-a jama duniaye sammaa curodəro cawudi.

²⁷ Awima tayir gəni curodəro ngayiwawo, koro kam awo waada dioma so, kattuwuma so ye curodəro ngasayiwawo, sai am duwon cunja curo kitawu roye Tamadəyen ruwuwadadə.

22

Kuluwu ingi ro fandoye

¹ Daji malaiyadə wuro kuluwu ingi ro fandoye yiyilji kudəram gai tiyen awi yaye turui kuris kərmaiye Ala-a Tamadə-ayen culuwidəa fəleseyno.

² Dawu farsam bərnidəyen ci yindi kuluwudəyen kəska ro fandoye mbeji. Saa falnin kəskadə mewun yindinno tada cakki, kəndawu fin yaye tada cakki, koro kalunjudə jama duniayea isangaduwuro faidaa.

³ Kua adən fuwun awima baskuwada bawo. Kuris kərmaiye Ala-a Tamadə-ayedə nadən dəgai, wolodiyanju ye tiro ambəccagane

⁴ fəkkanju carui, koro cunju ngumnjan ruwuwada mbeji.

⁵ Kua adən fuwun bune bawo, koro nur fatəlaye-a kəngalle-alan məradunja bawo, awoa Ala Kəmandədəma tayia wassi. Ngaiman har abada abadinno kərmai canodi.

Kənde Isaye

⁶ Daji malaiyadəye wuro: «Mana ani awo mərsaduye ye, jire ye. Kəmande Ala Ruhunju karwu nawiyyero njakkomadə awowa tussiwawo dole wakkajaidəa wolodiyanjuro isanoduwuro malaiyanjua kinodo,» yeno.

⁷ «Akkoni duwan isəkki. Barganju kam duwon mana nawinawi kitawu adəyeyə fanje ngojənamadə.»

⁸ Wuma Yahaya awo ania fakke kirukko. Fakke kirukkəniya, fuwu malaiya awo ania fəlesəgənədəyen tiro ambəttuwuro təmgadakko.

⁹ Amma wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, koro wu-a ni-a kəramiyanəm nawiyyadə-a am mana kitawu adən ruwuwada ngodawu-a samma tilo. Alaro ambətkəne!» yeno.

¹⁰ Koro walde wuro: «Bare mana nawinawi adəyedəa gəranəmmi, sanju del karənjəna nangaro.

¹¹ Kam jirenambumadə jirenambunjun dəga, kam tayir gənədə ye tayirnambunjun dəga. Kam jiremadə ye jirenjun dəga, kam mumində ye nanmuminnjun dəga,» yeno.

¹² «Akkoni duwan isəkki. Adəgaima alwasini kudəkke wundu yayero kəla awo cədənədəyen kalkallo yikki.

¹³ Wuma alfa ye, omega ye wo.* Wuma burwoye ye, daryeye ye wo. Wuma badiduram ye, njeroram ye wo.

¹⁴ Barganja am kajəmunja tuljana, ngainin amari kəska ro fandoyen ngəroye-a bərnidəro cinnanjuyen ngawoye-a cawandidə!

¹⁵ Tawar so, sagawuwu so, kənjənwu so, kamceji so, sənəmgü so, am jirenambuwu kattuwu rawowu samma so deyan.†

¹⁶ «Wuma Isa, nayi jama wua gawuro awo ania isanonjaaro malaiyana kinodəkko. Wuma Mai Daudaye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo,‡ wuma Sillowu Fajarre Bul Fokdə wo.»

¹⁷ Ruhü Alaye-a njududə-aye: «Are!» cani. Kam fanjənamadəye: «Are!» wuljo. Kam ngudunjuamadə iso, koro kam cəraanamadə ingi ro fandoye dero ca!

¹⁸ Wundu duwon mana nawinawi kitawu adəyedəa fanjidəro shedagəkki, kam laa awo laa mana adəro cərgaia, Ala tiro masiwa kitawu adən ruwuwadadəa gərjiyi.

¹⁹ Koro kam laa awo laa mana nawinawi kitawu adəyedən cuttuluwia, Ala nuwanju kəska ro fandoye-a bərnü darajaadəye-a kitawu adən ruwuwadadəa cuttuluwi.

²⁰ Ti awo ania shedajidəye: «Aaa, duwan isəkki,» cəni. Amin. Are, Kəma Isa!

²¹ Ser Kəma Isaye am sammalan dəga! Amin.

* **22:13 22.13** *wuma alfa ye, omega ye wo* - Təlam Gəresselan curo arawuwa sammayen alfa-a omega-adə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † **22:15 22.15** *tawar so, sagawuwu so, kənjənwu so, kamceji so, sənəmgü so, am jirenambuwu kattuwu rawowu samma so deyan* - Am awo waada ania diowu dasayidə, tayiro bərnidəro ngawo amardəgənni. ‡ **22:16 22.16** *wuma Mai Daudaye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo* - Isa Almasiwu, timaro Ala wadu ngojiye kəрмаi ceriwawo kaino.